NOBILIS, CLARISSIMI AC probatissimi Philosophi & Medici, Dn. AVREOLI PHILIPPI THEOPHRASTI BOMBAST, AB HOHENHEIM, DICTI PARACELSI,

Operum Medico-Chimicorum SIVE PARADOXORVM,

Tomus Genuinus Sextus,

E Chymicis Primus, Continens, Processus & præparationes Spagyricas rerum naturalium ad usum Medicinæ: multaque alia de Tinctura Physicorum, & cœlo Philosophorum: de Cæmentis item & gradationibus.

Recenter Latine factus, & in usum Asseclarum Nouæ & Veteris Philosophiæ foras datus,

A Collegio Musarum Palthenianarum in Nobili Francofurto.

ANNO M. DC. V.

ELENCHVS OMNIVM LIBRORVM IN SEXTA PARTE OPERUM Paracelsi contentorum.

I.

Effigies Theophrasti Bombast dicti Paracelsi.

EHEM MOME.

SI foret Auctori concessa facundia Lingua,
Vidissent PHYSICVM *secula nulla parem?*
*Verba age flo*RE CARENT: *& melle: sed vndiq́;* R*erum*
Mel R*edolet,* R*erum flo*RE R*efragrat Opus,*
Eloquium tulit ipse Deus, Natura negauit.
Quod non, cur poscis Zoile, Tantus habet.

L. P.

ARCHI-

ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI PARACELSI,

LIBER PRIMVS.

De Myſterio Microcoſmi.

SI miſeriam noſtram conſideremus Chariſsimi filii, per quam in grani domicilio moramur, & obſcuro, fami, nec non plurimis vndiquaque, ac variis accidentibus obiecto, quibus obruimur, & circumdamur, vt florere nobis imo vix viuere licuerit hactenus, quādiu Medicinam ab antiquis præſcriptā imitati ſumus. Nam multis ſubinde calamitatibus amariſq; circumuallabamur conditionibus, ac diris detinebamur catenis, indies quoque peius omnia ceſſura nobis erant, vt plurimis aliis, qui pari nobiſcum bilance ponderati ſunt, quos etiā antiqui ſuis iuuare libris minime potuerūt hactenꝰ, aut ſanare. Varias itaq; eius mali cauſſas hoc loco nō adducimus: hoc ſolū dicimus Doct. plurimos, ea ſcriptorū veterum via ſibi diuitiarū plurimū, cum iis vero laudis, aut honoris acquiſiuiſſe ac meruiſſe minimū, ſed mendaciis vtiq; meris tantas opes comparaſſe. Quo conſiderato Memoriale noſtrū hoc opuſculum elaborare conſcribereq; voluimus, vt ad maiorem, fœliciorem, practicam ꝑ euenire poſſemus, vbi occurrunt nobis illa, quæ magis admiranda quam vt inueſtigari poſſint vnquam Naturæ Myſteria. Quapropter nobis conſiderandum venit quinam ars ipſa cum naturæ Myſteriis conueniat, contra hos qui ad artem peruenire minime potuerunt hactenus.

Miſeria humana quanta.

Medicina veteris incommoda & impoſtura.

Myſteria Naturæ ſublimia.

Myſterii Naturæ vires non aliter ſuis corporibus impediuntur, quam vinculis & compedibus in carcere detentus ſit, cuius animus liber eſt. Operibus namque Myſterium hoc, ſimile eſt igni cuipiam in ligno viridi, quod ardere cuperet, verum ob humiditatem nequit.

Myſteria Naturæ qui ſe habeant.

Cum igitur impedimentū a rebus illi proueniat, ab eis vt liberetur videndum erit: quo libero, non alias ars iſta ſeparationum ad Aromatariorum artem, quam lumen ad tenebras comparāda eſt. Quod quidem non cum arrogantia dicimus, ſed quia peſſime nos habent enormes illæ nequitiæ quæ fiunt in pharmacopoliis, & Medicis inſtituuntur. Quamobrem non immerito vocamus tenebras, aut latronū & impoſtrorum ſpeluncas: cum in eis plurimi curentur ob pecunias per ignaros homines: quas ſi non haberent, ſani vel in principio illico iudicarentur, cū ſciant illi, nullum in ſuis conſultationibus eſſe remedium vel auxilium.

Alchimiæ præſtantia.

Medicorū veterum auaritia notatur.

Ars quæ vera sit. Cum igitur ars illa sit meritoq; dici debeat, q̃ naturæ Mysteria docet scil. per Quintam essentiã curare contractură atque sanare dierũ spatio 4. quæ quidem alias in mortẽ vsq; perseueraret: item vulnus horis 24. ad curæ suæ finem perducere, quod fieri totidem dieb. per corpora nequiret? Mysteriorum naturæ separationẽ ab impedimentis corporũ, per experientiã alacriter iam deinceps aggrediamur. Primo aũt est considerandũ, *Mysteriorũ cognitione nihil excellentius.* quid nam homini sit omnium vtilissimũ, & quid excellentiss. nempe Naturæ Mysteria cognoscere, per quæ perpendere põt, quidnam Deus, & quid homo sit, quid in vtroq; valeat vsus cognitionis eorũ, cœlestis videlicet æternitatis, infirmitati.q; terrenæ. Ex quibus Theologiæ, Iustitiæ, veriq; (*al. Rhetoricaq;*) notitia perbelle nascitur: item quod Mysteria naturæ solum vita sunt hominum, & hæc tñ imitanda, quæ ex Deo tanquam æterno bono sciri, necnon impetrari possunt. Nam etsi miranda quædam *Mysteriũ æternum, &c.* in Medicina, ac in Mysteriis naturæ longæ maiora deprehendantur, nihilominus post hanc vitam æternum est Mysterium, cuius quod aut quale sit, aliud nullum habemus fundamentum, quam per Christũ nobis manifestatũ est. Inde quidem oritur ignara Theologorũ stolitidas, eorum, *Theologi tanxantur.* qui Dei Mysteriorum interpretationes depromere conantur, ex eo, cuius minimum apicem nõ intelligunt, quodq; nobis hominibus innotescere minime potest, quænam fuerit voluntas eius, qui dedit. Verum illi verbum eius ad superbiam & auaritiam contorquent, vnde seductiones ortæ sunt, ac indies magis inualescũt, vt in Monarchia ponimus. Quare nos Rationem minime fundatam in Mysteriis visibiliter, vilipendimus, *Iuristæ reprehendũtur.* imo nihili facimus. Itidem Iuristæ iuxta suas opiniones leges sanciunt, vt ipsis nihil deperear, licet Reipub. prorsum in periculo vtilitas versẽt.

Cum igitur in huiusmodi facultatibus tam vana negotia præter æquitatem veniant in vsum, eas missas faciamus in suum vsq; tempus. Nec eorum stultiloquia curemus, qui plura de Deo loquũtur, quam ipsis ille patefecit, eumq; pariter intelligere volunt, ac si fuissent a consiliis eius, nos interim vilipendentes, naturæq; Mysteriis detrahentes, nec nõ Philosophiæ, quorum tñ omniũ toti ignari sunt. Clamor improbus horum potissima scientia est, quo sese fore præsumunt illos, a quib. fides integre dependeat, & sine quib. cœlum atq; terra perirent. O hominũ vesaniam necnon imposturã maximã, cuius loco potius æquum foret, se nullos inutilesq; seruos vt existimarent. Quamuis & nos per vsum hos imitantes, vna cum ipsis nostri Doctoris & Conditoris vnici verbum ad superbiam nostram inflectere, facile discere possemus. Verum, cum verbum non exacte nobis cognitum, sola fide sit apprehendendum, & nulla terrena, quantumuis apparẽte ratione stabilia sint, hoc onus, imo iugũ potius.

tius.

ctus abiiciamus, & naturæ Mysteria inuestigemus, in quibus finis veritatis fundamentum approbat, nec ista solum, verum etiam illa Mysteria, quæ summam caritatem adimplere docent. Atque iste thesaurus ille summi boni est, quem in ista nostrorũ Archidoxorũ conscriptione materialiter intelligimus, & spirituale Monarchiæ nostræ comittimus. *Archidoxa quid considerët.*

Ex prædicto fundamento Medicinam depromimus per experientiam, qua certi reddimur ad oculum cernentes rem ita se penitus habere. Practicam igitur aggredientes, Archidoxorum librũ hunc nostrum decem in partes diuidemus, nobis ad memoriæ subsidium quoddam, vt ea non obliuiscamur, & simul ita loquamur aperte, vt intelligi queamus a nostris, & non a plebeis, quibus vltro ista minime volumus esse manifesta. Nostrum siquidẽ animum, cogitationes, & cor surdis illis aperire nolumus, vt nec impiis hominibus, sed arcana istis muro ꝑcludere forti claueque studiose conabimur. Et si forte labor hic noster ab istis Idiotis, qui verarum artium omnium sunt inimici, tutus satis non foret, decimum librum de præcedẽtium vsibus minime scriptum esse volumus, ne filiorum panem canibus exhibeamus. Nihilominus alii nouem a nostris abunde satis intelligentur. *Archidoxa quibus scribantur.* *Theophr. decimum librum cur non scriptu rus sit.*

Et vt de his loquamur artibus apertius, in hoc de Microcosmo tractatu sciendum est, in eo probari demonstrarique singula tum ea quæ continet, medicinamq; recipiunt, tum quæ huic permiscentur. Item ille non aliter a Medicina vincitur ac regitur, sequens eam, quã sequitur ducentem frenatus equus, aut vinculis constrictus canis rabiosus. Ad hunc modum intelligo Medicinam attrahere naturam, ac omne q. vitam habet. In eo tria nobis occurrunt, quæ demonstrant, quibus talia viribus compleantur & fiant. *Primo*, qua ratione quinque sensus a natura mysteriis adiuuentur, cum a natura non proueniant, nec oriantur naturaliter, vt herba quæpiam ex suo semine: verum ibi materia non est, quæ producat illos. *Secundo*, corporis mobilitas cõsideranda venit? vnde nam procedat, & a quo moueatur vel agitetur, & quo modo subueniatur ei. *Tertio* virium omnium in corpore diuisionis cognitio necessaria, & quænam vnicuique membro conueniant, & iuxta naturam eiusmodi membrorum transmutentur, cum tamen ab initio natura sint vnica. *In Microcosmo quæ considratu digna sint.*

De his itaque primum dicemus, prout de visu, auditu, tactu, gustu, & adoratu, Exemplum tale docet. Oculi materiam habent ex qua constant, vt de corporis compositione traditur. Sic etiam de aliis: Verum ipse visus non est ex eo semine, de quo procedit oculus: nec auditus ex tono vel ex eo, de quo nascuntur aures, neque tactus ex carne, gustus non ex lingua, neque odoratus ex naribus, non magis quam ex cerebro prouenit ratio, sed organa sunt illa corporea, *Sensuum quæ materia.*

vel scrinia potius in quibus nascuntur sensus. Nec etiam intelligendum eos a creatoris gratia dependere, sic vt nō sint ex natura hominis, sed infusa solum a gratia Dei præter naturam omnem, hoc fine, vt, si quandoque cæcus nascatur, magnalia Dei nobis innotescant. Hoc loco non ita censendū. Nā prędicta suū corpus habent insensibile, impalpabile, sicut ceterum corpus tangibile cōtra exsistit. Omnis n homo ex duobus, cōponitur, ex corpore Materiali videlicet, ac spirituali. Materia corpus sanguinem & carnem dat: Spiritus aūt dat auditū, visum, sensum, tactum & gustū. Quum ergo surdus nascitur, ex domicilii defectu id fit, in quo debet morari auditus. Nam spirituale corpus operationem suam non perficit in loco male disposito, cuius caussam degenerationibus hominum ponimus.

Cæci cur nascantur

Homo ex duobus corporibus constat.

Surdi cur fiant.

In eo cognoscuntur ergo Magnalia Dei, quod corpora duo sint, æternum videlicet, & corporale in vnum cōclusa, prout etiam patet de degeneratione Hominum. Medicina aūt in domum operatur, eam repurgando, quo spirituale corpus actiones in ea suas perficere queat, non secus ac libera in mundo vel incontaminato cubili.

Postmodum ad motiuam facultatem corporis venientes, inquiremus, vnde ea sit, & seam originē accipiat, q̄ scil. corpus vniat se medicinæ, vnde virtus augetur motiua. Res sic intelligenda est. Omne q̄ viuit, suum a natura motum habet. Hoc satis per se probatum est, quoad naturalem motionem. Sed motus ille, quem putamus, declarādus est, vt qui fit ex arbitrio, prout si bracchium subleuem, quibus viribus id fiat quæri pōt, cum organum aliquod non videam, quo ipsum attrahā, sed tantum id ita fiat, qua sic fieri cupiam. Simile de saltationibus, ambulationib. & cursu, nec non aliis iudicādum est, quæ cōtra vel præter naturæ motum fiunt: cum ex propria natura nil, sed ex accidente fiat. Hęc originem habent ex eo, q̄ intentio magistra potens existat supra motū meū, ad hunc modum scil. Intentio vel imaginatio incendit virtutem vegetatiuam, sicut ignis, lignum, &c. vt de imaginatione peculiariter scribimus. Nullibi ergo potentior est in alio quopiā operationes adimplere suas, quam in proprio suo corpore, cui inest, & in quo viuit. Item in omni corpore nihil in censu facilius est anima vegetatiua, q̄ ista per se currat & vadat, & ad hæc disposita sit. Sicut enim coopertus aut sepultus ignis, quamprimum nudatur, aeremque habet, ardet: Sic & meus animus ad rem aliquam videndam intendit. Non possum autem oculos dirigere manibus quo velim, sed imaginatio mea conuertit eos, quocunque respicere mihi libitum est. Idem & de itione iudicandum est. Si enim progredi cupiam, idque arbitrario mihi proponam: iam meum corpus dirigitur ad hunc

Motiua vis vnde.

Imaginationis vis quanta ad motum.

Imaginatio mouet corpus.

hunc aut locum illum mihi/præsumtū. Et quo magis id in imaginatione cogitationeq; mea fuerit impressum, eo clerius curro. Hac ratione mei cursus imaginatio est motrix. Non secus medicina corpora mūdat, quibus in est spirituale, quo fit vt illa motio facilius perficiatur.

Tertio intelligendum est, in corpore distributionem fieri, in omnia membra, ex omnibus illis, quæ aut foris aut intus offeruntur. In distributione illa fit mutatio, qua res ita commutantur, vt pars vna complexioni cordis inseruiat, alia cerebri naturæ accommodetur. Et sic etiam de reliquis. Duobus autem modis corpus ad se trahit, interne scilicet, externeque. Interne attrahit, quicquid per os assumitur. Externe attrahit aerem, terram, aquam & ignem. Res autem ita constituenda & definienda est. Ea quæ introrsum recipiuntur, haud sunt scriptu necessaria, cum per naturæ fundamentum nota sint, quæ distribuantur, prout infra de diuisione. Exterius vero sic intelligendum est, quod corpus ab externis quatuor elementis per totam cutē attrahat sibi necessarium. Quod nisi fieret, internum alimentum haud sufficere posset ad sustentationem hominis. Quandoquidē humor, in corpore non inexsistens per consuetudinem, per ipsum extrahitur ex aqua, prout etiam fieri potest, vt quamdiu quis in ea steterit aut sederit, sitim vt extra non sit opus extinguere. Non quidem eo modo non fit, quo per aquam extinguitur calor, velut ignis, sed calor internus attrahit humorem extrinsecum ad se, bibitque non aliter, ac si foret intrinsecus. Hinc fit, quod vaccæ per integram æstatem in Alpibus absque potu manere valeant: aer siquidem illis potus existit, vel eius supplet vices. Idem & de homine statui debet.

Tractio corporis duplex.

Vaccæ in alpibus tota æstate non bibunt.

Natura præterea hominis etiam absque cibo sustentari potest, cum pedibus in terra plantatus fuerit. Sic vidimus quendam, qui sex mensibus absque cibo vixit, eoque solo sustentatus fuit, quod super stomachum terræ partem glebamque gestaret, eaque siccata nouam & recentem subinde assumeret. Is eo tempore integro nunquam famere se protulit: cuius rei caussam de appetitu naturæ ponimus.

Famis remedium terra ventri imposita.

Sic & per medicinam vidimus, quendam seipsum sustentasse multis annis, per quintam scilicet essentiam auri, sic vt in singulos dies vix ℈ß. illius assumeret. Hinc fuerunt etiam alii multi, qui plurimis annis, vt viginti nihil ederunt, quales temporibus nostris vidisse memini. Probitati pietatique personatū hoc ipsum, atque etiam Deo solet a nonnullis tribui, quod impugnare minime cupimus, aut iudicare. Naturale tamen hoc est, vtpote mœstitiam, melancholiam animique desponsionem famem atque sitim adimere, sic vt per corporis attractionem ad se multis

Inediæ exempla.

Mœstitia famem ac sitim sedat.

annis istud sustentari valeat. Quandoquidem cibus & potus ita non sunt ordinati, vt necessario panem aut carnes edere, vinum aut aquam bibere debeamus, verum etiam aere, nec non terræ glebis vitam sustentare nostram possumus: & quicquid in cibum ordinatum est, id vt tentemus & gustemus, factum esse credendum est: quod latius in Monarchia Dei declarabimus. Quamuis id concedamus, fieri nō posse propter labores nostros & similia, vt temporali corporaliq; cibo careamus, idq; plurimis de caussis. Quare cibus ordinatus fuit ad hoc, vti medicina contra morbos. Distinctionem rerum in corpus intrantium ad hunc modum igitur faciemus, quod per eius partes omnes distribuantur, non aliter q̃ si vinum ardens in aquam effundatur, tota concipit odorem illius, quia per totum corpus eius diffusum est: itidem cum atramentum in vinum iniicitur, nigrum hoc illo totum efficitur. Sic etiam in humano corpore humor vitæ statim diffundit ea quæ recepta sunt, ac citius quam exemplis istis proposuimus. Qua forma vero transmutetur assumta substantia, huius natura solum consistit in membris, quæ recipiunt, eamq; digerunt in sui similitudinem, non aliter quam si panis traiiciatur in hominem, caro fit hominis, & in piscē, caro fit piscis, &c. Similiter intelligendum, quod a naturæ membrorum viribus assumtæ res transmutentur, iuxtaq; naturam assumentium partium approprientur. Id ipsum de medicinis similiter etiam iudicandum est, istas in membra transmutari secundum horum proprietates. Nam suas vires & virtutes a propriis medicinarum substantiis accipiunt, iuxta bonam aut malam dispersionem earum, subtilemue aut rudem, prout medicina fuerit. Vt si est de Quinta Essentia, fortior potentiorque transmutatio eius futura est. Si vero crassa, talis etiam manet, non aliter quam imago suum a coloribus ornatum, pulcritudinem, vel deformitatem habet: qui si nobiles fuerint, & illa similis erit. Quapropter vt experientias nostras in illis, qui nobis occurrerunt, in similibus colligamus, ac in delectationem memoriamq; nostram congeramus, vt cum indiguerimus, illis in promtu nobis sint: Nouem hos libros conscribemus, decimum in occipitio nostro clausum reseruātes ꝓpter ingratos idiotas. Nostris autem nihilominus hæc satis declarata erunt. Et nemo nostræ doctrinæ scholam admiretur: quæ licet contraria sit cursibus ac methodis antiquorum; in experientia tamen, quæ rerum omnium est magistra, per quam etiam artes omnes probari debent, firmissime fundatur.

Cibus non tantum panis, vinum aut aqua.

Cibo cur homo carere nequeat.

Forma rei transmutā-dæ vnde pendeat.

Finis Prologi & Microcosmi Libri primi Archidoxis ex Theophrastia.

LIBER

LIBER TERTIVS ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARACELSI THEOPHRASTI.

De Separationibus Elementorum.

PRiusquam elementorum separationum declarationem aggrediamur, quædam (etsi de generationibus rerum scripta, separationibus et elementorũ non usq; adeo consona sint) pro maiore & clariore eiusmodi separationum intelligentia explicabimus. Conuenientius namq; res omnis ad finem suum perducitur, vbi maturo prius intellectu, quis finis eius exsistat, consideretur. Eo siquidem practica dilucidior euadit. Dicimus igitur in omnibus rebus Elementa quatuor vna exsistere, ex quibus cuilibet oritur prædestinata sua res. Qua ratione tamen ista quatuor elementa sibi mutuo contraria, concordare, simulque morari citra sui destructionem queant, ad hunc modum intelliges. Cum elementorum mixtio in prædestinatione ita vnita & corrobata est: talis exsistat, in eis nullum pondus habetur, sed vnius quam alterius in rebus dominatio maior exsistit. Ex quo quidẽ intelligitur, quod in digesto fermentoq; prædestinationis, fortissimum prædominetur, aliaque vincat & subiuget elementa. Hoc modo tria cetera elementa ad suam perfectionem minime perueniunt, sed ad illud perfectum Elementum se habent, tanquam in ligno leuis materia. Quapropter Elementa vocanda non veniunt, cum perfecta non sint omnia, sed solum vnum. Non igitur, cum de quatuor elementis loquimur, quæ finaliter rebus omnibus insint, definitiue sic intelligendum est, quod quatuor in eis perfecta sint, sed finitum vnum tantum inest, reliquis imperfectis manentibus propter vires præcellentis elementi. Hinc fit, vt ea simul conuenire & consistere possint, quod in tribus nulla sit perfectio. Quare nec vlla corruptio per contrarietates dominari potest. Præterea, quod Elementum in vno genere prædominatur, id in hoc prædestinatum est. Et ideo nulla corruptio neque permixtio potest eis adhærere, prout de generationibus ponimus.

Elementa 4. rebus omnibus insunt, & quomodo.

Cum ergo tantum vnicum in vnaquaq; re sit particulariter elementum non opus est, in rebus elementa quærere quatuor, cum tria non sint in perfectione posita. Finaliter itaque nobis intelligendum est 4. in omnib. elementa rebus exsistere, sed non actu 4. complexiones. Res ita se habet. Substantia continet elementum Aquam, & tunc Nenufar est. Præter hoc in ipso nulla terra, nec aer, neq; ignis exsistit. Item in eo nulla

similitudo caloris neq; siccitatis est. Peculiarem enim nullam operationem habet, sed eius prædestinatio est Aqua, ac vnicum elementum aquæ est, sub quo nulla siccitas nulla caliditas est secũdum agnatam suam naturam. Quanquam autem ita se hæc omnia habent, adhuc tamen penes ipsum tria sunt alia elementa, sed non ex tribus illis, quæ scilicet perfecta non sunt enata, neque principium aut auxilium ex ipsis habentia, sed ortum suum nanciscãtur ex prædestinato Elemento, quod ei generi vnitum, & impressum est.

Et quamuis id contra communem Philosophiam pugnet, videlicet prædestinatum vnum Elementum ex sua natura, cetera tria habere sibi adhærentia: credibile tamen est, quod elementum & substantia sint inter se differentia. Idque sic intelligendum: Substantia non est ex illo Elemento, quod substantiam tingit ac elementat: nec ẽt hæc Elementa ex substantia sunt, sed pariformiter simul conueniunt, vt corpus & anima. Iam vero vnumquodque corpus veluti crescentis alicuius, complexionem habet: similiter & Elementum. Quanquam Elementum ipsum in crescentis corpore visibile non est, nec tangibile, nec demonstrabile, ideo, quia Elementum hoc propter suam subtilitatem fortius est, & crescentis alia Elementa subiugat. In corpore tamen omnia insunt, sed imperceptibiliter, vti cũ aqua permisceret aceto, huic illa similis fit. Et licet acetum illius immutarit essentiam omnem, aquæ tamen complexio nihilominus incorrupta manet, nec est acetũ ea de caussa, verũ æque ac prius aqua. Et quamuis aquę virtutes non exserat, per hoc tamen non stat, quin eas adhuc habeat.

Istis propositionibus declarare cupimus, qua via separationes Elementorum fieri debeant, vbi duæ practicæ nobis intelligendæ veniunt: vna, cui conuenit Elementi prædestinati separatio, quam in libro de Quinta Essentia declarabimus. Altera, ad quam Elementa quatuor substantialia pertinent in crescentibus existentia. Per id intelligitur, prædestinatum Elementum Quintam Essentiam existere, nec a sese mutuo separari posse, tantum a tribus Elementis, vt infra de Quinta sequitur Essentia. Verum vbi de quatuor Elementorum separationibus loquimur intelligimus quatuor illa, quę sunt in corpore essentialiter. Hinc varii surrexerunt errores, quod in prædestinato Elemento quatuor Elementa quęsita fuerunt, & pręterea etiam Quinta Essentia, quod minime potest fieri.

Separationis practicæ duæ sunt

Porro sciendum est etiam, cum Elementa corporum separanda sunt, vt vnum ignis existat, aliud aqua, tertium aeri simile sit, quartum vero terræ, iuxta suas complexiones, quod Elementa interdum cum su s formis

appareant nonnunquam cum complexionibus, ceu aqua velut aqua, aer vt aer, terra vt terra, & ignis prout ignis. Hæc subtiliter intelligenda sunt, tum demum per similitudinem bene fieri posse, si illa pro vnione sumantur Elementorum, non visibiliter aut in actu, neque iuxta naturam ignis Elementi, sed vt complexio calida & sicca, tanquam ignis. Hoc modo cuiq; Elemento sua natura, essentia & conditio tribuitur, non corrupta proprietate. Non enim putatur, quia calida plurimum herba quæpiam sit, vt vrtica, quod ob id plus ignis in se contineat, sed potius existimatur, ipsius Quintam Essentiam esse calidiorem Essentia Quinta chamomillæ, quæ quidem caloris minus habet. Verum Elementa corporis minus aut magis accipiunt ex sua substantia, prout lignum plus ignis in se continet quam herbæ: similiter lapides habent in se plus siccitatis & terræ, quam resinæ.

Vrtica quo modo chamomilla calidior.

Notato ita pariter gradus multitudinem & quantitatem in Quinta Essentia oriri ex Elemento prædestinato. Et intensio gradus Elemenmentorum corporalium emergit ex specie substantiæ, quæ dissimilis est.

Sed ad separationis corporalium Elementorum a ceteris rebus omnibus faciendæ practicam veniendum est, quæ duplex habetur: Vna quidē ex puris Elemētis tria elementa docet elicere, vt ex igne ardente, inuisibili aere, ex vera terra, similiter ex aqua naturali, quæ similem originem, vt præcedentia non habent.

Practica separationis duplex.

Altera quidem est eorum, ex quibus illa quatuor exsistunt, vt supra diximus, cum differentia tamen tali, quod hoc plus exhibet elementi ignis, aquæ, terræ, vel aeris, cum essentialium elementorum formæ similitudine. Cum ad hunc modum separata fuerint, non possunt dissolui amplius vnquam, vt scilicet corrumpantur vltra complexiones.

Animaduertendum etiam Elementa, per separationem ad similitudinem essentialium elemētorum inueniri formaliter. Nam aer vt aer apparet, qui minime concludi potest, quod aliqui falso putant, hac de caussa, quia statim in momento separationis exaltat se, nec non ventus erumpit aliquando, cum aqua sursum ascendit, cum terra nonnunquam & alias cum igne. Exaltatio siquidem aut eleuatio in aere plurimum est admiranda. Veluti si ex Essentiali aquæ elemento aer separandus sit, bullitione illud fit. Qua quidem incipiente, mox ab aqua separatur aer, secumque leuissimam aquæ substantiam defert, & quantum minuitur aqua, tantum ipse aer etiam iuxta suam proportionem & quantitatem imminuitur.

Elementorum Essentia formaliter per separationem inueniuntur.

Aer ab aqua separatur bullitione.

Notandum igitur hic eſt, nullum Elementorum citra aerem concipi vel haberi poſſe, licet aliorum quoduis ſine alio. Quare non ſuſpicimus onus aerem ſeparandi ſeorſum, cum ſit in aliis tribus, vt in corpore vita. Nam a corpore cum ſeparatur, omnia pereunt, vt clare de ſeparationibus docemus in ſequenti practica. Quatuor hoc loco vix conſiderandæ ſunt: vna quidem eſt in aquoſis corporibus, id eſt herbis, quæ plus aquę quam aliorum Elementorum vllum habent. Secunda eſt in igneis corporibus: talia ſunt ligna, reſinæ, olea, radices, &c. quæ plus in ſe continent igneæ ſubſtantiæ, quam aliorum. Tertia de terreis corporibus eſt intelligenda, quæ ſunt lapides, luta, nec non terræ. Quarta vero de aereis, & hoc in tribus aliis omnib. vti meminimus. Pariformiter etiam de puris elementis totidem vię conſiderandę ſunt, ad modum eundem vt ſupra de quatuor præcedentibus dictum eſt.

Aer elementorum vita.

Hinc iam cognitu facile eſt, quænam Elementa, & qui ſeparanda ſint. Inter quæ primum ex metallis elementorum ſeparationes occurrunt, quibus prædeſtinatæ virtutes inſunt peculiares quæ Elementis ceteris deficiunt. Etſi enim Elementa ſimilia ſint omnia, forma, caliditate nempe, frigiditate, humiditate, ſiccitateque: Non tamen in vno prout in alio ſiccitas aut humiditas, vel caliditas & frigiditas eadem exiſtit: nam in aliquibus eſt Appropriatiua, in aliis vero Specifica, variis ad hunc modum vis, vti ſunt in vnoquoque genere quæq; naturatæ peculiariter, & eſſentialiter: cum nullum genus elementorum virtutibus alteri ſimile ſit.

Separationes metallorum &c.

Elementa quomodo inter ſe ſimilia & aſſimilia.

Sic etiam de ſeparationibus Marchaſitarum ſtatuendum eſt, quæ ſimiliter in practica, nec non elementari natura differunt ab aliis. Nam vnum quodq; genus eſt in peculiari ſeparatione poſitum, & particulariter practicari debet. Poſtea lapides & gemmæ ſua demonſtrare debent elementa, nulla ſimilitudine cum aliis apparentia.

Separat. Marchaſitarum, lapidum &c.

Deinde Salia peculiaris exſiſtunt & excellentiſſimæ naturæ, plurium etiam proprietatum, quam in aliis percipiuntur. Eſt & in Herbis eſſentia diuerſa, quæ cum ipſis mineralibus nulla via conueniunt nec poſſunt ſimilia eſſe, quod ad ipſorum naturam attinet. Poſtea lignorum, fructuum, corticum, & ſimilium, ſingularis eſt proprietas: item carnis potuum, & ciborum omnium comeſtibilium, & non bonorum atque mundorum, malorum & impurorum, quæ ſeparari debent in Elementa.

Salium proprietates plurimæ. Herbarum & mineralium natura diuerſa.

Iſtius ſeparationis, quam putamus duæ reperiuntur vitæ: quarum vna fit ſeparatione cuiuſlibet elementi, per ſe in peculiare vas concluſi præter vitium ipſius corruptionem, aere excepto.

Separationis rerum vita duplex.

Altera

Altera separationis via est puri ab impuro quatuor in Elementis, ad hunc modum scilicet. Postquam Elementa separata sunt, vnum ab alio nempe, crassam habent substantiam adhuc, ea de caussa alia quidem separatorum elementorum eiusmodi sequitur separatio. Quare practicam istarum omnium declarare volumus. Primo namque sciendum, rerum Quintam Essentiam hac via separandam & extrahendã esse: quod scilicet elementa ex corporibus in Essentiæ Quintæ natura non subiugentur, sed cum eis relinquantur. Itaq; illa tingere potest Elementa, vel fortius vel leuius. Hoc ita intelligendum venit, quod elementis vires ob id non depereãt, cum prædestinatum elementũ, hoc est, Essentia Quinta extrahitur, quæ pariter & ipsa elementalis existit, & separabilis, quo ad formam elementalem, sed non quo ad diuersas naturas, vt patet de quinta essentia. *Ess. 5 natura.*

Per eiusmodi separationes, omnes elementales infirmitates ex vna simplici curari possunt, ad hunc modum videlicet, si prædestinationes illæ contra istas pugnant, vti de prædestinationibus ponimus. His itaq; satis initium separationum deteximus, quapropter ad practicam earum est accelerandum, quarum decupla est varietas: Vna *Metallorum*; secunda *Marchasitarum*; tertia *Lapidum*; quarta *Oleaginosorum*, quinta *Resinarum*, sexta *Herbarum*, septima *Carnium*, octaua *Succorum*, nona *Vitreorum*, decima vero *Fixorum*. Ad istas elementorum separationes viæ tres habentur: vna per *Destillationes*: secunda *per Calcinationes*: tertia *per sublimationes*. Huc faciunt omnia exercitia, vt manuum adplicationes ad ignem, atq; labor, & quæ necessaria alia ponentur in sequentibus. *Separationum practica 10 sunt.* *Separationum modi 3. Metalla soluendi ratio.*

De Separationibus Elementorum ex Metallis.

AD Elementorum separationem ex metallis, opus est optimis instrumentis, labore, diligentia, cum artis experientia, manuum ad opus hoc aptitudine. *Aq. fortis in admetallorũ solutionem.*

Primo fac aquam fortem ad hunc modum.

Accipe *salnitrum, vitriolum, & alumen æqualibus partibus, quæ destillabis in aquam fortem.* Hanc rursus ad suas feces affundes, iteratoque in vitro destillabis. In hac aqua forti clarifica argentum, & postea in ipsa sal Ammoniacum solue. His peractis: accipe *metallum in laminas redactam, & in aquam resoluas ibidem, idest, in eadem aqua: tandem separa per balneum Mariæ: rursum effunde, hoc itera toties, donec in fundo repertum sit oleum, ex Sole vel auro spadiceum, ex Luna lazurium, ex Marte rubeum, & valde obscurum, ex Mercurio album, ex Saturno liuidum atque plumbeum, ex Venere viride prorsus, & ex Ioue flauum.*

Quanquam non omnia metalla ſic in oleum reducuntur, niſi quæ præparata prius fuerint, vt *Mercurius eſt ſublimandus, Saturnus calcinandus, Venus floriſicanda, ferrum crocificandum, Iupiter reuerberandus*: at Sol & Luna facile ſe dedunt.

Præparatio diuerſorũ metallorũ diuerſa

Poſtquam ad hunc modum, in liquidam ſubſtantiam reducta metalla fuerint, eaque ſe diſpoſuerint ad elementorum ſuorum diſiunctionem (quod in metallica natura minime fieri poteſt: nam vnaquæque res prius eſt ad vſum cui conuenit præparanda) poſtmodum ad huius olei partem vnam adde, recentis aquæ fortis partes duas, & ſimul optimo vitro clauſa, ponas in fimum equinum per menſem. Inde poſt igne lento prorſum deſtillabis, vt materia coaguletur in fundo. Et aqua fortis, quæ aſcendit, ſi per balneum deſtilletur ad hũc modum, duo ſimul elementa inuenies. Sed nõ ex omnibus metallis eadem Elementa relinquentur. Nam ex auro manent in balneo terra & aqua, ſed aer eſt in omnibus alis tribus, & elementum ignis manet in fundo, quia ſubſtantia, nec non tangibilitas auri ex igne coagulata eſt: ergo ſubſtantia conuenit in ſubſtantiali. Ex Luna manebit in fundo elementum aquæ & in balneo elementa terræ & ignis. Nam ex frigido & humido enaſcitur ſubſtantia, nec non corporalitas Lunæ quæ quidem eſt fixæ naturæ, quæque non poteſt eleuari. Ex Mercurio manet ignis in fundo, & terra & aqua ſurſum eleuantur. Ex Venere manet etiam ignis, & ambo nempe terra & aqua manent in balneo. Ex Saturno manet elementum terræ in fundo, ignis & aqua habentur in balneo. Ex Ioue manet aer in fundo, & ignis aqua & terra eleuatur ab eo.

Auri quæ elementa ſurſum ſcandant.

Argenti quæ Elementa.

Mercurii quæ elementa.

Veneris quæ elementa.

Saturni.

Ioue &c.

Notandum igitur, aerem in Ioue corpus præſtare, & in nullo alio quoquam metallo: cuius quamuis aliqua pars etiam vna aſcendat, ac inſeparabiliter tribus ceteris Elementis permixtus maneat: is tamen corporalis non eſt aer, ſed aliis adhærens & concurrens, ac ab eis inſeparabilis.

Iam notandum eſt emanentiam illam, hoc eſt, elementum corporale, quod in fundo remanſit, cum forti aqua recente per balneum in oleum reduci debere. Et ſic perfectum erit hoc elementum, quod ſeruabis pro parte vna. Cetera per balneum hoc modo ſeparabis. Ea pones in arenam, vrgebiſque leuiter: primo quidem eleuabitur ac exibit aqua, poſtmodum ignis, quod ex colore dignoſcitur, vbi illa duo ſuperſunt. Verum ſi elementa terra & aqua remanſiſſent, primo ſurſum aſcendet aqua, poſtea vero terra. Si tamen terra & ignis forent, primo terra, poſtmodum eleuatur ignis. At ſi aqua, ignis & terra ſimul eſſent, aqua primo ſurſum aſcendet, poſt ignis, & poſtremo terra.

Hæc

Hæc elementa peculiaribus vitris ita seruari poterunt, quodlibet secundum suam naturam: vt ex Sole calidum & siccum, sine quauis alia proprietate: similiter frigidum & humidum, & frigidum atque siccum. Sic de aliis intelligendum. Ignorandum non est, corrosiuam aquæ fortis naturam extrahēdam ita esse, prout in libro de *Quinta essentia* tradimus.

De separationibus Elementorum ex Marcasitis.

POsitis antea separationibus elementorum ex Metallis, ad eas quæ de marcasitis fieri possunt, est quod veniamus, quæ tales existunt. *Marcasi rum solutionis modus.*

Accipe *Marcasitæ cuius speciei velis, siue Bisemutis seu talci vel cobalti, aut granati, vel cuiusuis alterius libram vnam. salis nitri tantundem, contunde minutissime, adurendoque simul deduc per alembicum extra cucurbitam, & quicquid liquoris ascenderit, serua.* Quod autem in fundo manet, hoc tritū aqua forti resoluatur in aquam, huiuc prius aggregatam aquam affundes, & in oleum destillabis, sicuti prius de metallis dictum est. Eodem processu separabis etiam elementa. Sic erit aurea marcasita prout aurum intelligenda, nec non argentea sicut Luna, Bisemutica sicut plumbum: Zinetus, vt cuprum, Talcum vt Iupiter, Cobaltum vt ferrum, &c. Hæc de sebaratione marcasitarum sufficiant in omnibus generibus.

De separatione elementorum a lapidibus.

LApidum & Gemmarum elementorum separatio hac via venit intelligenda. Accipe *lapidem optime tritum, cui duplum viui sulphuris addes, & mixta omnia simul in lebete lutato ponantur in Athanar horis quatuor, vt sulphur prorsum absumatur: postmodum abluatur quod superest a facibus & sulphure, siccetur.* Calx eiusmodi lapidea, in aquam fortem etiam ponatur, & cum ea procedatur, vt *antea de metallis diximus.* Comparantur itaque lapides metallis: vt claræ gemmæ, non albæ, nec fuscæ auro comparantur, sed albæ, ceruleæ, glaucæque argento seu Lunæ: postea communiores lapides aliis metallis, vt *Alabastrum Saturno, marmor ferro silex Ioui.* Dulech autem Mercurio. *Lapidum solution s ratio.*

De separatione elementorum ab oleaginosis.

OLeaginosa reputantur omnia *olea, ligna, radices, semina, fructus,* & similia, quæ naturam flagrabilem & incensioni idoneam habent. Estque duplex eorum separatio, corporum scilicet oleaginosorum & oleorum purorum. *Oleaginosa vt separentur.*

Oleaginosorum corporum separatio talis est.

Accipe corpus hoc tusum, tritum, aut quocunque modo poteris comminutum, id inuolutum linteo, ligatumq; ponas infimū equinum

donec omnino putrefactum sit, quod in vno quam in altero citius accidit. Postquam putrefactum erit, in cucurbitã ponatur, eiq; super fundatur communis ardentis aquæ tantum, vt superemineat quatuor digitis latis, & in arena destilletur omne q; ascendere poterit. Nam ascendunt omnia præter ipsam terram, elementa, quæ cognosces ex coloribus, sedtamen ascendat primo ardens aqua, postmodum aer, deinceps aqua, & postremo ignis, & in fundo terra manebit. De puris oleis tamen intelligendum ista nõ indigere putrefactionibus, sed solitaria absque additione esse destillanda, postmodũ eorum elementa, *prout supra de aliis dictum fuit*, separanda, quæ suis etiam coloribus dignoscuntur. Non aliter cum Resinis liquidæ substantiæ faciendum est, vt *pice, resina, therebinthina, gummi*, similibusq;. Sed quæ resinę corporales exsistunt velut sulphur, prius præparandæ sunt hoc modo.

De separatione elementorum in resinis corporalibus.

Resinæ corporales vt soluantur. ACcipe *Sulphur minutissime contritum, hoc in duplo olei lini coquatur in hepaticum, quod conteres, & inclusum vesicæ pones in fimum equinũ ad putrefaciendum quatuor septimanis. Postea destilletur per alembicum lente super nudum ignem. Aer & aqua primum ascendunt diuersis & pallidis coloribus aucto postmodum igne. sursum ascendit ignis, terra vero manet in fundo.* Colores apparent puri, vt aer flauus: aqua spissi lactis instar, vt a lacte vix dignosci queat: ignis vt Rubinus ardens cum transparentia, & omnibus igneis indicііs: terra vero nigra prorsum & adusta. Et quatuor elementis adhunc modum separatis, quodlibet est in sua elementali complexione perfectum, & absque permixtione, sicuti supra dictum est.

De separatione elementorum ab herbis.

Herbæ vt separentur. Sic & in herbis elementum aquæ plurimum habetur, quum frigidę eæ sunt, at vbi fuerint aereæ, prædominatur id elementum. Similiter de igne etiam intelligendum est. Eorum elementorum separatio talis est.

Accipe *Saluiam & eius folia contere, postmodum in putrefactionem pones, vt antea dictum est, inde per ventrem equinum destillabis, & primum ascendet elementum ignis, tamdiu donec immutentur colores, & aquæ spissitudo: postea terra succedet, ac eius aliqua pars in fundo manebit, quæ quidem fixa est.* Hanc Aquam in Sole destillato sex diebus, & postea in balneum ponito: tum ascendet elementum aquæ primum, q; paucum est, gustuq; percipitur: postquam variatur color, ascendit elementum ignis, donec etiam gustus alteretur: tandem pars terræ sursum eleuatur, valde pauca tamen, q̃ cum aere permixta reperitur in fundo. Itidẽ de aereis & aquaticis herbis intelligendum est, quarum aer primus ascendit, postmodum aqua, & postremo iuxta processum de saluia positum, sequitur ignis.

De se-

De separatione elementorum a carneis.

ELementorum a carneis corporibus & illis quæ cum sanguine viuunt, separatio sic intelligenda venit, quod prædominans in illis elementum copiosius & potius reperiatur postremo, vt in piscib. aqua, & in vermibus ignis: item in [commestibilibus] carneis aer, principalia sunt elementa, prout nos de generationibus animalium scribimus. *Carnium separatio.*

A piscibus separatio elementorum talis est.

PVtrefac *optime pisces, postea destilla per vẽtrem equinum, & aqua plurimum ascendit: putrefactionem hanc atque destillationem iterabis ac augebis, donec aqua nulla velit amplius ascendere. Quod reliquum est, postea destilla per arenam, tũ demũ ascendit ignis in olei forma, terra vero manet in fundo.* Sic tota piscium substantia separatur in elementa. Nulla de pinguedinibus atq; medullis est habenda cõsideratio, sed vnum quodq; separari per putrefactionem, & in elementa sua diuidi iudicandum est. Pariter etiam de vermibus intelligendum, excepto q; ex eis aquæ tantum non exeat, sed ignis plus, nisi vermes aquei forent, vti serpentes, quorum in destillatione plura obueniunt admiranda, quam dici queat. De comestibilibus animalibus ad eundem modum intelligendum erit, quæ sua peculiariter etiam patefaciunt elementa per separationem. *Piscium separatio qua.* *Vermes sunt ignei.* *Serpentum destillatio mirabilia prodit.*

De separatione elementorum ex vndosis.

DE succosorum vel vndosorum separatione in sua elementa, vel eorum quæ formã vndositatis habent, vt vrina, stercus, aqua, &c. hunc notato processum. *Vndosa qua sint, & vt separentur.*

Recipe *vrinam eamque prorsum destilla: simul ascendent aqua, aer atque terra, in fundo vero manet ignis. Confunde postea simul omnia, destillaque rursus & quater ad hunc modum, & in quarta destillatione primo sursum ascendet aqua, demum aer & ignis, terra vero manet in fundo.*

Concipe *tandem aerem & ignem peculiari vase, quod ponas in locum frigidum, & congelabuntur striæ, quædam, quæ sunt elementum ignis.* Quamuis inter destillandum illæ etiam congelentur, in frigore vero magis.

De separatione elementorum ab aqua.

BVllire fac aquam per ventrem equinũ, & in fundo subsidet ipsa terra, quod ascendit putrefiat suo tempore, & postea destilletur per balneum, & ascendet aqua prius, & postmodum ignis. Stercora vitriolum, tartarum, & q; huiusmodi succorũ est, vt *alumen, salia,* & id genus alia pci- *Aqua.* *Stercora, &c.*

nerem destillanda sunt, eo calore, ac tam diu, donec ascendere nolint amplius, & ascenderunt aqua & aer, terra mansit in fundo: postea per ignem ascendet ignis. Notandũ hoc loco, q; licet elementa quatuor separata sint, in terra tamen maneant adhuc elementa quatuor occulta, tanquam fixa: prout a vitriolo manet caput mortuũ, hoc ipsum sublimacũ sale Armoniaco, sic ꝓdibit oleũ, in quo sunt aqua & ignis, & ipsa terra substantialiter manet: separa quæ sursum ascenderunt, ascendetque rursum aqua, & ignis manebit in fundo. Sic etiam de tartaro nec non de salibus intelligendum erit. Et quamuis liquorum plures separationes exsistant, latius tamen illas de transmutationibus declarabimus. Notandum enim, in corrosiua terra plura Elementa inesse, quam in cinere. Separatio ergo facienda est per sublimationem, vti demonstrabimus.

Caput mortuum.

De separatione elementorum a vitris & eis quæ vitrea sunt.

Vitrea vt separentur.

PRout supra ponimus de resolutionibus marcasitarum, hoc loco pariter de vitris intelligendum, ac summe considerandum est videlicet, vt cum sulphure prout lapides calcinentur, postmodum abluantur, & cũ sale petræ & aqua forti, &c. prout antea declarauimus, &c. Eorum elementa cognoscuntur etiam per colores in destillationibus non vt oculis se exhibent, quibus ista conclusa volumus.

De separatione elementorum in fixis.

Fixa vt separentur.

FIxorum elementorum separatio fit per sublimationem, vti de salibus & liquoribus docemus, hoc discrimine tamen, quod ista cum sale nitro calcinanda sint, & postea sublimanda. Et quanquam alia multa sunt, quæ non ponuntur hoc loco, nihilominus intelligẽdum est rerum omnium separationes his decem viis iam declaratis fieri debere. Latius de separationibus quatuor elementorum notandum est, quodlibet iterum separari posse, scilicet ignem vt ignem, aerem vt aerem, aquam vt aquam, & terram vti terram, prout sequitur de singulis illorum separationibus.

De separatione ignis.

Elementa separata vt denuo separentur. ignis, &c.

SCiendum etiam ex elemento ignis elementa quatuor separari posse, ad hunc modum. Quum ignis violentissime incenditur vel ascendit, receptaculo vel reseruaculo optime clauso, excipe, & pone in fimum equinum per mensem, & in vno reperies elemento quatuor elementa, quæ aperto vase, in Recipientem indito, sic ascendet vapor atque aer in vas recipiens. Postea quod superest per balneum destilla, sic ascendet aqua: deinde per cineres ascendet ignis, & terra manebit in fundo. Quæ elemen-

elementorum horum vires exſiſtant,& quare hocloco ſic declarentur, aliis libris exponemus latius.

De ſeparatione aeris.

AEris elementum optimo vitro receptum & per ſigillum Hermetis conclufum,Soli perintegram æſtatem eſt exponēdum,ac digerendum: circulando permutatur aer in aquoſitatem indies magis creſcentem. Quantitatem hanc ſeparabis ad hunc modum. Putrificetur in ſimo equino ſeptimanis quatuor, poſtea per balneū deſtillabis, vt ignem. De ipſius viribus alibi plura dicuntur. *Aer,&c.*

De ſeparatione aquæ.

EAM vitro pleno prorſum,nec tantillum vacuo,per ſigillum Hermetis concluſo calido Soli per menſem exponas, vt cotidianum ſimilemque calorem habeat,ac ſi bulliret,verum propter plenitudinē haud poteſt. Eo tempore tranſacto putrefiat quatuor ſeptimanis, poſt aperi, deſtillaque per alembicum trium roſtrorum:hac via tria ſeparantur elementa,& in fundo manet eius aquæ terra. Huius natura virtutum plurimarum in caſibus multis eſſe prædicatur. *Aqua,&c* *Alembicū trium roſtrorum.*

De ſeparatione terræ.

TErræ proceſſus idem,vt in aqua ſeruandus eſt,excepto ſolum deſtillatione. Similis enim eſt hæc illi quæ fit in igne, & eadem via perficitur. Hanc elementorum ſeparationem hocloco multis de cauſſis ponimus,non tantum quod in Philoſophia,verum etiam in Medicina valde ſit vtilis. De ſeparationibus elementorum hactenus abunde ſatis ſcripſimus, licet plura ſcribi queāt, haudquaquam vero neceſſaria admodum. *Terra. &c.*

Iam ſeparationem puri ab impuro, ſecundum decreti noſtri propoſitum declarabimus: Quæ quidem fit eadem via, quam de Arcanis & Auro potabili docemus:quare huc non adducenda. Quamuis iſte proceſſus ab initio,prorſum idem non ſit cum eo qui de arcanis & magiſteriis ponitur, nihilominus præparationis viam eandem finaliter aſſumo per elementorum ſeparationem. Quandoquidem iſta ſeparantur,hoc loco,poſtmodum quodlibet ab immunditiis exſiſtentibus in eo repurgatur,vt ex eis nullum deforme oriatur aut impedimentum , quod alias facile fieri poſſet.

Finis Archidoxorum Libri tertii,de ſeparationibus Elementorum.

LIBER QVARTVS ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARACELSI MAGNI.

De Quinta Essentia.

Essentia Quinta quid.

NTEA mentionem fecimus Essentiæ Quintæ, quæ rebus inest omnibus. Iam initio huius tractationis intelligendum, quidnã ea sit. Est igitur Essentia Quinta materia quædam, ex omnibus, quæ natura produxit, & ex vnoquoq; vitam in se habente corporaliter extracta, & ab omnibus impuritatibus, & mortalitate separata, mundata subtilissime, nec nõ ab omnibus elementis separata, Ex his patet vtique, Quintã Essentiam esse tm̃ Naturã, vim, virtutem, & medicinam, rebus quidẽ olim inclusam, sed iam domicilio & extranea incorporatione omni liberã. Eadem est etiam color, vita, proprietatesq; rerũ. Est Spiritus similis spiritui vitæ, hoc discrimine, quod spiritus vitæ rei permanens est, hominis vero mortalis. Vnde colligi potest, ex hominis carne vel sanguine quintam Essentiam extrahi non posse: hac de caussa, quod spiritus vitæ, qui spiritus etiã virtuti est, moritur, & in anima vita existit, quod idem similiter non in Re euenit.

Homo & animalia Quintam Essentiam non dant.

Eadem ratione & animalia quia spiritũ suum vitæ amittunt, ideoq; omnino mortalia sunt, & Quintam Essentiam nullam exhibent. Nam Essentia Quinta spiritus est eius rei, quæ quidem ex sensatis extrahi non potest prout ex nõ sensatis. Spiritum n. vitæ habet in se Melissa, qui virtus eius existit, visq; atq; medicina: & quamuis a sua radice separata sit, adhuc tamen inest ei vita virtutesq;, hac de caussa, q; fixum illa prædestinatio sit. Quapropter ab ea potest extrahi Quinta essentia, nec nõ cum vita conseruari sine corruptione, prout æternũ iuxta suam prædestinationem. Si vero nos ad hunc modum præter corruptionem vitam cordis extrahere possemus, vt ex insensatis possibile nobis est, absq. dubio, mortis, morborumque perceptione perpetuo viuere possemus, quod fieri minime potest. Quare nobis ex eo mors nobis expectanda venit.

Quinta Essentia quomodo rebus insit.

Cum igitur Essentia Quinta rerum virtus existat, primo nobis dicendũ venit, qua forma virtus & medicina rebus insint, ad hũc modum. Vinum in se cõtinet magnam essentiam quintam, a qua illud mirandas operationes habet: operationis tamen tantum non est, quantum vini, vt patet. Fel in aquam iniectum, totam reddit amaram, etsi fel quantitate centupli cata superetur ab aqua. Sic croci pondus minimum, ingentem copiam aquæ tingit, quæ tota tamen crocus non est. Sic pariter est statuendum de Essentia Quinta ipsius paruam esse quantitatem, in ligno,

herbis

herbis,lapidibus,aliisq; similibus hospitis instar latentem.Reliquum est purum putum corpus,de quo scribimus lib.de Separationib.elementorum. Nec putandum est Quintam Essentiam Quintum Esse quoddam supra elementa exsistere,cum ipsamet Elementum sit.Posset etiam existimare quispiam temperatam eam Essentiam fore,non frigidam, non calidam,non humidam,neq; siccam,cum tamen talis non exsistat. Nihil enim est,q̃ in temperatura tali consistat,per quã ab elementis prorsus alienetur:sed omnes Essentiæ Quintæ secundum Elemẽta naturam habẽt,vt Essentia Quinta Auri secũdum ignem, Lunę secundũ aquam, Saturni secundum terram,& Merçurii secundum aerem.

Quinta Essentia rerum quasi hospes est.

Quinta Ess. non est una supra quatuor Elementa, sed ipsamet Elementũ.

Quinta Essentia nõ est temperata.

Quod aũt Essentia Quinta morbos omnes curat,non fit ex temperatura,sed ex infita proprietate,magna munditia puritateq;, qua admirando modo corpus alterat in munditiam,& immutat. Sicut enim ab oculo macula,vel pellicula,tollitur,qua prius occœcat⁹ ille erat:sic etiam vitam Essentia Quinta mundificat in hominem. Nec vnius & eiusdem omnes Essentiæ necessario inter se naturæ sunt. Nec quæ igneæ sunt,ob id easdem operationes edunt, ratione complexionis: veluti si quis existimaret, Anacardi Quintam Essentiã similem ac eandem operationem habere,cũ Auri Quinta essentia, quod ambæ sunt igneæ: is longe seduceretur;quia virtutum discrimen facit prædestinatio & dispositio. Sicut enim animal omne spiritum in se vitæ continet,attamen in omnibus eadem virtus nõ exsistit,ideo quod ex carne & sanguine constent omnia: sed vnũ ab altero differt,vt gustu,ita virtute: Sic & quinta Essentia se habet:quæ virtutem non accipit ab elementis intelligendo simpliciter,sed ex proprietate in elementis exsistente, prout etiam de generatione rerum ponimus. Inde quidem fit, stypticas esse nonnullas Quintas Essentias,aliquas Narcoticas, Attractiuas alias,aliquas vero somniferas, amaras,dulces,acetosas,stupefactiuas,& aliquas in iuuentutẽ renouare corpus,alias eius esse conseruatiuas in sanitate,purgatiuas,aut constipantes alias,&c.quarum virtutes innumeræ sunt,hic quidem non cõprehensæ, sed tamen a medicis optime cognoscendæ.

Quinta Essentia virtus unde dependeat.

5 Essentiarum qua differẽtia.

Quum igitur Essentia Quinta separetur a non Essentia Quinta,vt anima a suo corpore,& ipsa intro in corpus assumatur: quænam infirmitas huic tam nobili naturæ, puræ, potentiq; resistere poterit, aut nostro corpori vitam adimere, præter mortem, quæ prædestinata corpus & animam nostram separat?vt de vita & morte docemus. Hoc loco pariter considerandum, vnumquemque morbum indigere sua peculiari Quinta Essentia: quãuis aliquas doceamus,quæ ad morbos omnes aptæ sunt. Qua ratione tamen id fiat, suo loco dicetur.

Quint. Essent nullus morbus resistere potest.

Essentia Quinta duplices vniversales & particulares.

Auri 5. Essentia modo exigua.

Porro autem testamur, Quintam essentiam auri quantitate minimam exsistere, quod reliquum est eius, leprosum corpus exsistit, in quo dulcedo nulla, nec acetositas, nulla virtus neq; vis remansit, præter mixtionem quatuor elementorum. Et hoc arcanũ latere nos minime debet

Nullus morb.⁹ sine 5. Essentia pellitur.

elemẽta nempe ipsamet sine Quinta Essentia nulli posse morbo resistere, sed hoc solum & aliud nihil efficere, quam absque viribus vllis calefacere vel frigefacere, prout si morbus calidus foret, frigiditate is pellitur, at non ea viribus destituta, vt aqua, niueq; frigidis: quæ licet frigidæ satis exsistant, in eis tamen Quinta Essentia non habetur, cuius viribus morbus expelli posset. Quapropter auri corpus inualidum est per seipsum, at

Essentia 5. vnit et lauat.

eius Essentia Quinta solũ, exsistens in eo, corpori, nec nõ suis elementis, vires in ipso cõditas, præbet. Sic etiã in aliis omnib. rebus, Quinta solum est earum essentia, quæ curat, sanat, ac tingit corpus totum, vt Sal cibum

Color Essent. 5 substantia est.

aliquem optime condit. Est igitur Essentia Quinta, quæ colorẽ exhibet, vti est virtutẽ, & postquam aurum suo colore priuatum est, Quinta simul Essentia idem caret. Non secus de ceteris intelligendum est metallis, quod vbi color eis ademtus fuerit, natura sua priuata sint.

Similiter in lapidibus & gemmis, vt Essentia Quinta corallorũ est cum rubedine pinguedo quædam, & corpus eorum album. Item Smaragdi Quinti Essentia, succus est viridis, & corpus eius etiam albũ. Non aliter de ceteris omnibus lapidibus iudicãdum est, eos nempe naturam suam, essentiam & proprietates cum coloribus amittere, prout in extractionibus illorum docemus peculiariter.

Idipsum & de herbis, plantis, & aliis productis crescentib intelligi debet. Itidem de carne sanguineque, de quibus nulla Quinta Essentia põt elici, ex rationibus antea positis. Sed tamen similitudo quæpiam Es-

Ess. 5. similitudo, vt ex carnib extrahatur.

sentiæ Quintæ potest ab eis extrahi per nos, adhunc modũ. Carnis frustum, vitam adhuc habet in se, quia caro est omni sua natura viribusq; adhuc instructa. Quapropter in ea vita est, quæ licet vera vita non sit, nihil-

Vita qualis in carne.

ominus est vita præseruata, tamdiu, donec putrescat. Quare discrimen hoc notandum venit: quo quidem herbæ siccæ, similiaque carnis loco habenda sunt. Nam eis deperiit spiritus ille viridis, id est, vita. Possunt igitur emortuæ res ad emortuam Quintam Essentiam assumi, prout caro potest omnes suas de se virtutes emittere, peculiariter in partem v-

Metalla semper viuunt & ob idem f. [illegible] Essent. 5. datis

nam segregatas a suo corpore, sic & sanguis, ac herbæ siccæ. Quæ quidem, etsi non sint viuæ Quintæ Essentiæ: nihilominus demonstrãt, quomodo emortua Quinta Essentia aliquas virtutes exserat. Metalla vero, necnon lapides, perpetuam in se vitam & Essentiã habent, nec moriuntur, sed quandiu metalla sunt, aut lapides, tamdiu ipsorum vita durat.

Quare

Quare perfectas etiam Quintas Essentias exhibet, quæ pariter ex illis extrahi possunt.

Qua via iam Essentia Quinta sit extrahenda porro videndum. Multæ quidem viæ sint: aliquæ fiunt per Additiones, vti per spiritum vini: aliæ per Balsamita: quædam per separationes Elementorum, ac plures alios modos, quos hic seorsim non percenseamus. *Ess. 5. quot modis extrahantur.*

Quocunque autem modo fiat, Essentia Quinta non debet extrahi per mixtionem rerum non conuenientium, aut per additionem: sed elementum Quintæ Essentiæ solum est extrahendum a corpore separato: similiter per separatum id, quod extractum est. Varii modi reperiuntur, per quos Essentia Quinta potest extrahi, videlicet per Sublimationem, Calcin. tionã, per aquas fortes, per corrosiua, per dulcia, per acerba, &c. quacunq; via fieri potest. Vbi hoc simul curandum est, vt omne, quod ad Essentiam 5. admixtũ fuerit ob necessitatem extractionis, id ipsum rursus extrahatur, & ita maneat Essentia 5. sola, nullis coinquinata rebus aliis aut permixta. Fieri namq; nequit, vt a metallis, & præsertim ab auro, ꝙ non per se potest superari, extrahatur Essentia 5. quin adhibeatur corrosiuum aliquod aptum, ꝙ ab eo postmodũ separari iterum valeat. Sic Sal, quod aqua fuit, iterum ab aqua extrahitᶜ, vt hæc sale careat. Vbi hoc considerandum tamen venit, scil. omne corrosiuum ad hoc idoneũ non esse quod non omnia separari possunt. Si n. Vitriolum aut alumen aquæ per misceatur, neutrum ab ea postmodum absq; detrimẽto vel corruptione separari potest iterum, quin asperam post se remanentiam relinquant, ea de caussa quod aqueum vtrumq; sit, ac similia duo concurrant: quod hoc loco fieri non deberet. Quapropter satagendũ est, vt aquosum ad aquosum non assumatur, aut oleatum nullum ad oleatum, resinatum nullum ad resinatum; sed contrarium vtiq; separare debet 5. Essentiam, & extrahere illam prout aquæ, oleaginosorum Quintas Essentias (vti de metallis traditur) extrahũt, & oleaginosa Quintas Essentias aquosorum, ceu de Quintis Herbosorum Essentiis discere possumus. Sunt igitur post separationem & extractionem Essentiæ 5. separanda iterum corrosiua: quod factu facile fuerit. Nam oleum & aqua leuiter separantur: at oleum ab oleo non, nec aqua similiter ab aqua sine permixtione extrahi potest: ꝙ quidem relictum in Essentiam 5. damnum inuehere posset maximum. Oporter n. Quintam Essentiam clarã & immaculatam, absq; permixtione cuiusuis esse collectam, vt vniformem substantiam habeat, qua totum penetrare corpus valeat. Subtilitas etenim eius & vires inuestigari funditus nequeunt, non magis, q̃ eius origo vnde primo processerit, plene cognosci potest. Multos n. illa gradus habet: vnum cõtra febres, vt opia- *Ess. 5 extrahitur contrariis.* *Ol. ab oleo, & aqua ab aqua ægre separatur.* *Ess. 5. debet esse soluta.* *Ess. 5. gradus quot.*

torum: vnum contra hyposarcam, vt Essentia Tartari: vnum contra Apoplexiam, vt Auri: vnũ contra Epilepsiam, vt vitrioli: quorum numerus infinitus, & p experiẽtiam inexplorabilis est. Quamobrem summe considerandum ac elaborãdum, vt vnicuiq; morbo suus verus inimicus assignari queat. Sic n. incredibile Natura præstabit auxilium: quod in sequẽtibus melius declarabitur. Non possumus de gradibus eius loqui, prout simplicibus medicina gradus assignantur, ea de caussa, quod Essentiæ 5. graduum ad simplicium gradus nulla fieri cõparatio possit, nec debeat. Sed cum gradantur, vnius quam alterius excellentia ac virtus maior innuitur, & non complexio. Nec enim ita statuendum est, 5. Essentiam Anthos esse calidiorem Essentia quinta Lauendulæ, vel 5. Essentiam Veneris, Lunæ Quinta ficciorem Essentia: sed gradus alicuius rei ex magnis & excellentioribus, virtutibus decerni debet, ad hunc modum videlicet: 5. Quinta Antimonii lepram curat, & Essentia 5. corallorum spasmũ & torsiones pellit. Vt iam cognoscatur, vtra nam harum melius & altius gradata sit, aliud iudicium esse non potest, quam Antimonii 5. Essentiam esse potiorem & altiorem, ex eo quod lepra grauior infirmitas exsistat, quam colica sit cum suis annexis. Iuxta proprietatem igitur, quam habet contra morbos diuersos, gradus eius considerantur. Quin etiam in vno & eodem morbo. Sic enim Essentia vna altera ad lepram curandam validior est. Ipsam namq; & Essentia 5. Iuniperi pellit, & 5. Essentia Ambræ, & 5. Essentia Antimonii, nec non Auri Quinta Essentia. Iam etsi quatuor istæ Essentiæ omnes curent lepram, cum differentia tamen id præstant, cum ad eiusmodi curam in eodem gradu non exsistant. Nam Essentia Iuniperi morbum hunc pellit per summam repurgationem & mundationem, quam inducit in sanguine: & in venenum, vt non ita perceptibilis sit. Itaq; in istius curæ primo gradu numeratur. Quinta Essentia Ambræ venenum etiam adimit, & magis. Pulmonem enim corq; & membra lepræ subiecta mundat. Quare secundus ei gradus tribuitur. Antimonii 5. Essentia vltra ambas virtutes iam dictas etiam mundat cutem, & corpus totum acuit ac renouat mirum in modum. Quamobrem tertium gradum obtinet. Solis autem Essentia Quinta has operationes omnes exsequitur sola, tum radicitus omnia lepræ signa tollit, ac renouat corpus, vti mel & cera mundantur, & a suo fauo repurgantur. Hac de caussa quartum gradum occupat.

Ess. 5 gradibus carent.

Ess. 5 gradus unde decernantur.

Antimonij Essent. curat lepram: coralli spasmum.

Lepra ut curetur ab Essent. Iuniperi.

Ambræ.

Antimonij

Auri.

Hoc modo gradus Essentiæ 5. cognosci, & vnus ab alio discerni potest, h. e. quænam eorum altior seu excellentior exsistat. Item simplicia suis in proprietatibus cognosci debent. Qualis enim ipsorum proprietas in simplici forma talis etiam ipsorum est Ess. 5. non ignauior sed multo fortior & præstantior.

Porro

Eff. 5. differentia qua.

Porra iam autem Essentiarum Quintarum cognoscamus differentias. Nam aliquæ Iecinori, morbis eius omnib. resistendo, plurimum inseruiunt: nonnullæ capiti, renibus aliç, pulmoni quædam, & aliquæ spleni, similibusque: item in sanguine quædam solum operantur, aliæ solum in phlegmate, quædam in melancholia tantum, aliæ solum in cholera: quædam aliæ suas operationes tantum in humoribus habent: quædam in spiritu vitæ: nonnullæ in spiritu nutritiuo, quædam in ossibus operantur, in carne quædam aliæ, quædam in medullis, in cartilaginibus aliæ, q̃dam in arteriis, sunt & aliæ quæ solum contra quosdam operantur morbos & contra nullos alios, vt contra paralysim, caducum, contracturam, contra fluores, hydropisim, &c. Narcoticæ quædam etiam reperiuntur, aliæ quidem anodinæ, quædam somniferæ, quædam attractiuæ, purgatiuæ, mundificatiuæ, incarnatiuæ, confortatiuæ, regeneratiuæ, nonnullç stupefactiuæ, &c.

Quædam aliæ reperiuntur, quæ renouant & restaurant, hoc est, corpus, sanguinem & carnem transmurant. Aliquæ per conseruationẽ diuturnitatis, quędam in transmutationem, aliquæ per accensionem. Quin hoc etiam intelligẽdum est, aliquas habere formam specificam, alias approptiatam, influentem alias, alias naturalem. Summatim, plures earum virtutes existunt, q̃ describere valeamus: & earum operationes in medicina plurimum admirandæ necnon imperscrutabiles, vti variis modis contingit, aliquas Essentias 5. 100. annorum hominem, reddere similem ei qui vigenarius tantum existit, idque suis viribus & potentia. Quilnam vero inter homines tanti mysterii posset originem inuestigare? Vel vnde naturaliter oriantur materiæ primæ perquirere? Supremi nostri Creatoris est, ista vel ita tacere, vel omittere. Quis n. instruet nos vt cognoscamus, quibus viribus Antimonii 5. Essentia pilos eiiciat, & nouos excitet? Item cur Essentia 5. Melissæ dentes eruat, vngues manuum, pedumque eradicet, ac nouos reddat; & Essentia 5. Rebis cutem distringat & renouet? Chelidoniæ vero Ess. 5. corpus immutet & renouet in bonum & melius, non secus ac imaginẽ colores renouant. Longe plures his sunt & aliæ, quas hic omittimus, capitulisq; suis propriis declarãdas reseruamus.

Eff. 5. vis & operationis modus imperuestigabilis.

Antimonii Eff crines veteres destruit & recentes alios generat.

Eff. 5 Meliss. &c.

Eff. 5. Rebis, &c.

Chelid. Eff. 5. &c.

Qua ratione tandem fieri posset, vt nobilem istam Philosophiam atque Medicinam possemus relinquere, cum Natura nobis in & ex eis tam admiranda præbeat experimenta; quib. Facultates reliquæ omnib. destituuntur, adeoq; nuda in cauillatione positç sunt? Cur nos hoc ipsum non delectet, nempe quod 5. Essentia Carlinæ vires adimit alteri, præbetque eas huic, qui vtit̃ ea? Itẽ q; Auri 5. Essentia leprosum totum inuertit, ac lauat, vt intestinũ aliq; in macello abluit̃, & cute pariter cũ scabra expoliat,

Carlinæ Eff. vis qua.

Auri Eff 5. vis qua contra lepram.

nouamque reddit, ſoluit organa vocis, totam leproſam complexionem aufert, & efficit talem, ac ſi recens ex ſua matre prodiret?

Ordo tractandorum 5. Eſſentiarum.

Quapropter ad eiuſmodi Quintarum fabricationem Eſſentiarum animum conuertemus, Viam extractionum ſeu compoſitionum earum dirigentes, vnam ad Metalla, aliam ad Marchaſitas, aliam ad Salia: ad Lapides & Gemmas aliam; aliam ad Ardentes; aliam ad Creſcentes; aliam ad aromata; aliã ad comeſtibiles & potabiles quas omnes cum ſuis annexis iuſta ſerie declarare conabimur. Notandum tñ, in quintarum Eſſentiarum practica, Theorices & Naturalium bonã cognitionẽ requiri, ſed Theorice tm̃, videlicet rerum proprietatum ad naturales morbos. Nec ẽt ignorandum, inter 5 Eſſentiam, Aurum potabile, Arcana, Magiſteria nec non id genus alia differentiam eſſe, talem videlicet, quod Eſſentia 5. non poſſit iterum in ſuum corpus reduci: aut Aurum potabile bene in ſuum corpus metallicum rurſus tranſmutatur: quare longe nobiliores in Eſſentia Quinta virtutes exſiſtunt, quam in aliis.

Eſſ. 5 cur auro potabili praeſtantior.

Dum ita de 5. Eſſentia loquimur, vnius ad alteram cognoſcenda eſt differentia, tum ẽt quid ipſa ſit. Ac q̃uis antea ſatis eam explicuerimus: tñ practica alia nos via auocat, per quam ipſam quoq; Eſſentiæ 5. conditio atq; natura inueniri poteſt. Quamuis enim iſtæ non apparent in forma 5. Eſſentiæ. nec ẽt ad eundem fiant modum, nec ſolum in vno conſiſtant elemento, prout Eſſentiam 5. eſſe decet: nihilominus tamen de iſtarum rerum 5. Eſſentia iudicandum eſt, quod plus ſit, quam vt Eſſentia Quinta vocari debeat. Et potius appellanda eſt arcanum & myſterium quoddam de quo plura ſcribenda forent, quam de quinta ſcripſimus eſſentia. Cum tamen id in libris Paramiri declarauerimus, hoc loco præterimus. Arcanorum & Myſteriorum artis eiuſmodi numerus eſt infinitus & imperſcrutabilis, ac eorum viæ multæ occurrunt hominũ ingeniis pſpicaciſſimis attẽdendę. Inter quę arcana tm̃ quatuor huc adducimus. Arcanorum iſtorum primum eſt Mercurius vitæ, ſecũdum eſt materia prima, tertium eſt Lapis Philoſophorum, quartum vero Tinctura. Quanquam vero hæc Arcana relatu magis Angelica quam humana ſint, nihilominus tamen ab eis non abhorrebimus, ſed potius indagare Naturæ vias conabimur, & omne q̃ ex Natura procedit, naturaliter ẽt intelligi poſſe ſtatuemus. Profitemur ergo ad Mercurio vitæ, quod nõ ſit Eſſentia 5. ſed Arcanum, quia in eo multæ virtutes ac vires exſiſtunt, quæ præſeruant, reſtaurant, ac regenerant, vti libro de Arcanis ſcribimus.

Arcana quadruplicia.
Arcanorũ operatio diuina.
Merc. vitæ cur ſit Arcanum.

Similiter etiam prima Materia, non ſaltem in viuentibus, verum etiam in mortuis corporibus ad modum eundem plus, quã naturaliter fieri poſſe putatur, operatur. Itidem & Lapis Philoſophorum efficit: qui corpus

pus tingens id iam ab omnibus subleuat morbis, vt metalla quęuis a suis impuritatibus emundantur. Sic et tinctura: quæ sicut Lunam in Solem transmutat, non aliter morbum mutat in sanitatem. Hęc ipsa pariter & alia Magisteria faciunt, & Elixira, nec non Aurum potabile, de quibus singulis suis libellis agitur.

De tractatione Quintæ Essentiæ ex Metallis.

BReuibus itaq; Quintarũ Essentiarum extractionem a metallis absoluemus. In eis n. multi plurima tentarunt & experti sunt nostri temporibus, quibus tamen occurrerũt multa, vt alias easq; varias vias ingredi coacti fuerunt. De metallis igitur intelligendum, ea duas in partes diuidi, scil. in suam quintam essentiam, & in suum corpus, ambo liquida & potabilia sunt, quæ simul non permiscentur, sed impurum corpus 5. Essentiã eiicit ad suam superficiem, prout a lacte colostrum. Fiunt hac via duę pinguedines aut viscosi liquores ex metallis, qui separandi sunt. Corporis pinguedo alba semper exsistit ex metallis omnibus, at eorum Essentia 5. colorata, sicut antea de metallis septem explicuimus. Habent etiam processum eundem omnes, qui talis est.

Metallorũ partes duæ sunt.

Metallum in aquam soluatur, postmodum hoc solutum per balneum destilletur & abstrahatur, putrificeturq; tamdiu donec in oleum reducatur, quod e phiolis paruis aut cucurbitulis per alembicum destilletur, & pars vna metalli manebit in fundo, hoc iterum in oleum vt prius, reducatur, ac destilletur tam diu, donec omne metallum ascenderit: postea putrificetur iterum per mensem: lento demum igne rursus destilletur, & vapores primum ascendent, atque defluent in Receptaculũ, quos amouebis. Tandem ascendent obscuri duo colores, vnus albus, alter vero iuxta metalli naturam & conditionem. Et cum ascenderint omnino, separantur in recipiente, sic vt essentia quinta maneat in fundo, calor autem albus corporis natet superius. Hæc duo separato per tritorium, ac phiola alia excipe 5. Essentiam, cui vinum ardẽs affunde purificatum, & maneat cum ea tamdiu, donec prorsus acuatur, postea coletur vel separetur ab Essentia Quinta, & recẽns iterum affundatur: hoc toties feceris, donec acuitatem nullam percipias amplius. Tandem aquam bis destillatam affundas, qua quidem abluatur, & ad suam dulcedinem perducatur: Ita asseruato. Hac via præparatur Essentia Quinta metallorum. Album vero si reduxeris, habebis inde malleabile corpus album & metallicum, quod cognosci nequit, sub qua specie contineatur. Plures aliæ viæ reperiuntur ad extractionem Essentiæ Quintæ, quas quidem subticemus, quod a nobis extractiones veræ Quintarum Essentiarum non

Processus extractionis essentiæ 5. ex metallis.

existimentur, sed tantum transmutationes, in quibus extractio nulla fit, nec venit in usum.

De Extractione Quintæ Essentiæ ex Marchasitis.

Ess. 5. extrahendæ modus ex marchasitis.

IN marchasitis etiam variæ viæ reperiuntur ad earum Essentiæ Quintæ extractioné, quas tamen Essentias Quintas veras minime iudicamus. Et tametsi maioris virtutis illæ exsistant, quam earum Essentia Quinta, prout etiá de Arcanis, Magisteriis, & Elixiriis docemus: Noster tamen hic 5. Essentiam ab omnibus metallicis marchasitis extrahendi modus & usus, est similis metallorum veris extractionibus. Cur autem antea dixerimus, 5. Essentiam esse rerum supremas vires, cum tamen ecótra hic de Arcanis inculcemus, quod maiora ipsis Essentiis Quintis exsistant, ratio hæc est, quod Arcana omnia contineant in se 5. Essentias, & ultra tantam ad subtilitatem & acuitatem reducta sint, ut inde virtutem accipiant Essentia quinta longe maiorem. Idem statuitur etiam propter Appropriatum eorum & specificum. Processus autem extractionis Quintæ Essentiæ ex Marchasitis talis est.

Ess. 5. extrahendæ modus ex merchas.

Accipe *Marchasitæ minutissime contritæ libram unam. Comedentis aquæ libras duas. Simul in Pellicano permixta maneant in digestione mensibus duobus aut tribus, & reducentur in liquorem: hunc destillabis omnino per ignem & transcendet in oleú, quod una putrificabis in uno ventre per mensem: postea destilla sicut metalla, & duo pariter, ut ex illis, colores ascendent, albus unus, alter Essentia 5. genuinus.* Album relinque, nisi sit ex Bisemuto aut alba marchasita tum a spissitudine cognoscas unum ab altero. Inferius accipe, & ad suam dulcedine redige, *ut supra de metallis.* Ad hunc modum extraxeris Essentiam Quintam a Marchasitis, absq; virium, aut virtutum ulla corruptione.

De Extractione Quintæ Essentiæ ex Salibus.

Ess. 5. extrahendæ modus ex salibus.

QVintam Essentiam a salibus extrahendi modus, fit peculiari via quadam, ut eorum vires non imminuantur, ad hunc modum.

Accipe salia, *quæ calcinabis optime: si volatilia sint, adures:* postmodum resoluátur in tenuitatem, & in aquam destillentur. Aquam hanc in putrefactionem ponito per mensem, & per balneum destillato, & ascendet aqua dulcis, quam abiice. Quod ascendere noluerit amplius, iterum in digestionem ponas per mensem alium, & destilla sicut prius, ac toties, donec amplius dulcedo nulla percipiatur. Hac via iam habes 5. Essentiam Salis in fundo, ex adusta vel calcinata salis una libra, vix duas uncias. Huius salis ad húc modum extracti, etsi cómune fuerit, uncia semis plus condit cibos quam alterius libra semis. Nam eius Ess. 5. duntaxat adest, & corpus ab ea per liquidam solutionem abstractum est.

Ex calcinatis lib. 1. vix ℥ij. ess. extrahuntur.

Hac

Hac ratione Quinta separatur Essentia salium omnium. Sed ab Alumine Vitrioloq; per aliam viam extrahitur, ad hunc modum. Ista calcinari se non permittunt ad fluorem, ceu salia: Quapropter post eorũ calcinationem opus est vt aduras ea, resoluasque iuxta practicæ tenorem: & postquam resoluta sunt, aquas iterum affunde, quę processerunt ab eis, & iuxta processum de salibus datum progredere. Nam Essentiæ multum ascendit cum humiditate, quæ sic iterum ad fundum residet in compositione & putrefactione, & ita simul in vnum conueniunt. *Ex alumine & vitriolo.*

De Extractione Quintæ Essentiæ ex lapidibus, gemmis, & vnionibus.

Ex lapidibus, gemmis & vnionibus quorum omnium processus idem est 5. Essentiam extrahendi modus omnium excellentissimus, & admodum subtilis ac industrius exsistit in opere. Minima quantitas istius Essentiæ Quintę potest haberi ex gemmis: & quanto gemma subtilior ac purior, tanto Essentia paucior. Vix, labore dignum est, ex crassis magnis viliotibusq; lapidibus, vt Essentiam quintam extrahamus, cum in eis parum virtutis exsistat, quo fit etiam, vt parum admodum ab eis exeat. Processus aũt eiusmodi est. Accipe *gemmas aut margaritas, vel vniones, contundas in fragmenta crassiuscula, non in puluerem, & in vitrum positis acetum radicis affunde, vt quatuor aut quinque digitis latis superemineat, & integro mense digerantur in Ventre Equino, quo peracto, materia tota Liquida apparebit.* Hanc alio radicato leuabis aceto, concutiendoq; simul permiscero: sic recipit acetum in se lapidis colorem. Coloratum in vitrum aliud effundes, acetum rursus affunde prout antea, toties donec amplius non coloretur. In isto colore continetur Essentia Quinta, residuum est corpus. Accipe deinde colores, & in siccitatem lente coqui finito, postmodum aqua destillata sæpius abluito, quousque dulce id fiat, vt supra. Tandem hunc puluerem super marmor solui permitte: gemmarum & vnionum ad hunc modum habebis Quintam Essentiam. Est autem quod animaduertas in vnionum coloribus: ipsæ namque resoluuntur in colorem spissi lactis, & corpus eorum est arenosum & viscosum: Eo dignosci potest vnum ab alio. Simile de Crystallo etiam statuendum: eius Essentia 5. supereminet, viscoso corpore quodam remanẽte, ex quo extractionum eiusmodi sufficientia cognosci poterit. *Ess. 5. extrahenda modus ex gemmis.*

De Extractione Quintæ Essentiæ ex Ardentibus.

Ardentia dicuntur omnia, quæ nec ad cibum, neq; potum vsui sunt, & ex sua natura ardent & ignem alunt in substantia corporali. *Ess. 5. extrahendæ modus ex ardentibus.*

Ardentia quæ dicantur. Quorum Essentiæ Quintæ processus extractionis hic est. Accipe *corpus, minutissime concisum, & in ollam vitreatam pone, vt plena sit, sigilloque sapientiæ ipsam occlude ne exspiret, igne circulatorio per viginti quatuor horas vrito, sic vt in æquali calore maneat, olla candente prunarum instar. Ab igne post modum extractum, putrificetur in fimo septimanis quatuor, postea destilla, quicquid ascendere volet hoc in equino ventre ponatur ad humiditatem ab eo omnem destillandum, & rursus ad putrificandum, quousque nulla humiditas amplius exeat: cuius tum demum, quod acceperas Essentia Quinta manet in fundo.* Hac via extrahitur Essentia 5. ex omnibus rebus oleum in se continentibus, aut resinam, picemue, aut similia, prout ex Terebintho, Abiete, Iunipero, Cupresso &c. similiter & ex seminibus omnibus, fructibus & similibus. Notandū longe plures extrahendi 5. Essentiā ab istis, alibi tradi, quoq; vias atq; modos quibus illa odorifera, subtilis & clara prorsum exit. Verum isti modi non sunt extractiones Essentiæ 5. sed Magisteria quædā earūdem rerum, per quas ex parte aliqua Quinta simul Essentia in permixtione sursum ascēdit. Non est tamen Essentia Quinta perfecta. Lignorum enim essentia pinguedo quædam est, aut resina spissaq; Substantia, vnde in Magisteriorum forma non extrahitur. Sed huius rei & hæc caussa est: nempe 5. Essentia Terebinthi arboris sanat vulnera, sed vbi modo supradicto fuerit extracta ab aliis Magisteriis, ea non curat, quod fundamentum Essentiæ 5. non habeat in se. Magisteria siquidem a Quintis Essentiis hac ratione separantur quod solum complexiones & elementa quatuor concernant, quæ tamen Essentiarum Quintarum natura non est. Item illa spiritualiter istam recipiunt, & non in essentia propria materialiter, vt patet in capitulis. *Essentia & Magisteria vnde differāt.*

De Extractione Quintæ Essentiæ ex Crescentibus.

Crescentia quæ dicantur. Crescentia dicuntur hoc loco nobis illa, quę decidunt, & rursum crescunt, vt herbæ, frondes & similia: quorum Extractionis Quintæ Essentiæ varii modi ēt reperiuntur per aliarum additionem rerum. Sed absque mixtione vllius extrahi debent, ita vt retineatur ipsorum gustus, color, nec non odor, ac in ipsis augeatur, non diminuatur. Sic ex Musco, Ambra & Zibeto, si Essentia Quinta extrahitur, eorum corpus fœtet postea, sic vt nullius momenti sit amplius, neq; in gustu, nec in odore, nec in natura. Sic de ceteris eius generis omnibus intelligendum est, quoad Quintarum Essentiarum extractionem. Sed de Musco, Ambra & Zibeto hoc capitulo non differimus ideo, quia de illis peculiariter alibi scribamus, ac solum de crescentib. agimus in præsentia, prout sunt Lilium, Spica, folia, quorum extractionis Essentiæ talis est processus.

Ess. 5. extrahendæ modus ex crescentibus. Recipe *Crescentia contusa per quam optime, quæ ponas in vas aliquod aptum*

& hoc

& hoc in ventrem equinum septimanis quatuor. Postea destilla per balneũ: iterum ponantur in fimum equinum diebus octo, & rursus per balneum Maris distillentur. Ita ascendet Essentia Quinta per alembicum, corpus vero manebit in fundo. Si quid Essentiæ Quintæ restitisset in fundo, putrefiat vlterius, & fac vt prius. Accipe tandem *aquam destillatam hanc, eamque ad crescens hoc* . *t rum adde, ac ita per pellicanum digerantur simul diebus sex inde color spissus fiet, quẽ per balneum maris abstrahes, & recedet corpus, in fundo Quinta Essentia remanente. Hanc separa iuxta retortiuum processum, alias Pressorium a fecibus, & finito Quintam Essentiam hanc digeri diebus quatuor.* Ad hunc modum habebis eam in odore, succo, gustu, virtuteq; perfectam, & in spissa substãtia consistentem.

De extractione Quintæ Essentiæ ex aromatibus.

QVintam Essentiam ex Aromatibus, vt Musco (*al. Muscato*) Zibeta, camphora, similibusque modum extrahendi iam docebimus. Primo Essentia Quinta debet in aliam formã redigi, & ab ea tandem separari. Quinta Essentia reperitur in eiusmodi separatione, prout sequitur. *Essentia. q. extrahenda modus ex aromatibus.*

Accipe *oleum amygdalinũ, cui corpus aromaticum admisceatur, & in vitro simul digerantur in sole suo tempore, donec in pastam redacta sint: Postmodum a suis fecibus exprimantur. Ad hunc modum separatum est corpus a Quinta Essentia, quæ sic oleo permiscetur*, ab eoque hac via separatur.

Accipe *vinum ardens rectifi . t m quo; ti f ndat . r oleum supradictum, & in digestione sex diebus relinquantur, postmodum per cineres destillentur: ascendet vinum ardens & Essentia Quinta cum eo, remanebit oleum in fundo sine omni Essentia Quinta remanentia. Postremo destilletur vinum hoc per balneum maris, & in fundo manebit Essentia Quinta in olei forma a similibus omnibus sepaarta.*

De extractione Quintæ Essentiæ ex comestibilibus & potabilibus.

ESsentia Quinta comestibilium nõ aliter esse debet, quam simili forma cum ipso, quo nempe cibandũ est, vti carne. Nam essentia Quinta comestibilium optimum est nutrimentum. Et quamuis a carne, prout antea diximus, nulla Quinta Essentia trahi potest: nihilominus ab ea bene possumus extrahere, quoad suum esse, quod æquipolleat Essentiæ Quintæ, prout sequitur. *Essent. q. extrahẽd: modus ex comestibilibus.*

Accipe *comestibile concisum, & in vas aut cantharum optime lutatum ingere, & bullire finito per tres dies. postea quod in catharo fuerit cola*, & per balneum destilla. Ita, *ascendet primo quædam aquositas, quæ postquam tota pertransierit, in fundo relinquetur Essentia Quinta.* Summum est hoc nutrimentum præ ceteris omnibus, quæ ponere possimus vel declarare. Et respectu nutricationis, id Essentiæ Quintæ simile est. Potest etiam ex

potabilib. extrahi Quinta Essentia variis modis: at verus hic est pcessus, quem ad opus hoc potissimum existimamus idoneum & comodum.

Accipe *quoduis potabile, pellicano conclusum, vt est cũ tota sua substantia, digerique, per mensem in equino fimo permitte, melius tamen erit per annum aut amplius & inuenies in pellicano digestum quid. Hoc ipsum per balneum separato, postmodum per cineres, & postremo per ignem.* Ad hunc modum habebis tres Quintas Essentias, quæ pariter omnibus potabilibus insunt, multis de caussis, vti de generationibus eorum ponimus.

His trib Quintis Essentiis extractis, & peculiari quaq; suo vase reposita, duæ posteriores latius digerantur, & in balneũ inde Mariæ ponant, & ascendet plus essentiæ Quintæ prioris: idipsum toties facito, quousq; prioris amplius nihil prorsus ascendat, hoc modo per quã optime separatæ sunt. Quod ita breuiter Quintam essentiã docuerimus omniũ, breuemq; viam extractionis eius, non est q̃ miretur quispiã testi nanter currentẽ manum aut calan ũ nostrum. Quandoquidẽ singula bene & sufficienter ita tradita sunt, & non ita succincte Quinta per nos Essentia scripta est, quin opus & labor ad eam necessaria, clarissime demonstrentur. Quid multis opus est scriptis, quæ nobis atque lectoribus nauseam excitent, si non consideremus exercitiũ & vsum, docere singula. Quam aũt admirandæ virtutes atq; vires eius existant, si prædicto extracta modo fuerit, etiam ex parte aliqua nos docuimus, & lat us vltimis libris q̃ ad hanc Archidoxorũ partem attinet elucidabimus: & ita Quintam rerum omnium Essentiam abunde satis enarrauerimus. Et quamuis ante nos multi, variis documẽtis grandia quædã scripserint de Quintis Essentiis,

Æris viride non est Quinta Essentia Mercurii. Crocus Veneris est ipsius Essen. Quinta.

nihilominus eorũ scripta pro Quinta non existimamus Essentia, cuius caussam antea satis adduximus. Ex illis ẽt percepimus, æris viride Quintam Essentiã existimatã esse, cum non sit: sed Crocus Veneris est Quinta Veneris essentia, sic intelligenda. Flos æris est transmutatio cum substantia, crassa & subtilis simul, & ex omni cõplexione Venerea extracta. Quare nulla Quinta põt essentia esse. Sed crocus Veneris, vt docuimus, vera est Quinta Essentia, cum sit potabile, quid sine corrosione, permixtioneq; diuisum a corpore, valde subtile, magis etiam quam hoc loco

Crocus Martis nõ est Essentia Quinta.

scribere lubet, ad euitandam prolixitatem. Sic etiã crocus Martis & eius ferrugo pro Quinta fuit Essentia hactenus existimata, cũ non sit. At crocus Martis est oleum Martis. De his plura ponimus de transmutationib. in nostra Philosophia. Essentia Quinta quidẽ adhunc modũ intelligenda est, eam scil. aliud nihil esse, quam separationẽ quandam virtutum a corpore, vbi medicinæ virtus omn s inest & essentia. Quid vero flos æris, & flos Martis existant, ac similia plura, loco de Magisteriis traditur.

Non

Non aliter etiam de vegetabilibus ac herbis & similibus iudicandum est, quam de Metallis. Et quamuis arduas admodū multasq; Essentiæ Quintæ virtutes proposuerimus nihilominus earū viriū & qualitatum pars minima recitata fuit, sed hoc præcipue declarauimus, quināa intelligenda ista sint: omnium aūt minime, quæ quantæq; vires & virtutes earum existant. Ex quo innotescere poterit maxima potestas, quā habemus in manibus, modo ea probe sciamus vti. Hinc etiā caussa patet, cur homo creatus, & ei cuncta subiecta sint in terris, item cur nullū, siue bonum siue malum sine caussa proueniat, qꝫ nos de rerū natura clarius declaramus. Istud namq; fundamentum fidem secū adfert in creatorem intentam, & spem eius erga nos amoris, tāquam optimi patris erga suos filios. Quare nobis nulla alia vmbratilis & vana fides arripienda est, sed solum Deum, naturā & artē naturæ nos intueri fas est. Quapropter merito eum solum in hac vita, nec non in perpetuū inuocamus, idq; solum credimus, quod videmus ita esse: nihil quod naturæ non conuenit, aut præter ipsam est, recipientes, aut approbantes.

Finis Quintæ Essentiæ: Libri Quarti Archidoxis.

LIBER QVINTVS ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARACELSI MAGNI.

De Arcanis.

Declaratis Essentiis Quintis, ad Arcana conferemus nos ex ordine cōscribenda, cum de his plus intelligamus quam Essentiarum Quintarū viribus, inter q̄ nos docet experiētia, differentiam esse maximā ob potentissimas operationes, per quas nobis apertissimis demonstratur indiciis, quæ meliora sint, vtiliora vel minora viribus. Possumus itaq; vnū alterius loco iuxta rei cōpetentiam pro medicina assumere. Sæpius quidē veteres iudicarunt, Arcana esse Quintas Essentias, qꝫ longe subtiliora viderent ea crassioribus substantiis, ac subtili natura mirum in modum eadem operari cognoscerent. Error tamen hic fuit eorum, non a ratione, sed practices inopia potius ortum habens, cum determinatæ graduum altorum differentiæ notitia nulla penes eos fuerit, sed quemuis altiorē aut supremum gradum Quintarū Essentiarum loco habuerint. Quod tamen non solum ex practica, verum etiam & potius ex Medicinæ operationibus cognosci ac definiri debet.

Priusquam igitur Arcana tractemus, vidēdum atq; sciendum, cur ita vocentur, & quid Arcanum sit, cum tam excellens nomen habeat,

Arcana & Essentia vnde differant.

Error veterum circa Arcana.

Arcanum quid & cur ita dicatur.

haberetq; non immerito debeat. Arcanum aũt vocat incorporeum, immortale, vitæ perpetuæ, supra omnem Naturam intelligibile, cognituque non humanum. Ad corporea ergo nostra comparata quidem Arcana, iudicanda sunt incorporalia, nec non essentiæ nostra longe excellentioris, quale discrimen est inter album ad nigrum. Potestatem habent ea nos transmutandi, alterandique, & restaurandi, sicut arcana Dei iuxta suam inductionem. Et quamuis in nostris arcanis æternitas, aut cœlestis illa symphonia non sit, nihilominus ad nos comparata, veluti cœlestia iudicanda sunt: cum nostra corpora magis quam naturę sit possibile vel perscrutabile, conseruent, in eisque mirum in modum operentur suis virtutibus. Nõ aliter igitur naturalia hæc Arcana, quod ad Medicinam attinet, ad corpora nostra, quam arcana Dei, ad illa comparanda sunt. Nec etiam verebimur scribere hæc Arcana nobis ipsis superiora esse, maioraq; ac in nobis vitam instaurãdi potesta em habere maximam, vt illa quatuor quæ ponemus testantur. Neque fabulas inanes inutilium istorum Deunculorum mancipiorum quicquam curabimus, existimantes eos non magis intelligere, quam cæcos videre. Vnum ergo est arcanum Dei, hoc est Arcanum in Vna Essentia. Alterum est arcanum ipsius Naturæ. Arcanum enim est omnis virtus rei millies istam excellens. Possumus itaque citra trepidationem disserere, arcanum hominis esse omne eius donum & virtutem, quam retinet in æternum: sicut in altero libro huius Archidoxis docemus. Duobus ergo modis arcanum intelligendum venit: vnũ est perpetuum, alterum vero pro ppetuo. Hoc quasi perpetuũ simile iudicamus perpetuo iuxta sui existimationem & prædestinationem. Arcanorum autem quatuor solum nobis a puerilibus annis innotuerunt, quibus libellum complebimus hunc, nobisque satis laudabilem memoriam efficiemus, vt horum nunquam obliuiscamur, supremum Deum orantes, vt humanã nostram carnem, ad multos annos peruenire concedat sua misericordia, quo possimus ætati nostræ longæuam & mitem requiem ponere, fideliter in eo sperare, nullaque ratione dubitare, quin ipse, cum humanitatẽ assumere dignatus sit, ea nos frui daturus sit, vt spe nostra nequaquam frustremur, quod firmiter exspectamus.

Arcanorũ vis & dimensas.

Arcana sunt maiora homine.

Arcani duo genera

Arcanum hominis quod sit.

Arcana 4. tantum Theophr. nota.

Hac itaq; spe freti principio declarabimus, quænã sit inter ista quatuor arcana differentia, cũ secũdum laborẽ, tum artem, deniq; virtutes. Adhæc vniuscuiusq; virtutũ cognitio finalis & conclusiua requirit, hoc modo. In genere primum corpus in sanitate conseruant, ab eo morbos arcent, ac pellunt, exhilarant mœstum animum, hunc ab omni tristitia liberantes: præseruãt ab ægritudinibus omnibus, corpusq; suam in prędestina-

Arcana 4. quibus conueniant.

destinatum vsque mortem feliciter perducunt, quæ nullum terminum habet, nisi per consumtionis diminutionem, vti de vita & morte ponimus.

Et quanquam virtutes eorum generaliter iam declarauerimus, atque naturam; nihilominus inter se particulariter & maxime differunt, vt nullum alteri consimiliter operetur, aut suas virtutes perficiat, sed modo formaq; diuersis, quodq; nempe sibi proprijs, & peculiarib. Est itaq; prima Materia primum Arcanum: secundum Lapis philosophorum: tertium est Mercurius vitæ: quartum vero Tinctura, prout etiam eorũ practicam ex ordine ponemus, postquam eorum operandi modos exposuerimus, vt sequitur.

Arc. 4 quibus differã.

Arcanorũ 4. nomina.

Principio de prima notandum est materia, quod suam prædestinationem, ad quam prædestinata est integram, primaque ab origine ad finem vsque descriptam, vel exemplificatam præbeat. Vt semen herbam integram dat ex se cum renouatione virtutum omnium, & consumtione veteris essentiæ, sic vt inueterata substantia, natura, nec non essentia, operationem nullam amplius habeat: Ita nos de materia prima loquimur, quod ex semine vno nascamur, velut crescens in agro secundum naturam crescituram. Iuxta prædictum exemplum, prima materia nouam iuuentutem homini introducit, veterem absumendo, non secus ac noua herba a nouo semine æstatem nouam & annum emergit.

Prima mater a vis & natura.

Lapis philosophorum, qui secundum arcanum exsistit, operationes suas in alia forma perficit, in hunc modum videlicet. Prout ignis extrinsecus adurens maculatam Salamandræ cutem, hanc prorsus mundam efficit vt recenter natam: sic etiam Lapis hic Philosophorum totum corpus humanum repurgat, & mundat ab omnibus suis immunditiis, introductione iuniorum & nouarum virium, quas naturæ hominis adiungit.

Lapidis phil. vis ac natura.

Salamãdra squalor igni emendatur.

Mercurius vitæ, qui tertium est arcanum, suarum operationum demonstrationes eis similes exhibet, quas Halcyon patefacit: quæ quidem auis annuo tempore suo renouatur, plumisque nouis induitur. Non secus arcanum hoc ab homine manuum & pedum abiicit vngues, pilos, cutem, ac omne quod ei subiectum fuerit: vtque iterum crescant efficit, corpusq; totũ renouat, vt supra de Halcione dictum est.

Mercurii vita vis & natura.

Halcyon quotannis deplumatur.

Tinctura vero, quæ quartum a nobis arcanum ponitur, suas operationes ad Rebis modum patefacit, quod ex Luna & metallis alijs Aurum seu Solem efficit. Non enim aliter hominis corpus Tinctura tingit, eique suam corruptionem & impedimenta adimit: omnia transmutat in

Tinctura vis & natura.

summam puritatem, nobilitatem, atque permanentiam, &c.

Qua ergo ratione tandem fieri posset, vt a nobili medicina recederemus, aut ab ipsa Philosophia, cum tamen luculenter earum vires ac potestatem videamus, quæ solæ nos confirmant, vt fidem eis maximam adhibeamus, & merito. Non enim ad ea credendum, addiscendum aut imitandum induximus animum, quæ verissimis ac certissimis, cum experientia, tum practica coniunctis rationibus probari confirmarique nequeunt. Quo tempore Christus in cruce pependit, si non compassione quadā affecta fuissent Sol & Luna, ita, vt lumine suo priuarētur, obscurarenturq;, terraq; ipsa simul horrendo concussa tremore fuisset: & cetera signa per ipsius natiuitatem non manifestata essent: nemo vtique vere in ipsum iam crederet. Ipsum tamen Videre & Scire, naturaliter nos docent, Iesum Christum esse Deum, & humanitatem assumsisse. Idem etiam dicere possumus de his Arcanis, ea nos credentes efficere, cogereque, vt ab eis in mortem vsque non recedamus, sed strictè potius & assiduè multis interpellationibus, singulis diebus pergamus Deo gratias agere. Sic neque Eclipsis, neque Luna quicquam nobis detrahet. Practicam igitur & elaborationem apponere volumus quatuor istorum Arcanorum, quibus accidentia & corruptelas pellere valeamus nostræ iuuentutis, nec non in eis gaudere, prout æternum nostrum Arcanum in æterna vita suadet, &c.

Theoph. ad credēda, quæ non experitur.

De Arcano primæ materiæ.

POstquam de Materia prima satis, vnde proueniat, & quidnam ea sit, indicauimus: intelligendum est, ipsam nedum super homines, verum etiam omnes creaturas corporales fundatam esse, hoc est, super omne quod ex semine quopiam nascitur. Vnde concludi potest, eam, si quouis in creato corpore suam operationem habeat, & perficiat, vt antea declarauimus, arbores etiam a corruptione ne pereant, herbas ab exsiccatione, metalla pariter ab ærugine ferrugineque præseruare posse, de quibus hoc loco non aliter quam de hominibus, & brutis intelligitur. Arbor itaque iam ætate consumta fere, nec non ad sui corruptionem indies magis vergens, non ex defectu radicis, neque nutrimenti, sed propriæ virtutis, a materia sua prima renouari potest, vti nos de cute Salamandræ locuti sumus, & ita ēt ad alteram ætatem peruenire, iuxta suam prædestinationem, etiam in tertiam, quartam & plures. Hac ratione virtutes illi contribuendæ sunt, videlicet, vt eius corruptio-

Materia prima quod fundamentum sit.

Materia prima qua facultates.

Salamandra renouatio.

ptio destructioque longo temporis successu subinde renouetur. Non minus id etiam de herbis intelligendum, quæ per annum tantum vnum durant, quod earum prædestinatio longior non sit. Illæ enim, & quum exsiccari iam incipiunt, per primam suam materiam, renouantur, vt virides atque recentes maneant in alteram ætatem annuam, & tertiam, quartamve & vltra. Idipsum de animalibus etiam intelligito brutis, prout ouibus antiquis, &c. quæ renouari possunt in alteram ætatem, virtutibus, lacte, lanaque iuuenum ouium receptis. Pariter & homo potest ex vna in aliam ætatem adduci, prout antea diximus. Notandum iam ex hisce est, quidnam materia prima sit, quoad suam Essentiam. In creatis corporibus sensatis, cuiusque rei semen est. In creatis incorporibus sensatis, eorum sperma est. Sciendum etiam, non esse materiam primam assumendam ab eo, de quo creatum hoc productum est, sed ex producta generataque materia. Tales namque vires habet materia prima, vt non permittat corpus in consumtionem transire, quod natum est ex ea, sed abunde satis exhibet in complementum necessitatis omnis. Quandoquidem ex destructione solum, vel infectione spiritus viui mors oritur. Ille quidem ex spermate vel semine crescit, & spermatica prorsus materia est. Quare simili potest ei subueniri. Nam vbi simile datum est auxilium, introducitur ætas noua multis de caussis, quas hoc loco minime ponimus, at in Philosophia nostra declaramus. Porro quamuis de sustentationibus & renouationibus arborum hoc libro scribere non proposuerimus, cum medicinam humani corporis tantum tractandam susceperimus: illa de arboribus ac id genus aliis transmutationibus ponantur parabolice tamen, & per exempla nostram intentionem clariorem intellectuque reddere faciliorem conabimur. Seminis vrticæ (al. Lauendulæ) Quinta Essentia, si ad herbæ suæ radicem affusa fuerit, vt ista tincturam eius recipiat, eaque tingatur, altero permanet anno prout priore, non putrescens, donec annus alter completus fuerit.

Materia prima quid sit.

Res, vt per Essentias sint confirmanda.

Idem & Quinta Essentia seminis Citoniorum vbi fuerit ad radicem affusa Citoniæ, virens permanet arbor ad alterius anni finem, flores quoque producit & fructus. Pariter Quinta cerasorum Essentia duabus æstatibus, arbores eorum bis fructus edere suos efficit, vna cerasorum æstiuorum arboris, est æstas media: reliqua medietas, æstas altera priori similis est.

Cerasus quomodo bis fructum ferat, vno anno.

vt ſimilia reddantur, ac ſi tum primo nata eſſent. Refugit omne quod naturam deſtruere conatur. Non aliter: ita quam vermes ignem, infirmitates quæcunque renouationem hanc fugiunt.

Huiuſmodi vires Lapis hic philoſophicus habet, quibus totac tam admirandos morbos expellit, non ex ſua complexione, vel ex forma ſpecifica, neque ſua proprietate, vel accidentali quapiam qualitate, ſed ex ſubtilis practicæ viribus, quæ induntur illi a Præparationibus, Reuerberationibus, Sublimationibus, Digeſtionibus, Deſtillationibus, & poſtmodum variis Reductionibus, & Reſolutionibus, quæ quidem operationes omnes eiuſmodi Lapidem in tantas virium ſubtilitates & acutates adducunt, vt mirum ſit. Non quod ab initio habuerit eas, ſed quod ipſo ei tum demum attribuantur. Simile quid intelligendum in melle quod Eleuationibus ſuis omni corroſiuo longe fit acutius, ſed ſublimato quouis penetrantius. Talem a Natura proprietatem acuitatis non habet, verum ex Eleuatione, quæ totum hoc mel immutat in corroſiuum. In efficacibus iſtis Arcanis etiam animaduertendum, eos qui vtuntur illis, velut & liberos ab eis progenitos, poſtea tanta ſanitate præditos viuere, vt in eorum corporibus ægritudo nulla, neque contrarietas, aut ſimile quid accidere vitii poſſit: Verum ita ſubtili mundaque naturæ complexione, conditioneque prorſum ornantur, vt nobiliorem complexionis conditionem minime poſſibile ſit induci. Nam iſtiuſmodi medicina ſelectiſſima, nec non excellentiſſima plurimum inſtaurat, mundat, incorruptibilemque vitam introducit, quæ nulla vita contaminari poſſit. Nihil quicquam ea flacceſcere ſinit, ſed vt in ſumma nobilitate Naturæ homines vt viuant, efficit, ac eorum prolem, ad decimam vſque generationem prouehit. Lapis ille philoſophorum non ſolum pondus vnum tranſmutat, ſed iſtud mutat iterum aliud, & hoc porro aliud, &c. ita vt in infinitum pene mutationes illæ extendantur, prout etiam vnum lumen accedit, aliud & iſtud iterum aliud. Pariter de hoc Lapide philoſophorum, intelligendum eſt, quoad ſanitatem: vt etiam ex arbore bona ſemen bonum & ſurculi naſcuntur boni, e quibus iterum arbores bonæ produducuntur. Vis atque potentia lapidis philoſophici mirum in modum exaltatur, vt indagari minime queat, quinam id ipſum naturaliter fieri poſſit. Et niſi paterent oculis euidentiſſima ſigna, incredibile foret, homines talia tamque miranda perficere poſſe, cum virtus iſtius operis ex generatione tranſeat in generationem ſine corruptione. Dei contra miſericordia in vno corpore conſiſtit, ac tandem aliis iuxta meritum eorum vel denegatur, vel ex gratia conceditur.

Lap. philoſ. arcana vnde.

Mel eleuando corroſiuũ fit.

Iam nostri lapidis Philosophici processum ponamus ad hunc modum.

Lap. Phil. praeparatio qua.

In nomine Domini: Sume Mercurium alias elementum Mercurii, & separa purum ab impuro: postmodum reuerberetur vsq; in albedinem, quam sublimato per sal Armoniacum, tam diu, donec resoluatur: id calcinetur & soluatur iterum, ac in pellicano digeratur vno mense, tandem coaguletur in corpus: hoc non vritur amplius, nec vllo modo consumitur, sed in eodem statu permanet. Corpora quae penetrat, per ciner itia permanentia sunt, & in nihilum reduci minime possunt, aut alterari, sed lapis a sensilibus & insensilibus, vt supra narrauimus, qualitatem omnem superfluam adimit. Et quamuis breuem admodum viam posuerimus, laborem tamen prolixum requirit multis circumstātiis difficilem, ac nullo taedio affectum operatorem, sed summe diligentem & expertum exposcit.

De Mercurio vitae.

Mercurii vita quanta praestantia sit.

DEinceps etiam scribere de Mercurio vitae volumus, cuius virtus, duorum praecedentium virtutes longe superat. Non enim in arte virtus ista, nec in opere, sed in Mercurio vitae ipso consistit, cui simile simplex nullum cognouimus, quod vspiam exsistat. Quandoquidem agnata illi natura ac proprietas illa exsistit, non ex viribus Essentiae Quintae, nec elementorum, sed ex specifica suae praedestinationis qualitate.

Mercurii vita quae virtutes sint.

Non quod solum virtutes habeat personas necnon alia essentialia, transmutandi, verum etiam ex veteri qualitate in nouam renouandi crescentia quaeuis, & similia: in hunc modum videlicet, quod Mercurius vitae Martem in Materiam primam suam reducat, iterumque suam in materiam perfectam ita transmutet, vt ex ea ferrum iterum fiat. Eodem modo Aurum etiam renouat, quod in Mercurium proprium atque tincturam reducit, iterumque digerit in aurum, vt metallum priori simile euadat.

Nec vero in metallis tantum, verum etiam in aliis, vt herbis, similiter operatur. Quum radices earum eo perfunduntur, flores atque fructus secundos afferent. Si primum semen deciderit, illo tempore si perfundantur illae eodem, vt supra, flores & fructus secundos proferent, absque respectu temporis vllo.

Non aliter de brutis, quam de hominibus & aliis hoc etiam est intelligendum; quibus vbi Mercurius hic fuerit applicatus, eorum membra

membra singula renouat inueterata consumtaque, ac in iuuenile corpus vel domicilium vires deficientes & amissas refundit, ita vt in anubus menses atque sanguis æque ac in iuuenib. mulieribus naturaliter fluant. Item vetulas ad similem naturæ perfectionem reducit, in qua iuniores exsistunt.

De Arcano vitæ latius notandum est, eius vires in forma specifica tam potentes exsistere, vt vetus a recenti, vel senectutem a iuuentute separent, quam posteriorem augent, ac ita renouant ætatem. Vnde colligitur, iuuentam eiusque vires in senectutem minime deficere, sed in senibus æque atque in iunioribus exsistere. Verum corruptio, quæ penes iuuentutem excrescit, ita roboratur, vt isti vires adimat, vnde vetustas cognoscitur.

Postquam igitur eiusmodi corruptio separatur a iuuenta, hæc postea iterum manifestatur citra inimicitiam, ac impedimentum. Ad hunc modum intelligendum, id est, scilicet, vbi (al. cadauer) corpus aliquod putrefit, non est hac de caussa Quinta Essentia eius putrefacta, sed recens & inconsumta est, ac separatur in aerem a cadauere, nonnunquam in terram aut in aquam spargitur, vt in illum locum deueniat. Nam Essentiæ Quintæ nulla destructio fieri potest, quod summe notandum & in admirationem trahendum est, prout nos de corruptione & generatione docemus. Sic etiam rosa in fimum putrefacta, retinet in se vel in fimo suam Quintam Essentiam. Etsi fœteant omnia putridaque sint, nihilominus in separatione puri ab impuro, Quinta viuit Essentia sine defectu vel macula: corporaque fœtida sunt cadauera. Ita ergo de Mercurio vitæ constituimus, eum separare corruptionem, vt a ligno, quod putridum est, separatur. Tam potens est etiam in homine, vt, postquam corruptum ab eo separatum fuerit, moueatur iterum Essentia Quinta, viuatque prout in sua iuuenta. Sic nimirum hoc est intelligendum: non quod Mercurius vitæ nouam Essentiam excitet, prout nonnulli nostram opinionem & experientiam interpretari malitiose possent, sed quod Essentia, iuuenilisque spiritus, ex quo vires iuueniles exeunt, nihilominus manent inconsumta, quamuis oppressa pro mortua habeatur. Mercurius itaque vitæ semouet impurum, quo fit, vt inueterata vita suas, vt antea, vires efficacissime recuperet. Quandoquidem supra de Halcyone loquentes indicauimus, istam autem post mortem renouari, hac de caussa, quia nō recedit a suo domicilio eius Quinta Essētia. Quod si hospitiū id a putredine dissoluat, tunc Essentia 5. in id recipitur, supra

Essent. 5 cadauerum nō putrefit aut destruitur.

Halcyonis renouatio post mortē fit.

quod iacet. Quare sæpius admirandæ reperiuntur in crescentibus naturæ conditiones, non ex eorum exsistentes natura, sed ex accidente simili, sicuti de generationib. ponimus. Hac via quidem, hoc est, intelligendum. In fimo variæ corruptiones concurrunt, & accumulantur, vt ex herbis, radicibus, fructibus, aquis, & similibus aliis rebus. Vnde fit, vt ex eo pingues & fertiles reddantur agri, non propter corruptionem, sed propter Quintam Essentiam exsistentem in eo, quæ se recipiens in radices, vires exhibet crescentibus, euanescente quidem corpore, hoc est, fimo, & in nihilum redacto, nec non in substantia sua consumto. Quapropter humanum stercus magnatum est virtutum, quia nobiles in se continet Essentias, vt cibi & potus, de quibus admiranda scribi possent. Nam corpus aliud nil ab eis præter nutrimentum recepit, non autem essentiam, vt nos de nutrimentis scribimus.

Fimus cur fertiles reddat agros.

Stercus humanum cur magnarum sit virtutũ

Propius igitur iam ad vitæ Mercurii praxim accedemus, qui prout antea diximus, modo admirando suas operationes perficit, velut manuum & pedum vngues eiiciendo, & pilorum canorum radices euellendo iuuentutem roborat, vt corruptio senectam per signa ea demonstrare nequeat, nisi ad sequentem ætatem vsque iterum descendatur.

Practicam eius aggredientes iam, cum Alchymistis agamus paucis. His enim scribere multa, concionarique prolixe non est opus. Prætensores autem ac insipientes excludemus prorsum. Eius practicandi modus hic esto.

Mercurius vitæ vt præparetur.

R. *Mercurium Essentificatum, quem ab omni superfluitate sua separato, sicut purum ab impuro: postmodum sublima cum antimonio sic vt ascendant ambo, nec non vnum fiant. Deinde resoluantur super marmor, & ad quartam vsq; vicem coagulentur. Eo peracto, Mercurium vitæ, quem antea declarauimus habebis, quo quidem senectutem nostram consolabimur tanquam Arcano.*

De Arcano Tincturæ.

NOn secus Arcanum Tincturæ venit intelligendum, id nempe tollere senectutem omnem inconuenientem, quoscunque morbos, quicquid sanitatem corrumpit, & contra hanc inclinatum est. Istud Arcanum Tinctura quædam exsistit huiusmodi proprietatum & conditionum, vt operetur, & sanitatem introducat, non eodem, quo præcedentia tria, modo, sed iuxta nomen suum. Tinctura enim bonum & malum tingit, crassum & subtile. Non secus ista quoque in corpore suas operationes perficit, vt corruptas & indispositas complexiones in sanas transmutat, instar tincturæ, quæ ex Mercurio Lunam efficit, malum ab ea non separat, verum tingit bonum

Tinctura quid.

bonum atque malum, vt simul optima finaliter euadant. Sic etiam Tinctura hæc tingit hydropicum & ictericum corpus in sanum: non quod hydropisis tollatur, origo pellatur vel separetur a bono, sed in bonitatem transmutatur, prout ipsam oportet in summo suo gradu nec non optimo constitutam esse, quemadmodum fimus corruptus per subtilem artis corruptionē in Elixir adduci potest, quod corruptionem pellat omnem, ista quidem non separata, sed integra substantia transmutata in aliam qualitatem atque naturam. *Tinctura efficacia vnde.*

Idipsum de Tinctura hac quoque censendum est, eam tingere corpus citra omnē a bono mali separationem, aut expulsionem essentię primæ hominis, sed per istius renouationem.

Attamen sciendum est, corpus illud tinctum in veteri forma non amplius viuere, sed instar metalli transmutari in aliud, veluti cuprum aut aliud. Item Saturnus veterem qualitatem in se non habet, sed ipsius tincturæ. Non aliter sentiendum etiam est de tinctis corporibus, quæ tincturam ad se Tincturæ iam receperunt, vt non amplius in vita pristina, a qua per tincturam transmutata sunt, exsistant, sed longe nobilior, melior, & sanior corporis & formæ sit conditio, quam eius origo natiua fuit, ac instar auri a Natura per tincturam ex ferro facti, vt etiam de transmutationibus scripsimus. Si igitur Tinctura hæc transmutatrix est corporum ad melius, sicut illa metallorum, paucis cognita & explorata: tot iam ac tam variæ eiusmodi corporeæ tincturæ erunt, quot sunt metallicæ: quarum vt vna semper melior est altera: sic & corporales. Animaduertendum est, aliquas a natura tingere, tincturasque esse, prout crocus, flos, sulphur: nonnullas arte factas, vt lapis, realgar, &c. Hæc intellectu summe necessaria, quod initium ad illas, & introitum exhibeant non exiguum. Notandum insuper, tincturas istas fieri debere pro septem membris principalibus, & vnicuique suam proprietatem attribui darique, vt cordi, quæ huic inseruiunt; cerebro, quæ illi conueniunt, easque parari ex metallis, herbis, & similibus, quæ propria sunt. Sic fiet, vt per istas integrum corpus tingatur. Nec per vnam tingi solum tincturam satis erit: sed prout vna tinctura tantum vnū metallum tingit, ita idem etiam de his iudicandum est. Tincturæ practica talis esto. *Tincturarū differentia.*

Recipe *Membrorum essentiam, a qua separabis elementa: postmodum ignē eorum in digestione positum relinques tantisper, donec in fundo nihil amplius resideat, ibidemque nulla materia penitus eius appareat substantialiter:* Deinceps *accipe materiam & vitrum ad hunc modum perlutatum luto Hermetis, & in locum humidum frigidumque repone, in quo quidem iterum in mate-* *Tinctura vt præparetur.*

riam visibilem resoluentur. Ista materia, visibilis est ea, de qua scripsimus. His paucis concludimus. Nam si plura de hac scriberemus, Stoicis derisionis ansa illa forent: qua nos exemtos & solum Alchimistis esse locutos volumus.

Finis libri Quinti Archidoxis ex Theophrastia de Arcanis.

LIBER SEXTVS ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARACELSI MAGNI.

De Magisteriis.

Magisterium quid sit. PRÆCEDENTIBVS de medicamentis excellentissimis absolutis libellis, hunc de Magisteriis tradentem addere proposuimus: & primo declarare quid sit Magisterium. Est igitur hoc id, quod præter separationem, aut elementorum præparationem omnem a rebus extrahi potest: at tamen per alicuius additionem vires atque virtutes rerũ in illam materiam attrahuntur, & conseruantur. Ex natura minime procedunt, quod ad operationem attinet, neque ex specifica virtute, sed permixtione, qua vires extrahuntur eiusmodi. Si acetum in vinum effusum totum istud reddit acetum: hoc iam est magisterium. Vbi vinum ad mel affusum fuerit, in hoc illud non omnino transmutatur: quare magisterium non est. Ea ergo consideranda sunt, quæ ad magisterium pertinent, vti quod vinum ad acetum. Nam quæ perfecta, vel, vt esse conuenit, ad hoc apta minime sunt, ea nec magisterium possunt efficere. Quapropter naturæ consideranda rerum veniunt. Extractionum pariter magisteriorum differentia notanda, prout ex metallis, marchasitis, lapidibus, herbis, & similibus materiis, per ea quæ metallica non sunt, nihilominus similia metallis fiunt, non secus ac vinum aceto simile efficitur viribus, virtutibus & sapore. Quod vnum ab aceto non apparet alienum, eius caussa quidem est, quod aceti natura similis ibidem etiam existit: quo fit vt eadem sit earum naturarum apparentia. Si metallorum natura simili modo pura foret, pariformiter apparet in magisteriis: cuiusmodi tamen ea non est proprietatis.

Magisteriorum subiecta varia.

Porro autem tradendum est, de additionibus. Ea, quæ hunc in vsum assumentur, etsi non sint vnius & eiusdem complexionis, potestatis vel actus, nihilominus in præparatione conueniunt, quod appropriatum,

priatum, & non complexionatum sit illud quod ex eiusmodi viribus resultat. Per ista, sua magisteria præbent ipsa metalla, quæ quidem non minus, quam Essentiæ Quintæ sunt existimanda iuxta suas virtutes. Aurum in magisterium deponit omnem suam qualitatem, & complexionem in vna Essentia. Propterea non existimandum, quia corpus nullius est momenti, reliquum etiam infectum eo fore: nam illius lepra minime hoc loco nocet, verum id integre bonum est. Saccharum nimirum est integre dulce, dum adhuc in suo corpore manet, ac non separatum est: potest etiam in dulcedine sua persistens ita præparari, vt longe dulcius & efficacius euadat, quam antea fuit: verum abstracta Quinta Essentia, dulcior non est, quam in vel cum suo corpore. Quare hoc illi minime damnum infert. Attamen eius separata virtus a corpore, nobilior est, quam in vel cum eo præparata: magisterium autem id magis emendat, quam naturæ tribuendum sit.

Magisteria Essentiis infirmiora non sunt.

Magisteria rerum qualitates augent.

Idipsum de lapidibus etiam ingredientibus magisteria, nec nō de corporib. eorum est intelligendum, nempe, quod assumitur in eorum vsum, virtute sua non deficere, sed forte satis magisterium esse. Hoc ita intelliges, velut, quum sulphur accenditur, prorsumque exuritur, minimū est id, quod adurit illud: ita & lapides ceu est crystallus, quū in magisterium reducitur, omnes lapides in primam suam materiam adducit, conteritq; mirum in modum non secus ac ipsius Essentia hac de caussa, quod tingatur corpus per Quintam Essentiam, & pro Essentia possit haberi, non aliter quam acetum & vinum, quorum vnum aliud sibi simile præter omnem defectum efficit. Pariformiter, in lapidibus non solum, verum etiam in metallis eiusmodi tinctura fit: vt Auri Quinta Essentitia, corpus omne suum in puram Quintam Essentiam tingit, quod quidem magnum, & nimis magnum existimamus, nempe lumen Secretorum omnium Archidoxis nostræ. Quapropter alacri carbones accendimus animo, vt finalem conclusionem istorum Naturæ Magnalium inuestigemus. Instructionem ex comprobatis experientia nobis exemplis depromimus, vt in Magisteriis, & potissimum auri, quod corpus & Quintam essentiam continens, æque ac Essentia Quinta est ab eo tracta. Quapropter peculiaribus dotata viribus nobis Magisteria nota sunt, & ea conscribimus, nobis etiam ad laudem in mortem vsque.

Itidem etiam de Herbarum loquimur Magisteriis, quæ quidem efficacia sunt adeo, vt eorum vna semis plus operetur quam ipsarum corporis vnciæ centum, ideo quod vix centesima pars Essentia Quinta sit. Quare cum istius tam pauca sit quantitas, illius

Rei vix centesima pars Essentia est.

maior foret adhibenda moles, quod in magisteriis non requiritur. Nam in istis integra quantitas herbarum in magisterium reducitur, quod tum non est inferius ipsa extracta vera per suum artificiũ Essentia Quinta naturali iudicanda. Huius vna pars adhibita plus prodest quam partes centum similis corporis, ea ratione quia præparata sunt magisteria, tum ad summum acuta facta, & ad Essentiæ parem qualitatem adducta, quibus vires omnes & potentiæ corporis insunt, & suum huic oritur ex eis auxilium. In eis namque penetrabilitas & vis integri corporis existunt, ex permixtione cum eo facta. Nam corpus nihil cum desiderio recipit horum, præter quam ea, quæ ad ipsum spiritualia sunt. Quo fit, vt Magisterium istud attrahat, & cum eo se permisceat, non aliter quam aurum ipsum vitæ Mercurium ad se trahit, ac ei commiscetur (quod ferrum non facit, ideo quod inter se conuenientia non sunt in compositione) sic vt corpus eius & magisterium hoc simul amalgamentur vnumque fiant: cuius quidem exempla multa reperiuntur, hoc loco non adducenda.

Magisteria cur tantopere efficacia.

Marchasitarum etiam aliquæ sui medicaminis operationem ad eundem modum perficiunt, licet cum differentia, videlicet, quia suum corpus deserunt, & optimum ex eis, vt succus, extrahitur, & nihilominus magisterium existit, etsi corpus ab eo separatum est. Est tamen intelligendum, corpus illud non esse Marchasitæ, sed potius terræ vel mineræ, cui quidem inest marchasita. Virtus eius, ita non est efficax per seipsam, vt separaretur a terra vel minera, sed in ea remanet prout in marchasita, qualis etiam existimatur. Quapropter ad magisterium declarandum, quid sit, ex quo fiat, & quibus virtutibus præditum, volumus practicam eius in sequentibus adferre, nec non artificium præparationis describere. Processus tamen hic vna generali explicatione concludi nequit, sed particulariter de singulis tractandum est, vti de metallis per se, de marchasitis etiam peculiariter, item de lapidibus & herbis.

Magisteriorum docendorum quæ sortes. 1. 2. 3. 4. 5.

De Sanguine pariter singulare magisterium habetur, quod etiam peculiari forma docetur & modo. In eo consideratur, quæ virtutes ac vires hominis existant, & quid eius in se natura contineat, in quibus defectum patiatur, &c. sine diminutione tamen creationis ipsius naturalis, sed vt ceu partibus suis completum & perfectum opus, vt auis cum plumis suis omnibus consideretur.

De extractione magisterii ex metallis.

PRincipio Magisterium ponemus e metallis, idque declarabimus, quod

quod miris virtutibus sese palam facit, iuxta suæ Essentiæ tenorem cognoscendis. Eorum processus fieri citra omnia corrosiua debet, ac omnia quæ contra metalla complexionata sunt. Nam ex contrariorum coniunctione mixtioneve corrumpuntur Essentiæ, sic vt ob hunc certorem virtutum nihil exserant, alio vincente prædominanteve contrario.

Magisterii metallorum vt præparandum. Et cet.

Cum ergo maxime concordantiæ sit habenda ratio. Solum temperatum ei conueniet. Iam ergo quid temperatum sit, sciendum est. Est autem Temperatum complexionatum quid. Hoc in seipsum recipit aliud, & incorporatur cum eo, cui fuerit adiunctum, sic vt veterem & suam complexionem haudquaquam patefaciat amplius, sed virtutes tantum illius, quod ei fuerit additum. Sic nimirum vinum ardens in se plenam namque perfectam complexionem habet Sed quod in ipsum imponitur, id multo vberius, vt ita loquar, complexionat, operationem suam ita perficiens secundum illius, quod impositum erat, vires.

Temperati quid sit

Cum igitur alienas virtutes attrahat suisque domet, hac ratione temperatum esse dicitur, & merito vocatur. Hæc cum differentia quædam notandæ veniant, elementa tantum intelligimus, sic vt possumus de oleo etiam loqui, quod alienas ad se naturas trahit, elementumque suum abscondit. Ex simili quopiam his, Magisterium fieri debet, vt metallorum vires in eiusmodi temperatum transeant, & cum eo mundentur ac purificentur, in terminumque suum destillentur. Simile Magisterium postquam perfectum fuerit, potabile vocabitur, ideo quod in potum assumi valeat: quo fit, vt auri magisterium Aurum potabile nominetur: Lunæ autem Argentum potabile. Sic & ferrum, plumbum, argentum viuum, &c. potabilia fieri dicique poterunt, & iuxta suas complexiones describi: secundum quos processus operationes habent longe maiores, quam nos scribere deceat. Ad hunc modum vnico temperato vnoque processu, nec non vna practica, septem metallorum Magisteria omnia confici possunt. Sed practica talis est.

Magisterium potabile quid.
Aurum potabile quid sit, &c.

Recipe *circulatum optime, nec non ad summam Essentiam repurgatum, cui tenuissimas laminas metallinas impones, aut limaturas, cuiuscunque metalli libuerit optime subtilissimeque malleati, nec non mundati.* Hæc duo simul pondere sufficienti congesta septimanis quatuor circulentur, & per Temperatum hoc laminæ reducentur in oleum, & formam pinguedinis supernatantis, iuxta conditionem sui metalli coloratæ, quam per Attractorium argenteum separabis a circulato. Hoc ipsum est Aurum, vel Argẽtum potabile. Simile cum ceteris metallis etiam extrahetur, quod absq; detrimento sumi potest in potum, vel vna cum cibo.

Magisterii Auri, &c. potabilis quæ præparatio.

Extractio Magiſterii ex perlis vel vnionibus, ex corallis atque gemmis.

Tẽperatum cur in lapidibus extrahẽdis opus non ſit. Lapidum tres ordines.

MAgiſterium ex lapidibus pretioſis ad eundem modum intelligendum, prout ex metallis quoad virtutes, quas vnuſquiſque lapis iuxta ſuam naturam habet. Notandum autem eſt ad lapides opus non eſſe Temperato, nec Additione quopiam, quod iſtorum ſolutio non ſit eadem cum reſolutione metallorum, ſed alia via magiſterium eorum extrahitur. Quorum in practica tres proceſſus intelliguntur, vnus ad gemmas, alius ad marchaſitas, & ad coralla tertius: ſecundũ, quos lapidea creſcentia quæque ſuam in Magiſterium adduci poſſunt. In proceſſu lapidum colores obſeruandi non ſunt, nec etiam claritas exiſtimanda, cum eorum omnia magiſteria colorem album habeant. Similiter & vniones, exceptis corallis, quæ ſuum in magiſterio colorem ſingulariter retinent. Quare color in eis maxime notandus. Nam iſtorum Magiſterium vna cum corpore nec non elemento, ac eſſentia tota præter corruptionem extrahitur, at per additiones: & nihilominus tamen in ſuam perfectionem reſtitui poſſunt iterum. Quæ quoad generationem & naturam, lapidibus comparari nequeunt, lapideam tamen conditionem habent. Fieri tamen & hoc poteſt, vt ex corallorum corpore totus color extrahatur in aliud medium, & poſtmodum ex eorum corpore forma conflетur vel formetur prout ex luto: poſtque formationem hanc iterum color infundi poterit, vt corallum ſit æque ac prius. Hoc de perlis aut vnionibus fieri minime poteſt, nec de gemmis, quæ ſimili ratione in ſuam perfectionem redire non poſſunt amplius, ſed in magiſterio manent eſſentia ſua non corrupta. Vidimus etiam, iſtam penetraſſe vitra, nec non inſtrumenta, iuxtaque ſuam naturam ea informaſſe. Nempe Magiſterium Magnetis ad ſe traxit, forma modoque Magnetis materialis: & poſtmodum in vitrum fixit, illudque tinxit, vt hoc etiam attraxerit acus atque paleas. Non ſecus de reliquis intelligendum. Quare conſeruanda ſunt auro ſolo. Plura horum quam credibile ſit occurrerunt nobis, quorum nos memoriale hic tantum condimus, vt hoc ductu plures etiam inueſtigentur artibus ac Magiſteriis. Cum ergo peculiarem præter alias extractiones demonſtrationem exhibeant; iſtorum practicam iam docebimus ad hunc modum. Primo dicemus de Gemmis.

Cerallorum quam vnionum alia conditio.

Magiſterium Gemmarum quo.

Recipe, *Gemmas primo contritas, & calcinatas iuxtas reuerberatoriam conditionem, & ſal nitrum commune, pondere quidem æquali, nempe libræ, quæ ſint ut in calcem optime comburantur, & poſtmodum abluantur ardente vino tam diu, donec amplius materia nulla ſuperflua ſit reperta. Poſt ablutionem rurſus hanc*

hanc materiam calcina, & per omnia fac, vt prius, & sic totum in vinum ardens transit. Hoc per bullitionē euaporare finito, sic habebis Alcali, quod resolutum in aquam, seruato. Huius administrationis vsum non est, quod abhorreas, licet vtcunque sit acutum & calcineum, cum ea quidem acuitate solum in id operetur, quod sibi reluctatur: estque tam subtile, vt gutta vnica sola totum corpus tingat in singularem virtutem. *Alcali.*

Vniones etiam in aquam reducendi sunt, ad hunc modum videlicet. ℞. *Correctum acetum, cui tritos vniones imponito, perque mensem in eo digeri sinito: sic in aquam resoluentur. Destilla tandem & per balneum, acetum separato, quo peracto reperies vniones in fundo resolutos in aquam: hoc est magisterium Perlarum vel vnionum.* Et quamuis huius practices via breuis & facilis processus existat, experto nihilominus adhibe fidem. Mirifica siquidem ipsorum est operatio, non tamen fit per artem hęc virtutum actio, sed in natura ipsarum posita est, quæ occultatur in substantia crassa, propter quam operari non potest, sicut mortuum corpus, sed resolutione facta viuificabitur eius corpus: de quo satis. Coralla tamen conterendi, calcinandique veniunt ab initio cum sale nitro, postmodū, vt gemmæ præparanda, resoluenda quoque: Sic habes Magisterium corallorum, cuius ego maxime peculiariterque virtutes admiror, quas Deus crescenti huic tribuit, quæque tam potenter operantur & admirande, prout etiam crescunt. *Magisterium vnionum vt fiat.* *Magisterium corallorum vt fiat.* *De hoc vide Tomo 3.*

Extractio magisterii ex Marchasitis.

DE Magisteriis Marchasitarum hoc est scitu necessarium, eas tantū esse Mineras. Quare minerale non adducitur in suum magisterium, sed solum vera Marchasita, prout de metallis, etiam constat, quæ non transeunt in suum magisterium, nisi prius a suis mineris separata sint. Et quamuis Marchasitæ non bene possint ab eis separari, nihilominus in magisteriis tamen id fieri potest. Genera Marcasitarum quidem varia sunt, vt aurea, argentea, talch aureum, album & purpureum stannea seu bisemutica, antimonium, granatina, similiaque alia, quorum tamen omnium vnica extractio conuenit omnibus. Ipsorum similiter vires & potentiæ sunt quoque in medicina, iuxta metallicarum operationum conditiones sese exserunt. Et quamuis metalla non exsistant, nihilominus tamen earum proprietates habent. Quare hac de re pauca iam ponimus, quod eius latior de extrinsecis mentio fiat. Differentia quidem est notanda, prout simul particulariter conueniunt & concordant, vt aurum & marchasita, antimoniū & plumbum, quæ quidē in sui fabricatione constellationeq; sibi mutuo cōparantur: in virtute nihilominus separantur. Nam in nonnullis marchasitis plus virtutū exsistit, *Marchasitarum quot genera.*

quam in consimilatis metallis. Hoc videmus accidere plumbo, & Antimonio, quorum hoc curat, leprosos, Morpheam, Alopeciam, & similia, scabies omnes & cicatrices, Leoninam, Elephantiam, Tyriam, &c. quod plumbi seu Saturni magisterium non efficit. Quare proprietates huiusmodi notandæ sunt, quæ non tantum in magnis, verum etiam in minoribus quandoque latent abundantius. Rationem ergo hanc inuestigare pergamus, cur antimonium plus virtutum habeat, quam suũ metallũ. Corpus nimirũ eius fixum non est, & non satis in sui perfectionẽ digestũ, vt Saturnus, vnde volatilem proprietatem assumit. Verum ipsa materia, ex qua nascitur (vti de generationibus ponimus) spoliatiua est, & mundificatiua a naturali sua proprietate, quæ ita remanet incorrupta. Hinc fit, vt aurum & argentum purget magis quam ignis aut aliud elementum. Indeque prouenit, vt corpus mundet ac purget, prout argẽtum & aurum ab omnibus impuritatibus suis per ipsum liberantur. Magisterium antimonii lepram expellit magis, quam de ipso credibile sit. Non secus de aliis etiam intelligendum.

Antimoniũ quos morbos curet.

Antimoniũ cur metallo plus virtutum habeat.

Iam practicam aggrediamur, qua Magisterii ex iis omnibus præparationes doceamus, ad hunc modum:

Recipe *Marchasitam subtilissime tritam, & aqua Soluentis tantum, vt sex digitis latis supermemineat soluitur, & postea putrificetur vno mense, destilletur postmodum & separetur, vti de metallis docuimus.* Quo peracto, magisterium habebis eius marchasitæ, quam acceperis.

Magisterii Marcasitarum præparatio qualis.

Extractio magisterii de substantiis pinguedinosis.

NOn aliter de pinguedinosarum substantiarum Magisterii extractione censendum est, vt sunt pinguedo Carabis, Resinarum, oleorum, ac aliorum, vt in similibus substantiis materialibus apparent: De quibus etiam ad extractionem eiusmodi magisteriorum viæ tres habentur: peculiaris vna de carabe, de resinis alia, & alia de pinguedinosis, vt oleis, seuis, butyro similibusque. Carabe namque pati minime posset extractionis pinguedinosorum processum quod vires eius ita perirent. Similiter ipsa Resinata carabis ferre practicam non valerent, quod eis damnosa foret. Tribus ergo modis præparationes istorum magisteriorum docebimus, cum tam excellentes in pinguedinosis virtutes appareant, & hoc multifariam. Vbi nihil operari possunt essentiæ, iuuant ipsa pinguedinosa, cum habeant eam rationem propter virturem specificam, & sibi appropriatam, quæ in aliis non ita perfecta reperitur, nec est: non secus ac de corallis ad gemmas comparatis, sic de illis etiam intelligendum est: quorum practica talis est, & primo de carabe.

Pinguedinosorum tres ordines & processus.

Recipe

Recipe *Carabis optime triti quantũ videbitur, & circulati, quod sufficiat, in Flacco digerantur in cineribus diebus sex. Postea destilletur inde circulatum, & rursus affundatur: toties id fiat, quousque reperiatur oleum in fundo, quod quidem est carabis magisterium.* Hoc nobis admirandas suas virtutes patefecit. Sic maneat. *Mag. carabis processus.*

Ipsa resinata suum ad magisterium hoc modo reducuntur.

Recipe *Terebinthinæ, gummi, vel Resinæ, quantum voles. Id lutatum in vitrum positum mense digeratur per se in digestione calida: postea coquatur in ardente vino media tantum hora, cum aqua soluente mixto. Deinceps per alembicum cæcum destilla, dic tandem vno fient.* Sic inuenies olea quędam in se ipsis distincta, quæ separato: quodlibet enim est magisterium in sua natura. *Magisterii Resinatorum processus.*

Sed oleorum magisteria fiunt, citra aquarum soluentium additionem, quæ similiter vires habent suæ materię virtutibus correspõdentes. *Magisterii oleorum processus.*

Extractio Magisteriorum ex Crescentibus.

SI de crescentibus loquimur: Crescentia quidem intelligimus ea, quæ virent & postmodum arescunt, iterumque suo tempore virent vt prius, tum etiam illa, quæ florent vt arbores, herbæ similiaque. Horum diuersimode Magisteria fiunt, & ab eis extrahuntur, vt ex arboribus aliter, aliter & ex herbis: quorum differentia inde pendet, quod Lignum illud, hoc vero putrefactibile est. Folia igitur floresque præparantur vt herbæ: Quapropter hæc magisteria ponemus separatim. Lignorum autẽ præparatio magisterii talis est. *Crescentia quæ.*

Recipe *lignum minute satis concisum, quod in ollam vitreatam & in igne constantem & optime coopertam positum, igne carbonum horis 4. aduratur, exemptumq. putrificetur in vitro per mensem, post per cineres vrgeatur vsque ad vltimos spiritus, quibus perceptis mox cessa, ne magisterium fœtorem ab igne cõcipiat.* Hac via ligni magisterium eius habebis, quod præparandum susceperis. *Mag. Lignorum quale sit. Item radicum, corticum, &c.*

Sic semina possunt etiam, radicesque & cortices, & similia, quæ continent oleum in sua materia lisubstãtia, extrahi. Maius in extractionibus istis latet artificium quam dicitur aut intelligitur, quamuis integre processus hic demonstretur.

Herbæ vero, nec non id genus alia, fiunt ardenti vino permiscenda, ac cum eo putrefienda per mensem vnum. Postea per balneum maris destillanda: quod vero destillatum est iterum affundendum, sicque tam diu procedendum, quousque tota quantitas ardentis vini quater succis herbarum minor fit. Hoc ipsum destilla per pellicanum nouis cum additamentis vno mense, tandem separato. Quo peracto Magisterium eius habebis materiæ vel herbæ, quam accepisti. *Magisterii Herbarum quis modus.*

Extractio Magisterii in vino.

Magisterii ex vino extrahendi ratio duplex.

Vini Magisterium declarare iam volumus, quod quidem innumeris virtutibus dotatum apparet: cum eiusmodi naturam a plurimis in terra latentibus virtutibus accipiat, uti de vini generatione ponimus. Iam sciendum huius magisteria duabus viis fieri, quanquam vnam silentio praeterimus, quia communis exsistit eius processus, quali in multis vinis extrahendis vtimur. Nonnullae viae practicae magisterii vini hic ponuntur. Aliqui dum adhuc recens est vinum & ebullit, extrahere conantur inter purgandum. Alii sepeliunt centumq; diebus (*al. annis*) ita relinquunt. Plerique illud citra ignem separant. Quocunque modo fiat id, scribere hic minime volo. Tradam saltem eam quam experientia comprobatam viam habeo. Primo sciendum in vino spiritũ valde subtilem, at paucum, & multo phlegmate contentum esse. Et quamuis hic Essentia Quinta sit, nihilominus ex eo fit magisteriũ, sed maiori practica processuque adhibito.

Vini extrahendi modi.

Sciendum etiam, plures maioresq; vires in eo vino exsistere, quod Tartarum suum nondum posuit, cum in tartaro nonnunquam plus virium exsistat, quam in vino ipso. Vetustas etiam vini laudabilior quã iuuenta, vel eius recentia, quod spiritus magis digeratur successu temporis longioris quam paucioris. Animaduertendum praeterea est vinum, hũc in vsum conferendum esse, defodiendum in terram frigidam, vase inferius ac superius optime concluso absque illo respiraculo. Sic multis centenis annis absque tartaro conseruatur. De prolixo quidem tempore loqui hic nolumus, cum taediosum id foret, nihilominus memoriae id mandetur. Non est etiam vini magisterium, q; ex musto vel recenti vino trahitur, sed musti. Nec est artis id, cũ fecibus aut phlegmate suo destillare, prout vinum ardens, quod hac via spiritui vires depereant, quae sunt in eius essentia. Hoc ipsum fieri minime conuenit. Sic quo saepius acetum optimũ destillatur, eo remotius a vini spiritu recedit. Quapropter animaduertendum summa diligentia, ne quo modo Quinta corrumpatur in magisteriis Essentia, sed potius, vt viribus augeatur atque fortificetur. Quum etiam sine igne separatum est, haudquaquam potest esse Magisterium, quod ei substantia deficiat. Sciendum itaque vini spiritum cum substantia esse conseruandum, & non cum phlegmate. Nam in vino duae substantiae reperiũtur, vna quidem vinosa, cui Spiritus inest vini, & a qua separari nõ potest: altera phlegmatica est q̃ faecibus & aqua dulci permiscetur, quae a vera substantia separari debent, vt a sua minera vel terra metallum.

Vinum cum tartaro quod optimum.

Vinum ut 100. annis tartaro [illegible]

Vini substantia duplex.

De vino sciẽdum est faecem, phlegmaq; eius esse mineram & vini substan-

substantiam esse corpus in quo conseruatur Essentia, prout auri in auro latet essentia. Iuxta quod practicam nobis ad memoriam ponimus, vt non obliuiscamur, ad hunc modum.

Vas & phlegma vini mer. &c.

℞. Vinum vetustissimum & optimum quod habere poteris, colore saporeque ad placitum, hoc in vas vitreum infundas, vt tertiam eius partem impleat, & sigillo Hermetis occlusum in equino ventre mensibus quatuor, & in continuato calore teneatur, qui non deficiat. Quo peracto hyeme, quum frigus & gelu maxime sæuiunt, his per mensem exponatur, vt congeletur. Ad hunc modum frigus vini spiritum vna cum eius substantia protrudit in vini centrum, ac separat a phlegmate. Congelatum abiice: quod vero cōgelatum non est, id spiritum cum substantia esse iudicato. Húc in pellicanum positum in arenæ digestione non adeo calida per aliquod tempus manere sinito. Postmodū eximito vini magisterium, de quo locuti sumus. Qui plures exsistunt processus, & in vsum veniunt, latius cū de Elixiriis agemus, declarabimus, & hic finem imponentes, quorumuis aliorum processuum vini, qui minime placent, obliuiscemur.

Vini praeparatio.

Extractio Magisterii ex sanguine.

NOstram etiam opinionem de sanguine explicare volumus, cui plurimæ virtutes insunt ac admirandæ supra quam credibile sit, & satis omnino euidentes, ideo maxime, quod sanguis ex optima radice fonteque potiori cordis exsistat (vti nos de cōpositione hominis declaramus) in quo defectus nullus existit, nec esse potest, cum iuxta cordis naturam suas conditiones habeat, & naturę totius, ac eius omnis, quod in ea viuit, præciosus thesaurus sit. Hic instare quis possit, sanguinem scil. vbi ex venis profluxerit, eiusmodi viribus, quæ sanguinem renouant & sustentant necessario priuatum iri, sed hoc non est. Nam in essentia conseruari potest, vt infra tradémus. Nos ergo cōsideremus, paucos homines corpore & sanguine sano viuere. Quare videndum, vt eiusmodi homines in renouatam qualitatem & essentiam adducantur per Arcana & Quintam Essentiam, vt meminimus antea, quo sanguis incorruptus & sanus ab eis effluat. Nec solum de sanguine loquimur hominis, verum etiam de sanguine spermatis quem in secretis nostris describimus, cui nullus morbus inest, nec alteratio, sed plurimum admirandus ex hominis sperma te sanguis, quem hoc loco sumere prætēdimus, & hoc multis de caussis, hic non appositis. Loquimur etiam de sanguine panis, qui ad eundem vsum, & pariformiter assumendus est. Sunt enim in eo virtutes quas perscrutari vix possumus, nec etiam id ad summum faciendi onus suscipimus. Itidem intelligi pōt de nutrimentis aliis, & comestibilibus, in quibus o-

Sanguinis cur admiranda virtutes sint.

Sanguis alius hominis, alius spermatis, alius panis.

mnibus habetur sanguis, quamuis huncin illis nō videamus, non magis quam in pane, qui nihilominus per putrefactionem, vt in stomacho & hepate, sanguis fit. Sic pariter omne, quod cum eo sumitur in obsonium, ad eundem modum immutatur, vt in corpore. Hoc de sanguine latius aut prolixius scribere nolumus, præsertim quod nemini rem gratam eo facere posse, quam nobis ipsis videamus. Quiescere dormientes itaque volumus, eque somno dulci postmodum expergefacti, hoc de sanguine loqui pergemus. Valeat quodlibet, quantum potest in suis viribus, & quantum in eo fuerit. Nam ex bono boni multum sequitur, quod nobis considerandum semper prostat. Nec vero solum de sanguine comestibilium, sed etiam potabilium, quæ simpliciter corpori nostro sanguinem exhibent, loquemur. Possunt etiam ex sanguine Quintæ Essentiæ, non minus quam Arcana trahi, de quibus hoc loco minime loquimur, sed solū de magisteriis agere proposuimus, & hoc vno singula concludere,

Magisterii sanguinis una ratio fit.

♃. *sanguinem, quem pellicano conclusum, transcendere super ventrem equinum tamdiu sinas, donec tertia pellicani pars impleatur, nam sanguis omnis in sua ratificatione dilatatur iuxta quantitatem, & non secundum pondus. Hoc tempore peracto, rectificabis ipsum per balneum. Hac via phlegmata recedunt, in fundo Magisterio manente, quod quidem Retorta sigillo Hermetis conclusa nouies destillato, prout libro de præparationibus docuimus.* Hac via sanguinis Magisterium habebis.

Finis Libri Sexti Archidoxis ex Theophrastia de Magisteriis.

LIBER SEPTIMVS ARCHIDOXIS, EX THEOPHRASTI A PARACELSI MAGNI.

De Specificis.

Specificorũ vires unde dependeãt.

SVPEREST iam de specificis etiam loquamur, quibus admirandæ plurimum & magnæ virtutes insunt, quæ non ex natura suã sumunt originem, quatenus calidæ sunt, neque frigidæ, sed præter istas qualitates vnicam habent Naturam & Essentiã, prout multis locis meminimus. Specificum eiusmodi sumit originem suam ab externis, vt quum lignum aliquod in ignem, secundum quam lignum lignũ est, proiectũ vritur, id iam non fit ex propria natura. Nascuntur itaque specifica ex coniunctione, prout vbi mastix & colophonia simul digeruntur, fit attractiuum, quod neutrũ eorum est per se ipsum: aut cum

Mastix & colophonia attractiuũ fiunt.

there-

therebinthina coagulatur, inde fit lapis qui ferrum instar magnetis ad se trahit. Similia plura sunt, q̃ tales virtutes habent tm̃ a suis cõpositionib. & ab extra. Elleborus etiam ex liquore lapidis & terræ compositus est. Per istorum duorum compositionem emergit specificum. Sic cerasorũ oleum cum aceto post suam digestionem fiunt laxatiuum, quorum ex sua natura neutrum tamen laxat. Quare specifica eiusmodi nascuntur ex propria sua natura per compositionem elementorum & propriç materiæ, non secus ac tinctura colorue, qui non ex frigore, & calore oritur, sed compositione, prout gallæ cum vitriolo producunt atramentum, cum neutrum ipsorum nigrum exsistat. Sic etiam sal armoniacum & vrina colorem nigrum efficiunt, cum tamen ambo sint alba. Idipsum de specificis intelligendum est, ea suam originem pariformiter scil. accipere, sed q̃dam, quç ab extra eiusmodi virtutes assumũt, in qualibet herba exsistere queunt, non in vno genere tm̃, quod ad hũc modum intelligẽdum est. Vbicunque Magnes creuerit, quoddam attractiuum est, vt colocynthis purgatiuum, & papauer anodynum. Hoc prouenit ex compositione in eis exsistẽte. Quo fit vt Magnes omnis attractiuus exsistat, & colocynthis quæuis purgatiua. Non ita se vero res habet cum ab extra specificis, quorum conditio talis est. Nempe si Magnetis virtutes haberet silex, & alius ei similis non haberet eas, iam hoc specificum foret externum.

Helleborum purgat. *Cerasorum oleum cum aceto laxat.*

Accidere autem raro solet, peculiarem in vna herba reperiri conditionem, & non tamen çque in alia sibi simili. Tum etiam, licet specifica multa similia ex Influentiis oriantur, nihilominus tamen ex eisdem illa procedere aut non procedere, nos hic multis minime disputabimus: sed hoc suis locis in Physica reseruare, & hic supersedere malumus. Porro Specifica multa reperiuntur, vt odorifera, quæ suam originem ex compositione, digestioneque sumunt, vt aqua vitrioli cum sale armoniaco destillata, musci refert odorem, quorum tamen similem per se neutrum habet. Plura talia sunt, quæ fiunt odorifera, cum antea non essent, odoremque nobilem concipiunt, vt rosa vel lilium, quibus ab initio nullus odor inest, at labore, digestione, separationeque tandem excitatur. Similiter vaccinus fimus, est excremẽtum fœtens, quod si tamen eleuatum fuerit, ambræ concipit odorem: verum in fundo residua materia manet, humano fœdius olceto fœtet.

Specif. multa genera. *Specif. odorata.*

Specifica nonnulla sunt diaphoretica sudorẽ prouocantia, quç similem ex compositione virtutem accipiunt; vt ardens pruna pingui terræ superposita vaporem emittit. Ita & zingiber in corpus traiectum, vrit exstinguiturque, vt calx aqua perfusa.

Specif. diaphoretica.

Calor hic zingiberi contingit ex acuitate vel asperitate, quā in se continet, ac cum elemento calido coagulatur tanq̃ lapis, qui per ignem ad eiusmodi calorē adducit. Diaphoreticum omne siquidē ēst calx liquoris terræ, vti de generationib. ponimus. Pariter ex cōpositione prodeūt ipsa purgatiua, prout Reubarbarū, q̃ ēt calx liquoris exsistit, certa tamen differentia interueniente, vt n. Tartarus iustus in aq̃ resoluitur, & cum eo quicquid liquidi secum habet, vbi loco repositum humido fuerit: sic ēt de Reubarbaro, nec nō aliis purgatiuis iudicabis, quæ suam originem, vt calx terræ multifariam accipiunt. Nonnulla siquidē soluunt choleram, vt Rhabarbarum: q̃ simile est Tartaro calcinato: Quædā soluunt phlegma, vt *Turbith*, ideo q̃ cum eis realgar soluitur, & non aliud. Alia melancholiam, vt *sena*, quod intelligendum, videlicet est ad nitri modum, q̃ secum lapides resoluit, & non aliud. Nonnulla sanguinem, vt Mãna instar Arsenici, quod resoluit sublimata. Sic de rerum istarum differentia censendum est, vti sunt in seipsis diuisæ, quod iam meminimus. Quædam ēt confortatiua, oriuntur ex cōpositione, vti sperma carēs virib. ex quo nihilominus per naturā glandula nascitur ex sua p̃destinatione. Sic ergo ipsum confortatiuum est prędestinatum quoddam ex p̃destinatione cōpositionis. Verū *Carlina*, q̃ non ad hunc modum nascit, aliarū ad se virtutes herbarū trahit, eisq; vires adimit, quas tum sola possidet, prout sol humorem ad se trahit e ligno, sicut latius de generationibus declaramus.

Pariter aliqua ēt mundificatiua per suam compositionem eiusmodi virtutem acquirunt, vt mundificent, veluti cum calx terræ transmutatur in alium colorem per liquidum, ceu *Resinam, mel, gummi, picem &c* Floribus Veneris similes eæ alterationes exsistunt, qui primo purgatiuum sunt, vt calcem esse decet: postmodum igne reducuntur in stypticum, sic vt purgandi vi amissa mūdificent. Corrosiua ēt similiter habent, quæ salia sunt, & aliquando calcinata in terra, aliquādo iterū substantionata (vt ita loq̃ liceat) in vnā materiā, vt nos de generib. salium ponimus. Variæ multæque sunt eiusmodi proprietates in rebus, quas de proprietatib. rerū tractamus, & hoc iā loco satis declarauimus. Et cur nonnulla dura, mollia contra q̃dam exsistār, hic detegere nolumus. Nec n. nostræ Archid. tractant de toto principio, sed de specificis tm̃ componendis & ad supremū naturæ gradum adducendis, de quib. iam consequenter agemus, eorum experientias nobis proponentes, & angulares illos concionatores post tergus relinquentes, qui de Deo loquūtur, & aliud nihil intelligunt p̃ter hypocriticos ritus ac similes fabulas, q̃ his arcanis & artibus addictis sunt inimici, capitib. mersi quidem in gloria mundi, fabulantes & cauillātes multiloquio prædití, quo feruntin vtroq; (vt aiunt) humero, adulantur.

Diaphoretica sunt calx liquoris terræ.

Specif. purgatiua.

Specif. confortatiua.

Carlina confortatiua.

Specif. mundatiua.

Specif. corrosiua.

que,

que, ac sese tanq. sapientes existimant, cum stolidi sint, & fatui, nec non hominũ impostores ob mundanas opes. Iam deinceps nos de specificis agere pergamus, prout nobis in vsu sunt, & Vniuersitatum illos Medicos, qui tantum legunt ac opinantur, siue bene siue male succedat, in nos fremere dentibus, vt volent sinamus.

De Specifico odorifero.

IAm ergo de specificis odoriferis loquamur, qua via formaque fiant: & primo quod ad vires eorum attinet. Est itaq; specificum odoriferum, materia, quæ morbos ægris aufert, non secus ac Zibeta stercora pellit suo odore. Notandum vtiq; specificum hoc malo odori sese permiscere stercoris. Et stercoris fœtor nec nocere, nec manere potest: sed odore bono tingitur hic fœtor eius, vt, quantum antea fœtuit, tantum iam odore bono valeat, cum nihil sit, quod zibetæ vel musco bonum odorẽ adimere possit: transmutare tamen is potest, vt multis probamus locis. Quo fit vt aliquando musco nonnihil admisceatur oleti, quod hoc penetret magis illo quouis promtius cum omnib. operationibus suis. Quandoquidẽ notum est plus odoris mali quam boni reperiri. Prout etiam Tyrus in Theriacam assumitur ad summe penetrandũ statim omnia mẽbra cum aliorũ viribus: ita similiter ẽt de specifico censendũ odorifero putamus.

Specif. odoriferũ quid sit. *Stercus mos: bi vehiculum.* *Tyrus cur Theriacæ inditur.* *Odoriferis magni morbi pelluntur, & qui.*

Iam constituendum hic est, per odorifera pelli morbos ab eis, qui medicamenta ferre minime possunt, prout in Apoplexia, vel Epilepsia: multi siquidem odores existunt, qui releuant Epilepticum, ac multi qui subleuant Apoplecticum, non quod omnino curent, sed viam tamen præparent. Nam vis eiusmodi, quæ corpori præbetur, statim odore sanguinem ipsum excitat, & hunc ad cor protrudendo magis quam scribi possit, refocillat. Quapropter proponemus odoriferum, ex quo fundamentũ accipiamus ad alios morbos omnes odorifera componendi, cuius processus hic est:

Specif. odoriferi præparandi exemplum.

℞. *Liliorum alborum.*
Anthos,
Basiliconis, (Carbon)
Cardamomi,
Rosarum ana M. j.
Spicæ M. ij. Contunde crasso modo in pastam. Cui addantur succi pomorum arantiorum duæ quartæ. Hæc omnia simul in pellicanum posita mense vno digerantur, postmodum a suis fæcibus manib. vel p. essorio, quod melius est, separentur. Huic in pellicanum rursus posito statim addantur

Macis,
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥ j.
Ambræ ℥ ß.
Musci ʒ ij.
Zibetæ ℥ j. Terenda minutissime terantur, & in dictum pellicanum posita cum aliis in fimo digerantur. Deinceps adde gummi Arabici *dissoluti ℥ ß.*

Tragacanthi etiam dissoluti ℥ j. & ita clauso vitro cum clareto albuminis ouorum indurescant. Moxatque videris ad modum vitri factum esse, exime facto vitro lapidem hunc, & specificum odoriferum, de quo iam scriptum satis, habebis. Quamuis addere bonum foret, aurum potabile.

De specifico Anodino.

Specificorũ Anodynorum mira efficacia. AD scribendum etiam de Specifico hoc Anodino multæ caussæ nos inducunt: Cum nobis morbi quidam occurrerint, in quibus Arcana quæuis deseruere nos, accepto solum Anodyno specifico: quod miraculosa præstitit. Nec id ipsum admiramur, cum videamus aquam ignem exstinguere: nõ aliter Anodynum specificum exstinguit morbos, & hoc multis de caussis, quas iam quiescere sinimus.

Quod enim quiescit vel dormit, non peccat etiam naturaliter. Paroxismus si dormit, non sentitur: si vero non dormit eius operatio, perficitur. Consolamur autem nos in eo, quod anxiæ multæ sollicitudines & melancholiæ dormitione tollantur.

Notandum vtique hoc loco, dormire non debere necessario hominem, sed morbum ipsum. Quare specificum quod contra morbum solum pugnet componimus, & non contra plenum hominem, sicut de febribus intelligitur, & in illis vsurpatur. *Specifici Anodyni praparatio.* Nos vero proponimus, quæ sunt in pleno homine mortalia, sed in pleno morbo salutifera. Quapropter morbum ipsum aggredimur, & hoc elaboramus, vt is in corpus nullam operationem habeat, nec habere possit, ad hunc modum:

℞. *Opij Thebaici ℥ j.*
Succi pomorum arranciorum,
Citoniorum ana ℥ vj.
Cinnamomi,
Caryophyllorum an. ℥ ß. Contusa perquam optime simul omnia, mixtaq; ponantur in vitrum cum suo coopertorio cœco, digerantur in sole vel in fimo per mensem, postmodum exprimantur & imponantur iterum cum sequentibus.

℞. *Mo-*

℞. Musci scrupulum semis.
Ambræ scrup. iiij.
Croci ℥ ß.
Succi corallorum, & magisterii perlarum ana scrup. j. ß. Commisce, postq; digestionem eorum vno mense factam, adde 5. Essentiæ auri scrupulum vnum & ß. qua permixta ceteris Anodynum specificum erit ad auferendum quoscunq; dolores internos & externos, vt nullum torqueatur vel corripiatur membrum vlterius.

De Specifico Diaphoretico.

IAm de specifico Diaphoretico loquamur, quo morbus omnis curatur, qui potest vel debet ex sua natura, ꝓprietateq; sanari sudoribus. Is hoc præ ceteris medicamēto pellitur. Diaphoretico siquidem frigidus morbus incalescit, & eo calore tollitur. Sæpius enim vt nobis contigit, Cassatum annorum 20. per Diaphoreticum sanatum fuit, ac alii morbi plurimi, quos intercutaneos vocant, aut qui in medullis hærent, in quibus Essentia Quinta nihil effecit & minus Arcanum cōfortatiuum: ea de caussa præcipue, quod in corde nullus tam potens exsistat vigor, quo cassatum pelli queat nisi Diaphoretico solo id fiat. Nam vti Sol calefacit gelatum lapidem, & glaciem duram liquefacit, non secus Diaphoreticum suas vires exserit in morbum, qui nullis potest aliis curari viribus quātumcunque nobilib. & bonis. Et quamuis Flammula calidissima sit herba, nihilominus calor eius ad Solis naturæ minimum punctum, haudquaquam est comparandus: non secus maxime inter se differunt calida quæuis & ipsa diaphoretica. Quamobrem hoc loco specificum diaphoreticum ponimus, quo diaphoreticas virtutes comprehendimus.

Specificum Diaphoreticum quid sit. Cassatum 20 annor. sanatum specif. diaph.

Specif. diaphor. exemplum & compositio.

℞. Zingiberis ℔ j.
Piperis longi,
Nigri, ana ℥ ß.
Cardamomi ʒ iij.
Granorum paradisi ℥ j. Conterantur in puluerem & ponantur in vitrum cum vncia semis optimę tritę campheræ, nec non aqua soluentis vnciis duabus. Sigillato vitro maneat in arena pro suæ digestionis consumationis tempore. Separa tandem ab eis aquam Soluentem, & putrefiat vno mense, vnaq; septimana circuletur. Postmodum exprimes atque seruabis: hoc est, optimum & potentissimum diaphoreticum, vehementius agens quam sit credibile, tum in cassatis, tum in aliis morbis grauissimis, de quo satis.

De Specifico purgatiuo.

Est etiam quod scribamus de Specifico purgatiuo. Et licet complexiones considerandę quidem forent ac similia: nihilominus fundamento soldiori corroboramur, accipientes ea quæ morbos tollunt, & nō particulariter vnum aut alterum, sed omne malum auferunt. Vnde colligitur, quicquid ex cholera superfluum est, nulliusque momenti, per id recedere. Similiter etiam de phlegmate, melancholia, sanguineq; peccantibus intelligēdum erit, velut & apostematibus, ac aliis corruptionib. quę iuxta complexiones purgari non possunt, nec purgationib. resolui prout eiusmodi morbi multi reperiuntur.

Quare materiam peccantem solum extrahere conamur, siue corrupta sit, siue non, siue sit cum apostemate, siue cōplexione, siue quacunque permixtione. Medicorum a. Vniuersitatum prolixos & inutiles sermones minime curantes, sanitatē ipsam expendemus, & pro hac nostra medicamenta exstruemus. Tale sci. est Tartarū, quod ex sua natura proprietateq; putrefactiones omnes tollit, & non inclinatur ad choleram, nec melancholiam, nec phlegma, neq; sanguinem, sed omne quod inutile est corpori, nec non huic inferre damnum potest, aufert. Pariter vitriolum tales occasiones omnes, e quibus infirmitates multæ nascuntur, purgat. Considerandum vtique nobis, colocyntidam omnem choleram non expurgare vel quicquid oritur ex ea. Neque etiam Reubarbarum id facit. Nec Turbith omne quod ex phlegmate procedit, arripit, nec euacuat: neque lapis Lazuli melancholiæ quæuis impedimenta: neque Manna sanguinem contrarium totum expellit: sed ista duo, nec non alia plura hic non assignata specifica purgatiua nostra id faciunt, principaliter in his omnib. putrefactionibus, & superfluis fęcibus corporis, vndecunq; proueniant, quas non aliter purgant quam aqua pannos abluit lineos, & sapo eos clarificat a nocumento, & impedimento cuiuscunq; naturæ. Sic enim singulariter in singulos morbos agunt. Et ita pharmacum specificum ponamus quoad nostrum sensum iam dictum ad hunc modum. ℞. Magisterium Tartari, Magisteriumq; vitrioli, quæ simul in vnum commisceto, postmodum adde partes æquales Essentiæ Quintæ croci: demum pellicano contenta per mensem in arena digerantur, & pharmacum, de quo dixi per quam diligentissime seruetur. De ceteris ad hæc necessariis apud eruditos quam ignaros intelligentia maior exsistit.

Tartari facultas.

Vitrioli quoque facultas.

Colocynthis & Rhabarb. non omnem bilem purgant, nec &c.

Specifici purgatiui compositio.

Nec solum homines ad hunc modum, sed arbores etiam & herbæ repurgari possunt a suis morbis & superfluitatibus. In erescentibus enim æque ac in personis infirmitates habentur, & eis etiam remedia sua creuerunt,

uerunt, prout alibi meminimus. Anthos defectus, cum non perfecte vegetari potest, vittioli magisterium sanat, & vt egregie crescat postmodum efficit, vti de plantis ponimus. His paucis igitur ista iam concludimus.

Vitrioli magisterii medicina Anthos.

De Specifico Attractiuo.

VT antea de specifico cœpimus Attractiuo dicere, iam deinceps sciendum. Specificum Attractiuũ omne quod in corpore superfluum est ad se trahere, quodq; huic adhæret mali, vt multis locis ponimus educere vt sæpius accidit & probabilibus demonstrationibus conuincitur. Attractiua pariter specifica nonnulla sic ad carnem appropriata fuerunt vt centum libras carnium ad se traxerint, non secus ac magnes ferrum. Euenit etiam tempore nostro, vt attractiuum simile pulmonem e corpore traxerit in os & ita hominem suffocauerit. Item accidit, vt alteri pupilla fuerit oculi de suo loco tracta vsque ad nasum, & inde nunquam moueri potuerit. Nõ enim solum ad ferrum attractiua sunt & reperiuntur, sed &c ad lignum, herbas, carnes & aquas. Vidimus enim emplastrum quod attraxit aquę tantum, vt labrum impleri posset, ac non aliter quam a tecto quopiam domus ab emplastro aqua deflueret. Similiter plumbũ, stannum, cuprum, argentum, & aurum per attractiuorum compositionẽ attrahi possunt. Fieri potest etiam, vt his attractiuis ab arboribus rami lacerentur, aut in altum vacca subleuetur, & multo plura quæ nostris in secretis indicauimus pro Thesauro, vt nos tantum in his admiraremur illũ solum, & veneraremur, qui singula tam admirando creauit artificio, vt res tam variæ reperiantur, incredibilia demonstrantes opera, longe naturam, prout est in seipsa illa constituta, superantia.

Specif. attractiui qua virtus sit. Specif. attract. quæ differentia sint. Attract. mira operationum.

Quapropter ad corpus nonnullas virtutes ponemus attractiuas, quibus ex eo malum & corruptum extrahi, nec non a bono separari possit, ad hunc modum videlicet, vt attractiuum super emunctorium ponatur eo loco quidem, vbi defectus apparuerit, aut super vlcus, quod pro emũctorio habetur similiter, & si glandula oboriatur, ipsa emunctorii instar prius aperienda est. Experientia enim notum est nobis, attractiuum eiusmodi pestilẽtiam extractisse magis quam scribere nos deceat hoc loco. Ab hoc medicamento nullus æger vnquam interiit, quantumuis graui morbo laboraret. Receptum attractiui specifici hoc est.

Attract. in peste vtil. a. Specif. attract. descriptio.

℞. *Quintæ Essentiæ gummi omnium in omni genere, ana quartam vnam,*

Magisterij Magnetis quartam ß.

Elementi Carabis ignei ℔.j.

Elementi ignei, mastichis,
Mirrhæ, ana quartam j. & ß.
Elementi Scamoneæ ℥.x.

Fiat inde cerotum cum cera, gummi, tragacanto, & terebinthina, hoc vtere sicut supra dictum est.

De Specifico styptico.

Stypticorũ specificorũ munia differentia sunt.

NVnc de specifico styptico loquendum, cuius multæ virtutes existunt, ac plures quam de aliis intelligitur. Cum enim admiranda naturæ nobis opera qualitatesque rerum eiusmodi præ oculis obuersentur, gaudio summo quidem exhortantur nos, vt ab eis non desistamus, sed eorũ potius omnium, quæ nobis oblata sunt ab artibus ipsis, memoriam recolamus. Etsi fortassis de rerum natura quidpiam ab antiquis Medicis & Philosophis scriptum reperiatur (quod nobis minime constat) id tñ haudquaquam nos commouet, cum cœca sint omnia, quæ scripserunt, sed in ipsa Natura Magna, quæ sese nobis ad manus offert delectamur: & illorum veterũ labores, qui pro cœcis habendi sunt iure negligimus, vt multis meminim[9] locis. Non admiremur stypticа tam vehementia esse, quæ suis in Quintis Essentiis, Arcanis & Mysteriis tantas vires habeant, vt ferri duo fragmenta ita agglutinent, quæ postmodum nisi per ignem separari nequeant? Quod autem maius est, cuprum vnum etiam alteri cupro per styptica similia sic agglutinatur, vt nec amplius igne seiungi, nec aqua possint? Item attractiuo simili styptico lapidum aceruus in molem ingentem rupis instar conglutinari potest. Similiter arena calxque per eiusmodi styptica possunt in compactionem concrescere æternam, ipsoque marmore duriorem. Hæc de duris diximus. Agamus etiam iam de aliis. Vidimus eadem ratione folia simul coniuncta, quæ pro naturali concreto fuerunt habita, prout lilii folium cum folio rosarum in vna compactione. Iidem fabri ferrarii sua ferramenta simul consolidarunt suasu meo, ita compacte ac si vera consolidatione conglutinata fuissent.

Stypticorũ mira vis.

Labia styptico glutinata.

Vidimus etiam, per ea, styptica specifica, labia oris ita contracta fuisse lotura sola, vt postmodum non nisi instrumẽtis apperiri per vim potuerint, sanguine late promanante. Anus ẽt nõnullis ioco per istiusmodi styptica fuit compressa adeo, vt propter necessitatem exonerationis opus fuerit ipsam aperiri terebris. Non secus in vulneribus & in ruptura vesicæ talem vidimus compactionem, vt istius postmodum nulla meis & illorũ temporibus apertura reperta fuerit amplius. Quodcunque membrũ stypticum hoc materiale contigerit, os ipsum aut nudas carnes ita cõtrahit, vt absque lima deradi minime queat. Nã aqua nulla emollit eiusmodi

Anus styptico tota occlusa.

stypticas

ſtypticas vires, quarum quidem longe plures exſiſtunt quam ponimus. Verum quod ad medicinam attinet, ſtypticum ſpecificum ponemus, vt ſequitur. *Specif. ſtyptici deſcriptio.*

℞. *Quinta eſſentia boli, item Ferri,*

Quinta eſſentia Carabis (alias cathebes) ana libram vnam. Digerantur in cineribus vno menſe: poſtmodum tartari exſiccati libram impone ſemis. Corpus eo curato, vbi opus. Hoc & ſimilia ſtyptica ſuis in corporibus nõ perſcrutabilia ſunt, at in ſeparatis ſubſtantiis ſupra quam credibile ſit, attrahũt, natura conditioneq; ſuæ maximæ ſiccitatis. Quare ſtyptica ſpecifica dicuntur tanquam ſtyptica ſupra quæuis alia.

De ſpecifico corroſiuo.

NVnc ſpecificum corroſiuum deſcribere addereq; volumus, cui mirandæ vires inſunt a natura. Mirabile ſiquidem hoc eſt ad antiqua corroſiua comparatum, quod metalla prorſus in nihilum abſumat, vt in eis nullum corpus amplius inueniatur, prout lignum diſparet in igne. Quamuis aquis fortibus metallorum etiam cõſumtiones fiant, manent ea nihilominus pondere ſuo non imminuta, & eſſentia non mutata, ſic vt iterum igne reduci poſſint in primum ſuum corpus atque materiam, id vero non fit poſt conſumptionem a corroſiuo ſpecifico factam, ea de cauſſa, quod nulla materia hoc loco reperiatur amplius, quæ valeat vlla reduci via rationeque ad metallicam naturam, non magis quam cineres ad ligna. Sciendum præterea, corroſiuum hoc in carnem operari, ſic vt nullum ei comparari queat. Nam velocitas eius in momento manum perforat inſtar ſubulæ. *Specifici corroſiui quæ facultas.*

Hæc pro Medicinis hoc fine recenſemus, quod in corpore carnis putridæ ſupercreſcentiſque plurimum, vlcerum (vt fiſtularum, cancri, ſcrophularum) oriatur, quod omne per eiuſmodi corroſiua curari poteſt. In eo ſiquidem ſtyptica virtus exiſtit maximis cũ viribus, per quas peculiares curandi proprietates acquirit. Quanquam ignis potius vocari, quam medicamentum poſſet, cum ferreas catenas conſumat, & ſeras promtius quam credibile ſit aut ſcribi queat. Quapropter ei breuiſſime receptum hoc aſſignamus. *Ignis Gehenna.*

℞. *Aquæ fortis a capite mortuo rectificatæ libram vnam.*
Mercurii ſublimati quartam ſemis.
Salis armoniaci ℥ ij. Hæc omnia ſimul permixta conſumi finito, deinceps aquam admiſceto mercurialem æquali põdere, ſeruato. Nullus huic adamas corroſiuo reſiſtere poteſt. Quanquam etiam idipſum de Quinta Eſſentia, & Arcano poteſt intelligi, videlicet vt cui *Specif. corroſiuũ de ſcrup. 1'. Adamas etiam corroſiuo ſpecifico ſoluitur.*

piam istiusmodi cauterio cutis adimatur, & eius loco noua superducatur, vt in lepra, morphea, serpigine, lentigine, panno, &c. Contra quæ specificum hoc in vsum venit corrosiuum, sed ob eius vehementiam omittimus, & mixturam hanc assumimus, qua cutis ablui debet, sic decidit ac nudatur: postmodum cõsolidari prout moris est, potest. Mixtura talis esto.

℞. *Succi flammulæ* ℔ j.
Cantaridum iiij. ß.
Ignis gehennæ prædicti ʒ ij. *Permisceto & fac vt supra.*

De Specifico Matricis.

Specifica matricis, quæ & quot sint.

Dicendum tandem est etiã de specifico matricis, & hoc variis de caussis, propter varios affectus eius. Verum hoc loco minime loqui volumus de elementis calefacientibus eam aut refrigerantibus, cum ista per magisteria nec non arcana facienda sint. Hic vero duo specifica ponimus, vnum in suffocatione matricis, alterum in menstruis prouocandis aut restringendis. Intelligendum itaque suffocationem alio nullo quam specifico renouati posse, licet non elementato nec ad hoc præparato, sed in cõmuni forma vel essentia, vt crescit, in vsum assumto, prout est ficus cutis. Quamprimũ fumus huius per vuluam intrat, morbus expulsus est. Quod sane miratu maxime dignum est ob hoc vile simplex, quod etsi præparatum fuerit, non deperit tamen fumi eius essentia, cum virtus in ea sola sit. Verum ad menstrua prouocandum, specificum ex splene castrati bouis in magisteriũ vel Quintam essentiam adducto remedium est, cuius prouocatio cum in iuuenibus, tum in antiquis excellentissima est.

Ficus cutis remedium suffocationis.

Splen castrati bouis ad prouocãda menstrua.

Menstrua suppressa quæ curet.

Sic etiam ad restrictionem, Quintam corallorum Essentiam, aut oleum ferri, vel ferrum potabile, quod præ ceteris mirum in modum restringit, excellentissimum fore sciendum est remediũ. Plures istiusmodi proprietates scribere minime necessarium est, quod in Archidoxis nostris nimis id prolixum foret. Notandum, sub antedictis compositionibus tñ incarnatiuis, conglutinatiuis & specificis comprehendi laxatiua, mundificatiua, necnon similia, sub ipsis purgationibus, sic de ceteris vt deoppilatiua, sub purgatiuis & attractiuis. His libellum de Specificis conclusum esse volumus, in subsidiũ memoriç, ne horum obliuiscamur. Confortatiua similiter etiam in singulis capitibus percensentur.

Finis Libri Septimi Archidoxis, ex Theophrastia Paracelsi Magni de Specificis.

LIBER OCTAVVS ARCHIDOXIS, EX THEOPHRASTIA PARACELSI MAGNI.

De Elixiriis.

POST multa secretissima naturæ mysteria, de Elixiriis etiam per compendiũ scribere volumus; nec frustra, quod videamus in eis maximam conseruationẽ latere, quæ nos cogit animum ad ea conuertere sine requie. Nam vnumquodque Elixir est corporis præseruatiuum internum in Essentia sua, quod arripuerit, non secus ac balsamum extrinsecum est præseruatiuum extrinsecum corporum omnium a putrefactione, & a corruptione, quod manifesto patet, in balsamo hoc nempe, conseruationem existere corporum, vt ista multis annis centenis & millenis sine corruptione vel mutatione maneant. *Elixiriorũ natura qualis.*

Cum igitur simile donum videamus in balsamo, ꝙ mortua corpora præseruat & conseruat in incorruptibilitate: pariter intelligendũ est in hoc ipso dono siue mysterio sanum ac viuum corpus longe melius ac vtilius commodiusque præseruari posse. Hoc vero iuxta naturam non habemus, vt Mysteria naturæ supraq; naturam constituta, quibus corpus intrinsecus & extrinsecus ab omni contrarietate conseruare possimus, cognita nobis existant: sed in illis multa nobis occurrunt aliis occultissima.

Sciendum vtiq; de Elixiriis, ea suas operationes a natura non habere, nec a complexione, sed mysteria esse magis quam specifica, summam in Conditoris admirationem per multas demonstrationes. In ipsa natura tamen plantata sunt, vt in ea sint, prout in balsamo videtur. Si sit ergo possibile, mortua præseruare corpora, multo magis ipsa viuentia. Nec est in eo, ꝙ curem⁹ aduersariorum verba vel argumenta, sed vt nostra soluamus, quo nos ad verum intrinseci balsami fundamentũ studemus dirigere, non curantes eorũ nugas inutiliaq; verba, qui de termino mortis, & eius prædestinatione loquunť, & eam suis determinatis punctis concludunt. Nam Deus pater noster, vitam nobis tribuit, & cum ea medicamenta, quib. eã defendere sustentareq; valeamus. Si termin⁹ ergo mortis ad præcisa puncta positus esset, alterum fore falsum oporteret, quod non est. Verum quamdiu possumus ac scimus, potestatem habemus vitam sustentandi nostram. Adam enim ad tantam peruenit ætatem non ex propria natura suæ proprietatis, seu conditione, sed ea de caussa tantum, quod tam doctus ac sapiens fuerit Medicus, qui singu- *Elixiria vnde suas operationes habeant.* *Mortis terminus ad præcisa puncta nullus.* *Adam cur ætatem tantam peruenerit.*

non potest, quia sunt infecta, vel si nondum infecta, coagulata quidem a morte, prout sanguis recedens a venis coalescit.

Vocamus hoc præseruatiuum Elixir, tanquã fermentum, quo panis fermentatur, quem corpus digerit. Eius virtus est præseruatiua corporis, in eo statu quidem, in quo hoc ipsum inuenit, eisdem in viribus & essentia. Quandoquidem hæc est natura præseruatiuorum, videlicet vt a corruptione tueant, nihil tamen emendando, sed præseruando solum. Quod aũt ipsa morbos etiam tollũt, hoc fit per subtilitatẽ quam habent. Item non solum præseruant, sed etiam conseruant. Est n. duplex labor, vtpote præuenire morbis, & essentiam ipsam in statu suo cõseruare. Nec solum in corporibus humanis exsistunt, verumetiam in omnib. corporibus sensibilibus & insensibilibus. Emortuum n. lignum æque põt a corruptione præseruari, vt a Balsamo, conditum aliquod corpus. Non minus etiam herbæ conseruari possunt in essentia sua, quam viuum corpus aliquod. Quandoquidem illæ conseruationes, quæ fiunt ad herbas, conseruant eas in eadẽ essentia, in qua illas arripiunt, sic vt vireant, ac recentes æque maneant, prout in agris, hortis, &c. in quintam aut sextam ætatem: si cum floribus eas arripuerint, illos etiam conseruant: si cum fructibus, istos.

Elixir quid sit. Virtus eius qua. Præseruatiuorum natura. Ligna vt a putrefactione præseruanda. Herbæ quomodo in sua essentia conseruanda.

Nec ista mireris, cum possibile sit emortuum lignum rursus viuere, nec non figi ferrum, vt ferruginem amplius non concipiat, similiter incombustibile fieri sulphur, quæ contra simplicis hominis intellectum sunt. Caussam horum omnium ponimus de conseruationibus latius ac fundatius. Nec impossibilia sunt existimãda, sed multo plura, quæ iudicantur impossibilia, fieri maxime possunt. De Balsami cõseruatione volumus igitur per distinctiones ætatum loqui, prout sequetur.

Impossibilia fiunt possibilia.

De præseruatione & conseruatione per Elixiris.

DE primo iam Elixirio scribere volumus, quod corpus in ea conseruat essentia, prout ipsum reperit, putrefieri non permittit, nec infirmari, sed in spiritu vitæ conseruat, vt nullũ accidẽs ei superuenire queat. Item in tertiam aut plures ætates adducit. Quoad vsum alia est operatio quidem in mortuis corporibus: illa siquidẽ noctes atque dies in balsamo iacere debent, cum viua sanaq; hoc minime facere debeant aut possint. Quare hoc Elixir ad vitam vsui fore solum intelligendum, ad cor, & ea loca potissimum, in quibus vita maxime viget, quod est ad spiritum vitæ per vniuersum corpus dispersum, & custodit Spiritũ vitæ in hac virtute, qua corpus vel cadauer mortuũ a putrefactione custoditur: quia si vulnus aut vlcus extrinsecus potest a putredine & malo custodiri, ita etiam

Elixiris in corporibus mortuis & viuis diuersus vsus. Elixiris operatio qualis.

salme valeat, quum in sepulturam positum cooperitur, ne possit euaporare. Multo magis viuo corpori suæ virtutes manent, quod hoc loco satis explicuisse volumus.

De Salis Elixire, cuius viribus conseruatur corpus.

NOn minor sali vis atque virtus inest quam balsamo, de quo diximus, ea de caussa, quod caro sale cõseruatur a putrefactione, dies, annos atque tempora multa. Idque variis modis. Vna etiam magis altera. Eodem fundamento possibile fuerit conseruare corpus & preseruare: non quod sale velimus, eo modo, quo in mortuis carnis, vti, sed inde Salis Elixiriũ componere oportet, quod spiritum vitæ penetrat materialiter, vt in sale viuat, prout caro salsa. Nam Elixirium hoc adeo est subtile, vt spiritui vitæ comparari queat. Ista duo adeo arcte in vna coniunctione, in vnã coniunctione conueniunt, vt etiam vnũ altero ad perfectionem temperetur, æque ac sal cibum aliquem perficit ad saporem, sine quo alias perduci minime ad perfectionem in vnitatem posset. Est itaque notandum, Salis Elixirium esse fermentum, in quo tinctura quædam exsistit, per quam totum corpus penetratur. Est etiam res inconsumtibilis, quæ cum naturalibus in corpore per digestionem haudquaquã absumitur, sed est fixa velut in igne vitrum, quod coctione minime perit. Elixir hoc fixum ita corpus fixat, vt in vita permanens fiat, non alias, quam vbi metallum aliquod figitur, vbi nulla postmodũ humiditas, corrosiuum nullum, aut simile quid ei nocere potest, aut in æruginẽ adducere. Colligi potest igitur ex his, Elixir esse corpus fixum vt aurum, in quod nihil immundum penetrare potest, quod ei nocere queat. Practicam itaque Salis Elixirii ad hunc modum ponere volumus.

Elixiri salis præparatio & facultas.

Elixir quid.

Accipe *Sal optime præparatum, albiss. & mundissimum: hoc in pellicanum ponatur cum aqua soluentis tanta quantitate, quæ sexies pondus illius superet. In fimo digerantur equino simul vno mense: postea separetur aqua soluens per destillationem & rursum effundatur ac separetur vt prius, idq. toties, donec sal in oleum conuertatur: cui quidem auri quintæ iungatur essentia pars octaua, simulque digerantur in pellicano & in equino ventre per quatuor menses, & postmodum circulentur per mensem, addatur que pars altera vini circulati. Sic maneant in ascensione per mensem adhuc.* Eo tempore peracto, salis elixir habebis, de quo nobis memoriale per canonem fecimus ad antiquos dies nostros subleuandos.

De tertio Elixire nempe dulcedinis.

CErto nobis constat, p dulcedines a corruptione pręseruari posse corpora. Verum quibus id viribus fiat, tradimus de *generationibus mellis, saccari, manna, ac similium, quæ hoc loco recensere nolumus, ob antiquorũ scripta.*

Elixirii dulcedinis præparatio & facultas.

Possumus itaque dulcedines in Elixir trāsmutare, cuius præparatio corpus viuidum conseruat magis, quam languidum in essentia conseruata. Nam proprietas est omnium specificarum dulcedinum, vt nō corrumpantur, nec etiam corrumpi sinant hoc, nisi per contraria fiat obnoxia corruptioni, prout ex melle & pane vermes & formicæ nascuntur: itidem ex saccharo & lacte coagulato: ex manna & aqua fit instar fimi corruptio: Plures eiusmodi compositiones fieri possunt, quibus dulcedines in corruptionem transeunt. Vt huic obueniatur, est hæc intentio nostra, nec non experientia, videlicet vt in ista compositione tale quid assumatur, quod essentia sua propria manere dulcedinem haud impediat, & sine rerum aliarum corruptione fit. Hac via virtutem balsami habet ad mortua cadauerum corpora carnea, vel alia conseruandum. Nam similis dulcedo balsamus est terræ, & aliæ nonnullæ roris, quod in eis originem ducat. Iam igitur ex Throno ponemus Elixir, ideo quod nulla dulcedo comparati huic valeat, plura quoque mysteria contineat, quam credatur, prout in Generationibus ponimus. Ex istius præparatione colligi viæ possunt aliarum dulcedinū præparationis: Throni talis esto.

Dulcedinū specificarū proprietas. Vermes ex melle & pane. Formica ex melle & aqua.

Elixirii dulcedinum.

℞. *Throni quantum voles, quod in pellicano positum sit ad digestionem in Sole duobus mensibus, melius tamen per æstatem. Postmodum addatur Essentiæ Quintæ auri pars quarta, & ita simul circulentur duobus mensibus. Hoc sit vsus.* Quamuis hæc via breuis admodum existat, nihilominus admirandum hoc per eam factum Elixir est in valde senibus.

De quarto Elixirio, quod est Essentiarum Quintarum.

Similiter Essentiæ Quintæ possunt in Elixir adduci, quod instar balsami viua, nec nō mortua corpora conseruet: eius hoc loco mētionem admodum paucam facimus, quod antea in de Quintis Essentiis processu satis demonstratū sit. Quare latius progredientes ea ponemus, quorum ad præseruationem & conseruationem facientium sumus memores. Postmodū ex istorum processuū Elixiriis, vnius Elixirii compositionem docebimus, æque ac tria præcedentia corpori proficui. Intelligendum vtique hoc Essentiarum Quintarum Elixir arcanam in se virtutem habere, quæ quidem indies ad restaurationem tendit & corpus totum renouare conatur ac restaurare. Quare magis quam cōseruationem operatur, quod etiam renouet, non tamen ita perfecte, prout supra de Quintis Essentiis & Arcanis meminimus, sed virib. minoribus, ideo quod istorum conseruatio & renouatio simul existere minime valeant, sed hac via renouatio disponitur in conseruationem, ad hunc modum:

Elixir Ess. Quint. qua le sit.

Elix. Ess. præparatio & vsus.

℞. Quin-

℞. *Quinta Essentia chelidonia,*
Melissa ana ℥.ij.
Quinta Essentia auri,
Quinta Essentia Mercurii ana ℥ ß.
Quinta Essentia Croci.
Mirobalanorum omnium ana ℥.j.
Omnia permixta simul in digestione Solis clausa cœco maneant alembico mense bino. Postmodum adde
Quinta Essentia vini, & eius magisterij ana ℥ j.ß. & iterum digerantur per mensem vt supra: tandem in Thesaurum seruato, nec dum ad præseruationem tantum, sed etiam ad restaurationem.

Quintum Elixir, dicitur Subtilitatis.

Modo puritatis vel subtilitatis Elixir ponendum esse duximus, quod magnæ munditiæ suæ viribus conseruat, vt est *Oleum Philosophorum correctum*: hoc nihil putrescere sinit, quod eo fuerit inunctum. Idem *Oleum* efficit *laterinum correctum*, & pleraque alia, quibus tamen proprietas non est, vt a putrefactione præseruent, at hoc ipsum acquirunt, & in proprietatem assumunt ex præparatione laboreque: prout vinum adustum & correctum etiam putrefieri non permittit, neque digestum, igne minime tamen immutatur hoc. *Elixir subtilitatis quomodo operetur.*

Aqua mellis præparatione sui putrefactioni resistit, quod ad sensibilia corpora pertinet, id eius cruda substantia non efficit, sed putrefactioni subiicitur omni. Quare subtilitatis Elixir ponimus, quo quidem, (non aliter quam ipse Mercurius, qui volatilis exsistit, aqua sua figitur permanensque fit) corpus humanum etiam fixatur in constantiam, & permanentiam. Quamquam hoc ipsum per alia plura, quam ponimus, fieri potest, nihilominus ea solum adducemus, quæ per experientiam nobis cognita sunt. Nec ea de caussa volumus aliis quicquam detrahere: tantum hoc dicimus, ad nostram notitiam experientiamque ea omnia nondum peruenisse. Huius Elixirii hic esto processus: *Aqua mellis vis.* *Mercurius ab aqua propria figitur.* *Elix. subtilitatis præparatio & vsus.*

℞. *Olei oliuarum,*
Mellis,
Vini ardentis ana ℔. j.

Destilla secundum Alchimisticum vsum omnia simul, & hoc ter. Postmodum separa phlegma totum ab oleis, quæ coloribus distinguuntur multis. Hos colores omnes in pellicanum ponas, & eis addas Essentiæ Quintæ Melissæ, Chelidoniaque tertiam partem digerantur vno mense: Postea seruabis ad vsum. Sensibile corpus nullum ei resistere potest, nec insensibile, multas ob caussas & proprietates, quas hoc loco minime ponere volumus.

Sextum Elixir quod Proprietatis est.

Elix proprietatis compositio & usus.

PAriter ex rebus naturalib. elici potest Elixir perfectum vt ex *Myrrha*, *Croco*, & *Aloepatico*. Sed ex quibus viribus id proueniat, ponimus de generationibus eorum. Processum hic tantum adferimus, origine relicta, de qua alibi frequenter tradimus.

℞. Myrrha,
Aloepatici,
Croci ana quartam vnam, quæ simul in pellicanum & in arenam posita mensibus duobus ascendant lenissime. Separa tandem per alembicum oleum a fæcib. præter adustionem. Oleum hoc vna cum circulato per mensem digeri permitte, pondere quidem æquali, post serua. In hoc virtutes omnes balsami naturalis insunt, quin & virtutes conseruatiua in senibus amplius quam assignare fas sit: quia non vna tantum ætas ab eo procedit, sed quatuor, septem, vel decem, &c. Vim & naturas eius exprimere, vix possibile: sed quo ad nostrũ ingenium, satis a nobis dilucidatum est, vt ampliore interpretatione id indigere non putemus.

Finis octaui libri Archidoxis.

LIBER NONVS ARCHIDOXIS, EX THEOPHRASTIA PARACELSI MAGNI.

De Extrinsecis.

Argumentum libri.

POstquam de morbis intrinsecis præcedentibus tractauimus libris, iam de his quæ extrinsecus emergunt est quod scribamus, ac ad eos ponamus remedia. Quamuis de morborum istorum origine cum internorum tum externorum his libris nihil inferamus: origines tamen medicamentorum eorum nihilominus ponemus, & postmodum remediorum similium ad morbos externos compositiones. Nonnulla sunt ad vlnera tãtum, quibus vulnus vigintiquatuor horis curari possit: quod sic intelligendum. Incussum vulnus alio non indiget, quam vt iterum connectatur vel coniungatur, eo modo, quo quidem asseres duo colla connectantur. Nullo modo vulnera patere sinas, & ea replere carnibus coneris: nam rusticum hoc potius quam medicum est. Considera, cum vulneris labia prout asseres colla coherentes iuncta sunt, ea iam medio plus sanata fore: quod medicamento quodam fieri necessarium est, vtrumq; latus ita simul contrahente, vt melius aptiusue id fieri nequeat. Inde sequitur, vbi labia sese contingunt, naturã iuuante medicamenti compressione, sanationem complere, sic vt nullum

Vulnera curandi quis modus.

um vulnus, in quo fractum os non fuerit, adeo prauum sit, quod non 24. horis facile sanetur. Verum ossa non permittunt se, prout carnes, connecti, quare de illis hoc loco minime loquimur. Exẽplo rem sic intelliges. Cum aliquod mẽbrum plane præcisum est, priusquã venæ mortuæ sint, calentes adhuc atq; recentes eæ, mox isto medicamento humectentur vulnusq; coniungatur, & sic eius latera non aliter connectentur, q̃ baculi duo colla conglutinati, sanantur & coalescunt. Hoc operatur medicamentum, quod natura tam cito curet ob eiusmodi resiccationem, viq; sanet ea, de qua antea diximus. Non ignorandum etiam, ad vulnera medicamentum incarnatiuum esse minime debere, nõ mundificatiuum, nec attractiuum, q̧ ista fluxus putridos omnes in multam saniem extrahant. Præterea pator seu cauitas vulneris carnib. replenda est, quod tardissime fit, & per cõsequens valde periculose, ac sine magisterio. Idipsum in vlceribus antiquis ẽt intelligendum, quæ longo tempore fluxibus onusta sunt, quo fit vt non sine multis accidentibus difficultateq; maxima curari, quandoq; nunquam possint. Quapropter eorum maxime fore deberet medicamentum ex eis, quæ diximus, quęque similiter vi quadam cutem & amplitudines comprimunt.

Vulnus omne 24. horis sanari potest.

Præcisorũ mẽbrorum qualis cura.

Vulnera quæ medicamenta requirant.

Vulnerum cauerum quæ cura.

Vlcera antiqua cur curatu difficilia.

Similiter considerandum in vlcerum curationib. carnis generationem esse necessariam, quod istud fieri cõpressione minime queat, sicut de vulnerib. diximus, tam in vlceribus, q̃ in fistulis & similibus: quæ quidem omnia per vim eiusmodi medicamentorũ curanda veniunt. Quare curationum eiusmodi fundamenta duo ponimus ad cutis apertionem, alterum est incarnatiuum, alterum exsiccatiuum.

Vlcerũ cauernarum quæ cura.

Vulnerum omnium remedia duo̧ plicia.

Iam de cutis etiam deformitatibus ceteris loquamur, vt sunt *cicatrices, morphea, serpigines pannus, macula, nec non lepra*, ac similes morbi prouenientes ex cute, quos ad hunc modum curari volumus. Primo quidem auelli cutem ordinamus, vt vitulo solet earo nudari: postmodum nouam indui conuenienti medicamento. Colligitur n. medicamento quodam auferri debere cutem, & nouam alio purã & immaculatam, colore quopiam generari, prout eo quod sequitur, vt carnis humorisq; non multum attrahatur eo, sic maculæ quæuis, vt iam exposuimus auferuntur. Earum originis ablationis hoc loco per nos mentio nulla fit ab exordio, q̧ alibi tractata sit, ac nobis ad hanc nostram intentionem vel doctrinam vtilitatis nihil adfert, neq; damni. Sunt & alii morbi veluti cancer, bubones & istiusmodi, quæ peculiare suum requirunt medicamentum ad originis extractionem, & immunditiarum omnimodam expurgationem, q̃ specifico perquam optime fiunt attractiuo: postmodum opus est consolidatione, quam de Fistulis aliisq; similibus posuimus.

Cutis morbi & deformitates vt curentur.

Ossium rupturæ tamen ac similia, styptico solum attractiuo cõsolidari.

Ossium fracturum quæ cura.

debent, quod hic recensere nolumus, cum alibi dictum sit. Similiter crescentiæ multæ superfluæ reperiuntur, prout strumæ, glandulæ, &c. quæ quidem euacuari primo debent, ac postea curari.

Externorũ morborum genera tria.

Chirurgiam igitur diuidemus in tres partes aut curas: vnam ad vulnera, aliam ad vlcera, tertiã ad maculas referentes. Cancrum autem curabimus attractiuo specifico solum, postmodum his quæ docebimus infra medicamentis.

Remedium ad vulnera.

SI tale medicamentum haberi debeat, quod ex propria natura labia vulnerum aut latera connectat non aliter quam colla duos asseres: id per maximam siccitatem atq; stipticitatẽ fieri necessum est, quæ solum ad carnem inseruiat, vt sequitur.

Vulnerum remedium est Balsamus. Balsami quæ præparatio.

Accipe *Samech optime combustum & in albedinem calcinatum, cui circulatum adde minus. Destilla postmodum, vt siccissimum caput maneat in fundo mortuum, vtq; vitrum omnino candeat. Postea recens affundes iterum vt prius: tamdiu id feceris, donec circulatum ab eo dulce prorsum recedat, vt est in seipso: tandem resolui sinas per seipsum.*

Balsamum cur ita dicatur Germanis.

Quod resolutum erit, hoc est remedium ad vulnus, quod balsamum ad vulnus intitulari potest, quia in vulgari nostro sermone Germanico, Balsam idem est, ac si dicatur, Baldt zusammen / hoc est, *mox coniunctum*, & non iuxta Latinorum idioma. Istius medicamenti virtutes hic singulariter prædicare nolumus, sed generaliter ad omnia vulnera id facere, asserimus, vt quo per solam ablutionem centena multa vulnera curauimus, supra quam per naturam fieri credibile sit.

Remedium ad vlcus.

VLcera quoque pariter comprimenda esse vi medicamenti simul cum virtute generatiua nobis intelligendum est, nec scripta veterum nobis imitanda sunt. vt quæ malitiosa quidem sunt & nequam. Hoc igitur considerandum videlicet: Intrare compelle, idque ad hunc modum.

Vlcerum remedij præparatio.

℞. *Dicti prius ad vulnera Balsami, nec non ex rubigine facti similiter Balsami, prout ex Samech ana ℔. ß. simul his permixtis adde librã semis olei ferri.* Mixta simul omnia superponantur vlceribus, istaque lauentur indies, vt expedire videbitur, & emplastrũ consolidatiuum apponatur, quod nos ad vlcera docemus. Ligaturas itaq; prosequeris in finẽ vsq; sanationis. Animaduertendum ẽt, ligamentis esse comprimenda membra, quod quidem aliis locis amplesius docuimus. De vlceribus dictum sit hactenus.

Remedium contra Maculas.

CVtis auulsionem de corrosiuo specifico satis explicuimus, & penes illud cauterium, quod postmodum faciendum, & in vsum assumendum est. Postquam ablata cutis & macula cum ea fuerit, eius cura talis est, vt sequitur. *Macularū cura corrosiuum specificum.*

℞. Supra dictum balsamum ad vlcus huic addes,
Terebinthinæ lotæ,
Lumbricorum ac ouorum oleorum partes æquales.

His nudatam sua cute carnem lauabis omnem. Post curam hanc nulla requiritur amplius. Eius namq; medicamenti proprietas est, vt nouum cum cute noua calorē inducat, ac duritiem naturalem, sic vt præcedentibus maculis contaminari latius nequeat.

Quanquam autem aquis multis eiusmodi maculi tolli queant, vt ex *floribus fabrum, sigillo Mariæ, similiumque, nec non stercore humano:* hæc tamen instituti nostri non sunt, cum intentio per illa non semper a nobis obtineatur: & multo perfectius maculæ omnes istis auferantur, quæ iam posita sunt.

Nec est, quod miretur quispiam, nos totius chirurgiæ tam pauca, tamq; breuia remedia ponere, cum chirurgicas vias non imitemur, quas antiqui scripserunt, & moderni iam vt illi suos in vsus assumserunt. Quādoquidem per eiusmodi medicinam, cum nos eam sequeremur, fundati nihil neque certi reperiri potuit vnquam aut percipi. Verum secundum experientiam vsi nostris fuimus remediis, & hac via comperimus optima totius chirurgiæ medicamina, prout hoc loco tribus tantum comprehendimus. *Medicina veterum incerta.*

Et quamuis plures morbi reperiantur quam hic meminimus, vt bullæ, alopecia, &c. sub maculis nihilominus & cicatricibus concluduntur, & iuxta processum eorum curari debent, multis de caussis hic non adductis, at apud nostrum vsum relictis: non tamen obliuiscimur earum. Nam postquam viderimus vulnera (quorum centena & millena multa præ manibus habuimus) tam cito his remediis & admirande plurimum sanata fuisse: cur igitur longos antiquorum processus imitabimur inanes, obliti proximorum nostrorum? Quare mundificatiuis, loturis, suturis, ligaturis, corrosiuis & similibus vtemur, quæ quidem omnia vulnerib. inimica sunt, ac ea miserrime deprauāt & pdūc, caussas libro de vulneribus ample satis explicamus. Quid est quod emplastra diuersa, cerota, vnguenta, & similia, vel in vlcerum curam assumimus? item ligationes, vnctiones, &c. quæ recensere tædet, cum non nisi prolixam, intricatam, & fatuam viam ingredi (cuius finis est multa per fatuitatem acci- *Veterum remedia vana & inuidenda.*

dentia quærere, nec non inuenire) doceant, ex eo quod antiquis fidem per nostram superstitionem adhibuerimus? In chirurgia siquidem considerare, quid fistula, cãcer, quid vlcus, & similia sint: item vnicuiq; suum peculiare medicamentum assignare, vaniloquium & scripturæ frustranea, quæ papyri iacturam compensare nũquam possunt, cum vnico tantum omnia medicamento satis exacte curari sanarique valeant, vt lepra exterior, alopecia, serpigo, macula, nec non alia similia, pustulæ, pruritus & cicatrices, quæ per vnicum abunde satis medicamentum & vnica tantum practica tolluntur: item artetica, iaculationum, telorum, & globum ac alia vulnera. His paucis Chirurgiam nostram conclusam esse volumus, eique finem imposuisse.

Finis libri Noni Archidoxis ex Theophrastia Paracelsi Magni de Extrinsecis.

LIBER DE RENOVATIONE ET RESTAVRATIONE, THEOPHRASTI, GERMANIÆ PHILOSOPHI ET MEdici, dicti Paracelsi Magni.

PRincipio quid *Restauratio Renouatioq;* sint, quę sint ea, quę instaurant ac renouãt, quid ẽt hoc sit q; renouari queat ac instaurari, quarumuis in creatione rerum intelligendum nobis venit. Mineralia quidẽ omnia sic ad iuuentutem adducuntur, innouantur, & instaurantur, vt ferrum eruginosum in recens ferrum iterum possit reduci & ærugo vel ęris flos sursum in suum cuprum, item minium in plumbum & Saturnus in Mercurium. (al. calx Iouis in stannum) Est igitur hoc loco renouatio & instauratio, quę ę destructum aut ęruginosum aut cõ...umtum ad iuuentutem atq; perfectam suam Essen. reducit. Hæc renouatio tamẽ quam adduximus comparari minime potest restaurationi renouationique, quam prætendimus exponere: Nam etsi ferrugo sit vel ærugo, non metallum: nihilominus in sua essentia metallica nondum penitus periit vel consumta est. Quapropter in comparationem assumi hoc loco non potest ad explicationem de restauratione renouationeq; institutam illa renouatio, quod in humano genere ferrugines tales minime contingũt, nec ablutiones. Quo fit, vt eiusmodi reductione prorsus non indigeant homines.

Renouatio quid. Renouatio est multiplex.

Ad hunc modum si per crescentiam homini seni vel decrepito velut ferrugo, quædam substantiam accidere intelligatur tunc non secus istius corpus a decrepiro suo gradu reduci poterit ad iuuentutem ac a morbo quouis in sanitatem est reductio: de hac tamẽ re in præsentia scribe

bere nolumus. Porro pro quadam restauratione id etiam poterit existimari, cum ex sale, sulphure, Mercurioq; fit metallum naturaliter. Adimpleta perfectione hac & in metallum perfectum adducta, bene poterit istud iterum in sua prima tria redire, vt sal, sulphur & Mercurius eius iterũ appareant, prout in sui prima generatione fuerunt, sic vt essentia metallica prorsum transeat, nullumq; metallum sit amplius. Sic etiam accidere potest, vt materia trium primarum in metallum redeat vti prius, videlicet si ex tribus primis cupri, rursus cuprum fiat, &c. Hæc in metallis etiam est restauratio vel renouatio, cum regeneratio quædam existat ex completo prius metallo rursus in perfectum & completum. Sed non est ista renouatio neq; restauratio, si comparetur ad hominem, existimãdi, quod in tria nostra prima reduci minime queamus, aut redigi in sperma nostrum, ex quo iterum possemus renouari & instaurari prout supra de metallis. Sic enim fieret, vt potestatem haberemus emẽdandi nos per secundam generationem, meliorem quã prima fuit, vel vt ferrum ꝙ in sua tria prima reducitur, & postmodum in argentum vel in aurum, & incorruptibile fit hoc ipso: vel vt Saturnus, qui rursum ad Mercurium suum reducitur in metallum incorruptibile tandem mutatur. Non secus & nos in corruptibilem creaturam ex nobis efficere vel creare possemus, cuius tamen nullam habemus potestatem. Eiusmodi enim materia prima caremus & in irreducibilem constituti, retrorsum ire nõ possumus sed progredi nos oportet vt incepimus, & nulla ratione hoc ipsum recuperare vel habere, ex quo processimus, valemus.

Renouatio in metallis [illegible] homine [illegible]. Homo ad sua tria prima non redit.

Est ergo Restauratio vel Renouatio duplex: Vna quam de metallis attulimus ac declarauimus: Altera cum imago vetus nouis coloribus renouatur, vt recens & noua, sicut prius, appareat. Non eã de caussa tamen intelligendum hoc loco materiam ex veteri nouam esse factam, sed pollitam esse veterem imaginem vt appareat noua: quare [illegible] restauratio dici non potest, iuxta renouationem & restaurationem hominis. Ad hunc autem modum Restauratio & Renouatio debent intelligi, vt radicalis eius humor, vitæ spiritum agens & exercens non diminuatur vel retrorsum agatur, sed potius viribus augeatur & promoueatur, vt arbor cui datur auxilium ad florum & fructuum suorum productionẽ quibus decidentib. atq; transactis, iterum vt prius procreãtur alii. Quamuis a. omni ex parte hoc assumtũ exemplum, prætensam opinionem declarare [illegible] non valeat, nihilominus tñ intelligẽtiam exhibet humoris vitæ radicalis promotionem faciendi, prout in arbore demõstrauimus. Nos [illegible] restaurationem & Renouationem ad hunc intelligi modum volumus, eam scil. in humore radicali non fieri, [illegible] in eo ꝙ ex humore

Restauratio duplex.

Restauratio [illegible]

Renoua io in quo sit.

dicto nascitur, ac suam originem ducit materialiter & corporaliter. Vti enim campana per fusionem formata, clangorem ex tono minime recipit, sed ex corpore: sic Restauratio vel Renouatio suam operationem in spiritu vitæ non accipit, sed in eo quod ipsum efficit, h.e. vnũ est materiale substantiale alterum. Vbi tñ hoc omne cui radicalis humor inest, mundatum fuerit, eius tonus pariter mundabitur, & quanto melior tonus eius exstiterit, corpus tanto melius erit. Et quando dicimus, radicalem humorem ex corporibus & membris procedere id hunc in modum intelligimus, quod humor ipse radicalis, & id quod ex eo prouenit, existant non secus ac radix & arbor, quorum vnum sine altero minime potest viuere, aut subsistere.

Humor radicalis & vita in membris insidēt.

Pariter hic intelligendum, hæc duo sic esse vnita coniunctaque, vt separari nequeant. Humor itaq; radicalis: & spiritus vitæ, cum humore vitæ, corporib. & membris inest, prout in metallo tonus qui non videtur, sed auditur solum. Vere n. ita etiam insunt corporib. vitę spiritus, & radicalis humor. Fatuũ ergo foret, si conaremur eum emẽdare, vel per [illegible] renouare corpus: sed æquum est corpus & materiam, quæ ex & cum [illegible] nascuntur & oriuntur, restaurari & renouari. Colligi potest inde, [illegible]rationem & renouationem esse membrorum transmutationẽ existentium in corpore & superfluitate: sic vt omne quod ex corpore [illegible] ex humore radicali prouenit, decidat, ab humore essentiali & nobili [illegible] eius loco renascatur, prout intelligimus de arbore, de qua frondes omnes flores, fructus, atq; fungi decidunt & nascuntur iterum, & tamen ipsum lignũ nihil mutatur, vt ẽt decidat & aliud renascatᷓ, sed manet: ita [illegible] humor ẽt radicalis, h.e. in corpore vita, & corpus cum ea re[illegible]tiunt a se [illegible]

Renouatio quid.

pillos, vngues, dentes, & similia postmodum renascuntur. Hæc est ergo Restauratio & Renouatio, qua hoc ipsum quod restaurandum & renouandum est, restauratur, & renouatur. Nam vnaquæq; Restauratio & Renouatio, fit in superfluitatibus, & in illis, quæ ex substantia oriuntur, atque nascuntur. Quanam via corpus ergo restaurari renouariq; [illegible] satis intelligi potest, ex demonstrationibus quas fecimus, & a superfluitatibus, quæ quidem in materias non excrescunt, vti capilli, dentes, cutis & vngues: sed in corpore sunt vt superflua quædam, quæ non in materias

Complexiones 4. vnde.

aut substantias corporales abeunt sed sua manẽt in essentia, prout complexiones (al. humores) 4: existunt, quarũ vna prouenit ex frigiditate & & humiditate, q̃ retenta est in toto corpore, nataq; peculiarẽ non habẽs locum, neq; aliquod exordiũ aut initium a quo proueniat, vti de 4. probatur complexionibus. Alia prodit ex priori contrariis, videlicet ex calore & siccitate, q̃ & ipsa in corpore similiter est, & peculiarẽ non habet

man-

mansionem aut originem, ac liquorem etiam facit. Tertia quidem est frigida & sicca, via enascens eadem. Quarta calida & humida, prout aliæ procedens & ipsa.

Hic notandum est accidere, vt quatuor humores isti non omnes in omnibus corporibus semper exsistant, sed nonnunquam vnicus tantum, aliquando duo, tres quandoque, alias quatuor. De his etiam animaduertendum, eos in renouatione & restauratione consumi expellique, hac de caussa, quod natura, hominisque vita bene persistere valeant absque ipsis, & eis prorsus non indigeant, cum superfluitates tantum exsistant, non secus ac feces in vino, vel spuma tempore vindemiarum ab eo defluens.

Humores omnes non semper in omnib. corporibus. Vita etiã sine eis fieri. Humores sunt fæces corporis.

De quatuor itidem cõplexionibus apparentibus in homine censendum est, eas non renouari neque restaurari, quod ex nullo membrorum neque maiorum, neque minorum oriantur. Non sunt etiam in sanguine, neque in carne, vel in similibus aliis. Nec verum est, sanguineam complexionem ex hepate sanguinis copia plurimum abundante procedere, aut *Melancholiam* ex splene, vel *Choleram* ex felle: necnon ex cerebro *Phlegma*, similibusque. prædicta siquidem membra nulli præbent homini suam complexionem, sed complexiones adueniunt in ipsa natiuitate, ac in mortem vsque permanent. Quæ quidem hoc loco disputanda non suscipimus, cum a textu nostro de Renouatione Restauratione que nimium aliena sint.

Complexiones, ut in nullo corporis membro.

Cum igitur nulla complexionum quatuor in dictis corporibus locum aut originem habeat. Sed exsistant illæ in spiritu vitæ & humore radicali, renouari non possunt, vtique nec restaurari complexiones. Verum vbi corpus clarificatum fuerit, earum etiam natura clarificatur.

Textu nostro pariter hoc quoque significamus cõplexionum diuisionem secundum ætatem, regionem, & regimen haudquaquam curandam esse, quod ex his tribus corpori nullę complexiones imprimantur. Euenire quidem potest, vt senectus corporibus tristitiam inferat, non est tamen complexio. Phlegma Regio etiam similiter inducere potest, non est tamen propterea complexio illa phlegmatica. Bilis etiam efficere potest, vt quis flauum colorem concipiat, quæ tamen hoc loco minime discutienda veniunt, cum declarentur vbi de constructione corporis agitur. Ad huiusmodi diuisionem peculiaris intellectus requiritur, quo notandum, non esse tantum humores, sed aliquando etiam Mineralia, quandoq; corruptiones, quæ quidem omnes cõtra naturam & virtutem superfluitates exsistunt. Similiter de membris principalibus dicendum, quæ renouationi resistunt, & restaurationi, hac via scil. q; eas

Complexiones nulla in ætate, humoribus &c.

non percipiant: nam ad se illas nō recipiunt: at omne quod per ea transit, & cum eis præparatur, non aliter quam nutrimentum suscipiunt, & non medicamentum. Vbi autem fortassis humores aut superfluitates in eis fierent, expellerentur. Sic de ceteris membris, æque etiā intelligendum erit ossibus nempe, medullis, cerebro, corde, iecinore, pulmone, renibus, liene, stomacho, intestinis, cartilaginibus, musculis. Et de sanguine sciendum est corruptionem vel superfluitatem in ipso esse, quod tantum est accidens. Ac sic æque etiam de carne. Hoc accidens vtique purgatur in renouatione & restauratione. Non quod alius fiat sanguis sed quod prauum ab eo amoueatur & bonum præseruetur ac prędominetur. Idem etiam de carne iudicium est.

Breuibus vt explicemus, quænam illa sint, quæ restaurari nec non renouari queant, *Lepra, Caducus, Mania, Pustulæ Podagra, Chiragra, Arthetica*, necnon alia plura similia, tolluntur in renouatione restauratione que, nisi forte morbus aliquis foret, ex natiuitate sumens exordium. Is [illegible]feretur.

Lepra renouatio qualis. De lepra vero, aut si quis alius morbus ea grauior exsistat fere conuenit eiusmodi fieri transmutationem in corpore, non vt fit per se separatio ab impuro, sed quod lepra conuertatur in sanitatem, prout cuprum aut ferrum in aurum. Ob quam quidem conuersionē haud mirari quispiam debet. Nam renouatio & restauratio consumunt, non aliter quam ignis in argento vel in auro suas falsitates vel impuritates, eaque munda relinquit. Eadem via Caducus & Podagra tolluntur: nam renouantur ibidem omnia quæ sunt in toto corpore, sanguis & caro cū ceteris, quæ concluduntur in eo. Vt enim Alcali mundat leprosum Mercurium in optimum argentum: sic etiam renouatio & restauratio corpus in bonam transmutant essentiam, vt supra dictum est.

Renouatio caduci & podagra qualis.

Renouatio nis vis quāta. Superfluum igitur in corpore quodq; necnon incongruū naturæ pellit renouatio & restauratio, mutatq; hoc omne, quo natura non indiget, aut momenti nullius q̄ fuerit in bonum: Item omnia restituit, & vt crescant iterum efficit, vt supra diximus, integrum corpus in [illegible] reducit, &c. hac de caussa, quod eis nihil, eorum quæ sunt in ipsa natura, queat resistere.

Renouatio vnde & quo fiat. Qua via iam restauretur ac renouetur corpus, videndū est: accensione videlicet renouantis & restaurantis medicamenti, quam habet in spiritu vitæ & in humore radicali, per quam accensionem operationes præscriptæ fiunt, vrticæ virium instar adurentium. Quis tam sagax est, qui vires eiusmodi rite queat inuestigare, cum nobis visu nō appareant materialiter, prout sensibiliter deprehenduntur. Ad hunc modū etiam ipsa

renoua-

renouatio & restauratio naturæ sunt accessiones, viribus a nobis haud exprimēdis factæ. Id vero palam nobis innotescit, omne videlicet quod est visibile, mundari per ignem & repurgari. Natura siquidē exigit, hoc ipsum per ignem, & non per quidpiā aliud fieri posse. Quare duplicem ignem intelligimus, vtpote materialem & essentialem, materialis operatur per flammam: Essentialis per essentiam atque virtutes, instar cantharidū, cutem adurentium, & in bullas eleuantium, prout violentissimus ignis facit, cum tamen ignis minime sint, nec vt ignis sensu percipiantur. Idem facit etiam Flammula ac vrtica, ceu sæpius diximus. *Ignis causa renouationis.*

Pariter nobis constat, renouationem & restaurationē hac via suas operationes quum in corpus veniunt, aut in eo per vnionē coniunguntur, perficere, quod similis fiat ibidem operatio, vt in Mercurio Saturni aut Martis fit, qui suis cum realgaribus mittuntur in ignem, & quamuis neutrum eorum calidum aut igneū existat, vt lignum tamē aduruntur, & in fundo metallum perfectum inuenitur, quod prius omnino leprosum apparuit.

Item quis penitus idipsum indagare vel inuestigare poterit, qua ratione fiat, vt quum *Magdaleo* per vitriolū vehementissime liquefactum fuerit, cuprum fiat, in omnibus & per omnia cupro verosimilis, cum tamen cupri nullam prius similitudinem habeat. Non aliter renouatio & restauratio nobis intelligendæ sunt, quam quod suas operationes perficiant, vt calx, quæ per aquam extinguitur, seipsamque purificat, & eius vires ac acrimonia per ignem essentialem tolluntur & exstinguuntur.

Renouatio & restauratio nostræ naturæ non aliter se habet, quam in Halcyone, quæ quidem auis renouatur ex propria sua natura. Hinc & alia plura similia reperiuntur, quæ potestatē id faciendi habent, quorum diuersimode nostris in Archidoxis mentionem fecimus, & multo magis in Secretis nostris, ex quibus possent adduci plurima, nisi nimium a textu nostro de renouatione & restauratione distarent, vbi quæ demonstramus, eadem & hoc loco pariter de renouatione veniunt intelligenda dum iterando dicimus, non satis cognoscere nos posse, quinam ignis operetur, etsi videamus eum absumere lignum, quod is nempe vehementi suo calore superet quęuis alia, & absumat. Sed hoc relinquentes, iam alio nos conferamus. *Halcyon quotannis renouatur.*

Postquā abunde satis de renouationis & restaurationis initio locuti sumus hacten⁹: deinceps iam demonstremus ē ea, q̄ renouant & restaurāt, illa quidē in Archidoxis ꝑparare scriptis docuimus, & suis nominib. iam indicauimus, vt cognoscantur atq; notentur. Iam cōpositiones ponere volumus eorum, & primo quidem processus. Dum autem de Simpli-

Arcana variè operantur. Renouantur arcanorum Catalogus. Lepra curatio quib. perficiatur.

cibus & Arcanis docemus, intelligendum est, eorũ operationes diuersimode fieri: Quædam enim inueniuntur, quæ violenter mundant per renouationem & restaurationem lepram, & latius nullum alium morbum: Et tamen nihilominus in renouatione & restauratione perfecta sunt, præterquam in distinctionibus morborum huius generis sunt *Essentia Quinta, Magisterium, & Elementum Antimonii*, quod corpus a lepra mundat, non aliter quam argentum & aurum in ipso liquefacta, in quibus immundi nihil relinquit.

Similiter Elementum Solis, & eius Essentia Quinta, nec nõ oleum eiusdem, & Aurum potabile lepram vna cum omnibus morbis aufer[illegible]ũt, renouant, & restaurant. Sic etiã Quintæ Essentiæ Ellebori, Chelidoniç, Melissæ, Valerianæ, Croci, Mannæ, & Betonicæ renouant corpus, exceptis iis morbis quorum supra meminimus: hos n. haudquaquã diminũt.

Tartari Arcana quæ sint. Sensus priuatis arcana quæ sint.

Item Quinta Essentia Perlarum, vel vnionũ, Smaragd[illegible]rũ, Saphyrorum, Rubinorum, Granatorũ, Hyacinthorũ, corpus etiam renouant & restaurant in omnem perfectionem: tollũt morbos Tartareos, v[illegible] calculum, arenam, podagram, chiragram, artheticam, & congelata ac c[illegible]agulata,, ac similes morbos omnes ex tartaro ortos. Sic etiam Qui[illegible]ta Essentia Magisteriaque Mineralium & Liquorum, totũ corpus ren[illegible] & restaurant, absque defectu quopiam ac liberãt a Caduco, [illegible]ncope, Suffocatione, ac omnibus morbis, qui cum priuationibus sensuum incidunt, vt Mania, vitista & similibus.

Apostematum arcana quæ.

Magisteria & Essentia Tartari, nec nõ Alcali corpus etiã renouant cum perfectione restaurationis, Apostemata quæuis tollunt, & Humorum putrefactiones, ac grossitiem emendant.

Febrium arcana quæ. *Fœcunditatis arcana quæ.*

Essentiæ pariter Extractiones & Magisteria de pharmacis maiorib. integrũ corpus renouant & restaurant, febres vtpote quotidianas, quartanas, Synochas, Ephemeras tollunt. Item primæ Sub: possunt ren[illegible]re & restaurare corpus totum, & mulieribus omnes morbos tollere c[illegible]m eorum accidentibus, & fœcundum hominem vtrumque reddere, nempe virum & vxorem. Arcana eadem similiter omnes diuturnos & i[illegible]curabiles morbos auferunt per renouationem & restaurationem corporis in supremas suas vires.

Pleureses & pestis arcana.

Non secus Essentia quoque Quinta de Balsamo tracta renouat ac restaurat corpus: item pleureses & pestilentias tollit admirandis operationibus & perficiendi viribus. Huius censusalia plura sunt, quæ alibi etiam recensentur, multo virtutis maioris, quam ipsis attribui possit.

In his tamen animaduertendum ac intelligẽdum compositiones sedulo obseruandas esse. Nam etsi plurimæ illarum sunt, nulla tamen in

genere

genere sufficiēs est omnes per se curare morbos, qui per ea medicamenta renouationis pellendi sunt. Modum igitur & practicam intentionis nostræ demonstrare volumus ad finem. Quamuis omnes processus minime ponamus, quod id necessarium non sit. Qui nos enim intelligit, scripta nostra percipiet: qui vero non, scriptis nostris docibilis non est, nihilominus abunde satis omnes processus ponemus. Verum graue nobis foret, scribere videlicet ea, quę p multos scripta sunt, aut sciunt iam ante. Melius tamen doctrina hæc omnis tradi nequit quam per Ens primum, cui singularis inest in corpus operandi natura, tum Essentiam eius transmutandi. Ipsum namque primum Ens est compositum imperfectum, ad finem aliquem certum, & materiam corporalem prædestinatum. Et quia perfectum non est, potest omne, cui fuerit incorporatum, alterare, vt Mercurius qui similis est Enti primo imperfecto quoad imperfectionem. Is quāquam determinatus sit ac finitus, nihilominus ab imperfectione non mutatus est, sed in ea finitur. *Ens Primū quid.* *Mercurius ei similis.*

Mercurius potestatem etiam habet corpus totum renouādi, quod in eo sit admiranda maxime vis laxatiua, necnon alteratiua, quæ satis indagari nequit. Et tamen nihilominus imperfectus totus, & inutilis in operatione sua est, quia scilicet Mercurius est, & primum Ens eius in corpus aliud prædestinari nō debet. Nam qualis is est, eius talis est perfectio. Nos tamen loquimur de primo Ente, quod perfectum est ad renouandum & restaurandum corpus totum, vt est Primum Ens Auri: idque hac de caussa, quod Auri spiritum prorsum occupat, & subtilissimū exsistit, ac ipso corpore vero, scilicet auro, longe subtilius. *Mercurii mira vis laxatiua & alteratiua.* *Ens primū auri subtilissimum.*

Hinc etiam Ens primū Solis vel Auri est penetrabile, prout Mercurius in metallis, & in se non continet spiritum Salis, per quem coaguletur. Spiritus enim Salis, Primum Ens coagulans, vires tantas accipit, vt aurum pro centesima parte, nō sit ita potens in suis viribus, ac ipsius Ens Primum est. Non secus & vinum generosum gelu coagulatum ad pristinas vires denuo non redit. *Spiritus Salis aurum multis partibus minuit.*

Vt autē perfecte loquamur de renouatione & restauratione, scribamusque, sciendum est, Ens primum, id est, auri primam compositionem, quæ liquor adhuc exsistit, nondum coagulatus renouare ac restaurare quicquid atripit: nec solum hominē, verum ēt omnes pecudes, fructus, herbas & arbores. Quod non aliter intelligendum venit, quam alicuius metalli minera, quæ longe maioribus virtutibus est suo metallo dotata: cum in ea sit spiritus Arsenici, Sulphur & Mercurius, quæ quidem in purgatione metalli recedunt omnia, manente solum in vna essentia dicto metallo. *Ens auri primum omnia obuia renouat.*

Entis primi Antimonii quæ sit vis.

Idipsum similiter etiã intelligendum est de primis Entibus Marcasitarum, vt Antimonii, quod non minus quam auri primũ Ens est cognoscendum. In Antimonii siquidem Ente primo talis virtus exsistit, vt omne, quod arripit, hoc ipsum per se ex propria natura transmutet, non aliter quam Antimonium ipsum per ignẽ efficit. Nam eiusmodi virtus a corpore separat omne, quod ex humore radicali nascitur, corpusq; dictum penitus renouat ex vero fundamento: quod ipsius Ens primũ in ea prædestinatione situm sit, vt ex eo talis essentia procedat, ac exeat, vt calor ex igne. De Resinarum Ente primo non aliter intelligendum est.

Ens primũ Sulphuris quale.

Primum Ens Sulphuris est integra quasuis in renouationes & restaurationes corporis transmutatio: quod ita vehemens exsistat, vt omnia metallorum Entia prima tingat in suam essentiã, eorum operationes adimat, iterumq; ad primam suam materiam reducat, & postmodum in corpus perfectum nouum reducat. Quandoquidem Ens primum ex Sulphure productum, in corpus hominis tantas vires habet, vt humores in eo radicales omnes renouet, in quibusuis eius locis atque partibus.

Entis primi Gemmarũ quæ vis.

Pariformiter etiam de primis Gemmarũ Entibus loqui possumus, quæ quidem essentia prima sua potentissime corpus totum suis viribus pristinis restituunt, idq; emendant ab omnibus impuritatibus, ac renouant & restaurant, non aliter quam ignis plumbum in vitrum mutat purissimum. Smaragdi namq; primum Ens seipsum regenerat, & renouat, quod ab initio perfectũ corpus exstitit. Prout Marmor viride, quod ex prædestinatione propria naturã talem habet, vt ipsum se renouet ab omnibus imũditiis & impuritatibus, secundoq; se coaguler, quousq; purum euadat: quandoque sic tertio quartoq; sese renouat & reducit in iuuentutem: & quanto sæpius ad hunc modum se regenerat ipsum, tanto purius fit & constantius. Quantum ergo mihi primorum Entium virtutes cognitæ sunt, istæ certe ceteras omnes longe præcellunt.

Smaragdi Ens primũ seipsum renouat. Marmoris viridis natura.

Entia prima Saliũ.

Sic etiam de primis Entibus Salium notandũ est, ea iuxta spirituales vires, quam in sua perfectione longe esse maiora. Sic primum ens Vitrioli, alba quæcumque metalla permutat in rubea, nec non hæc in alba, superatque ac vincit omnes perfectiones, in ipsis comprehensas: renouat & restaurat omnia corpora metallorum imperfecta, vt stannum in suum primum Ens, & iterum in stannum, cui plus virtutum inest quam in stanno veteri.

Entis vitrioli vis quæ.

Ad eundem modum reducit in humorem radicalem, quicquid ex humoribus radicalibus prouenit, ac renouationem restaurationemque ipsam perfectiorem, copiosiorem & pleniorem efficit. Nullum enim aliud in humorem radicalem tam vehementer operatur.

Non

Non diuersa etiam herbarum & arborũ Entia prima sunt, quæ ante quam suum corpus, caulem siue truncum acceperunt millies potentiora suis in virtutibus sunt quã incorporata. Prout Melissæ primũ Ens renouat & restaurat corpus totum, longe potentius quam in naturalibus videtur posse fieri. Noscendum enim est, Halcyonem ex sua natura sic non renouari nec restaurari, sed quia natura eius talis est, vt nutriatur & viuat ex primis entibus, ad hũc modum: Vbi corporibus herbarum, aut seminum vescitur ac similium, stomachus eius per digestionem ad primum Ens illa reducit, & postmodũ ex Ente primo, suæ renouationis & restaurationis operationes perficit. Nam eius digestio solum ad Entía prima prædestinata fuit naturaliter, quo fit vt cibum suum & potum omnẽ prius in primum Ens transmutet. Quamobrem etiam iis corporibus tantum vescitur, quæ regenerant, atque restaurant, quibus etiam ab initio exclusionis suę semper præparatur, & alitur a parẽtibus. Ipsius interim natura hæc est, vt post mortem renouetur & restauretur, ideo scil. quia entia prim progressum in aue suũ, dum viuit, habere minime possunt, cum auis huius vita vires illius omnes adimat, illas in sanguinem & carnem conuertendo. Quum vero moritur, iuxta tempora viret annua. Et non aliter quam Entia prima sese proferunt in terra, sic pariter & in ipsa aue sese tunc exserunt, adeoque renouant, & restaurant mortuam cutem, quod quidem in ipsa natura est admirandum maximarum virium, atque virtutum ipsius argumentum. Quæ nisi pãterẽt oculis, incredibiles forent, etsi multis describerentur. Hac de caussa etiam euenit, quod inæqualibus temporibus Halcyones sese renouent, aliquæ tempestiuius, aliæ tardius, prout Entia prima tardius aut citius, comederint. Nam aliis aliæ etiam citius vel tardius nascuntur & prodeunt. Item plurimi vermes renouantur & restaurãtur, ea de caussa, quod ex primis Entibus aluntur & nutriuntur, dum in terra sunt adhuc imperfecti. Miranda multa nobis occulta sunt ac longe plura, quam innotescunt, aut palam explorata sunt, de quibus etiam copiosius scribi posset, nisi remote nimis a textu libri de Renouatione, & restauratione distarent.

Entia prima arborũ & herbarũ qualia.

Halcyon quomodo renouetur.

Halcyon quibus vescatur.

Vermium regeneratio vnde.

Et quamuis nos Entia prima, sicut scripsimus, non vsque adeo bene possumus accipere, vel in eadem essentia, prout antea demonstrauimus, habere, nihilominus est tamen id nobis possibile. Nam si cognoscimus quinam & vbi minera lateat auri, primum Ens etiam eius inueniemus ibidem, si ante perfectionem venerimus. Si gna siquidem habentur, ex quibus cognosci potest, quomodo metalli forma sit posita. Sic nimirum dum adhuc est in primo suo Ente, frugiferas arbores, & fundum, nempe terram fertilem effi-

Entis primi signa quæ.

Ens primũ auri arbores flori. & fœcundas.

LLIL 2

cit, renouat arbores veteres, quæ a viginti iam annis fructus nullos produxerunt. Vbi enim Auri primũ Ens arripuerit eas, aut radices, iterum incipiunt virere florereq; sicut prius. Etsi vero multo plura de primo Ente auri admiranda fiant, quam scribimus: ad Entis primi demonstrationem tamen sufficiunt hæc illud ibidem esse.

Verum vbi flammæ vel scintillæ visæ fuerint, iudicandum est atq; notandum, ex Ente primo fieri metallum, quod in coagulationem sese receperit. Signa hæc de origine mineralium habentur, quæ ad aurum, ad argentum, vel ad alia metalla pertinent. Similia etiam aliorum habentur Entium primorum signa de origine ipsorum, &c.

Quum huiusmodi signum visum aut inuentum fuerit, intelligendum est, hoc ipsum Ens primum in vno minime congregatum aceruo esse, vt est quum in sua perfectione iacet: sed per totam terram in eo loco dilatatum. Quare terra hæc est in viribus Entium primorum, ex quibus quidem ista elicitur: vti de chelidonia, quum nondum est composita, primum Ens eius est in terra, in qua situm habet. Hac de caussa terra similis accipi debet, ac ab ea tandem extrahi, vti de chelidoniæ viribus demonstrauimus. Notandum est inter Ens primum, & perfectionem, esse differentiam hanc, videlicet quod primum Ens renouare possit ex rationibus antea dictis. At perfectum virtutes Naturarum tãtum habet, vt eo propendeat, non tamen perfecte. Inde colligendum est, si virtutes eiusmodi primorum Entium ab istis haberi velins, tum necesse est; vt a sua coagulatione remoueantur corrumpanturque, prout in Arcanis & Quintis essentiis demonstratur. Quod tamen omne in Ente primo vires maiores habet. Nec hoc miretur Philosophus, quod etiam ex terra quadam, in qua herba nascitur essentialiter, antequam incorporetur, herbæ illius omnes virtutes extrahi possint, ita, vt virtutes asseruẽtur, & terra in suum locum reponatur, ita, vt deinceps mera terra sit, nec vllam fœcunditatem in se habeat, quod ei primum Ens iam ademtũ sit, quod in terra latuerat.

Ens primũ & perfectio vt differant.

Entiũ primi mira extractio

Inde fieri solet, vt Entis primi vis eiusmodi vitro concludatur; eoque perducatur, vt in seipsa crescat eiusdem herbæ forma citra omnem terram: & postquam omnino creuit, corpus nullum habeat, at corpori tamen simile quid formatum: cuius caussa est, quod terræ liquorem nullum habeat. Quo fit, vt stirps ipsius non sit aliud quam apparens visui quiddã quod rursum in succum obteri digito possit, instar fumi, qui substantialem formam demonstrat, sed nullo tactu perceptibilem. In eiusmodi crescentibus est Essentia Quinta prorsus incorrupta, & in summa perfectione, prout in terra.

Entis primi vis in vitrum cogi potest.

Quam-

Quamobrem ex Ente primo Auri nascitur ad hunc modum aurum conclusum, quod tactu simile est aquæ rubeæ, commoueturq; & exaltatur in modum auri.

De his hactenus: Ad practicam eorum deinceps nos conferamus, quæ renouant & restaurant, si præparentur ex actis possibilitate & præscripto. Quæ licet breuiter a nobis conscripta sint satis intelligentibus tamen patefecta, qui scilicet Medicinæ Philosophiæque bonam instructionem habent.

Cognoscenda sunt igitur ea primum quæ renouant & instaurant, vt etiam demonstrauimus, eorumq; primum Ens extrahendum, & per id renouandū atq; restaurandum est. Pro argumēti huius deductione Mysteria quatuor proponimus, scil. Mineralium, Gemmarum, Herbarum, atque Liquorum, vt sequitur. *Mysteria summa 4.*

Primum Ens Mineralium.

Accipe *mineralis Auri vel Antimonij minutissime triti libram vnam. Salis circulati libras quatuor. Mixta simul digerantur in equino fimo per mensem: inde fiet aqua, cuius ab impuro separetur purum: hoc in lapidem coagulato, quem vino cenfisato calcinabis, & separabis iterum, & super marmore solues. Aquam hanc putrefacies situ per mēsem, inde fiet liquor, in quo signa fiunt omnia, vt in Ente primo Auri, vel Antimonii. Quare merito primum Ens vocamus earum rerum. Non secus de Mercurio, nec non aliis intelligendum erit.* *Entis mineralium praeparatio qualis.*

Primum Ens Gemmarum.

Accipe *Smaragdorum optime tritorum ℥ j. calcina in sale soluto, quousque in albedinem conuertantur: postmodum soluantur, & in phiola Hermetis luto clausa ponantur super nudum ignem, vitro nudo, materiaque suspēsa in altum, vt fundum non attingat, idque tam diu, donec a spirituali natura conditioneque decidat ad fundum in corpus, vt liquor mellis. Hoc exhibet Smaragdi virtutes. Quare primum Ens Smaragdi iure vocari potest.* *Entis Gemmarum praeparatio.*

Primum Ens Herbarum.

Accipe *Chelidoniam vel Melissam, & in pultes contusas, vitroque luto Hermetis clauso reconditas, in fimum equinum per mensem digerendas pone. Postmodum separa purū ab impuro: purum in vitrum effundes cum sale soluto, quod clausum exponetur soli per mensem. quo tempore finito, reperies in fundo liquorem spissum, & sal desuper natans. hoc separato, Melissæ vel Chelidoniæ virtutes habebis vt in Ente primo suo sunt; quæ Melissæ vel Chelidoniæ prima quidem Entia dicuntur & sunt.* *Entis herbæ praeparatio.*

Primum Ens Liquorum.

Entis Liquorum praeparatio.

Accipe *mineram Sulphuris & Salis soluti, & per se resoluantur in aquam omnino, quam destillato quater: primo sursum ascendit albedo quadam, quae virtutes omnes Entis primi sulphuris demonstrat. Quare merito loco primi Sulphuris entis eam habere possumus, ac ita nominare.*

Entium summorum quis vsus.

Scriptis itaq; primis 4. Entibus in suo genere, porro etiam notandum est, quinam vsus arripiendi sint ad eorum virtutes percipiendum, ad hunc modum videlicet, vt eorum Entium primorum quoduis in vinum bonum ponatur, tanta quantitate, vt eo tingatur: quo facto, praeparatum est in hoc regimen. De hoc vino singulis diebus mane bibatur circa auroram, donec decidant primo digitorum in manibus, postmodum in pedibus vngues inde pili dētesque: postremo cutis exsiccetur, & noua renascatur.

His peractis omnib. ab isto medicamento vel potione cessandum est. Et iterum nascuntur vngues recentes, pili, dentesq; noui, nec non cutis noua receduntq; morbi corporis & mentis, vt supra declaratum est. His libellum nostrū de Renouatione & Restauratione conclusum volumus.

LIBER DE VITA LONGA.

Argumentum & introitus libri.

Vm reperiantur Medicinę, quae corpus humanum in alteram & plures aetates cōseruent ac a morbis, corruptionib. supfluitatib. & aliis diminutionib. optime pseruent, nec non vbi similes infirmitates & corruptiones iam irrupissent, auferant: summopere cuiuis ea medico sunt consideranda, fundatissimeq; perdiscendae. Multi siquidem & innumeri morbi prolixissimi, nec non accidentia plurima, per vitae longae conseruationem auferuntur, & radicitus exstirpantur.

Vitae longae praecepta duplicia sunt. Vita an prolongari possit.

Quare cum de praeparatione scribere proposuerimus, ad vitam longam duobus id modis facere nos intelligendum est: vno theorice, practice quidem altero: quibus viis ambabus vitae longae substantia potest intelligi. Nec est quod quispiam vel Medicus admiretur vitam prolongari posse, duabus de caussis: vna quod nullus terminus positus sit nobis, vt aliquo determinato mori die nos oporteat, nec hoc ipsum in potestate nostra sit relictum: altera, quod Medicinam habeamus ab eo, qui nos creauit, ad conseruandum corpus nostrum in sua sanitate creatam, aut ab eo morbos expellendum.

Vnde colligi potest, mortem nullum introducere morbum, aut huius caussam esse: nec contra morbum vllum efficere mortem. Et quāuis

uis ambo simul forent, sunt nihilominus sibi mutuo comparanda non magis neq; minus quam ignis & aqua. Nam familiarius & amicius illis v- trisq; inter se minime conuenit. Naturalis n. ægritudo mortem odit, ac omne corporis membrum ipsam fugit. Diuersum quid igitur a morbo mors est. Quod ad hanc nostram intentionem attinet, cum nostris tñ hic iam loqui volumus per experientiam, quib. & rerum proprietates cognitæ sunt, quæ maximis tantum artibus, & vsu cotidiano reperiuntur ab eisdem. At putatitiis & præsumtuosis Medicis illæ occultæ sunt prorsus & incognitæ. Quare nostris dumtaxat & non illis hæc scribimus. Certo certius est, restaurationem & renouationem fieri, quib. totum corpus in melius trãsmutari potest. Similiter oculis manifestum est, omnia corpora metallorum purgari, vt ab ærugine tuta sint: item ligna corporaque mortua cadauerum balsamari, sic vt non putrescant amplius.

Morbus & mors dissentiunt instar ignis & aquæ.

Restaurationem esse probatur exemplis Naturæ.

Quapropter si talia in dictis artibus facta possibilia naturæ sint, non est cur scripta nostra cum suis exemplis, etsi breuiter posita, quisquã abhorreat, aut ab eis se retrahat, quia corpora metallorum & hominum inter se comparamus: Nec n. putamus vnum & idem illa esse, sed longe diuersa: verum in ambobus eandem esse conseruationis atque præseruationis viam: quod etiam per experientiam ratum est: si nempe corpus mortuum balsamo conseruari, quanto magis viuum potest.

Primo sciendum igitur, conseruationes quoad hominem in tres ætates diuisas considerari, videlicet in iuuentam primã, in mediam ætatem & in postremam: in quib. differentia facienda est, quoad illa quæ cuique magis conueniunt. Ex his namq; debet intelligi, cur a iuuentute sit incipiendum, ab ætate media, vel a senectute, nullo tẽporis vel ætatis exspectato quopiam termino determinato. Breuiter intelligendum est, vitam longam in tres partes esse diuisam, vt supra de tribus ætatibus dictum. Vita iuuenis aliquando corrumpitur in ventre matris, nonnunquam in cunabulis, aut in crescendo, vel per inordinatum cibum & potum, quibus natura sic deprauatur, viribusq; suis destituitur, vt ad veram hominis ætatem pertingere minime valeat. In eiusmodi iuuene corpore cum a Medico simile quid perceptum erit, eius ętas senectuti comparanda venit, quod æque ac ista sit illa defectuosa, naturaq; diminuta. Cum igitur, (vt sæpius euenire solet,) infantes in ventre matris viribus diminuti nascuntur imbecilles, mox atque prodeunt in lucem, conseruatiuis sunt imbuendi, matris vberibus illis perlitis, prout in sua practica dicitur latius. His æque bene vires & ætas protrahi possunt, ac senibus, quibus simile quid ab infantia minime contigit: Verum iuxta vires, dierum terminus antiquorum est intelligendus, & sui iuuenilis temporis

Vita longa diuisio secundum tres ætates.

Ætas iuuenilis quæ sit.

Vita longa quæ cura in pueris.

Ætas media quæ sit. ætatem, in qua nonnunquam ita corrumpuntur, vt ad senectutem peruenire non possint, nisi tempus hoc eis fortificetur.

Vita longa quo conseruato in ætate media. Ætas media consideratur, cum corpus crescere desiit vsq; ad canitiem: eo tempore si quid inciderit, quo debilitaretur aut corrumperetur hæc ætas, inordinato quopiam exercitio, crapula, vel simili petulanti corruptione, præter naturale damnum: cum similibus incipiendũ erit ante senectam. Quandoquidem si longius expectetur, istam vix attingere poterunt, quod serum ipsis auxilium sit futurum.

Ætas vltima quæ sit. Ætas postrema sumit exordium a canitie nec non durat in mortem vsque. Si hæc ætas in debilitate vel corruptione reperta sit, cum ea vt supra de aliis tempestiue scilicet agendum erit: Verum eorum vbi natura viresq; sanæ, fortes & validæ fuerint, conseruatione iuxta necessitatem v- *Etiam qua cõseruatio.* tendum erit. Est igitur vitę partitio triplex, vt meminimus, & in quacunque ætate vsus conseruationis inceperit, noua pariter ætas incipiet a iuuentute, singula tempora per suos terminos discurrendo.

Porro etsi quidem cum nostris loquamur, tñ inter cetera ab Empiricis *Obiectio.* hoc argumentum obiici nobis posset. Cum nos eiusmodi media habeamus ad vitam longam attingendum, item ad morbos atq; mortem pellendum: quinam fiat, vt tot principes moriantur ante maturum tempus Imperatores, Reges & alii multi potentes viri plures, quam ad ordinariam hominum huius seculi perueniant ætatem, vt morte nondum matura non liberentur? Item cur infirmitatibus quam sanitate magis abundent, cum tamen hanc auro nec non argento redimere, atque mortem accelerantem tardare vellent? Idiotica nimis hæc obiectio, necnon illiterata nostros haudquaquam mouet, cum eis optime caussæ notæ sint *Respons. Reges & Princeps cur hodie moriantur* cur id fiat, ac tam ignari prorsus argumenti solutio non lateat. Verum vt illis ex æquo respõdeamus, qui similia quærunt: Nos temporibus nostris minime vidisse, nec antea præteritis hactenus legisse vel audiuisse, Principem aut Regem his remediis, præter vnicum Hermetem Trismegistũ vsum esse, dicimus. Et quamuis alii plures exstiterint, prout supra de restauratione meminimus, terrenis tamen ignoti sunt. Nec ista volumus in argumenti solutionem esse, vel existimare, sed hoc videlicet, Imperatorum, & aliorum Principum Medicos, lõge minus intelligere medicinam ipsis Rusticis in agris degentibus: quo fit vt sæpius ad mortem quam ad vitam suos Principes vel Heroes promoueant ac ducant. Cum igitur similium vtantur consilio Medicorum, impossibile foret eos ad suam ætatem peruenire posse: hæc solutio concernit Medicorum ignorantiam, qui solum nomen gerunt. Nec satis eorum argumentum solutum esse hac responsione volumus, sed etiam inordinatam vitam Principum

cipum adducimus, qua sibimet eam partim abbreuiant: quandoq; punitionis præmio magis, quam pietatis. Alii multi etiam Principes reperiuntur, quibus hæc & similia minime cognita sunt remedia.

Quare tribus istis occasionibus argumentum soluimus nobis obiectum.

His quæ proxime dicta sunt, indicare volumus, nedum illam tripartitam ætatum diuisionem tantum esse considerandam, verum etiam id longe fortius quid ac maius, idq; duabus viis: vna videlicet, qua corpora sese morbis afficiunt per vitam inordinatam, vnde prodeunt Hydropysis, Icteritia, Podagra, Caducus, Pleuresis, & similes alii plures morbi, diuturni, vel acuti. Hæc non est ætatum partitio, sed quisq; morbus per se peculiariter intelligendus est. *Morborum causa qua sint.*

Altera via quidem a tempore, nec non accidentibus in vitam inordinatam incidunt morbi, vt pestilentia, mania, similesq; vitã pariter adimentes. His duabus viis, per vitæ longæ processum præuenitur. Ad hæc intelligendum, qui morbi proueniant ex natura, quique ex naturalibus extrinsecis, tum qui suam originem præter naturam habeãt, vt ex incantationibus & superstitionibus, de quibus vltimis plura forent intelligenda. Nam vbi talis morbus accidit, ad pœnam immitti quãdoq; iudicandus, & ea de caussa non curabilis est. Excipimus igitur, & nostros admonemus, vt a similibus abstineant. Quod autem ex natura procedit, hoc ipsum iuxta naturam curare conseruareq; docemus.

Quanquam scimus & recordamur annulorum, imaginum & similium, quæ omnia præseruant a morte vitam: hoc tñ loco non ponimus, sed prætertimus, quod Astronomiam concernant. Verum alias loquimur de his, aliaq; via procedimus optime notanda.

Morbi non prouenientes ex natura corporum, vel ex debilitate, sed aliunde, prius tollendi sunt, ante conseruationis vsum: item ægritudines occultæ pertrãsiuisse debent. Si morbi tamen fuerint vt Podagra, Chiragra, Caducus, &c. non ea ratione tollendi illi, sed conseruatiuis assumtis curandi sunt. Morborum itaq; differentiæ tres habentur: longorum vna conditio est, vt febrium, Hyposarcæ, Icteritiæ, nec non similium: alia morborum egestorum, vt Pestilentiæ, Pleuresis, Apostematum, &c. Tertia morborum diuturnorum, vt podagræ, caduci, ac similiũ aliorum. Primos pertransire necessum est: alteros curari: tertios in conseruationem ordinari, conseruatiuis vt absumantur. *Morborum triplex conditio & qua cuiuslibet cura.*

Non prætereundi morbi qui proueniunt ex mentibus, & æstimatione propria, ex imaginationib. alterius, ex incantatione, ex superstitione, & similibus.

Horum diuisio talis intelligenda, qui se habeat in conseruatione, videlicet, vt qui procedunt ex mentalibus, mentali modo pariter & forma simili tollantur: qui sunt ex æstimatione propria, per obiecta: qui ex imaginatione, per imaginationes: qui ex incãtatione, per incantationes cõtra directas: & qui ex superstitione, per superstitiones contra superstitiones curandi sanandique, sunt. Et postquam a corporibus eiusmodi fuerint ægritudines expulsæ, mox inde sequantur septem conseruationes: vna quidem ad naturales vires aut imbecillitates: alia contra morbos casuales vel accidentales, & similes ad arcendum eos in futuris: tertia contra mentales ægritudines: quarta contra incantationes: quinta contra imaginationes: sexta contra æstimationes: & septima contra superstitiones.

Morbis similia remedia debentur.

Nullam in his complexionum fieri mentionem haud miremini, cum totius corporis ad vitam longam conseruatio non consistat in eis, nec in suis proportionib. at in virtute naturæ solum, ex qua reliquę virtutes omnes oriuntur. Nam vnica virtus est, quæ resuscitat ac refocillat humores, quos 4. esse dicunt, & quorum in medicina ratio nulla habenda est. Nemini melius comparari Medicus potest, qui naturæ virib. ex complexionib. medetur, quam exstinguendi flammam ignis, prunis ardentibus adhuc relictis. Magis n. consideratu dignum est, quomodo arboris ipsam radicem possis conseruare, quam ramos, cum ex illa vires proueniant. Si casu tamen ramis quid eueniat (prout radici vitæ potest ex cõplexionibus & humorib. hoc ipsum est accidens, quod sanitatem nullo modo præbet, sed aufert: id arcendũ esse diximus, vbi de trib. morborũ generib. locuti sumus, cum intentione resuscitandi refocillandiq; vitã radicis, necnon vna ramis ex ista suum alimentũ sumentib. prout cõplexæ qualitates remedia sua demonstrant. Cum vitam breuẽ ad longã conferre debeamus, scitu necessarium est, quid vita, & vbi sit, quo minui vel augeri queat: item eam esse rem quandam auditui similem visui, tactui, gustui ac odoratui. Iuxta naturam impossibile scire nobis foret, quidnã illud sit, quod visum efficiat, & quinam id præstet, prout bene de corporalibus rebus ponim⁹, quæ per naturã & ex ea explorari possunt, vnde corpus habeant. Non sic de vita, cum ex semine naturali minime nascatur, sed ex eo spiritualiter oriat᷑, naturali tñ origine. Sicuti cum silex ad calybem concutit᷑, ignis prosilit, cum in eorum neutro sit ignis, attamẽ inde oritur: igneæ naturæ non sunt ẽt, neq; ex elementis, neq; ex complexionibus non sunt etiam adustibilia corpora, sed igni resistunt magis, quam alii lapides aut vlla metalla, prout videtur de transmutationibus, vbi nullis ignis elicitur, nec haberi potest. Non aliter vita suam originem su m.i

Medicus complexionalis cui similis.

ex re quapiam, cui nulla tamen inest, vt ex semine, radice, spermate, similibusque, vt ignea scintilla quędam ex silice per vim Entis, & non Esse. Sic etiam ex Ente hominis vita prouenit. *Vita origo vnde.*

Iam in considerationē venit, vtrum ea produci queat, emendari, vel fortificari cum sit in corporea, resq; volatilis, igni per q̄ similis, cui quāto plus ligni datur, tanto vehemētius flagrat. Vita similiter quo plus humoris vitę habet, eo magis in vita vitę spiritus abundat. Qua ratione quidem ignis a re quapiam in qua nullus inest prosiliat, scire nobis impossibile: quamuis multi putent: ex duritie, quæ tamen sit caussa, quod illa de se præbeat id, quod in ea minime continetur, hoc loco non declaratur, in quo de vita solum agendum.

Cum igitur vitam esse videamus, vt ardentem ignē atq; viuentē, hoc ipso materialiter nobis præfiguratur & oculariter, q̄d vita sit sub igne, & cognoscimus ignem in ligno viuere, pariter in resinis & oleaginosis. Non aliter hominū vita iuxta bonitatē aut malitiam est recēs aut imbecillis: quicquid ignis ibidem vt in ligno boni maliue sit, ex natura possumus emendare, vel addere hoc in quo gauisus erit aut refocillabitur, iuxtaque placitum nostrum regere, forte fortiusq; dare, cum vnum defecerit, aliud in locum surrogare, non secus ac ignis qui recenti ligno renouatur, etsi fere prius ad scintillas vsque fuerat exstinctus, iterum accenditur, ac magis ardet quam antea: per additiones idipsum augetur, & per aliquod registrum ex arbitrio nostro. *Vita igni similis.* *Vt igni lignis: sic vita ducitis humoribus intenditur.*

Nec est quod existimemus nos oportere præcise hoc vel illo die mori, post vel ante, cum a Christiano sit alienum putare, non posse neq; debere nos vitā nostrā producere medicamētis, ad hoc nobis a Deo creatis. Imo potius idololatricum, & idioticum est, non credere, hoc ipsum in potestate nostra situm esse, prout supra de igne locuti sumus. At solum defectus noster est, quod minime ligna cognoscamus, per q̄ vitam accēdere nostram possemus. Non est contra naturam nos viuere vsq; in mundi renouationem, at solum vltra contraq; nostrum intellectum. Pro maiori parte priuamur sapientia, sic vt iudicare nequeamus quid vtile nobis exsistat, præsertim cum potestatem nostrā hac in re penitus ignoramus. Adam, quem inter mortales omnium sapientissimum existimamus, harum rerum optimam notitiam habuit. Quanquam a ligno vitæ postea priuatus sit: non tamen ad Theologiam, sed Medicinam id referri debet: Est enim lignum naturaliter, quamuis etiam animæ lignum sit. *Vitæ prorogatio est in hominum potestate sita.* *Vita homini cur breuis.* *Adam omnium sapientissimus.*

Cum itaq; de vita longa scribamus ac doceamus hoc loco deinceps ēt sciatur, quod regna, regiones, ciuitates, & valles hæ nempe illis ad vitā longā plus minusue cōferant, aliis & vtiliora, plusq; p̄ducāt gaudii, aeris, *Terra vna altera salubrior.*

Entis primi Antimonii quanta vis.

Idipsum similiter etiã intelligendum est de primis Entibus Marcasitarum, vt Antimonii, quod non minus quam auri primũ Ens est cognoscendum. In Antimonii siquidem Ente primo talis virtus exsistit, vt omne, quod arripit, hoc ipsum per se ex propria natura transmutet, non aliter quam Antimonium ipsum per ignẽ efficit. Nam eiusmodi virtus a corpore separat omne, q̃ ex humore radicali nascitur, corpusq; dictum penitus renouat ex vero fundamento: quod ipsius Ens primũ in ea prædestinatione situm sit, vt ex eo talis essentia procedat, ac exeat, vt calor ex igne. De Resinarum Ente primo non aliter intelligendum est. Primum Ens Sulphuris est integra quasuis in renouationes & restaurationes corporis transmutatio: quod ita vehemens exsistat, vt omnia metallorum Entia prima tingat in suam essentiã, eorum operationes adimat, iterumq; ad primam suam materiam reducat, & postmodum in corpus perfectum nouum reducat. Quandoquidem Ens primum ex Sulphure productum, in corpus hominis tantas vires habet, vt humores in eo radicales omnes renouet, in quibusuis eius locis atque partibus.

Ens primũ Sulphuris quale.

Entis primi Gemmarũ quanta vis.

Pariformiter etiam de primis Gemmarũ Entibus loqui possumus, quæ quidem essentia prima sua potentissime corpus totum suis viribus pristinis restituunt, idq; emendant ab omnibus impuritatibus, ac renouant & restaurant, non aliter quam ignis plumbum in vitrum mutat purissimum. Smaragdi namq; primum Ens seipsum regenerat, & renouat, q̃ ab initio perfectũ corpus exstitit. Prout Marmor viride, quod ex prædestinatione propria naturã talem habet, vt ipsum se renouet ab omnibus im̃undítiis & impuritatibus, secundoq; se coagulet, quousq; purum euadat: quandoque sic tertio quartoq; sese renouat & reducit in iuuentutem: & quanto sæpius ad hunc modum se regenerat ipsum, tanto purius fit & constantius. Quantum ergo mihi primorum Entium virtutes cognitæ sunt, istæ certe ceteras omnes longe præcellunt.

Smaragdi Ens primũ seipsum renouat.

Marmoris viridis natura.

Entia prima Saliũ.

Entis vitrioli vis quanta.

Sic etiam de primis Entibus Salium notandũ est, ea iuxta spirituales vires, quam in sua perfectione longe esse maiora. Sic primum ens Vitrioli, alba quæcumque metalla permutat in rubea, nec non hæc in alba, superatque ac vincit omnes perfectiones, in ipsis comprehensas: renouat & restaurat omnia corpora metallorum imperfecta, vt stannum in suum primum Ens, & iterum in stannum, cui plus virtutum inest quam in stanno veteri.

Ad eundem modum reducit in humorem radicalem, quicquid ex humoribus radicalibus prouenit, ac renouationem restaurationemque ipsam perfectiorem, copiosiorem & pleniorem efficit. Nullum enim aliud in humorem radicalem tam vehementer operatur.

Non

Non diuersa etiam herbarum & arborū Entia prima sunt, quæ ante quam suum corpus, caulem siue truncum acceperunt millies potentiora suis in virtutibus sunt quā incorporata. Prout Melissæ primū Ens renouat & restaurat corpus totum, longe potentius quam in naturalibus videtur posse fieri. Noscendum enim est, Halcyonem ex sua natura sic non renouari nec restaurari, sed quia natura eius talis est, vt nutriatur & viuat ex primis entibus, ad hūc modum: Vbi corporibus herbarum, aut seminum vescitur ac similium, stomachus eius per digestionem ad primum Ens illa reducit, & postmodū ex Ente primo, suæ renouationis & restaurationis operationes perficit. Nam eius digestio solum ad Entia prima prædestinata fuit naturaliter, quo fit vt cibum suum & potum omnē prius in primum Ens transmutet. Quamobrem etiam iis corporibus tantum vescitur, quæ regenerant, atque restaurant, quibus etiam ab initio exclusionis suę semper præparatur, & alitur a parētibus. Ipsius interim natura hæc est, vt post mortem renouetur & restautetur, ideo scil. quia entia prim progressum in aue suū, dum viuit, habere minime possunt, cum auis huius vita vires illius omnes adimat, illas in sanguinem & carnem conuertendo. Quum vero moritur, iuxta tempora viret annua. Et non aliter quam Entia prima sese proferunt in terra, sic pariter & in ipsa aue sese tunc exserunt, adeoque renouant, & restaurant mortuam cutem, quod quidem in ipsa natura est admirandum maximarum virium, atque virtutum ipsius argumentum. Quæ nisi paterēt oculis, incredibiles forent, etsi multis describerentur. Hac de caussa etiam euenit, quod inæqualibus temporibus Halcyones sese renouent, aliquæ tempestiuius, aliæ tardius, prout Entia prima tardius aut citius, comederint. Nam aliis aliæ etiam citius vel tardius nascuntur & prodeunt. Item plurimi vermes renouantur & restaurātur, ea de caussa, quod ex primis Entibus aluntur & nutriuntur, dum in terra sunt adhuc imperfecti. Miranda multa nobis occulta sunt ac longe plura, quam innotescunt, aut palam explorata sunt, de quibus etiam copiosius scribi posset, nisi remote nimis a textu libri de Renouatione, & restauratione distarent.

Entia prima arborū & herbarū qualia. *Halcyon quomodo renouetur.* *Halcyon quibus vescatur.* *Vermium regeneratio vnde.*

Et quamuis nos Entia prima, sicut scripsimus, non vsque adeo bene possumus accipere, vel in eadem essentia, prout antea demonstrauimus, habere, nihilominus est tamen id nobis possibile. Nam si cognoscimus quinam & vbi minera lateat auri, primum Ens etiam eius inueniemus ibidem, si ante perfectionem venerimus. Signa siquidem habentur, ex quibus cognosci potest, quomodo metalli forma sit posita. Sic nimirum dum adhuc est in primo suo Ente, frugiferas arbores, & fundum, nempe terram fertilem effi-

Entis primi signa quæ. *Ens primū auri arbores fertiles & fœcundat.*

cit, renouat arbores veteres, quæ a viginti iam annis fructus nullos produxerunt. Vbi enim Auri primũ Ens arripuerit eas, aut radices, iterum incipiunt virere florereq; sicut prius. Etsi vero multo plura de primo Ente auri admiranda fiant, quam scribimus: ad Entis primi demonstrationem tamen sufficiunt hæc illud ibidem esse.

Verum vbi flammæ vel scintillæ visæ fuerint, iudicandum est atq; notandum, ex Ente primo fieri metallum, quod in coagulationem sese receperit. Signa hæc de origine mineralium habentur, quæ ad aurum, ad argentum, vel ad alia metalla pertinent. Similia etiam aliorum habentur Entium primorum signa de origine ipsorum, &c.

Quum huiusmodi signum visum aut inuentum fuerit, intelligendum est, hoc ipsum Ens primum in vno minime congregatum aceruo esse, vt est quum in sua perfectione iacet: sed per totam terram in eo loco dilatatum. Quare terra hæc est in viribus Entium primorum, ex quibus quidem ista elicitur: vti de chelidonia, quum nondum est composita, primum Ens eius est in terra, in qua situm habet. Hac de caussa terra similis accipi debet, ac ab ea tandem extrahi, vti de chelidoniæ viribus demonstrauimus. Notandum est inter Ens primum, & perfectionem, esse differentiam hanc, videlicet quod primum Ens renouare possit ex rationibus antea dictis. At perfectum virtutes Naturarum tãtum habet, vt eo propendeat, non tamen perfecte. Inde colligendum est, si virtutes eiusmodi primorum Entium ab istis haberi velint, tum necesse est; vt a sua coagulatione remoueantur corrumpanturque, prout in Arcanis & Quintis essentiis demonstratur. Quod tamen omne in Ente primo vires maiores habet. Nec hoc miretur Philosophus, quod etiam ex terra quadam, in qua herba nascitur essentialiter, antequam incorporetur, herbæ illius omnes virtutes extrahi possint, ita, vt virtutes asseruẽtur, & terra in suum locum reponatur, ita, vt deinceps mera terra sit, nec vllam fœcunditatem in se habeat, quod ei primum Ens iam ademtũ sit, quod in terra latuerat.

Ens primũ & perfectio vnde differant.

Entiũ primorum extractio.

Inde fieri solet, vt Entis primi vis eiusmodi vitro concludatur, eoque perducatur, vt in seipsa crescat eiusdem herbæ forma citra omnem terram: & postquam omnino creuit, corpus nullum habeat, at corpori tamen simile quid formatum: cuius caussa est, quod terræ liquorem nullum habeat. Quo fit, vt stirps ipsius non sit aliud quam apparens visui quiddã quod rursum in succum obteri digito possit, instar fumi, qui substantialem formam demonstrat, sed nullo tactu perceptibilem. In eiusmodi crescentibus est Essentia Quinta prorsus incorrupta, & in summa perfectione, prout in terra.

Entis primi vis in vitrum cogi potest.

Quam-

Quamobrem ex Ente primo Auri nascitur ad hunc modum aurum conclusum, quod tactu simile est aquæ rubeæ, commoueturq; & exaltatur in modum auri.

De his hactenus: Ad practicam eorum deinceps nos conferamus, quæ renouant & restaurant, si præparentur ex artis possibilitate & præscripto. Quæ licet breuiter a nobis conscripta sint satis intelligentibus tamen patefacta, qui scilicet Medicinæ Philosophiæque bonam instructionem habent.

Cognoscenda sunt igitur ea primum quæ renouant & instaurant, vt etiam demonstrauimus, eorumq; primum Ens extrahendum, & per id renouandũ atq; restaurandum est. Pro argumẽti huius deductione Mysteria quatuor proponimus, scil. Mineralium, Gemmarum, Herbarum, atque Liquorum, vt sequitur. *Mysteria summa 4.*

Primum Ens Mineralium.

Accipe *mineralis Auri vel Antimonij minutissime triti libram vnam. Salis circulati libras quatuor. Mixta simul digerantur in equino fimo per mensem: inde fiet aqua, cuius ab impuro separetur purum: hoc in lapidem coagulato, quem vino centifiato calcinabis, & separabis iterum, & super marmore solues. Aquam hanc putrefacies iterum per mẽsem, inde fiet liquor, in quo signa fiunt omnia, vt in Ente primo Auri, vel Antimonii. Quare merito primum Ens vocamus earum rerum. Non secus de Mercurio, nec non aliis intelligendum erit.* *Entis mineralium præparatio qualis.*

Primum Ens Gemmarum.

Accipe *Smaragdorum optime tritorum ℥ j. calcina in sale soluto, quousque in albedinem conuertantur: postmodum soluantur, & in phiola Hermetis luto clausa ponantur super nudum ignem, vitro nudo, materiaque suspẽsa in altum, vt fundum non attingat, idque tam diu, donec a spirituali natura conditioneque decidat ad fundum in corpus, vt liquor mellis. Hoc exhibet Smaragdi virtutes. Quare primum Ens Smaragdi iure vocari potest.* *Entis Gemmarum præparatio.*

Primum Ens Herbarum.

Accipe *Chelidoniam vel Melissam, & in pultes contusas, vitroque luto Hermetis clauso reconditas, in fimum equinum per mensem digerendas pone. Postmodum separa purũ ab impuro: purum in vitrum effundes cum sale soluto, quod clausum exponitur soli per mensem. quo tempore finito, reperies in fundo liquorem spissum, & sal desuper natans. hoc separato, Melissæ vel Chelidoniæ virtutes habebis vt in Ente primo suo sunt; quæ Melissæ vel Chelidoniæ prima quidem Entia dicuntur & sunt.* *Entis herbæ præparatio.*

Primum Ens Liquorum.

Entis ℈quorum præparatio.

Accipe *mineram Sulphuris & Salis soluti, & per se resoluantur in aquam omnino, quam destillato quater: primo sursum ascendit albedo quædam, quæ virtutes omnes Entis primi sulphuris demonstrat. Quare merito loco primi Sulphuris entis eam habere possumus, ac ita nominare.*

Entium summorum quis vsus.

Scriptis itaq; primis 4. Entibus in suo genere, porro etiam notandum est, quinam vsus arripiendi sint ad eorum virtutes percipiendum, ad hunc modum videlicet, vt eorum Entium primorum quoduis in vinum bonum ponatur, tanta quantitate, vt eo tingatur: quo facto, præparatum est in hoc regimen. De hoc vino singulis diebus mane bibatur circa auroram, donec decidant primo digitorum in manibus, postmodum in pedibus vngues inde pili dẽtesque: postremo cutis exsiccetur, & noua renascatur.

His peractis omnib. ab isto medicamento vel potione cessandum est. Et iterum nascuntur vngues recentes, pili, dentesq; noui, nec non cutis noua receduntq; morbi corporis & mentis, vt supra declaratum est. His libellum nostrũ de Renouatione & Restauratione conclusum volumus.

LIBER DE VITA LONGA.

Argumentum & introitus libri.

CVm reperiantur Medicinę, quæ corpus humanum in alteram & plures ætates cõseruent ac a morbis, corruptionib. superfluitatib. & aliis diminutionib. optime pseruent, nec non vbi similes infirmitates & corruptiones iam irrupissent, auferant: summopere cuiuis a medico sunt considerandæ, fundatissimeq; perdiscendæ. Multi siquidem & innumeri morbi prolixissimi, nec non accidentia plurima, per vitæ longæ conseruationem auferuntur, & radicitus exstirpantur.

Vitæ longæ præcepta duplicia sunt. Vita an prolongari possit.

Quare cum de præparatione scribere proposuerimus, ad vitam longam duobus id modis facere nos intelligendum est: vno theorice, practice quidem altero: quibus viis ambabus vitæ longæ substantia potest intelligi. Nec est quod quispiam vel Medicus admiretur vitam prolongari posse, duabus de caussis: vna quod nullus terminus positus sit nobis, vt aliquo determinato mori die nos oporteat, nec hoc ipsum in potestate nostra sit relictum: altera, quod Medicinam habeamus ab eo, qui nos creauit, ad conseruandum corpus nostrum in sua sanitate creatam, aut ab eo morbos expellendum.

Vnde colligi potest, mortem nullum introducere morbum, aut huius caussam esse: nec contra morbum vllum efficere mortem. Et quãuis

uis ambo simul forent, sunt nihilominus sibi mutuo comparanda non magis neq; minus quam ignis & aqua. Nam familiarius & amicius illis vtrisq; inter se minime conuenit. Naturalis n. ægritudo mortem odit, ac omne corporis membrum ipsam fugit. Diuersum quid igitur a morbo mors est. Quod ad hanc nostram intentionem attinet, cum nostris tm̄ hic iam loqui volumus per experientiam, quib. & rerum ꝓprietates cognitæ sunt, quæ maximis tantum artibus, & vsu cotidiano reperiuntur ab eisdem. At putatitiis & præsumtuosis Medicis illæ occultæ sunt prorsus & incognitæ. Quare nostris dumtaxat & non illis hæc scribimus. Certo certius est, restaurationem & renouationem fieri, quib. totum corpus in melius trāsmutari potest. Similiter oculis manifestum est, omnia corpora metallorum purgari, vt ab ærugine tuta sint: item ligna corporaque mortua cadauerum balsamari, sic vt non putrescant amplius.

Morbus & mors dissentiunt instar ignis & aquæ.

Restaurationem esse probatur exemplis Naturæ.

Quapropter si talia in dictis artibus factu possibilia naturæ sint, non est cur scripta nostra cum suis exemplis, etsi breuiter posita, quisquā abhorreat, aut ab eis se retrahat, quia corpora metallorum & hominum inter se comparamus: Nec n. putamus vnum & idem illa esse, sed longe diuersa: verum in ambobus eandem esse conseruationis atque præseruationis viam: quod etiam per experientiam ratum est: si nempe corpus mortuum balsamo conseruari, quanto magis viuum potest.

Primo sciendum igitur, conseruationes quoad hominem in tres ætates diuisas considerari, videlicet in iuuentam primā, in mediam ætatem & in postremam: in quib. differentia facienda est, quoad illa quæ cuique magis conueniunt. Ex his namq; debet intelligi, cura iuuentute sit incipiendum, ab ætate media, vel a senectute, nullo tēporis vel ætatis exspectato quopiam termino determinato. Breuiter intelligendum est, vitam longam in tres partes esse diuisam, vt supra de tribus ætatibus dictum. Vita iuuenis aliquando corrumpitur in ventre matris, nonnunquam in cunabulis, aut in crescendo, vel per inordinatum cibum & potum, quibus natura sic deprauatur, viribusq; suis destituitur, vt ad veram hominis ætatem pertingere minime valeat. In eiusmodi iuuene corpore cum a Medico simile quid perceptum erit, eius ętas senectuti comparanda venit, quod æque ac ista sit illa defectuosa, naturaq; diminuta. Cum igitur, (vt sæpius euenire solet,) infantes in ventre matris viribus diminuti nascuntur imbecilles, mox atque prodeunt in lucem, conseruatiuis sunt imbuendi, matris vberibus illis perlitis, prout in sua practica dicitur latius. His æque bene vires & ætas protrahi possunt, ac senibus, quibus simile quid ab infantia minime contigit: Verum iuxta vires, dierum terminus antiquorum est intelligendus, & sui iuuenilis temporis

Vitæ longæ diuisio secundum tres ætates.

Ætas iuuenilis qua sit.

Vitæ longæ qua cura in pueris.

Ætas media quæ sit. ætatem, in qua nonnunquam ita corrumpuntur, vt ad senectutem peruenire non possint, nisi tempus hoc eis fortificetur.

Ætas media consideratur, cum corpus crescere desiit vsq; ad canitiem: eo tempore si quid inciderit, quo debilitaretur aut corrumperetur hæc ætas, inordinato quopiam exercitio, crapula, vel simili petulanti corruptione, præter naturale damnum: cum similibus incipiendũ erit ante senectam. Quandoquidem si longius expectetur, istam vix attingere poterunt, quod serum ipsis auxilium sit futurum.

Vita longa quæ conseruatio in ætate media

Ætas postrema sumit exordium a canitie necnon durat in mortem vsque. Si hæc ætas in debilitate vel corruptione reperta sit, cum ea vt supra de aliis tempestiue scilicet agendum erit: Verum eorum vbi natura viresq; sanæ, fortes & validæ fuerint, conseruatione iuxta necessitatem vtendum erit. Est igitur vitę partitio triplex, vt meminimus, & in quacunque ætate vsus conseruationis inceperit, noua pariter ætas incipiet a iuuentute, singula tempora per suos terminos discurrendo.

Ætas vltima quæ sit.

Etiam quæ cõseruatio.

Porro etsi quidem cum nostris loquamur, tñ inter cetera ab Empiricis hoc argumentum obiici nobis posset. Cum nos eiusmodi media habeamus ad vitam longam attingendum, item ad morbos atq; mortem pellendum: quinam fiat, vt tot principes moriantur ante maturum tempus Imperatores, Reges & alii multi potentes viri plures, quam ad ordinariam hominum huius seculi perueniant ætatem, vt morte nondum matura non liberentur? Item cur infirmitatibus quam sanitate magis abundent, cum tamen hanc auro necnon argento redimere, atque mortem accelerantem tardare vellent? Idiotica nimis hæc obiectio, necnon illiterata nostros haudquaquam mouet, cum eis optime caussæ notæ sint cur id fiat, ac tam ignari prorsus argumenti solutio non lateat. Verum vt illis ex æquo respõdeamus, qui similia quærunt: Nos temporibus nostris minime vidisse, nec antea præteritis hactenus legisse vel audiuisse, Principem aut Regem his remediis, præter vnicum Hermetem Trismegistũ vsum esse, dicimus. Et quamuis alii plures exstiterint, prout supra de restauratione meminimus, terrenis tamen ignoti sunt. Nec ista volumus in argumenti solutionem esse, vel existimare, sed hoc videlicet, Imperatorum, & aliorum Principum Medicos, lõge minus intelligere medicinam ipsis Rusticis in agris degentibus: quo fit vt sæpius ad mortem quam ad vitam suos Principes vel Heroes promoueant ac ducant. Cum igitur similium vtantur consilio Medicorum, impossibile foret eos ad suam ætatem peruenire posse: hæc solutio concernit Medicorum ignorantiam, qui solum nomen gerunt. Nec satis eorum argumentum solutum esse hac responsione volumus, sed etiam inordinatam vitam Principum

Obiectio.

Respons.

Reges & Principes cur hodie moriantur

clpum adducimus, qua sibimet eam partim abbreuiant: quandoq; punitionis præmio magis, quam pietatis. Alii multi etiam Principes reperiuntur, quibus hæc & similia minime cognita sunt remedia.

Quare tribus istis occasionibus argumentum soluimus nobis obiectum.

His quæ proxime dicta sunt, indicare volumus, nedum illam tripartitam ætatum diuisionem tantum esse considerandam, verum & al ud longe fortius quid ac maius, idq; duabus viis: vna videlicet, qua corpora sese morbis afficiunt per vitam inordinatam, vnde prodeunt Hydropysis, Icteritia, Podagra, Caducus, Pleuresis, & similes alii plures morbi diuturni, vel acuti. Hęc non est ętatum partitio, sed quisq; morbus per se peculiariter intelligendus est.

Morborum causa qua fiat.

Altera via quidem a tempore, nec non accidentibus in vitam inordinatam incidunt morbi, vt pestilentia, mania, similesq; vitã pariter adimentes. His duabus viis, per vitę longę processum præuenitur. Ad hęc intelligendum, qui morbi proueniant ex natura, quique ex naturalibus extrinsecis, tum qui suam originem præter naturam habeãt, vt ex incantationibus & superstitionibus, de quibus vltimis plura forent intelligenda. Nam vbi talis morbus accidit, ad pœnam immitti quãdoq; iudicandus, & ea de caussa non curabilis est. Excipimus igitur, & nostros admonemus, vt a similibus abstineant. Quod autem ex natura procedit, hoc ipsum iuxta naturam curare conseruareq; docemus.

Quanquam scimus & recordamur annulorum, imaginum & similium, quæ omnia præseruant a morte vitam: hoc tñ loco non ponimus, sed pręterimus, quod Astronomiam concernant. Verum alias loquimur de his, aliaq; via procedimus optime notanda.

Morbi non prouenientes ex natura corporum, vel ex debilitate, sed aliunde, prius tollendi sunt, ante conseruationis vsum: item ægritudines occultæ pertrãsiuisse debent. Si morbi tamen fuerint vt Podagra, Chiragra, Caducus, &c. non ea ratione tollendi illi, sed conseruatiuis assumtis curandi sunt. Morborum itaq; differentiæ tres habentur: longorum vna conditio est, vt febrium, Hyposarcæ, Icteritiæ, nec non similium: alia morborum egestorum, vt Pestilentiæ, Pleuresis, Apostematum, &c. Tertia morborum diuturnorum, vt podagræ, caduci, ac similiũ aliorum. Primos pertransire necessum est: alteros curari: tertios in conseruationem ordinari, conseruatiuis vt absumantur.

Morborum triplex conditio & qua cuius libet cura.

Non prætereundi morbi qui proueniunt ex mentibus, & ęstimatione propria, ex imaginationib. alterius, ex incantatione, ex superstitione, & similibus.

ex re quapiam, cui nulla tamen inest, vt ex semine, radice, spermate, similibusque, vt ignea scintilla quędam ex silice per vim Entis, & non Esse. Sic etiam ex Ente hominis vita prouenit. *Vita origo unde.*

Iam in considerationē venit, vtrum ea produci queat, emendari, vel fortificari cum sit incorporea, resq; volatilis, igni per q̄ similis, cui quāto plus ligni datur, tanto vehemētius flagrat. Vita similiter quo plus humoris vitę habet, eo magis in vita vitę spiritus abundat. Qua ratione quidem ignis a re quapiam in qua nullus inest prosiliat, scire nobis impossibile: quamuis multi putent: ex duritie, quæ tamen sit caussa, quod illa de se præbeat id, quod in ea minime continetur, hoc loco non declaratur, in quo de vita solum agendum.

Cum igitur vitam esse videamus, vt ardentem ignē atq; viuentē, hoc ipso materialiter nobis præfiguratur & ocularitcr, q̄d vita sit sub igne, & cognoscimus ignem in ligno viuere, pariter in resinis & oleaginosis. Non aliter hominū vita iuxta bonitatē aut malitiam est recēs aut imbecill.s: quicquid ignis ibidem vt in ligno boni maliue sit, ex natura possumus emendare, vel addere hoc in quo gauisus erit aut refocillabitur, iuxtaque placitum nostrum regere, forte fortiusq; dare, cum vnum defecerit, aliud in locum surrogare, non secus ac ignis qui recenti ligno renouatur, etsi fere prius ad scintillas vsque fuerat exstinctus, iterum accenditur, ac magis ardet quam antea: per additiones idipsum augetur, & per aliquod registrum ex arbitrio nostro. *Vita igni similis.* *Vt igni ligno: sic vita adiectis humoribus accenditur.*

Nec est quod existimemus nos oportere præcise hoc vel illo die mori, post vel ante, cum a Christiano sit alienum putare, non posse neq; debere nos vitā nostrā producere medicamētis, ad hoc nobis a Deo creatis. Imo prorsus idololatricum, & idioticum est, non credere, hoc ipsum in potestate nostra situm esse, prout supra de igne locuti sumus. At solum defectus noster est, quod minime ligna cognoscamus, per q̄ vitam accēdere nostram possemus. Non est contra naturam nos viuere vsq; in mundi renouationem, at solum vltra contraq; nostrum intellectum. Pro maiori parte priuamur sapientia, sic vt iudicare nequeamus quid vtile nobis exsistat, præsertim cum potestatem nostrā hac in re penitus ignoramus. Adam, quem inter mortales omnium sapientissimum existimamus, harum rerum optimam notitiam habuit. Quanquam a ligno vitæ postea priuatus sit: non tamen ad Theologiam, sed Medicinam id referri debet: Est enim lignum naturaliter, quamuis etiam animæ lignum sit. *Vita prorogatio est in hominum potestate sita.* *Vita hominum cur breuis.* *Adam omnium sapientissimus.*

Cum itaq; de vita longa scribamus ac doceamus hoc loco deinceps ēt sciatur, quod regna, regiones, ciuitates, & valles hæ nempe illis ad vitā longā plus minusue cōferant, aliis & vuliora, plusq; p̄ducāt gaudii, aeris, *Terra vna altera salubrior.*

& humorum ipsi vitæ salubrium. Penes quæ nonnullæ etiam caussæ nobis ad hoc intelligendæ sunt, nempe terræ, elementorum, ventorum, astrorum, &c. quorum omnium cuilibet ex sua natura possibile est lōgiorem vitam efficere, q̃ sit communis hominum ętas. Ex terra namq; nascitur omne q corpus nostrum alit & sustentat: item q hoc destituit ac interimit. Inde colligitur malum non solū corpori nostro creatum esse promptum, ut venenum & opiata, verum ēt id, quod ab istis maxime tuetur, vt aurū & melissa. Nec solum iudicandum, ad morbos creata esse medicamenta vt Tyrus contra venenum: alias concluderetur, in sanis corporibus nullam operationem habere. Sciendum igitur, ad corpus in sanitate sua cōseruandū, æque bene creuisse multa, vt ad sanitatem auferendum. Possumus etiam cibis atq; potibus cotidianis vt labefactare vitam nostram, ita ētangere pariter, & sanam conseruare secundum vsum aut abusum. Quo quidem vtimur ex elementis, iuxta receptionem vtile nobis aut nociuū est. Nam omne quod in nobis absumit ignis adurendo, id restituit ignis extinguendo. Quicquid vterq; nobis damni profert, aer ipse compēsat, qui vitam nullo pacto recusat nec deserit nos, at ipsi nos ipsum, ab eo recedentes: Hac ratione quod nobis vnum aufert elementum, aliud cōseruando restituit: & per eiusmodi vicissitudinem temperantur, vt nobis nocere minime, sed prodesse possint.

Terra non minus remedia, quā venena gignit.

Elementum vnum aliud restituendo compensat.

Et quamuis aer nos etiam interimere valeat infectione sua, qua nonnunquam contaminatur, id tñ in eo cognoscere, ac ad bonum alio nos conferre possumus. Nam is est particularis & vniuersalis, vno bonus, alio vero loco malus, prout etiam terra quædam altera melior existit. Cum aqua non secus comparatum est, q̃ & ipsa nobis vt aer aliquando fugiēda venit. item ignis. Nam ex vna melior saniorq; ligno prodit q̃ ex alio. Sic ēt Influentiæ, nec non astra superna cognosci debent, quæ potestatem habent vitam nostram diuersimode corrumpendi, nobisq; sanitatem adimendi. Similiter in his notandum, ea sanitatem adferre, vitamq; producere posse. Nam secta nulla, species aut genus nullum est æque malum quin bonum ēt ex sistat: licet ea pro nostro torquere superareq; nō possimus arbitrio, sicut nobis Iouem appropriate valeamus, & reiicere Martem, aut alias nobis eligere stellas vtiles & cōmodas, prout in herbis, quas iam eligim⁹, iā abiicimus. Eiusmodi potestatē in superiora nō habemus, eadē vel arcendi vel cōducendi: verū id bene possum⁹, videlicet ex eorū inclinatiua virtute p mediū aliq efficere, vt opent', & postmodū in nos, vti per annulos planetarū, imagines & alia, quæ latius & clarius scribentes explicabimus. Vlteri⁹ ēt considerandum ex prædictis ac similib. vitā nostram aliqñ pēdere, minui vel produci posse. Volumus amplius dicere quid

Cælum & Elementa vitam bonam & laedunt & conseruant.

Influentias vt vitæ bonæ effugere possit.

quid boni maliue nobis ex eis euenire valeat, vt possimus Dei virtutes & creationem intelligere cognoscereque, non quod eas funditus perscrutari præsumamus, aut ab origine satis contari, sed ab eis disperse decidere.

Considerandum latius de vita longa qua forma vel essentia regna, medicinæ, regiones, & superiora suas in nobis operationes adimpleant, quo valeamus virtutibus, quas in se continent, potiri, vitamque producere nostram, ac intelligere quæ sint virtutes eorum, & qui prodesse nobis valeant auxiliarique. Virtus eorum nostram longe superat, eo, quod subiecta minus exsistat virtuti sensibili, nos quoque iuuet vt lignū quod ardere non potest, nisi oleitatis aliquid superstes habeat. Dictatum rerum virtutes nostras longe superant in summis etiam viribus ad hunc modum. Earum essentia proprietasque, natura & qualitas incorruptibiles & permanentes exsistunt, sic vt non moriantur prout sensibilia corpora, vel vt homo qui vita priuatur & virtutibus omnibus exsuitur, corpore facto cadauere. Sed herbæ similiaque non pereunt in Essentia sua. Nam istarum substantia rerum & materiali corpore putrescēte, manet essentia quidem in terra non corrupta, rursum in suum simile transiens vsque in consumtionem terræ remanentis: verum quum in vsum assumtæ sunt, earum essentia transit per putrescentia corpora similiter in terram. Virtus autem, essentia, nec non proprietas humanæ, haud in corpore manent, sed a putredine recedunt.

Astrorum virtus qualis ad hominem.

Ex his colligitur nos herbarum Essentiam & similium in corpora nostra concipere posse, quarum virtutibus augeātur & nutrianrur illa: non quod istarū proprietates ita vna recipiant, vt si quis Ellebori Quintæ Essentiæ librā sumat, corpus quoque id similiter laxet, vt herba hæc, aut si comedat aurum, propterea ēt corpus fiat aureū. Haudquaquam: duæ namque differentiæ sunt ibidem, appropriata scil. vna, & altera materialis in corpore, in quo virtutes eius omnes manent. Hæc est essentia, non proprietas, sed Esse quoddam, ex quo nascitur Essentia multis & variis proprietatibus & appropriatis naturalibus pollens. Talis essentia postquam corpus ingressa est, permiscetur humoribus ad spiritus vitæ sustentationem. Est itaque hæc Essentia humor, in quo vita rei consistit, & hac ratione duo concurrunt humores in vnum, & cōcordant in permixtione, sic vt intrinsecum recipiat intrinsecum esse. Hoc illi per incorporationem vnitur inseparabiliter, vt vinum alteri vino cōmixtum. Notandum insuper ex eo corpore prodire consumtionem, quod humores humani semper mortales & consumtibiles exsistant: quo fit vt Essentiæ maculentur & in posterū debilitentur. Sunt igitur in hoc vno duo contraria, quorum vnum corruptibile est, vt humor vitæ: reliquum vero fi-

Essentiis rerum corpora nutriuntur.

Essentia corpus unit sens quid sit.

Talcum igne inuiolabile. xum Essentiæ rerum sunt, humores atque liquores. Fixum hoc tamdiu iuuat, donec absumatur, non aliter quam Talcum, cui nocere nihil potest ignis, temporis nihilominus longo successu consumitur alia ratione. De vita longa plurimũ conquerimur, quod priuati simus intellectu, sic vt ignoremus quid nobis assumendũ sit, vbi debilitas fixam substantiam arripit, ac imbecilles simus leonis instar, qui nimia pugna fessus est, & amplius nullo robore pollet, aut quum igni deficienti non habemus quod addamus lignum. Quapropter ad perpetuum est quod conferamus nos, & hoc describamus in posterum.

Haud nobis ignotum est, quasdam esse medicinas & regiones in quibus rerũ nullus est interitus, in aliis tardus, & ætates longissimæ sunt, ideo q; concordantiæ producentes vel prolongantes humorẽ vitæ, sint in eiusdem locis abundantissime. Quanquam inibi nonnulli mortales quidẽ sint, sed longissime tñ viuunt, de quib. hoc loco scribere nolumus latius. Sciendum etiã im̃ortales quosdã esse: ex quo mortale quid sit, & im̃ortale cognoscendum est. Item qui mundi gradus, magnęq; vires naturales eius exsistant, & quam egregie homo vita longa beetur. Duobus *Mortale & immortale quid sit.* modis id intelligendum: nempe mortale hoc est, q; mundi consumtionem exspectare non potest: & immortale, quod consumtionem exspectare potest quamuis ipsa mortalia sint. Interim mundus nihilominus permansurus est ad terminum in sua substantia: quod in ipsis tamen est ac nascitur, vt mortale nec non immortale diuiditur iuxta naturalia loquendo. Non tamen ex æquali mundo hoc prouenit, sed ex regionum partitionibus, vt Paradisus & Externus: in quo posteriore viuimus ex gratia, & spe, prout possumus. At in Paradiso qui mundus alter exsistit, nullus est interitus: nõ ex miraculo quopiam, sed naturaliter, quod eius natura hoc ipsum possit. Prout aurum nostrum a lepra conseruat & præseruat, sic Paradisus a morte, non per miracula. Neq; sic intelligendum, hoc est, ac si mortuum corpus resurgeret, quod miraculum foret, sicuti de cœlo & mundo ponimus. Hoc scitu maxime necessarium est, nempe quod in Paradiso nascitur, id æque in sua substantia immortale esse. In externi porro Essentia nihil habemus, præter essentiam fixam & corruptibile corpus, quæ quidem ambo conseruantur in Paradiso. De hoc tamen scribere multa, nostri æ non est experientiæ, vltra quam docet nos Essentia terræ, quæ centrum præbet. Non est etiã de his disputandum quæ in eo sunt, cum nostram longe peregrinationẽ superẽt, ac omne q; ordinem Paradisi cognoscere vult in terris. At spirituali modo potius in somnio de hoc loquimur quam vigilantes, ea ratione tantum, vt hoc loco

loco significaremus, vitam eius esse perpetuam, vsque ad consummationem, vel vltra fortassis, nobis id occultum est.

Quicquid igitur est ex Paradiso, immortalem nobis vitam efficere potest, nisi Nilus idipsum ablueret, eaque virtute nos priuaret. Sumus itaque materialibus & regione priuati, suisque rebus vi quadam: quare non est quod vlterius de his scribamus. De vita longa tamen quantum in nobis erit inquirere studebimus ac docebimus in sequentibus, illa relinquentes quæ habere non possumus, ac vniuscuiusque rei prædestinationem considerantes potius.

Vt fundatius de vita longa scribamus, ponderantes omne quod vitam longam in sanitate conseruat, eamque tuetur, vtiq; sciendum quod antea docuimus, duas esse vias, quibus vel adimitur sanitas aut conseruatur, vtpote Mens & Ens: In his duobus totius vitæ nostræ sanitas consistit & omne quod exercemus. Ex mente regnant ea quæ sua sunt, & ex ea nascuntur, vt incantatio, imaginatio, æstimationes, & influentiæ, quæ quidem in hac operantur. Ex Ente nascuntur complexiones, qualitates, membra essentiæ. Sciendum vlterius ac intelligendum, incantationem, æstimationem, & imaginationē in animo nostro submergi, quum nostræ cogitationes ita copiosæ fortesque sunt, vt rationem & animum superent. Sic etiam ex potentissimis viribus imaginationis, æstimationis, & incantationis ratio submergitur, velut odor ex rosa: quo fit vt syncopem & animantiam in influentias introducat, ac in mente sic regnet, hanc superet ac dominetur ei: non quod in mente nata sit, prout aliæ tres illæ præcedentes: sed in ea tam potenter inclinat, vt illam in bonum aut malum vertere possit, prout Sol qui vitrum aliquod penetrans, id iuxta suam naturam tingit, quod illo continetur: non alias animus noster transmutatur secundum naturalem vitam nostram, instar a Sole glaciei liquescentis. Ex Ente vero quæ procedunt, corporales infirmitates nobis adferunt ex complexionibus & qualitatibus: quæ complexiones ab exordio nascuntur ex Ente, quod ab humoribus conseruatur, vt de constructione corporis. *Sanitatis ratio est a Mente & Ente.*

Haudquaquam necessariū est eiusmodi morbos considerare, neq; mentis & entis origines, vel initia, seu essentias: nec etiam quid cholera sit, phlegma, sanguis, aut melancholia, sed in genere tantum procedere, prout infra demonstrabitur. Prius igitur practicā nostram aggrediemur & naturalia, quod ista mentalibus nihil conferant, nec econtra. Quare iam corporalib. in substantia Mediū suum assignabimus, ac demonstrabimus, tantisper de mentalib. tacentes, quoad curā. Intelligendū igitur, substantiam corporeā in solo humore vitæ esse conseruandā;

Conseruatio qua viuat. vt in quo vita est, & ex quo ceteræ complexiones reguntur, &c. Nō sunt complexiones aut qualitates renouandæ, neque purgandæ, hepatis vel splenis damna consideranda: Nam conseruatio hæc omnia tollit, & extinguit vitia quæque similia, nec nō omne quod in corpore superfluum est, ac id ad æqualitatem redigit. Eiusmodi conseruatio sic non operatur ex magno suo specifico, sed ex essentia sua plurimum incorruptibili.

Superiorum igitur obliuisci tantisper volumus, & practicam vna cum ordine suo demonstrare, cui suum primo regimen seruandum est, postea corporis dispositio consideranda: tertio medicina: iuxta hæc tria conseruatio instituenda est. Regimen a quo sumimus exordium quoad regiones minime venit in vsum inter alia, cum ex tribus istis minime curæ conseruationis existant, sed solum ordo conueniens, ac dispositio medicinæ. Spem itaque nostram in ea medicina, quæ non solum in iuuentute conseruat, vti hominem arripit, sed etiam animalia bruta, positam habemus. *Conseruationis qua facultas.* Eiusmodi magna quidem essentia, quæ rebus naturalibus inest, tam excellenti virtute corpus accendit, vt fortitudo nulla, neque virilitas ei deficere queat: item morbus nullus incidere vel accidere potest, cum nihil putrefieri sinat ob iuuentutis conseruationem, ex qua putrefactio nulla, morbusque nullus oritur. Non permittit etiam excrescere superfluitates: quo fit, vt ex abundantia morbus aliquis procedere non possit: corrumpi similiter non finit, & ita nihil ex corruptione mali potest oriri. Corpus deniq; adeo tuetur, vt affluentes morbi nequeant in illud per imaginationem aut impressionem intrare. Similiter ex tartaro prouenientes adhærere minime possunt, & si quid adhæserit antea, prorsum auellitur. Recepta quę proponimus ad vitam longam, non est quod ex communi sensu cupias intelligere, cum nos intentionem tantum nostram patefaciamus illis, qui bonam artis atque magnam cognitionem habent.

Theophr. quibus scribat. Iam practices artem & vsum, quanto breuius fieri poterit, explicabimus, etsi cōmunioribus non intelligibiles. His enim solum scribimus, qui magis quam communi pollent ingenio.

Conseruationis qua dosis & vsus. Eius Practica talis est, vt istius conseruationis drachma sumatur vna singulis mensibus semel in optimo vino, si natura non vsque adeo per senectutem debilitata sit. At in declinationem si illa venisset, singulis septimanis drachma sumatur vna: pariter si nonaginta vel cētum anni attingantur, singulis ternis diebus tantundem sumendum erit, vt supra. *Conseruationis dosis quibus augenda.* Summe notandum est, si quis viribus destitueretur virilibus, vt pondus iuxta necessitatem augeatur. Nam vis naturæ hominis in suo gradu virilis est, in vno magis quam in alio potentior ad patiēdum: conseruationibus

nibus considerandum venit,ea de caussa, quam in præcedentibus indicauimus. Aliquoties hominis propria natura tam imbecillis est, vt conseruari nequeat,velut in illis qui bonum a natiuitate fundamentum non habent,neque radicem. Et vt spongia non potest ceu lignum ignem admittere: ita nec illi prout alii bene fundati conseruationem admittunt. Quare licet medicina perfecta sit, tamen ob defectum compositionis & perfectionis in subiecto,quæ requiruntur ad naturam,operatio debilitatur.

De fœmineo sexu pariter intelligendum,interea dum illis confortatiuum hoc adhibetur, menstruum in alteram ætatem non deficere, nec fœcunditatem ad concipiendum & pariendum, dum tamen ex sua natura mulieres adhoc aptæ sint. Spiritus enim vitæ q in ipsis est, expellit ab eis quod contrarium exsistit,& conformat omnia prout oportet.

Similia de fœtu nondum nato iudicandum est,si nascatur in simili conseruatione, maxime sanam acquirere complexionem contra morbos omnes,& in conseruationem longam.

Vita longa in tribus consistit.

Cum igitur vita longa nostra consistat in tribus, vt in spiritu vitæ, qui nobis omnibus vitam conseruat: in humoribus vitæ, qui renouant illum: vnde post modum oriuntur aliæ complexiones & qualitates, non secus ac truncus & rami ex vna radice: receptum conseruationis in eo solum fundamus, & hoc ipso conamur spiritum rationis per naturæ conseruationem ab accidentibus defendere, quæ possent ex complexionibus illis procedere, prout mœstitia vel nimia lætitia, prouenientes ex eis, quæ sunt ex humoribus, quos quatuor ponunt, vt complexiones & qualitates,&c. Item sciendum peculiarem his non adhiberi medicinam: quo fit. vt etiam humores alii vitæ conseruari sint, quibus absque defectu quopiam exsistentibus, inde peruersi nihil oriri potest, vti complexiones. Hac ratione corpus bonum ac sanum redditur,& omne quod est in eo. Quo fit etiam,vt spiritui rationis accidere mali nihil possit ex aggrauatione corporis,sed in Esse bono conseruatur & natura, sicuti de visu, auditu, gustu, &c. simpliciter intelligi potest, videlicet ad hunc modum in æquali proportione conseruari. Processum igitur conseruationis, cuius antea meminimus, duabus viis conscribimus: vna de simplicibus: altera de arcanis. Quanquam simplicia minime separata fore cupimus ab arcanis,at illa simul iungimus,cum per se quidem eiusmodi simplicia virtutes ac vires habeant admirandas,vt nonnulla quadraginta conseruent annis, alia centum, quod æquiparamus virtutibus arcanorum quoad conseruationem. Essentiam eiusmodi simplicium tantam ætatem exhibentium arcano haud minorem existimamus, vt

Conser. processus via duplex.

Simplicia quas vires habeant.

Daura fo- *folia Daura*, quæ non ante centum & viginti annos mori sinunt eis vtentem, quorum virtutes de natura rerum ponimus, & hoc loco pro maiori parte reticemus ob hominum incredulitatem. Non secus flos Sectæ Croæ centum annos adfert vtentibus eo, minoris ætatis & maioris. Horum longe plura sunt non minus suspicienda, quæ non ponimus hoc loco. Arcana vero maiores conseruandi vires habent, quam simplicia quæ diximus, eo quod magis confortent ac nutriant radicales humores illis, nempe simplicibus: non aliter ac caro & herbæ, quæ nutriunt hominem, sed inæqualiter, cum vnum plus virium habeat altero, sic vt natura magis gaudeat illo quam isto, maiorique id recipiat vtilitate. Receptum igitur conseruationis ad duas vel tres ætates in viris & mulieribus ponimus ad hunc modum, qui sequitur.

Arcana quas vires habeant.

Conseruationis præparatio.

℞. *Florum sectarum* ℥ j.
Foliorum Dauræ ℥ v.
Essentiarum auri,
Perlarum an. ℥ ß.
Quinta Essentiæ. *Croci,*
Chelidoniæ,
Melissæ an. ʒ v. Mixta simul omnia secundum Artistarum morem, & in compositum vnum, organis vitreis ad [illegible] supra, fer. abis. Hæc medicina sufficiens est etiam ad curam expulsionis morborum accidentalium, qui veniunt in futuris.

Iam de Mentalibus est quod loquamur, cuilibet caussæ peculiarem curam assignantes. Morbi siquidem ex mente, vel in mentem venientes rationibus diuersis, inter se differentibus, accidere possunt & inæqualibus vt meminimus antea. Primo de mentalibus agemus, quibus morbos ex astris prouenientes concludemus. Et quamuis originem & naturam exacte superiorum cognoscere non possimus, cum nostris inuisibilia sint oculis & suis mansionibus, & per consequens virtutibus: nihilominus de his tantum loquimur, quæ videmus per ipsa, nec non illorum operationes, quas nobis demonstrant: & iuxta has practicam nostram ponimus, dicentes, eorum operationes in spiritu mentis fieri tantum (vt meminimus alias) sic vt in eis mens nostra mergatur, &c.

Cælestibus quomodo homo resistere possit. Cœlestibus cursum impedire suum nolumus neque possumus, sed illis resistendi potestatem habemus, non secus ac murus fortis bombardis atq; tormentis, idque duobus modis: non aliter quam Sol Influentiam in lapidem imprimit, qui si iacuerit in aqua lapis ille, non poterit in eum Sol vires suas immittere, & hac ratione lapis est præseruatus. Sic

tus. Similiter in hominem Influentia dupliciter intrare potest: vno modo per informationem impressa, quæ non potest impediri, tum prout gramen in pratis absque Sole superiorum vegetari crescereque minime potest, cuius caussam alio loco ponimus: pariter est vna quæ nos conseruat & sustentat Influentia, tanquam nutrimentum corpus, non secus & constellationes. Altera quidem est accidentalis, quæ potest nocere nobis impediendo priorem, sic vt in nos exercere suas operationes haud valeat, vti de Planetis & similibus scimus, cōtra quos præseruationes & conseruationes opponimus, vt effectus earum in nobis nihil possint. Eiusmodi conseruationes fiunt Planetarum annulis & imaginibus secundum influentias constructis. Quod nos de Imaginationibus ponimus, notandum est: sic vt annuli Planetarum vires atque naturam habeant nos ab accidentibus tuendi, quod ad vitam longam attinet. Verum non placent variis de caussis. Hoc sciendum, influentiam ex mente nempe dirigendam in aliud: prout si Mars perdere me dispositus foret, inclinatioque foret eius in mente mea, qua possem in mentis ægritudinem incidere: homunculum extruo meum, vt illius operatio huius in imaginem transeat, quo liber euadam. *Homunculi quæ vis sit.* Nam in homunculo facilius est subiectum, in quod Planeta cum delectatione suam leuius potentiam absque resistentia cōplere potest. Quare se dirigit in facilius, relicto difficiliore, cum vna sit materia per apertionem, ad quam inclinatus est vt meam perdat naturam: ideo sumit exordium a faciliori, sed in eo satiatur ac manet. Quamuis caussæ plures huius assignari queant, quas non adducimus, cum ad conseruationem in vitam longam sint inutiles.

Hac via Mentis igitur fit conseruatio, videlicet vt superiora torqueantur in aliud minus resistens, vt animo liberemur a superiorū graui iugo, per quod sæpius mors irrumpit.

Contra Incantationes etiam aliquid proponere volumus, ne per eas vita longa nobis adimi queat. Eiusmodi remediorum aliis multis locis meminimus, non tamen quod conseruationes exsistant, sed curę potius Incantationum. Idem aūt hic intelligimus, quod supra de Mente ex astris peruersis, ad eundem scil. modum Incantationes auertendas esse, vt Influentias prius in homunculū. *Incantatio vt auertēda per homunculū.* Similis operatio fit per contrarium, quæ mentes nostras, ac membra mentalia, necnon entalia nostra constringit, cuius fundamentū est in animo nostro, prout de incantationib. dicimus: in aliud subiectum etiam dirigenda est, & non in illud quod habemus de astris, sed ad incantationem suam in hunc modum. Homunculum ex cera iuxta meum vsum exstruo, quem suo loco repono. *Homunculi præparatio & vsus.*

NNnN 2

In. quicquid incantatiue cõtra me attentabitur, id in hac imagine cõplebitur. Nam ex mea mente id progreditur, item & Incantatione ex sua mente, sic vt mentes concurrant, & ab vtraque parte nihil in alterutram damni fiat, aut operationis. Iam hac forma declarauimus per imagines incantationibus resistendi præueniendique modum.

Imaginatio vt per imaginationem auertatur.

Non secus imaginatio per contra directam imaginationé destruitur. Accidere potest, vt per alterius imaginationem occidar: talis imaginatio quæ compleri debuisset in me, torqueri debet alio, ne sanitas & longa vita mihi per eam adimantur. quod hoc exemplo sic declaramus. Si quis inimicitia maxima contra me sic foret affectus, vt summo desiderio mortem assiduo meam optaret, nec esset incantator, sed inuidentissimus inimicus, quod quidem ignotum foret mihi, ac eius contra me pessimus animus occultus: Ego vero contra, pono meum animum in suam requiem quam maxime possum, hac ratione vindictam quæ [illegible], vt nemini sim infensus, nec alicui noceam: propter eiusmodi pietatem, inuidia magna hæc adimpleri minime potest, quæ contra me dirigitur. Est itaque pietas contra prauas imaginationes maxima summaque conseruatio, quæ fieri queat.

Pietas summa conseruatio contra imaginationem.

Æstimatio quoque pariter operari potest, quæ est in nobisipsis. Vt quum æstimo quod mea ratio ferri nequit, mihi talis æstimatio [illegible] meæ submersio erit, sic vt cum æstimatione rationem attuttere possim ex ordinata permixtione, prout etiã de æstimatione diximus alibi. Contra similes æstimationes optima conseruatio est, rationi plura non imponere quam ea ferre possit, qua via tales æstimationes adimplentur. Aliam conseruationem ponimus: vt quum de Deo æstimaremus. quod rationem superaret nostram, ad homunculũ contra astra positum confugiamus, qui est eiusdẽ naturæ, cuius & nos sumus, & ita speculatio nostra superflua transit in homunculum, quæ nos corrumpere posset. Nam ibidem nulla resistentia fit, quin eiusmodi speculationes sine damno compleantur, ex repartitione sensuum existentium in me & in homunculo, cum differentia perfectionis & imperfectionis.

Æstimatio vt conseruetur.

Per æstimationes & imaginationes adimplentur multæ superstitiones, quæ nõ sunt impressiones, nõ incantiones neque æstimationes, sed superstitiones, exemplo simili quidem intelligibiles. Hac superstitione me pono imbutum, vt quum super tecto meo crocitare coruos audiam, indicium fore mortis alicuius æstimarem (similia multa reperiuntur exempla non recitanda) superstitio hæc ægrotum reddere me potest, aut ægrum occidere cuius caussam ponimus de Superstitionibus. Mea cõseruatio hæc est, nempe vt eiusmodi crociationem credam esse naturalem,

Superstitionis quæ cura & conseruatio sit.

ralem, & non iuxta stultam opinionem hominum & meam operari: hoc ipso iam superstitio mea destruitur: nam in dubio posita est cum stultitiæ meæ tribuo. Nihil enim superstitiones magis destruit, quam considerare ipsam meram stultitiam esse. Ita iam ablata noxa erit. Nam consensus facit actum, qui hoc intellectu labefactatur, dum ergo simplicitatem considero meam, & fatuitatem inanis eiusmodi fidei. Nec solum de coruis id euenire solet, verumetiam de alijs omnibus, hoc loco de vita longa recitatu minime necessarijs, nec vtilibus. De conseruationibus satis hactenus dictum sit.

Quod autem de his difficulter intelligimur, hoc solum illis accidit, qui nec nos, nec naturam ipsam percipiunt, in quibus momenti tamen nullum sicum non est. Nam qui non intellexerint nos, de vita longa, nolumus eos docere clarius. His tñ qui fundamētum habent, processus nostros scripsisse, necnō abunde satis aperuisse nudeq; detexisse voluimus.

De cibi ac potus regimine si quid scribendum est, hoc solum ponemus, quod ad vitam lōgam facere scimus, reliquum locis alijs & alio modo tractandum reseruantes. Primo sciēdum vtiq; cibos iuxta processum alium, veluti cum Medicina præparatos esse debere, vt possint superfluitates humorum expellere, qui latent in corpore, necnon in eo crescunt. isti per conseruationem cum cibo & potu prorsum auferuntur. Postmodum scitu necessarium est, internarum ægritudinum omnium curas cōuenientibus medicamentis accelerandas ac promouendas esse, vel etiam 5. Essentijs. De morborum originibus, & medicamentis hic nihil ponim⁹, quod in Physica multis locis exstent: hoc solum tradimus, quod ad vitam lōgam regiminis optimus ordo sit, moderata diæta, quam non declaramus, cum vnicuiq; medico satis illa nota sit. Vnicum hoc addemus, videlicet a sua separandos esse immunditia cibos, vti de separationibus elementorum docuimus. Separatorum eiusmodi ciborum vsus cum moderata diæta, vitæ longæ miram sustentationem & conseruationem exhibet, carnem atq; sanguinem instaurat, vt morbus nullus per cibos externos corpori damnum adferre valeat: quod quidem alii cibi & potus minime faciunt. Ciborū eiusmodi separationis vsum, ad vitæ longæ fundamentum pro illis ponimus, qui vitam longam viuere cupiunt, multis de caussis, hoc loco scriptu minime necessarijs. Hoc affirmamus hic, regimen esse, quo sanguinis & carnis complexiones aluntur. Conseruatio tamen ad vitæ spiritum, & eius humorem pertinet. His regimini vitæ longæ fecisse satis nos arbitramur.

Conseruationis vitæ per cibum & potum.

Diæta vitæ longa mater.

Separationes autem ciborum & potuum in Archidoxorum nostrorum tractatu descripsimus de Separationibus Elementorum, & puti ab

NNnN 3

impuro: similiter de Regimine ponimus ibidem, quod sit id ad vitam longam optime commodissimeque tenendum Hoc loco non repetimus quod de illo satis abunde scriptum sit alibi.

Qui tamen aer, & quæ terra necnon elementa meliora sint ad hunc modum indicabimus, videlicet in ignis elemento, nullum aquat cum oriri posse morbũ, nec e contra: sic de terra necnon aere idem etiam est intelligendum. Item quod in igne viuit, liberum est ab aliis infirmitatibus, præterquam ignis.

Quapropter consideranda venit, & in vsum assumenda necessario est ęqualitas aliqua mediis ex elemẽtis petita, in qua vita longa sit. Quod quidem in labore Sophiæ tantum consistit, in quo fiunt operationes Elementorum cum virium suarum perfectione, sic vt conclusus ignis homini morbos omnes adimere valeat, ac ab eo pellere necnon quam longissime arcere. Laborem Sophiæ tamquam huius mundi paradisum alterum existimamus, in quo morbus nullus pullulare potest, nec manere, nullum venenosum animal habitare, nec intrare: neque sanitas vlla corrumpi. Hoc optaremus a Domino Deo nobis concedi videlicet, vt libere, ac sine Idiotarum contemtu de labore Sophiæ liceret scribere ea solum, quæ nos docuit experientia. Verum propter istos nobis tacendum est cum patientia de miraculis, & magnalibus Sophiæ Laboris, in quo terra reseruatur. Cum igitur ea tacere nos oporteat, in secretis nostris ista describere dumtaxat volumus, vt in perpetuum nobiscum sepulta maneant absq; termino vitæ. De vita longa dictum sit hactenus, pro nostris ac illis Philosophis, qui felici necnon subtili sunt ingenio præditi.

Labor Sophiæ est alter paradisus.

Finis Libri de Vita longa.

THEOPHRASTI EX HOHENHEIM VTRIVSQVE MEDICINÆ DOCTORIS, DE VITA LONGA, Liber primus.

CAP. I.

Argumentum quod huius libri. Vita quid sit.

SI de vita longa Theophrastum philosophari fas est, Necessarium primo, scituque dignum, quid vita sit, existimo, maxime vero immortalis: quem locum Prisci prorsus integrum reliquerunt, credo incognitum, aut non satis intellectum. Hinc est cur alteri solum, mortali scilicet, consultum voluerint hactenus. Verum vt tandem quid vita sit, definiam: Nihil, me hercle, vita est aliud, nisi Mu-

Mumia quędam Balsamita, conseruans mortale corpus a mortalibus vermibus & eschara, cum impressa liquoris salium commistura. Praeterea vita nostra, vita nempe longa est, quam nec spiritus, nec lumen naturae breuem esse aiunt. Ignorantium vero breuis, cum arte longa. Breuius arte quid? Vita vero quid longius, inter mortales saltem non superstitiosos? Porro diutius, sanius, viuaciusque quid Balsamo? Velocius, debilius, mortalius corpore Physico quid? Temperamentum quippe est breue a longo, & a breui rursus longum. Cur longa igitur vita & cur breuis? Veruntamen ea vita, quae supercoelestis Physica, apud nos canones non habet, nostrae auctoritatis pompa, mortale solum corpus indicat, ac regulatur (vt sic dixerim) ab arte in tertium vsque terminum, imo quartum etiam & quintum. Haec de viuo. Quid inde de morte? Mors namq; quid est? Nihil certe aliud, quam balsami dominium, Mumiae interitus, salium vltima materia.

Vita quorum sit breuis, & longa.

Mors quid.

Quibus ex immortalibus separatis a mortalibus, mortalium membrorum transiturum inducit regressum. Hęc itaq; est vita longa ab exordio dicta. Haec etiam est vita breuis, de morte videlicet dicta. Mors apud nos mors est, non vita. Longior vero hac morte ars. Hae res vitae dissolutiones, digestae quoque separationes puri, longae & sanae, cum mortalis, tum immortalis, quam dies natalis coniungit ac copulat, idque ab vtrisque corporibus. Nam omnis coniunctio rerum mortalium, maxime diuersarum, adfert secum dissolutionem. Quemadmodum omnē coniunctionem rerum naturalium, & earum quae praeter naturam sunt, sequitur dissolutio. Sic vitae quae coniuncta est, comes est dissolutio. Mortis enim caussa bellum empiricum est, nō aliud fere, nisi duellum quoddam, ductum a mortalibus & immortalibus. Atq; hoc est plane quod dicitur, Pugnat quisq; pro patria. Morbus vero quasi iaculum, & Anthos belli lorica, praeter lites in his, quid aliud? Hinc est huius mali fons & origo, generatio morbi, quam cōtinuo insequitur mors. Ex quib. facile colligere licet, quid vita sit tū mortalis, tum immortalis. Qua ratione vtraq; conseruari debeat, id quod infra ēt in fine Physici corporis latius patebit,

Morbus quid.

Cap. II.

SVpradicta omnia vt clarius innotescant, principio de Physico corpore dicendum esse existimo. Omnium quippe quae tractantur per nostra argumenta, sustentatio, Physici corporis caussa est. Atqui generalis quidem praxis in Physico corpore in hunc fieri modum oportet. Principio considerantur partes eius, & hae ex locali anatomia per locum totius Physici corporis cum intellectu medullarum, conditionum,

vſus ligamentorum, formarum oſſium & cartilaginis, neruorum, carnis proprietatum, ſeptemq; principalium membrorum virtutum, idq; vniuerſum, vt quid acturus ſis in Phyſico, teipſum intelligas ad hanc regulam. Principio oportet probe cognitam habeamus vniuerſam rationem atq; naturam, cum phyſici corporis, tum Phyſicę vitæ. Corpus ſiquidem vitaq; phyſici mortales. Ex mortali vero nihil poteſt elici, quod pariat vitam longam, ſed ea quæ poſſunt haberi ex his, ſanum reddunt corpus, & ſic neq; corpus, neq; vita mortalis, in hac noſtra monarchia debent conſiderari pro ſententia Arcani, vel Elixir. Extra nanq; corpus eſt vita longa, & a corpore conſeruatur, corpuſq; inferius ab ea. Præterea interueniente corpore, exoritur diſſolutio vitæ vtriuſq;. Vbicunq; enim mortalitas non eſt coniuncta immortalitati, illic diſſolutio eſſe nequit. Hoc loco plurimum laborauit empirica Muſa, & Sophiſtæ Medici, Spagyrorumque, qua ſcil. ratione corpus tanquam balſamum conſeruarent, ne cauſarentur mortem, cum balſamum ſit vitæ Mumia, non corporis, haud memores interim in vita mortem non eſſe. Nihil enim aliud vitæ mors eſt, niſi diſſolutio quædā ab immortali, quæ vbi accidit, tum demum moritur corpus. Atqui huc omnia ſua excerpta retulit Hippocrates, corpuſculumq; illud præ manibus ſumere, tanquam ſubiectum longæ vitæ, & mortale mortali conſeruare decreuit: cum in eo nulla vnquam fuerit vita, quæ ex illius fonte manarit. Corpus enim creatura eſt, at non vita, nihilq; minus mortis filia. Igitur ex Archa ea deſcendit, quæ eſt immortalis. Non prorſus referenda eſt, in quies, Hippocratica [illegible], ad mortalitatem. Eſto; at multo faciliorem viam ad ſanitatem inuenias, quandoquidem e ſuperis deſcendit Magnale iſtud. Nihil enim præter ea quæ creaturæ ſunt, Hippocrati tribuit Deus, imo nec ei ea plene, quæ creaturæ ſunt, inſignia Myſteria dedit: ſed ad rem. Huic corpori Deus adiunxit aliud quoddam, puta cœleſte, id quod in corpore vitæ exſiſtit: de quo THEOPHRASTVS EGO: Hoc opus hic labor eſt, ne in diſſolutionem quæ mortalium eſt, & huic ſoli adiuncta, erumpat. Etſi in corpore iſto caduco accidere poteſt diſſolutio, atq; adeo colligi ex ea amiſſio cœlici corporis, tamen vitæ longæ obeſſe nequit, propter reſtaurationem, quæ ſubinde fieri debet, vt prorſus omni defectu careat corpus. Sicut enim ignis tantiſper, dum ligna adſunt, viuit, ſic vita lōga dum adeſt corpus ex archa, quod corpus vt corpus conſeruandum eſt interueniente corpore, quod extrinſecus conualeſcit. Inde enim conſeruari poteſt. Nihil enim aliud eſt corpus, niſi ſubiectum, in quo longa vita corporis æterni gliſcit.

Mortale immortale nihil facit.

Vita longa vis est extra corpus.

Vita mors quædam est.

Hippocr. tangitur.

Vita non est creatura &c.

Corpus Physicum cœlesti fulcitur. Corpus quinque

C A P.

CAP. III.

HActenus de Physico corpore: nunc qua ratione materiam huius ab omni corruptione conseruari oporteat dicendum. Principio, quicquid in seipso corpus corrumpit, idem alieno corpore est recuperandum, ita, vt monarchia Spagyrorum non admittat peruulgatā balsami naturam, qua corpus conseruare laborat. Sicut enim fieri nequit quin lignum absumatur igni, ita fieri non potest quin corpus aliquando corrumpatur vita. Quare minus admittendi sunt Essentialium rerum periti, qui longam vitam balsamo comparari autumant. Cum potius hæc sit natura balsami, vt corpus a corruptione eiusdem conseruet, ne in corpore vacuum insit. Nam omne vacuum eius loci morbus est, siue ægritudo in corpore, & quasi atrophia quædam vitæ longæ. In perfecto enim corpore locum habet vita longa: In imperfecto in continuū defectum ad mortem vsque dissoluitur. Scimus enim physicum corpus sustentari posse a morte, & illud ipsum ex vi suæ mumiæ innatæ. Hæc ad vitam sanam, non longam, qui terminus pro physico est corpore. Operæpretium autem est, ante quam vitam longam declaremus, sanam vitam exhibeamus ac præstemus. Sunt autem illa, quæ a morbis defendunt. Vt in Persico igne perit membrum non citra dispendium vitæ, quandoquidem iste morbus membri est mors; deinceps caussa vitæ cordis, & hoc ab accidente, potest tamen & per physicum balsamum tolli. In Mola & Hernia eleuatur vita longa tantisper, dum definit idem humor. Similiter in carbunculo, & saphyro plus æquo gliscit. Obseruādū igitur est corruptionem a corpore auferendam, & quod in vita longa exarsit, in refrigerium denuo redigendum. Quare hoc loco specifica Naturæ, quæ in hoc sunt adornata, corpus vndecunque morbo confectum, muniant necesse est, id quod Medicorum esse debet. In vita autē longa nihil eiusmodi requiritur. Leonina enim ad vitam longam, ex aquo cum eo, qui a morbis alienus est, potest reduci. Similiter Luhiasis & Tympanites: sed hæc de vita longa. Nunc ad breuem vitam, Testalē, scilicet. Quicquid in Hyposarcha sustinet corpus, interueniente præcipiolo administrandum. Rustenna ænea in epilepsia. Perla grandis in gutta Sardiniana in matrice, & in id genus aliis. Teliana in Thyra: Thutia in ophthalmia; Perstitella in Erisypela externa, Hypericon in aliis effusionibus. Hæc atque alia, quamuis probe confecta & absoluta, nihil tamen prorsus ad longam vitam faciunt, sed in hoc solum adhibentur, vt conualeat corpus. Parui enim refert, quod ad longam vitam attinet, consulatur febribus necne, Ephemeræ, Causoni, Phthisi, Ethicæ, & id genus aliis. Tantisper enim dum spiritus naturæ manet, corpus cœle-

Balsami natura quæ.

Vita quibus seruanda.

Testalis vita, & c. remedia.

ſte ſeruat, manetq; vita longa vna cum cruciatu morborum. Hic non præſto eſt mors. Quatenus enim corpus in tutelam medico committitur, mors eſt, at non cœleſte corpus. Ex corpore autem diffluit venenũ in vitam, quam adeo accendit, vt prorſus in Eſcharam erumpat, quandoquidem a corroſiuis mors ducit originem, & arſenicale in vniuerſum quoddam Realgar eſt, ideo nec deſinit a natura veneni, quouſque ſatisfaciat ſuæ naturæ, donec & reddat conſumtum corpus, idque tamdiu, vſque in Eſcharam incineratum conuertat, nec poſt finem ceſſabit a ſua malitia in ea. Quare duplex praxis aggrediunda eſt. Hæc, vt vitam conſerues: alia vt reprimas corpus, ac places, & idipſum in dies propter corruptionem, quæ quotidie accidit.

Vita corporis contagione afficitur.

Vitæ longæ praxis duplex.

CAP. IV.

CVm pro natura creationis corpus & eius phyſica vita tanquam vna pars in compoſitionem formæ tranſit, & quia phyſicum corpus dimidium eſt, cum cœleſti totum: plus igitur medico conſiderandum, vnde & ex quibus maior homo conſeruandus ſit. In maiore ſiquidem vita conſiſtit vita longa: At in minore, mortalitatis ſubiectum, & hoc inſeritur iuxta prædeſtinationem, cum corpus, tum vita cœleſtis phyſico corpori, quæ velut indiuidnus comes ſequitur hanc coniunctionem. Ex qua quidem de prædeſtinatione ſciendũ, quod quæ innumera ſunt, aliud coniunctio, aliud oportet, aliud rerum eſſe, aliud vita, aliud mors, o nnia ta nen illa abſque prædeſtinato termino vel puncto deputato, q:i ndoquidem ſub m inu priuilegiata hunc tenere conditor decreuit, vt ſt tutum apud ſe habeat, poſſitq; abſq; reuocato iudicio libere, quod vult, quodque viſum eſt, diſponere. Porro redacta coniunctione alia harum duarum formarum, naturalis videlicet, & eius quæ præter naturam eſt in formam naturæ, idque omnino in cella matricis elicitur, genitores duos, filium vnum, genitrices etiam duas, & filiã vnam, has quatuor perſonas gignere. Parit hoc ſemen cœleſte cum mortali id animal, quod genitum apparet, elementale ſemen & ſuper cœleſte ſimul. Nam hoc loco vere operatur corporale ſemen, id quod in prędeſtinatione ductus naturalis conſeruari oportet. Ea autem quæ præter naturam eſt forma, in primis conſiderari debet, ita, vt per illa etiam, quæ præter naturam ſunt, ſeruentur. Sic duplicium bonorum heres inſcribitur puer, Naturæ & Eſſentiæ, quæ a natura exiſtit, iuxta præſcriptum creationis quæ ſimul oboritur, idque ab eo, qui præter naturam eſt, parente, qui corpus regit ac gubernat. Ex duobus quippe his parentibus ſuperius ſequitur matrimonii coniunctio diuinitus. Nam Adamus neque ex creatione eſt aliquid adſequutus, neque aſcendentibus ſignis, neque aliis rebus ob-

Corporis duplex ſexus quaternio creationem.

obnoxius factus. Nihil igitur ex Astris quatuor cum homine participes. Indiuisa sunt enim astra & homuncula, sed ex eo, quod præter naturam est, vitam longam accepit. Verum vt habeat medicus, quod vsurpet, neque passim sequatur imperitorum nugamenta, qui frigidissime hac de re scripserunt, principio admonendus Medicus, vt plus ad ea, quæ præter naturam sunt, quam ad ea quæ secundum naturam fiunt, animũ adiungat: Deinde vt prædestinationem pulcre calleat. Ex hac enim tanquam ex fonte potius scaturit ea Monarchia, quæ præter naturam est, quam specificum & Qualificatum. Atque hinc est peruulgatus ille error, quo non pauci inducti, sic statuunt consulere corpori, vt multo plura corpori, q̃ quæ corporis sunt tribuant. Hæc vt clarius innotescant, similitudinem hanc cape. Videmus in eo quem somnus oppressit, vitam naturæ duntaxat inesse, fatumque spirituum cum eo colludere vna. Vbicunque igitur præsens vita exsistit, non plene, atque adeo citra vim exsistit. Ea quamuis mortua sit, quia non operatur, tamen corpori insita est. Item in eo qui iugulum gladio præbet, ictus vitam longam aufert. Quicquid porro in corpore subsultat viuum adhuc, ingenita vita naturæ est. Hæc prorsus non est obseruanda, sed ea qua corpus reuiuiscit. Præterea vita longa tanquam homo exsistit nob.s, vt ignis ligno insitus, quo redindegratur homo.

Medici est, plus conside rare qua præter quam q̃ secun dum naturã sunt.

Vita homi nis ign si milis.

Cap. V.

Sed vt magis dilucide appareant ea quæ de parente diximus, qui præter naturam est, & naturali iuxta præfinitum insitus. Quæ caussa est duplicis vitæ, ac corporis Naturalis, & eius, qui præter naturam est, parentis. Ex quibus facile liquet hominem duplici semine nasci. De his omnibus sic breuiter habeto. Iam inde ab Adamo immutata est complexio vna cum natura generationum in carne, pp importunas & intempestiuas operationes personarum in earum natura contraria. Palam enim est; neque melancholiam principio nobis ingenitam, neque sanguineum, neque cholericum, neque phlegmaticum fuisse. Ex melancholia enim & cholera, similiter ex aliis, nulla vnquam orta est plena complexio. Nam semine contrario semel confuso periit vna natiua complexio: adeo, vt nemo cholericus plene ac perfecte dici possit. Quod si sola & in gradu suo permansisset, porro etiam apud nos præcelleret cholera. Quare medicus prorsus de quatuor complexionibus nihil sentire debet. In Adam n. non fuerunt, multo a. minus in eius prole, & nec simul consistere possunt ista quatuor inter se diuersa. Præterea sic ut interueniẽte partu intẽpestiuo singulæ cõplexiones corrũpuntur, & id ipsum nõ sine iactura liberorũ (q.d.n. est cõplexio? parentis natura est,

Complexio natus homo non est, sed ... tus.

Complexio Medicis negligenda.

Complexio quid sit.

idque sine calido vel frigido, nigro, vel albo) sic etiam in eo, quod præter naturam est, corpore, semen quoddam hereditarium exsistit. Et si duo eiusdem complexionis homines copulantur, tamen supernaturale semen, sub quo cum sapientia, tum vita delitescit, nunquam vere coniungitur. Duplex ergo est matrimonium, aliud quod humana ratio persuasit, aliud quod Deus coniunxit. Illud proprie matrimonium non est, nisi quatenus oculi & captus naturæ sinunt. In illo, quamuis vndecunque dispiciat homo, quod sibi ac pueris prætexat, spiritum Dei qui eos copularit, requirat, honestum prætendat, nihil tamen nisi hypocrisis est. Argumēto est subinde noua mutatio locorum. Hoc autem quod Deus coniunxit, proprie matrimonium exsistit, & ad vitam longam refertur, propter diuortium, quod hoc loco accidere nequit id quod nemo nisi interuenientibus liberis, intelligit. Propterea multi, vel in vtero matris sunt sanctificati. Hi sunt, quos Deus copulauit, vt eam, quæ fuit Vriæ, & Dauid, quamuis ex diametro, (sic enim sibi humana mens persuadebat) cum iusto & legitimo matrimonio pugnaret hoc. Quia tamen vterque præter id, quod naturæ erat, quasi hereditario vitam longam adeptus est, propter Salomonem, qui aliunde nasci non potuit, nisi ex Bethsabea, coniuncto Dauid semine, quamuis meretrice, coniunxit Deus. Adeo quicquid est præter naturam, velut naturæ thesaurus est Deo commissus, id quod apud Spagyricæ artis peritos palam est, vitæque longe mirum in modum consentaneum. Hæc præscribuntur in hoc, vt quæ præter naturam sunt, physico plene appareant.

Matrimonium duplex est.

Bethsabea Dauidi iuncta.

Præter naturalia Thesaurus sunt Dei.

Cap. VI.

Diuisa igitur duplici praxi, alia in physicam, alia in longam vitam, quatenus vtriusq; inciderit vsus, ex fine indicabit physicus. De hac autem vita, quæ præter naturam est, qua de in præsentia loquimur, videndum num fieri possit, vt aliqua ratione adsequamur illam in physica vita, quando extra vires, quæ secundum naturam sunt, exsistit, & sub illa longæ vitæ arcana delitescunt. Nam hoc loco palam fiunt impressiones, quæ præter naturam sunt, vt vt scilic. in supernaturalem vitam simul concurrunt, vt vt etiam firmamentum in corpus, quod secundum naturam est, concurrit. Et si Impressiones supernaturales appareant, tamen obscura est illarum cognitio. Hinc est cur Impressiones ab aliis dici cœperunt, ab aliis incantationes, ab aliis superstitiones, ab aliis aliter iuxta præscriptum Magicæ artis. Nam ex his fluit ea, quæ Græcis Magiria est. ea præter Impressiones, quas Incantationes & superstitiones appellant, aliud nihil tradat, & idipsum in corpus supernaturale.

Quare

Quare operæpretium est de corpore supernaturali in impressionibus suis loqui. Cum totam Magiam ab Astronomis etiam in alienum vsum torqueri videam, & perperam ab omnibus applicari superstitiones, & pharmaceutriam quandam. Quemadmodum Necromantiam & Nigromantiam, huc omnino retulerunt, vt vtraque Idololatria quædam esse credatur. Quæ, nisi interueniat Influentia, prorsus silescunt. Quãuis enim quaqua versum respondeant, at loquantur Manes, tamen non nisi ea, quæ præter naturam est, Influentia interueniat, accidit: id quod perperam impostura Satanæ creditur: quia impossibile hoc sit homini, cum facile assequi liceat, vt in Exorcismis Phantasticorum spirituum fieri videmus. Nam tota Cabalistica Magia hoc in se claudit, vt palam faciat corpus, quod secundum naturam est, a corpore quod præter naturam existit, & nobis velut imago insitum, sustineri & administrari, vt diuersos & longe dissitos sensus, puta Orientalem & occidentalem æquales, cogitationesque incognitas, cognitas absens reddat. Quãquam difficile admodum sit cognitu his, qui huius artis Cabalisticæ prorsus rudes ac imperiti sunt. Cum ab his etiam, qui hanc artem apud omnes iactauerunt, longe erratum sit, id quod translatio eorum ex Hebræo & Spagyrorum canones indicant. Quare de praxi longæ vitæ concludimus in hunc modum. Ex Influentia supernaturali non modo Incantationes, verum etiam imagines, & Gamahæas fluxisse. Hanc quidẽ Philosophastri in Astra firmamenti retulerunt, & ex carbonibus cœli Martem & Iouem finxerunt, qui corpus illud quod præter naturam est, regerent & administrarent: cum tamen non sit iis porro, nisi in res mortales, quæ prorsus nihil ad longam vitam faciunt. Quare ex supernaturalibus corporibus, non naturalibus, elicienda sunt, quibus ad longam vitam vtaris. Tota enim vis illa supernaturalis Magica est, & omnis Magus Influentiam, quæ præter naturam est, vna cum corpore, sub quo vita delitescit, deprehendit. Corpus, inquam, quod in se gerit homo, inuisibile homini, quemadmodum de generatione habetur, &c.

Cabalistica Magia quid sit.

Influentia & Gamahæa ex Influentia supernaturali orta.

Cap. VII.

VT autem exacte intelligas, ex quibus rationibus Incantationes, siue Manes superstitionum consideratæ sint, & quo pacto hactenus in abusum venerint, vt nec Manes dici, nec Superstitiones debeant: hæc est ratio, quia a protoplasto prim[illegible] se ducit exordium, qui corpus supercœleste & mortale, simul in vitam suam longam coniunxit: reliqui vero, q[illegible] memorantur, item[illegible]d quod ab al[illegible]s deinceps aliquatenus subintellectum est, iuxta veram tamen rei naturam nondum satis, vt oportebat,

Incantationes vnde dictæ, sic.

cognitum. Eandem enim quoque artem aggressi sunt, sed quia longe lateque errabant, sinistro sane auspicio, hac eis via penitus non successit. Vniuersa namque Phantasia & Imaginatio, principale est ac præcipuum in corporibus supercœlestibus. Quemadmodum sic corpus mortale in sua conseruat substantia, sic supernum illud, in imaginatiua. Nam quicquid ad phantasiam attinet, ex eo duntaxat est corpore, quin & corpus ipsum est. Vbi sciendum, quod quicunque eiuscemodi corpus supercœleste aliquo coacturus est, probe cognitum habeat oportet, vt imaginationi quidem resistat. Quanto enim frequentior est ei corporicum mortalibus consuetudo, tanto vertiginosius *(vt sic dixerim)* perniciusque ea corpus comitantur. Hoc superarunt plane protoplasti illi. Ceterum posteri illorum, cum eius nullam habuerint solidam ac perfectam cognitionem, semetipsos infatuarunt & seduxerunt, proque deliris ac stultis, neque id immerito, sunt æstimati. Præterea etiam corpus illud supercœleste, Astris quodammodo ex igne non vsquequaque dissimile est: ex quibus equidem inuisilibus, nebula exsurgit visibilis. Sic etiam proprietas ac natura corporum est supercœlestium, vt ex Nihilo plane imaginationem constituant corporalem, quod corpus esse solidum existimetur. Eiusmodi est enim Ares, vt si lupam speculatio referat, lupus appareat: Quod quidem vniuersum simile est generationibus ex quatuor elementis, ex quibus aliquid nascitur, quod primo tamen suo nequaquam æquale est, nihilo tamen ob id minus ipsum Ares in se gestat. Huiusmodi quidem naturam & rei ingenium, rudes illi atque imperiti ex peruersa artis persuasione toto errantes (quod aiũt) cœlo, cum penitus ignorarent, & fundamenti, & ortus eius nescii, Manes quasdam esse finxerunt, quas alii quidem Fatum appellarunt, posteriores vero Incantationes & Superstitiones. Ex hisce namque supercœlestibus corporibus, tam Nigromantia, quam Necromantia, suam ducit originem: similiter & Geomantia quoque, & Pyromantia, Hydromantia, & ipsa denique Speculia. Ad hunc itaque modum & virgulta efficiuntur: & ex hac eadem virtute se clauis quoque vertit, cribrumque & eius generis, quæ de superstitionibus continentur, innumera alia.

Ares naturaque.

Ares est natura prima rerum.

CAP. VIII.

SEd vt Physicus omnia habeat plene, ac perfecte, videamus exempla seniorum, qui in hac Magia plurimum laborauerunt, vt adsequerent vitã longam, & idipsum citra omnẽ admistionẽ Hermeticæ repuerascẽtiæ, citraq; artẽ Spagyricæ Experientiæ, q̃ solius est corporis. Videamus ergo ætatẽ Adæ & Mathusalem, qui bona pars sunt principiorum Magicæ artis. Quanq̃ hoc vulgo persuasum est, maximam ętatẽ habuisse protoplastum, minimam habiturum hominem.

Spagyrica Experientia in quo consista.

Postremum id quod efficax argumentum est in scholis eorum, nullo tamen pacto approbari debet, quemadmodum de ætate virorum habetur. Tantæ ætatis Adami caussa fuit Magia, ex cuius Influentia semper vixit. Miseram ergo & posteris semper deplorandam mortem Adæ: non tam propter lapsum, quam propter scientiam, quæ vna cum illo interiit, qui Spiritum summæ vitæ præter id, quod naturę erat, solus retinuit. Itidem de Mathusalem, qui proximus Adæ fuit, iudicandum. Quamuis alii non ignobiles viri maiori ætatis fuerint, vt Moses, qui centum & viginti annos compleuit, at non pro ratione Magiæ, sed potius physicæ vitæ, cui natura quædam valida ita fuit coniuncta, vt istuc ætatis nullo negotio attingeret. Iterum alii complures, quorum nomina hoc loco referre longum est, id quod etiam apud nos, vt ad nostra tempora veniam, fieri videmus, & porro etiam videbimus, vsq; in finem mũdi. Alii, qui 150. annos transmiserunt, secundum Magiæ vero naturam vixerunt. Sunt etiam qui plura transfegerint secula, quam pro ratione natura credi par sit: idque adiuncta vi Naturæ, quæ plene in metallis, ceterisq; rebus, quas Mineralia vocant, exsistit, quæ corpus supra complexionem & qualitatem ingenitam erigit, ac conseruat. Cuiusmodi est Tinctura, & Lapis philosophorum, quod (&) ex Antimonio elicitur. Similiter Quinta Essentia, quemadmodum in eorum præparationibus habetur. Hæc atque alia complura Spagyricæ artis Arcana reperiuntur, quæ corpus senecture confectum pristinæ iuuentuti quaqua versum restituunt, & ab omni ægritudine liberum reddunt, id quod huius monarchiæ peritis constat.

Longæuitatis Adami caussa fuit Magia.

Longæuitatis Moysis caussa fuit physica vita.

Tinctura, &c.

Longa vita hodie caussa.

Cap. IX.

Est insuper alia ratio longæ vitæ conseruandæ, quam Mahumet secundum Magiam populo suo præscripsit, & multis annis donauit, neque id ipsum ex Deo, sed ex ea, quæ præter naturam est, Influentia. Hanc praxin quia Mahumet tanquam Magus imperito vulgo non sibi aliquandiu exercuit, nomen immortalitatis meruit. Archeus aliquot annos supra centum seipsum conseruauit, id quod sibi vitio versum est, & inter idololatriam relatum. Ex æquo enim cum tribus Magis illis Sabæis, qui Magica non naturali, vi equorum ad Bethleemitas venerunt, Cabalisticæ artis periti fuit: non solum in eo, quod vitæ longæ erat, sed eius etiam, qui præter naturam est Intellectus. Hæc omnia ex supernaturali Influentia, quæ corpus regit atque gubernat, fluunt. Hos Magos postea sunt secuti, qui se falso hoc nomine pene diuino vendicarunt, inter quos fuit Hippocrates, qui filiam suam, quam maluisset in præsenti forma perpetuo permanere, extra naturalem Influentiam in corpus

Hippocr. incantatione filiam suam transformauit.

ab omni Natura alienum transformauit, id quod euidens argumentũ Incantationis esse potest. Eodem modo Serellus longam vitam retinuit, & Metamorphosi naturæ animum adiunxit. Istorum origo & scientia suis locis indicabuntur. Porro in cõseruatione eius, quod præter naturam est, corporis, plerique fuerunt æquales Mathusalem, sed in trãsformationibus longe errauerunt. Nam operatio eorum in Phantasticũ corpus abiit, propter inscitiam rerum Physicalium. Quare multi sunt, quorum vita longa in nouissimum vsque diem exsistit: fiunt tamen eiusmodi metamorphoses citra longam Vitam. Quemadmodum in Lupis marinis accidere videmus eiusdem vitæ cum reliquis Lupis. Id genus animantia, si pristinæ formæ restituuntur, mortalitati rursus obnoxia fiunt. Similiter & de corpore Phantastico iudicandum, interueniente cibo, aut hominis osculo. Hæc omnia Delticæ Impressioni obnoxia fiunt. Priusquam tamen in Impressionem Delticam abeunt, non adest mors, nisi quatenus Phantasticum corpus admistum admittitur: id quod narcoticam formam gignit, perseuerantem in annum Ignis. Præterea vixerunt multi vitam alienam, idque iuxta præscriptum Delticæ naturæ, inter quos fuit Siyrus, qui cum de vita laboraret, robusti cuiusdam adolescentis, qui cum forte assistebat, vim atque naturam attraxisse dicitur: idque per Imaginationem sic est consecutus vt sensus, cogitationes, denique animus ipse in alium transferretur. Per hanc imaginationem Archasius vniuscuiusque eruditi atque prudentis hominis scientiam atq; prudentiam attraxisse dicitur. Tanta est vis animi, in quo supernaturalis ille vigor exsistit, vt aliquoties ardenti atque adeo gliscenti concupiscentiæ satisfiat. Hinc est contemtus ille Imaginũ & Gamahæarum apud eos qui ad internecionem vsque hac Imagine sunt abusi. Hinc sunt verba illa, characteres, signa, formæ ac figuræ manuum, imprecationes atque orationes, quæ potissima sunt caussa Incantationis, atque adeo verborum, quæ vulgo ad vulnera ceterosque morbos adhiberi solent. Denique quicquid in hanc formam fieri potest, vi eius, quod præter naturam est, corporis nobis insiti fit. Porro ex his quæ præter naturam sunt, impressionibus, erumpunt etiam Astra firmamẽti, Venus & Saturnus, ceterique Planetæ, ita vt ea, quæ præter naturam est, Influentia, astra inferiora regat ac gubernet. Quicquid ergo in Gamahæa & Imaginationibus fit, accedentibus Planetis ac signis, totũ hoc quicquid est, ad superiora signa referri debet. Quare quæ caduca sunt corpora, atque adeo morti obnoxia, supernaturali illa vi, a morte liberari facile possunt. Donauerunt præterea Venus & Saturnus, Mars atque Mercurius, in superiori firmamento cursum suum exercentes, vlcios-

Serellus longæuus.

Corpus Phantasticum, &c.

Deltica Impressio, &c.

Syri historia. &c.

Archasius, &c.

Corpora vt immortalia fiant ab Astris.

plerosque mortales immortalitate, & id ipsum citra vllam operam humanam, accedentibus Imaginationibus. Ex quibus non pauci cum in aquis, tum etiam in terris exsistunt visibiles & inuisibiles. Quorum aliqui per Delticas etiam Impressiones eo peruenerunt, neque prorsus Nymphæ: quē admodum de generationibus animalibus habetur. Hactenus de his. Reliqua quæ hoc loco requiruntur, alibi in Archidoxis indicabimus. Nunc ad duplicem praxin longæ vitæ, in qua, quæ ad Spagyricum attinebunt, plene dicetur.

FINIS LIBRI PRIMI.

DE VITA LONGA LIBER SECVNDVS.

CAP. I.

IN superiori volumine, quæ de vita longa tractauimus in genere, hic in specie tractabimus, puta singularem quandam medēdi rationem, id quod interuenientibus Arcanis specificis, & id genus aliis fieri consueuit, & extra vitam longam, vt in Apoplexia, Vulneribus, & id genus aliis. Integram enim, atque adeo sanam vitam longæ præferas necesse est, vt innotescat fundamentum, cui omnis valetudo vitaque longa innititur. Est igitur huius secundi libri status, ac summa, vt integra vita conseruetur, neque vnquam in corruptionem erumpat. Hinc est cur primo loco Virtus Arcani, deinde natura Balsami requiratur. Nam vniuscuiusque Arcani comes est sanitas. In hanc sententiam subiectum vitæ lōgæ accipias oportet. Bifariam ergo distinximus librum secundum: Aut enim firmum est, aut infirmum corpus. Si firmum, in eadem valetudine conseruandum est: Sin infirmum, aut aliq ua ratio ægritudinis in illo delitescit, singula genera vna cum speciebus ad insignem aliquem canonē medicum, quem *Magisterium* vocāt, reducas oportet. Ea est singularis medendi ratio, quamuis multo iustiore nomenclatura, sed alia ratione Vniuersalis dici possit, propter species, quæ si sub vnum genus congeruntur, iam non singularem, sed vniuersalem curam conficiunt. Tamen communius quiddam est id, quod in calce huius libelli dicetur, quod omnia genera in vnum complectitur, quemadmodum particularia, species. Cuiusmodi est ratio medendæ febris quæ in se includit Synocham, Ephemeram, Hecticam, Causona, ceterasque species. Similiter hydropiseos, quæ Asciten continet,

Argumentū huius libri.

Vita sana, Longa praestantior.

Arcanum pater sanitatis.

Magisteriū quid.

Tympaniten & Hyposarcan. Item Guttæ, Lethargicum, Torturam, Paralysin, Apoplexiam. Magis vniuersale autem in se claudit Guttam, Tebrim, Hydropisin, ceterosq; morbos vniuersos. Estque illud, Arcanum, quod in Archidoxis Parrhisiis dedicauimus: Et Tincturæ, quæ leprosum humorem metallorum pellit, haud dissimiliter operatur, fulgetq; ad elementum redactum quaqua versum, veluti ignis, qui quicquid corripit, consumit. Neq; enim species vllæ sunt, neque genera vlla, quin igni corripiantur. Huc respexerunt Spagyricæ artis professores, qui tum demum medicamina corpori accommodanda dixerunt, in Ignem redacta. Per hoc enim Elementum omnis ægritudo consumi debet a quolibet Medico. Quanquam alias de auro potabili, similiter de ☉. Essentia mentio fiat, tamen hic singula ad Cheyri, & ad Sapphyricum Anthos referemus, id quod non paucos fefellit: inter quos est Arnoldus vna cum æmulis suis, qui sub Lunaria hoc produxerunt. Nos in hoc secundo lib. singularem medendi rationem in vtraque medicina, adiunctis rationibus, quib. inuenias illud, circa morborum originem descripturi sumus. Ad finem sunt adiecta Cheyri, Balsamumque, quæ peritissimum huius rei Lectorem requirunt.

Ignis omnia consumit: ita etiam generale remediũ morbos.

Arnoldus carpitur.

De Podagra. Cap. I.

Tria sunt, quæ ad perfectam podagræ curam requiruntur: Purgatio, apertio, deinde cura, in hanc tertiam Principio purgatur omnis podagricus plena ac perfecta purgatione, & idipsum Arcano Corallino, quo interueniente, eliciuntur fluxus podagræ, adeo vt ne locus porro relinquatur podagræ. In hoc Corallino quod ex Essentia auri est, tanta vis, ac virtus inest, vt eam, nisi hac purgatione a medico deprehendi impossibile sit. Fiat ista purgandi ratio sexies, aut sæpius pro vetustate siue duritia, siue natura podagræ. Porro si supersunt reliquiæ, aut podagricus alioqui infirmior est, quam qui purgationem hanc ferre possit, aperiatur in hunc modum: illic vbi centrum podagræ delitescit, aperi, & id ipsum interueniente Alcali Spirituum. Sub hanc apertionem continuo oritur tumor, subtus quem quicquid centro inseruit, confluit, & in abiectione Escharæ erumpit. Porro vbi fluxus podagræ desiit, tum demum integram curam, atque adeo consolidationem aggredere, scilicet cataplasmatis, quæ sunt ex mumia. Hæc sunt quæ podagram medicantur. Quanquam Liquor ex mumia temperatus, si morbus recens est, neque indurauit, citra aperitionem etiam curet, vi tamen natiua potius hoc fit, vt per Specificam Naturam.

Podagra cura tribus rebus perficitur.

Arcani Corallini vis.

Alcali Spirituum, apertiuum.

Tertia ratio medendę podagræ est per mumiam reductam in [illegible] materiam Alcalizatam & liquorem de mumia, in hanc sententiam. Indies

dies podagricos artus inunge idque ad *vij.* aut *viij.* hebdomadas pro ratione ac natura podagræ. Triplex ista medendi ratio quicquid mutilum, quicquid denique mancum est, pristinæ sanitati restituit. Noua hæc est, certo scio, pellendi morbi ratio, maxime apud insulsos & medicos indoctos, & contra canones eorum, vt isti cauillantur, qui medica professione præter mancum titulum, ceterum nihil prorsus reportauerunt.

De Gutta. Cap. II.

Gutta species quæ.

AD propellendas ægritudines, quæ oriuntur ex Gutta & speciebus Guttæ cuiusmodi sunt morbº Lethargicus, Paralysis linguę, mēbrorū &c. Apoplexia, Oris tortura, & aliæ species, requiritur cura generalis. Nam in his omnibus, nihil aliud præter vim naturæ considerari oportet. Neque purgatio, neque simplex confortatiua, neq; vnctio, neq; aliud quicquam, in quo tantopere laborauerunt, cum Valescus de Taranta, tum etiam ii, qui ante Valescum fuerunt. Principio igitur obseruandum, in qua valetudine naturæ vis illa qua Guttæ consultum volumus, reperiatur. Priusquam tamen ad illa perueniamus, sciendum Guttam, quod ad quantitatem attinet, non plus scrupulum vnum in se contineri Apoplexiam ad scrupulum 1. non prorsus ascēdere nihil igitur est, quod obseruemus tam prolixos Auicennæ canones, cum pauca admodum de substantia in se habeat morbus. Neq; fieri potis est, vt illius loca atque dolores comprehendantur. Quare ad hunc modum adornari debet confortatiua, quæ se hic naturam expellat, & ex sui natura vincat. Quoties enim Gutta cannas in pulmone præfocat, toties apoplexia vna cum præfocatione continuo sequitur, quam non nisi Arcana tollunt. Hinc satis liquere puto, vel tantillum in re medica Mysterii pluris fieri quā vniuersas Auic. Pennas, quam vniuersum Myropolium, quam vtr. q; Lumina, & præpositum, vna cū insigni Experientia, quam Thesaurus præscribit, quibus hactenus pene vniuerso orbi illusum est. Sed vt redeamus ad Arcana: Duplex est Arcanum, aliud Vitriolatum, aliud Mercurius Auri, quem vulgus Salernensium medicorum *Aurum potabile* falso appellat, adducti opinione Hermetis, quam suæ ignorantiæ prætexūt, adeo vt Horizontem pro auro potabili acciperent, egregii scilicet homines, qui Hermetem ex eorum inscitia iudicant. Cetera Arcana extrinsecus vsurpanda, cuiusmodi sunt, Balsamum, *A*loes, Myrobalanorum Chebulorum, Bellericorum, Indorum, &c. in Nucha sunt administranda. Hæc sunt quæ *A*rnoldini & Rupiscissani nunquam sunt assecuti, qui in additione extractionis Elementorum, quæ nulla sunt, frustra

Gutta cura qualis sit.

Valesc. de Taranta carpitur.

Gutta quantitas ℈j. *non excedit.*

Arcanum Guttæ duplex est. Salernenses carpuntur.

sæpius laborauerunt. Qui ergo in hac re medicus insignis esse studeat, animum ad Separationem Spagyrorum adiungat, idque propter Extractionem Mysteriorum. Alioqui fieri nequit, vt consulatur cum paralysi, tum speciebus quæ sunt de Gutta. In hanc sententiam propelle contractionem. Nam vtcunque morbum vi quadam sanari necesse est. Dosis Vitriolati, grana tria: Dosis Horizontis, grana quatuor.

D. sis Vitrio-lati & Horizontis quanta.

De Lepra. Cap. III.

Lepra cura est per Regenerationem. Lepra quæ est

Singulæ species Lepræ, Leonina videlicet, Elephantia, Alopecia, Thyra, Morphæa, & Vndimia ad eandem medendi rationem, quæ est per regenerationem, referuntur. Omnis enim Lepra frigidior existit natura, atque præpinguior: neque fieri potest, vt vnquam cum medicaminibus concilietur.

Quod enim est oleum ad aquam, hoc idem est medicina ad leprā. quare plenam atque perfectam curam aggrediamur oportet, propter præparationem regenerationis, & idipsum iuxta præscriptum Spagyricæ Tincturæ, in hunc modum: Principio mundanda sunt metalla leprosorum interueniente Tinctura, in qua duplex Tinctura, & duplex Lepra delitescit, rubea scilicet & alba, hanc Lunarem, illam Solarem appellant Spagyrici: prior ex Tinctura Solis, posterior ex Tinctura Lunæ accipitur. Hic non puto operæpretium esse obseruari ea, quæ veteres de origine lepræ scripserunt, cum eadem Praxis adferat. Quare hoc loco Spagyrice agendum est, neque prorsus obseruandum, quæ de origine lepræ a veteribus scripta sunt. Porro qui velit Spagyrice consulere lepræ, videat ne cum his, qui Mercurium Solis, quem plerique Spagyricorū primam materiā appellant (*aurum potabile* falso crediderunt) aberret. Quibus imposuit euentus, quemadmodum Archelaus habet: nos autem hoc loco asserimus rubeam lepram a Mercurio Solis, albam a Merc. Lunæ sanari. Hoc opus, hic labor est, vt Mercurium exacte conficias. Postremo etsi Mercurius ad tingenda metalla non prorsus sufficeret: valeret tamen in corpore, vt illud sanitati restitueret. Sunt præterea alia quædam Arcana, quorum alibi de vita longa fit mentio, quæ lepram ex æquo tollunt.

Tinctura Lepra duplex.

De Epilepsia. Cap. IV.

Plena atque adeo perfecta medendæ Epilepsiæ ratio [illegible], neque ipsum sine peritissimo huius rei viro propter Arcana & Praxin Chirurgicam, quæ Epilepsiæ inseruiunt. Principio de [illegible] ardua quadam, atque adeo [illegible] Essentiæ, idque per præparationem, vt in *Vitriolo, Camphora Spodio, Mercurio etc*, & id genus aliis, quæ citra

Epilepsia curatio duplex. 1. Chirurgica quæ medis duobus fit.

citra hunc captum subtiliter nullo pacto eo redigi possunt: Maxime vero bona pars in Narcoticis, & quædam alia, quæ extra Naturam & Essentiam supra naturalem Influentiam in paroxysmo epileptico vim suam exercent, ac habent: cuiusmodi esse potest Pæonia, Sanguis vna cum membris, in quibus oritur morbus. Hæc omnia, vt vt sunt, curantur ad hunc modum, partim iuxta physicam rationem, partim iuxta chirurgicam, neque idipsum sine subtili captu Spagyrorum. Quod ad chirurgicam attinet, duplex ratio est, prior ad præparandum emunctorium caducum, posterior ad eliciendum humorem Epilepticum pertinet in hanc sententiam: Aperi cranium idoneis ad id instrumentis. Deinde argentea canna suo loco impositum consolida, vitæque pristinæ restitue. Iam omnis morbus caducus eiusmodi emunctorio adornatus in paroxysmum abire nequit. Hæc de priore via. Nunc ad posteriorem. Resolue membrum Epilepsia corruptum, aut superiorem partem membri, puta, ligamenta, arterias in circuitu, idque corrosiuo Narcotico sale, corrodente citra dolorem vsque ad ossa. Deinde rursus consolida: nascuntur continuo ligamenta narcotica, arteriæ, denique caro ipsa, quæ porro non sinunt morbum in paroxysmum erumpi. Hactenus de ratione chirurgica. Nunc ad physicam. *2. Physica.*

℞. *Oleum vitrioli correctum & aurificatum, vel per phlegma forma circulari temperatum, vel per oleum rubeum, siue viride, quod sub Colcothar delitescit: vtrunque liberat a morbo caduco,* idque præter eam ætatem, quam Hippocrates præscribit. Atque hinc colligitur Hippocrat. vna cum interpretibus suis non satis intellexisse ea, quæ Epilepsiam pellunt. Porro iuncta pars Memorialis Balsamo, quod est de Hederibus, idque post paroxysmum, similiter morbum pellit. Præterea inunctum occiput Balsamo Eleni, & idipsum in vehementissimo paroxysmo, morbum ex æquo sanat. Sunt insuper alia, quæ huic morbo non parum conferunt, vt: Arcanum Sanguinis, cæteraque membra. Sed illa, quia quædam sunt quæ desiderantur, præteribimus, & in his solum, quæ prima ac optima sunt, immorabimur.

Hyppocrates reprehenduntur.

Balsamum de Hederib. contra epilepsi. Bal. Eleni, &c.

De Febribus. Cap. V.

DE febribus breuiter sic habeto: Principio fiat purgatio febrilis: deinde cura Specifica, & minutio caussalis, ita vt Diaceltatesson præcedat secundũ medicamen. Nam hac purgatione pellitur omnis febris in materia peccante. Porro si non dilatatur morbus, iam neq; cura neq; minutio requiritur. Plerunque enim Diaceltatesson, integram curam

Febris cura qua si. Diaceltatesson, &c. quando opus sit in cura febr.

PPpP 3

complectitur. Sin in membra spargitur, sequitur continuo Opopyron Laudani, id quod febrim vna cum dilatatione propellit. Minutio autem siue Saluatellæ, siue Cephalicæ, siue ea, quæ per spinam dorsi fieri consueuit, materiam peccantem in sanguine, idque intra cutem & carnem tollit. Quare hoc loco tria sunt, quæ sub vnam medendi rationem clauduntur, singula per se perfecta. Postremo ne plus minusve, quam par est, adhibeat medicus, diligenter obseruet, quid dilatatum, quid non sit dilatatum. Nolim quenquam hoc loco deterreant Canones medicorū, qui a nobis dissentiunt: neq; enim id permagni referre arbitror. Et quorum quemq; reperias eruditū medicum, qui his canonib. immoretur?

Opopyron Laudani, &c.

De Apostematibus. Cap. VI.

PRincipio de Apostematibus obseruabis duplicia esse Apostemata. Quædam sunt, quæ vna cum paroxysmo mortem inducunt. In his plurimum laborarunt medici, dum imponerent hominibus. Miseram ac credulam nationem mortalium, quæ tam apertis nugamētis, quæ de Epidemiis, & id genus aliis Apostematibus annotata sunt, passa est se circumueniri. Alia sunt quæ paroxysmum citra mortem adferunt, ea medicinæ subiicimus. Vtraque in Anthrace concurrunt: similiter in Saphyro, in Carbunculo, in Pleuresi in Peste, in Bubone & aliis compluribus. In quibusdam nulla mors inest. Vt in Cancere, & id genus aliis Apostematibus: quæ in mammis mulierum sunt. In his omnibus sequitur cura in hanc sententiam: Præter Sonath, cui virtus expulsiua inest, ceterū nihil recipe. Huius enim virtute ac vi, singula Apostemata pelluntur. Hoc resoluit, mitigat, denique expellit Apostemata ex corde. Vna ergo adsit oportet Chirurgica praxis, interuenientibus Maturatiuis, quibus in emunctorium redigas Apostema. Maturatiua autem cum Attractiuis ita sint coniuncta, & Expulsiuum Attractiuum sequatur. Directo igitur Sonath in virtutem suam Expulsiua sequitur Thyriaca, sub qua delitescit Arcanum in omni veneno propter virtutem vsurpandum. Reliqua experimenta vndecunque corrata relegamus ad eos, qui sese passim apud omnes homines venditant, & in hoc solum incumbunt, vt gloriolam aliquam per fas & nefas sibi aucupentur.

Apostemata duplicia sunt.

Apostematum cura quibus fiat. Sonath, &c. in Apostemat.

De Hydropisi. Cap. VIII.

DVo sunt, quæ ad curandam Hydropisim requiruntur. Specifica purgationis, & specifica Tumoris. Elice principio Essentiam ex Alandahal, vna cum composito: deinde confi[illegible] de c[illegible]m Aquila præpa[illegible]rata: porro administra purgationem p[illegible]o [illegible]ra [illegible]ione mor[illegible], & in plu[illegible] [illegible]tilpet dum abit morbi origo. Interim administres etiam in dies [illegible] [illegible]tiam Tartari, Vitrioli, & Diatrubebe. Sub hæc adhibita cataplasma ex Re-

Hydropisis cura quæ sit. Eff. ex Alandahal, & Aquila [illegible] ex [illegible].

bis

bis Columbarum in aceto rosaceo. Deinde impone, dum prorsus consumatur morbus. Post hæc insequitur summum Specificum, Spiritus vitæ ex auro extractus, quo aliquandiu etiam vti licebit. Energia enim atque adeo vi naturæ sanari vult hydrops, quæ tum demum inquiritur, cum iam caussa morbi desiit. Varia ac multa sunt huius morbi specifica, quorum maxima pars hoc loco a nobis est annotata, quæ super hac re empirici in medium adferunt, credo nemini non esse manifestum.

Rebis Columbarum, &c.

De Dissolutis. Cap. VIII.

IN dissolutis vero summum atq; adeo excellentissimum medicamen in Auro est, & in Laudano Perlato. Primum vero ac summum notabile apud medicos veros puto, de confortatiuis esse debet. His enim indiget natura in hoc morbo: quibus porro sequatur Constrictiuum. Nam per hunc modum eiuscemodi morbus, siue Hyposarcha, Ictéritia, seu Ascites expellitur. Descriptionem autem in confortatiuis talem habeto. Ex Auro non planato fit, nec permisto re alia incongrua, fitque per Athanar & Rubellam cum administratione rubeæ essentiæ. Dosis ex tribus Guttis componitur, vel secundum dispositionem subiecti. Ex hoc auro omnes dysenteriæ species Ictericiæ, & Diarrhœæ, atque alii fluxus ventris, vel mineralium iuxta, ritum medicum optime curantur. Sed cura ex constrictiuis talis est: Recipe *Olei Martis ex croco drachmam j. Laudani scrupulum semis, Thyriacæ drachmam vnam semis, mumiæ scrupul. j. s. fiat Bolus.* Drachma semis est dosis. Hanc obserua regulam in omnibus dissolutis confortatiuum esse administrandum. Quia in principiis & Cacetia summa deliberatio, alias per constrictiua in secundam generationem alterius morbi abit.

Dissolutorum cura qualis.

In dissolutis confortatiua qua sint. Athanar, &c. Rubella &c. Quæ constrictiua, &c.

De Vermibus. Cap. IX.

GEnera quoq; vermium quocunq; modo nata, vel ex spermate in fusto, vel alieno, siue spermatis resoluti, siue putrefacti, seu transuersi in suis regionibus, aut ex re mine[...]li putrefacta aut chymo, aut eiusmodi, etiam qui vermes de matricis natura sunt. Omnium horum cura, res debet esse Specifica, nequaquam naturalis, idque in hunc modum. Recipe *Porrsi, Madennæ ana manipulum: liquefacito in bitumine, & super fundum emunctorii huius generationis applica:* pellit enim vermes tam deorsum, quam sursum, nempe iuxta orificium Emunctorii illius. Quod si autem Emunctorium pro egressione non foret aptum, aut locus compressus, vermes nec a cum spongiis syluaðis, & putrefactum

Vermium cura fit per specifica. Porrum, Madenna, &c.

pelle per centauream, vel per pessarium propter matricem, vel clysterium propter intestina inferiora, vel per os propter stomachum & intestina superiora. Optima vero est centaurea cum Porosa commista, cum additionibus iuxta processum medicum ex Collodio, vel Ellenio adiuncto.

Collodium, &c. Ellenium, &c.

De Cancro. Cap. X.

Cancri cura qua fit.

POrro cancri medela sic se habet: primum est rei renouatio, id est venarum separatio ab impuris. Huius separationis medicamen est tale. Accipe *expurgati Althoi a Minera plumbi* ℥j. *Parthenionis succi* ℥vj. *Plantaginis* ℥x. *commisceantur cum modico Alcohol vini, administra de sexta in sextam.* Madefacito periculũ panno, vel spongia ex aqua Parthenionis superposita: his peractis post triduum applica Oppodeltoch ex praeparatis simplicibus confectis in cerotum mellinum absque alumine rocho, donec in mansuetum dolorem abit, & declinet a rubedine.

Est vinum ardens rectificatum.

Tandem commune nostrum Oppodeltoch super locum applica a duodecim horis in sequentes vsque. Porro si lasciuium Esthiomenum occurreret, cum liquoribus assignatis expelle, reitera processum a centro in vlceris perditionem. Haec curae descriptio, fistularum, cancris ex h emor[illegible] o [illegible]ibus, ex mammillis, prauae tentiginis, Esthiomenae prauitatis, vera medicina est.

De Syronibus. Cap. XI.

Syronis cura quibus perficiatur. Oleum sova minum, &c. vermiculi.

SYronis cura ex hac fit sententia. *Spermiola liquefacta cape cum mucilagine lumbricorum de nitris, & oleo Squamino: facito ex his vnscum in loco fri*[illegible]*o.* vtere sic: Inunge locum & cataplasma eius desuper impone ad triduum, dehinc abserge locum, cataplasma, cutem, & Syrones depone, a Oppodeltoch Meioum administra ab occasu in auroram, quo facto, aduoca morbum in balneum albugineum, toties, donec album illud membrum fixumque appareat. Haec cura in Syronibus, Cicatricibus, speciebus Morpheę, cutis Leprosae summa ac perfectissima est: quin & totam vngulam, pruritum, scabies, & primae species alopeciae tollit, pellitque rosaceam guttam.

De Pustulis. Cap. XII.

Gallici morbi cura trib. perficitur. Ceniotemium & pur gat Gallicos.

IN speciebus Gallici morbi, tria obseruabis, purgationem, curam, & conseruationem. De quibus haec paucula notato. Purga principio pustulosum Ceniotemio quo pellitur caussa morbi, vna cum materia peccante. Cauendum autem ne interim a dosi & quantitate huius purgatio-

gationis longius, quam par est, aberres. Porro si pustulæ adhæserint cuti extrinsecus, aut alioquin dolor iuncturarum altius insederit corpori, inunge oleo, quod est ex Realgare, & conualescet ægrotus. De vlceribus autem, nodis, tuberibus, siue extra corpus, siue in corpore, quæ inde exoriuntur, iuxta præscriptum Praxeos, quæ de Vlceribus est, agito. *Ol. Realgaris, &c.*

De Vlceribus. Cap. XIII.

PRincipio quicquid est fluxuum, aut humorum, si ad Emunctorium erumpit, ad eandem medendi formam redigitur in hāc sententiam: *Mortifica primum: deinde mundifica: postremo consolida*: De mortificatione sic habe: Recipe *Alcali, quod est ex Realgare.* Hoc quicquid in corpore corruptum est ac mancum, mortifica. Mortificatum ab Eschara libera gummi, liberatum pristinæ sanitati restitue, & idipsum interueniente Mumia. Quanquam sunt vlcera quædam, quæ prorsus non indigēt mortificatione. Alia, vt Esthiomena mortificationem vehementius etiam desiderant. Tamen hæc omnia, vt vt sunt, Chirurgico existimanda relinquimus. Sunt insuper alia innumera medicorum Recepta, quibus, quia non semel hominibus imposuerunt, suisque inuentis perierunt ii, qui hæc commenti sunt, non video cur vtaris. Hæc de vlceribus. Purgationem, quæ propter conseruationem corporis iure prima esse debet, prudenti medico committo in eam sententiam, quam supra de pustulis præscripsimus. *Vlcerum cura quæ sit.*

De Vulneribus. Cap. XIV.

TRiplex est ratio sanandorum vulnerum. Naturalis, vt *Balsami*: Specifica, vt *Brassidellia*: Characteristica, vt *Magorreo.* Priusquam tamen ad illa perueniamus: principio, quæ miraculi vice erunt his, qui harum rerum imperiti sunt, indicabimus, neque genus, neque locum vllum in vulneribus esse obseruandum, id quod veteres disputatione admodum prolixa disseruerunt: Num videlicet ea sint sananda nec ne, quæ sunt cerebri, intestinorum, item vesicæ: & idipsum hac ratione, quia videmus cum confossa, tum alio modo confecta vulnera, illic vbi vitæ locus esse nequit, nihilominus tamen consequi mortem. Quare de Mortiferis vulneribus, nihil prorsus dicemus in præsentia, cum sua sponte sese offerunt illa. Porro hęc prima cautio est, ne Chirurgicus ex eo, quod medicabile vulnus est, immedicabile atque adeo mortiferum faciat. Hoc igitur opus, hic labor est, vt probe agnoscas triplicem hanc sanandorum vulnerum rationem, longe saluberrimam, neque interim audias *Vulnerum curandorum modus triplex.*

cos, qui alicũde rogant, nescio quæ vanissima commenta, imo precibus etiam a Barbitonsoribus mediastynis ceterisque id genus hominibus leuissimis, contendunt, inter quos sunt, Landfrancus, Pet. de Argilato, qui multa ac varia, vel nuce non æstimanda, de Vulneribus in vnum congesserunt. O vere pileatos Doctorculos, qui præter pileolum subrubrum, & titulum, ceterum nihil insigne geritis; qui ex pumice Nilũ exundantem petitis. Cæcus sequitur cæcum, & cascus cascam. Hinc est, cur ii, qui montem Pessulanum sunt secuti, triplicem hanc medicinam, quæ est de Vulneribus, in alienum vsum verterint: Naturalem scilicet quæ Balsami est, in putrefactionem præpostere.

Landfrancus, Petrus de Argilato carpuntur.

Specificum ad ea loca, quibus minime competit, non sine periculo torserunt. Characteribus ita sunt abusi circumforanei, vt in contemtum prorsus abierint. Nos autem quæ de his vere habentur, aperte trademus in hanc sententiam.

Balsamum naturale ex quibus constet.

Balsamum naturale potionis vice administratum, aut alioqui vulneribus infusum, nihil aliud est, nisi hypericon, centaurea & prunella, quæ non modo ea, quæ extrinsecus, sed etiam quæ intrinsecus sunt, vulnera curat, & hoc propter virtutem, quæ in balsamo exsistit.

Quicquid autem est de Specifico, multis partibus superat Balsami naturam. Nam Collatenna sub potione administrata, cum externa, tum interna vulnera sanat propter virtutem, quæ adeo firma atque adeo fixa inesse solet, & tantisper operatur, dum vulnus est apertum. Brassatella, si modo attigerit vulnus, neque porro opus habet aliquo medicamine. Sunt præterea alia complura Specifica, quæ ad eundem modum operantur: neque id ipsum ad 12. aut 24. horas. Horum tanta vis est, vt fixum, atque adeo perpetuum medicamentum subministrent, vel semel vsurpata, & idipsum in finem vsque vulneris. Hoc loco Experimẽta Specifica recensenda erant; de quibus quia in Archid. mentionem fecimus, prætereundum censeo.

Collatenna vim ad vulnera. Brassatella vis ad vulnera.

De Characteribus, quæ tertia forma est, sic habeto. Characteres, Benedictiones, ceteraque id genus vulneribus præsens, absens, adiuncti, singula vulnera sanant, & idipsum citra omnem Synonimum. Sunt etiam quæ Synonimum in albam sistunt, cuiusmodi est *Staraph xat.* alia sanguinem, vt *R ß & R's* & id genus alia innumera, quæ alibi in Archid. recensentur. Hæc sunt vel sola, quæ medicum nobilitant. Quare in hac triplici sanandorum vulnerum ratione generalem curam hactenus præscriptam adhiberi oportet, neque interim eos, quæ vniuerso orbi imposuerunt, audire.

Staraph xat. R ß & R's Synonimum amplificant.

FINIS LIBRI SECVNDI.

DE

DE VITA LONGA LIBER TERTIUS.

CAP. I.

POstquam de particularibus Arcanis, quæ corpus morbis confectum pristinæ sanitati restituunt, diximus, inde vbi superiora desierint, auspicabimur. Vt ea, quæ in superioribus libris tradita sunt, tandem a nobis absoluantur, & corpus physicum tanquam Balsamum conseruetur, & si particularia Arcana, & huius tertii libri materies ad idem corpus referuntur. Porro etiam vna, eademque præparatio exsistit: tamen Praxis in hoc tertio Elixiro alia est a singulari illa medendi ratione. Quare in hoc tertio libro primas obtinent, Flos Cheyri, & Anthos. In hoc enim absoluitur Elixiridum Arcanum, & idipsum vi, atque adeo virtute totius Quintæ Essentiæ. Principio igitur vt singula clarius innotescant, quid Quinta Essentia sit, paucis indicabo in hanc sententiam. Quatuor Elementa procreat natura, ex quibus temperata quædam Essentia conficitur a Spagyro, quemadmodum Flos cheyri exprimit. *Flos Cheyri & Anthos, &c. Essentia, quid sit.*

Hoc loco parui referre arbitror, quæ super hac re ars Lullii habeat, cum plus sedecim pedibus, vt dici solet, ab vniuersa Monarchia, quam Archidoxa præscribunt, aberret. Aliud enim est Extractio, aliud Confortatio, aliud Melioratio, vt istorum hominum vocabulis vtar, quorum Raymundus in eo libello, qui inscribitur, Ars Lullii, meminit, & ex his falso Quintam Essentiam æstimauit. Hæc quia magis sunt argutiæ, quam vera, silentio præteribimus. Flos Auri autem, flos Amethysti: denique quicquid est diaphineæ naturæ, Margaritarum, Sulphurearum, Cachymiarum, postremo etiam quicquid est Aluminosorum, Zerebothinorum, & id genus aliorum, quæ aqua gignit, Carabarum, Corallorum: Hæc, inquam, omnia Quintæ Essentiæ sunt obnoxia, pro ratione temperationis, quæ interueniente corruptione Elementorum a Spagyro fieri consueuit. *Ars Lullii errenea.*

CAP. II.

POrro totius rei summa in hoc est, (quando ea, quæ hoc libro de Elixiro dicuntur, singula ad vitam longam sunt referenda) vt

vniuersa natura redigatur in Spagyricam mistutam, seu temperationē, quæ nihil aliud est, præter naturæ bonitatem, cui nihil, quod corruptibile est, nihil denique aduersi inest. Etsi alia ratione, ac varia, eadem naturę bonitas deprehenditur in Tinctura iuxta pręscriptum naturæ, quæ in Lapide Philosophorum exsistit: in Antimonio secundum Corui naturam, in Sulphure iuxta Lunariæ effectum, & in id genus aliis; tamen in his omnibus est vna eademque temperatio, quæ inter metalla sub Mercurio delitescit: (*Mercurium* dico, qui omnibus Metallis inest) inter Gēmas, sub Crystallo: inter Lapides, sub Zeloto: inter Liquores, sub Carabe: inter Herbas, sub Valeriana: inter Radices, sub Peucedano: inter Amara, sub Vitriolo: inter Silices, (rectius autem inter Marcasitas) sub Antimonio. Porro sicut ☿ metallis inest singulis, sic Antimonium silicibus, (rectius Marcasitis) Vitriolum Sali, Melissa Herbis. Hæc sunt nomina Elixirii temperati. Obseruandum igitur, in Elixiris insequentibus Sulphur eorum, quæ isti *Mineralia* vocant, Quintam Essentiam esse, *Mercurium Metallorum*, ex quibus elicitur natura corporis. Nam Cheyri Veneri præstat, Anthos Marti: quorum vis ac natura est, non tam vt morbos pellant, quam vt corpus illud vitæ longę, quę interiori Influentiæ obnoxia est, reseruent. In hanc sententiam Elixira Longę Vitę, multis ac variis nominibus comprehendi volumus, cum vna eademque vis sit eorum: Nobis autem (si forsan miraris, hanc tractandi rationem) visum est interim ludere in vocabulis.

Elixiria temperata quæ sint.

Cheyri Veneri, Anthos Marti præstat.

Cap. III.

Ex vniuersis Elixiris summum ac potissimum est Aurum. De hoc igitur principio tractabimus: Nam huius rationem si noueris, aliorum quæ a corpore separantur, noueris. Reliqua, quæ a corpore non separantur, infra vbi de vino mentionem faciemus, indicabuntur. De Elixiro igitur Auri, quod ad praxin attinet, sic habeto: Resolue Aurum vna cum omni substantia Auri, corrosiuo, & idipsum tantisper, dum fiat idem cum corrosiuo. Neque interim abhorreat animus ab ista tractandi ratione: Auro enim quatenus Aurum est, corrosiuum pręstat, & citra corrosiuum mortuum est. Quare Quintam Essentiam auri citra corrosiuum inutilem esse asserimus. Sequitur ergo, resolutionem denuo per putrefactionem esse remouendam, & si corrosiuum tenacius etiam adhæreat: nam si tanta vis Auri est, vt corpus seruet, ac liberum reddat ab omni ægritudine, neque id corrumpi sinat, quanto magis seipsum, idq; citra omnem infectionem: Corrigit enim, ac emendat, quicquid nō est syncerum. Corrosiuum igitur in Auro nullo pacto corrosiuum appellari debet: Vis enim Arcani superat omne Venenum: Nam omne Realgar mori-

Elixirii Auri praeparatio.

Aurū citra corrosiuum nihil est & mortuum.

Auri qua tu fit.

Corrosiuum auro nihil ... nocet.

moritur in elixiro Auri, & in Tincturam abit Medicinæ præstantem. Atqui in hunc modum gignitur Aurum potabile post putrefactionem. Hanc dosim, seu mauis Harmoniam quandam præscribit peruulgata Spagyrorum Praxis. Postremo obseruabis de Elixiro, Cuicunque confertur elixir, idem ita transmutat, vt haud dissimiliter sibi fixum porro maneat. *Aurum potabile quid sit.*

De Perlis. Cap. IV.

SEd vt ea, quæ de Quinta Essentia diximus, clarius elucescant, obseruandum, nihil magis esse Auro propinquum Perlis. Quatuor igitur Elementa, quæ Perlis insunt, eadem ratione cum Auro in temperationem redigas oportet, id quod vere exsistit Quinta Essentia citra amissionẽ substantiarum. Porro si iuxta præscriptum Perlas in Quintam Essentiam transmutare velis, pro ratione Quintæ Essentiæ age, neq; quicquam immuta præter principium, in quo vltimam materiam, quę in conficienda Quinta Essentia Solis prima materia exsistit, adiungi necesse est. Ea ex eiusmodi Recepto elicitur. Principio redige Limonem in liquorem, denuo releuatũ, in quo Perlæ calcinationem arripiunt, exsiccatæ resoluuntur, quæ resolutio in Elementum, cui prorsus nulla complexio inest, erumpit. Est enim huius vis vniuersa, similis Quintæ Essentiæ. Nolim hoc loco admittas rationem Extractionis, quam Archelaus præscribit, neq; id genus alias separationes Spagyricas: Nam superior trãsmutatio non modo ea membra quæ debilia sunt, pristinæ valetudini restituit, sed ea etiam quæ valida sunt, ac robusta, in eodem vigore conseruat. Hinc est cur Perlæ pluris, quam reliqua Spermata fiant: inter quas longe præstantissimas Ostrearum esse affirmo. Quanquam hoc loco nõ minimas partes ferat, quemadmodum Archidoxa habent, Homunculus, quem Necromantici Alreonam, Philosophi Naturales, Mandragoram vulgo appellant: tamen non nisi in communem errorem abiit, propter chaos illud, quo isti obscurauerunt verum homunculi vsum. Origo quidem spermatis est: per maximam enim digestionem, quæ in ventre equino fit, generatur homunculus, similis ei per omnia, corpore & sanguine, principalibus, & minus principalibus membris, a quo prodiit. Quare hoc loco præteribimus huius virtutes, quandoquidem non vt Perlæ, apud huius rei peritos, innotuit. *Perla auro proxime coæquata.* *Perlarum Essent. 5. præparatio.* *Archelaus notatur.* *Perlæ Ostrearum præstantiss.* *Homunculi Alreona & Mandragora vsus quis.* *Homunculus vnde & quo generetur.*

De Extractione Quintæ Essentiæ ex Herbis. Cap. V.

SVpra mentionem fecimus Quintæ Essentiæ, quæ citra vllam Extractionem fieri debeat, id quod in hanc sententiam accipias oportet. In Elixiro, quo de in præsentia mentionẽ fecimus, Quinta Essentia nullo pacto elici põt ex Herbis citra Extractionem, propter diuersitatem Essentiarũ, quæ vni substãtiæ insunt. Hæc ita sunt segreganda, vt Herba

maneat Herba, & Quinta Essentia maneat Quinta Essentia. Etsi in qualibet herba sunt quatuor Elementa duplata: Quinta tamen Essentia non adest duplata, sed altera pars solum. Alteram, quæ est Substantiæ, relegamus ad eas artes, quæ particulares sunt, & quod Elixiri est, tractabimus: id quod exemplo Melissæ clarius innotescet. Digere Melissam philosophico mense in Athanar, deinde ita separa, vt duplata elementa seorsum appareant, continuo elucescet Quinta Essentia, quæ Elixir est vitæ. Similiter vino generoso, & idipsum varie: in Nepita acerba; in Lollio, lutea: in Tincio, nigricans: in Lupulo, tenuis ac alba: in Cuscuta, austera: in aliis similiter iudicandum, iuxta Experientiæ præscriptum.

Melissæ Ess. præparatio.

Athanar, est furnellus.

Porro extracto spiritu isto, & ab altero separato, Ecce vinum salutis, in quo philosophi aliquot secula obnixe laborauerunt, nihil tamen vnquam sunt assecuti. Et bona pars eorum qui Raimundum sunt secuti, aliquot dolia releuarunt, dum elicerent Quintam Essentiam vini, nihil prorsus tamen deprehenderunt præter vinum adustum, quo perperam pro spiritu vini vsi sunt. Quæ hoc loco requiruntur, alibi in Philosophia de Generationibus reperiuntur. Sufficit enim admonuisse Spagyrum, qua ratione Herbis Quinta Essentia insit, denique quæ in his sunt inuestiganda.

Vinum salutis quid.

De Antimonio. Cap. VI.

Antimonii vis quæ sit.

SIcut Antimonium finit aurum, sic eadē ratione, ac forma finit corpus: in illo enim est Essentia, q̄ nihil impuri cum puro confundi sinit. Neque quisquam Spagyricæ artis peritus, deprehendere potis est vim atque adeo virtutem Antimonii. Nam in principio rerum eo deuenit Antimonium, & inter Metalla, quæ aquæ sunt, sic est relatum, vt porro etiam diluuio exacto vis huius genuina, atque adeo virtus permanserit, ita vt sese ex Influentia semper dirigat, neque aliquid de vi, ac virtute natiua vnquam decesserit. Merito igitur omnia quæ Mineralium sunt, quorum summum, ac potissimum Arcanum in se claudit Antimonium, huic vni tribuimus. Mundat seipsum vna cum reliquis, quæ immunda sunt. Porro si nihil omnino sani adest, immundum corpus in mundum trāsformat. Quēadmodum in expositione Lepræ habetur: q̄ omnia palā declarat, ac indicat Spagyrica praxis. Sed ne longius quam par est digrediamur, & tandem ad præparandam Antimonii virtutem (cuius vel apex vnus, aut iota omnibus codicibus, qui in vestra professione sunt, præstat) perueniamus, sic habe: Principio vide ne corrumpatur Antimonium, sed totum hoc, quantum est, integrum maneat, citra vllam amissionem formæ. Sub hac enim delitescit Antimonii Arcanū, id quod

Antimonii virtus imperuestigabilis.

Antimonii virtus præ omnibus præstantia.

Antimonii virtutis præparatio.

per Retortum impelli debet sine omni capite mortuo, ac denuo in tertium Cohob tertiam naturam reduci. Tum demum erumpit Dosis eius gr. iiij. Quintæ Essentiæ melissæ administrata. Huic præterea nihil tribuit Archeus terræ.

Antimonii præparatio. Dosis gr. iiij.

De Sulphure. Cap. VII.

PRincipio ardua res est, & multis nominibus celebranda, tantam inesse vim atque naturam terræ, quæ Balsamum procreet, cuius est hæc natura, vt porro nihil putrescere sinat. At si consideres Resinas, quarũ potissima pars est Sulphur, nihil est quod superiora laudes. In sulphure Balsamum est, quo de nemo non variarum artium studiosus meminisse debet. Nam in eo sunt Liquores Balsami, qui neque viuum, neque mortuum quicquam putrescere sinunt, sed corpus ita conseruant, vt nulla neque Influentia, neq; naturalis corruptio, vel impressa in corpore deprehendi possit. Nemo miretur hoc loco tantam inesse vim in Resinis terræ, neque maiorem prædicationem huius, quam quæ Balsami sit super terram crescentis, & huius vim atq; virtutum declarantis. Nam in his, quæ occulta sunt multo plura deprehenduntur, quam in his, quæ manifesta sunt. Sic in Sulphure multo plura deprehenduntur, quam in ceteris Resinarum partibus. De Sulphure autem, vt ad tractandi rationẽ perueniamus, sic habe: Eleua Sulphur a Colcothar, Spagyrico more, idq; tantisper dum non superat ignis, id quod natura Colcathar Sulphuri tribuit, idem spiritus fixus est Balsamus terræ. De quo hoc loco paucula admodum scribimus. Huius enim virtus experientia patet: & si aliqua de Gummi, quædam etiam ex Resinis, ceteraque id genus eiusdem naturę sunt cum Balsamo, tamen inter illa primum, ac optimum esse puto Sulphur, &c.

Balsami Natura quæ. Sulphur est Balsamum.

Sulphur resinarum præstantissima. Sulphuris præparatio Spagyrica.

De Mercurio. Cap. VIII.

ELixir ex Mercurio eadem ratione, qua ad transmutanda Metalla adornatur, confectum plurimum valet ad pellendam mortem. Nam eius Rubigo, quam Lullii sectatores falso Florem appellant, nil nisi mors est. Sicut enim Mors consumit ac conterit corpus, sic Rubigo metallum. Quicquid ergo Tinctura illa tingit, longæ vitæ plurimum inseruit, & id plum tanto efficacius, ac fortius, quanto altius (absit inuidia dicto) gradum Veneni attigerit, quanto acrius etiam, ac subtilius in præparatione reiteratum fuerit. Neminem deterreant Rupiscissæ fabulamẽta, qui suo more temere, ac frigide super hac re scripsit, videl. in Tinctura corporis Aurum & id genus alia, q̃ Mercurii sunt: deniq; quicquid ex spiritu Salis, aut Arsenici confectum est, prorsus esse fugiendum. Ad Tincturam Mercurii (cuius virius est ex subtili acrimonia, quanquam a natura Archei habet) propius accesserunt Albertus, ac

Elixir ☿ non est Rubigo, nec Flos Lullii.

Rupiscissa taxatur.

Albertus & Thomas circa Tinct. ☿ ubi lapsi sint.

Thomas: in coagulatione autem nimia & gradu Reiterationis, quibus totum negotium obruerunt, falsi sunt. Quamuis in adornanda Tinctura eorum quiddam est, quod veræ Tincturæ finitimum est, in hanc sententiam: Sicut metalla transmutantur, ac plene figuntur, sic etiam corpus, ad hunc modum: Reduc Mercurium in eleuatione tantisper, dum in fixum crystallum abeat: deinde in resolutionem, ac coagulationem digere, & cum Auro coniunge, ita vt fermentum eius hoc ipsum fiat. Proinde iuxta præscriptum Hermetis age vsque in finem lapidis, cuius dosis est granum 1. Huius vis, ac virtus corpus reseruat integrum.

Elixir. ☿ præparatio & Dosis.

De Spiritu vini. Cap. IX.

SVpra vbi Essentiæ Herbarum memini, nihil aliud nisi vinum esse, ostendi, id quod sic accipias oportet. Spiritus vini a substantia eiusdē prodit: nam huius subiectio exsistit vinum, sicut Marrubium proprii, ac natiui vini. Quare vt spiritum vini tanquam Essentiam, quæ vere Elixir est, habeas, sic accipe: Sicut Persicariæ libra 1. ℈ij. vini emittit: Sic vini libra 1. plus scrupulo 1. non capit. Reliquum est phlegma vini, id quod ad præsens Elixir parum confert. Porro inquisitio huius Essentiæ, fiat ad hunc modum: Digere vinum Pellicano infusum fimo equino, idque bimestre spatium continuo, videbis adeo tenue, ac purum, vt pinguedinem quandam, quæ spiritus vini est, in superficie vltro eliciat. Porro quicquid sub hac est, Phlegma citra omnem vini naturam exsistit. Pingūedo autem sola phiolæ inclusa, & per se digesta, summæ energiæ est ad vitam longam. Non modo autem ad vitam longam, sed etiam ad alia Praxis illa torqueri potest, & idipsum interuenientibus Cinnamomo, Xylobalsamo, Myrobalanis, & id genus aliis in hunc modum. Confunde, ac interueniente digestione ita coniungē, vt Elixiro, quo de hoc loco mentionem facimus, Auroque adiuncto medicina adornetur, quæ omnem contractionem tollit, ac membra resoluit.

Essent. vini extractio.

Extractio Mumiæ. Cap. X.

VIrtutum vero ex Mumia extractio magistraliter, vt eo verbo vtar, fit per commistionem eius cum Essentia Vini, ex Chelidonia quidem sumti, nempe, si ad decem vsque dies sic digeres, in quinque autem destilles. Porro vero digeratur ex integro rursus, eo vsque quo se Mumia in liquorem vertat: quo facto tam superno, quam inferno, separatis nēpe seorsim a medio, addatur huic sedecima pars Balsami de lignis, terręque sigillatæ Pauladadi pondus duodecimum, ac tantundem Horizōtis Liquoris: digerantur simul ad sui mensis spatium, quo conclusum ita sese reuerberet. Hoc enim pacto in summum vsq; gradū ascēdit. Quod quidem eorum omnium, q̄ venenis dominantur, potentissimum atque efficacissimum est.

Mumia quomodo & vnde præparetur.

Saty-

Satyrionis extractio. Cap. XI.

QVicquid autem ex Satyrione elici debet, per separationem fiat necessum est. Vis namq; in Satyrione delitescit Saturnina, quæ quidẽ clam virtutem, qua de gloriari Satyrion debebat, suffuratur ac debilitat, fitque sic eius Exaltatio triginta granis minor. Quo fit, vt nõ raro opem vsurpatus denegetSatyrion. Quare in eius separatione considerari operæpretium est, vt non forma quidem, sed virtus duntaxat separetur, id quod in hanc fit sententiam: Indigeratur in Pane siliginis Satyrion, idq; ipsum in Ventre Equino ad suum nempe mensem: quo peracto, ipsum quidem e pane excipe, abiectis quippe fæcibus. Deinceps Sanguinem Satyronis probe digeri, despumarique finito: quo sedato, tum demum medicinam nactus es, quæ ceteras omnes, quæ ad conceptionem attinent, facile post tergum relinquat. *Satyrionis extrahendi modus.*

Extractio Primi Metalli. Cap. XII.

PEr Primum Metallum summæ atq; adeo præcipuæ fiunt conseruationes corporis, neque tamen ex natura propriæ suæ confortationis tã est efficax, sed potius ex virtute mineralium, quæ in se continet. Nam vt vitam longam conserues, ex principe mineralium hoc proficiscatur necessum est, quandoquidem Mineralia Physicum corpus exsistũt. Atque hoc temperamentum illud est, quod solum atque vnicum Corrosiuis resistit, operaturq; tam per Chymicum, quam Archeicum Ares. quin etiã robustissimum quodq; corpus cum debilissimo temperat in vno gradu. Robur siquidẽ præter roboris *Ares* perinde est, atq; debilitas infra gradum *Ares* roboris exsistens: firmiori quidem adimit, quod imbecilliori præstet, ac vtrunque in medium tandem redigit diametrum, id quod in hunc modum fit: Liquorem Corallinum accipito, eum nempe qui probe diaphinus exsistat, cui adiunge eius quidem Vitrioli, quod est ex Venere, quintam partem: digerantur in Balneo Maris ad mensem suum. Hoc enim pacto separat se vinum Metalli primi in summitatem, ceterum quicquid de fæcibus vini est, Vitriolum Veneris occupat. Sicq; fit, Primus ille Metallus, perspicuum, diaphanum, ac rubinum plane vinum, cuius præcipua virtus, ac potestas in omnibus est Mineralibus totius Physici corporis. *Primi Metalli extrahendi modus.*

FINIS LIBRI TERTII.

DE VITA LONGA LIBER QVARTVS.

CAP. I.

SED ne in vita longa quicquam silentio prætereatur, in hoc libello obseruari conuenit, quod intra te ſtam, vltra etiam Quintum illud Esse, conclusum est aliquid. ex quo coniunctio quædam cum corporalis, tum eius quod præter corpus est, extra Quintum illud, in longam vitam corpus producit. De quo sic habe: Nihil plane esse, ac inuisibile: in ipso tamen corpore eximium, quod non Microcosmico solum corpori longam vitam pstat, sed et ipsum Dardo in trigesimum annum vsq; integrum conseruat, ipsumq; Anthos ac insignem illum Cheyri vsq; in tertiam custodit ætatem. Hoc namq; cum Antheras, ac folia sustentet, quanto magis corpus sustentabit Microcosmicum, q per vniuersam quatuor Elementorum Anatomiã perdurare in sua conseruatione debet. Quocirca in hac quidem positione notandum medico est, quod vniuersa quatuor Elementorum Anatomia, in vnicam Microcosmi Anatomiam contrahi debeat: non a ex corporali, sed potius ex eo, quod corporale conseruat: quod quidem supra Quintum illud, cũ hoc, tum reliqua quatuor sustentat. Et si Nomenclaturam eiustam, ac veram dare oporteat, Balsamum ipsum vocare, ex quo vita conseruatur iure possum, qui se a corporis Balsamo iure separat: & talis est Balsamus, qui ipsam quoque naturam antecellat, idque ipsum tamen per corporalem operationem.

Dardo, &c.

CAP. II.

PORRO eius quidem Balsami, quo de iam dictum, qui longam exhibere vitam debet, declaratio duobus modis fit: Vno qui eiuscemodi virtus clam, & a casu accidens ex eo sequitur, quod plerisque longa quidem vita tribuitur, qui tamen ipsam, qualis in se est, agnoscunt minime. Alter autem modus per artes fit, eis nempe, qui illam adipisci coniunctionem possunt: neq; tamen idipsum fieri citra mediũ aliquod potest. In hoc enim plane sita est rei summa, quod in eo Iliastro, cum longa, tum breuis etiam vita reperitur. Nã quæ Herbis adiuncta est, terminũ suum habet: Similiter et suũ habet terminum, q Mineralium est aquæ: eodẽ modo Teremabin quoq;, nec dissimiliter & Nostoch. Præter tamen hæc omnia, talis ac tanta ipsius coniunctionis vis atq; potestas, vt omne id, quodcunq; ex quatuor Elementis pductum fuerit, supra primũ illum terminũ suum conseruetur: & is est terminus Iliastri. Quo quidem et superatum volumus, subtilẽ illum virũ, qui terminum

Teremabin, &c. Nostoch.

minum transgredi non posse ait, quod quidem sin minus fuerit, ac transgrediatur, fieret hoc vel in altero saltem Eorum namq; sunt duo: quorũ alter quidē transgredi nequit (est n. terminus in Microcosmi naturā positus) alius aũt etiam in naturā Elementorum, alius vero in Quintā Essentiam quoq;, præterea & alius ex vltimo Iliastro. Ii quippe termini in medici potestate consistunt, qui in his mutare pro suo potest arbitrio quod vult, præter solum fixum, vbi finem vna cum suiipsius quoque mutatione exspectare ipsum oportet.

Cap. III.

Hunc itaque Iliastrum ad eum modum intellige, quandoquidē hic triplices præter Quintam essentiam virtutes reperiuntur. Est n. I liasterSanctitus: alter vero IliasterParatetus: tertius aũt Iliaster ille Magnus. De priore sic accipe: Quod Sanctitus ille longam vitam pſtat, idq; secundũ eius qui ipso vtitur, industriam: alter vero idipsum dispensat iuxta fauorē. Sed tertius illæsus, citraq; noxam in vita longa consistit. Hinc igitur Iliastrum hoc in loco cōprehensum expende, quod primus, secundus, & tertius simul oēs microcosmo subditi sunt, ita vt in vnũ eos Gamonynũ redigere possit. Alter vero cogitur nequaquā, sed quemadmodũ fauori conuenit, acquiritur. In tertio perinde habet, vt in Enochdianis ac Helezatis, non secus, atq; de Aquastro patet. Primumq; ita ex Elementis suā ducit originem, veluti testa concludit, ipsisq; Arcanis supra Quintum Ess. attribuitur. Secūda vero Magnalib. ascribitur. Et tertius ex propriis Specificis suis. Ex quo sequitur Terrelatos, Nymphydicas, Aerdados, Soladinos longā vitam suam accipere singulos in aliena Essentia. Illius n. tertii Iliastri mors est, & tempus & arbitriũ: isq; est, qui Spicæ vltra, quam ipsa quoq; per se natura ferat, tribuit, quin & Myrrhæ fragarantiam roburq; in Lenis. Atqui vtut sese hæc habeant, considerādum medico est, vt eiuscemodi coniunctio non dissimili modo contingat in corpore, nēpe quemadmodum arbor maris, semel fixa, atq; adeo sui iuris ab illo facta est, fususq; Cheyri probatus ac constans: si per eandem coniunctionem in Microcosmo idem quoque potest fieri.

Iliaster triplex, &c.
Sanctitus.
Paratetus.
Magnus.
Gamonynũ, &c.
Enochdiani & Helezatis, &c.
Terrelati.
Nymphydica.
Aerdadi.
Soladini, &c.

Cap. IV.

Caeterum de primo illo Iliastro, quo pacto se habeat in hunc modum accipe, quod eius vltra mille sunt species: non tamen quod aliud præcellat alio, verum potius iuxta hoc, vt quilibet Microcosmus peculiarem suam, atque adeo perfectam coniunctionem habeat, quilibet, inquam, vtrinque perfectam suam ac propriam virtutem. Tanta siquidem est Iliastri virtus ac potentia, vt

Iliastri primi species vltra 1000.
Iliast. primi qua natura & vis.

citra Naturæ discrimen fit. In prima namq; minuta, quando eiusmodi mutationes accidunt, naturæ orditur putrefactio, fitque superstite ac viuente adhuc corpore proprio.

Cap. VI.

VT autem porro id quod maxime necessarium est in hoc processu erga Iliastrum describamus: Principio, vt impurum animatum depuretur citra separationem Elementorum, quod fit per tuam ipsius imaginationem, cum ea in animi tui confirmamento consistit, præter omnem corporalem ac mechanicum laborem. Quæ quidem dispositio ex eo contingit, quo sese homo gradatur in animo, vt æqualis reddatur, Enochdianis. Non quod Enochdianam agere vitam cupiat, animo tamen ab ea per diametrum distet. Quare microcosmum in sua interiore Anatomia reuerberari oportet in supremam vsque reuerberationē. Per hanc enim reuerberationem sese impurum consumit: fixum autem, q̄ ab impuro destruitur, sine ferrugine permanet. Nec tamen ignis est, cui Salamandrina adesse possit essentia Melosinicumve Ares, sed potius retorta quædam distillatio ex medio centri, supra omnes carbonū ignes. Facta autem eiusmodi reuerberatione in vltimo quidem termino fulmen exhibet physicum, non secus atq; separant sese ab inuicem Saturni fulmen, & Solis. Itaq; quicquid per hoc fulmen incedit vitæ longæ est, magni nimirum illius Iliastri. Atq; hæc quidem fulminatio, & præcedēs eius reuerberatio nihil quidem ponderi adimit, sed magis turbulentiæ corporis, idq; ex colorum diaphinorum ratione.

Cap. VII.

PRæterea vero ab Iliastro primæ potestatis eiuscemodi vita longa non est. Inferiorem enim gradum præbet. Sed is tamen est, qui eo in loco separat, & perinde, vt res fixa nō fixam seruare potest, a morte Microcosmum defendit: quandoquidem eius operatio non est, vt separet, verum potius, vt per Arcana illa perspicua indigestum vincat, quo minus succedat eius perditio: Similis ei, qui mala bonis superat. Velut Mumia, quæ vna cum copore a partu procedit, ipsa quidem per se bona, corpus autem malum ac putridum. Quācunq; igitur vitam corpus viuit, ex sola viuit Mumia: proprium enim eius ac natiuum est, vt putrescat, rursusque in stercus, cuius membrum est, abeat, id quod continuum eius studium est. Ceterum Mumia non item: nequitiam enim illi suam frāgit, atq; suo ipsum proprio conseruat arbitrio, quo minus id quod contingit aliquando efficiat. Quamobrem sic sonat eius Receptum, q̄ mumia supercœlestis Microcosmum plus, quam propria eius Mumia sustē- *Mumia supercœlestis homini sufficit propria.*

tae. Quoties n. Mumia, totius item alius terminus: tametsi neq; tempus, neq; numerus in huiusmodi terminis repertus est: perdurat n. eo vsque quo secundam euitare generationem non potest amplius: nam in hoc peritus esse physicus debet, quod quælibet prima materia vltimam quidem expellat. Quare generatio vermium hic orditur, vbi vltima materia physici corporis sese ostendit: hunc igitur Iliastrum obserua, quod vermium generationem non modo non destruit, verum etiam cum earum adsit materia, generationem ne impediat quidem, quã tamen præuenire mumia debet.

CAP. VIII.

Mumia Naturalis composita vnde. AD horum omnium conclusionem, principio nota, quod naturalis Mumia ex tribus illis Antimoniis componi debet, quo peregrinus Microcosmus physicum corpus gubernet, id quod extrinsecus fieri necessum est, siue per Elementum aquæ, velut per eius Metalla, salia, & id genus: seu per Elementum terræ, vt per eius herbas siue boletos: aut in Tereniabin, vel Nostoch: nam hæc omnia mansiones sunt rerum supercœlestium. Quamobrem nemo miretur, quod ingentes passim Melissæ virtutes describuntur. Quando enim in hac supercœlestis cõiunctio sese vnit, quis virtutem ei quantumuis eximiam abneget? Atq; hæc quidem sunt Magnalia, quæ in se Bamahemi quoq; continent, atq; is plane Ilech est, qui ex vero compositus Anrado, eidem Elementato adimi *Bamahemi, &c.* nullo pacto potest, id quod fit per exaltationes vtriusq; mundi: perinde atque vrticæ exaltationes adurunt, nitetq; ac splendet flammulæ color. In huiusmodi tamen exaltationibus virtus eorum traduci in aliud potest. Ad hunc igitur modum dignoscere exaltationes discire, quæ vrtica longe potiores exsistunt, idq; ipsum, vt in vero Maio, vbi Aniadorum exaltationes ordiuntur, easdem colligatis. Neq; enim virtutum exaltationes in matricibus dũtaxat sitę sunt, verum etiam in supercœlestibus. Vulgaris quippe ac velut nihili Idæus is esset, qui vnam solummodo rem visui subiectam fabricare nosset, nec præter ea, quæ tangi possunt, creasset maiora quædam. Enimuero alium quendam Maium construxit, *Anachmus, &c.* vbi se flores exaltant supercœlestes, in quo extrahi Anachmus debet, ac seruari, non secus atq; muscus in pomambra, & sicut auri virtus in Laudano delitescit: cuiusmodi quidem Anachmi virtutes quando colliguntur, tum demum de longa vita lætari merito potes.

FINIS LIBRI QVARTI.

DE

DE VITA LONGA LIBER QVINTVS.

Cap. I.

SVPRA in primo libro fundamenta ieci vitæ longæ, ea hoc loco absoluemus. Non enim video, cur ea, quæ ad integram vitam, atque adeo sanam pertinent, hic denuo repetam. Cum in superioribus libris, secundo & tertio, de his a nobis satis abunde dictum sit: quare in hoc quinto libro supremam manum imponam his, quæ supra in primo libro, de ea, quæ præter naturam est, vita, incœpimus: & idipsum pro ratione Theorica. Principio proponimus vniuersis Spagyricis, cum Adæ, tum Mathusalem ætatem, id quod in secundo capite sequenti indicabitur. Antequam tamen ad illa perueniamus, prius de vita longa, quæ in manu illius maximi Iliastri est, exacte dicemus, idque pro ratione Magnalium. Vbi plurima de libero arbitrio arripienda esse admoneo, quam quæ nos ex Elementis administrare possumus. Hæc, vt clarius ac rudius innotescant, principio oportet fingamus Enochdianos, quam Influentiam si in mente nostra, perinde ac ignem in ligno, non sine vulgari virtute gesserimus, fieri potest, vt ad hanc vitam perueniamus, vel nullo negotio: id quod exemplo Ioharnetis palam fit, cuius natura, neque vnam ætatem solum, neque seculum vnum duntaxat comprehendit. Sed ne his meis Paramiricis libellis præbeam calumniandi ansam his, qui scripturas variæ torquent: nihil certi hoc primo capite definiemus de vita summi Iliastis: num hic in corporalibus Elementis sit, aut porro etiam in Quinto viuat, vbi nullum corpus occurrit, vbi non modo ii, quibus de mentionem fecimus, viuunt, sed etiam ii, quos somno sepultos credimus. Hæc, inquam, omnia sublimioribus spiritibus tantisper existimanda relinquimus, dum infra ad illa venerimus. Porro si impelleretur Iliastes ille summus, aut aliquo saltem haberet opus, facile eo, quidquid esset Enochdianum perueniret, vbi vniuersa vita nostra longa suis locis in æthere, ac nubibus collocaretur. Sed semel saturauit se Iliastes, vt porro non careat, neque aliquo habeat opus. Quare in hoc libro vltimo singula pro ratione primi libri tractauimus.

Ioharnetes, &c. longæui.

Cap. II.

SEd vt tandem ad finem deducamus ea, quæ de vita longa tractare incœpimus, principio indicabimus, quid vita longa sit. Terminus vitæ longæ cōplectitur inter se 1000, aut 900, aut ad minimum 600. annos. De scaturigine autem huius, quæ præter naturam est, vitæ, sic accipe. Duæ sunt in hominis potestate vires; Vita Naturalis, qua de dictum

Vitæ longæ terminus quis.

Vires hominis sunt duplices.

est vsq; ad natiuũ finem: Alia aeria, in hac enim nihil est corporale. Quare incorporalia hunc nostrum libellũ absoluunt. Miseros hoc loco mortales, quibus primum ac optimũ thesaurum (quem naturæ Monarchia in se claudit) natura recusauit, puta, naturæ lumen. Ne porro in hac laboremus frustra. In philosophia autem, quia definit ac abit natura Aniadum, recordabimur, neq; porro mẽtionem faciemus philosophiæ. Missas igitur faciamus res naturales, missa etiam facimus quæcunq; sunt ex Elementis insuper etiam gesta Helisemidan: deniq; quæcunq; supra diximus, quæ sub chao id quod summus Iliastes existit, delitescunt. Et in manus ea, quibus de mentionem in 1. libr. facere cœpi, tandem accipimus. Vt igitur ad annum Aniadin, aut etiam vltra perueniamus, obseruandæ sunt regulæ sequentes. Neminem offendant, quæ hoc loco de Nymphidida dicturi sumus, quo loco simul indicabitur vis, ac natura Guatinorũ, Saldinorum, deniq; Salamandrinorum, & quicquid est Melosinæ. Porro si quem præsens locus abalienaret, neminem offendat, sed potius finem huius opusculi adeat, vbi singula videbit.

Nymphidida. Guatini. Saldini. Salamandrini. Melosina, &c.

Cap. III.

Vita longa quomodo a Natura Soli, Loci, corporis, &c.

SEd vt simul innotescant cũ locus, tum corpus in his rebus, quod certa quadam cõcordantia ordinari debet, ac disponi. Principio obseruanda est soli natura, quod Iliastis est: nam aliud ab 300. vsq; ad 600. annos conseruat, id quod ad eos codices relegamus, qui tractant de natura Elementorum. Porro quicquid ex sui natura simul etiam loci naturam admittit, haud dissimiliter priori seculo in vnam cõclusionem cogitur. Vbicunque vero coeunt, cum loci, tum corporis natura simul illic vel nullo negotio peruenitur ad 600. annum: quorum aliquot, qui istuc ætatis attigerunt, commemorare possem, nisi alio properaret calamus. Sũt prætereа, qui aliquandiu clam, atq; adeo furtim sunt seruati, idq; per vitam longam. Quorum ratio, quia nulla, nisi quatenus Iliasti tribuerunt, & hoc loco prætereundum censeo. Sic quicquid non est aeriæ vitæ, hoc loco tollitur. Sequuntur ergo qui vitam aeream vixerunt, quorum alii a 600. annis ad 1000. & 1100. annum peruenerunt, id quod iuxta præscriptum Magnalium, quæ facile deprehenduntur, ad hunc modum accipe: Compara Aniadum, idq; per solum aera, cuius vis tanta est, vt nihil cum illo commune habeat terminus vitæ. Porro si abest iam dictus aer, erumpit extrinsecus id, quod in capsula delitescit. Iam si idem ab illo, q denuo reuertatur, fuerit refertum, ac denuo in medium prolatum, scilicet extra id, sub quo prius delitescebat, imo adhuc delitescit, iam vt res tranquilla prorsus non audiatur a re corporali, & vt solum Aniadum

dum Adech, deniq; & Edochinum resones. Porro etiam hæc tria, & quod in hæc tria vergit, nō quatuor, sed vnū sint, habebis longissimam vitam delitescentem. Hinc est natiuitas magni illius Aquastri, qui præter naturam natus est. Hoc & si id quod intrinsecus erat, nequaquam deprehendere potuit: tamen hic præbuit occasionem id quod extrinsecus Iliastes fuit, &c.

CAP. IV.

RESTAT adhuc in hac Monarchia, cuius nos magnus ille Zenio maximopere commonefacit, videlicet longe aliam esse vitam ab ea, quam nos plene præscripsimus: quæ tunc alia nos perstringit, cum singula transibunt, qui calcat, & qui calcatur, nihilominus tamen vtraque manebunt, id quod non satis intellexerunt hactenus Aliani. Tum demum erit quādo simul omnia desinent, quæ vna mecum indagastis, iam inde a primo ad nouissimum vsq;. Sed par est, vt semel etiam probemus ea, quæ tractare incœpimus, idque non physica ratione, sed Essentia ipsa, quæ vel sola hoc loci, cuius meminimus, plurimum valebit. Hoc loco quo de plene loquimur, miraberis forsan, ac quæres: Num vita sana possit esse coniuncta cum vita longa? De hoc igitur hæc paucula notato. Duplicem esse Essentiam, alteri sanitatem & fixam: alteri ægritudinem & similiter fixam inesse. Quod autem ad locum & immutationes istorum attinet, nihil prorsus immutamus. Porro quorsum attinet frustra his immori, quæ nobis lumen naturæ recusauit? Præterea ille, qui ex animi libidine nobiscum agit, indicat, ac rursus hiantes nos deserit. Quare hoc loco præteribimus, quæ vires nostras superant, & creaturas aliquot, vitæ mirabiliter longæ, & eas sine fato commemorare incipiemus. Inter quos sunt Laureus, Siconius, Hildonius, & alii pleriq;, quorum natiuitatem, siue mortem naturalem nemo vnquam neq; deprehendit, neq; audiuit. Adde naturam & Essentiam illorum, & quotumquemq; reperias, qui vel apiculum de his scripserit? Quanquam Paramirica scripta nonnihil de his habeant: tamen sicut semel hoc fuit, ac rursus desiit, ita etiam vna intellectus abiit. His igitur concludimus, quicquid est vitæ longæ, idq; extra Necrolicos, quēadmodum in sequentibus patebit.

Zenio, &c.

Aliani.

Vita sana & longa an coniungantur

Laureus, &c.

Siconius, &c.

Hildonius, &c.

Necrolici, &c.

CAP. V.

NOn pili fecerim eum, qui sub Lullianis artibus se falso, vt Necrolicū vendidat, & improbat id quod in quatuor Scaiolis comprehendit, & me vt summum Scaiolum prædicat, ita vt pro ratione Cedurinorum possim adoriri Necrolias artes. At ego vel hydros Scaiolis vna cū æmulis

inuideo. Quid dicam hoc loco de his, quæ Musa sagax in canonibus suis vna cum matrice quatuor Scaiolarum complectitur, quæ vobiscum indormiscunt, tymporaq; in vobis Anodynica reddunt. Et ego vos etiã atq; etiam in tãtum stuporem adduco, vt in notitiam papaueris redigamini. Sed missa facio illa, & in hoc solum laboro, quod in superioribus lib. hactenus monui, in cosmographica scil. vita, vbi cũ locus tum corpus Iesihach apparent. Porro etiam quæ præscribo, præter loci ac corporis vires, idque Spagyricæ præscribo, Hydromanticæ, & Pyrotenchus. Sed quid attinet hæc commemorare vobis omnibus, quorum ne nomina quidem noui? qui & si Necrolios agitis, & in Cyphanto nonnihil experti, tamen indormiscunt pulsatiles. Hæc omnia ego absolui, ea quisquis intelligit, optimo iure se Spagyri nomine venditet: ac tum demũ quintum cap. ediscere laboret, in quo me plurimum offendunt Scaiolæ. Nã in his nulla inest mortalitas. Sub hæc igitur concludo totius rei summã, & affirmo eum esse immortalem, quicunq; pro ratione Scaiolarum vixerit, id quod per Enochdianos, & sui sequaces probo. Neque hunc locum infringet Aquaster. Porro si pro ratione Necroliorum Scaiolis insererer, esset quod excipiendum ducerem, id quod maximus ille Adech anteuertit, & propositum nostrum, at non modũ deducit: Quod vobis Theoricis discutiendum relinquo. Atq; ad hunc modum abiit e Nymphididica natura interuenientibus Scaiolis in aliam transmutationem permansura Melosyne, si difficilis ille Adech annuisset, qui vtrunq; exsistit, cum mors, tum vita Scaiolarum. Annuit præter ea prima tempora, sed ad finem seipsum immutat. Ex quibus colligo supermonica figmenta in Cyphantis aperire fenestram. Sed vt ea figantur, recusant gesta Melosynes, quæ cuiusmodi sunt, missa facimus. Sed ad Naturam, Nymphididicam. Ea vt in animis nostris concipiatur, atque ita ad annum Aniadin immortales perueniamus, arripimus characteres Veneris: quos & si vos vna cum aliis cognoscitis, minime tamen vsurpatis. Idipsum autem absoluimus eo, quod in prioribus capitibus indicauimus, vt hanc vitam secure tandem adsequamur, in qua Aniadus dominatur ac regnat, & cum eo, cui sine fine assistimus, permanet. Hæc atque alia Arcana, nulla re prorsus indigent. Et in hunc modum vitam longam conclusam relinquimus.

Melosyne, &c.

Theophrasti ex Hohenheim, librorum quinque de vita longa finis.

FRA-

FRAGMENTA LIBRI PRIMI DE VITA LONGA.

Cap. I.

ANTEQVAM de vita Longa Philosophari incipiā: Primo quid vita sit, scitu dignum existimo, maxime vero immortalis: Quem locum alii prorsum integrum reliquerunt, credo incognitum, aut non satis intellectum. Hinc est, cur alteri solum, mortali scilicet, consultum voluerint hactenus. *Vita est duplex.*

Quæ omnia vt clarius innotescant, Principio de Physico corpore dicendum esse existimo. Generalis Praxis in Physico corpore fit ad hūc modum. Principio considerantur partes eius, tot & tam variæ Medullæ, Ossa, Cartagines Ligamenta, Nerui, Carnes, Membra: Denique quicquid est Principalium membrorum, Cor videlic. Epar, Cerebrum, Vesica, Splen. Præterea quicquid est exteriorum membrorum, Musculi, Lacerti, & id genus alia, quæ Physicam vitam complectuntur. Sed ad ea priusquam perueniamus, quid Mors sit, quid Ægritudo, paucis indicabimus. Mors est dissolutio vitæ, cum mortalis, tum immortalis, quam dies Natalis coniungit ac copulat. Nam omnis Coniunctio rerum mortalium, maxime diuersarum, affert secum dissolutionem. Quemadmodum omnem coniunctionem rerum Naturalium, & earum, quæ præter Naturam sunt, sequitur dissolutio. Sic vitæ, quæ coniuncta est, comes est dissolutio. Hinc est huius mali fons & origo, generatio Morbi, quam continuo insequitur mors. Ex quibus facile colligere licet, quid vita sit, tum mortalis, tum immortalis: qua ratione vitaque conseruari debeat: id quod infra etiam in fine Physici corporis latius patebit. *Corpus Physicum, quæ constituunt.* *Mors quid.* *Vita quid vitaq; fit.*

Cap. II.

PRincipio oportet probe cognitam habeamus vniuersam rationem atque naturam cum physici corporis, tum Physicæ vitæ: etsi neq; corpus neque Vita corporis hoc loco considerari debent. Ex mortali enim nihil potest elici, quod pariat vitam longam. Extra corpus est vita longa, & a corpore conseruatur. *Mortali nullum ad vitā longam facit.*

Præterea interueniente corpore exoritur dissolutio vitæ vtriusque. Vbicunque enim mortalitas non est coniuncta immortalitati, illic dissolutio esse nequit. Hoc loco plurimū laborauit Hippocritica Musa, qua sc. ratione corpus tanquam Balsamum cōseruaret, nec caussaret mortē, *Hippoc. conatus irritus, &c.* *Mors qu d.*

Mors quid. immemor in vita mortem non esse. Nihil enim aliud Mors est, nisi dissolutio quædam: quæ vbi accidit, tum demum moritur corpus. Atque huc omnia sua excerpta tetulit Hippocrates, corpusculumq; illud præ *Corpus est creatura nō vita.* manibus sumere, & mortale mortali conseruare decreuit: quum in ea nulla vnquam fuerit vita, quæ ex illius fonte manarit. Corpus est creatura, at non vita. Non prorsus referenda est, inquies, Hippocratica Musa ad mortalitatem: Esto: At multo faciliorem viam ad sanitatem inuenies. Nihil enim præterea, q̃ creaturæ sunt, Hippocrati tribuit Deus. Sed ad rem. Huic corpori Deus adiunxit aliud quoddam, puta cœleste, id quod in corpore vitæ existit. Hoc opus, hic labor est, ne in dissolutionem, quæ mortalium est, & huic soli adiuncta, erumpat. Etsi in corpore isto caduco accidere potest dissolutio, atque adeo colligi ex ea amissio cœlici corporis: tamẽ vitæ longæ obesse nequit: pp Restaurationem, *Vita, quādiu duret, &c.* quæ subinde fieri debet, vt prorsus omni defectu careat corpus. Sicut enim Ignis tantisper, dum ligna adsunt, viuit. Sic vita longa, dum adest corpus. Quod corpus, vt corpus, conseruandum est interueniente corpore, quod extrinsecus conualescit: Inde enim conseruari potest. Nihil enim aliud est corpus, nisi subiectum, in quo longa vita gliscit.

FRAGMENTA.

LIBRI SECVNDI DE VITA LONGA.

CAP. I.

De Cura Podagræ.

Podagra curatio, in quibus consistat. AD perfectam podagræ curam tria requiruntur, nimirum Purgatio, cutis apertio, & eiusdem sanatio. Processus is est. Podagricus primo plene perfecteq; per Arcanum corallinum purgandus est. Per hoc fluxus podagrici vsq; adeo expurgantur, vt locus illi morbo *Arcani corallini vis quæ.* amplius non detur. In isto siquidem corallino, quod ex Essentia Auri præparatum est, facultas adeo insignis latet, vt impossibile sit, Medicum citra illam purgationem Podagram inquirere. Purgatio ea sexies vel septies iteranda est, prout Podagra vel inueterata, vel grauis & contumax est. Quod si tamen a purgatione morbi aliquid adhuc residuum fieret, aut æger propter imbecillitatem purgationi sustinendæ, non sufficeret: *Cutis aperitur Alcali ex spiritibus.* Cutis ei aperienda est, hoc modo. Vbi sedes præcipua vel centrum Podagræ est, ibi cutem aperi per Alcali ex spiritib. Apertionem illico sequitur tumor, ad quẽ confluit, ꝙ ad centrũ Podagræ spectat. Illud postea es-

ea effluit, si caro emortua remouetur. Fluxu porro podagrico desinẽte, curam reliquam accessoriam aggredere per Emplastra de Mumia. Et his remediis podagra curatur. Ceterum Liquor ex Mumia contempe- ratus, etiam citra apertionem cutis sanat, morbo adhuc recenti existẽ- te, nec dũ inueterato: & hoc ex singulari congenita Natura ac proprieta- te fit. Tertia curandi podagram ratio perficitur Mumia, si in vltimã ma- teriam Alcalizatam reducitur, idq; per Liquorem Mumiæ, hoc modo. Podagrica membra quotidie inunge spatio septem horarum septem vel octo circiter, prout Podagræ conditio postulat. Et hisce tribus modis sa- natur, quicquid contractum & dissolutum est. Hæc podagram sanandi ratio noua plane & inaudita est, imperitis comprimis Medicis, qui per calumniam ista medendi veris regulis aduersari clamitant, cum tamen ipsimet interim nihil nisi inanem titulum Medicorum habeant.

Podagram curãdi, alia ratio.

FRAGMENTVM ALIVD LIBRI SECVNDI DE VITA LONGA.

De Apostematibus.

VT in Apostematibus curandis ex vero & genuino fundamento ꝓce- datur: hæc comprimis tenenda Regula est, quod Apostematum genera duo sint. Nonnulla sunt in quibus Mors & Paroxysmus vna in- sultant. De his multi Medici anxie laborarunt. Quod si vero Morti ma- nus ac pedes fuissent: vidissent illi vtique, quod mendacia de Epidemiis scripta exstarent, velut & de Apostematibus ceteris. Regula secunda est eorum Apostematum, in quibus mors cum paroxysmo non insilit. In hæc quæ potestas medici sit, deinceps subnectemus. Vtræq; regulæ con- currunt in Anthrace, in Saphyro, in carbunculo, in Pleuresi, in Peste, in Bubone & ceteris. In nonnullis mors non concurrit, vt in cancro & si- milibus, quæ mamillas fœminarum affligunt. Horum omnium curæ modus is est, vt nihil adhibeatur, quam SONATH, in quo virtus Expulsi- ua cõsistit. Hac n. facultate Apostemata vniuersa expelli debent Resol- uit, mitigat, & a corde expellit. Huic adiungi debet practica Chirurgica, qua per Maturatiua in Emunctoriũ materia coerceatur. Ea maturatiua debent simul etiam esse Attractiua, ita tamen, vt expulsiuum attra- ctiuum sequať. Sonath hoc modo in virtutem expulsiuã directo, seqtur deinde de Theriaca viræ, in quo Arcanum omniũ venenorum est, robo- randi caussa vsurpandũ. Cetera Experimenta hincinde conquisita, Me- dicis relinquimus, qui per illa suas culinas infarciunt, & hinc inde grati- am aucupantur.

Apostema- tum genera duo.

Apostema- tum cura- ra qualis.

SONATH qua facul- tas.

DE VLCERIBVS.

Vlcerum cura per quæ fiat.

OMnes fluxiones, humores,&c. sub cura vna comprehenduntur, si Emunctorium per se incumbant, hoc est, si vlcera efficiant in locis illis,ad quem emunguntur. Omnium cura vna est,& talis quidem. Primo est Mortificandum. Secundo,Mundificandum. Tertio sanandum. Mortificatio est,qua per Alcali ex Realgar vlcera,& quicquid læsum est, mortificantur: deinde per Gummata ab Eschara liberantur: Deniq; per Mumiam consolidantur. Quanquam vlcera nonnulla mortificationē nullam poscant,vt sunt Vlcera Esthiomena. Quorum vtrum faciendum vel omittēdum sit,decernendū relinquimus chirurgis. Porro etsi quidē vtriq; illi Medici Remedia multa inuenta proposuerint: omnis tamen illorum doctrina ea fundamentis caret,& a desperatis Medicis, qui nec sibi,nec suæ arti fidere tuto possunt,proficiscitur. Sed hæc iam de omnibus vlcerum generibus dicta satis sint. Purgatio præcedat, loco conseruationis:quam peritis Medicis relinquo. Quæ de pustulis sequuntur, spectant etiam ad vlcera.

Vlcera quæ mortificanda.

DE PVSTVLIS.

Gallici morbi cura quæ. Ceniotemii vires quæ

MOrbi Gallici species,& morbus ipse per se, curam sui ad tria reuocat,ad purgationem,curationem, & conseruationem. Compendium est, vt quilibet Morbo Gallico laborans, per Ceniotemium purgetur in principio. Ceniotemium enim omnem caussam & materiam peccantem aufert. Modus iste purgā di Medico probe cognitus esse debet,vt Dosin & quantitatē iustam præscribat. Postea, si quid extrinsecus in cute erupit, vt sunt pustulæ: hæ per oleum ex Realgar illini & erodi debent. Quod si contractura manet:debet & ipsa oleo ex Realgare inungi & curari. Deniq; quotannis purgatione instituta, cōseruatio quærenda est. Vlcera,nodi, bubones,& excrescentiæ similes aliæ,remediis in Vlceribus nominatis curari debent.

DE VVLNERIBVS.

Vulnerum remedia triplicia. Balsamus, &c. Braffidellia, &c. Magorreo, &c.

SAnandorum vulnerum vniuersorum Remedia tria sunt: Naturale, vt Balsamus,Specificum, vt Braffidellia: Characteristicum, vt Magorreo. Hæc remedia priusquam explicemus,sciendum est de vulnerib. quod ipsorum nec species nec locus considerandus sit. Prisci quidem Medici, multa de vulneribus cerebri, intestinorum, vesicæ,&c. nugati sunt, an curationem admittant, nec ne. Cum tamen vsus doceat, etiam illa vulnera, quæ in partibus vitam non concernentibus hærent, mor-

mortem importare: nos de illis lethalibus vulneribus verba nulla faciemus, cum de illis ipse euentus testaturus sit. Hoc saltem Chirurgus agat, vt quod vulnus lethale non est, lethale ne faciat. Diligenter ergo processus illi cognoscendi sunt, per quos vulnera ad statum meliorem reducuntur. Ceterum, Medici illi, qui in Academiis nascuntur, magnam suæ scientiæ partem emendicant, a balneatoribus & tonsoribus, nullius pretii hominibus, vt sunt Lanfrancus & Petrus de Argillato, vna cum huius formæ aliis Monachis, &c. qui nullos quidem curandorum vulnerum, modos tractant, sed solidi fundamenti penitus ignari sunt. Horum rubri pilei multo rectius balneatores ipsos ornarent. Hi, quod vno ore late vociferantur, nullum vulnus sine pure sanandum esse: cum rectius artem non didicerint, vitio id ipsis admodum dare nō possumus. Ex hac tamen ignorantia, triplex falsa vulnerum curatio enata est. Vnam commenta est Schola Monspeliensis, naturalem scilicet sanationem ex virtute Balsamea, ad putrefactionem cum ✳ decocta. Similiter quod specificum præstat, a ✳ chirurgis locis non conuenientibus, ac ipsi specifico ineptis adhibitum. Sic etiam processus charactericus a Campesiis in falsa verba, consecrationes, & ✳ commutatus est. Cum vero processus illi falsi ✳ reperiantur: nostrum est, imitari veros & genuinos, nimirum hos, quod Naturalis Balsamus in vulnera infusus, aut bibitus, nihil aliud sit, quam Hypericon, Centaurea, Prunella, &c. quæ Balsamea virtute & potentia non externa solum, verum & interna vulnera consolident. Specificum autem supra Balsamum est. Collatenna ✳ enim bibita, quodlibet vulnus, internum & externum sanat. Facultas namque & vis ipsius fixa & constans est, & operatur, quam diu vulnus apertum est. Brassatella, si vulnus semel tantum attigerit, illo amplius tractato opus non habet. Huiusmodi operationem finalem specifica multa habent, vt non 12. aut 24. horarum spatio applicata, sed semel tantum admota, vsque ad finem vulneris medicina fixa sint. Et conueniret quidem huic loco, vt Experimenta illa specifica exponerem. Sed cum in Archidoxis illa recenseantur, labori isti hic supersedere volo. De vulnerum characteribus, sicut processus tertius docet, sic statuendum est, quod characteres, &c.

Lanfrãcus, & P. de Argillato carpuntur.

Balsamus vulnerarius quid sit.

Collatenna vires.

Cetera desunt.

LIBER TERTIVS DE VITA LONGA.

Cap. I.

Præmissis hactenus particularibus Arcanis, corpus ægrum ad sanitatem reducentibus: quod iam superest, hoc tertio libro de corpus præseruantibus disseremus, quibus physicum corpus veluti Balsamo ita conseruetur & præmuniatur, vt nullum in ipso vitiú oriatur. Etsi vero particularia Arcana & hoc tertii libri subiectum corpus vnum, vna præparatio sit; hoc tamen distant, quod practica in hoc tertio Elixirio aliter instituatur, quam cura particularis docet. Qua de caussa etiam Flos Cheyri & Anthos per hunc tertium librum prædominantur. Perficitur enim in eo Arcanum Elixiridum ex virtute totius Quintæ Essentiæ, vnde maioris intellectus gratia initio docere visum est, Quidnam Quinta Essentia per se sit, nimirum, quod Natura quatuor Eleméta operetur, & ex quatuor illis Spagyrus temperatam Essentiam producat, sicut Flos Cheyri demonstrat. Nos quidem nihil afficit Raymundi Scientia, Ars Lullii appellitata. Raymundi namque methodus longe exorbitat extra Monarchiam, quæ de Archidoxicis scientiis tractat. Aliud est Extractio, aliud Cófortatio, aliud Melioratio, de quib. Raymundus explicat. De Quinta autem Essentia is nihil intellexit: sed in hoc lapsus est, quod Extractionem, Meliorationem, &c. pro Quinta Essentia habuit. Nostrum ergo est, illius scripta non magni facere. Subtilitates enim istas Spagyrus pro ludicris admittit. Flos Auri, Flos Amethisti, & quicquid in genere Diaphano est, velut & in Marcasitis, quæcunq; inquam sunt Sulphureæ Cachymiæ, & aluminosæ, Zerebothina, & quæ alia aqua genuit, vt sunt Carabe & Coralli: hæc omnia Quintæ Essentiæ subiecta sunt, secundum id tamen, quod Spagyrus eadem per dissolutionem Elementorum temperare possit.

Ess. 5. quid sit.

Ars Lullii reprehenditur.

Quinta Essentia quæ subiecta sint.

Cap. II.

Quandoquidem ergo tertius hic liber Elixiriis ad vitam longam facientibus dedicandus est: ars in eo versatur, vt Natura ad Spagyricá temperationem reducatur. Hæc temperatio nihil est aliud, quam insignis Naturæ bonitas, in qua nihil dissolutionis aut contrarietatis est. Ea autem bonitas in multis reperitur: in Tinctura, sicut Natura Lapidis Philosophorum docet: in Antimonio, sicut naturam coruus habet: in Sul-

Elixiriorum temperatorum quot sint genera.

in sulphure, sicut Lunaria operatur: deniq; in aliis pluribus. Quotcunq; vero sint, vnica illa est temperatio, quæ inter metalla consistit in Mercurio (Mercurium intelligimus illum, qui metallis omnibus inest) inter Gemmas in Crystallo: inter lapides in Zeloto: inter liquores, in Carabe, inter herbas in Valeriana: inter radices, in Peucedano: inter salia in vitriolo: inter Marcasitas in Antimonio. In his omnibus, sicut Mercurius in quibuslibet metallis latet, ita Antimonium in qualibet Marcasita: vitriolū in quolibet sale: Melissa, in qualibet herba. Et hæc nomina temperatorum Elixir sunt. Et hæc temperatorum Elixir nomina sunt. De his Elixiriis porro sciendum est, sulphur Quintam Essentiam esse mineralium, & Mercurium metallorum. Vnde genus & natura sui corporis desumenda est. Cheiri enim plus est, quam Venus, & Anthos plus quā Mars. Horum omnium vis non in curandis morbis posita est, sed in præseruando ad longam vitam corpore, secundum vitæ longæ naturam, inferiori influentiæ subiectam. Sic ergo hoc libello, sub variis appellationibus, vitæ longæ Elixiria complectemur, quod Spagyrico admirationi non sit. Ita enim nobis nomina arrident, & tamen vis eadem est.

Sulphur est Ess. mineral. & Mercurius Metallorum.

Cap. III.

De Auro potabili.

INter omnia Elixiria Aurum summum & maximum est. Ex hoc enim processu reliqui omnes intelliguntur, qui a corpore non separantur. Qui aūt separantur, Magisteria de vino continent. In hoc Elixirio Auri processus & practicæ ratio hæc est. Initio aurum cum omni sua substantia per fortissima corrosiua resoluendum est, vt corrosiuo illi simile fiat. Hunc processum nemo formidet. Corrosiuum enim plus est, quam aurum per se. Vnde patet, aurum sine corrosiuo operationem nullam habere. Qua de caussa etiam Quintam Essentiam Auri sine corrosiuo nullius pretii esse existimamus: sed & hinc colligitur, resolutionē illam per putrefactionem iterum remouendam esse. Quicquid tamen fiat, verum corrosiuum non adimitur, quod ine ita fit. Nam, si aurum corpus a dissolutione pseruare potest: multo magis seipsum a veneno præseruare potest. In principio enim corrigit in seipso, quod bonum non est. Vnde corrosiuum in auro corrosiuum vocandum non est. Arcana namque vis venenum quodlibet superat. Realgar enim quoduis in Elixirio auri moritur, & fit tinctura, potior quauis Medicina. Itaque post putrefactionem Aurum potabile paratum est: cuius Dosin & ordinem triuiales Spagyrorum practicæ definiunt. Hoc Elixir rem quamlibet mutat

Auri potabilis, qua præparatio

Aurum sine corrosiuo est mortuum.

Quinta Ess. auri sine corrosiuo est nihil.

Corrosiua cur essentia Auri non obstent.

& sibi assimilat, cum qua concordat, illamque sui ipsius instar fixam reddit.

CAP. IV.

De Perlis.

Perlarum Ess. 5. vt fiat.

VT de Quinta Essentia adhuc clarius doceamus, notandum est, auro nihil propius æquiparari posse, ac perlæ. Quatuor ergo Elementa, perlis insita, eodem cum auro processu reduci debent ad temperaturum vnam, quæ vera est Essentia perlarum, citra vllius substantiæ decessionem. Spagyrus autem si pro hac informatione perlas in Quintam Essentiam transmutaturus est, processum Essentiæ 5. Auri teneat, nihilque in illo mutet, quam initium, vt vltimam materiam (quæ materia prima est) Quintam Essentiam Solis faciat. Huius modus is est, vt Limonium in liquorem reducatur, secundo releuatum, in quo Perlæ calcinationem subeant, & deinde aridæ seipsas resoluant. Ea resolutio est id Elementum, in quo nullo complexio hæret, sed meræ vires insunt ad Quintæ Essentiæ similitudinem. Nequaquam vero Archelaicus processus extractionum & ceterarum Spagyricarum separationum adhibendus est. Ex hac enim transmutatione non solum morbida membra sanescunt, sed & sana in suo statu conseruantur. Itaque perlæ longe diligentius, quam cetera spermata asseruantur. Et ex omnibus optime sunt Ostrinæ. Quanquam, quod Archidoxis tradit, Homunculum, quem Necromantici Alreonam nominant, Naturales, omnia confundentes Mandragoram certo errore vocitauerunt. Origo & caussa etsi quidem spermati assignetur: abusus tamen ab arte pendet. Generatio enim Homunculi fit per magnam digestionem in ventre equino, & similis ille apparet ei, ex quo prodiit, secundum carnem & sanguinem pauciorum vel plurium membrorum. Cum vero is non æque ac perlæ apud artis conscios notus sit: virtutes eiusdem hoc loco describere omittimus.

Perlæ o-strearum præstantissimæ. Alreona. Alreonam vide.

CAP. V.

Extractio Quintæ Essentiæ ex Herbis.

DE Quinta Essentia antea dictum est, debere eam citra omnem Extractionem præparari. Id quidem ita intelligi debet, vt huc referri non possit. Hoc enim Elixir sine extractione Quintæ Essentiæ ex herbis comparari nequit. Caussa hæc est, quod duæ Essentiæ in substantia vna consistant. Duæ ergo illæ a se inuicem separandæ sunt, ita, vt herba velut herba, & Quinta Essentia velut Quinta Essentia seorsim maneat. Etsi autem in qualibet herba, Elementa quatuor geminata insint.

Qu n-

Quintas tamen Essentias geminas non dant, sed ex dimidio in Essentia vna, ex altero dimidio in altera insunt. Quantum ad ipsam substantiam attinet: rem particularibus scientiis committimus. Ipsum Elixir nobis proponentes, Exemplum de Melissa afferimus, quæ initio digerenda est in Athanare mense Philosophico, & postea separanda, vt duplicata Elementa separentur: & præsto erit Quintæ Essentiæ Elixir instar vini nobilis, licet varia forma & specie. Nam in Nepita erit acidum: in Lollio coccinee rubrum, in Tincto, rubrum ex nigro: in Lupulo, subtile & candidum, in Cuscuta, acre. Sic & varia specie in aliis, vt ipsa experientia docet. Spiritu hoc extracto, & a spiritu cetero separato, Spagyrus vinum salutis promtum habet, quod multi Philosophorum inquirentes & captantes, turpiter errarunt. Raymundi etiam discipuli vini multa dolia inaniuerunt Quintam vini Essentiam inquirendo & præparando, sed nihil tamen inuenientes & tempus inutiliter triuerunt, & vinum adustum erronee pro vini spiritu inuenerunt. Quæ huc alia pertinent: in Philosophia de Generationibus tradentur. Et hæc ita in gratiam Spagyrorum dicta sint: quomodo Quinta Essentia in herbis lateat, & quid ibi quærendum sit. *Vinum salutis quid sit.*

Cap. VI.

De Magisterio Antimonij.

Qvemadmodum Antimonium purgat aurum: ita purgat etiam corpus. Continet enim in se Essentiam eam, quæ nihil impuri relinquit in puro: nec vllus est vsq; adeo in scriptis Archidoxeos peritus, aut tam insignis Spagyrus, qui vires & facultates Antimonii plene indagare queat. In prima enim Yle Antimonium adeo exaltatum, & inter mineras Elementi aquæ prædestinatum est, vt facultas & virtus eius nullo diluuio instar ceterorum aqueorum crescentium imminuta aut absorpta sit, adeoque his omnibus Antimonium longe præstet. In prædestinatione illud ita se habet, vt se Influentiæ accommodet, nulla facultate aut dote eius diminuta aut infirmata. Itaque ex omnibus mineralibus summi Arcani laudem obtinet. Hoc seipsum purgat, & vna secum etiam alia. Quod si nihil boni in subiecto reperitur, impurum corpus transmutat in purum, sicut de lepra notum est: quod vniuersum per Spagyricam practicam comprobatur. Sed vt virtutes eius præparare doceamus, iam diu absconditas, de quibus litera vnica, omnibus vestræ professionis codicibus præstantior est: sciendum est, processu ipsum tali tractandum esse, vt nihil in sua illud forma dissoluatur. Forma enim, ipsius arcanum est, quæ per Retortam transadigi debet citra omne caput mortuum, & *Antimonij facultas quæ.* *Antimonij vires omnes imperscrutabiles.*

ad tertium vsque Cohob deduci. Ita præparati Dosis est granorum 4. quale per se est, in Essentia Quinta Melissæ sumtorum. Plura Archeus terræ ei addere non potest.

Cap. VII.

De Sulphure.

Balsami qua natura.

Balsami in sulphure plurimum.

SVblime hoc est Magisterium, quod ex terra extrahitur Balsamea Natura, quæ nihil putrescere permittit: ex quibus omnibus nihil est, nisi sola Resina. Omnium horum principale est sulphur, in quo Balsamus, de quo quilibet artifex tractare debet, latet. Sulphur enim Balsameos liquores in se continet, qui nihil putrescere sinunt, siue mortuum siue viuum sit, tantaque potentia corpus præseruant, vt nulla influentia aut naturalis corruptio corpori imprimi queat. Nemo autem admiretur, in terra Resina tantas vires conditas esse, nosque eam longe pluris facere, quam vllum ex terra enatum Balsamum, qui suas quidem vires exserat. In absconditis longe plura, quam in manifestis deprehenduntur. Sic etiam in sulphure plura, quam in alia Resinarum parte, inueniuntur. Processus eius est, vt Spagyrico more de Colcothare sublimetur tam diu, donec ab igne non superetur, quod a conditione Colcotharis habet. Fixus ille spiritus est Balsamus terræ, de quo paucissima hic commentamur. Ipsa enim experientia virtutes eius prodit. Et licet quidem Gummata & Resinæ aliquæ, ceu Myrrha, &c. Balsameam quoque Naturam habeant: inter illas tamen omnes principale sulphur est.

Cap. VIII.

De Mercurio.

QVod ex Mercurio præparatur Elixir, in practica Spagyrica, ea forma & specie, qua transmutatur, præseruandi a morte vim habet. Ipsius enim rubigo, quem Lulliani florem appellant, Mors iustius vocanda est. Est enim consumtio illius metalli. Vnde & mors hominis illi assimilanda est, quam tinctura ea sequitur. Medicus autem nullus nobis vitio det, quod asseramus, omnia, quæ tingunt, quo altioris gradus veneni sunt, quoq; acutius & subtilius in præparatione reiterantur, eo præstantiora, nobiliora, & ad vitam longã accurandam potentiora existere. Et neminem deterreant inanes nugę Rupescissæ, qui more suo temeraria & tumultuaria scientiæ raptus, in tinctura corporis, ab Auro, & si quæ alia Mercurialia sunt, aut ex salium vel Arsenicorum spiritibus præparata, sedulo cauendum & abstinendum esse, scripsit: hic autem in tinctura Mercurii, quæ omnem suam virtutem ex

Rupescissa carpitur.

insigni

insigni subtilique acrimonia adipiscitur, quam ex Natura Archei contrahit (sicut Albertus & Thomas male hoc posuerunt) gradum reiterationis, & multitudinem coagulationis intendit. In præparanda quidem tinctura earũ quiddam est, quod veræ tincturæ finitimum est, hoc modo. Sicut Metalla transmutantur, & perfecte fixantur, vt ita loqui liceat: ita & fixatur corpus, ea ratione, quod Mercurius in sublimationem ad fixum Crystallum, &c.

Reliqua desiderantur.

DE PRÆPARATIONIBVS

LIBER PRIMVS

De Mineralibus Indigestis.

TRACTATVS I.

De Antimonio, Marcasita Argenti,
De Cachymia Alba & Rubea,
De Talko Fluido & Spisso,
De Thutia, Calaminari, Lithargyrio.

DE ANTIMONIO.

Virtutes Antimonii sunt in { Morphea, Lepra, Elephantia, Vulneribus, Vlceribus. } *Antimonii virtutes quæ sint.*

Præparatio Antimonii in speciebus LEPRÆ *est ista:*

RECIPE Antimonii optime triti ℔ j. Aceti distillati fortissime ℔ iij. Tartari crudi albi ℔ ß. Reduc in puluerem subtilem ad instrumentum Phiolæ, distilla per Retortam & exibit oleum rubeum. *Antimonii præparatio ad Lepræ omnes species.*

Antimonium alium subinde habet processum. Si enim cum ipso morbus alius curatur, alia semper præparatio requiritur; vt alia in Vulneribus, alia in Lepra. Et sic in cæteris. Nam si vsurpares Antimonium in Lepra, vt in Vlceribus, esset maximum erratum.

Hanc alternis diebus semel illine, & nulla Accidentia metuenda erunt.
NOTA *In æstate Camphoram adde q. placet.*
In VLCERIBVS *Additio.*
℞. Antimonii huius præparati ℥ iij. Olei Colcotarini ℥ ß. Olei Lentiscini, ad pondus omnium. Fiat Vnguentum.
Circumcirca inungendum est: sic non Cancrum, nec Elephantiã, nec Esthiomena curat. Oleum Lentiscinum est oleum ex Corticibus de Silere montano.

DE LITHARGYRIO.

Virtutes Lithargyrii sunt istæ: In { CANCRO & FISTVLIS. TENTIGINE PRAVA. ESTHIOMENSIS. ICTERITIA RVBEA. IGNE PERSICO. VVLNERIBVS. } *Lithargyrii vires quæ.*

Præparatio Lithargyrii in CANCRO est ista. *Lithar. præpar. ad cancrum.*
℞. Lithargyrii triti ℔ ß. Aquæ salis, Aluminis, an. ℔ j. Aceti albi ℔ iiij. Reduc super carbones vsque in consummationem aquarum istarum: Cuius Lithargyrii ℞. cũ aqua fontis ana, reduc ad calores per noctem, & exsicca.
Sic etiam in fistulis præparatum Lithargyrium istud, prodest.
Præparatio in ESTHIOMENIS. *Litharg. præpar. ad Esthiomẽ.*
℞. Lithargyrii ℔ j. Tartari calcionati ℔ ß. Aquæ fontis vel fuliginis an. q. s. salis communis fusi, Aluminis de rocho an. ℥ vj. Reduc in quartum gradum Reuerberationis cum aqua prædicta, in modum Alcali.
(Aqua Füligenis est aqua ex fuliginosis tectis stillans tempore pluuiarum.
Præparatio in ICTERITIA *rubea.* *Litharg. præpar. ad Icteritia. rubea.*
℞ Myrrhæ, Thuris an. ℥ j. Lithargyrii ℥ iiij. Aceti fortissimi ℔ ß. Reduc in decoctionem.
Præparatio vulnerum. *Ad vulnera.*
℞. Lithargyrii cum aceto quater albificati ℔ ß. Succi parthenicoonis, Consolidæ minoris, Aristolochiæ rotundæ, an. Fiat mixtura cum mucilagine lumbricata.
Præparatio Lithargyrii in Tentigine praua. *Ad Tentiginem prauam.*
Recipe Lithargyrii abluti ℔ j. Aluminis rochi ℔ j ß. Fiat mixtura: Optime trita pone ad quartum gradum reuerberationis, per horas 4. deinde extrahe Alcali cum aqua fontis cum reliquo Litargyrio & Alumine rocho, ana: procede vt supra, vsque in finem Lithargyrii.

DE VLCERIBVS.

Vlcerum cura per quæ fiat.

OMnes fluxiones, humores,&c. sub cura vna comprehenduntur, si Emunctorium per se incumbant, hoc est, si vlcera efficiant in locis illis,ad quem emunguntur. Omnium cura vna est,& talis quidem. Primo est Mortificandum. Secundo,Mundificandum.Tertio sanandum.

Vlcera quæ mortificanda.

Mortificatio est,qua per Alcali ex Realgar vlcera,& quicquid læsum est, mortificantur: deinde per Gummata ab Eschara liberantur: Deniq; per Mumiam consolidantur. Quanquam vlcera nonnulla mortificationē nullam poscant,vt sunt Vlcera Esthiomena. Quorum vtrum faciendum vel omittēdum sit,decernendū relinquimus chirurgis. Porro etsi quidē vtriq; illi Medici Remedia multa inuenta proposuerint: omnis tamen illorum doctrina ea fundamentis caret,& a desperatis Medicis,qui nec sibi,nec suæ arti fidere tuto possunt,proficiscitur. Sed hæc iam de omnibus vlcerum generibus dicta satis sint. Purgatio præcedat, loco conseruationis: quam peritis Medicis relinquo. Quæ de pustulis sequuntur, spectant etiam ad vlcera.

DE PVSTVLIS.

Gallici morbi cura quæ. Ceniotemii vires quæ.

MOrbi Gallici species,& morbus ipse per se, curam sui ad tria reuocat,ad purgationem,curationem, & conseruationem. Compendium est, vt quilibet Morbo Gallico laborans, per Ceniotemium purgetur in principio. Ceniotemium enim omnem caussam & materiam peccantem aufert. Modus iste purgādi Medico probe cognitus esse debet,vt Dosin & quantitatē iustam præscribat. Postea, si quid extrinsecus in cute erupit, vt sunt pustulæ: hæ per oleum ex Realgar illini & erodi debent. Quod si contractura manet: debet & ipsa oleo ex Realgare inungi & curari. Deniq; quotannis purgatione instituta, cōseruatio quærenda est. Vlcera, nodi, bubones, & excrescentiæ similes aliæ, remediis in Vlceribus nominatis curari debent.

DE VVLNERIBVS.

Vulnerum remedia triplicia. Balsamus, &c. Brassidellia, &c. Magorreo, &c.

SAnandorum vulnerum vniuersorum Remedia tria sunt: Naturale, vt Balsamus, Specificum, vt Brassidellia: Characteristicum, vt Magorreo. Hæc remedia priusquam explicemus, sciendum est de vulnerib. quod ipsorum nec species nec locus considerandus sit. Prisci quidem Medici, multa de vulneribus cerebri, intestinorum, vesicæ,&c. nugati sunt, an curationem admittant, nec ne. Cum tamen vsus doceat, etiam illa vulnera, quæ in partibus vitam non concernentibus hærent, mor-

mortem importare: nos de illis lethalibus vulneribus verba nulla faciemus, cum de illis ipse euentus testaturus sit. Hoc saltem Chirurgus agat, vt quod vulnus lethale non est, lethale ne faciat. Diligenter ergo processus illi cognoscendi sunt, per quos vulnera ad statum meliorem reducuntur. Ceterum, Medici illi, qui in Academiis nascuntur, magnam suæ scientiæ partem emendicant, a balneatoribus & tonsoribus, nullius pretii hominibus, vt sunt Lanfrancus & Petrus de Argillato, vna cum huius formæ aliis Monachis, &c. qui nullos quidem curandorum vulnerum, modos tractant, sed solidi fundamenti penitus ignari sunt. Horum rubri pilei multo rectius balneatores ipsos ornarent. Hi, quod vno ore late vociferantur, nullum vulnus sine pure sanandum esse: cum rectius artem non dedicerint, vitio id ipsis admodum dare nō possumus. Ex hac tamen ignorantia, triplex falsa vulnerum curatio enata est. Vnam commenta est Schola Monspeliensis, naturalem scilicet sanationem ex virtute Balsamea, ad putrefactionem cum ✱ decocta. Similiter quod specificum præstat, a ✱ chirurgis locis non conuenientibus, ac ipsi specifico ineptis adhibitum. Sic etiam processus characteristicus a Campesiis in falsa verba, consecrationes, & ✱ commutatus est. Cum vero processus illi falsi ✱ reperiantur: nostrum est, imitari veros & genuinos, nimirum hos quod Naturalis Balsamus in vulnera infusus, aut bibitus, nihil aliud sit, quam Hypericon, Centaurea, Prunella, &c. quæ Balsamea virtute & potentia non externa solum, verum & interna vulnera consolident. Specificum autem supra Balsamum est. Collatenna ✱ enim bibita, quodlibet vulnus, internum & externum sanat. Facultas namque & vis ipsius fixa & constans est, & operatur, quam diu vulnus apertum est. Brassatella, si vulnus semel tantum attigerit, illo amplius tractato opus non habet. Huiusmodi operationem finalem specifica multa habent, vt non 12. aut 24. horarum spatio applicata, sed semel tantum admota, vsque ad finem vulneris medicina fixa sint. Et conueniret quidem huic loco, vt Experimenta illa specifica exponerem. Sed cum in Archidoxis illa recenseantur, labori isti hic supersedere volo. De vulnerum characteribus, sicut processus tertius docet, sic statuendum est, quod characteres, &c.

Lanfrãcus, & P. de Argillato carpuntur.

Balsamus vulnerarius quid sit.

Collaienna vires.

Cetera desunt.

LIBER TERTIVS DE VITA LONGA.

Cap. I.

PRæmissis hactenus particularibus Arcanis, corpus ægrum ad sanitatem reducentibus: quod iam superest, hoc tertio libro de corpus præseruantibus disseremus, quibus physicum corpus veluti Balsamo ita conseruetur & præmuniatur, vt nullum in ipso vitiũ oriatur. Etsi vero particularia Arcana & hoc tertii libri subiectum corpus vnum, vna præpatatio sit; hoc tamen distant, quod practica in hoc tertio Elixirio aliter instituatur, quam cura particularis docet. Qua de caussa etiam Flos Cheyri & Anthos per hunc tertium librum prædominantur. Perficitur enim in eo Arcanum Elixiridum ex virtute totius Quintæ Essentiæ, vnde maioris intellectus gratia initio docere visum est, Quidnam Quinta Essentia per se sit, nimirum, quod Natura quatuor Elemẽta operetur, & ex quatuor illis Spagyrus temperatam Essentiam producat, sicut Flos Cheyri demonstrat. Nos quidem nihil afficit Raymundi Scientia, Ars Lullii appellitata. Raymundi namque methodus longe exorbitat extra Monarchiam, quæ de Archidoxicis scientiis tractat. Aliud est Extractio, aliud Cõfortatio, aliud Melioratio, de quib. Raymundus explicat. De Quinta autem Essentia is nihil intellexit: sed in hoc lapsus est, quod Extractionem, Meliorationem, &c. pro Quinta Essentia habuit. Nostrum ergo est, illius scripta non magni facere. Subtilitates enim istas Spagyrus pro ludicris admittit. Flos Auri, Flos Amethisti, & quicquid in genere Diaphano est, velut & in Marcasitis, quæcunq; in quam sunt Sulphureæ Cachymiæ, & aluminosæ, Zerebothina, & quæ alia aqua genuit, vt sunt Carabe & Coralli: hæc omnia Quintæ Essentiæ subiecta sunt, secundum id tamen, quod Spagyrus eadem per dissolutionem Elementorum temperare possit.

Ess. 5. quid sit.

Ars Lullii reprehenditur.

Quinta Essentia quæ subiecta sint.

Cap. II.

QVandoquidem ergo tertius hic liber Elixiriis ad vitam longam facientibus dedicandus est: ars in eo versatur, vt Natura ad Spagyricã temperationem redacatur. Hæc temperatio nihil est aliud, quam insignis Naturæ bonitas, in qua nihil dissolutionis aut contrarietatis est. Ea autem bonitas in multis reperitur: in Tinctura, sicut Natura Lapidis Philosophorum docet: in Antimonio, sicut naturam coruus habet: in Sul-

Elixiriorum temperatorum quot sint genera.

in sulphure, sicut Lunaria operatur: deniq; in aliis pluribus. Quotcunq; vero sint, vnica illa est temperatio, quæ inter metalla consistit in Mercurio (Mercurium intelligimus illum, qui metallis omnibus inest) inter Gemmas in Crystallo: inter lapides in Zeloto: inter liquores, in Carabe, inter herbas in Valeriana: inter radices, in Peucedano: inter salia in vitriolo: inter Marcasitas in Antimonio. In his omnibus, sicut Mercurius in quibuslibet metallis latet, ita Antimonium in qualibet Marcasita: vitriolū in quolibet sale: Melissa, in qualibet herba. Et hæc nomina temperatorum Elixir sunt. Et hæc temperatorum Elixir nomina sunt. De his Elixiriis porro sciendum est, sulphur Quintam Essentiam esse mineralium, & Mercurium metallorum. Vnde genus & natura sui corporis desumenda est. Cheiri enim plus est, quam Venus, & Anthos plus quā Mars. Horum omnium vis non in curandis morbis posita est, sed in præseruando ad longam vitam corpore, secundum vitæ longæ naturam, inferiori influentiæ subiectam. Sic ergo hoc libello, sub variis appellationibus, vitæ longæ Elixiria complectemur, quod Spagyrico admirationi non sit. Ita enim nobis nomina arrident, & tamen vis eadem est.

Sulphur est Ess. mineral. & Mercurius Metallorum.

Cap. III.

De Auro potabili.

INter omnia Elixiria Aurum summum & maximum est. Ex hoc enim processu reliqui omnes intelliguntur, qui a corpore non separantur. Qui aūt separantur, Magisteria de vino continent. In hoc Elixirio Auri processus & practicæ ratio hæc est. Initio aurum cum omni sua substantia per fortissima corrosiua resoluendum est, vt corrosiuo illi simile fiat. Hunc processum nemo formidet. Corrosiuum enim plus est, quam aurum per se. Vnde patet, aurum sine corrosiuo operationem nullam habere. Qua de caussa etiam Quintam Essentiam Auri sine corrosiuo nullius pretii esse existimamus: sed & hinc colligitur, resolutionē illam per putrefactionem iterum remouendam esse. Quicquid tamen fiat, verum corrosiuum non adimitur, quod iure ita fit. Nam, si aurum corpus a dissolutione p̄seruare potest: multo magis seipsum a veneno præseruare potest. In principio enim corrigit in seipso, quod bonum non est. Vnde corrosiuum in auro corrosiuum vocandum non est. Arcana namque vis venenum quodlibet superat. Realgar enim quoduis in Elixirio auri moritur, & fit tinctura, potior quauis Medicina. Itaque post putrefactionem Aurum potabile paratum est: cuius Dosin & ordinem triuiales Spagyrorum practicæ definiunt. Hoc Elixir rem quamlibet mutat

Auri potabilis, quæ præparatio.

Aurum sine corrosiuo est mortuum.

Quinta Ess. auri sine corrosiuo est nihil.

Corrosiua cur essentia Auri non obstent.

& sibi assimilat, cum qua concordat, illamque sui ipsius instar fixam reddit.

Cap. IV.

De Perlis.

Perlarum Ess. 5. vt fiat.

VT de Quinta Essentia adhuc clarius doceamus, notandum est, auro nihil propius æquiparari posse, ac perlæ. Quatuor ergo Elementa, perlis insita, eodem cum auro processu reduci debent ad temperaturum vnam, quæ vera est Essentia perlarum, citra vllius substantiæ decessionem. Spagyrus autem si pro hac informatione perlas in Quintam Essentiam transmutaturus est, processum Essentiæ 5. Auri teneat, nihilque in illo mutet, quam initium, vt vltimam materiam (quæ materia prima est) Quintam Essentiam Solis faciat. Huius modus is est, vt Limonium in liquorem reducatur, secundo releuatum, in quo Perlæ calcinationem subeant, & deinde aridæ seipsas resoluant. Ea resolutio est id Elementum, in quo nullo complexio hæret, sed meræ vires insunt ad Quintæ Essentiæ similitudinem. Nequaquam vero Archelaicus processus extractionum & ceterarum Spagyricarum separationum adhibendus est. Ex hac enim transmutatione non solum morbida membra sanescunt,

Perlæ o-streorum præstantiss-imæ. Alreona. Alreora tum vnde

sed & sana in suo statu conseruantur. Itaque perlæ longe diligentius, quam cetera spermata asseruantur. Et ex omnibus optime sunt Ostrinæ. Quanquam, quod Archidoxis tradit, Homunculum, quem Necromantici Alreonam nominant, Naturales, omnia confundentes Mandragoram certo errore vocitauerunt. Origo & caussa etsi quidem spermati assignetur: abusus tamen ab arte pendet. Generatio enim Homunculi fit per magnam digestionem in ventre equino, & similis ille apparet ei, ex quo prodiit, secundum carnem & sanguinem pauciorum vel plurium membrorum. Cum vero is non æque ac perlæ apud artis conscios notus sit: virtutes eiusdem hoc loco describere omittimus.

Cap. V.

Extractio Quintæ Essentiæ ex Herbis.

DE Quinta Essentia antea dictum est, debere eam citra omnem Extractionem præparari. Id quidem ita intelligi debet, vt huc referri non possit. Hoc enim Elixir sine extractione Quintæ Essentiæ ex herbis comparari nequit. Caussa hæc est, quod duæ Essentiæ in substantia vna consistant. Duæ ergo illæ a se inuicem separandæ sunt, ita, vt herba velut herba, & Quinta Essentia velut Quinta Essentia seorsim maneat. Etsi autem in qualibet herba, Elementa quatuor geminata insint.

Quin-

Quintas tamen Essentias geminas non dant, sed ex dimidio in Essentia vna, ex altero dimidio in altera insunt. Quantum ad ipsam substantiam attinet: rem particularibus scientiis committimus. Ipsum Elixir nobis proponentes, Exemplum de Melissa afferimus, quæ initio digerenda est in Athanare mense Philosophico, & postea separanda, vt duplicata Elementa separentur: & præsto erit Quintæ Essentiæ Elixir instar vini nobilis, licet varia forma & specie. Nam in Nepita erit acidum: in Lollio coccinee rubrum, in Tincto, rubrum ex nigro: in Lupulo, subtile & candidum, in Cuscuta, acre. Sic & varia specie in aliis, vt ipsa experientia docet. Spiritu hoc extracto, & a spiritu cetero separato, Spagyrus vinum salutis promtum habet, quod multi Philosophorum inquirentes & captantes, turpiter errarunt. Raymundi etiam discipuli vini multa dolia inaniuerunt Quintam vini Essentiam inquirendo & præparando, sed nihil tamen inuenientes & tempus inutiliter triuerunt, & vinum adustum erronee pro vini spiritu inuenerunt. Quæ huc alia pertinent: in Philosophia de Generationibus tradentur. Et hæc ita in gratiam Spagyrorum dicta sint: quomodo Quinta Essentia in herbis lateat, & quid ibi quærendum sit. *Vinum salutis quid sit.*

Cap. VI.

De Magisterio Antimonij.

QVemadmodum Antimonium purgat aurum: ita purgat etiam corpus. Continet enim in se Essentiam eam, quæ nihil impuri relinquit in puro: nec vllus est vsq; adeo in scriptis Archidoxeos peritus, aut tam insignis Spagyrus, qui vires & facultates Antimonii plene indagare queat. In prima enim Yle Antimonium adeo exaltatum, & inter mineras Elementi aquæ prædestinatum est, vt facultas & virtus eius nullo diluuio instar ceterorum aqueorum crescentium imminuta aut absorpta sit, adeoque his omnibus Antimonium longe præstet. In prædestinatione illud ita se habet, vt se Influentiæ accommodet, nulla facultate aut dote eius diminuta aut infirmata. Itaque ex omnibus mineralibus summi Arcani laudem obtinet. Hoc seipsum purgat, & vna secum etiam alia. Quod si nihil boni in subiecto reperitur, impurum corpus transmutat in purum, sicut de lepra notum est: quod vniuersum per Spagyricam practicam comprobatur. Sed vt virtutes eius præparare doceamus, iam diu absconditas, de quibus litera vnica, omnibus vestræ professionis codicibus præstantior est: sciendum est, processu ipsum tali tractandum esse, vt nihil in sua illud forma dissoluatur. Forma enim, ipsius arcanum est, quæ per Retortam transadigi debet citra omne caput mortuum, & *Antimonij facultas qua. Antimonij vires omnes imperscrutabiles.*

ad tertium vſque Cohob deduci. Ita præparati Doſis eſt granorum 4. quale per ſe eſt, in Eſſentia Quinta Meliſſæ ſumtorum. Plura Archeus terræ ei addere non poteſt.

Cap. VII.

De Sulphure.

Balſami qua natura.

Sublime hoc eſt Magiſterium, quod ex terra extrahitur Balſamea Natura, quæ nihil putreſcere permittit: ex quibus omnibus nihil eſt, niſi ſola Reſina. Omnium horum principale eſt ſulphur, in quo Balſamus, de quo quilibet artifex tractare debet, latet. Sulphur enim Balſameos liquores in ſe continet, qui nihil putreſcere ſinunt, ſiue mortuum ſiue viuum ſit, tantaque potentia corpus præſeruant, vt nulla influentia aut naturalis corruptio corpori imprimi queat. Nemo autem admiretur, in terra Reſina tantas vires conditas eſſe, noſque eam longe pluris facere, quam vllum ex terra enatum Balſamum, qui ſuas quidem vires exſerat. In abſconditis longe plura, quam in manifeſtis deprehenduntur. Sic etiam in ſulphure plura, quam in alia Reſinarum parte, inueniuntur. Proceſſus eius eſt, vt Spagyrico more de Colcothare ſublimetur tam diu, donec ab igne non ſuperetur, quod a conditione Colcotharis habet. Fixus ille ſpiritus eſt Balſamus terræ, de quo pauciſſima hic commentamur. Ipſa enim experientia virtutes eius prodit. Et licet quidem Gummata & Reſinæ aliquæ, ceu Myrrha, &c. Balſameam quoque Naturam habeant: inter illas tamen omnes principale ſulphur eſt.

Balſami in ſulphure plurimum.

Cap. VIII.

De Mercurio.

Quod ex Mercurio præparatur Elixir, in practica Spagytica, ea forma & ſpecie, qua tranſmutatur, præſeruandi a morte vim habet. Ipſius enim rubigo, quem Lulliani florem appellant, Mors iuſtius vocanda eſt. Eſt enim conſumtio illius metalli. Vnde & mors hominis illi aſſimilanda eſt, quam tinctura ea ſequitur. Medicus autem nullus nobis vitio det, quod aſſeramus, omnia, quæ tingunt, quo altioris gradus veneni ſunt, quoq; acutius & ſubtilius in præparatione reiterantur, eo præſtantiora, nobiliora, & ad vitam longã accurandam potentiora exſiſtere. Et neminem deterreant inanes nugę Rupeſciſſæ, qui more ſuo temeraria & tumultuaria ſcientiæ raptus, in tinctura corporis, ab Auro, & ſi quæ alia Mercurialia ſunt, aut ex ſalium vel Arſenicorum ſpiritibus præparata, ſedulo cauendum & abſtinendum eſſe, ſcripſit; hic autem in tinctura Mercurii, quæ omnem ſuam virtutem ex

Rupeſciſſa carpitur.

insigni subtilique acrimonia adipiscitur, quam ex Natura Archoi contrahit (sicut Albertus & Thomas male hoc posuerunt) gradum reiterationis, & multitudinem coagulationis intendit. In præparanda quidem tinctura earū quiddam est, quod veræ tincturæ finitimum est, hoc modo. Sicut Metalla transmutantur, & perfecte fixantur, vt ita loqui liceat: ita & fixatur corpus, ea ratione, quod Mercurius in sublimationem ad fixum Crystallum, &c.

Reliqua desiderantur.

DE PRÆPARATIONIBVS

LIBER PRIMVS

De Mineralibus Indigestis.

TRACTATVS I.

De Antimonio, Marcasita Argenti,
De Cachymia Alba & Rubea,
De Talko Fluido & Spisso,
De Thutia, Calaminari, Lithargyrio.

DE ANTIMONIO.

Virtutes Antimonii sunt in { Morphea, Lepra, Elephantia, Vulneribus, Vlceribus. } *Antimonii virtutes quæ sint.*

Præparatio Antimonii in speciebus LEPRÆ *est ista.*

RECIPE Antimonii optime triti ℔ j. Aceti distillati fortissime ℔ iiij. Tartari crudi albi ℔ ß. Reduc in puluerem subtilem ad instrumentum Phiolæ, distilla per Retortam & exibit oleum rubeum. *Antimonii præparatio ad Lepra omnes species.*

Antimonium alium subinde habet processum. Si enim cum ipso morbus alius curatur, alia semper præparatio requiritur; vt alia in Vulneribus, alia in Lepra. Et sic in cæteris. Nam si vsurpares Antimonium in Lepra, vt in Vlceribus, esset maximum erratum.

Hanc alternis diebus semel illine, & nulla Accidentia metuenda erunt.
NOTA *In æstate Camphoram adde q. placet.*
In VLCERIBVS *Additio.*

℞. Antimonii huius præparati ℥ iij. Olei Colcotarini ℥ ß. Olei Lentiscini, ad pondus omnium. Fiat Vnguentum.

Circumcirca inungendum est: sic non Cancrum, nec Elephantiã, nec Esthiomena curat. Oleum Lentiscinum est oleum ex Corticibus de Silere montano.

DE LITHARGYRIO.

Virtutes Lithargyrii sunt istæ: In { CANCRO & FISTVLIS. TENTIGINE PRAVA. ESTHIOMENSIS. ICTERITIA RVBEA. IGNE PERSICO. VVLNERIBVS. } *Lithargyrii vires quæ.*

Præparatio Lithargyrii in CANCRO est ista. *Lithar. præpar. ad cancrum.*

♃. Lithargyrii triti ℔ ß. Aquæ salis, Aluminis, an. ℔ j. Aceti albi ℔ iij. Reduc super carbones vsque in consummationem aquarum istarum: Cuius Lithargyrii ♃. cũ aqua fontis ana, reduc ad calores per noctem, & exsicca.

Sic etiam in fistulis præparatum Lithargyrium istud, prodest.

Præparatio in ESTHIOMENIS. *Litharg. præpar. ad Esthiom.*

♃. Lithargyrii ℔ j. Tartari calcionati ℔ ß. Aquæ fontis vel fuliginis aa. q. s. salis communis fusi, Aluminis de rocho an. ℥ vj. Reduc in quartum gradum Reuerberationis cum aqua prædicta, in modum Alcali.

(Aqua Fuligenis est aqua ex fuliginosis tectis stillans tempore pluuiarum.

Præparatio in ICTERITIA *rubea.* *Litharg. præpar. ad Icteritiã rubeã.*

♃ Myrrhæ, Thuris an. ℥ j. Lithargyrii ℥ iij. Aceti fortissimi ℔ ß. Reduc in decoctionem.

Præparatio vulnerum. *Ad vulnera.*

♃. Lithargyrii cum aceto quater albificati ℔ ß. Succi partheniconis, Consolidæ minoris, Aristolochiæ rotundæ, an. Fiat mixtura cum mucilagine lumbricata.

Præparatio Lithargyrii in Tentigine praua. *Ad Tentiginem prauam.*

Recipe Lithargyrii abluti ℔ j. Aluminis rochi ℔ j ß. Fiat mixtura: Optime trita pone ad quartum gradum reuerberationis, per horas 4. deinde extrahe Alcali cum aqua fontis cum reliquo Litargyrio & Alumine rocho, ana: procede vt supra, vsque in finem Lithargyrii.

DE MARCASITA.

Marcasita aurea vel argentea instar tesseræ angulata est. *Marcasitæ vires quæ sint.*

Virtutes Marcasitæ sunt in { Restrictione Sanguinis, Menstrui & Hæmorrhoidarum.

Præparatio Marcasitæ.

℞. Marcasitæ ℥ iiij. Picis, Colophoniæ ℥ vj. Resinæ abietis ad pondus omnium, reduc in calcem. *Marcasitæ præparat.*

Reducere in calcem est, si in laterem posita vritur, vt resina effluat, bis vel ter, donec candescat.

Præparatio in Restrictione. *Ad restrictionem.*

℞. Marcasitæ optime tritæ ℥ ij. Olei lini ℥ vij.

Si duo ista côiunguntur, accendi debent & manebit vera materia.

Præparatio in Hæmorrhoidibus. *Ad Hæmorrhoidum.*

℞. Marcasitæ ℥ j ß. Alcaol vini optime exsiccati ℔ j. Misceantur.

Additio in restrictione sanguinis.

℞. Huius Marcasitæ ʒ j. Corallorũ ʒ ß. sem. Plantag. ℥ ß. Fiat puluis subtilis.

Vulneribus inspergendus, aut cum aceto permiscendus, & infra vulnus deligandus est, ita cohibebit. Qui ex casu sanguinem spuunt, illum bibant. *Additio in Menstruis.*

℞. Huius Marcasitæ ℥ ß. Olei Sandrachiæ quantum sufficit. Fiat in modum vnguenti.

Si Menstruum nimis fluat, bis vel tertio vmbilico inungatur.

Additio in Hæmorrhoidibus.

℞. Huius Marcasitæ ʒ iij. Salis gemmæ, Mumiæ, an ʒ j. Fiat puluis. Inspergendus est hæmorrhoidibus tumidis, prius incisis.

DE KAKIMIA.

Virtutes Kakimiæ sunt in { Dysenteria. Diarrhœa. Lienteria. *Kakimiæ vires quæ.*

Præparatio in Dysenteria. *Kakimiæ præparatio ad dysenteriam.*

℞. Kakimiæ bene tritæ ℥ vj. Ferruginis ferri ℥ ß. Reduc in secundum gradũ ignis, per horas sex aut septẽ, postea excipe, reduc in Alcali.

Præparatio in Diarrhœa. *Ad Diarrhœam.*

℞. Kakimiæ præparatæ, vt supra, Olei nucis muscatæ q. s. pro incorporatione, reduc ad secundum gradum ignis in forma boli.

Præparatio in Lienteria. *Ad Lienteriam.*

℞. Kakimiæ præparatæ, vt supra, Gummi Arabici dissoluti in aqua Plantaginis. Fiat Bolus, reduc ad secundum gradum.

Additio in Dysenteria.

℞. Huius Kakimiæ ʒ ß. columbæ assatæ q. s.

Additio in Diarrhœa.

℞. Huius Kakimiæ ʒj. Theriacæ ʒ ij. Terræ sigill. ʒ ß. Fiat Bolus dosis a ʒj. vsque ad ʒ ijß. tribue mane, meridie & sero.

Triduo abstine. Postea repete. Et sic ter fac.

Additio in Lienteria.

℞. Kakimiæ præparatæ ʒj. Croci Martis ʒ ij. Corallorum rubeorum ʒß Theriacæ q. s. Fiat Bolus: dosis a ʒ ij. vsque ad iij. vel iiij. mane & sero.

De hoc detur quotidie.

Thuti avi res 9 a.

DE THVTIA.

Virtutes Thutiæ sunt. { In Maculis oculorum. In Albugine & Nodis & Strumis.

Thut præpar. ad maculas oculorum.

Præparatio ad Maculas oculorum.

℞ Thutiæ ℥j. Vitrioli albi, Succi Euphragiæ, ana. Fiat in modum Boli cum Gummi arabico, duc ad secundum gradum ignis.

Fit vnguentum, quod prodest ad oculos.

Ad albug. ocul.

Præparatio in Albugine oculorum.

Præparatio est, vt Thutia in lacte exstinguatur, & per noctem in aquam rosaceam ponatur. Hæc aqua albugini imposita, eam tollit.

Ad Strumas.

In Strumis.

℞. Thutiæ ℥ iiij. Salis fusi, Calcis viuæ, an. ℥ vj S. S. S. ad quartum gradum ignis, reduc in Alcali.

Additio in Maculis oculorum.

℞. Huius Vitrioli ʒ ß. Visci Ranarum ʒ ij. Olei laterini ℈ß. Fiat collyrium.

Si maculæ in oculo luteæ apparent & splendent, reuertuntur.

Additio in Albugine.

℞. Huius Thutiæ ʒj. Vitrioli albi ʒ vij. Camphoræ tritæ ℈j ß. Fiat mixtura cum aqua Rosarum vel Fœniculi.

Hic morbus animalia omnia, quæ pedes habent, tentat. Albugo innadit oculos in capris, & ceteris animalibus & hominibus. In hominibus cũ Camphora, inflammatio ne accidat, adhiberi debet.

Additio Strumæ.

℞. Huius Thutiæ ℥j. Salis Anatri siue fellis vitri, Salis fusi, an. ℥ ß. Vrinæ distillatæ ℔ ß. & ℥ iiij. Fiat mixtura.

Processus est iste, vt strumosis bibenda hæc mixtura offeratur mane, ac sero per septimanas tres vel quatuor. Medicina hæc strumas omnes tollit præterquã Grisonũ.

DE

DE TALKO.

Virtutes Talk {In Vlceribus & Vulneribus humidis. Talci virt.

Præparatio in Vulneribus. Talci præparat. ad vulnera.

℞. Talck ℔j Cineris fabrum & auenæ, ana ad pondus par, reduc in quartum ignem per diem & noctem, ablue & exsicca.

Talckum exsiccat fundum seu basin vulneris, vt in fistulam non abeat. Sic etiam in vlceribus potenter exsiccat. Vltra triduum vsurpari non debet.

Additio in Vulneribus & Vlceribus.

℞. Huius Talck ℥j. Liquoris mumiæ, terebinthinæ lotæ an. q. s. pro vnguento.

Curat Esthiomena, Cancrosa, Vlceraque alia manantia.

DE CALAMINARI.

Virtutes Calaminaris ad {Emplastra. Collyria & Ignem Persicum. Calaminaris virtutes quæ.

Tam vlceribus, quam vulneribus adde calaminarem. In Emplastris, vbi incarnandum est. Ad Collyria, si nec Albugo, nec macula oculorum adsint, vt in rubentibus oculis, vbi summum Experimentum est.

Præparatio Calaminaris ad Emplastra. Calamin. præpar. ad Emplastra.

℞. Calaminaris abluti [id est puri] ℥j. Colcothar, Sulphuris viui, an. ℥j ß. S. S. S. ad quartum ignem per diem & noctem, reduc in secundam ablutionem.

Præparatio ad vnguenta.

℞. Huius Calaminaris præparati ℥iij. Olei de vitellis ouorum ʒj. Fiat bolus cum Gummi Arabico, reduc ad ignem secundi gradus per horas quatuor, reduc in ablutionem. Ad vnguenta.

Ad Oculos. Ad oculos.

℞. Calaminaris huius præparati ℥j. Aceti distill ℥vj. Fiat extractio, dein exsicca istud.

Præparatio in Igne Persico.

℞. Calaminaris crudi ℔ß. Aquæ de nenuphar ℥vj. Aluminis plumosi ℥ß. Reduc in digestionem vitri per spatium hebdomadæ, destilla. Ad ignem Persicum.

Est descriptio Geberi: Errat in ista descriptione Petrus de Archilata: Est enim medicamen in pandariciа, non vtendum in combustionibus.

℞. Emplastri Apostolici ℥vj. huius Calaminaris ℥ß. Camphoræ ʒj. Fiat Emplastrum.

VVuV 2

In Vnguentis.

℞. Vnguenti Agrippini ℥ iij. Vnguenti de flore æris ℥ ß. Calaminaris huius ʒ x. Fiat mixtura.

Optimum in Vlceribus, in Pruritu, in Scabie.

Additio in Collirijs Oculorum.

℞. Huius Calaminaris ℥ j. Aquæ eufragiæ, fœniculi, rosar. an. ʒ iij. Fiat collyrium per noctem.

Additio in Igne Persico.

℞. Huius Calaminariis ℥ vj. Aquæ Vitrioli & Gallarum.

Nonnulli vsurpant atramentum Sutorium, etiam in Igne Persico & Ictericia Rubea.

TRACTATVS II.

De Hæmatite, Saxifrago,
De Arsenico, Auripigmento,
Sulphure.

DE HÆMATITE.

Hæmatitis vires quæ

Hæmatitis virtutes vel arcana principaliora sunt hæc: In
- Sanguinolentis Vlceribus
- Menstruis Resolutis
- Profluuiis Matricis non maturis
- Disenteria laxa, Diarrhœa.

Hæmatitis: præparatio ad vlcera sanguinolẽt.

Præparatio in Sanguinolentis Vlceribus.

℞. Hæmatitis ℥ ij. luti Lephantei, [id est, argillæ, ex qua cucurbitulæ fiunt,] boli Armeni, an. ℥ iij. Fiat bolus cum Traganto dissoluto in aceto: Reduc ad quartũ gradũ reuerberationis, deinde extrahe Alcali.

In Vulneribus, in Lupo, in Herpeta fluente cruor Hæmatitis valde prodest, constringit Venas, vt fluor desinat. Inspergitur partibus.

Ad Menstrua.

Præparatio Hæmatitis in Menstruis.

℞. Hæmatitis ℥ iij. Masticis dissoluti ℥ x. Carabe ℥ j ß. Fiat mixtura, cum decoctione aquæ Aluminis, reduc in ablutionem.

Menstrua illa sistenda sunt, a quibus pallescunt vultus, vsus eius tutus est, & sanat Integre. Decoctione facta ad horas 7. ex Hæmatite fit Lutum, ex quo fiant trochisci pro menstruis.

Ad profluuia non matura.

Præparatio in Profluuiis non maturis est ista.

℞. Hæmatitis ℥ j. Olei nucis muscatæ, olei de granis Actis., petrolei an. ʒ iij. Reduc in compositũ, dosis ℈ j. Debet cum Aqua rosatũ decocta cum radicibus plantaginis administrari, siue cum aqua plantaginis.

Hæmatites Profluuium, sine torsura sistit. Si autem torsiones adsint, est generatio lapidis.

Præparatio in Dysenteria laxa.

℞. Hæmatitis, corallorum rubeorum, Spodii, an. ʒ. v. ß. Tanaceti, ad pond. omnium, fiant trochisci cum mucil. de visco botin, dosis ʒ. ß. *In Dys. laxa.*

Præparatio in Diarrhæa.

℞. Aluminis glaciei, Hæmatitis, croci Martis ana. Fiant trochisci cum Gummi Arabico dissoluto in aqua plantag. Dosis a ʒ j. vsq; ad ʒj ß.

Aqua Plantaginis a Radicibus & Herbis extrahatur. Carniolus si manu gestetur, sistit sanguinem, non autem Hæmatites:

Additio in sanguinolentis Vlceribus.

℞. huius præparati Hæmatitis ʒ. ß. (al. ℥. j.) Gallarum ℈. ß. Seraphini ℈ j. ß. Olei de Kerua (Keyri) de floribus violarum q. s. pro incorporatione fiat vnguentum in vlceribus acutis.

Adde in loco olei Keyri liquoris mumia, vt est in herpeta, in Esthiomenis, in Cancrenis.

Additio in Menstruis.

℞. huius Hæmatitis ℥. j. Piperis longi, Nucis Muscatæ an. ʒ ß. Cineris Ranarum foliculorum ℈. iiij. Fiant trochisci cum aqua menthæ, dosis ℈. j. vsque ad ℈. ij.

Additio in Profluuiis non maturis.

℞. huius Hæmatitis ℥. j. & Traginam Kist, aquæ Marrubii, succi melissæ, an. ℥ j. Fiat mixtura, dosis ab ℥. ß. vsq; ad ℥ j. ß.

Additio in Dysenteria.

Tribuatur Hæmatitis præparati in vino rubeo.

In ea exstinguatur Ferrum, aut cum Tyriaca tribuatur.

Additio in Diarrhæa.

℞. huius Hæmatitis ʒ. iij. Perlarum ℈. ß. Mumiç liquefactæ, ad pondus omnium, Fiat mixtura, dosis a ʒ. j vsq; ad ij. vel iiij.

DE SAXIFRAGO.

Est lapis quilibet pellens Tartarum, Vsneam, Arenam, Pruinam.

Virtutes Saxifragi sunt quæ tollunt. { Arenam. / Vsneam. / Pruinam. / Grandines & / cetera Tartarea genera. } *Saxifr. vires quæ.*

Saxifragus est proprie Crystallus pallens. Lapis Citrinolus vel Citrinus dicitur. Citrinus Lapis est medius inter Crystallum & Berillum flauum. Fiat liquor in modum alkali Dosis ℈. ß. in vino bono. *Saxifrag. quid proprie.*

Præparatio Arenæ, Vsneæ, Pruinæ, Grandinis prima. *Saxifr. præparat. prima.*

℞. Saxifragi ℥ j. Boracis ʒ. ij. Salis gemmæ ʒ. vj. Salis fusi ℥. j. Reduc

S.S.S. ad ignem reuerberationis per 4. gradum ab occasu in auroram, reduc in alcali, dosis ʒ. ß. cum vino albo.

Secunda Praeparatio Vsneae, Arenae, Pruinae, Grandinis.

♃. huius Saxifragi ℥. j. Reduc per se ad quartum gradum reuerberationis: Cuius reuerberati ♃. ℥. j. Cineris ex radicibus Raphani maioris ʒ j. Alcali ex radicibus Petroselini ℈. ʃ. Fiat mix. per se: dosis a ℈. j. vsq; ad ℈. iij. vel iiij.

Additio Prima.

Saxifr. praeparat. secunda. ♃. huius Saxifragi ʒ. j. Milii Solis ʒ ij. Vini albi ℥. x. Dosis ab ℥. iiij. vsque ad vj.

Additio Secunda.

♃. huius Saxifragi ʒ. j. ß. Seminis Apii, Erucae an. ʒ. ʃ. Medonis clarificati ℥. x. dosis ab ℥. iiij. vsq; ad vj. vel vij.

Sub forma Tartari, quandiu vrina profluit, instandum est.

DE ARSENICO.

Arsenici vires. Arsenicus quid.

Virtutes Arsenici sunt in { Vlceribus, Vulneribus & aliis Aperitionibus.

Arsenicus est fuligo, ex metallis, & praecipue ex plumbo defluens, & est Realgar vel Fulgur (fuligo) a Metallis.

Praeparatio prima, est reductio Arsenici in Mumiam.

In Praeparatione Venenum auferendum est. Nulla res perfectius sanat Vlcera & Vulnera, quam Arsenicus praeparatus. Syrones etiam curat, ac omnia Vlcera, Cancrenas, Fistulas.

Arsenicus ex plumbo optimus est, & ex Luna, deinde ex Stanno est optimus Arsenicus. Postea, qui ex ferro effumat ac cupro similis est.

Secunda Arsenici praeparatio, est reductio Arsenici in Balsamum. Tertia, est reductio Arsenici in Liquorem.

Arsenici praeparat. triplex. Prima in Mumiam.

Tres habet praeparationes Arsenicus, in { Mumiam, Balsamum, & Liquorem.

Prima Praeparatio est ista in Mumiam.

♃. Arsenici albi ℥. vj. Salis fusi, Colcothar an. ℥. ʃ. ß. Fiat mixtura, reduc ad secundum gradum reuerberationis, per horas tres vel quatuor, & excipe.

Quinquies vel sexies superne auferendus, tundendus, & iterum praeparandus, vt supra est. Et hoc quinquies iterari debet.

Prae-

Præparatio Balsami.

℞. Arsenici albi ℥. x. Talci ℥. iiij. Calcis viuæ ℥. xv. Fiat mixtura subtilis, reduc ad 4. gradum reuerberationis per 24. horas. *Secunda in Balsamum*

Si adhuc superemineat, superne tollendus est. Instar vitri est, & venenum in fundi calce hæret. Quod superne demtum est, teratur, & indatur vitro, ponatur in cellam sic prodibit oleum siue Balsamus.

Præparatio Liquoris. *Oleum Arsenici. siue Realgar.*

℞. Arsenici crudi aut albi ℔. ß. Salis nitri ℔ j Salis gemmæ ℥. ß. Fiat puluis subtilis, reduc in Reuerberatorium apertum per horas 24. *Tertia in Liquorem.*

Si iuncta hæc ponantur ad ignem Reuerberationis, Arsenicus tribus horis ardet: postea liquescit. Liquefactus fundatur in aquam, & coaguletur in modum Alcali.

Additio in Mumiam Arsenicalem.

℞. huius Mumiæ ℥. j. Liquoris Myrrhæ, Botin an. ij. Fiat in modum Olei.

Istud Oleum est optimum in Vlceribus & in Vulneribus. Siue enim sint Esthiomena siue alia Vlcera, maximum Mundificatiuum, & maximum Incarnatiuum est illud Oleum.

Additio Balsami.

℞. huius Balsami ʒ. iij. Olei Vitellorum ʒ. x. Terpenthinæ distillatæ ʒ j. Fiat mixtura.

Vt Mumia, sic etiam Balsamus singulis horis 12, vsurpandus est.

Additio liquoris.

℞. huius liquoris ʒ. xv. Corticum granatorum ʒ. vj. Corticum thuris ʒ. ij. Mucilaginis de botin, ad pondus omnium, fiat mixtura.

DE AVRIPIGMENTO.

Auripigmentum est, Minera flaua vt Aurum.

Virtutes Auripigmenti in { Fistulis / Cancro & / Esthiomenis. } *Auripigmenti vbi-vis qua.*

Præparatio ad Fistulas. *Auripig. præparat. ad Fistulas.*

℞. Auripigmenti ℥. j. Tartari calcionati ℥. iij. Fiat S. S. S. reduc ad quartum gradum reuerberationis per horas 24. id est, per diem & noctem.

Si ita decoquatur, diffluit. Eximatur iterum, & contundatur ac effundatur in aquam, & puluis albus in fundum subsidebit, qui est præparatum Auripigmentum.

Si indatur in vitrum, oleum fiet, quod iniiciatur in fistulam, aut panno imposito applicetur. Puluere autem vlcera aspergantur.

Praparatio ad Cancrum.

Ad Cancrum. ♃. Auripigmenti ℥.v. Fuliginis ℥.ß. Salis armoniaci ℥ iij. Reduc ad quartum gradum reuerberationis per diem & noctem, reduc in Alcali.

Alcali in cancro summum est Arcanum.

Praparatio in Esthiomenu.

Ad Esthiomena. ♃. Auripigmenti ℥.iij. Aluminis calcionati ℥.vj. Reduc ad ignem vt supra, cum extractione Alcali.

Additio Fistularum.

♃. huius Auripigmenti præparati ʒ.ß. Resinæ pini ℥.j. Ceræ, ad pondus omnium, fiat in modum Cerati.

In Fistulis id imponendum est.

Additio in Cancro.

♃ huius Auripigmenti præparati ʒ.v. de Cinerib. fimi columbini, olei vitellorum ouorum q.s. in vnguentum.

Huius vsus in Cancro est.

Additio in Esthiomenis.

♃ huius Auripigmenti ʒ.vj. Liquoris mumiæ ʒ.ij. Olei rosacei ℥.j.ß. Mucillaginis sem. psylii, ad pondus omnium, fiat in modum vnguenti aut cataplasmatis.

Si de ardore conqueruntur ægri, illinendum est oleum Camphoræ prius, quam remedium imponatur.

DE SVLPHVRE.

Sulph. virtusque.

Virtutes sulphuris sunt in { Apostematibus peracutis, Asthmate, Conseruatione Sanitatis.

Apostemata peracuta sunt, Pleuresis, Pestis, & his similia.

Praparatio in Apostematibus Acutis est ista.

Sulph. praparat ad Apost. acuta. ♃. Sulphuris viui ℔.j. Colcothar, Salis fusi, an. ℔.ß. Fiat puluis subtilis, reduc in sublimationem.

Si sublimatum semel est, sumatur, & denuo addatur, ac ter sublimetur vt supra.

Sulphur Viuum est, si in fragmentis cohæret, necdum solutum est.

Praparatio in Asthmate.

Ad Asthma. ♃. Sulphuris fusi ℔.j. de Flaxis Sandalorum rubeorum, cupressi & pini, ana ad pondus sulphuris, fiat stratum, reduc ad ignem reuerberationis, tandem in alcali: Cuius alcali ♃. ʒ.x. Myrrhæ ʒ.v. Sublima.

Velut

Velut omnia Medicamina.

Præparatio conseruationis Sanitatis.

℞.Sulphuris ℥.iij.Croci orientalis,Myrobalanorum chebulorum, bellIricorum,an.℥ j. Olei de g. Iuniperi q. ſ. pro incorporatione, reduc in ſublimationem igne lentiſſimo.

Additio in Apoſtematibus peracutis.

℞.Sulphuris huius præparati ℥.ß.Olei nucis Muſcatæ ʒ.ſ. Aquæ Veronicæ præparatæ,ad pondus omnium. Fiat hauſtus.

Additio in Aſthmate.

℞.huius Sulphuris ℥.ß. Thebani correcti ʒ.iij. Tyriacæ q.ſ.Fiat bolus:doſis a ℈.ſ.vſque ad duas vel tres.

Additio in conſeruatione Sanitatis.

℞ huius Sulphuris ℥.ß.Myrrhæ rubeæ,Croci orientalis,an.ʒ.ß.& ℈.ſ. Aloe epatici ad pondus omnium. Doſis a ℈.ß.vſque ad ℈.j.

TRACTATUS III.

De Gemmis perſpicuis & non.

De Corallis.

De Magnete.

De Cryſtallo, Rubinis, Granatis.

De Sapphyris, Smaragdis, Hyacinthis, &c.

Gemma, eſt lapis quilibet, Virtutes in Medicina habens.

DE CORALLIS.

Virtutes Corallorum ſunt ad:
- Menſtruum & ad Profluuium.
- Venenum ab intra aſſumtum.
- Tonitruum,ſeu rugitum ventris.
- Incantatum,ſi quis maleficiatus eſt.
- Obſeſſum,Si quis Maniacus eſt.
- Timidum,ſi quis meticuloſus eſt.
- Melancholicos, qui ſibi ſapere videntur, & ſtulti ſunt.

Coralle i vires qua.

Vna eademque in ea re eſt virtus & ſubſtantia. Virtus eſt res per ſe, Coralli ſimplices reſtringunt vrinam & ſedes, poſt longum quoque tempus Menſtrua ſine præparatione. At præparatum ſubito operatur & ſine periculo.

Præparatio Corallorum ad reſtringendum Menſtruum & Profluuium.

℞.Corallorum ℥ ß.Olei Myrtillorum ʒ.j.(al.℥.ß.) Olibani ℥.j.ß. Salis fuſi ℥.ij. Fiat mixtura, reduc in calcinationem per quartum gradum reuerberationis ad horas 12. vel vltra: poſtea reduc in ablutionem cum aqua Plantaginis. *Corall. præpar. ad Menſtruum.*

Coralli vrinam restringunt, non autem Menstruum.

Ad Venenum. *Præparatio Corallorum contra Venenum assumtum.*

℞. Corallorum optime [tusorum] tritorum ℥. ij. Aquæ Ligustici ℔. ß. Salis gemmæ, Vitrioli albi, an. ℥. ij. Reduc ad digestionem in secundum gradum ignis per mensem: Rubeum excipe & coagula.

In Venenis medicamen sine corpore fit. Nam & venenū sine corpore est. Rubrum quod in fundo subsidet, bonum est contra venenum.)

Ad Tonitrua. *Præparatio in Tonitruis. (Tonitrua rugitus intestinorum.*

℞. Corallorum ʒ. vj. de cineribus. Cumini Romani, Fabarum, an. ʒ. iij. Aluminis præparati ad pondus, ana. Fiat mixtura, reduc ad digestionem cum ℔ ß. Alcool vini exsiccati ad digestionem per duos vel tres dies, exsicca.

Vndiquaque fit flauum. Ista præparatione Corallorum debet vti ad diacyminum. Ille est color Corallis præparatis, fit sanguineus. Separa & exsicca.

Ad Incantationem. *Præparatio Corallorum contra Incantatum, Obsessum, Timidum & Melancholicum.*

℞. Corallorum ℥. iij. Visci quercini, Hypericonis, ana ℥ iij. Storacis calamitæ, Laudani, gummi, an. ʒ. j. ß. Vrinæ destillatæ ℔. ij. Reduc in decoctionem clauso alembico, per diem & noctem, destilla, & resuperfunde vt supra.

Corall si eo modo præparentur, rubescunt & valde indurescunt. Ideoque primum terendi sunt.

Additio in Menstruis.

℞. Corallorum præparatorum ʒ j. ß. Tanaceti, Plantaginis, an. ℈ j. ß. Pip. longi, nucis muscatæ, an. ℈. ß. Fiat puluis: dosis ℈. j. in ouo temperato.

Cum Sale inficiatur in ouum, & edatur, alias non iuuat.

Additio Corallorum contra Venenum.

℞. Corallorum præparatorū ℈. v. Theriacæ ℥. ß. Radicis lapathii maioris ad pondus omnium, Alcool vini exsiccati ℔. ß. Reduc ad digestionem per septimanam: dosis a gr. xv. vsq; ad ℈. ij.

Qui venenū hausit, ei propinentur Aqua prunellæ aut rosarum ʒ. ij. id multoties iteretur, vt sudet, donec nihil amplius mali sentiat.

Additio in Tonitruis.

℞. Corallorum istorum ʒ. ij. Specierum Diacymini ʒ. iij. Sanguinis hirci præparati ad pondus omnium. Fiat tragea cum Saccharo, dosis ad placidum.

Hircus quid. *Hircus est pullus cuniculi castratus apud Spagyros. Educatur cum herbis diaphoreticis, deinde bonum est.*

Addi-

Additio in reliquis tribus speciebus.

℞. huius Coralli prępárati ʒ. viij. ostrutii plantati i. Angelicæ ʒ. v. Visci quercini ℥. j. ß. Fiat mixtura cum aqua Hypericonis: dosis ab ℥. ß. vsq; ad ʒ. vj.

Optimum medicamen in principio Tympanitidis.

DE MAGNETE.

Virtus in vulneribus & vlceribus cum fluxis & ramentis. Magnetis vires quæ.

Præparatio in Vulneribus & Vlceribus cum fluxis aut ramentis. Magn. præpar. ad vulnera, &c.

♃. Magnetis ℥. j. Calcis ouorum ʒ. y. Fiat S. S. S. ad 4. gradum ignis reuerberationis per diem & noctem.

Aufer calcem ouorum.

Alia præparatio.

Accipe Magnetis ℥. j. Calcis ouorum ℥. vj. Fac S. S. S. in crucibulo, pone ad 4. ignem Reuerberationis per diem & noctem, & extrahe, eritq; præparatus.

Alioquin non præparatus contudendo veram efficaciam extrahendi amittit. Sic vero prius præparatus, deinde cōtusus & mixtus Oppodeltoch, egregie opetraur.

Additio in Vulneribus & Vlceribus cum fluxis aut ramentis.

♃. Magnetis ℥. ß. Karabe ℥. y. Fiat puluis subtilis cū Emplastro Oppodeltoch siue Emplast. Apostoliconis ℔. ß. Reduc in Vinum per agitationem.

Hoc Emplastrum impositum extrahit ossa & glandes bombardarum ex vlceribus & ceteris vulneribus. Si contūdas non præparatum, tum Magnes perdit vires: si vero præparas, & deinde contundas & commisceas Apostolico, extrahit per se: sine præparatione nil facit.

DE GEMMIS.

Crystallus hanc naturam habet, vt mulieribus propinatus ad intra, generet lac abundanter. Crystalli vis quæ sit.

Gemmarum præparatio a Diaphanitate. Gemmarū præpar. est quadru plex.

Præparatio Gemmarum quadruplex est. Prima per reuerberationem. Secunda per Calcinationem. Tertia per eleuationem, & quarta per destillationem.

Fœmina opus habet plus ℔. j. *Crystalli, antequam lac sentiat. Itaq; præparato Crystallo opus est.* *Reuerberatio Crystalli.*

♃. Crystalli ℔. j. Aquæ Entali ℔. ij. Fiat mixtura per imbibitionem. Reduc ad reuerberationem per 24. horas. Crystalli reuerberatio.

Sic ex ℔. j. *relinquitur verto (est genus ponderis.)*

Calcinatio Crystalli. Crystalli calcinatio.

℞. Crystalli ℥. iiij. Masticis, Colophoniæ, Sulphuris, an. ℥. ij. Reduc in Athanar: Dosis ʒ. j. Athanar. quid.

(Athanar est furculus, in quo res vtuntur.) XXxX 2

Eleuatio Cryſtalli.

Cryſtalli eleuatio quid. ℞. Cryſtalli ℥.j. Salis armoniaci ℥.iij. Reduc in puluerem ad Sublimatorium.

Sublimatio hac quinquies vel ſexies iteranda, & Cryſtallus ſemper adimendus eſt.

℞. huius eleuati Cryſtalli ℥.ß. Aquæ communis deſtillat. ℥.iiij. Reduc in Alcali. Doſis ʒ.ß.

Deſtillatio Cryſtalli.

Cryſtalli deſtillatio ℞. Cryſtalli eleuati ℥.j. Aquæ Nitri & Aluminis ſine deſtillatione, an. ℥.ij. Reduc in digeſtionem ad dies 3. vel 4. deinde deſtilla, & deſtillatum coagula, coagulatum reſolue.

Coagulatio debet fieri ſuper ignem lentum ac paruum. Coagulatum hoc ſi ponatur in cellam, abit in aquam, quæ eſt vltima Cryſtalli præparatio. Doſis. ℈.j.

Rubinorũ præparat. vis & Doſis. Et ſic de omnibus gemmis pretioſis præparatio, vt in Cryſtallo.

Summa virtus in Rubinis eſt in Dyſenteria: & eius doſis eſt ℥.j. ſi fuerit crudũ. Sed ſi reuerberetur, deinde doſis ʒ.ij. Poſt calcinationem, doſis ʒ.j. Poſt eleuationem, doſis ʒ.ß. Poſt deſtillationem ℈.j.

Item Granati ſic deſtillati, eſt potentiſſimum Collyrium ad maculas oculorum.

Granat. præparat. vſus & doſis. Smaragd. præparat. vſus & doſis Sapphyr. prap. vſus & doſis. *Smaragdi ſi fuerint præparati per deſtillationem, proſunt Hæmoptoicis.*

Sapphyri ſi fuerint præparati, ad tertiam vel quartam præparationem, tremorem cordis tollũt. Sapphyrus tremorem cordis, ſi fuerit præparatus in deſtillationem, tollit: doſis gr.v. tollunt Synthenam & palpitationem. Sic etiam de ceteris gemmis.

Bartholomeus Anglicus plura de Gemmis ſcripſit & pretioſis lapidibus.

Additiones, pro generatione Lactis Cryſtallorum.

℞. huius Cryſtalli præparati ʒ.ij. de ſpermate Cœti, Sem. Lactucæ ʒ.iij. & ß. Fiat puluis cum adminiſtratione aquæ amygdalarum.

Additio Granatorum in Tremore cordis & Hæmoptoica paſſione.

℞. Granatorum ℥.ß. Aloe epatici ʒ.iij. Sulphuris præparati ʒ.j.ß. Fiat mixtura cum Zuccaro clarificato: doſis a ʒ.ij. vſque ad ʒ.ij.

Cum hac Medicina inſtandum eſt, eaque continuanda etiam ad dies quinque, licet tremor cordis abiit.

Additio Sapphyri.

℞. Sapphyri ʒ.iij. Ambræ diſſolutæ ʒ.j.ß. Storacis calamitæ ℈.j. Fiat mixtura: doſis a ℈.j. vſque ad ℈.j.ß.

Smaragdus confortat mulieres in ſuis doloribus: & eſt in illis ægritudinibus ſummum Arcanum, ſi fuerit præparatus in diſtillatione vt Cryſtalli.

℞. huius

℞. huius Smaragdi præparati ℈ j. Liquoris Melissæ ʒ j. Abrotani ʒ ß. Fiat mixtura, dosis a gutta tertia vsque ad sextam.

Additio in Hyacinthum præparatum.

℞ Hyacinthi præparati ℈ j. Laudani, id est Gummi ℈ j ß. Fiat mixtura. Est summum Arcanum in febribus ex putrefactione aquæ & terræ.

Febres eiusmodi si familiares sint, bibant in nouilunio quinque aut quatuor guttas, tunc certi sunt, quod non inficiuntur a febre bis in anno & semper in Nouilunio.

TRACTATVS IV.

De Salibus.

De sale Gemmæ,	*De sale Nitri,*
De sale Entalico,	*De sale Anatron,*
De sale Peregrinorum,	*De sale Terræ,*
De Aluminibus,	*De Vitriolis,*
De Alcali.	

Omnia salia sunt ex Elemento Aquæ: velut omnia Alumina ex Elemento Aquæ etiam sunt.

DE VITRIOLO.

Virtutes in { Speciebus Caduci. / Suffocationibus Matricis, / Siphita stricta, seu noctambulonibus, / Gutta, Corporibus plethoricis. } *Vitrioli vires q. a.*

Præparatio Vitrioli in speciebus Caduci. (Id est, in Analantia, Catalentia, Epilentia, &c. Non est differentia in Vitriolo.)

℞. Vitrioli cuperosi ℔ j. Reduc ad separationem a phlegmate, cuius phlegmatis suas partes reduc super Colcothar suum, destilla. Reitera in quartum gradum ignis: dosis a ℈ ß. vsque ad ℈ j. ante & post paroxysmum. *Vitrioli præparat. ad caducũ.*

Si Morbus ex Elemento Vitrioli oritur, cura fiat per Vitriolum. In sale Vitrioli est morbus Caducus.

In die paroxysmi debet tribui medicinã & sub paroxysmo. Epilepsia est morbus mineralis, cura etiam mineralis tota est in salibus Vitrioli atque spiritibus ante & post paroxysmum. Ante paroxysmũ est in ebullitione corpus. Post paroxysmum

dormiunt. Igitur post somnum danda est medicina, cum corpus adhuc bullit: cum corpus est sanum, non danda est Medicina.

Ad suffocationem uterinam.

Præparatio, in suffocatione Matricis, Vitrioli.

℞. Vitrioli a Phlegmate & Colcotar purgati ℥ ij. pulegii ℥ iij. Alcool vini ℥ ß. Reduc per destillationem: dosis ℈ ß. vsque ad ℈ j.

Et est potentissimum medicamen in suffocatione Matricis.

Ad guttã & Siphitã.

Præparatio in Gutta & in Siphita stricta.

In Gutta ℞. Vitrioli præparati prædicti ℥ ij. Alcool vini ℥ iij. Aluminis Iameni [instar cretæ candidum est, & subdulce] ℥ ß. Reduc in liquores per quartum gradum ignis: dosis ab extra ʒ ß. ab intra a gran. vj. vsque ad ix.

Ab extra, super locum Syntheomatis. Et locus ille est, vbi morbus incipit, hoc est in pulsu. Hoc Syntheoma eius est. Quod si tamen ægri nihilominus ambulent, medicamen pulsui tum carpi, tum colli superligandum est.

In Siphita *parua, verberare, medicina quidem est. Sed in siphita stricta, seu chorea viti, medicina id non est.*

In Gutta medicamen anteriori linguæ administrandũ est. Paralysi ergo correpto, medicina ori & linguæ addenda est. Et istud est optimum medicamen.

Additio in Epilentia, in speciebus Caduci.

℞. Vitrioli huius præparati ʒ j. Liquoris visci quercini cum Orisontis an. ℈ ß. & gran. iij. Fiat mixtura.

Syntheoma Caduci est in Nucha. In iuuenibus post paroxysmum: in Nucha inunctio pinguedinis castorei, est optimum medicamen.

Additio in Siphita stricta.

℞. Huius Vitrioli præparati ʒ j. Hypericonis seminis ℥ ß. Ambræ gran. vj. Reduc in mixt.

Semen hypericonis tollit Siphitam strictam.

Additio in suffocatione Matricis.

℞. Huius Liquoris vitrioli gran. vij. Granorum Actis ʒ j. Alcool vini ad pondus omnium, reduc in compositum.

Sin locus est in vmbilico, ibi imponatur. Suffocatio cũ Vomitu si molestet, vsurpanda sunt cetera etiã medicamina ab intra, vt dictũ est in suffocatione Matricis.

Summa præparatio vitrioli est, vt separetur a colcotar, dein addetur alcool vini æqualis libra: Eo facto Panem adustum, (Panis iste est ex surfure secalino, qui siccatur, vt in mortario teri possit) pone in liquorem Vitrioli, dein per mensem ad Fimum Equinum positum, post separa a Pane per destillationem, denique præpara Alcool per Balneum primi gradus a Vitriolo. Si Vitriolum suam acetositatem perdidit, vis nulla superest.

DE

DE VITRIOLO ALBO.

Sunt species exteriores, vt Scotomia & oculorum macula. *Vitrioli albi vires qua.*

Virtutes vitrioli albi { Ad oculorum partes exteriores. / In Neutha.

Est quando cuticula supernascitur aut oculis aut auribus in partu puerorum. Neutha sunt pellicula, ex partu vbicunque obnascentes, velut in facie, in vulua, in ore, in oculis, & ceteris. *Neutha quid.*

Vitriolum album est summum medicamen in istis, in Neutha & ad exteriora oculorum.

Praparatio ad dolores Oculorum Exteriores. *Vitrioli prapar. ad oculorum dolores, &c.*

℞. Vitrioli albi ℥ v. Olei de filigine ℥ ß. olei de camphora ʒ ij. Reduc ad putrefactionem per fimum equinum ad mensem, distilla per descensum.

Oleum ex filigine fit, filigine in ferream candentem laminam imposita: tunc n. in circuitu pinguedo quadã oritur, quæ est oleum filiginis, ad oculorum dolores exteriores. Ex partu si pellicula oculo obnata sit, exactissime tribuatur cum aqua Eufragia, rosarum aut fæniculi, cum istis aquis, illud lymphandum est. *Oleum filiginis.*

Praparatio. Vitrioli in Neutha.

℞. Vitrioli albi ℥ j. Olei tartari ʒ vj. Olei laterini ʒ v. Distilla simul. *Neutham (Teutham) nemo erodere debet.* *Ad Neutham.*

Additio in vitriolo ad exteriores dolores Oculorum.

℞. Præparati vitrioli. ℈ j. Liquoris Euphragiæ ℈ ij. Papaueris rubei ʒ j. Fiat collyrium.

Additio in Neutha.

℞. Huius Vitrioli præpar. ʒ ß. Liquoris iusquiami ʒ ij. Olei Nucis Muscatæ gran. vij. Fiat collyrium.

ALVMEN DE ROCHO.

Virtutes in { Vlceribus cauernosis, / Scabie & pruritu, / Esthiomenis, / Vlceribus putridis & lasciuis: / Vlceribus humidis. *Aluminis Rochi vires qua.*

Praparatio prima Aluminis ad omnia ista Vlcera. *Aluminis Rochi prapar. ad vlcera.*

℞. Aluminis rochi ℔ ij. Aceti albi ℔ ß. Salis fusi, vertonem vnum: fiat mixtura cum ebullitione vsque in coagulationem, destilla.

Vlcera cauernosa, si praparata hac aqua lauentur, est mirabile experimentum. Et quæ hac cura non sanantur, ea nulla alia sanantur.

Alia præparatio ad omnia ista Vlcera.

℞. Alum. ℔ x. Succi chelidoniæ, plantaginis, an. ℔ j. Parthenionis ℔ ß. destilla. ℞. ℔ j. istius aquæ, & aquæ cõmunis ℔ x. Fiat lixiuium.

Ad Alopeciam, Tineam & in Vlceribus, in ea admodum calida lauandum est.

ALVMEN PLVMOSVM.

Aluminis plumosi vires quæ.

Virtutes in { Paralysi / Morbo lethargico / Membris stupefactiuis.

Alum. plumosi præp. ad paralysin.

Præparatio in Paralysi, Aluminis Plumosi.

℞. Alum. plumosi ℥ vj. Colcotarini resoluti ℥ iiij ß. Salis armoniaci ʒ iiij. Reduc in resolutionem.

Ex plumoso Virtus insensiua oritur: igitur optimum Medicamen in Paralysi.

Additio in Paralysi in morbo lethargico & membris stupefactis.

℞. Huius præparati aluminis ℥ j. Sanguinis draconis ℥ iij. liquoris Mumiæ ʒ vij. Fiat in modum vnguenti.

Locus est etiam in Occipite, in Nucha.

DE ENTALI.

Entali vires quæ.

Virtutes in Profluvio: Hæmorrhoidibus.

Entali præpar. ad profluuiū & hæmorrh.

Præparatio in Profluuio & Hæmorrhoidibus.

℞. Tartari communis, Entali an. ℥ ij. Karabe ℈ j. Masticis ℥ ij. ß. Reduc in reuerberationem ad secundum gradum: Postea reduc in alçali.

Locus in profluuio in vmbilico, locus in hæmorrhoidibus, in spina dorsi.

Additio in Profluuio.

℞. Huius Entali præparati ʒ j. boli adusti ʒ iij. Hæmatitis correcti ʒ j ß. Fiat mixtura.

Additio in Hæmorrhoidibus.

℞. Huius Entali præparati ʒ iij. Corallorum præparatorum ℈ iij. Olei nucis muscatæ q. s. in modum vnguenti.

Locus in spina dorsi, in fine vngendus est.

Anachthrō quid.

DE ANACHTHRON.

Est sal, crescens in Petris, & est in modum vsneæ. Ea vsnea si decoquitur, fit sal, hoc est, sel vitri.

Anachtri vires quæ

Virtutes in { Fistulis / Cincilla vel cintilla, (diarrhœa) / Scrophulis.

Cintilla ex diaphragmate est, & cura est ex puro Anatro.

Præpara-

Præparatio in Fistulis, in Cincillis, & Scrophulis. *Anath. præpar. ad fistulas*

℞. Anatron ℥ vj (al. ʒ j.) Cinerum fabarum ℥ ij. calcis ex testis ouorum ℥ iij. Reduc in quartum gradum reuerberationis ad horas duodecim, extrahe alcali.

Anathron cum axungia cerui mixta bonum ad Cincillas.

Anathron habet in se Mercurium volatilem, quem debemus corrigere, qui sic corrigitur. (& est additio in fistulis, in Cincillis & scrophulis.)

℞. Huius Anathri ℥ ij. Butyri crudi ℥ iiij. Pinguedinis Murmentorum ℥ iij. Fiat vnguentum.

Et istud vnguentum est optimum ad fistulas, ad Cincillas & Scrophulas.

DE SALE GEMMÆ.

Sal Gemmæ est dictum sal Granatum a Spagyricis & est sal lucidum. *Sal Gem. quid.*

Virtutes:
- Laxatiuum salis acuti, id est, cholera & est similis, Coloquintidi,
- Curat icteritiam, *Sal Gem. vires quid.*
- Curat Hydropisin citrinam, & dolores superuenientes ex sanguine putrefacto.

Præparatio salis Gemmæ in Hydropisi & icteritia. *Sal Gem. præpar. ad Hydropem & Icteru.*

℞. Salis gemmæ, succi Tithymalli, id est, Esulæ maioris [al. minoris] an. ʒ j. Gummi ex Cerasis ad pondus omnium. Fiat bolus, reduc in tertium gradum reuerberationis per horas duas, extrahe alcali, dosis a gran. viij. vsque xij.

In loco diagridii potes vti, & addere trochiscos alhandal.

Additio.

℞. Salis gemmæ ℈ ß. Rebotii (est vera mumia) liquoris centaureæ, an. ℈ iij Reduc in compositum, dosis a gran. iiij. aut v. vsque ad x. aut xij. in Ouo.

Præparatio in ceteris morbis.

℞. Huius Salis gemmæ ℥ j. Succi Cataputiæ ℥ ij. Farinæ tritici ad pondus omnium. Fiat panis tostus, id est, concoctus, dosis a ʒ j. vsque ad ʒ ij.

DE SALE PEREGRINORVM.

Virtutes *Sal peregr. vires quæ.*
- In confortatione digestionis in Stomacho,
- Contra aeris infectionem.
- Contra Apostemata futura.

Descriptio Hermetis.

℞. Salis nitri fusi, salis gemmæ, an. ʒ j. Galangæ, Macis, Cubebarum an. ℈ j. Fiat puluis, dosis in aurora gran. iij.

Hoc sale qui in Mari vtitur, non vomit. Etiam adsenis vsui est ad Longam Vitam.

Sal pere. praparat.

Praparatio Salis Peregrinorum.

♃. Istius Salis ℥ iij. alcool vini exsiccati ℔ ß. Fiat extractio Alcali. Huius Alcali ℞ ℥ j. Liquoris granorum Iuniperi, Kist vnum, reduc in compositum, dosis ℥ j.

Illud est Praparatio & Additio Salis peregrinorum.

Sal. nitri vires qua.

DE SALE NITRI.

Virtutes in { Pleuresi
Vlceribus Cauernosis.

Sal Nitri prapar. ad pleuresin.

Praparatio in pleuresi.

♃. Nitri salis ℔ ß. Tartari crudi ℔ j. Distilla in sextũ alembicum, Dosis a ℈ j. vsque ad ℈ j ß. in Aqua fontis, vel bono vino, mane, nocte, in media nocte.

Sape dandum est: per vrinam purgat.

Praparatio in Vlceribus Cauernosis.

℞. Nitri Aluminis, an. ℔ ß. Aquæ fontis ℔ iij. Distilla in aquam.

Additio contra Pleuresin.

℞. Huius Nitri ʒ ij. Aquæ Cæsaris siue Regis ℈ ß. Alcool vini exsiccati ʒ v. Fiat mixtura, dosis ʒ ß. vel ʒ j ß.

Additio in Vlceribus Cauernosis.

℞. Aquæ plantaginis, chelidoniæ, de quercuum foliis an. ℔ j ß. Fiat ad crura:

Id est, contra dolores crurum.

TRACTATVS V.

De Metallis.

De Auro, Argento, Stanno, Cupro,
De Ferro, Plumbo, Mercurio.

DE AVRO.

Auri vires qua sint.

Virtutes in { Paralysi,
Synthena,
Febribus,
Tremore Cordis,
Doloribus Matricis,
Ethica,
Peripneumonia, & in
Acutis.

Prapa-

Præparatio ad paralysin, & in tremore Cordis, & Synthena.

℞. Auri puri & purgati a mineralibus suis ʒ ij. Aquæ salis gemmæ ℥ vj. Reduc in vnum cum separatione alcool vini, deinde ℞. Croci ʒ ij. Alcool correcti ʒ vj. Fiat mixtura, dosis a granis tribus vel quatuor, vsque ad vj. *Auri præs ad paralysin, tremorem, &c.*

Præparatio in Febribus & in Acutis.

℞. Foliorum auri liquefactorũ ex aqua mellis ʒ j. Aleool vini ℥ ij. Reduc in separationem a melle, dosis a ℈ ß. vsque ad ℈ j. *Ad Febres & Acutos, &c.*

Præparatio ad dolores Matricis, Ethicam & Peripneumoniam. *Ad Dolores matricis, &c.*

℞. Auri exstincti ab aqua chelidoniæ ʒ xij. Myrobalanorum Indorum, Chebulorum, an. ʒ j. Reduc ad digestionem per hebdomadam cum separatione aquæ aquositatis superfluæ, dosis a ℈ j vsque ad ʒ j.

Additio in Paralysi, Tremore Cordis, & Synthena.

℞. Huius præparati Auri ℈ j. Aquæ lauendulæ cum alcool vini correcti, atque Spiculæ an. ℥ j Dosis ℈ j.

Additio in Febribus & Acutis.

℞. Huius præparati Auri ℈ iiij. Succi centaureæ & saluiæ an. ℥ ij. Dosis a ℈ ß. vsque ad ℈ ß.

Additio in Doloribus Matricis, Ethica & Peripneumonia.

℞. Olei nucis muscatæ ℥ ß. Olei Caryophyllorum ʒ j. Huius auri præpa. au ℈ j. Dosis a ℈ ß. vsque ad integrum.

Descriptio Aquæ Salis Gemmæ.

℞. Salis gemmæ ℔ ß. Aquæ pluuialis ℔ j. Distilla per retortam vsque in consummationem totius Salis substantiæ. *Aq. Salis Gemmæ de scriptio.*

Purgatio Auri.

℞. Auri ℥ ß. Antimonii, ℥ ij. aut iij. Funde in Regulum.

Hoc modo Antimonium assumit impurum & Aurum in fundo manet:

DE ARGENTO. *Argent. vires quæ:*

Virtutes in { Doloribus Cerebri, Splenis, Hepatis, &c. Retentione profluuii.

Præparatio in doloribus Cerebri, Splenis & Hepatis.

℞. Argenti laminati ʒ iij. Salis gemmæ ʒ vj. Fiat S.S.S. Reduc ad quartum gradum reuerberationis per horas 24. & extrahe alcali. *Argent. præpar. ad dolores cerebri.*

Alcali hoc tribus vel quatuor diebus ponatur in vinum sublimatum, & argentum fiet instar vini ipsius. Stet & euaporet: sic Alcali in fundo subsidebit, quod vini ex. ex. tum, in loco frigido liquescat. Dosis a ℥ v. vel vj. vsque ad xij.

YYyY 2

Ad profluuium

Præparatio in profluuio.

♃. Argenti limaturæ ℥ j Reduc calcem per aquam Regis. Huius calcis ℞. ʒ ij. tartari crudi ʒ iiij. Reduc ad quartum gradum reuerberationis cum extractione Alcali.

Aq. Regis descriptio.

Descriptio Aquæ Regis.

♃. Nitri, Aluminis, vitrioli an. ℔ ß. Destilla in aquam dulcem.

Modus extractionis Alcali.

Alcali extractio.

℞. Huius Argenti q. s. Alcool vini, aquæ chelidoniæ an. ℥ x. Reduc vt supra. Dosis a ℈ j. vsque ad ℈ j ß.

Si profluuio rubeum exit, signum est, profluuium cohibitum iri. Et tunc huius Aquæ ʒ j. proponenda est.

Præparatio Argenti ad omnia ista, hoc est in cerebri, splenis, hepatis profluuio.

♃. Argenti laminati ℥ j. Sulphuris purgati ℥ iiij. Resinæ pini ℥ ij. Reduc in Bolum, accende & reduc ad pręparationem cum aqua fontis. Dosis ℈ j. vsque ad ℈ j ß.

Præparatum hoc ad omnia prodest. Sed alterum est efficacius.

DE STANNO.

Stanni virtutes quæ.

Virtutes in { Ictericia, Asclite, Vermibus.

Præparatio in Ictericia.

Stanni præparatio ad Ictericiā.

℞. Stanni calcionati ℔ j. Salis ℥ v. Cineris fabarum ℔ ß. Reduc in Lithargyrium per ignē reuerberationis. Huius lithargyrii. ℞ ℥ x. Alcool vini ℔ ß. post resolutionē reduc in Alcali. Dosis a g. vj. vsq; ad g x. vel xij.

Præparatio in Asclite.

♃. Stanni purgati ℥ j. Antimo. ℥ ij Limaturæ cineti ad pōdus omniū. Reduc in calcē per reuerberationē per horas 24. Deinde ℞. huius calcionati materiæ ℔ j. Alcool vini ℔ j ß. Reduc in Alcali. Dosis a ʒ j. vsque ad ʒ j ß.

Præparatio in vermibus.

℞. Stanni ℥ iij. salis communis ℥ iiij. Asphalti ℥ j. Fiat puluis cum adustione. Dosis a ʒ ß. vsque ad ʒ ij.

Additio in Ictericia.

Ad Ascliten.

♃. Huius præparati Stanni ℈ iiij. Aliptæ muscatæ ℈ j. Bedelli ℈ ij. Dosis a ℈ j. vsq; ad ℈ ij. ß.

Additio in Asclite.

℞. Huius præparati Stanni ʒ ß. Sang. draconis ʒ ij. Liquoris tapsi ℥ j. Fiat mixtura. Dosis ℥ ß.

Ad vermes.

Additio in vermibus.

℞. Huius Stanni præparati ℥ j Seminis colocinthidis, plantaginis an. ʒ vj. Fiat puluis. Dosis ab ℥ j. vsque ad ℥ j ß.

DE

DE CVPRO.

Virtutes in { Vlceribus. Vulneribus. Vermibus Oris Vlceribus. } — *Cupri vires quæ.* *Cupri preparat ad Vlcera.*

Præparatio in Vlceribus.

℞.Cupri ℔ j Botri immaturi ℔.v.Aceti ℔.j.Salis Armoniaci ℥ ß.reduc in digestionem clauso vase per mensem, postea reduc in ablutionem, & in Salem Alcali.

Hoc est viride æris in vlceribus.

Præparatio in Vulneribus.

℞.Cupri ℔.ß.Terpentinæ destillatæ ℔.ſ.Salis communis ʒ.j.Vitrioli ʒ ij.Fiat mixtura in vitrum clausum per menses tres. *Ad vulnera.*

Si sumatur lamina cupri, & ita preparetur, Balsamus optimus fit. Postea sumatur ʒ.j.Floris æris, & ℥.j.olei communis.

Præparatio in Vermibus.

℞. Veneris calcionati ℥.j. Aquæ Hypericonis, centaureæ, an. ℥.vj. Aquæ plantaginis, vini acetosi an. ℥.iiij. Reduc in digestionem per dies 7.vel 8.Reduc in Alcali.Dosis a ℈.j.vsq; ad ℈.iiij.vel v. *Ad vermes.*

Præparatio in oris Vlceribus. *Ad vlcera oris.*

℞.Veneris laminatæ (al.Cementatæ) ℥.ij.Candi Aluminis vsti, Rochi, an. ʒ.vj. Aceti distillati ℔. ſ. Fiat Extractio Alcali per diem & noctem.

Additio in Vlceribus.

℞.Huius floris æris ʒ.j.vnguenti Agrippini ℥.j. Lumbricorum terrestrium ʒ.iij.F.vnguentum secundum formam.

Alia Additio in Vlceribus communibus.

℞.huius floris ʒ.v.Aq.Aluminis ℥.xv.F.mixtura in modũ Lauamenti.

Additio in Vulneribus.

℞.Huius floris præparati ℥.ſ. Ol.Anethini ʒ.ij. Olei vitellorum ouorum ℥.F.mixtura in modum olei.

Alia in Vulneribus.

℞.huius floris præparati ʒ.ß.Aloe epatici ʒ.j. Liquoris consolidæ ℥.iiij.F.in modum visci.

Additio in Vermibus.

℞.Huius floris æris ʒ.j.Zuccari Taberzet, Succi liquiritiæ an.ʒ.ij.ß. F.puluis.Dosis a ʒ.ß.vsq; ad ℈.ſ.

Additio in oris Vlceribus.

℞ huius præparati floris ℥ ſ.Aq.Chelidoniæ ℥.ij. Aq. Aluminis ℥.j. F.Gargarismus vel lauamentum oris.

DE FERRO.

Ferri vires quæ. Ferri præp. Styptica.

Virtutes Ferri { Styptica / Constrictiua / Exsiccatiua.

Præparatio in virtute Styptica.

℞. Limaturæ ferri ℔. j. Salis communis ℔. v. Aq. fontis q. s. pro incorporatione. reduc in spatium temporis ad mẽsem, deinde per reuerberationem vsq; in formam pulueris.

Incorporatio quid. Ferri præp. cõstrictiua.

Incorporatio est, qua cum aqua subigitur, vt formã pultis nãciscatur.

Præparatio in Constrictiuis.

℞. Limaturę ferri ℔. ß. Aq. Aluminis ℔. j. ß. Aceti distillati ℔. ß. Reduc in digestionem per mensem. Postea reduc per ablutionem, deinde per reuerberationem vsq; ad formam croci.

Præparatio in Virtute Exsiccatiua.

Ferri præp. exsiccatiua.

℞. Limitaturę ferri ℔ ij. Aq. vitrioli ℔. ß. Reduc in digestionem per mensem cum reuerberatione vsq; in formam pulueris.

Virtus Styptica est, quæ claudit & exsiccat, Fistulas, Cancros.

Constrictiua est in Lienteria, Dysenteria, Diarrhœa.

Exsiccatiua, vt in Phlegmaticis.

Additio in virtute Styptica.

℞. huius croci ℥. j Boli adusti ℥. iij. Terræ sigillatæ ℥ v. F. puluis.

Puluis hic in omnibus vlceribus & vulneribus incarnandi gratia administrari potest. Si intrinsecus sumendus est, eius ℥. j. bibatur.

Additio in Constrictiuis.

℞. huius Croci Martis ʒ. j. Myrrhæ ʒ. ß. Croci Orientalis ℈ j. F. puluis. Dosis a ℈. ij. vel iij. vsq; ad iiij.

Additio in Exsiccatiuis.

℞. huius Croci ʒ. iij. Balaustrarum ʒ. j. Succi de Acaciis ad pondus omnium. F. in modum Electuarii.

DE SATVRNO.

Plumbi vires quæ. Plumbi præpar. ad incarnationē. Cerussa vnde fit.

Virtutes sunt *Pro Incarnatione.*

Præparatio Incarnationis.

℞. Cineris Saturni (id est plumb .) Reduc ad decoctionem cum aceto per horas tres vel quatuor.

Et est prima præparatio. Sanat vulnera, incarnat, & solidam carnem gignit. Cerussa quoque ex plumbo fit, [illegible] cum aqua [illegible] ueturad Solem. Ex cerussa in lebete decocta, fit minium. Omnia medicamina in vulneribus & vlceribus, & præparatiuis sunt ex metallis: & erunt optima.

DE

DE MERCVRIO.

Virtus Mercurii est { Incarnatiua & Laxatiua. *Argenti viui vires qua.*

Præparatio pro Incarnatione. *Arg. viui præp. ad Incarnationem.*

℞. Mercurii præparati in puluerem ℥. ij. Aq. Cæsaris ℥. x. Reduc in destillationem balnei aliquoties per diem, & conuertetur in oleum.

Vlcera & vulnera incarnat citissime. Cautelas duas habet: saliuam ciet, & cerussam gignit. Qua caussa fere reiicitur & fastiditur. Alias cito & recte consolidat.

Præparatio Laxatiuorum. *Ad Laxatiuum.*

℞. Mercurii coagulati ab alumine ouorum ℥. j. Aq. Aluminis ℥. vj. Reduc in destillationem per cineres, & f. puluis. Dosis a gr. iij. ad iiij. vel v.

Quæ ægritudines oriuntur ex leprosa humiditate, sicut in pustulis, paralysi, speciebus guttæ, in hydropisi humida: in his potens purgatiuum est.

LIBER SECVNDVS.

De Nascentibus ex Terra.

TRACTATVS I.

De Præparationibus Terebenthinarum & Gummorum.

Nomina sunt ista: Ex *Gummis*, Opopanacum Galbanum, Serapinum, Bdellium, Storax vtraq;, Laudanum, Mastix, Myrrha, Thus.

Ex *Resinis*, Balsamum, Terpentina Resina.

Resina est liquor Arboris. Terpentina est, quod ex arboribus stillat.

DE TERPENTINA.

Virtutes in { Vermibus. Vlcerationibus vesicæ. Vlceribus. Vulneribus. *Terpentinæ vires qua.*

Præparatio in Vermibus. *Eius præp. ad vermes.*

℞. Terpentinæ ℔ j. Aq. Centaureæ ℔. ß. Reduc per ablutionem, cuius ℞ ʒ. j. Agarici ʒ ij. Aloepatici ʒ. ß. Fiat mixtura. Dosis a ʒ j. vsque ad ʒ. ij. vel ʒ. iij.

Præparatio in Vlcerationibus.

℞. Terpentinæ ℥. iij. Succi Alkakengiæ ℥. vij. Reduc per ablutionem cuius ℞ ℥. iiij. Thuris ʒ. ß. Gallar. ℥ j. ß. F. mixtura. Dosis a ʒ. vsq; ad ʒ. j: *Ad vlcerat. &c.*

Praparatio Terpentina.

℞. Terpentinæ ℔.j. Aristolochiæ rotundæ ℥.iij. Lumbricorum terrestrium ℥.vj. distilla. ℞. Terpentinæ ℔.ij. Olei communis vertonem vnum. Ol. Lauri ℥ j. destilla.

Additio in vlceribus.

Huius Terpentinæ ℥ ij. Olei destillati non ardentis ℥.j. ß. Visci lumbricorum terrestrium ℥.v. F. in modum vnguenti.

Additio in Vulneribus.

℞. huius Terpentinæ ℥ ij. Consolidæ maioris ℥.ß. Aristolochiæ rotundæ recentis, Aloe epatici an. ℥.iij. F. in modum Cataplasmatis.

Additio in Vlceribus & Vulneribus vesica.

℞. Terpentinæ destillatę ℔.j. Croci Veneris, croci Martis an. ℥ j. Reduc ad digestionem per septimanam.

Vsus eius est, vt quotidie bis superligetur.

DE MASTICE.

Masti. is virtus qua

Virtutes Masticis in { Doloribus Stomachi / Vlcerationibus interioribus. / Doloribus Iuncturarum.

Praparatio in Doloribus.

Mast. pra par. ad dolor. stoma chi.

℞. Masticis ℥.iij. Alcool vini ℔.ß. Galangæ ʒ.j. Destilla per Alembicum. Dosis ℈.ß.

Ad vlcera interna:

Praparatio in Vlceribus interioribus.

Ad dol. iun Eturarum:

℞. Masticis ℥ j.ß. Hermodactylorum ʒ. ß. Distilla simul. Dosis a gr. iiij. vsq; ad x. in bono vino.

Praparatio in doloribus iuncturarum.

℞. Masticis ℥.vj. Terpentinæ ℥.ij. Galbani ℥. v. Destilla per Alemb.

Additio in doloribus Stomachi.

℞. Huius præparati Masticis ℥.ij. Masticis olei, croci Orientalis, Galangæ, an. ℥.j.ß. Dosis a ℈.ß. vsque ad ℈.j.

Additio in Vlceribus interioribus.

℞. huius Masticis præpar. ℥.j. olei laterini ʒ.j. Olei Masticis ℈.j.ß. Dosis a g. viij. vsq; ad xij. vel ℈.j.

Additio in doloribus iuncturarum.

℞. huius Masticis ℥.vj. Ol. Lauri destillati ℥.j. Vini ardentis, aceti an. ʒj. F. in modum vnguenti.

Additio communis in Vlceribus interioribus & exterioribus.

℞. Masticis per se ℥.x. Terpētinæ ℥.v. Petrolei ℥.j. Destilla simul. Dosis ad intra ℈.j. est, ab extra mane & sero secundum vsum.

Reliqua desiderantur.

PRO-

PROCESSVS ET PRÆPARATIO SPIRITVS VITRIOLI.

Qui morbi quatuor curantur, vt Epilepsia, Hydrops, Pustulæ, & Podagra

Pro declinandis erroribus, a Philosophis, Artistis & Medicis admitti solitis.

EX vitrioli minera extrahitur spiritus per Colcothar, quod ineptum & nullius artis est. Quod enim ipsi phlegma vocant, id spiritus est omniū nobilissimus, cui virtutes omnes assignādæ sunt.

Etsi vero oleum de Colcothar plurimæ quidem virtutis sit in arena & Lithiasi, velut & in Alopecia, nullius tamen momenti est ad prædictos morbos quatuor, quibus tamen adhiberi solet.

Hippocrates quidem, cui ceteri pleriq; adstipulantur, certas ætates & signa tradit, secundum quæ Epilepsia, velut & podagra incurabiles censeri debeant. Qui tamen quoniam de spiritu vitrioi experiētiæ nihil habuerunt: sermo ipsorum iure Vulturno committendus erit.

Principio, extractio spiritus ex vitriolo fieri debet per potentē ignem in erecta cucurbita, ita vt in nonum Alembicum impellatur, & exquisitissime per Reuerberium, in Athanari stantem diebus & noctibus 4. agatur. Sic spiritum vitrioli præparatum habebis.

Postea Colcothar per iacentem in Athanari phiolam ad triduum summo igne, lignis & carbonibus destillandum est tamdiu, donec in Recipiente ex Colcotharis libra vna ℥. vj. appareant, quod coccineo colore tinctum sit.

Hoc præstito, ex capite mortuo extrahendum est Alcali, quod 4. vel quinquies resolutum, deniq; coaguletur. Sic tria quæ vitriolo insunt, extracta & separata erunt.

PROCESSVS.

IN epileptico modo procedendū hoc modo est, vt semper a Paroxysmo ℈. j. ęgro administret. De oleo ex Colcothar mane & vespere propinet dosis g. 4. ex aqua pæoniæ. Et ordo iste seruandus vsq; ad paroxysmum 15. est. Quod si paroxysmi adeo pręcipites non sint, dimidia dosi dies 30. insumendi sunt.

In podagra prædicta dosis 30. dierum spatio assumi debet. Postea locus dolens spiritu illo vitrioli vsq; ad finē podagræ inungendus est. Si podagra inueterata est, spiritui illi vitrioli Liquor de Mumia parte quarta addatur, & pro membris podagricis inungendis asseruetur.

nominabo, DE NATVRA RERVM, & illam in nouem libellos diuidam. In hoc libro omnibus petitionibus tuis satisfit, & amplius quam a me petiisti. Quanquam summopere de hoc miraberis, & fortasse multum dubitabis, an hæc omnia se sic habeant, sicut hic describo. Sed id ne facias, imo credas non esse speculationes & theorias, sed praxin & procedere ab experientia. Et quamuis non omnia ipsemet expertus sim, tamen ab aliis & per alios habeo & probaui, & noui ea experientia, & ex luce naturæ. Si a. in quibusdam locis nō satis quid dicā intelligas, & in uno vel pluribus processibus ampliorem a me requiras explicationem. Scribe ad me secreto, & clarius tibi rem proponam, & sufficientem instructionē & intellectum dabo. Quanquam credam non opus futurum, & te aliās bene intellecturum, cum sciam te a Deo artibus & bono sensu tam egregie dotatum. Præterea nosti animum & sensum meum. Quare me cito & facile intelliges. Omnino autem spero, nec dubito, te præsens opus respecturum, & ut decet commendatum tibi habiturum, & prorsus non euulgaturum, sed solummodo pro te & tuis in magno secreto retenturum, sicut profecto occultus & magnus thesaurus, & nobilis gemma, & res preciosa est, quæ non obiienda est suibus, hoc est Sophistis, & contemtoribus omnium bonarū naturalium, artium & secretorum, qui neque digni sunt ut legant, multo minus ut habeant, sciant & intelligant. Et quanquam iste libellus, valde paruus sit, & pauca & breuia verba habeat, plenus tamen est multis magnis Arcanis. Nam hic non scribam ex speculatione vel theoria, sed practice, ex luce naturæ & experientia ipsa, nec te onerabo, & tædiosam reddam multis verbis, &c. Quapropter carissime amice & intime frater; quoniam tibi soli ex amore hunc libellum scripsi, & nulli aliis præterea, rogo te, velis eum, ut rem caram & secretam conseruare, & usque ad mortem tuam a te non remouere, & ante mortem tuam simili modo tuis liberis vel heredib. mandare, ut ipsi secreto hunc librum retineant, quod & ego singulariter ab ipsis peto, ut tantummodo in tua familia maneat, & nullo tempore tam vulgaris fiat, ut in Sophistarū & derisorum manus perueniat, qui omnia, quæ ipsis non consonant, contemnunt, & ad summum calumniantur: quib. & tantum illud quod suum est, placet, sicut omnes stulti solent, quibus tantummodo sua claua, & sua tintinnabula placent, alterius autem non, qui & omnem sapientiam oderunt. Quapropter omnem sapientiam parui æstimant imo pro stultitia reputant, maiori quam sua est, in suo scilicet capite: quia nihil ipsis prodest, nec sciunt usum. Sicut unus opifex alterius instrumenta tractare nescit, ita stultus nullus armis melius uti potest, quam sua claua, nec ullus suauior sonus est auribus eius, tinnitu suarum campanarum. Quare charissime frater fideliter esto monitus sicut te rogaui, & fac id, quod de te spero, ita facies recte & bene. Vale in tutela Dei. Datum Villaci, anno 1537.

Omnia proba hic scribit.

Commendatio.

DE NATVRA RERVM LIBER PRIMVS.

De Generationibus rerum naturalium.

Nat. rerum generatio est duplex.

Eneratio omnium rerum naturalium est duplex: vna quæ natura fit sine arte: altera quæ fit arte, nempe per Alchymiam. Quanquam in genere dici posset, natura omnia ex terra generari auxilio putrefactionis. Nam putrefactio est supremus gradus & primum initium ad generationem. Putrefactio autem initium suum sumit ex humido calore. Nam perpetuus humidus calor parit putrefactionem & transmutat omnes res naturales a prima sua forma & essentia, similiter & viribus & efficacia, in aliud. Nam sicut putrefactio in ventriculo omnes cibos in stercus transmutat & redigit, ita etiam extra ventriculum putrefactio in vitro, omnes res transmutat ab vna forma in aliam, ab vna essentia in aliam, ab vno colore in alium, ab vno odore in alium, ab vna virtute in aliam, ab vna vi in aliam, ab vna proprietate in aliam, & prorsus ab vna qualitate in aliam. Nam euidens est & quotidiana experientia probatur, multas bonas res, quæ sunt salubres & Medicina, post putrefactionem malas, in salubres & merum venenum fieri. Ita contra multæ sunt malæ, insalubres, venenosæ, & nociuæ res, quæ post putrefactionem suam fiunt bonæ, perdunt omnem suam malitiam, & fiunt nobiles Medicinæ. Quia putrefactio res magnas parit, sicut huius rei pulcrum exemplũ in sacro Euangelio habemus vbi Christus dicit: Nisi granum tritici in agrum proiiciatur, & putrefiat, non potest centuplum fructum ferre. Ex hoc sciendum est, multas res in putrefactione multiplicari, ita vt nobilem fructum pariant. Putrefactio enim est mutatio & mors omnium rerum, & destructio primæ essentiæ omnis rerum naturalium, vnde nobis prodit regeneratio & noua generatio millies melior, &c.

Putrefactione omnia nasci. Putrefactionis caussa calor humidus. Putrefactio omnia vi & natura qua.

Putrefactio quid sit.

Cum igitur putrefactio sit primus gradus & initium ad generationem; summe necessarium est, vt putrefactionem bene cognoscamus. Sũt autem multiplices putrefactiones, & vna generationem suam aliter quam altera profert, vna quoque citius quam altera. Diximus etiam humidum & calidum esse primum gradum, & initium ad putrefactionem, quæ omnes res procreat, vt gallina sua oua. Quapropter per & in putrefactione omne mucilaginosum phlegma & materia viua fit, quidcunque tandem id sit. Exemplũ videtis in ouis, in quib. est humiditas mucilaginosa, quæ quolibet perpetuo calore putrefit & animatur in pullum

Putrefactio est initium ad rerum generationem. Putrefactio est multiplex.

viuum, non solum calore gallinæ, sed quolibet tali calore. Nam in tali gradu ignis possunt oua in vitro & cinerib. maturari, & viua auicula fieri: etiam quilibet homo sub sua axilla ouum maturare potest, & pullum procreare tam bene ac gallina. Et hic notandũ est aliquid maius, nempe, si ista auis viua in sigillata cucurbita in puluerem vel cinerem comburatur tertio gradu ignis, postea ita clausa putrificetur putrefactione summa Ventris Equini in phlegma mucilaginosum, tunc iterum illud phlegma maturari potest, atq; ita renouata & restaurata auis fieri: nempe si illud phlegma rursum in priorem suam testam vel receptaculum includatur. Hoc est mortuos reuiuificare per regenerationem & clarificationem quod quidẽ magnum & profundum miraculum Naturæ est. Hoc processu possunt omnes aues occidi, & iterum viuificari, renouari & restaurari, & hoc est summum & maximum miraculũ & mysterium Dei, quod Deus mortali homini patefecit. Sciẽdum etiam est hoc modo posse generari homines sine naturali patre & matre, hoc est, non ex muliere naturali modo, sed per artẽ, & industriam periti Spagyrici potest homo nasci & crescere, sicut postea dicetur.

Pullorum gallinaceorum generatio Artificialis. A cinerib. Ab axillis.

Resuscitatio mortua auis.

Hominis generatio Spagyrica.

Possibile etiam est naturæ homines nasci ex animalibus, & hoc habet caussas naturales, sed tamen sine impietate & hæresi id fieri nequit: nempe si homo commisceatur animali, & illud animal vt fœmina sperma viri cum appetitu & libidine in suam matricem receperit, conceperit, & concluserit: tunc sperma necessario putrescit, & per continuum calorem corporis rursum homo & non animal inde nascitur. Nam semper quale est semen seminatum, talis etiam fructus inde nascitur, & nisi hoc fieret, contra naturalem lucem, & cõtra Philosophiam fieret. Quare quale semen est, talis herba nascitur inde. Ita ex semine cepæ rursum gignitur cepa, non rosa, non nux, non lactuca, &c. Ita ex farre nascitur far, ex hordeo hordeum, ex auena auena. Ita fit & cum omnibus aliis fructibus, qui semen habent & seminantur, &c.

Hominis generatio per bruta.

Semen quale, talis fructus.

Similiter etiam est possibile, & non contra naturam, ex muliere & viro nasci animal irrationale. Neque est hic de muliere iudicandum vt de viro, hoc est, non propterea debet haberi pro hęretica, quasi contra naturam egisset, sed imaginationi ipsius, id est tribuendum. Nam imaginatio ipsius est sæpissime in caussa. Et prægnantis mulieris imaginatio est tam efficax, vt in concipiendo semen in corpus suum, fœtum variis viis transmutare possit: quoniam astra ipsius interiora tam fortiter diriguntur in fœtum, vt pariant Impressionem & Influentiam. Quare infans in vtero materno in formatione sua positus est in manu & voluntate matris suæ, sicut argilla in manu figuli, qui inde format & facit quod

Imaginatio mulieris quid possit.

vult, & ipsi libet: ita mulier prægnans format fructum in corpore suo iuxta suam imaginationem, prout astra ipsius sunt. Ergo sæpe accidit, vt ex semine virili pecudes aut alia horrenda monstra gignantur, prout imaginatio matris fortiter in embrionem dirigitur, &c.

Sicut autem iam audiuistis per putrefactionem multas & varias res generari & viuificari, ita etiam sciendum est, quod ex multis herbis per putrefactionem varia nascantur animalia, quod harum rerum periti sciunt. Hic quoque sciendum est, quod talia animalia quæ in & ex putrefactione nascuntur & fiunt, omnia aliquid veneni contineant, & venenosa sint, attamen vnum longe plus & efficacius altero, & vnum in alia forma quam alterum, vt videtis in serpentibus, viperis, bufonibus, ranis, scorpionibus basiliscis, araneis, apibus syluestribus, formicis, multiplicibus vermibus, vt erucis, muscis, bruchis, &c. quæ omnia in & ex putrefactione nascuntur. Nascuntur etiã multa monstra inter animalia. Sunt autem & monstra illa, quæ non per se ex putrefactione nascuntur, sed per artem fiunt in vitro, vt dictum est, quia illæ sæpissime in valde mirabili specie & horrenda aspectu forma apparent, vt sæpe cum multis capitibus, multis pedibus, multis caudis, multis coloribus, sæpe vermes cum caudis piscium, vel pennis præditi, & alia inusitata forma, ita vt similes visi non sint. Propterea non solum omnia animalia, quæ parentes non habent & ex sibi similibus non nascuntur monstra sunt, sed etiam quæ ex aliis rebus nascuntur. Ita videtis de Basilisco, qui etiam est monstrum, & quidem monstrum super omnia monstra, & quo nullum est magis metuendum, propterea quod quemuis hominem solo aspectu & visu occidere possit: quia habet venenum super omnia venena, cui in toto mundo nihil comparari potest: & hoc venenum occulto modo gerit in suis oculis, & est imaginatum venenum, non valde absimile mulieri menstruosæ, quæ etiam occultum venenum gerit in oculis, ita vt solo aspectu ipsius speculum maculas acquirat & inficiatur. Ita etiam si vulnus vel vlcus inspiciat, inficit illud simili modo, & curam eius prohibet: ita etiam suo afflatu, vt visu, multas res inficit, corrũpit & inualidas reddit, & sic tactu. Nam videtis si tractet vinum tempore menstrui, quod illud cito mutetur & pendulum fiat: acetum quod tractat, perit & nihil valet: ita etiam vinum ardens suam vim amittit: similiter zibetta, ambra, muscus, & similia bene olentia ab ipsarum mulierum gestatione & attractu suum odorem amittunt: ita etiam aurum, & coralli suum colorem, etiam multæ gemmæ, vt specula, inde maculantur, &c. Vt autem ad propositum meum redeam scribendi de Basilisco, qua ratione & quo modo venenum in suo aspectu & oculis gerat, sciendum est, quod illam propriе-

Animalia ex putrefactione orta omnia venenosa.

Monstra quæ & quæ sint.

Basilisci generatio artificialis.

Basilisci venenum incertissimum.

Mulieris menstruosæ venenum quantum.

proprietatem & istud venenum habeat ab impuris mulieribus, vt supra dictum est. Basiliscus enim nascitur & crescit ex maxima impuritate muliebri, nempe ex menstruo, & ex sanguine spermatis, si illud in cucurbita vitrea ponatur, & in ventre equino putrefiat, in qua putrefactione basiliscus nascitur. Quis autem est tam alacer & audax, qui velit eum facere, vel eximere, & rursum interficere, qui non prius se speculis vestiat & muniat? Nemini suaserim, imo omnes hic monitos velim vt sibi caueant.

Sed vt in tractatione de monstris pergam, sciatis quod monstra inter animalia, quæ ex aliis rebus & non ex sibi similibus nascũtur, raro diu viuant, præsertim si iuxta vel inter alia animalia viuere velint: quoniam ex ingenita natura & diuina ordinatione omnia mõstra odiosa sunt sibi similibus recte natis animalibus, &c. Ita etiam monstra hominum, quæ ex hominib. nascuntur, raro diu viuũt. Et quo sunt mirabiliora & honorabiliora, eo citius mors ea insequit, ita vt fere nullũ excedat 3. diem inter homines, nisi statim in loca secreta portet, & ab omnib. hominibus segregetur. Porro sciendum est, Deũ abhorrere ab eiusmodi monstris, & ipsi ea displicere, & quod nullum ex istis saluari possit, cum non gerant similitudinem Dei: vnde nihil aliud coniici potest, nisi quod a Diabolo ita sint formata, & quod in Diaboli potius seruitium, quam Dei sint nata, quoniam ex nullo vnquam monstro opus bonum fluxit, imo potius omne malum, omne peccatum, omnes astutiæ diabolicæ. Nam sicut carnifex notat suos filios, eo quod ipsis abscindit aures, oculos expungit, buccas exurit, digitos, manus, & caput amputat: ita & diabolus suos notat filios per imaginationem matrum, quã ex malis cupiditatibus, libidinibus & cogitationibus in conceptione hauriunt. Propterea omnes homines fugiendi sunt, qui membro vno abundant, vel eo carent, aut alias duplum membrum aliquod habent. Est enim id præsagium Diaboli, & certissimum signum occultæ nequitiæ & astutiæ, quæ ex ipsis sequitur. Quare & raro absque carnifice vel saltem nota a carnifice, moriuntur.

Monstra non diu viuunt.

Monstra ex Diabolo nascuntur.

Monstra fugienda.

Sed nec generationis Homunculorum vllo modo obliuiscendum est. Est enim huius rei aliqua veritas, quanquam diu in magna occultatione & secreto hoc habitum sit, & non parua dubitatio & quæstio inter aliquos ex antiquis Philosophis fuerit, an naturæ & arti possibile esset, hominem gigni extra corpus muliebre & matricem naturalem. Ad hoc respondeo, quod id arti Spagyricæ & naturæ nullo modo repugnet, imo bene possibile sit. Vt autem id fiat, hoc modo procedendum est: Sperma viri per se in cucurbita sigillata putrefiat summa putrefactione ventris equini per quadraginta dies, aut tandiũ donec incipiat viuere &

Homunculi generatio artificialis.

mouieri ac agitari, quod facile videri potest. Post hoc tempus aliquo modo homini simile erit, at tamen pellucidum & sine corpore. Si iam posthac quotidie Arcano sanguinis humani caute & prudenter nutriatur & pascatur, & per quadraginta septimanas in perpetuo & æquabili calore ventris equini conseruetur, fit inde verus, & viuus infans, habens omnia membra infantis, qui ex muliere natus est, sed lõge minor. Hunc nos Homunculum vocamus, & is postea eo modo quo alius infans summa diligentia & studio educandus est, donec adolescat & sapere & intelligere incipiat. Hoc iam est vnũ ex maximis secretis, quæ Deus mortali & peccatis obnoxio homini patefecit. Est enim miraculum & magnale Dei, & arcanum super omnia arcana, & merito in secretis seruari debet vsque ad extrema tempora, quando nihil erit recõditi, sed omnia manifestabuntur, &c. Et quanquam hoc hactenus hominibus notum non fuerit, fuit tamen Syluestribus & Nymphis & Gigantibus ante multa tempora cognitum, quia inde etiam orti sunt. Quoniam ex talibus Homunculis cũ ad ætatem virilem perueniunt, fiunt gigantes, pygmæi, & alii homines magni, miraculosi, qui instrumenta sunt magnarum rerum, qui magnas victorias contra suos hostes obtinent. & omnia secreta & abscondita nouerunt: quoniam arte acquirunt suam vitam: arte acquirunt corpus, carnem, ossa & sanguinem: arte nascuntur, quare etiam ars ipsis incorporatur & connascitur, & a nullo opus est ipsis discere, sed alii coguntur ab ipsis discere, quoniam ab arte orti sunt & existunt, vt rosa aut flos in horto, & vocantur Syluestrium & Nympharum liberi, ob id quod vi & virtute sua non hominibus, sed spiritibus similes sint, &c.

Syluestres Nymphæ, Gigantes, &c. ex Homunculis.

Hic quoque opus esset dicere de generatione metallorũ, sed quoniam in libello de generatione metallorum satis de illis scripsimus, breuissime hic rem tractabimus, & tantummodo quæ in dicto libello omisimus, hic breuiter indicabimus. Hoc modo sciatis, quod omnia septem metalla nascantur ex triplici materia, nempe ex ☿, Sulphure & Sale, attamen distinctis & peculiaribus coloribus. Ob id Hermes non male dixit, ex tribus substantiis omnia septem metalla nasci & componi, similiter & tincturas & lapidem Philosophorum. Illas tres substantias nominat, spiritum, animam & corpus: sed non indicauit quomodo hoc intelligendum sit, aut quid per hoc velit, quanquam fortassis etiam tria principia potuit sciuisse, sed non facit eorum mentionem. Quare non dico eum hic errasse, sed tantum reticuisse. Vt autem istæ tres substantiæ distinctæ recte intelligantur, nempe spiritus, anima, corpus, sciendum est, quod nihil aliud significent, nisi tria principia, hoc est, Mercurium, Sulphur,

De tribus principiis. Mercurius Spiritus, Sulphur, Anima, Sal, Corpus.

phur, salem, ex quibus omnia septem metalla generantur. Nam Mercurius est spiritus, sulphur est anima, sal est corpus, metallũ vero inter spiritum & corpus, de quo & Hermes dicit, est anima, quæ quidem est sulphur, ꝙ ista duo cõtraria corpus & spiritum vnit & in vnam essentiã mutat, &c. Hoc aũt non ita intelligẽdum est, ꝙ ex quolibet ☿, quolibet sulphure, & quolibet sale septem metalla illa generentur, aut similiter tinctura aut lapis philosophorum per Alchymistæ artem & industriam in igni, sed in montibus per Archeũ terræ oportet generari omnia septem metalla: Nam Alchymista facilius metalla transmutabit quam generabit aut faciet. Nihilominus ☿ viuus mater est omniũ septẽ metallorum, & merito mater metallorum dici debet. Est n. metallum apertum, & sicut in se continet omnes colores, quos in igni ex se reddit, ita etiã occulte in se omnia metalla continet, quæ extra ignem ex se nõ præbet, &c. Sed regeneratio & renouatio metallorum fit ita: Sicut homo in matris suæ vterum redire potest, hoc est in terrã ex qua primus homo fuit, & ita de nuo nasci in vltimo die: ita etiam omnia metalla in ☿ viuum redire possunt & ☿ fieri, & per ignẽ regenerari & clarificari, si per 40. septimanas in perpetuo calore, vt infans in vtero materno permaneant. Ita iam nascuntur, non cõmunia metalla, sed tingentia metalla. Nam si ☽ vt dictum est, regeneretur, tinget postea omnia alia metalla in ☽, ita aurum reliqua metalla in ☉, & similiter de omnibus aliis metallis intelligendum est. Quod autem Hermes dixit, quod sola anima sit illud medium, quod coniungat spiritũ corpori, non inepte sensit. Cum n. sulphur sit illa anima, & sicut ignis, omnes res maturet & excoquat, poterit etiã spiritum ligare cum corpore & vna incorporare & vnire, ita vt inde valde nobile corpus gignatur. Quanquam non vulgare combustibile sulphur pro anima metallorum habendum est, sed anima est aliud quid quam corpus combustibile & corruptibile. Quare a nullo igni comburi potest, cũ sit tota ignis: & reuera nihil aliud est quã Quinta Essentia Sulphuris, quæ ex reuerberato sulphure per spiritum vini extrahitur, & coloris rubei & pellucida exsistit sicut rubinus: ꝙ quidem magnũ & præstans Arcanum est ad transmutandũ metalla alba, & ad coagulandum ☿ viuum in fixum & probatum ☉: hoc tibi pro thesauro ditescendi cõmendatum habeas, & merito hoc vnico arcano in transmutatione metallorum contentus esse debes. De generatione minerarum & semimetallorum nihil aliud sciatur, quam ꝙ initio de metallis dictũ est, nempe quod simili modo ex tribus illis principiis, nempe ☿, sulphure, & sale nascantur, quanquam non vt metalla ex perfectis, sed ex imperfectioribus & tenuioribus Mercurio, sulphure & sale, & tamen cum suis distinctis coloribus.

Metalla an arte per ignem fieri queant.

Mercurius viuus metallorum mater.

Regeneratio metallorum in tincturas.

Anima est medium, quo spiritus corpori iungitur.

Anima metallorum quid sit.

Metallorũ generatio unde.

Gemmarũ generatio unde. Lapidum generatio qua. Generatio gemmarum fit & fluit ex subtilitate terræ ex pellucido & Crystallino Mercurio, sulphure, & sale, etiã iuxta suos distinctos colores. Sed generatio vulgarium lapidum est ex subtilitate aquæ, ex mucilaginoso Mercurio, sulphure, sale. Nam ex mucilagine aquę nascũtur omnes lapides, quin & calculi & arenæ inde in lapides coagulãtur, quod oculis patet. Nam quiuis lapis in aqua positus cito ad se mucilaginem trahit. *Lapidum generatio artificialis.* Si iam ista mucilaginosa materia a talibus lapidibus accipiatur, & in cucurbita coaguletur, fit inde lapis talis, qualis in ista aqua, sed longo tempore, per se nasceretur & coagularetur, &c.

LIBER II.

De crescentibus rerum naturalium.

Calor & humidum crescentiũ rerũ causa. SAtis manifestum est, & cuilibet notum, quod per caliditatem & humiditatem omnes res naturales crescant & maturẽtur, quod satis demonstratur ex pluuia & sole consequente. Nemo enim negare potest pluuiam terram fœcundare, & fatendum est omnibus a sole omnes fructus maturari. *Artificiosa rerum maturatio.* Cum igitur iuxta ordinationem diuinam hoc naturæ possibile sit, quis repugnabit vel non credet etiam hominem hoc posse per prudentem & solertem suam industriã artis Alchymisticæ, ita vt infrugiferum frugiferũ, immaturum maturum reddat, & omnia crescere & augeri faciat. Dicit n. scriptura, Deũ homini omnia creata subiecisse, & tanquam rem propriam in manus eius tradidisse, vt illis ad suam necessitatem vteretur, vt dominaretur piscibus maris, volucribus cœli & omnibus reb. in terris, nulla re excepta. *Homini a Deo omnia subdita.* Quare homo merito gaudere debet, quod Deus ipsum in luce Naturæ adeo illustrarit & donarit, vt omnes creaturæ Dei ipsi obedire & subditæ esse cogantur, & præcipue tota terra, & omnia quæ in ea & super ea nascuntur, viuunt & mouentur. Quandoquidem igitur ocularitervidemus, & quotidiana experientia docemur, quod quo sæpius & copiosius pluuia terram humectat, & illam Sol suo calore & feruore iterum exsiccat, eo citius fructus terræ prodeant, & maturentur, etiam omnes fructus ita cresant & augeantur, quodcunque sit tempus anni: nemo deinceps miretur, quod Alchymista quoque multiplicibus imbibitionibus & distillationibus idẽ facere possit. Quid enim aliud est pluuia quã imbibitio terræ? & calor & æst⁹ Solis, quid est aliud quam distillatio Solis, qui tales humiditates rursus attrahit? *Generatio artificialis fructuum.* Propterea dico possibile esse per talem cooperationem in media hyeme pulcras virentes herbas, flores & alios fructus producere, per terram & aquam, ex semine & radice. Si iam hoc fit in herbis omnibus & floribus, fit etiam in multis similibus rebus, nempe in omnibus mineris, quarum imper-

imperfecta metalla per aquam mineralem maturari possunt per Alchymistæ solertis industriam & artem. Similiter possunt omnes Marcasitæ, Granati, Zineta, Arsenica, Talka, Cachimiæ, Bisemuta, Antimonia, &c. quæ omnia immaturum ☉ & ☽ secum vehunt, ita maturari, vt ditissimis *Maturatio minerarũ.* auri & argenti venis æquari possint, tantum per talem cooptationem, &c. Ita etiam Elixir & Tincturæ metallorum maturantur & perficiuntur.

Cum igitur vt dictum est, humiditas & caliditas omnia maturent & crescere faciant, nemo miretur, quod homini malefico in patibulo, aut rota post longum tempus, barba, capilli, & vngues nascantur, neque *Barba quæ notet crescens in mortuo.* pro signo innocentiæ ipsius habeatur, vt imperiti iudicant, hoc enim naturale est, & ex naturalibus caussis fluit. Nam dum humiditas in homine est, crescunt ipsi vngues, barba & capilli: & quod maius est, homini sepulto in terra ipsa nascuntur vngues, barba & capilli, vsque ad secundum annum vel vsque ad putrefactionem ipsius, &c.

Sciendum etiam est multas res in perpetuum crescere & augeri in magnitudine, pondere & virtute, in aqua & terra, in quibus etiam bona & efficacia permanent, vt sunt metalla, marcasitæ, cachymiæ, talka, granati, antimonium, Bisemuta, gemmæ, perlę, coralli, omnes lapides & argillæ. Ita etiam effici potest, vt ☉ crescat & augeatur in pondere & cor- *☉ Augmẽtatio.* pore, si tantum modo in terra Orientem spectante sepeliatur, & semper recenti vrina hominis & stercore columbino fœcundetur.

Possibile etiã est aurum per industriam & solertiam periti Alchy- *Auri generatio in cucurbita vt fiat.* mistæ eo impelli, vt in cucurbita more arboris crescat, cum multis mirabilibus ramusculis & frondibus, quod quidem iucundum aspectu & valde admirabile est. Proceditur autem sic: Aurum calcinetur per aquam *Quomodo fiat arbor philosophorum.* regis, vt fiat calx cretacea, quam impone in cucurbitam, & infunde bonam & recentem aquam regis, & aquam gradationis, ita vt quatuor digitos transuersos supermineat, & iterum abstrahe in tertio gradu ignis, donec nihil amplius ascendat. Aquam distillatam, iterum superfunde, & iterum distillando abstrahe vt antea. Hoc tamdiu fac, donec videas ☉ surgere in vitro, & crescere in forma arboris habentis multos ramos & frondes: atque ita fit ex ☉ mirabilis & iucundus frutex, quem Alchymistæ herbam auream & arborem philosophorum appellant. Ita etiam proceditur cum ☽ & aliis metallis, sic tamen vt calcinatio aliter fiat, & alia aqua fortis accipiatur, quod quidem tuæ experientiæ relinquo. Si Alchimiæ peritus es, recte te in his geres.

Sciatis quoque quemlibet silicem sumtum ex aqua fluuiatili & positum in cucurbita, superfusa sua aqua fluuiali, vt impleatur cucur-

Formatio lapidis ex aqua in vitro. bita, quę iterum inde destillando abstrahatur dum aliqua gutta ascendit vsque dum lapis arefiat, & hac aqua cucurbita iterum impleatur, & rursum abstrahatur, & hoc tandiu fiat, donec cucurbita sit plena illo lapide, Alchymistice in paucis diebus valde magnū fieri posse, quod Archeus aquarum in multis annis vix faceret. Si postea vitrum in saxo frangas habebis silicem in forma cucurbitæ, quasi in vitrū fuisset infusus: & quanquam hoc tibi nil prosit, sit tibi tamen pro re mira.

LIBER III.

De conseruationibus rerum naturalium.

Hostis rerum cognoscendi. VT res conseruari & a nocumēto defendi possit, necesse est primum omnium bene ipsius hostem cognosci, vt ab illo præseruari possit, ne ab ipso lædatur & corrumpatur in sua substantia, virtute, vi, aut quomodocunque damnum illud nominari possit. Multum igitur in hoc situm est, vt hostis omnium rerum naturalium cognoscatur. Quis enim sibi a damno & aduerso casu cauere possit, qui ignoret suum hostem? nemo certe. Quare necessarium est, vt is bene sit cognitus. Sunt enim multiplices hostes. Pręterea tam necessarium est nosse mala, quam nosse bona. Quis enim bonum absque cognitione mali cognoscere potest? nemo profecto. Ita nemo scire potest, quantus thesaurus sit sanitas, qui nunquam ægrotauit. Quis scit quid gaudium sit, qui nunquam mœstus vel tristis fuit? Et quis recte sciret, quid Deus esset, qui nihil sciret de diabolo? Quare cum Deus nobis notum fecerit hostem animæ nostræ, *Mors, vitæ hostis.* nempe Diabolum, etiam nobis significat hostem vitæ nostræ, nempe mortem, quæ est hostis nostri corporis, nostræ sanitatis, hostis medicinæ & omnium rerum naturalium: notum etiam nobis facit, quomodo & per quid fugari debeat. Nam sicut nullus morbus est, cōtra quem *Contraria sibi inueniuntur in rebus omnibus.* non etiam sit creata & inuenta medicina, quæ illum curet & expellat: ita etiam semper vna res est contra aliā posita, vna aqua contra alteram, vnus lapis contra alterum, vna minera contra alteram, vnum venenum contra alterum, vnum metallum contra alterum: ita in pluribus rebus, quas non opus est omnes hic recensere.

Cōseruatio etiam qui herbas, & quomodo. Quomodo autē & per quid quælibet res præseruetur, & a damno custodiatur, sciendum est, multas res in terra conseruari oportere, & præcipue omnes radices in terra longo tempore efficaces & incorruptæ manent: similiter & herbæ & flores & omnes fructus in aqua incorrupti & virides manēt: ita etiam multi alii fructus & poma in aqua conseruari possunt, & præseruari ab omni putredine, donec noua nascantur poma.

Ita etiam caro & ſanguis, quæ quidem citiſſime putreſcunt & rancida fiunt in frigida fontana aqua conſeruari poſſunt, & non ſolum hoc, ſed & cooptatione renouatæ & recentis aquæ fontanæ in Quintam Eſſentiam tranſmutari, atque in perpetuum a putredine & malo odore ſine omni Balſamo conſeruari. Non ſolum autem iſta carnem & ſanguinem conſeruat, ſed & alias carnes & ſanguines (vt ita dicam) conſeruat, & præterea corpus hominis ab omni putredine & multis morbis, qui ex putredine oriuntur, melius quam vulgaris Mummia. Vt autem ſanguis per ſe a putredine & odore graui conſeruetur, & non vt Quinta Eſſentia, & ita vt ēt alium ſanguinem ſicut iam dictū, conſeruet, hoc proceſſu vtaris: Separetur ſanguis a ſuo phlegmate, quod per ſe ſemouetur, & in ſuperiorem partem expellitur. Hanc aquam ſubtili inclinatione vaſis abſtrahe, & tantundem aquę ſalis ſanguini adiice, quam quidem aquam in noſtra chirurgia docemus conficere: illa aqua ſtatim miſcetur ſanguini, & ita conſeruat ſanguinem, vt in perpetuum non putreſcat vel ranceſcat, ſed ſemper recens & egregie rubens maneat poſt multos annos tam bene vt prima die, quod quidem magnum miraculū eſt. Quod ſi aquam ſatis non ſcias conficere, vel non habeas in promtu, tātundem optimi & præſtantiſſimi balſami ſuperfunde, qui idem pręſtat. Talis iam ſanguis eſt Balſamus Balſamorum, & vocatur Arcanum Sanguinis, & eſt tam mirabilis & tantæ virtutis, vt incredibile ſit dictu: quare pro magno ſecreto in medicina occultabis.

Conſeru. carnis & ſanguinis quib' fiat.

Arcanum ſanguinis humani, vt paretur.

In conſeruatione metallorum primum cognoſcendi ſunt hoſtes ipſorum, vt eo melius a damno conſeruari poſſint. Sunt igitur præcipui hoſtes metallorum, omnes aquæ fortes, omnes aquæ regis, omnia corroſiua, omnia ſalia, ſulphur crudum, antimonium & mercurius. Vt autem ſpecialiter ſciamus, quomodo iſta omnia ſuam inimicitiā exſerant, dico, quod aquæ fortes, aquæ regis, corroſiua, & ſalia ſuam inimicitiam oſtendant in eo, quod omnia metalla mortificent, diſſoluant, calcinent, corrumpant & in nihilum redigant. Sulphur crudum ſuam inimicitiam oſtendit ſuo fumo: nam ſuo fumo adimit Veneri ſuum colorem & rubedinem, & albam reddit. Metallis albis vt Lunæ, Ioui, Saturno & Marti aufert ſuam albedinem, & rubefacit ea, vel colorem ruffum ipſis inducit. Auro detrahit pulcram & amabilem ſuam flauedinem & aureum colorem, & nigrū reddit, & plane deforme, vt deformius eſſe non poſſit.

Conſeru. metallorū quib. fiat.

Metallorū hoſtes qui.

Sulphuris fumus vt metalla afficiat.

Antimonium ſuam inimicitiam in hoc oſtendit, quod omnia metalla, cum quibus in igne liquefit, & cum quibus miſcetur, ſpoliat, aufert & prædatur, & præterea non abſimiliter ſulphuri, ſuo fumo metallis genuinum & naturalem colorem furatur & alium ſubſtituit.

Antimonium

Argentum viuum vero suam hostilem vim erga metalla in eo exercet, quod metalla cum quibus coniungitur, inuadit & soluit, ita vt amalgama ex illis faciat: præterea fumus ipsius, quem nos mercurium vulgi nominamus, omnia metalla immalleabilia, fragilia reddit & calcinat, & omnia rubra aurei coloris metalla albat. Ferri autem & chalybis summus hostis est. Nam si ☿ vulgi perticam ferream attingat, vel illa oleo Mercuriali vngatur, illa pertica postea vt vitrum frangetur & decurtabitur, quod quidem magnum secretum, & valde occultandum est. Similiter & magnes a ☿ custodiri debet & seruari: nam cum eo similiter vt cum ♂ inimicitiam exercet. Nam quilibet magnes, quem ☿ vulgi attingit, aut qui oleo Mercuriali vngitur, aut solummodo in Mercurio ponitur, postea nullum ferrum attrahit in perpetuum. De hoc a nemo miretur. Habet enim hæc res caussas naturales, nempe tales, quod Mercurius extrahat spiritum ferri, quem magnes in se latentem continet: quare & spiritus ferri in magnetæ corpus ♂ ad se trahit: & hoc non solum in magnete fit, sed in omnibus aliis rebus naturalibus, ita vt semper peregrinus spiritus, qui in alieno est corpore, quod non est naturæ suæ naturę corpus attrahat: & hoc non solum de magnete sciendum est, sed & de omnibus rebus naturalibus, vt mineris, lapidibus, herbis, radicibus, hominibus & animalibus.

Argentum viuum.

Magnes vt perdatur.

Post hæc sciendum est etiam, quod metalla inter se inimicitias exerceant, & se inuicem oderint ex ingenita natura, vt videtis in ♄, qui solis summus hostis est, ex cõgenita natura: nã omnia auri mẽbra disrumpit, reddit illud deforme, inualidum, & perdit & corrumpit illud ad summum vsq; ad mortem, plusquam vllum aliud metallum. Stannum etiam odit, & hostis est omnium metallorum: nam reddit ea degenera, immalleabilia, dura, inepta, si misceatur illis in igne & fluxu.

Metallorũ antipathia qualis.

Quoniam igitur iam audiuistis de hostibus metallorum, cognoscite porro ipsorum præseruatiua & conseruatiua, quæ metalla ab omni damno & corruptione custodiunt, & præterea in ipsorum natura & virtute confortant, & in colore altius graduant. Primo igitur de auro sciendum est, quod non possit illud melius & pulcrius conseruari, quam in vrina puerorum, in qua dissolutum sit sal armoniacum, aut in sola aqua salis armoniaci. In istis cum tempore tam altum gradum coloris acquirit, vt altius peruenire nequeat. Argentum non melius præseruari & conseruari potest quã si coquatur in aqua vulgari vel aceto, in quo tartarus & sal sint resoluta: ita quodlibet argentum vetus, denigratum & maculatum renouatur, si in his exequatur. Ferri & chalybis conseruatiua & præseruatiua optima & vtilissima sunt recens lardum non salsum ex sue

☉ Præseruatio, vrina puerorũ.

☽

♂

castrata, quod quidem omne ferrum & calybem a rubigine custodit, si singulis mensibus eo semel iungantur. Similiter si ferrum cum Arsenico fixo liquefiat, & aliquoties fluat, ita renouari & fixari potest, vt in perpetuum non contrahat rubiginem, sicut argentum. Cuprum vero conseruari & reseruari potest, si solummodo cum ☿ sublimato misceatur, aut oleo salis inūgatur, ita vt in æternum nullum atriolum vel viride æris ex se præbeat aut virescat. ♀

Plumbum melius conseruari non potest, quam in terra frigida & in loco humido, qualis est ipsius natura. In conseruatione a. magnetis nihil est melius limatura ferri vel chalybis: nam nullius magnetis vis, si in hac ponatur, infirmatur, imo quotidie augetur in virtute sua. ♄ *Magnetis conseruatio limatio ferri.*

De conseruatione vero salium & omnium eorum quæ salsæ naturæ sunt, & sub nomine salis compræhendi possunt, quorum quidem plus q̄ centum sunt, sciendum est, quod in calido & sicco loco cōseruanda sint, & quidem in ligneis thecis, & bene ab aere custodiri, & neq; in vitris, lapidibus, neq; in metallis reponi debeant. Nam in illis resoluuntur & fiunt aqua & amalgama, quod in ligno non fieri potest. *Salium conseruatio.*

Porro etiam cognoscenda est conseruatio quarundam aquarum & liquorum ex herbis, radicibus, & omnibus aliis fructibus & crescentibus expressorum, quæ facile situm & mucorem contrahunt, ita vt quasi pelles ipsis inducantur. Istę igitur aquæ vel liquores reponantur in vitro superius angusto, inferius amplo, & impleatur vitrum vsq; ad summum, demum aliquot guttæ olei oliuæ addantur, ita vt aqua vel liquor totus contegatur: ita oleum supernatabit, & liquorem vel aquā longam tempus a situ vel mucore conseruabit. Nulla enim aqua vel liquor, si oleo tegatur, vnquam potest mucida vel maleolens fieri. Possunt hac ratione etiam duæ aquæ, duo liquores, duo vina in vno vitro separatim conseruari, ita vt non misceantur, & non solum duplicia, sed & triplicia, quadruplicia, quintuplicia, & adhuc plura, si tantummodo oleum intersit: nam ab oleo discriminantur, vt a muro, qui non finit ea coniungi & vniri. Nam oleum & aqua sunt duo contraria, & neutrum alteri misceri potest. Sicut vero oleum aquas vniri non permittit, ita contra aqua olea non misceri finit. *Liquorum & oleorum cōseruatio.*

Conseruatio autem & præseruatio panni & vestium ne arrodantur a tineis, neue in illis habitent, nulla est melior, quam mastix, camphora, ambra, muscus: optima vero est zibetta, quæ non solum a tineis conseruat, sed & tineas vna cum aliis vermibus, pulicibus, pediculis & cimicibus pellit & fugat. *Vestes, vt conseruanda.*

Possunt & omnia ligna, vt in ædificiis, pontibus, nauibus, & vbicun-

Aceti conseruatiuum est oleum zinziberis: lactis conseruatiuum est oleum amygdalarum expressum: ista duo, vt dictum est, vsurpari debent.

Acetum & lac quibus conseruentur.

Caseorum conseruatiuum est herba hypericon vel perforata, quæ omnes caseos a vermibus tuetur & custodit. Nam si iuxta caseum ponatur & illum attingat, nullus vermis in illo nascitur & si iam aliqui ibi nati sunt & habitant, omnes emoriuntur, & ex caseo cadunt.

Casei conseruantur hyperico, &c.

Mel vero nullum peculiare conseruatiuum habet, nisi quod a suo hoste præseruandum est. Est autem summus ipsius hostis panis. Nam si panis ex farre parum tantum iniiciatur vel cadat, mel totum vertitur in formicas & totum perit.

Mellis summus hostis panis.

LIBER IV.

De vita rerum naturalium.

NEmo negare potest, aerem omnibus rebus corporibus & substantialibus, quæ ex terra nascuntur & generãtur vitam dare. Quid autem & qualis sit vita vniuscuiusque rei specialiter, sciendũ est, vitam rerum nihil esse aliud quam Essentiam spiritualem, inuisibilem & impalpibilem rem, spiritum & spiritualem rem. Propterea nihil corporale est quin habeat in se latentem spiritum, & vitam, quæ vt dictum est, nihil est aliud quam res spiritualis. Non autem solum viuit id quod mouetur & agitatur vt homines, animalia, vermes terræ, aues sub cœlo, pisces in mari, sed & omnes res corporales & substantiales. Nam hic scire debemus, quod Deus in principio creationis omnium rerum, nullũ omnino corpus absque suo spiritu creauerit, quem occulte in se cõtinet. Quid enim esset corpus absque spiritu? nihil prorsus. Propterea spiritus continet in se occulte rei virtutem & potentiam & non corpus. Nam in corpore est mors, & corpus est subiectum mortis, neque aliud in corpore quæri debet, quam mors. Potest enim variis modis perdi & corrumpi, spiritus vero non. Nam semper manet spiritus viuus, & est quoq; vitæ subiectum. Viuum quoque suum corpus conseruat, sed in euersione corporis ab illo separatur & mortuum corpus relinquit, & redit in suum locum vnde venerat, nempe in chaos & aerem superioris & inferioris firmamenti. Ex his patet varios esse spiritus, sicut varia sunt corpora. Sunt enim Spiritus Cœlestes, Infernales, Humani, Metallici, Mineralum, Saliũ, Gemmarum, Marcasitarum, Arsenicales, Potabilium, Radicum, Liquorum, Carnium, Sanguinis, Ossium, &c. Quapropter & sciatis spiritum esse verissime vitam & balsamum omnium rerum corporalium. Iam vero pergemus ad species, & peculiariter cuiusque rei naturalis vitam vobis hic quam breuissime describemus.

Aeris vsus vita rerũ.

Vita rerũ quid sit.

Vita quib. rebus insit.

Spiritus & corporis quæ diuersitas sit.

Spiritus nunquam moritur.

Spirituum diuisio secundũ varietatem corporum.

Spiritus est vita rerũ corporearum.

Vita hominum quid.

Vita igitur omnium hominum nihil aliud est quam Balsamus quidem astralis, balsamica impressio, & cœlestis ac inuisibilis ignis, inclusus aer, & tingens spiritus salis. Euidentius appellare nõ possum, quanquam multis & pluribus nominibus proponi posset. Cum vero præcipua & optima a nobis hic indicata sint, reliqua minora reticebimus.

Vita Metallorum quid.

Vita metallorum est latens pinguedo, quam a sulphure acceperunt: quod ostenditur ex fluxu ipsorum, quia omne quod in igne fluit ob occultam suam pinguedinem fluit. Nisi ea esset, nullum metallũ in fluxum, redigi posset, sicut videmus in ferro & chalybe, quæ minimum sulphuris, habent & pinguedinis inter omnia metalla, quare ficcioris naturæ sunt, quam alia metalla omnia.

Vita Mercurii quid. Mercurius est similis vesti pelliceæ, &c.

Vita Mercurii nihil aliud est quam interior calor & exterior frigiditas, h.e. interius sui corporis is calefacit, exterius frigefacit, & merito vesti pelliceæ comparari potest, quæ etiam vt Mercurius calefacit & frigefacit. Nam si talis ab homine ea induto gestetur, calefacit eum & custodit eum, a frigore. Si autem pars calua nudo corpori applicata gestetur, frigefacit & valet contra nimium calorem, quare vetustissimis temporibus vsitatum fuit & adhuc in multis locis vsitatum est, vt tales vestes pelliceæ æstatis simul & hyemis tempore gestentur, tam contra frigus, quam contra calorem, in æstate partem glabram interius, pilosam vero exterius vertũt, tempore vero frigoris in hyeme, partẽ pilosam interius & glabram exterius gerunt. Sicut igitur iam de veste pellicea audiuistis, ita & de Mercurio vsurpari potest.

Vita Sulphuris qd.

Sulphuris vita est combustibilis maleolens pinguedo. Nam dum flagrat & male olet, potest viuum dici.

Vita Saliũ quid.

Vita vero omniũ saliũ nihil aliud est quã spiritus Aquæ fortis. Nam abstracta ab ipsis aqua, quod in fundo remanet, terra mortua dicitur.

Vita Gemmarũ, &c. quid.

Vita gemmarum & corallorum est solus color qui ipsis per spiritum vini adimi potest. Perlarum vita nihil est aliud quam splendor earum, quem in sua calcinatione amittunt.

Vita Magnetis quid.

Vita magnetis est spiritus ferri, qui ex ipso vino ardenti rectificato vel spiritu vini extrahi & auferri potest.

Marcasitarum vita quid.

Vita vero silicum est materia mucilaginosa: vita marcasitarum, cachymiarum, talci, kobalti, zinzi, granatorũ, zuuitter, Wismat, antimonii est tingens metallicus spiritus.

Realgaris, &c. vita quid.

Arsenicalium, auripigmenti, opermenti, realgaris & similium materiarum vita est minerale & coagulatum venenum.

Stercoris, &c. vita quid.

Vita vndosorũ, hoc est, omnis stercoris hominũ & animalium, est ipsorum grauis & fœtens odor. Nam hoc amisso mortua sunt.

Aromatũ vita quid.

Rerum aromaticarum vita, quales sunt muscus, ambra, zibetta, & quic-

quicquid fortem odorem, bonum & suauẽ præbet, est nihil aliud quam odor ipse gratus: nam si hunc amittant sunt res mortuæ & inutiles.

Vita rerum dulcedinosarum vt sacchari, mellis, mannæ, fistulæ cassiæ & similiũ, est tingens & subtilis dulcedo: nam si ipsis ista dulcedo distillando vel sublimando adimatur, sunt res mortuæ & fatuæ, quæ nihil amplius valent. *Vita Dulcium quid.*

Vita vero Resinarum vt carabæ, terebinthinæ, gummi, est mucilaginosa, nitens pinguedo, quæ omnia egregium vernicem dant, cum aũt vernicem non amplius præbent, & nitorẽ suum amittunt, mortuæ sunt. *Vita Resinarũ quid.*

Herbarum, radicum, pomorum, & aliorum eiusmodi fructuum vita nihil aliud est quam liquor terræ, quem sponte amittunt, si tantum carent aqua & terra. *Vita Herbarũ quid.*

Ligni vita est resina quædam: nam quoduis lignum si resina careat non amplius virere potest. *Vita Lignorum quid.*

Ossium vita est liquor mumiæ: carnis & sanguinis vita nihil aliud est quam spiritus salis, qui ea a fœtore & putredine conseruat, & sponte, vt aqua ab ipsis separatur. *Vita ossium quid.*

De vita vero Elementorum sciendum est, vitam aquæ esse cursum eius. Nam cum per frigus firmamenti coagulatur, & in glaciem congelatur, tum est mortua & malitia ei omnis adempta est, cum nemo amplius in ea suffocari possit. *Vita Aquarum quid.*

Ita ignis vita est aer quidam: nam aer ignem vehementius & maiori cum æstu flagrare facit. Procedit etiam ab omni igni aer quidam, ita vt candelam exstinguat, vel leuem plumam sursum agat, vt oculis patet. Quare omnem viuum ignem, hoc est, ignem flammarum, si obturetur, vel aerem suũ emittendi facultate priuetur, suffocari necesse est. *Vita Ignis quid.*

Aer per se & ex se viuit, & omnibus aliis rebus vitam dat. Terra aũt per se est mortua, sed elementum ipsius est inuisibilis & occulta vita. *Aeris & terræ vita quid.*

LIBER V.

De Morte rerum naturalium.

Mors omnium rerũ naturalium nihil aliud est quam alteratio & euersio virium & virtutum, prædominatio malitiæ & bonitatis, oppressio & deletio prioris naturæ, & generatio nouæ & alterius naturæ. Nam sciendum est multas res in vita sua bonas esse & habere suas virtutes, mortuas vero, nihil aut parum virtutis suæ retinere, sed plane fatuas & inualidas apparere. Ita econtra multa in vita sua sunt mala, sed in morte vel postquam mortificata sunt multiplicem vim & efficaciam ostendunt, & multum prosunt. Exempla multa hic *Mors quid.*

Calcinatio per sulphur quid. *Calc. per aquas fortes quid.* *Calc. per Merc. vulgi quid.* *Calc. per Merc. viuum quid.*

lamīnetur, & cum sale stratificetur & cementetur. Calcinatio vero per sulphur est, vt metallum laminetur, cum sulphure stratificetur & reuerberetur. Calcinatio per aquas fortes est, vt metallum granuletur & in aqua forti resoluatur & præcipitetur in ea. Calcinatio per Mercurium vulgi est talis, vt etiam laminetur metallum: Mercurius vero ponatur in terreo vase superius angusto, inferius amplo, & postea in ignem mediocrem carbonum, qui parum sufflетur, donec ☿ incipiat fumare & alba nebula ex ore vasis egrediatur tum laminatum metallum ori vasis imponatur, ita Mercurius vulgi penetrat metallum & fragile reddit sicut lapidem carbonarium. Calcinatio vero per Mercurium viuum est, vt metallum in paruas particulas scindatur, laminetur vel granuletur, & cū Mercurio amalgametur, postea per pellem Mercurius exprimatur, & remanebit in pelle metallum in forma calcis velarenæ. Vltra has autē mortificationes metallorum, destructiones & albationes vitæ ipsorum, sciatis etiam alias plures esse mortificationes metallorum. Nam præterquam quod ferrugo omnis ferri & chalybis mors est, aliæ sunt q̄ pluris sunt facienda. Sciendum enim est quodlibet vitriolum, aut etiam æs vstum, esse cuprum mortificatum: quemlibet præcipitatum, sublimatum, calcinatum, cinnabarim, Mercurium mortificatum esse: quamlibet cerussam, quodlibet minium vel flauum plumbi, mortificatum plumbum: quemlibet lazurium mortificatum argentum: ita etiam quodlibet ☉, cui tinctura sua Quinta Essentia, resina vel crocus vitriolum vel sulphur detractum est, mortuum est, quia non amplius formam habet auri, sed est metallum album, simile ☽ fixæ.

Alia mortificationes metallorū. *Ferrugo mors ferri, &c.*

Crocus ♂ duplex, & vtriusq; preparatio.

Sed pergamus vobis proponere qua ratione mortificatio metallorum fiat. Primum igitur de ferro sciendū, quod hoc modo illud mortificetur & in crocum redigatur. Lamina tenuissime chalybem, has laminas candefac & exstingue in optimo aceto ex vino, hoc fac toties donec videas acetum insignem rubedinem contraxisse: cum vero satis aceti rubri habes, omne confunde & distilla inde humiditatem aceti, residuum coagula in puluerem siccum. Is est valde nobilis Crocus Martis. Est aūt & alia ratio Crocum Martis faciēdi, quæ partim priorem superat, & longe minori sumptu & labore fit, nempe ita: Stratifica tenuissimas laminas chalybis cum sulphure & tartaro ana; postea reuerbera, hoc parit pulcerrimum crocum, qui ex laminis demi debet.

Similiter sciatis quamlibet laminam ferri vel chalybis, si aquæ forti illinatur, etiam pulcrum crocum reddere. Ita etiam fit cum oleo vitrioli, aqua salis, aqua aluminis, aqua salis Armoniaci, aqua salis nitri, Mercurio sublimato, quæ omnia ferrum mortificant, & in crocum redi-

gunt, ſed nullus exiſtis modis, ſuperioribus duobus eſt comparandus: nam ſolummodo in Alchimia vſurpari poſſunt, & prorſus non in medicina, quare vtaris duobus primis modis, & rel. quos omitte & fuge.

Mortif. cupri vt fiat. Mortificatio vero cupri, vt illud ſcilicet redigatur in vitriolum, viride æris, vel æs vſtum, etiam variis modis fieri poteſt: & ſunt varii proceſſus in hoc, attamen vnus longe melior altero, vnus vtilior altero. Quare opus erit optimos & vtiliſſimos hic annotare, & reliquos reticere. *Vitriolum cupri duob. modis fit.* Optimus igitur, facilimus & iuſtiſſimus modus cuprum in vitriolum redigendi eſt iſte: Illinantur laminæ cupri aqua ſalis aut ſalispetræ & ſuſpendãtur vel ponantur in aere, donec laminæ incipiant vireſcere, quod quidem cito fit, hanc viriditatem elue aqua clara fontana, laminas ſicca panno aliquo, & iterum inunge aqua ſalis, vel ſalis petræ & iterum fac vt antea, tamdiu donec aqua plane viridis fiat vel multum vitrioli in ſuperficie omittat: tunc aquam inclinando remoue vel exhalando, & habebis nobile vitriolum ad medicinam. In Alchymia non eſt pulcrius, nobilius vel melius vitriolum, quam quod fit per aquam fortem, aut aquam regis, aut aquam ſalis armoniaci. Proceditur autem ita: Inungantur laminę cupri vna ex dictis aquis, & quam primum viriditas extracta fuerit, & laminæ ſiccæ fuerint, viriditas pede leporino, aut alia ratione pro libitu dematur, vt ceruſſa de laminis plumbi raditur: iterum inungantur vt antea, donec laminæ prorſus conſumantur, inde fit vitriolum pulcerrimum, vt non poſſis non mirari.

Aqua ſalis petræ & ſalis armoniaci, vt fiat. Aqua vero ſalis petræ fit ita: Purifica ſal petræ, liquefac & pulueriza, poſtea in veſica in aqua bulliente per ſe reſolue, ita habes aquam ſalis petræ. Aqua ſalis Armoniaci fit ita. Calcina ſal Armoniacum, & ſuper marmore in cella reſolue, hæc eſt aqua ſalis armoniaci.

Viride æris duob. modis præparatur. Vt autem ex cupro fiat viride æris, ſunt variæ quoq; viæ, quas non opus eſt hic recenſere. Tantum igitur duas deſcribemus, attamen duplici pręparatione, vnam ſcilicet ad medicinam, alteram ad Alchimiam. *Viridis æris medici præparatio.* Viride igitur æris, quod in medicina vſurpãdum eſt, talem habet proceſſum: Accipe laminas cupri, quas inunge ſequenti materia: Recipe mellis & aceti ana, & ſalis tantum, vt ex his tribus pultem craſſiorem facere poſſis, bene miſcendo: poſtea pone in reuerberatorio aut furno figulino, tandiu donec figulus vaſa ſua torruerit, & videbis materiam adhærentem laminis nigram eſſe, ſed hoc ne tibi pariat ſollicitudinem, nec te teneat. *Balſamus cupri.* Nam ſi ad aerem ſuſpendas vel ponas laminas illas, tota materia nigra in paucis diebus viridis fiet, & fiet pulcerrimum viride æris, quod balſamus cupri appellari poſſit, & ſumme laudatum eſt ab omnibus medicis. Sed neque hoc mirari debes, quod iſtud viride æris in aere primum viride

viride fit, & quod aer colorem nigrum in tam pulcrum viridem transmutare possit. Nam hic sciendum est, quod & quotidiana experientia in Alchymia demonstrat, quod quælibet terra mortua vel caput mortuum quamprimum ex igne in aerem venit, citissime alium colorem acquirat & suum colorem, quem in igne assumserat, relinquat. Mutationes autem istorum colorum sunt variæ. Prout enim materia est, fiunt quoque colores, quanquam plerunque ex nigredine terræ mortuæ fluant. Nam vos qui Alchymiæ periti estis, videtis quod quælibet terra mortua pulueris fluxus vel aquæ fortis, nigra ex igne veniat, & quo plura sunt ingredientia, eo magis varie ostendunt se colores in aere: interdum videntur rubri tantum, sicut quidem vitriolum facit, interdum solum flaui, albi, virides, cærulei: interdum mixtum, vt in Iride vel Cauda pauonis. Isti colores omnes post mortem se ostendunt & ex morte: nam in omnium rerum naturalium morte videntur alii colores & a primo colore in alium mutantur, quilibet iuxta suam naturam & proprietatem. Porro dicemus & de viridi æris, quod Alchymiæ dedicauimus. Eius autem præparatio & processus talis est: Lamina tenuissime cuprum, quod cum sale, sulphure & tartaro ana tritis & mixtis stratifica in tigillo magno: postea reuerbera viginti quatuor horis forti igne, ita tamen ne fluant laminæ cupri, postea exime, tigillum frange, laminas cum adhærente materia acri expone aliquot diebus, & conuertetur materia in laminis in pulcerrimum viride æris, quod in omnibus aquis fortibus, aquis gradationum, & in cementis & auri colorationibus aurum & argentum alto colore tingit.

Aer mutat colores rerum vstarum.

Viride æris Alchimici præparatio.

Vt vero cuprum æs vstum fiat, quod & crocus cupri appellatur, tali modo procedendum est: Laminetur cuprum, & vngatur sale, cum optimo aceto in pultē redacto, postea ponatur in magno tigillo, & collocetur in furno venti & per quadrantem horæ forti igne vratur, ita tamen ne fluāt laminæ: hæ laminæ ita candentes in aceto restinguantur, in quo sal Armoniacum sit resolutum, in libra aceti semper vna semuncia: iterum candefiant laminæ, & in aceto restinguantur vt antea: semper autem squamas, quæ post restinctionem adhærent laminis in acetum radito, vel pulsando deiicito, aut vt potes: Hoc tandiu fiat, donec laminę cupri bona ex parte inde absumantur: iam vero destillando abstrahatur acetum, vel aperto vase exhalet, & in durissimum lapidem coaguletur. Ita habes summum crocum cupri, cuius vsus est in Alchymia: Multi quidem communiter æs vstum vel crocum Veneris ex ♀ per extractionem alcoolis, vini (alii aceti) vt crocum Martis faciunt: ego vero laudo hunc modum longe magis.

Æs vstum vel crocus ♀ vt paretur.

Sublimatio Mercurii ut fiat. Mortificatio vero ☿ vt ſublimetur, fit per vitriolum & ſal, cum his duobus miſceatur, & inde ſublimetur, ita dureſcit vt cryſtallus, & albeſcit vt nix. Vt autem in præcipitatum redigatur Mercurius, nō alio modo procedendum eſt, quam vt in optima aqua forti calcinetur, poſtea graduata aqua fortis ab eo abſtrahatur quinquies, plus minuſue, donec præcipitatus pulchrum colorem rubeum acquirat. *Præcipitatus diaphoreticus ut fiat.* Hunc præcipitatum dulcifica quantum potes: vltimo quoque rectificatum vinum ardens ab eo deſtilla ſepties vel nouies, vel toties, donec in igne candeſcat & non aufugiat: tunc habes Mercurium præcipitatum diaphoreticum. Porro hic notandum eſt magnum Secretum de Mercurio præcipitato, ſi poſt colorationem ſuam cum aqua ſalis tartari dulcificetur, diſtillando eam inde, ſemper recentem, toties quidem, donec aqua non amplius acris a præcipitato aſcendat, ſed plane dulcis ſit. *Præcipitatus dulcis ut fiat eius uſus.* Tum habebis præcipitatum dulce vt ſaccarum vel mel, qui in omnibus vulneribus, vlceribus, & morbo Gallico ſummum Arcanum eſt, vt melius aliud ſibi Medicus optare nō debeat: prætereaexhilarat Alchimiſtas perditos. Eſt enim augmentum ☉, & ingreditur ☉, & cum ipſo aurum conſtans & bonū fit. Quanquam autem multū laboris & ſudoris requiratur ad hunc præcipitatum, ſatis tamen ea recompenſat, & ſumptus tuos tibi reddit: & præterea ſatis lucri inde habes, plus quidē quam optimo artificio aliquo aſſequi poſſes: merito autem de hoc lætari debes, & Deo & mihi ob id gratias agere. *Mercurius ut coaguletur.* Vt autem Mercurius coaguletur, dixi iam in acri aqua forti oportere id fieri, quæ diſtillando abſtrahatur, & præcipitatio fiat. *Mercurius ut in cinnabarim reducatur.* Vt vero Mercurius in cinnabarim redigatur, oportet eum prius cum ſale & ſulphure flauo mortificare & liquefacere, & in puluerem album redigere, poſtea in cucurbita ponere, & ſuperponere Aludel & ſublimare in maximo fluxu, vt moris eſt, ita aſcendit cinnabaris in Aludel, & adhæret durus, vt hæmatites.

Ceruſſa duplex, & utriuſque præparatio. Mortificatio plumbi vt redigatur in ceruſſam, eſt duplex, vna ad medicinam, altera ad Alchymiam. Præparatio vero ceruſſæ in medicina eſt talis: Laminas plumbi ſuſpende in olla deuitreata ſuper acetum forte ex vino, olla optime obturata, ne ſpiritus exhalent: hanc ollam pone in cineres calidos, vel in hyeme poſt fornacem, tunc ſemper poſt decem vel quatuordecim dies inuenies optimam ceruſſam adhærentem laminis, quam pede leporis abradito: laminam vero reponito ſuper acetum tandiu, donec ſatis ceruſſæ habes. Altera autem præparatio ceruſſæ ad Alchymiam eſt ſimilis ſuperiori, niſi quod in aceto multum optimi & pulcerrimi Salis Armoniaci ſolui oporteat, hac ratione pulcerrimam & ſubtiliſſimam ceruſſam habebis ad purgandum ſtannum & plumbum

plumbum & cuprum dealbandum. Si vero ex plumbo minium conficere volumus, oportet prius sale calcinari in cinerem, & postea in vitreata olla lateraliter aduri, semper agitando filo ferreo, donec rubescat. Hoc minium est optimum & carissimum, & in Medicina simul ac Alchymia vsurpari debet: alterum autem quod mercatores vendunt in tabernis, non valet. Fit enim tantum ex cineribus, qui in minerarum liquefactione de ♄ remanent, quod & figuli ad incrustandum vasa emunt, tale minium tantum ad picturas, & neque ad medicinam neque ad Alchymiam valet.

Minii ex plumbo praeparatio.

Vt autem plumbum redigatur in flauedinem, fit praeparatio eius non absimilis praeparationi minii. Nam plumbum hic quoq; sale calcinari, & in cinerem redigi debet, & postea continuo ferro agitari in lata patina probantium mineras, in mediocri igne carbonum, diligenter animaduertendo, ne nimium caloris sentiat, neue agitatio sit negligens, alias enim flueret & fieret vitrum flauum: atque ita habebis pulcrum flauum ex ♄.

Crocus ♄.

Mortificatio argenti vt ex eo fiat lazurium, vel illi simile aliquid, ita fit: Laminetur ☾, & cum Mercurio misceatur, & in vitreata olla suspendatur super acetum praestans, in quo prius auratae coctae sint, & postea in eo soluta sal armoniacum & tartarum calcinatum: in reliquis omnibus age, vt de cerussa dictum est, tunc semper post quatuordecim dies habebis nobilissimum & pulcerrimum lazurium adherens laminis argenti, quod pede leporino deterges.

Lazurius color ex argento vt fiat.

Mortificationem auri vt redigatur in sua Arcana, vt in tincturam 5. Essentiam, resinam, crocum, vitriolum & sulphur, & cetera praestantia arcana, quorum quidem praeparationes multiplices sunt: quia maxima ex parte talia arcana in aliis libris iam satis tradidimus, vt extractionem tincturae Solis, 5. ess. Solis, Mercurii Solis, olei Solis, Solis potabilis, resinę Solis, croci Solis, & in Archidoxis & alibi, hic non opus esse censemus repetere. Quae autem arcana illic omissa sunt, hic indicabimus, vt vitriolum Solis, sulphur Solis, quae quidem non sunt minima, & quemlibet medicum summopere exhilarare debent. Vt autē vitriolum ex Sole extrahatur, ita procedendū est: Recipe auri purgati duas vel tres marcas, quas lamina & suspende super vrina puerorum mixta cum acinis vuarum, in ampla cucurbita vitrea superius bene sigillata, quam in feruentem cumulum acinorum vuarū, vt ex torculari sumuntur, infodias, vbi stet quatuordecim dies, vel tres septimanas: postea aperi & reperies subtilissimū colorem, qui est vitriolum Solis, adhaerentem laminis Solis, quem pede leporino demes, vt de aliis metallis audiuisti, vt de ferri laminis crocum

Auri mortificatio, vt fiat.

Nat. rer.

Auri sulphur & vitriolum, vt fiat.

♂, de cupri laminis vitriolum ♀ & viride æris, de ♄ laminis cerussam, de ☽ laminis lazurium, &c. sub vno processu comprehensis, sed non tamen vniusmodi præparatione. Quando igit satis habes huius vitrioli ☉ coque ipsum bene in aqua pluuiali distillata, semp agitãdo spatula aliqua, tunc sulphur auri tollitur in superficiẽ aquæ vt seuum, quod cholerari demito. Ita etiam cum alio vitriolo agendum est. Postquam autem iam ablatum est sulphur, aquam illam pluuialem euapora vsq; ad siccitatem & remanebit vitriolũ ☉ in fundo, quod facile per se in marmore in humido resoluere potes. In his duobus Arcanis nempe in vitriolo auri & sulphure auri latet virtus diaphoretica. Virtutes autem eorum hic non describimus, nam in libro de Morbis metallicis, & in aliis libris eas satis indicauimus.

Mortificatio & fixatio sulphuris, vt fiat. Mortificatio autem sulphuris est, vt ipsi combustibilis & fœtens pinguedo adimatur, & in fixam substantiam redigatur, quod hac ratione fit: Recipe vulgare flauum sulphur in tenuem puluerem redactum, & abstrahe ab ipso distillando aquam fortem valde acrem tertia vice: postea sulphur, quod in fundo est nigri coloris dulcifica dulci aqua, toties ab eo distillando, donec aqua prorsus dulcis ab eo abscedat & non amplius sulphuris fœtorem habeat. Hoc iam sulphur reuerbera in reuerberatiuo clauso sicut Antimonium, tum fiet primo album: postea flauum: tertio rubrum vt cinnabaris. Quando ipsum iam tale habes, gaudere debes: Est n. initium diuitiarum tuarum: Hoc reuerberatũ sulphur tingit altissime quamlibet Lunam in præstantissimum aurum, & corpus humanum in suam summam sanitatem, plus quam scribere licet, tantæ virtutis est hoc reuerberatum & fixatum sulphur.

Sales vt mortificentur. Mortificatio omnium salium, & quicquid est naturæ salsæ, est ablatio & distillatio aquositatis & oleitatis ipsorum, & prætetea spiritus salis. Nam si hæc auferantur, vocantur postea terra mortua vel caput mortuum.

Gemmæ vt mortificentur. Mortificatio gẽmarum & corallorum est, vt calcinentur, sublimentur, & in liquorem soluantur, vt crystallus. Perlarum mortificatio est, vt calcinentur, & in acri aceto resoluantur in forma lactis.

Magnes vt mortificetur. Mortificatio Magnetis est, vt oleo Mercurii inungatur, vel ☿ vulgi tangatur: nam postea nullum ferrum attrahit.

Silices vt mortificentur. Mortificatio silicum & lapidum est calcinatio.

Marcasita. Mortificatio marcasitarum, cachymiarum, talci, Kobalti, zinzi, granatorum, zuuitter, vuismut, antimonii est sublimatio, hoc est, vt cum sale & vitriolo sublimentur, tunc vita ipsorum, quæ est spiritus metallicus vna cum spiritu salis ascendit. Quicquid autem in fundo sublimatori rema-

remanet, lauetur, vt resoluatur ab eo sal, & habebis terram mortuuam, in qua nihil est virtutis.

Mortificatio arsenicalium, auripigmenti, opermenti, realgaris, &c. est vt cum sale nitro fluant, & in marmore in oleum vel liquorem vertantur, & fixentur. *Realgaris vt mortificentur.*

Mortificatio rerum vndosarum est coagulatio aeris.

Mortificatio armoniacarum rerum est ablatio boni odoris. *Stercora, vt mortificentur.*

Mortificatio dulcedinosarū rerum est, vt cum corrosiuis sublimentur & distillentur. *Aromata, &c.*

Mortificatio carabarum, resinarum, terpentinæ & gummi est, vt in oleum vel vernicem redigantur. *Dulcia, &c. Resina, &c.*

Mortificatio herbarum, radicum, & similium est, vt ab ipsis oleum & aqua eorum distilletur, & liquor exprimatur torculari, & præterea alcali extrahatur. *Fructus, &c.*

Mortificatio lignorum est, vt in carbones vel cineres vertantur. *Ligna, &c.*

Mortificatio ossium est ipsorum calcinatio. *Ossa, &c.*

Mortificatio carnis & sanguinis est ablatio spiritus salis. *Caro, &c.*

Mortificatio aquæ fit per ignem. Nam calor ignis exsiccat & consumit omnem aquam: ita mortificatio ignis fit per aquam: aqua enim extingit ignem & aufert ipsi suam vim & efficaciam. *Aqua & ignis, &c.*

Ita iam satis instructi estis breuibus quidem verbis, quomodo mors in omnibus rebus naturalibus lateat, & quomodo mortificetur, & in aliam formam & naturam redigantur, & quæ virtutes ex ipsis fluant. Quicquid præterea hic dicendum erat, ponimus in libro sequenti de Resuscitatione rerum naturalium.

LIBER SEXTVS.

De Resuscitatione rerum naturalium.

RESuscitatio & reductio rerum naturalium non est minimum in rerum natura, sed profundum & magnum Secretum, & potius diuinum & angelicum quid, quam humanum & naturale. Volo autem hic cum maximo discrimine intelligi, & non aliter, quam mea est sententia, & quam natura quotidie & manifeste ostendit, & experientia probat, ne mendaciis & obtrectationibus pseudomedicorum, meorum hostium, sim expositus, (quæ alias omnia mea sinistre interpretantur) quasi diuinam potentiam vsurpare velim, & naturæ hoc tribuere, quod nunquam illa præstare potuerit. Quapropter *Resuscitatio difficilis tura fit.*

Mors duplex.

hic summa obseruatione opus est, quãdoquidem mors est duplex, nempe violenta & spontanea. Vna potest resuscitare altera non. Quare Sophistis ne credatis, qui dicunt, quod semel mortuum sit vel mortificatum, nunquam posse resuscitari, & resuscitationem & restaurationem nihili faciunt, qui quidem error ipsorum non est minimus. Verum quidem est, quicquid naturali sua morte perit, & quicquid natura mortificat ex prædestinatione sua, solus Deus resuscitare potest, aut ipsius iussu diuino hoc fieri necesse est. Ita quicquid natura consumit, homo restaurare non potest. Quicquid autem homo destruit, restituere potest, & refectum frangere, vlterius homo nullam ex sua conditione potestatem habet, & si quis amplius niteretur facere, is Dei potentiam sibi arrogaret, & tamen frustra laboraret & confunderetur, nisi Deus esset cum ea vel haberet tantam fidem, qua montes transponere posset. Tali etiam hoc possibile esset, & adhuc plura maiora: quia scriptura ait, & Christus hoc ipse dixit: Si habeatis fidem vt granum sinapi, & dicatis isti mõti, abeas, & colloces te in illo, faciet & collocabit se, & omnia erunt vobis possibilia & nihil impossibile.

Resuscitari quæ possint.

Sed vt ad nostrum propositum redeamus, quid tandem sit discriminis inter mori & mortificari, & vtrum ex his resuscitari possit, ita hæc intelligenda sunt. Quicquid ex natura sua moritur, habet suum terminum ex prædestinatione, & ita fert Dei voluntas & ordinatio. Accidit tamen hoc quoq; ex variis morbis & diuersis casibus, & hoc nunquam resuscitari potest, neq; est vllum præseruatiuum contra prædestinationem & cõnatum terminum vitæ vsurpandum. Quod autem mortificatum est, et resuscitari & reuiuificari potest, quod multis argumentis probari posset, quæ quidem in fine huius libri ponemus. Quare maximum discrimen est inter mori & mortificare, neque pro re vna sub eodem nomine censeri debẽt. Nam in ipsa proba longissime distant. Nam videte de homine qui moritur morte naturali & prædestinata, quid amplius boni vel vtilis est in ipso? Nihil, tantum in terram ad vermes coniiciatur. Est enim putridum cadauer & debetur terræ. De homine autem occiso, qui gladio vel simili modo violento mortuus est, non similiter intelligendum est. Nam totum ipsius corpus est vtile & bonum, & in pretiosissimam mumiam præparari potest. Nam quamuis spiritus vitæ ex tali corpore excesserit, restat tamen Balsamus, in quo adhuc vita latet, qui quidem vt Balsamus alia corpora humana conseruat. Ita etiam de metallis videtis quando metallum mori vult incipit rubigine confici: & quod confectum est, mortuum est: & quando totum metallum rubigine absum-

Quæ resuscitari possint, quæ non.

Aliud mori, aliud mortificari.

ſumtum eſt, totum emortuum eſt, & talis rubigo nunquam in verũ metallum reduci poteſt, ſed fit tantummodo ſcoria & non metallum. Mortuum eſt enim, & mors eſt in ipſo, nec habet balſamum vitæ amplius, ſed in ſeipſo periit.

Eſt & calx metallorum & cinis duplex, & eſt maxima differentia inter iſta duo. Nam vnum reuiuificari poteſt & in metallum reduci, alterum vero minime: vnũ eſt volatile, alterum eſt fixum: vnum eſt mortuum, alterum mortificatum. Cinis eſt volatilis nec in metallum reduci poteſt, tantum in vitrum vel ſcoriam. Calx autem metallorum eſt fixa & in ſuum metallum reduci poteſt. Vt autem differentiam & cauſſam intelligatis, ſcitote, quod in cinere minus pinguedinis & plus ſiccitatis ſit quam in calce, quę quidem fluxum dat. Calx vero pinguior eſt & humidior quam cinis, & adhuc ſecum habet ſuam reſinã & fluxum, & præcipue Sal, quod ex propria natura fluxibile eſt, & metalla fluere facit & reducit. Ex hoc iam ſequitur, cineribus metallorũ, vt in metallum non reduci poſſint, ſal extrahendum eſſe, tunc perfecte ſunt volatiles: & hoc quidem diſcrimen & caput eſt ſummopere notandum, & non parum in eo ſitum eſt. Nam apud falſos Medicos non paruus error exſtitit, qui loco ☉ potabilis, quintæ eſſentiæ auri, tincturæ ☉, &c. leproſam calcem Solis dederant hominibus, non conſiderato diſcrimine & malo inde conſequente. Nam duo notabilia & neceſſaria hic obſeruanda ſunt, nempe quod aut calcinatum vel puluerizatum ☉, ſi detur hominibus in ventriculo in vnum cumulum congeratur, aut cum ſtercore iterum per anum prodeat & ita fruſtra ſumatur & inutiliter: aut quod magno interiori calore in corpore humano reducitur, & inteſtina & ventriculum incruſtat & deaurat, quare concoctio in ventriculo impeditur, vnde multæ variæque ægritudines conſequuntur, & tandem etiam mors. Sicut autem de Sole audiuiſtis, ita etiam de reliquis metallis ſeptem intelligatis, nempe ne vllum metallicum Arcanum vel medicamentum intra corpus accipiatis, niſi prius ſit redditum volatile, & in nullum metallum reduci poſſit. Quare primus gradus & initium præparandi aurum potabile eſt hoc, ita poſtea tale volatile per ſpiritum vini ſolui poteſt, vt ambo ſimul aſcendant & volatilia & inſeparabilia fiant. Sicut autem pręparatis aurum, ita poteſtis etiam præparare ☽ ♀ ♂ ♃ ♄ & ☿ potabile.

Sed vt ad noſtrum propoſitum redeamus, & exemplis & ſufficiẽtibus rationibus probemus, quod res mortificatæ non mortuæ ſint, & in morte cogantur manere, ſed reduci & reſuſcitari ac viuificari poſſint, & hoc quidem per hominem ex ductu naturæ & formula: videtis de leonibus, qui omnes mortui naſcuntur, & primum ab horribili clamore ſuo-

Differentia calcis & cineris metallorum.

Cinis metallorum quid ſit.

Calx metallorum quid.

Med. circa aurum error.

Arcana metallica quando intro ſumenda.

Quomodo fiant metalla potabilia irreducibilia.

Reſuſcitationes probatæ ſumtæ a catulis leonum.

rum parentum viuificantur, quasi aliquis dormiens qui clamore aliquo suscitatur, ita etiam leones excitantur, non quod sic dormiant (nam qui dormit somnum naturalem, cum necesse est resurgere) sed leones non ita: Nam nisi excitatio per clamorem illum fieret, mortui manerēt, nec vnquam in illis vita reperiretur. Quare ex hoc satis intelligitur, quod per clamorem vitam suam acquirant & viuificentur. Similiter etiam videtis in omnibus animalibus, quæ non nascuntur, sed ex putredine oriuntur vt muscæ, quæ si in aquis suffocentur ita vt nulla amplius vita in ipsis reperiatur vel videatur, & si ita relinquerentur, mortuæ manerent, neque ex seipsis vnquam reuiuiscerent. Quod si sale inspergantur & in sole calido vel post fornacem calentem collocentur, priorem vitam recuperant, & hæc quidem est ipsarum resuscitatio. Nam si hoc non fieret mortuæ remanerent. Ita etiam videtis in serpente, si in frusta secetur & hæc in cucurbitam ponantur, & in ventre equino putrefiant, totus serpens reuiuiscet in vitro in forma paruorum vermium vel vt semen piscium. Quod si isti vermiculi, vt decet, in putrefactione educentur & enutriantur, multoties cētum serpentes ex vno serpente nascentur, quorum quilibet tam grandis est vt primus, quod quidē sola putrefactio potest. Atque vt de serpente dictum est, sic multa animalia resuscitari, reuocari & restaurari possunt. Iuxta hunc processum conati sunt, adiuuante Nigromantia, Hermes & Virgilius seipsos post mortem renouare & resuscitare, & denuo vt infantes nasci, sed nō iuxta propositum ipsorum res cecidit, sed male cessit.

[Margin: Leonum viuificatio. — Muscarum reuiuiscatio vt fiat. — Generatio multorum serpentum ex vno. — Hermetis & Virgilii conatus irritus.]

Sed vt exempla omittamus & praxim resuscitationis & restaurationis aggrediamur, necesse est & decet a metallis nos incipere: quādoquidē metallica corpora humanis corporibus sæpius assimilantur. Sciēdum igitur, resuscitationem & restaurationem metallorū duplicem esse. Vnam quæ metalla calcinata per reductionem in suum primum metallicum corpus redigat: Alteram quæ metalla in suam primam materiam reducat, hoc est in argentum viuum: & ita quidem in posteriori proceditur. Calcina metallum per Mercurium vulgi: hanc calcem & tantundem argenti viui pone in sublimatorio, stent aliquandiu, donec ambo in amalgama coagulentur: postea eleua Mercurium per sublimationem a calce, eleuatum iterum tere cum calce metallica, & sublima vt antea: hoc toties fac donec calx metallica tandem super candela vt cera vel glacies liquescat, tunc probe factum est. Hoc metallum ponatur in digestione ad suum tempus, & mutabitur totum in Mercurium viuum, hoc est in primam suam materiam, quę quidem Mercurius metallorum Mercurius philosophorum appellatur, quem plurimi Alchymistæ quæsiuerunt,

[Margin: Metallorū resuscitatio duplex est. — Reductio metallorū in Mercurium viuum.]

finerunt, sed pauci inuenerũt. Ita iam paratur Mercurius viuus ex omnibus metallis, nempe ☿ auri ☽ ♀ ♂ ♃ ♄.

Resuscitatio autem vel restauratio Mercurii coagulati fit per Retortarum distillationes: nam solus Mercurius viuus ascendit in aquam frigidam & relinquitur cinis ♄, ♀, vel sulphuris. Resuscitatio autem & restauratio Mercurii sublimati fit in aqua feruenti: attamẽ oportet eum prius minutissime teri, ita aqua feruens ab ipso resoluet spiritum salis & vitrioli, quem in sublimatione secum attollit, & Mercurius concurrit rursum viuus in fundo aquæ. Si iam talis Mercurius denuo cum nouo sale & vitriolo sublimetur, & in aqua feruenti resuscitetur, & hoc septies vel nouies fiat, melius purgari & renouari nequit. Et hoc pro magno Secreto retine in Alchymia & Medicina, & de eo gaude summopere. Nam hoc modo aufertur a Mercurio omnis impuritas & nigredo ac venenositas. Resuscitatio & restauratio Mercuri calcinati sine sublimatione fieri non potest: nam nisi post calcinationem sublimetur, nunquam reuiuificabitur, quare cum sublimabis, & postea, vt alium sublimatum, reduces.

Mercurii sublimati reductio & purgatio summa.

Calcinati & præcipitati.

Resuscitatio cinnabaris lazurii, Auri musici, etiam præcipitati, vt viuificentur iterum in Mercurium viuũ, est talis: Recipe horum quodvis, minutissime tere in marmore, & impasta albumine ouorũ & finegmate, postea fac pilulas magnitudine auellanæ, quas pone in firma cucurbita terrea: ad orificiũ eius pone laminã ferream quæ multa parua foramina habeat, sicq; luto agglutinata, atq; distilla per descensum igne forti, ita vt cadat in aquam frigidam, & habebis iterum Mercurium viuum.

Resuscitatio aũt & restauratio ligni est difficilis & ardua, attamen naturæ possibilis, sed sine insigni solertia & industria fieri nequit. Vt autem reuiuificetur, tali maxime modo id fit: Recipe lignũ quod primum fuerit carbo, postea cinis, & pone in cucurbita, vna cum resina, liquore & oleitate illius arboris, omnium sit idem pondus, misceantur, & in leni calore liquefiant, & fiet mucilaginosa materia, atque ita habes tria principia simul, ex quibus scilicet omnia nascuntur & generantur, nempe phlegma, pinguedinem & cinerem. Phlegma est Mercurius, pinguedo est sulphur, cinis est sal. Nam omne quod igni fumat & euaporat, est Mercurius: quod flagrat & comburitur, est sulphur, & omnis cinis est sal. Cum iam ista tria principia simul habes, pone ea in ventre equino & putrefac ad suum tempus. Si postea illa materia in pingue solum sepeliatur vel infundatur, videbis eam reuiuiscere & arborem vel lignum paruum inde nasci, quod quidem in sua virtute multo est nobilius priore. Hoc vero lignum est & vocatur resuscitatum lignum, & reno-

Instauratio ligni combusti.

Ligni phlegma est ipsius Mercurius: pinguedo sulphuris: cinis sal.

uatum,& restauratum, quod ab initio quoque lignum fuit, sed mortificatum, destructum, & in carbones & cineres & in nihilum redactum, & tamen ex illo nihilo aliquid factum & renatum est. Hoc sane in Luce Naturæ magnum est Mysterium, nempe quod res, quæ formam suam plane amiserat & in nihilum redacta fuerat, eam recuperet, & ex nihilo aliquid fiat, quod postea multo nobilius sit in sua virtute & efficacia quã primo fuerat.

Generalis ratio resuscitandi. Vt autem generaliter de resuscitatione & restauratione rerum naturalium loquamur, sciendum est, præcipuum hic fundamentum esse, vt cuilibet rei reddatur cumque ea concordetur iterum id, quod ei in mortificatione ademtum fuerat & ab eo separatum, quod difficulter hic specifice explicari potest. Quare hunc libellum cõcludemus, & in libro sequenti de transmutationibus rerum naturalium latius hæc declarabimus.

LIBER VII.

De transmutationibus rerum naturalium.

Quid sit transmutatio. SI nobis de transmutatione omnium rerum naturalium scribendum est, æquum & necessarium est, vt ante omnia ostendamus primũ quid sit transmutatio: secundo qui sint gradus ad illam: tertio per quæ media & quomodo ea fiat. Est igitur transmutatio cum res suam formam amittit, & ita alteratur, vt prorsus priori substantiæ & formæ suæ non sit similis, sed aliam formam assumat, aliam essentiam, alium colorẽ, aliam virtutem, aliam naturam vel proprietatem, vt si metallum fiat vitrum vel lapis: si lapis fiat carbo: si lignum fiat carbo: argilla lapis fiat & later: pellis gluten: pannus papyrus & talia multa similia. Hæc omnia sunt transmutationes rerum naturalium. Post hoc summopere quoque necessarium est scire gradus ad transmutationem, quotnam sint. Sunt autem non plures quam septem. Nam quamuis aliqui plures numerent, plures tamen quam septem præcipui non sunt, reliqui vero, qui etiam inter gradus recenseri possunt, sub istis septem comprehenduntur: sunt autem isti:

Septem gradus transmutationis principales.

CALCINATIO, SVBLIMATIO, SOLVTIO, PVTREFACTIO, DISTILLATIO, COAGVLATIO, TINCTVRA.

Si quis iam istam scalam ascendat, is in tam mirabilem locum perueniet, vt multa secreta videat & experiatur in transmutatione rerum naturalium.

I. Calcinatio quid & quæ eius species. Primus igitur gradus est Calcinatio, sub qua & cõprehenduntur Reuerberatio & Cementatio. Nã inter hæc tria parua est differentia quantum

tum ad calcinationem attinet. Quare calcinatio hic præcipuus est gradus. Nam per Reuerberationem & Cementationem etiam multæ res corporales calcinantur & in cinerem reducuntur & præcipue metalla. Quod autem calcinatum est non propterea est reuerberatum vel cementatum. Per calcinationem igitur omnia metalla, mineralia, lapides, vitra, &c. & omnes res corporales fiũt carbo & cinis, & hoc fit nudo, forti ac acerem habente ignẽ, per quem omnis tenax, mollis, & pinguis terra in lapidem induratur: omnes vero lapides in calcem rediguntur, sicut videmus in furno figulorum, calcis & laterum.

Sublimatio est secundus gradus etiam valde principalis ad transmutationem multarum rerum naturalium: sub quo intelligitur, Exaltatio, Eleuatio, & Fixatio; estque non adeo dissimilis distillationi. Nam sicut ab omnibus phlegmaticis & aqueis rebus aqua in distillatione ascendit, & a suo corpore separatur, ita in sublimatione spiritualea corporali, volatile a fixo, & in rebus siccis, vt sunt omnia mineralia, attollitur & subtiliatur, & purum ab impuro separatur. Præter sublimationẽ enim multæ bonæ virtutes & mirabiles res reperiuntur in Mineralibus, muliæque res fixantur & constantes fiunt, ita vt in igni permaneant hoc modo: Sublimatum cum suis fæcibus iterum teratur & misceatur, & vt antea sublimetur, quod toties fiat donec non amplius sublimetur, sed omnia simul in fundo maneant & fixa sint. Ita postea fiet lapis & oleum quando & quoties velis, nempe si in frigidatum in aere vel vitro ponas; ibi enim resoluitur statim in oleum. Si autem iterum in ignẽ ponas, iterum coagulatur in lapidem, qui mirabilis & magnæ virtutis est. Hoc autem habeas pro magno Secreto & mysterio naturæ, nec Sophistis manifestes. Porro vt in sublimatione multa corrosiua dulcia fiunt in coniunctione duarum materiarum, ita contra multa dulcia corrosiua fiunt: multa dulcia fiunt acerba & austera vel amara, & contra multa amara dulcia vt saccharum. Notandum quoque hic est, quod quodlibet metallum, quod per sal Armoniacum in sublimationem perducitur, postea in frigore vel in aere soluatur in oleum, & contra, in igni coaguletur in lapidem. Quę quidem vna est ex maximis & summis transmutationibus in omnibus rebus naturalibus, nempe metallum in lapidem transmutare.

2. Sublimatio quid, & quæ eius species.

Fixatio mineralium in lapidem, vt fiat.

Regula de Sale Armoniaco.

Tertius gradus est Solutio, sub qua subintelliguntur dissolutio & resolutio, qui quidem gradus sæpius post sublimationem & distillationem sequitur, nempe, vt soluat materiam, quæ in fundo remanet. Est autem solutio duplex. Vna scilicet frigoris, altera caloris: vna fit extra ignem, altera in igne. Solutio frigida soluit omnia salia, omnia corrosi-

3. Solutio quid, & quæ eius species.

Solutio est duplex

ua,omnia calcinata. Quicquid est salsæ & corrosiuæ qualitatis, id resoluit,in oleum,in liquorem,in aquam:& hoc fit in humida & frigida cella, aut alias tantum in aere,in marmore vel vitro. Nam omne quod in frigore soluitur,continet aerem spiritum salis, quem sæpe in sublimatione vel destillatione acquirit & assumit. Et omne quod in frigore vel aere soluitur,iterum calore ignis coagulatur in puluerem vel lapidem.

Solutio cali-da qua sol-uat Solutio vero caloris, soluit omnia pinguia & omnia sulphurea: Et quicquid calor ignis soluit,hoc coagulat frigus in massam: & quicquid calor coagulat hoc soluit rursus aer & frigus. Hic quoque sciendum est,quicquid aer vel cella resoluit,id est magnæ siccitatis, & in se absconditum habet ignem corrosiuum: ita quicquid in igne & eius calore soluitur, habet in se dulcedinosam frigiditatem extra ignem. Ita & non aliter solutio intelligenda est.

Duplex solutio caloris & rigoris.

4. *Putrefactio quid, & quas sui species.* Putrefactio est quartus gradus, sub qua & comprehenduntur Digestio & Circulatio. Est autem putrefactio valde principalis gradus,qui & merito primus esse debebat, nisi contra iustum ordinem, & contra Mysterium,quod hic latet, & paucissimis patet, id fieret: Isti enim gradus ita se inuicem, vt dictum est, sequi debent, sicut articuli in catena aut gradus in scala. Nam si vnus articulorum tolleretur,catena esset interrupta, & captiuus liberatus aufugeret: ita & de scala,si vllus gradus ex medio tolleretur, & in supremo vel infimo loco poneretur, scala quoq; fracta esset,& multi in caput per eam deciderent, non sine corporis ac vitæ suæ damno & periculo. Ita etiam hic intelligimus, quod isti gradus iusto ordine se sequantur, alias totum opus nostri Mysterii esset peruersum, & omnis labor & opera frustranea & inanis. Putrefactio autem tantæ est efficaciæ, vt veterem naturam aboleat, & transmutet omnes res in aliam nouam naturam,& alium nouum fructum afferat. Omnia viua in ea moriuntur,omnia mortua putrefiunt in ea, & omnia mortua in ea recuperant vitam: putrefactio omnibus corrosiuis spiritibus salis acredinem adimit,& lenes ac dulces facit, transmutat colores, separat purum ab impuro, purum superius, impurum inferius, vtrunq; segregatim locat.

In instituendo ordine servandus est ordo graduum.

Putrefactionis vis mira.

5. *Destillatio quid, & quas species habeat.* Destillatio est quintus gradus ad transmutationem omnium rerum naturalium. Sub ea autem subintelliguntur Ascensio, Lauatio,& Fixatio. Per destillationem omnes aquæ, liquores & olea subtiliantur, ex omnibus pinguibus oleum extrahitur, ex omnibus liquoribus aqua, & ex omnibus phlegmaticis rebus oleum & aqua separatur.

Cohobitio. Præterea multæ res in destillatione fixantur per cohobitionem, & præsertim si res fixandæ aquam in se contineant, vt vitriolum. Quod si fixe-

si fixetur, Colcotar vocatur. Alumen si propria aqua fixetur, vocatur alumen Zuccari, quod & in liquorem resoluitur, qui si putrefiat per mensem, aquam parit dulcedine saccari, quæ quidem magnæ virtutis est, & præstans Arcanum in medicina ad restinguendum ignem microcosmicum in hominibus metallariis, sicut in libris de Morbis metallicis latius scribimus. Et sicut audiuistis de vitriolo & alumine, ita etiam salnitrum: & alia aquosa mineralia fixari possunt per cohobitionem. *Fixatio per distillationem.*

Cohobitio autem est, vt caput mortuum sæpius sua propria aqua imbibatur, eaque per distillationem iterum inde abstrahatur. Porro in distillatione multa amara, acerba & acria dulcissima vt mel, saccarum vel manna fiunt, & contra multa dulcia, vt saccarum, mel vel manna austera fiunt, vt oleum vitrioli vel acetum, aut amara vt fel, aut gentiana, acria vt corrosiuum. Multæ res vndosæ suum nimium fœtorem in distillatione amittunt, qui quidem in aqua egreditur: multa aromatica perdunt bonum suum odorem. Et sicut sublimatio res in sua qualitate & natura alterat, ita etiam distillatio facit. *Cohobitio quid.* *Distillatio- nibus multa trans- mutantur.*

Coagulatio est sextus gradus: Est autem duplex coagulatio, vna per frigus, altera per calorem, hoc est, vna aeris, altera ignis: & harum quælibet iterum est duplex, ita vt sint quadruplices coagulationes, duæ frigoris, & duæ ignis. Ignis quidem coagulationes fixæ sunt: reliquæ frigoris non. Vna quidem solummodo a communi aere fit, vel extra ignem: altera fit a superiori firmamento stellarum hyemalium, quæ omnes aquas in niues & glacies coagulant. Ignis vero coagulatio, quæ hic sola notanda est, fit per artificiosum & graduatum ignem Alchymistæ, estque fixa & permanens. Nam quicquid talis ignis coagulat, id ita permanet. Altera coagulatio fit ab Ætnæo & minerali igne in montibus, quem quidem Archeus terræ regit & graduat haud absimiliter Alchymistæ, & quicquid per talem ignem coagulatur, etiam fixum est & constans, vt videtis in mineralibus & metallis, quæ quidem initio mucilaginosa materia sunt, & ab Ætnæo igne in montibus per Archeum terræ & laboratorem Naturæ coagulantur in metalla, lapides, silices, salia, & alia corpora. Sciendum vero etiam est, ignem nullam aquam neque humiditatem coagulare, sed solum liquores & succos omnium rerum naturalium. Propterea etiam nullum phlegma coagulari potest, nisi in principio fuerit materia corporea, in quam quidem industria periti Alchymistæ redire potest. Ita quælibet mucilaginosa materia, vel spermaticus lentor per calorem ignis & in corpus & corporalem materiam coagulari, *6. Coagulatio quadruplex, & quid sit qualibet.* *Coagulari quæ nequeant.*

Quomodo sint tincturæ metallorũ.

Porro tincturas metallorum necesse est esse naturæ fixæ, fluxibilis & incombustibilis, ita vt si parum eius laminæ metallicæ ignitæ inijcia tur, mox sicut cera fluat, idque sine omni fumo metallumque penetret, vt oleum papyrum, vel aqua spongiam, omniaque metalla in album & rubrum tingant, hoc est in ☾ & ☉. Hæ iam sunt tincturæ metallorum, quæ necesse est per gradum calcinationis primum in alcool verti, postea per secundum gradum sublimationis suum facilem & leuem fluxum nancisci: denique per gradum putrefactionis & distillationis tinctura fit fixa & incombustibilis, colorisq; immutabilis.

Tinctura hominum.

Tincturæ vero humanorum corporum, vt ea tingantur in summã suam sanitatem, & expellantur ab ipsis omnes morbi: vires autem & colores amissi reddantur, vtque ea instaurentur & renouentur, sunt istæ, Aurum, Perlæ, Antimonium, Sulphur, Vitriolum, &c. & similia, quarum præparationes in alijs libris multipliciter docemus. Quare nobis non necessarium videtur, hic ea repetere.

Tinctura opificum.

De tincturis vero nihil amplius scribendum est, cum quilibet extractus color tinctura dici possit, qui quidem permanenti colore res tingat, quæ non ingrediuntur ignem, vel in igne colores fixos seruant. Ista omnia sunt in manu & potestate tinctoris vel pictoris, qui eas iuxta suum placitum præparat.

Gradus ignis Alchymisticis quot sint.

Summopere quoque in hoc libro necessarium est scire gradus ignis, qui sane multis modis graduari & intendi potest, & quælibet gradus peculiarem habet operationem, & nullus, vt alter, effectum dat, quod quilibet peritus Alchymista ex quotidiana experientia & exercitatione artis nouit. Alius est enim ignis viuus & flammeus, qui reuerberat & calcinat omnia corpora. Alius iugis ignis candelę & lychni, qui fixat omnia corpora volatilia. Alius ignis carbonum, qui cementat, colorat, & purgat metalla a suis scoriis, ☉ ☾ altius graduat, ♀ dealbat, & in summa, omnia metalla renouat. Alius est ignis laminæ ferreæ ignitæ, in qua tincturæ metallorum probantur, quæque ad alia vtilis est. Aliter calefacit scobs ferri, aliter arena, aliter cinis, aliter balneum maris, quo multiplices distillationes, sublimationes & coagulationes fiunt. Aliter balneum roris, in quo multæ solutiones rerum corporalium fiunt. Aliter venter equinus, in quo præcipuæ putrefactiones & digestiones fiunt. Aliter quoque operatur ignis inuisibilis, per quem radios solares intelligimus,

Ignis inuisibilis.

quique per speculum ex chalybe, vel per crystallum manifestatur, & suam operationem & effectum ostendit, de quo igni veteres prorsus nihil scripserunt. Et hoc quidem igne tria principia ex qualibet corporali re in mensa separari possunt. Tam mirabilis virtutis est hic ignis, vt per cũ

metalla liquefiant, & omnia pinguia & fluxibilia in mensa absq; igne, & omnia facile combustilia in carbones & cineres redigantur.

Postquam igitur vobis proposui & aperui gradus artis Alchymisticæ, & gradus Alchymistici ignis: porro vobis indicabo & describam in genere varias rerum naturalium transmutationes. Anteomnia vero de metallis loqui decet: secundo de lapidibus: tertio de variis rebus in genere. Transmutatio igitur metallorum magnum Secretum est in natura, & difficulter fieri potest multorum impedimentorum, & aduersitatum caussa: Attamen non est contra naturam, neque contra Dei ordinationem, vt multi falso loquuntur. Vt vero minora & impuriora metalla quinque, vt ♀ ♃ ♄ ♂ & ☿, in maiora & purissima, perfecta q; metalla, vtpote in ☉ & ☾ transmutentur, absque tinctura vel lapide Philosophorum fieri illud nequit. Cum autem iam antea in septem gradibus satis tincturarum secreta detexerimus & descripserimus, non est opus, vt amplius in hoc laboremus, quin potius in his, quæ in aliis libris de trāsmutationibus metallorum scripsimus, acquiescimus.

Transmutatio in ☾ vel ☉, vt fiat.

Sunt autem aliæ transmutationes imperfectorum & impurorum metallorum, vt transmutatio ♂ in ♀, quæ variis modis fieri potest, primum si limatura ferri in aqua vitrioli coquatur, aut laminæ ferreæ cum vitriolo calcinato cementenrur: tertio si candentes laminæ ferreæ oleo vitrioli exstinguantur. His tribus viis ferrum in optimum & naturale ponderosumque cuprum transmutatur, quod quidem optime fluit, & suum pondus habet tam bene ac vllum natiuum cuprum. Potest quoq; limatura ferri quasi in plumbum reduci & transmutari, ita vt prorsus mollesiat, vt natiuum plumbum, sed non facile fluit, nempe ita: Recipe limaturæ ♂ & tantundem optimi pulueris liquefactiui, misceantur, ponantur in tigillo & in furno venti, fiat ignis fortis talis, tamen ne ♂ fluat, sed quasi in cemēto stet integram horam: postea fortifica ignem strenue, vt candescat & fluat: denique tigillum per se frigefieri finito, & inuenies regulum plumbi in tigillo, mollem & ductilem, vt natiuum plumbum esse potest.

Ex ferro cuprum.

Ex ferro plumbum.

Vt autem ♀ in ♄ transmutetur, ita procedendum est: Primum omnium cuprum ☿ sublimato & arsenico fixo in album redige, candidum vt ☾, postea granulato: huius & boni pulueris reductiui recipe ana, & primo quidem cementa, postremo in regulum funde, & habebis verum plumbeum regulum.

Ex cupro plumbum.

Contra vero vt plumbum in cuprum transmutetur facile fit, neq; opus est singulari industria, nempe sic: Laminas plumbi vitriolo calcinato, vel croco Veneris stratifica, cementa, & postremo liquefac, & vide-

Ex plumbo cuprum.

videbis quodlibet natiuum plumbum in bonum, ponderoſum & ductile cuprum tranſmutatum.

Si iam tale cuprum vel quoduis aliud cuprum ita laminetur, & cũ Thutia & Calaminari ſtratificetur, cementetur, & poſtremo fundatur, in egregium electrum ad rubrum tranſmutatur, ſimile auro.

Electrum ſimile auro.

Si velis ♄ in ♃ tranſmutare, lamina ♄ & ſtratifica cum ſale Armoniaco, cementa, & poſtremo funde, vt ſupra dictum eſt: ita plumbo omnis ſua nigredo & obſcuritas tollitur, & in albedine pulcherrimo Anglico ſtanno ſimilis fit.

Ex plumbo ſtannum Anglicum facere.

Sicut autem audiuiſtis in breui ſumma aliquot tranſmutationes metallorum: ita porro ſciatis de tranſmutationibus Gemmarum, quæ quidem etiam variæ ſunt & neutiquam ſimiles. Videtis enim quanta tranſmutatio gemmarum in oleo ſulphuris lateat. Quilibet enim cryſtallus in eo tingi & tranſmutari poteſt, & cum tempore diſtinctis coloribus graduari, vt Hyacintho Granato, vel Rubino ſimilis fiat.

Oleum ſulphuris tráſmutat gemmas.

Similiter ſciatis de Magnete, qui in decuplam potentiam & virtutem tranſmutari poteſt, nempe hoc modo: Recipe Magnetem, & in carbonibus candefac, ita quidem, vt caleſcat valde, ſed tamen non ſit ignitus, quẽ ſtatim in oleo croci martis, qui ex optimo Carinthio chalybe ſit factus, exſtingue, vt imbibat quantum capere poſſit. Ita magnetem tam efficacem reddes, vt per eum claues ex pariete euellas, & ſimilia mirabilia operari queas, quæ alius communis Magnes nunquam facere poteſt.

Magnetis tranſmutatio quo fiat. Mira confortatio magnetis.

Porro in tranſmutationibus Gemmarum ſciendum eſt mundum ſitum eſſe in duobus gradibus tincturæ & coagulationis. Nam ſicut albumen oui croco tingi, & poſtea coagulari poteſt in pulcrum flauum ſuccinum: fuligine pini in nigrum ſuccinum: viridi æris in viride ſuccinum, ſimili lapidi cyaneo vel Turcico: viridi ſucco in ſimile ſmaragdo: lazurio in ſuccinum cœruleum, ſimile ſapphyro: ligno præſiliæ in rubrum ſuccinum, granato vel rubino ſimile: purpureo colore amethyſto ſimile: ceruſſa alabaſtro ſimile: Ita alii quoque liquores omnes & præcipue metalla & mineralia fixis coloribus tingi, & poſtmodum coagulari, & in gemmas tranſmutari poſſunt.

Similiter & perlæ fieri poſſunt veris in forma protſus ſimiles, ita vt ſplendoris & ſpeciei ratione non bene a veris diſcerni poſſint, nempe ita: Purga albumen ouorum per ſpongiam, quam puriſſime, in quod inſperge & miſce pulcherrimi albi Talci, vel conchæ perlatæ, aut ☿ per ♃ coagulati, & in alcool redacti, & ſimul in marmore optime tere, ita, vt fiat denſum amalgama,

Falſæ perlæ quomodo fiant.

quod in sole vel post fornacem calidam siccetur eo vsq; dum fiat, vt caseus vel epar. Postremo ex hac massa forma Perlas quantascunque vis, quas setis suillis affige, & ita perforatas sicca sicut succinum, & parasti eas. Si vero non satis splendeant, exterius albumine ouorum inunge, & iterum sicca: ita fient pulcherrimæ perlæ informa & similes veris, sed non in virtute.

Falsi coralli vt fiant. Simili fere modo & coralli fiunt ab his, qui homines, vt & cum dictis perlis, fallere student, nempe ita: Cinnabarim cum albumine ouorum in marmore tere per horam, postea vt terram figulinam sicca: denique finge inde pilulas vel ramulos, prout vis: postremo ad summum sicca, & vt perlas exterius albumine ouorum inunge, & iterum per se sicca. Ita fiunt coralli natiuis in specie similes, sed non in virtute.

Vernix aurum & argentum. Sciendum quoq; est, albumen ouorum per se in pulcherrimum vernicem coagulari posse, in cuius coagulatione Luna vel Sol inspergi possit.

Sunt aliæ multæ & variæ transmutationes rerum naturalium: quarum quas scio, & expertus sum, vob s obiter & breuiter iam proponam. *Lignum qui lapis fiat.* Et primo teneatis, quod lingnum quoduis, si ad certum tempus in Aquã Salis Gemmæ, ponatur in lapidem certa admiratione conuertatur. *Carbones ex lapidibus.* Ita & lapides igne Ætneo in Carbones transmutantur, qui lapidei Carbones vocantur.

Gluten ex pellibus. Papyrus ex lino. Sericum ex lino. Pluma nebulas, &c. Similiter & ex pellibus gluten excoquitur: ex Panno lineo fit papyrus: ex lino in acerrimo lixiuio ex calce & cinere Isatidis herbæ cocto fit sericum. Ita si pennis dettahantur partes plumææ, & in tali lixiuio coquantur, neri & texi instar gossypii possunt. Quoduis oleum vel spermatica mucilago potest coagulari in vernicem: quilibet liquor in Gummi &c. Hæc omnes sunt rerum naturalium transmutationes: de quibus cum hactenus dictum satis sit, hic colophonem imponamus.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

LIBER OCTAVVS DE SEPARATIONIBVS RERVM Naturalium.

Chaos primum materia N mundi creatione prima Separatio a quatuor Elementis cœpit, cum prima Materia Mundi esset vnum Chaos. Ex Chao illo Deus condidit Maiorem Mundũ, in quatuor discretra Elemẽta sepa-

separatum, nempe in Ignem, Aerem, Aquam, Terram. Ignis pars erit calida: Aer, tantum frigida: Aqua humida: Terra denique pars tantū sicca Maioris mundi.

Vt vero instituti nostri in hoc octauo libro rationem cognoscatis breuissime: sciendum est, nos non proposuisse hic de Separatione Elementorum omnium naturalium rerum tractare: quandoquidem, de Arcanis illis in Archidoxis de Separationibus Elementorum plene perfecteque docuimus: sed hic tradimus de Separatione rerum Naturaliū, qua vnumquodlibet seorsim & separatim materialiter ac substantialiter separatur & segregatur, cum scilicet duo, tria, quatuor, &c. plurave in vnum corpus inuicem permixta sunt, & tamen non nisi vnica materia tangitur & videtur. Vbi hoc frequenter accidit, vt corporea eiusmodi materia a nemine cognosci aut expresso nomine designari possit, donec processus separationis instituatur. Tunc enim interdum ex vnica materia, duo, tria, quatuor, quinque vel plura prodeunt: sicut per quotidianam experientiam in Scientia Alchimica euidens fit. Exemplo vobis est *Electrum*, quod per se Metallum non est, sed tamen omnia Metalla in vno metallo & corpore recondit. Id si Alchimica industria Anatometur & separetur: omnia septem metalla, eaque pura & impermixta ex illo prodeunt, nempe *Aurum*, *Argentum*, *Cuprum*, *Stannum*, *Plumbum*, *Ferrum*, *Argentum viuum*, *&c.* *Separatio quarum hic traditur.* *Electrum quid.* *Metalla quot numero*

Vt autem quidnam Separatio sit, intelligatur: notandum est, ipsam nihil esse aliud, quam vnius ab altero segregationem, siue duo, tria, quatuor plurave permixta sint; segregationem inquam trium principiorum, vt Mercurii, sulphuris, salis, & extractionem puri ab impuro, seu puri & nobilis Spiritus ac Quintæ Essentiæ a crasso, & Elementali corpore: & præparationem duorum, trium, quatuor aut plurimi ex vno: aut dissolutionem & liberationem rerum colligatarum & vinctarum, quæ naturæ aduersæ sunt, & perpetuo sibi inuicem contrariantur, nullo fine, donec sese mutuo perimant & destruant. *Separatio quid.*

Iam vero Separationes variæ & multiplices sunt, nobis quidem non omnes cognitæ. Quæ nobis ex Elementalibus dissolubilibus naturalibus rebus exploratæ sunt: hoc loco [illegible]undum species constituentur & describentur. *Separationū quot species.*

Prima separatio, de qua loquimur, inchoari debet ab homine, quoniam is Microcosmus, minor mundus est, & ipsius caussa Macrocosmus, maior mundus, conditus est, vt scilicet illius Separator esset. Separatio autem Microcosmi a morte demum incipit. In morte enim hominis corpora duo a se inuicem separantur, Cœleste & Terrenum, hoc *1. Microcosmi.* *Corpus hominis post mortem duplex.*

est. Sacramentale & Elementale. Horum vnum in sublime euolat vt Aquila: alterum deorsum ad terram, vt plumbum labitur.

Corpus Elementale quale sit. *Corp. Sacramenti quale sit.* Elementale putrescit, & consumitur, fit putridum cadauer, quod in terram defossum, denuo non prodit aut apparet. Sacramentale autem, hoc est, Sydereum & cæleste, non putrescit, non sepelitur, locum nullum occupat. Hoc corpus hominibus apparet, & post mortem etiam conspicitur. Hinc *Spectra, visiones, & supernaturales apparitiones.* Hinc a priscis Magis *Ars Cabalistica*, exstructa est, de qua in libris Cabaliæ fusius tractatur. *Cabalistica vnde.*

Post hanc separationem factam, deinde per mortem hominis a se inuicem etiam separantur tres substantiæ, nimirum *corpus Anima, & Spiritus*, quolibet ad suum locum tendente, ad Arcam, ex qua originaliter prodiit, corpore scilicet ad terram, ad primam Elementorum materiam: Anima ad primam materiam Sacramentorum: Spiritu denique ad primam materiam aerei chai.

2 Macrocosmi. Quod iam de separatione Microcosmi dictum est: idem etiam intelligi debet de mundo maiore, quem Oceanus magnus in tres partes segregauit, ita vt vniuersus orbis, in tres secretus partes sit, in *Europam* scilicet *Asiam & Aphricam*: quæ separatio, præfiguratio quædam est trium principiorum, quod ipsa de qualibet terrena & Elementali re separari possint. Tria hæc principia sunt Mercurius, sulphur & sal: ex quibus tribus mundus conditus & compositus est. *Mundi tres partes.*

3. Metallorū Ab hoc sciendа etiam est separatio metallorum a suis montibus, hoc est, separatio metallorum & mineralium. Separatione in his instituta, ex vna materia multæ prodeunt, sicuti videtis ex mineralibus prodit: *metallum scoriam, vitrum, arenam, Pyritem, Marcasitam, Granatū, Cobaltum, Talcum, Cachinnam Zinetum. Bisemutum, Antimonium, Lithargyrium, sulphur, vitriolum, æruginem, Chrysocollam, cæruleum seu Lasulum, Auripigmentum, Arsenicum Realgar, Cinnabarim, Ferri argillam, Spathum, Gyphum, Tripolim Rubricam fabrilem, &c.* & his similia alia plura: velut & deinceps horum cuiuslibet *aquas, olea, resinas, calcem, siue cinerem, Mercurium, sulphur & sal, &c.*

4 Vegetabilium. Vegetabilia in separatione sui dant *Aquas, olea, succos, Resinas, Gummata Electuaria, pulueres, cineres Mercurium, sulphur & sal, &c.*

Animalia in separatione sua dāt *aquam, sanguinem, carnem, adipem ossa, cutem, corpus, crines Mercurium, sulphur, & sal, &c.*

Separatoris locum quæ faciant. Qui ergo eius modi rerum naturaliū omnium seperatorem se gloriatur, is longa experientia & rerum naturalium omniū perfecta cognitione opus habet. Præterea oportet ipsum ēt esse peritū & exercitatum Alchy-

Alchimiſtam, vt ſciat quid conflagrabile ſit, vel non ſit, quid fixum, quid volatile ſit, quid fluat vel non fluat, quid altero ponderoſius exſiſtat. Explorata etiam habere debet cuiuslibet rei naturalem colorem, odorem, aciditatem, auſteritatem, acorem, amarorem, dulcorem, gradum, complexionem, & qualitatem.

Noſſe inſuper etiam debet gradus ſeparationis, vt ſunt deſtillationis, Reſolutionis, putrefactionis, extractionis, calcinationis, Reuerberationis, Sublimationis, Reductionis, Coagulationis, puluериſationis, lauationis. Per deſtillationem ſeparatur aqua & oleum de omnibus rebus corporeis. Per Reſolutionem ſeparatur metalla a mineralibus, & metallum vnum ab altero, & ſal ab alijs, & pinguedo, & leue, a grauiori. Per putrefactionem ſeparatur pingue a macro, purum ab impuro, putridum a non puttido. Per extractionem ſeparatur purum ab impuro, & ſpiritus ac eſſentia Quinta a ſuo corpore, & margarita a craſſo. Per calcinationem ſeparatur Aquea humiditas, pinguedo, naturalis color, odor, & quicquid alias combuſtile eſt. Per Reuerberationem ſeparatur color, odor, flagrabile, omnis humiditas, aquoſitas, pinguedo, quicquid denique fluxile & in conſtans rei ineſt, &c. Per ſublimationem ſeparantur a ſe inuicem fixum & volatile, ſpirituale & corporale, purum ab impuro, ſulphur a ſale Mercurius a ſale &c. Per Reductionem ſeparatur fluxile a ſolido metallum a ſuo minerali, & metallum vnum ab altero, metallum a ſcoria, pingue a non pingui. Per coagulationem ſeparatur mador ab humido, aqua a terra. Per pulueriſationem ſeparantur a ſe inuicem puluis & arena, cinis & calx, minerale a vegetabili & animali. Et pulueres omnes, qui inæqualis ponderis ſunt ſeparantur. Iaculatione, velut palea de frumento. Per Lotionem ſeu Ablutionem ſeparantur cinis & arena, minerale a ſuo metallo, graue a leuiore, vegetabile & animale a patte minerali, ſulphur a Mercurio & ſale, ſal a Mercurio.

Separationis qui & quot gradus: & quid ſeparet Deſtillatio. Reſolutio. Putrefactio. Extractio. Calcinatio. Reuerberatio. Sublimatio. Reductio. Coagulatio. Pulueriſatio. Iaculatio.

Ceterum vt miſſa iam theorica, ipſam ſeparationis practicam aggrediamur, ac ad ſpeciem deſcendamus: notandum eſt, ſeparationem metallorum iure omnium primam eſſe. Ipſam ergo deinde tali rationem tradamus.

Metallorum ſeparatio multiplex.

De Separatione Metallorum à ſuis mineris.

Separatio metallorum a ſuis mineris, modis multis fieri poteſt, nempe Ebullitione ſeu excoctione, eliquatione per pulueres liquefacientes vt ſunt ſal Alcali, Lithargyrum, ſal fluxum, Fel vitri, ſcoria, ſal Gemmæ,

salpetiæ, &c. Inducuntur in fictile seu catinum in fornace liquentur. Sic nimirum metallum, ceu Regulus in fundum fictilis residebit: materia a. mineræ enatabit in sublime, & fiet scoria. Regulum hunc metallicum per Reuerberatorium in fornace vrgebis tam diu, donec metallum omne purum, & ab omni sua sorde & scoria liberatũ sit. Hoc modo metallũ probe digeritur, & ab omni sorde seu scoria (vt ita dicam) finatur seu expurgatur. Eiusmodi minera interdum, plus vno metallo continebit, veluti multoties accidit, vt cuprum & argentum, cuprum & aurum plũbum & argentum stannũ & argentum, &c. in vno minerali inueniantur cuius rei signũ est seu apparet si metallicus Regulus post reuerberatoriũ in capella debito modo & ratione resoluatur. In eo enim imperfecta metalla omnia separantur, vt sunt cuprum, ferrum, stannum, plumbum: & sic vna cum plumbo, cuius duplo plus quam Reguli esse in additamento debet, illa in fumum abeunt, solumque finum argentum aurumque in capella remanet. Idem similiter etiam deprehenditur, si metallicus Rex liquatur, & in glandes funditur. Ea namque fusione metalla permixta separantur dum quod optimum & grauissimum est in fundum semper decidat, leuiore contra supereminente &c.

1 per pulsatus liquefactiones.

Possunt etiã duo vel tria permixta metalla in acri fortique aqua separari vnumque ab alio extrahi, extendi, & resolui: si autem vtraque metalla vna resoluuntur, vnum eorum in ista Resolutione, velut arena aut calx, cum sale, vt conuenit, deliberari ac deprimi, & ita separari potest.

2 per aquas fortes &c.

Præterea metalla etiam per fluxionẽ separari queunt, hoc processu. Fac metalla fluant. Si facta fluxilia sunt, optime sublemati & purgati sulphuris pro qualibet libra metalli vnciam vnam inice. Ibi id comburetur & eadem opera alterum metallum, nempe leuissimum, in sublime trahet, grauius autem fundo relinquet. Hoc modo vna stent, vt refrigerẽtur. Ita in vno Regulo metalla duo inueniẽtur, nõ vt prius, mutuo permixta sed sibi opposita, & sulphure tanquam muro diremta, sicut oleum duas aquas ita intercludit, vt iungi & commisceri non possint: ita & sulphur metalla. Sulphur itaque Arcanum singulare insigni laude dignum est.

3 per Sulphur.

Sulphuris vis mira in separando.

Volatica & fugacia metalla, velut Aurum & argentum, si a mineris separanda, sunt quoniam nec in igne, nec in Aquis fortibus contineri & donari queunt, per Mercurium viuum Amalgamato, separari & extrahi debent. Mercurius a. viuus postea per gradum destillationis, a metallis, auri argenti ue calce abstrahendus & separandus est.

4. Per Mercurium viuum.

Hoc modo cetera etiam metalla, vt Aurum, Argentum, Cu-

prum

prum, Ferrum, Stannum, Plumbum, &c. velut & alia ex his parata, vt Electrum rubeum, Magnesia alba, aurichalcum, plumbum cinereum Laton æs Caldarium, pars cum parte, &c. & quæcunque huius generis transmutata metalla sunt, cum Mercurio viuo, in puluerisatione ab extraneis abstrahuntur & separantur. Ea enim Mercurii viui Natura & conditio est, vt cum metallis amalgametur, & totus vniatur, cum hoc tamen vel illo aut citius aut tardius, prout metallum eius naturæ plus minusve cognatum est.

Hoc in censu præcipuum est Aurum finum, deinde finum argẽtum, tertium plumbum, quartum stannum, quintum cuprum, postremum ferrum. Sic inter transmutata metalla primum est pars cum parte, deinde plumbum cinereum, præterea Laton, insuper æs caldarium, porro Rubeum, & nouissimum Album. Quanquam pro vna vice Mercurius plus vno metallo non assumat, cum quo amalgametur. Illud tamen Amalgama postea semper per corium hircinum aut pannum gossypinũ iniecta, vt decet, chorda, fortiter exprimendum est. Hoc enim pacto per corium aut pannum nihil præter solum Mercurium viuum transibit. Is quod attraxerat metallum, illud in corio aut panno remanet instar calcis, quod postea cum sale Alcali aut alio in corpus Metallicum eliquando reducere potes. Hoc autem ingenio Mercurius viuus ab vniuersis metallis multo expeditius & compendiosius, quam per gradum destillationis segregatur, &c. Hoc per Mercurium viuum processu a perito & industrio Alchimista metalla omnia post calcinationem suam in puluerisatione, a seinuicem extrahi ac separari possunt. Eodem modo, facili admodum labore stannum etiam ac plumbum a cupro aut vasis cupreis, a ferro & chalybe stanno obductis, citra omnem ignem & aquam per solam Mercurii viui Amalgama, vt diximus, separari potest. Nihilominus etiam fusum & foliatum aurum argentumve, velut & molitum tritumque quoduis metallum, penicillo aut calamo, pannis, membranis, papyro, corio, lignis, lapidibus aut aliis inscriptum illitumque per Mercurium viuum resolui potest, vt tamen postea Mercurius ab illis metallis separari iterum ac segregari queat.

Separatio autem metallorum in aqua forti, Aqua Regis, & similibus aliis corrosiuis fortibus, hac ratione fit. Sumatur metallum permixtum, & alii coniunctum, & in laminas tenuissimas aut granula minima redigatur. Indatur in vas separatorium, & ei affundatur Aquæ fortis cõmunis, quantũ satis est ſlẽt, & mutuo macerentur, donec metallum omne in pellucidam aquam resoluatur. Id si argentum est, & 3. Per corrosiuam aquam.

aurum in se continet, argentum vniuersum resoluetur in aquam, & aurum calcinabitur, & nigræ arenæ specie in fundo subsidebit. Ea ratione duo metalla, aurum & argentum separata erunt. Si autem argentum solum sine gradu destillationis per aquam fortem separare, & in fundū instar arenæ deorsum agere, ac a resolutione in calcinationem reducere voles: tunc in resolutionem illam lamellam cupream iniice, & argentum in aqua illico subsidebit, ac instar niuis fundum occupabit vitri, & lamellam cupream paulatim consumere incipiet.

Argenti & cupri separatio per Aquam fortem communem, hoc modo fit. Cuprum, quod argentum, aut argentum quod cuprum in se continet, prædicta ratione in tenuissimas laminas aut granula reducito, & in vas vitreum indito, ac Aquæ fortis communis quantum sufficit, addito. Hoc modo argentum calcinabitur, & fundum petet instar calcis candidæ: cuprum vero resoluetur, & in pellucidam aquam conuertetur. Hæc aqua si vna cum resoluto cupro per vitreum infundibulum ab argentea calce in vitrum peculiare abstrahatur, tunc resolutum cuprum in aqua cum communi aqua pluuia vel fluuiali, aut marina calida reuerberari ita poterit, vt instar arenæ fundum vitri occupet.

Separatio autem abditi auri a quolibet metallo, fit per Gradū Extractionis in Aqua Regis. Huiusmodi namque aqua metallum nullum, quam solum aurum finum resoluere aggreditur, &c.

Eadem Aqua Regis separat etiam aurum finum ab inauratis Clenodiis. Illa enim si his illinatur, aurum abstergit & distringit, &c.

6. Per gradū Reuerberationis. Præterea etiam cum cemento per gradum Reuerberationis metalla duo permixta a se inuicem separari possunt, maxime vero, si non in simili Fixationis gradu consistunt, vt ferrum & cuprum. Quod vero metallum Fixationis quam minimum habet, velut stannum & plumbum: id per gradum Reuerberationis in Cemento vniuersum consumitur. Quo a. Fixius est metallum, eo minus a cemento affici ac consumi potest.

Sciendum itaque, aurum finum omnium fixissimum & perfectissimum esse metallum, quod a nullo cemento consumi possit. Huic proximum est Argentum finum. Si vero aurum & argentum inuicem in vno corpore permiscentur, quod pars cum parte vocari solet, aut argentum in se aurum, aut aurum argentum continet: hæc inquam permixta si vnam in cementum data Reuerberentur, tunc aurum perpetuo integrum & inuiolatum manet, argentum autem per cementum consumitur, & *Pars cum parte quid sit.*

ex ii-

ex fino auro extrahitur, ita, vt seorsim fit cuprum ab argento ferroque aut stannum a cupro & ferro, aut plumbum a stanno, &c. & sic deinceps.

De Separatione Mineralium.

POstquam Metallorum a sua terra & materia, velut etiam metalli vnius ab alio separationem hactenus explicuimus, & qua fieri potuit, summa, attamen accurata breuitate secundum artem Alchimicam & Experientiam proposuimus: fas vtique ac necessarium erit, nos deinceps quoque de illis rebus tractare, ex quibus metalla crescunt & generantur, vt sunt tria principia, Mercurius, Sulphur & Sal, velut & mineralia alia, in quibus primum Ens Metallorum, hoc est, spiritus metallorum reperitur, velut euidens est in Marcasitis, Granatis, Cachimiis, Talco rubro, Lazutio, &c. & similibus, vt primum Ens Auri per gradum sublimationis inuenitur. Sic in Marcasita alba, albo Talco, Auripigmento, Arsenico, Lithargyrio, &c. Primum Ens Argenti inuenitur. In Cobalto, Zineto, &c. Primum Ens Ferrii, in Zineto, Vitriolo, Atramento, Viridi æris, &c. Primum Ens cupri: in Zineto, Bisemuto, etc. Primum Ens Stanni; in Antimonio, Minio, etc. Primum Ens Plumbi: in Cinnabari primum Ens Argenti viui reperitur.

De primo hoc Ente sciendum est, quod sit fugax Spiritus, in volatilitate adhuc consistens, velut infans in fœminæ matrice latet, qui interdum Liquori, interdum Alcool assimilatur.

Quisquis ergo primum Ens cuiuslibet corporis talis habere, et separare satagit: huic multa experientia & Spagyricæ scientiæ cognitione opus est.

Si enim in Alchimia non sedulo laborauit, nihil expediendo frustra omnia tentabit. Quo vero modo primum Ens a quibuslibet mineralibus corporibus separandum sit: in libris Archidox. satis explicatum est, nec hic cum tædio repeti debet. Quantum autem ad separationem Mineralium, notandum est, per gradum sublimationis huiusmodi multa separari, velut Fixum de non Fixo, spiritualia & volatilia corpora de Fixis, & sic consequenter secundum omnia membra, prout de metallis comprehensum est. Omnium enim mineralium vnus ac similis processus est per omnes gradus, sicut ars Spagyrica docet, &c.

De Separatione Vegetabilium.

SEparatio eorum, quæ ex terra crescunt, & combustibilia sunt, velut *fructus, herba, flores, folia, gramina, radices, ligna, &c.* multis quoque *Vegetabilia quo modo separentur.*

modis inſtituitur. Per Deſtillationem namque primum ab illis ſeparatur phlegma, poſtea Mercurius, poſt hunc oleum, præterea Regina inſuper ſulphur, denique Sal. Separationibus his omnibus ſecundum artem Spagyricam factis, inſignia & excellentia medicamenta multa prodeunt, cum intro tum extra corpori adhibenda.

Medic. reprehenſ.

Cum vero ignauia tantopere apud Medicos illos inualuerit, & opera omnis, omne ſtudium ad inſolentiam tantum conuertatur: non miror equidem, præparationes eiuſmodi paſſim negligi, & carbones tam vili pretio proſtare, quod ſi fabri eadem facilitate carbonibus in ſuis cudendis & tractandis metallis carere poſſent, qua carent illis Medici iſti in præparandis medicinis: Haud dubio carbonarii omnes ad extremam egeſtatem iam pridem redacti eſſent. Interim debito ſuo Elogio Medicos Spagyricos iure effero & exorno. Nec enim otio illi & deſidiæ dati, ſuperbo habitu incedunt, holoſerico induti, aut digitis annulos oſtentantes, aut argenteos pugiones ex lumbis defigentes, aut nitidas Chirothecas manibus vertentes, ſed laboribus ſuis ſedulo vacantes, & noctes atque dies integras inter igneas fornaces deſudantes. Hi non animi cauſſa exſpatiando tempus fallunt: Sed oblectationem ſuam in Laboratorio captant. Veſtib. induuntur coriaceis, aut ſcorteis, præcinctorium appendentes, quo manus tergant. Digitos ſuos immittunt in carbones, in lutum & ſtercus, non in annulos aureos. Inſtar fabrorū & carbonariorū fuliginoſi, & ſordidi ſunt, nec vultu nitido ſuperbiunt. Apud ægros loquaces non ſunt, nec ſua medicamēta alte deprædicant: cū perſpectū habeant, ipſum opus artificē nō artificē opus laudare debere, verborumq; elegantiū ægrotū minime ſanare poſſe. Vanitatib. ergo his omnib. neglectis, gaudent circa ignē occupari, ac gradus ſcientiæ Alchimiæ addiſcere. Huius claſſis ſunt, *Deſtillatio, Reſolutio, putrefactio, Extractio, Calcinatio, Reuerberatio, Sublimatio, Fixatio, Separatio, Reductio, Coagulatio, Tinctura* & ſimilia.

Spagyricorū laus, & quibus differant a ceteris Medicis.

Alchimiæ quot gradus.

Ceterum quomodo hæ ſeparationes omnes ſecundum Spagyricam & Alchimicam artem ope diſtinctorum graduum fiant: antea in genere dictum eſt. Itaque denuo idem hic repeti, vanum eſt. Vt vero ad Species nonnihil pergamus, & practicam iſtam breuiſſime explicemus: ſciendum eſt, non vno eodemque proceſſu, *Aquam, Spiritum, Liquorem, Oleitatem, &c.* ex herbis, floribus, ſeminibus, folijs, radicibus, arboribus, fructibus, lignis, per gradum diſtillationis ſeparari poſſe.

Alium enim proceſſum requirunt herbæ, alium flores, alium ſemina, alium folia, alium radices, alium arbores, locuſtæ & caules, a-

lura

alium fructus, alium ligna, &c. Et in hoc destillationis gradu discreti quoque quatuor gradus Ignis considerandi veniunt. Primus gradus Ignis in destillatione est Balneum Mariæ. *Ignis in destillando gradus 4.* Hæc est destillatio facta in aqua. Alter gradus Ignis est destillatio facta in cinere. *Tertius*, in arena. *Quartus*, in libero Igne, sicut etiam per Aquam fortem & alias violentas aquas destillatio fieri solet. Sub primum ignis gradum spectant Herbæ, flores, semina, & similia. *Quæ resque ignis gradu destillentur.* Sub secundum folia, fructus, &c. Sub tertium radices, rami & locustæ arborum, &c. Sub quartum ligna, & quæ his similia sunt. Horum tamen quodlibet minutim incidendum aut contundendum est, priusquam in destillatorium indatur. Et hæc de destillatione Aquarum, & vegetabilium substantiarum dicta sint. *Aquæ.* Quãtum autem ad separationem & destillationem oleorum attinet, *Olea.* processus idem tenendus est cum eo, de quo in separatione Aquarum iam diximus, nisi quod ex parte per Descensum illa destillanda sint. Nec enim aquarum instar in Destillatorio sursum ascendere possunt. Itaque processus eorum hoc casu mutandus est. Ceterum Liquores non vt aquæ & olea in destillatione separantur, sed sub prælo a corporeis suis substantiis exprimuntur. Et hic sciendum est, nonnulla quoque olea, eodem modo, quo Liquores, per prælum a suis corporeis substantiis exprimi & separari hac de caussa, quia plane nullam vstionem aut Ignis calorem ferre possunt, sed ingratum ex illo odorem contrahunt. Huius census est oleum Amygdalarum, Nucum, durorum ouorum & similium. Notandum etiam hoc est, quod omnia olea, si secundum Spagyricam & Alchimicam artem præparentur seu coagulentur, vernicẽ, Electuarium, Gummi aut resinam quandam fundant, quæ sulphur quoque vocari possunt, quod si species, quæ in Destillatorio relinquuntur, calcinentur, et in cinerem redigantur, sola ac simplici aqua calida Alcali ab ipsis extrahi et separari potest. Cinis, qui relinquitur, vocatur terra mortua, nec ex illa quidquam amplius educi aut separari potest.

De Separatione Animalium.

Separationem animalium, Anatomiam præcurrere necesse est, vt seorsim sit sanguis, seorsim caro, seorsim ossa, seorsim cutis, seorsim intestina, seorsim tendines, etc. post, quodlibet horum per se spagyrica arte separandum est. Itaque hoc loco Separationes præcipue quatuor sunt. *Separat. animalium 4. modis seu gradus.* Prima aquosam et phlegmaticam humiditatem à sanguine elicit. Sanguine namque hoc modo, secundum processum in libro de conseruationibus traditum, separato, Mumia nobilissima prodit, et specifi- *Mumia &c.*

cum tam præstans, vt quodlibet recens vulnus, viginti quatuor horarum spatio, per vnicam ligaturam sanari & consolidari possit, &c.

Balsamus, &c. *Altera* Separatio est pinguedinis a carne. Ea enim a carne humana separata, præstantissimus fit Balsamus, sedans dolores podagræ, contracturæ, & similes alios, si membra affecta illo calide inungantur. Prodest idem etiam tendinibus manuum pedumue conuulsis, si quotidie inungantur. Sanat etiam scabiem, & omnes species Lepræ. Adeoque hoc specificum chirurgicum summum est, in omnibus casibus & vulneribus apprime commodum, &c.

Tertia separatio est aqueæ & phlegmaticæ humiditatis vna cum pinguedine extractæ ex ossibus. Duo namque hæc si arte Spagyrica per gradum Destillationis ab ossibus humanis separentur: porro vero ossa per gradum Calcinationis in candidissimum cinerem redigantur seu exurantur: Et denique tria hæc iterum debita ratione vniantur, ita vt butyrum referant: Arcanum id ac specificum admirandum erit, quo quamlibet ossis fracturam citra dolorem tribus saltem deligationibus curare integre possis, modo fracturam ipsam ad præscriptum scientiæ chirurgicæ tractes componasque, & specificum tandem forma Emplastri imponas, &c. Idem etiam vulnera cranii, & quamcunque aliam ossium contusionem expeditissime perfanat.

Quarta & vltima Separatio est Resinarum & Gummatum a cute, intestinis, & tendinibus. Resina namque hæc per gradum extractionis Spagyrica arte ex illis extracta ac separata, & ad Solis radios per se coagulata, viscum nitidum & pellucidum euadit. Visco hoc, præscripto modo ex corpore humano præparato, extracto & separato, Arcanum ac Specificum stypticum præstantissimum prodit, quo vulnus aut vlcus expedite conglutinari, ac labra eius adduci cogique possunt, (non secus ac duæ tabulæ visco immisso agglutinantur) modo resoluti illius duas tresue guttas vulneri iniicias. Hoc etiam arcanum singulare est pro Ambustis, pro vnguium lapsu aut scabritie, si penna illinatur. Ita enim caro nuda cuticula inducetur.

Multæ hic quidem aliæ quoque separationes horum, vel illorum recenseri possent. Quarum tamen cum mentionem in locis aliis fecerimus: illas otiose hic repeti, frustraneum foret.

Hic

Hic illas saltem necesse est describi, quarum alibi mentionem non fecimus.

Denique vero in fine rerum terrenarum omnium fiet vltima separatio, in tertia generatione, die illa magna, qua filius Dei in Maiestate & gloria sua venturus est, cui præferentur non gladii, vincula, Diademata, Sceptra, &c. & thesauri seu clenodia regia alia, qualibus principes, Reges, Cæsares, &c. sese pompose inferunt: Sed crux eius & carona spinea, & claui per manus ac pedes traiecti, & hasta, qua latus eius pertossum est, & arundo ac spongia, quibus potum ei porrexerunt, & virgæ, quibus percussus & cæsus est. Hunc nulla equitum turma tympanis late clangentibus comitabitur: Sed quatuor tubæ ab Angelis versus quatuor mundi partes inflabuntur, sonitu suo fremebundo omnes in viuis adhuc existentes, vno momento occisuræ, & hos iterum vna cum defunctis sepultis confestim resuscitaturæ.

Separatio vltima, est Iudicium extremum.

Iudicii extrem: quare tio futura sit.

Audietur enim vox, *Surgite mortui, & venite ad iudicium.* Ad hoc duodecim Apostoli considebunt, sellis ex nubibus paratis, & duodecim Israelis familias iudicabunt. Eo loco Sancti Angeli malos a bonis, maledictos a benedictis, hœdos ab ouibus separabunt. Ibi maledicti instar lapidum & plumbi deorsum præcipitabuntur: benedicti autem velut Aquilæ sursum volabunt. Ibi a tribunali Dei adstantes in læua parte egredietur talis vox: *Abite maledicti in ignem æternum, quod Sathanæ ac Diabolis ab æterno paratum est. Nam esuriui, & vos me non cibastis, sitiui, & potum mihi non porrexistis. Æger fui, & captiuus, & nudus, & vos me non visitastis, non liberastis, non vestiuistis, denique nulla erga me misericordia tacti estis. Ideo nec hic vllam misericordiam expectemini.* Econtra ad stantes in dextra parte sic loquetur: *Venite benedicti & electi in regnum mei patris, quod vobis & omnibus angelis ab initio paratum est. Esuriui enim & dedistis mihi manducare, sitiui & dedistis mihi bibere. Hospes eram, & collegistis me. Nudus eram, & operuistis me, infirmus eram, & visitastis me: in carcere eram, & venistis ad me. Ideo & vos iam in domum patris mei recipiam, in qua multa sanctorum habitationes sunt. Miserati me estis: ideo & ego vos miserabor.*

Matth. cap. 25.

His omnibus completis & exactis, res Elementares vniuersæ ad primam materiam Elementorum redibunt, & in æternum torquebuntur, nec vnquam consumentur, &c. Econtra sacramentales creaturæ oẽs

redibunt ad primam materiam sacramentorum, hoc est, clarificabuntur, & in æterno gaudio Deum creatorem suum glorificabunt & venerabuntur, a mundo ad mundum, ab æterno ad æternum. Amen.

FINIS. LIBRI OCTAVI.

LIBER NONVS DE SIGNATVRA RERVM NATVRALIVM.

Signata & signatores triplices.

Hoc libro de signatura rerum Philosophaturis nobis ante omnia conuenit, vt a quonam signata sint, quisue signator exsistat & quot signata numerentur, prius expediamus. Sciendum ergo est signata esse triplicia. Signata prima Homo signat. Secunda Archeus. Tertia, Astra Supernatu alium. Itaque tres hoc modo signatores exsistunt: Homo, Archeus, Astra. Insuper notandum est, signa ab hominibus signata perfectam secum cognitionem, & iudicium absconditarum rerum afferre, earumque virium & facultatum abditarum notitiam impertire.

Astrorum signa dant prophetias, præsagia, &c. rerumque supernaturales vires indicant, et vera iudicia ac indicia promunt in Geomantia, Chiromantia, Physionomia, Hydromantia, Pyromantia, Necromantia, Astromonia, Berilistica, &c. et aliis scientiis Astralibus:

Vt autem signa omnia quam rectissime et breuissime explicemus: ante omnia opus est, vt signa illa, quorum Homo ipse signator est proponamus. Illis intellectis cetera quoque tam naturalia quam supernaturalia rectius assequemini. Notum itaque est Iudæos signum flauum in pallio seu tunica circumferre. Hoc quid aliud est, quam id signũ, ex quo quilibet obuius ipsum Iudæum esse intelligat. Sic Lictor ex variegata tunica vel manica internoscitur. Sic magistratus quiuis suos ministros coloribus ac insignibus suis ornat.

Mechanicus opus suum peculiari signo designat, vt quilibet, quisnam opus fecerit, intelligat. Quo fine tabellarius sui domini aut ciuitatis insigne in pallio gestat, nisi vt ex illo pateat, quod nuncius sit, quod huic vel illi seruiat, quod hinc vel illinc emigret, & sic transitum tutum impetret, &c.

Sic mi-

Sic miles tesseram vel simbolum nigrum, candidum, flauum, viride, cœruleum aut rubrum gestat, vt ab hoste discerni possit. Ex eo dignosci potest, hunc esse Cæsarianum, illum Regum, hunc Italum, hunc Gallum, &c. Hæc signa sunt, quæ ad ordinem et officium spectant, quorum multa adhuc enumerari possent. Sed tamen, quoniam, alia signa, naturalium & supernaturalium rerum describenda nobis proposuimus, libellum hunc alienis signis minime infarciemus.

Vt ergo Signata illa, quæ homo signat, quæque non tantum ad ordinem, officium aut nomen, sed etiam ad discrimen, notitiam, ætatem, dignitatem, gradum, &c. cognoscendum deducunt: deinceps sciendum est, de moneta, quod quælibet peculiarem suam probationem ac signum babeat, ex quo noscatur, quanti valoris sit, cuius domini sit, quo loco vsitata & accepta sit. Hinc a Germanis prouerbium iactatur: Numus nullibi gratior, quam vbi cusus est.

Idem intelligendum etiam de signatis visitatis, quæ a iuratis & ad id constitutis prægressa debita inspectione signantur: cuius rei documento sunt panni, insignibus peculiaribus notati, ex quibus sciri potest, eos in examine bonos ac probos inuentos esse. Cur sigillum appenditur literis, nisi vt vis quædam sit, quam violare nulli liceat? Sigillum enim est confirmatio literarum, vnde illæ apud omnes homines ac iudicia ratæ habentur. Sine Sigillo Apocha mortua, irrita & inanis est.

Eodem modo paucis quoque literis, nominibus seu verbis res multæ designantur, vt libri, qui vno tantum extra verbo inscripti, quid intus contineant, illico produnt.

Eadem conditio etiam est vitrorum, & pyxidum in officinis medicinalibus, quæ omnes peculiaribus nominibus seu chartis appensis dilce nuntur. Id nisi fieret, ecquisnam tot tamque inter se diuersas Aquas, Liquores, Syrupos, olea, pulueres, semina, vnguenta, &c. denique ipsa simplicia omnia discernere posset. Eodem modo & Alchumista in Laboratorio suo, omnes Aquas, Liquores, Spiritus, Olea, phlegmata, Crocos, Alcali, pulueres, denique omnes Species singulatim suis nominibus & chartis notat, vt ex illis, si opus sit, quod velit eligere possit. Sine quo præsidio impossibile est, singulorum propriam memoriam habere, &c.

Sic etiam per numerum conclauia omnia, & ædificia hominum signari possunt, vt ætas cuiuslibet ex primo illico ascripti numeri aspectu sciri possit.

Hæc & alia ſignata proponere vobis volui, vt his comprehenſis, à vobis in ceteris eo dexterius intelligar, adeoque quorumlibet ſignificatio planior & euidentior fiat.

De Monſtroſis ſignis hominum.

Monſtroſa ſigna varia ſunt

MVlti homines mõſtroſis ſignis deformes in lucẽ eduntur. Sic alius digito vno abundat, alter vno deficit; idque vel in manibus, vel pedibus. Nonnullis digiti omnes in vtero matris connaſcuntur. Alius diſtortum pedem, brachium, collum, &c. ſecum ex vtero fert: alius luxatum dorſum ſeu gibbum. Sic etiam naſcuntur Hermaphroditæ, Androgyni, homines ſcilicet, vtroque pudendo, tam virili quam fœmineo dotati, aut etiam vtroque priuati. Monſtroſorum huiuſmodi ſignorum multa tam in maſculis quam in fœmellis notaui, quæ vniuerſa pro monſtroſis ſignis arcanorum malorum Aſcendentium habenda ſunt. Vnde etiam prouerbium id inualuit: Quo diſtortior, eo nequior: Clauda membra, clauda opera. Ea enim ſigna vitiorum ſunt, raro aliquid boni notantia.

Monſtroſa ſigna quid indicent.

Vt ſuos filios infamibus ſignis carnifex notat: ita & mali Aſcendentes, ſuos fœtus ſupernaturalibus malitioſis notis inurunt, vt eo dexterius caueantur, exemplo facinoroſorum hominum, qui ſtigmata vel in fronte, vel malis, aut auribus, digitis, manibus, oculis, linguis, &c. præciſis oſtentant.

Quodlibet horum infamium ſignorum peculiare vitium deſignat. Sic ſtigma in faciem mulieris, &c. inuſtum, aut aurium detruncatio plerunque furtum indicat. Digitorum detruncatio improbos aleatores: manus abſciſſio, violatores pacis: duorum digitorum amiſſio periuros: oculi eliſio acuta & ſubtilia facinora tractantes: linguæ præciſio, blaſphemos, calumniatores, &c. deſignat. Sic etiam Mamaluccos, (quos vocant) ſeu Chriſtianæ religionis abnegatores ex cruce plantis pedum inuſta dignoſcere poteſtis, quod ſcilicet Chriſtum Redemtorem ſuum abnegauerint.

Monſtroſa ſigna a prægnantis imaginatione.

Sed, vt his miſſis ad malignorũ Aſcendentiũ monſtroſa ſigna reuertamur ſciendum eſt, non omnia monſtroſa ſigna ex ſolo Aſcendente oriri, ſed frequenter etiam ex Aſtris humani animi, quæ iugiter ac omnibus momentis, cum Phantaſia, Æſtimatione ſeu Imaginatione aſcendunt deſcenduntque, non aliter, ac in Firmamento ſuperiore. Hinc vel ex metu vel terrore prægnantium multa monſtra, aut liberi monſtroſis notis in vtero ſignati naſcuntur. Horum cauſſa pri-

sa primaria est timor, terror, appetitus, a quibus Imaginatio fulcitatur. Prægnans si imaginari incipit, tunc cœlum ipsius motu suo circumfertur, non secus ac Firmamentum superius, singulis momentis Ascendentibus vel surgentibus, vel decumbentibus. Nam ad exemplum Firmamenti maioris Astra Microcosmi quoque per Imaginationem mouentur, donec insultus quidam fiat, quo Astra Imaginationis Influentiam & Impressionem prægnanti conferant, non secus ac si quis sigillum imprimat, aut monetam effigiet. Vnde hæc signa & notæ geniales, inferiorum Astrorum Impressiones vocantur, de quibus multi multa philosophati, & ex illis homines solide diiudicare conati sunt, quod tamen fieri minime potest. Adhærent tamen illa, & imprimuntur fœtibus, prout Astra matris vel frequentia vel violenta in fœtus incumbunt, aut matris desiderio non satis fit. Nam si mater hunc vel illum cibum desideret, & eo potiri nequeat: Astra autem velut in seipsis suffocentur, & occidant: desiderium id fœtum per omnem vitam comitatur, vt illud nunquam satiare commode possit. Eadem etiam aliorum ratio est: de quibus tamen hic prolixius non disquiremus.

De Astralibus signis Physionomiæ in homine.

Signa Physionomiæ ex Astris superioribus suum ortum consequuntur. Scientia hæc Physionomiæ a maioribus nostris & comprimis ab Ethnicis, Tartaris, Turcis &c. aliisque populis, apud quos homines ad seruitia vendi moris est, summō loco habita fuit, & nec apud Christianos penitus exstincta est. Cum ipsa tamen multi quoque errores vna irrepserunt, hactenus a nemine animaduersi, dum quilibet bardus & rudis indiscrete de quolibet iudicandi licentiam sibi sumsit. Vbi admiratione dignum est, errores illos, ex operibus, factis, viribusque hominum nunquam animaduersos esse. *Physionomiæ origo.*

Quod si quis hoc loco contra nos argumentetur, dicens, Signa Physionomiæ ab Astris esse, Astra autem neminem cogendi, compellendi & incitandi potestatem habere: is quidem male non loquitur: sed tamen discrimen aliquod in eo est comprimis notandum, quod alium Astra cogant, alium non cogant. Hic iam sciendum est, quisnam Astra regere ac coercere possit, aut quis ab Astris gubernetur. Itaq; pro hoc notandum est, virū sapientem dominari Astris posse, nec vero illis subiectū esse. Astra sapienti subdita sunt, & ei obsecundare coguntur, non ipse Astris. Animalem autem hominem Astra cogunt, com- *Astra cur alios cogant, alios non.*

pellunt, coërcent, vt quo ducunt, sequatur, non secus ac fur patibulum, latro rotam, piscator pisces, auceps aues, venator feras sectatur. Hic quid aliud in caussa est, quàm quòd homo eiusmodi nec seipsum, nec suas vires aut nouit aut impendit, nec cogitat, se minorem mundum esse, ac Firmamentum vniuersum cum suis viribus intra se conditum habere? Qua de caussa animalis & insipidus homo vocatur, fœdæque seruituris ac terrenorum omnium mancipium, cum tamen a Deo in Paradiso priuilegium acceperit, vt ceteris creaturis vniuersis imperaret & dominaretur, nec eis obediret. Ideo omnium quoque nouissime ipsum creauit, ceteris vniuersis iam ante ipsum conditis. Hoc ius postea per lapsum homo perdidit. Ipsa tamen sapientia hominis seruilis minime facta est, nec libertatem suam ille manumisit. Vnde opus est, Astra ipsum sequi, eique obedire, non ipsum Astris. Et licet is quidem filius Saturni Saturnusq; ipsius Ascendens sit: potest tamen seipsum illi subducere, & ita eum vincere, vt soboles Solis fiat, adeoque sese alii planetæ subiiciat, ac se eius filium faciat. Et idem fere hic euenit, quod fossori, qui fodinarum domino aliquandiu suam operam elocauit, & cum vitæ periculo prouinciam suam recte administrauit, tandem vero hoc discursu rationem secum init: Ecquid tandem futurum de te sit, si vitam omnem sub terram transigas, & continuis laboribus vrgendis insuper etiam corpus ac vitam ipsam in discrimen voces? Dimissione a meo Domino impetrata, herum alium sectabor, vbi mihi vita suauis fluat, vbi cibi potusque copia affluat, vbi vestes niteant, vbi nihil operæ, multum mercedis detur, vbi ab incumbente monte nihil oppressionis impendeat, &c. Hoc ille quidem medio seipsum dominum constituere potest, cum alias per omnem vitam seruus & mercenarius mansurus fuisset, duris laboribus & victu tenui tabescens, &c.

Homo dominus omnium creaturarum.

Homo Astris sese subducere & submittere potest.

Porro sicut iam percepistis, hominem sapientem Astris imperare, & maligno planetæ sese subducere, ac alii meliori subiicere, ex seruitute ad libertatem penetrare, adeoque ex mali planetæ carcere sese eruere posse: ita animalis quoque homo, qui filius Solis, Iouis, Veneris aut Mercurii est, benigno sese planetæ subducere & Saturno Martiue subiicere potest. Huic similis est ille, qui ex religiosorum collegio aufugiens, & vitæ mollis impatiens miles fit, aut alias homo nauci, cui postea in dolore & ærumnis omnis vita ducenda est. Talis etiam est vir locuples, qui leuitate impulsus, bona sua iniq; dilapidat & consumit, aleis, comessation b. scortationib. &c. quib. inhiat iamdiu, donec vniuersis absorptis, tãdem egeat, & cũ infami egestate misere cõflictatus merito

merito risui & contemtui omnibus fiat, vt etiam a pueris in plateis audiendum sit: Ecce, homo nauci & nihili, qui cum dominus esse posset, dominio fastidito, maluit esse seruus, mendicus, seruorum mancipium, cum ad dominium denuo ne aspirare quidem liceat. Et huc malignum Astrum seu ascendens ipsum adegit. Nisi fatuus & improbus fuisset, Astris tam certum in se dominium non reliquisset, sed illis omnino reluctatus fuisset. Et quamuis per se ipsum quidem resistere Astris minime sciuisset: potuisset tamen animum ad aliorum exempla intendere, sic apud se cogitans: Ecce, quam opulentus iste vir fuit: sed friuolis & pudendis negotiis, in meram se paupertatem coniecit. Item, iste vel iste splendide vixit, & citra labores corporis insignes cum tantum cibum, tum mercedem amplam adeptus, cōmoditatis eas ferre amplius non potuit. Iam parce & sordide viuendum, & vini loco potanda aqua est, interim laboribus indies cumulatis, mercede vero imminuta. Einsmodi sortis homo quoties quæso secum ita sermones confert: Ecquid feci? quo me præcipitem dedi, rem collectam partamque tam turpiter prodigendo? Quam quis restituet? Si, quod periit, recepero: longe alia viuendi ratio instituetur, adeoque meo damno sapere discam, & male facta consilio saniore recompensabo. Sed scire conuenit, neminem damno proprio sapere. Stultum enim ac animale est, damno suo proprio sapere. Qui sapiens est, ab alieno exemplo sapit, non suomet. Qui enim suum prodegit semel, is prodiget etiam denuo. Qui semel perit, perit etiam denuo. Qui semel aleam iecit, iacit eandem & denuo. Qui semel furatus, patibulum effugit, furari conatur etiam secundo. Sic enim is apud se cogitat: Semel atque iterum successit molimen. Cur non & tertio quartoue, &c. succedat? Si Deus semel, quod perierat, restituit, restituet etiam secundo, tertio, &c. Si in miseria prima desertus non fui: non ero vtique etiam in secunda aut tertia, &c. Hæc omnia facit homo animalis, Astrorum seruus & mancipium, qui ab astris ceu arundo in vndis quoquo versum agitur & impellitur. Hæc etiam caussa est, cur in miseria vita ipsi exigenda, adeoque in infamia moriendum sit. Quis ergo fœdam illam seruitutem sustineat, & se ex tam squalido carcere non extricet? Nam sua propria sapientia accedente sui Astri ope quiuis sese inde eripere & liberare potest. Rem sic expendito. Auceps sua prudentia fretus, & Astri sui ope Astrum aliud vincens, vt aues ipse sectetur, opus non habet, sed hæ sequentur ipsum, etiam natura ipsarum reluctante ad loca insueta conuolaturæ. Sic piscatori suæ sapientiæ, a Deo datæ, vacanti, pisces vltro adnatant, etiam vt manibus capiantur. Venator, sapientiam suam impendens, astro suo feras adeo cogit, vt non ipsas sectari opus ha-

Sapis nemo damno proprio, sed alieno sapiens.

bear, sed ipsæ sectentur illum, etiam nullo Naturæ dictu ac impulsu. Et sic etiam de ceteris creaturis viuentibus, &c.

Astra sunt duplicia.

Pro horum ergo captu sciendum est, Astra esse duplicia. Terrena nempe & cœlestia: illa stultitiæ, hæc sapientiæ. Et velut mundi duo sunt, maior & minor, minoremque maior regit: sic & astrum Microcosmi Astrum cœleste guberrat & vincit. Nec enim eo consilio Deus Planetas & cetera cœli Astra creauit, vt ipsa homini dominentur, sed vt eadem, ceu creaturæ reliquæ ipsi pareant ac seruiant. Et licet Astra quidem superiora inclinationem dent, hominemque velut, & cetera terrena corpora signis naturalibus pro generationis modo signent: ea tamen potestas aut dominum nullum est, sed prædestinatū tantum mandatum ac officium, quo nihil occultum & absconditum maneat, sed per exteriora signa vis & potestas interior prodatur.

Astrorum hominibus [illegible] non imperare.

Signata sunt duplicia.

Ceterum, vt ad propositum nostrum de Physionomicis signis hominum reuertamur, sciendum est, ea duplicia esse, externa quidem specie similia, sed tamen viribus & effectu dissimilia. Alia sunt ex supernis astris cœli. alia ex infernis astris Microcosmi. Quicquid astrum superius signat secundum generationem vsque ad ætatem mediam: id signatum est prædestinatum, peculiaribus viribus minime carens. Testatur enim de Natura & conditione hominis. Quicquid autem inferius Astrum Microcosmi a Generatione signat, ortum suum habet a patre & matre, quoties scil. mater Imaginatione sua, aut Appetitu, timoreue aut terrore per contactum, fœtum suum in corpore signis supernaturalibus, quæ notæ maternæ seu vterinæ vocantur, affecit, de quibus cum antea nobis dictum sit, iam iterationis labori merito supersedemus, cum nostri instituti sit saltem de signatis physionomicis tradere, vbi prædestinata saltem signata astri superioris proponemus, sub quibus intelligimus signata hominum illa, quæ neque pater neque mater eadem similitudine in corpore suo gestarunt. Huius classis sunt, nigri, cæsii, parui, magniue oculi, longus, curuus & acut⁹ nasus, foueæ in malis, maxilla surrecta, simus aut latus nasus, graciles vel vastæ aures, ꝓmissum collū, oblonga facies, patens ac deductum os, crassi, subtiles, multi seu densi, rari, nigri, flaui, rubri capilli, &c. Horum signorum si vnum plura ue in homine apparent, ea suis indiciis minime carere sciendum est. Opus tamen est, vt secundum scientiam Physionomicam ea consideres, & certam artis signatæ peritiam habeas, qua per externa signa internum hominem cognoscere possis.

Signata physionomica quæ sint.

Oculi Nigri quid notent.

Et vt ad nostri instituti Practicam descendamus, & nonnulla horum signa, velut & significationem eorum ex parte recenseamus: sciendum

dum eſt, Nigros oculos præter conſtitutionem ſanam, plerunque etiam indicare conſtãtem animum, minime ambiguum, haud meticuloſum, ſed vegetum & cordatum, veracem, & virtutis amantem.

Cæſii quid.

Cæſii oculi indices ſunt hominis doloſi, ambigui, conſtantis. Imbecilli oculi notant bona conſilia, arguras & profundas deliberationes, &c. *Luſci qd.* Luſci, qui ſurſum, deorſum, & ad vtrumque latus verſatiles ſunt, notant hominem falſum, callidum, decipi neſcientem, infidum, laborum fugientem, otii ſtudioſum, victum quærentem deſidia, alea, fœnore, ſcortatione, rapinis, &c.

Parui & profundi q. d.

Oculi parui & profundiores, viſum imbecillum & debilẽ, frequenter autem in ſenio futuram cœcitatem indicãt, velut & fortes homines, bellicoſos, impauidos, doloſos & agiles, factioſos, patientes fortunæ, quorum tamen vitæ exitus plerunque tragicus eſt, &c. notant.

Magni quid.

Magni notant auarum, voracẽ, maxime ſi extra caput promineãt.

Nictantes quid.

Oculi aſſidue nictantes, indicant viſum debilem, & hominem timidum & ſollicitum oculi, qui velocius huc illuc mouẽtur ad aſpectum hominum, indicant coramatorium, prudens, & expeditæ inuentionis. *Mobiles quid*

Deiecti quid.

Oculi aſſidue deiecti indicant hominẽ verecũdum & modeſtum.

Rubei.

Oculi rubei hominem audacem, fortem, &c.

Lucidi.

Lucentes oculi, nec facile mobiles, indicant Heroem, magnanimum, fortem, alacrem, hoſtibus ſuis formidoloſum, &c.

Aures magnæ quid.

Aures magnæ indicant probum auditum, bonam memoriam, attentionem, diligentiam, ſanum cerebrum & caput, &c.

Depreſſæ.

Aures depreſſæ mali augurii ſunt. Indicant enim plerunq; hominem malitioſum, fraudulentum, iniquum, & malum auditum, malã memoriam, hominem impauidum, & facile ſeſe periculis exponentem.

Naſus longus quid.

Naſus longus, & deorſum incuruatus boni ſigni eſt. Notat hominem ſtrenuum, prudentem, occultum, immitem, & tamen iuſtum, &c.

Simus qd.

Naſus ſimus indicat hominem malignum, falſum, libidinoſum, mendacem, inconſtantem, &c.

Acutus quid.

Naſus acutus, hominem verſipellem, illuſorem, &c.

Promiſſus quid.

Naſus promiſſus, hominem tardum in omnibus negotiis, &c. odoratu tamen inſignem, &c.

Buccæ foueis excauatæ quid

Buccæ, foueis excauatæ, loquacẽ, contemtorẽ, contentioſum, &c.

Mentum oblongum quid.

Mentum oblongum cum facie longa, hominem iracũdum, ad labores tardum, &c.

Mentum fiſſum quid.

Mentum fiſſum, hominem fidelẽ, officioſum, abditi & diuerſi ſermonis, iam hoc loquentem, & aliud tamen intelligentem, iracundum, iræ pœnitentem, ingenioſum, & inuentioſum.

Os magnũ & paruũ. Os magnum amplumq; hominem voracem, insipidum, fatuum, impudentem intrepidum, &c. Os paruum, contrarium indicat.

Labra attracta qd. Labra attracta, vbi superius inferiore maius est, hominem iracundum, bellicosum, animosum, plerunque tamen crassorum & impudicorum morum, instar porci, &c.

Labra inferne magna quid. Labra interne magna, crassum, stultum, & bardum, &c.

Pilis cur nihil arte designent. De crinibus vel capitis vel barbæ iudicia non admodum certa fiunt, quoniam vsus docet, eos miro modo variari posse, vt vel nigri, vel flaui, vel rubri, vel candidi & cani, vel crispi erumpant. Sic redduntur etiam molles vel duri, prout quisque eos desiderarit. Et hinc factum est, vt multi, Physionomicæ scientiæ alias satis gnari, fallerentur turpiter, dum de crinibus iudicium temere facerent, astris imputantes, quæ ipsis potius hominibus ascribenda fuerant. Negari tamen minime potest, capillos firmiter in capite defixos, & capitis & totius corporis bonam valetudinem indicare. Hæc etiam caussa est, cur equorum emtores caudam illorum vellant, vt hoc modo de sanitate eorum iudicare possint. Sic porci probantur ex setis, pisces ex pinnis & squamis, auis ex pennis, &c.

Collum procerius quid. Collum si æquo procerius sit, & naturæ limites transcẽdat, notat hominem sollicitum, prudentem, attentum, &c.

Lati humeri quid. Lati humeri & dorsum, hominem robustum ad portandum & emouendum, &c.

Brachia lacertosa quid. Brachia lacertosa, hominem validum & robustum in verberando, tundendo, iactando, &c.

Manus duræ quid. Corpus, &c. Manus duræ, hominem laboriosum & mercenarium, &c. contra vero molles.

Corpus breue, & longa crura, bonũ cursorem, cibo potuq; facile satiabilem plerunq; tamen vitæ breuioris hominem notant.

Venæ magnæ quid. Venæ Magnæ & conspicuæ infra medium ætatis, hominem sanguineum & succi plenum, supra vero medium ætatis frequenter ægrotantem, viuacem tamen, &c.

Ex morib. nihil certi iudicari. Quantum vero ad mores & gestus spectat, ex illis homo cognosci tam facile non potest, nec iudicari. Experientia enim docet, hos quouis momento mutari posse, vt Signatori fucum faciant, & ad erroneum iudicium ipsum deducant. Id quod ab Astronomis vniuersis quidem hactenus tam accurate obseruatũ non est. Signatoris ergo est, non semper ad mores & facta respicere, sed ad alia potius corporis signa, quæ fixa sunt, & nulla arte fucari aut mutari queunt. Nam si rubri crines, commotio frontis & palpebrarum, hilaris, erectus & immo-

immobilis vultus, frequens agitatio oris, validus & præmed tatus ingressus, & animus leuis, necessario indicarent vitum & militem generosum, strenuumq; talem vtriq; sua industria quiuis se præstare facile posset, vt in lustratione eo melius staret, & stipendium amplius impetraret. Idem similiter etiam de ceteris moribus, qui sapientiam, stultitiam, veritatem, mendacium, fortunam, victoriam, &c. præ se ferunt, æque iudicandum est.

De Astralibus Signis Chiromantiæ.

DE Chiromantiæ signis tenendum est, ea ex superioribus Astris septem Planetarum oriri, & ex septem Planetis ea omnia cognosci debere ac iudicare. Est autem Chiromantia scientia, quæ non saltē manus hominum inspicit, & ex illarum lineis, locustis & rugis iudicium facit: sed insuper etiam omnes herbas, ligna silices, terras, & flumina, denique quicquid lineas, venas, rugas, &c. habet, considerat. Sed nec hæc scientia suis erroribus, quos Astronomi illi oggesserunt, caret. Digitos enim vtriusque manus Planetis & præcipuis Astris assignarūt, cum tamen digitorum in vna manu tantum quinque, in vtrisque decem sint, Planetæ tamen septem saltem numerentur. Quomodo ergo hæc inter se conuenire possint? Quod si digitorum in vna manu septem essent: tunc cuilibet Planetæ digitum vnum assignari, concedi posset. Sed tamen frequenter etiam hoc accidit, vt quidam in vtraque manu septem tantum digitos habeant, ceteris casu quodam detrūcatis. Vbi cum trunci adhuc supersint, nec illi tales nati sint: res vtique illa huc referri nequit. Et si quidem fieret, vt homo cum septenis digitis nasceretur, siue in vna siue vtraque id manu esset: id tamen monstrum foret, præter naturæ ordinem productum, Astris minime subiectum. Ideoque nec hic vlla comparatio institui potest. Quod si vero quinque omnino digitos in qualibet manu, & Planetas septem esse, ac hæc mutuo inter comparari oporteat. Conueniret vtique, vt Planetæ sortes in vrnam mitterent, ad cognoscendum hoc, quinam duo Planetæ decedere debeant. Quod tamen cum fieri non possit, Planetæque nec tesseras, nec sortes in firmamento habeant: iure admiratio subit, ecquis hanc sibi potestatem sumserit, vt Planetarum nomine sortiēs, Veneri Pollicem, Ioui indicem, Saturno Verpum, Soli Annularem seu Medicum, Mercurio Auricularem assignarit & contulerit, Martem interim & Lunam quasi ex tribu & libertate sua eliminans. Quæ si ita se habent: ecquis iam admiretur, ex indignatione iusta Martē filios suos instigare, vt illi Sortiariū istum occidant, aut alias perpetuas simultates contra ipsum alant? Quis admire-

Chiromantia quid.

Digiti an Planetis assignati.

Digiti qui quibus planetis assignati.

plius haebt. Quo vero modo spiritus ille cum herba a radice, aut cum radice a terra auferatur, vt virtus eius retro, aut in radicem, aut a radice in terram abeat, hoc loco pendendum non est. Id enim sublime Naturæ Mysterium est, nec propter Sophisticos Medicos palam proferendum, vt quibus talia arcana non saltem ludo, sed etiam summo contemtui sunt. Hic ergo quod omittimus, in Herbario trademus. &c.

Porro, quo herbæ iuniores, & minus annosæ, eo plus viribus ac facultatibus præstant. Sicut n. per senium homo eneruatur, & secundum vires naturales deficit: ita & herbæ.

Vt vero sciatur, quæ herbarum & rerum similium Chiromantia ac ætas sit: Experientia diuturna requiritur, cum annorum numerus illis inscriptus non sit, sed ex sola Chiromantia, vt dictum est, diuinetur. Chiromantia a. non numeros, non literas, non characteres, sed lineas tantum, venasq; ac rugas &c. pro ratione cuiusl.ber ætatis suppeditat. Quo enim quodlibet grandæuius: eo maiores & spectabiliores lineæ exhibentur, & virtus ac operatio rei ignauior est. Sicut enim facilius curatur morbus, vnius mēsis vel anni, quam qui duorum, trium, quatuor, quinq; &c. mensium vel annorum est: ita & herba, vnius anni morbum suum citius curat quam quæ duæ duorum, trium &c. annor. est. Et hæc de caussa malis vetustis, herbę iuuenculę & minus annosę: recentib. a. veteres herbę & medicinæ debentur. Vetus namq; si veteri iungitur, cœcus cœcum ducit, & vterq; in foueam cadit. Hæc caussa est, cur multa medicamenta nihil operentur. Sed intra corpus subsistant, & membra occupent, velut lutum adhæret calceis, vnde morbi postea duplicantur, &c. *Morbis antiquis recētes herba &c. & contra debentur.*

Quod quidem ab imperitis Sophistis hactenus minime expensum est, dum per ignorantiam suam multo plures perdiderunt, q̄ sanarunt. Comprimis a. vos Medicos decet scire, quod perpetuo medicinam morbo iuniorem esse oporteat, vt scil. felicius vincat, & in expugnando malo robustior sit. Si n. medicina morbo potentior & valentior est, morbus expugnabitur, & vt ignis ab aqua exstinguetur. Si potentior morbus est medicina, medicinam ille in venenum mutat, vnde morbi postmodum geminantur & ingrauescunt. Itaq; si morbus ferreus est, oportet medicinam esse Chalybeam. Chalybs enim ferro vinci minime potest. Potentius semper vincit, & ignauius domatur, &c.

Etsi ergo instituti quidem nostri ab initio non fuerit, hoc loco de medicina scribere: propter veros tamen ac genuinos Medicos hæc silentio præterire non potui.

De Signis Mineralibus.

Mineralia quibus differant.

MIneræ quoque ac metalla extra quidem ignem & effossam materiam vera sua indicia & signa promunt, quæ simul & ab Archeo, & ab Astris superioribus acceperunt, quolibet suum genus discretis coloribus & terræ differentiis referente. Aliud enim est minerale auri, ab argenti minerali. Sic diuersum est minerale argenti, a minerali cupri. Diuersum est minerale cupri a minerali ferri. Sic etiam ferri a stanni & plumbi. Et sic deinceps. Inficiari nemo potest, quin per Chiromantiam fodinarum mineralia & metallica corpora omnia, quæ in terræ abditis latent, ex signis exterioribus cognoscantur. Ea Chiromantia est fodinarum, venarum, & ductuum, &c. ex quibus non ea solum, quæ interius condita sunt produntur, sed etiam certa profunditas, & fodinę opulentia, ac metalli copia manifestatur. Et in hac Chiromantia tria scitu necessaria sunt: nempe Ætas, Profunditas, & Latitudo Venarum, sicut paulo ante etiam de herbis dictum est. Quo enim antiquiores Venæ, eo fodina metallis opulentiores & auctiores. De hac philosophandum ita est quod metalla omnia, quæ in sua adhuc matrice latent continenter & iugiter crescāt. Vnde liquet, rem quamlibet crescentem, etiam extra matricem suam positam, minorem fieri non posse, sed subinde augescere, hoc est, multiplicari, & secundum suam substantiam, mensuram, & pondus vsq; ad tempus prædestinatum increscere: Prædestinatum hoc tempus est tertia pars destinatæ ætatis omnium mineralium, vegetabilium & animalium, quæ omnium rerū terrenarum tria summa genera sunt. Quod autem in sua matrice adhuc versatur, tamdiu crescit, donec matrix in in seipsa emoriatur. Nam & matrici prędestinatum suum viuendi & moriendi tempus est, si modo illa externis Elementis subiecta est. Illis quod subiectum non est, nullum tempus, nullum terminum habet alium, quā Elementa ipsa habent, cum quibus id etiam in die nouissimo (qui illorum terminus est) interibit. Hinc sequitur, omnia, quæ infra terrā sunt, externis Elementis minime subiici. Nec enim calorem, nec frigus, nec humiditatem, nec siccitatem, nec ventum, nec aerem, a quibus destrui possint, sentiunt. Eiusmodi itaq; corpora non possunt putrescere, sitimue & putorem contrahere, aut emori quamdiu infra terram in suo Chao consistunt. Sed & hæc iam de metallis & lapidibus dicta sunt: ita sciendum est, hoc modo multos etiam homines in montium Cauernis centenis aliquot annis sese sustentasse, veluti fuerunt Gigantes & pygmei, de quibus singularem libellum conscripsimus.

Rerum omnia genera summa tria sunt.

Elementorum quae terminus. Infra terram degentia sunt incorruptibilia.

Vt vero institutum nostrum pertexentes, ad practicam Chiromantiæ fodinarum breuissime docendam digrediamur: sciendum est, venas, quo

quo profundiores & latiores, eo vetustiores esse. Vbi vero venarum tractus longissime exporriguntur, & tandem fatiscunt, nec absconduntur, signum id malum est. Sicut enim venarum ductus fatiscunt: ita illarum etiam fodinæ fatiscunt, quas profunditate illæ indicant. Etsi interdum fodinæ bonæ inueniantur, quo tamen profundius descenditur, eo subinde magis magisq; illæ vanescunt, vt labor non nisi cum dispendio vrgeri possit. Vbi a. venæ illæ nobis subinde aliis accessoriis augentur, aut alias sæpius abscinduntur: id tum signum faustum est, indicans, fodinas bonas non in propinquo tantum esse, sed easdem etiam in profunditate augeri & multiplicari, & tandem plerunq; fodinæ opulentiores redditæ metallum purum, adeoq; thesaurum amplissimum promant.

Extra rem quidem non est, quod multi metallarii laudent illas venas quæ in profundum diriguntur, & ab oriête in occidentê vergunt. Tum & ipsa fodinarum ratio experientiaq; docet, venas persæpe, quæ a Solis occasu versus ortum, aut a meridie versus septentrionem, aut econtra a septentrione in meridiem tendunt, non minus ceteris metallis abundare. Nulla ergo vena alii prçponêda est: nec etiam de hac re longius disquiri conuenit, &c.

Quantum ad cetera interioris terræ signa aut mineralium colores attinet, de illis breuiter ita constituimus. Quoties fossores in terram argillosam incidunt, qui puri & recentis metalli venam prodit, signum id admodum probum est, certo indicans, metallum id, cuius vena ea est, iam procul inde non abesse. *Metalla terra quib. indiciis explorentur.*

Similiter si terra effossa metallo caret quidem, sed pinguis est, colorisque albi, nigriue, aut lutei, aut rubri, aut viridis aut cyanei &c. tûc id quoque bonum signum est probi ibi latentis metalli. In operis ergo inceptis sedulo pergendû est, nec a fossione desistendum. Metallarii enim côprimis ad nobiles, nitidos & primarios colores respiciunt, vt sunt terra viridis seu Chrysocolla, viride æris, Lazurium, Cinnabaris, Sandaraca, Auripigmentum, Lithargyron auri & argenti &c. Horum fere quodlibet peculiare plerunq; metallum ac minerale indicat. Sic viride æris, Chrysocolla, terra viridis, plerunq; cuprum & cupreum metallum indicat. Sic lazurium, siue Arsenicum album aut Lithargiron argenti, metallum cupri notat. Sic Cinnabaris & Sandaracha, interdû aurû, interdû argêtum, aut vtraq; permixta ꝓdunt. Sic Auripig. Sulphur rubrû seu Lithargyrô auri, aurû plerunq; portêdit. Sic vbi Chrysocolla cû Lazurio, aut Lazurium cum Chrysocolla & Auripig. commixta & confusa reperiuntur, plerunque minerale præstans & opulentum indicant. Vbi lapides aut terræ reperiuntur, colore ferrugineo, minerale ferrreum certo designant.

Notandum a. est, fieri etiam interdum, vt Archeus terræ per occultum cuniculum ex terra inferiore metallũ quoddam protrudat ac eructet. Id signum apparens bonum est. Fossorib. ergo desistendum non est cum certa ibi insignis metalli latentis spes sit. Quod si insuper etiam tenuia folia ex metallis, Talco similia, lapidibus aut saxis adhærescant, signum id fidele & probum est.

Coruscatio nes in fodinis quid indicent. Quantum vero ad coruscationes: sedulo illæ ac studiosę obseruandę sunt. Indices n. sunt certissimæ latentis alicuius ductus metallici, velut & eiusdem porrectionis, & metalli ipsius generis. Vbi tamen hoc quoq; notandum est, eiusmodi metalla ad perfectam maturitatem nondum peruenisse, sed in primo Ente adhuc versari. Et quocunq; coruscatio tendit, eodem tendit etiam ductus metalli, &c.

Coruscat. sunt triplices. Præterea sciendum ẽt est, coruscationem coloris triplicis esse, veluti candidi, flaui & rubri, instar Lunę scil. candidæ. Vnde metalla omnia, quę nobis indicant, cognoscuntur. Coruscatio n candida, metalla candida indicat, vt sunt stannum, plumbum, argentum &c. Coruscatio rubea, rubra metalla notat, vt cuprum & ferrum, &c. Flaua coruscatio, metalla aurea, &c. reuelat. Adde, q; coruscatio tenuis & subtilis, optimum signũ sit. Nam, veluti etiam in arbore videtis fieri, vt quo flores pauciores sunt, eo maiores, meliores & sapidiores fructus enascantur: ita & paruæ subtilesq; coruscationes subtilia & præstantia metalla indicant, vt contrariæ contraria. Ad hæc sciendum est, quod quamdiu effulgescentię illę apparent siue magnæ, siue paruæ, huius aut illius coloris sint, metalla id in sua minera perfectum nondum sit & maturum, sed in primo adhuc Ente consistat, non aliter ac sperma viri in matrice mulieris.

Corusc. siu scintillatio quid. Ceterum, vt, quidnam coruscatio sit, hoc ẽt loco a nobis expediatur: sciendum est, eam in fodinis noctu apparere instar scintillãtis ignis non secus, ac puluis pyrius secũdum longam seriem sparsus ac anteriore parte accensus, ignem protractum exhibet. Eodem enim modo & coruscatio seu scintillatio tractu suo fertur, iam ab Oriente in Occidentem aut vicissim ab Occidente in Orientem, a Meridie in septentrionem aut e-conuerso, &c. adeoque a qualibet hora aut parte compassi montani directa linea versus horam proximam oppositam, compassum, qui in 24. horas seu partes diuisus est, discindit.

Deus nihil creatum latere vult. Coruscationes hæ omnes vtcunq; appareant, ductuum metallicorum certissima indicia præbent, vt ex illis cognoscantur, & metalla, ceu certa Dei Dona, ex terra eruantur. Quicquid n. Deus in hominum vsum creauit, id ceu proprietatem in manᵘ ei ingessit, vt nec absconditũ maneret. Et licet illud quidem absconditum fecerit: peculiaria tam eaq; externa

signa

ſigna addidit,ad inueſtigationem ducentia. Ex quo prædeſtinatio eius mira cognoſci debet.Eodem modo ipſi ēt homines, ſi theſauros defodiunt certis notis additis,locū ſignant,& vel ad limites,vel ſtatuas,vel fonticulos,vel aliud quid eoſdem ſepeliunt,vt ſi opus ſit,ipſos rurſus inueni- re & eruere poſſunt. Veteres Chaldæi ac Græci,ſi bellorum temporibus, expugnationis & eiectionis metuentes theſauros ſuos defoderunt, locū iſtū aliter non deſignarunt, q̃ vt certam diem,horam, & minutiam anni ſibi præponerent,& quonam Sol aut Luna vmbram iactaret,attenderēt, ac eo theſauros cōderent ſeu defoderent. Hanc artem *Sciomantiam*, hoc eſt,artem vmbræ vocitarunt. Ex vmbrabilib. illis multæ artes exortæ,& res occultæ multæ reuelatæ ſunt, vtpote quib. omnes ſpiritus & ſyderea corpora cognoſcūtur. Hæc enim ſunt ſignata Cabaliſtica,fallere neſcia: itaq; diligenter obſeruanda.

Chaldæi, &c. quo theſauros defoderunt. Sciomantia quid.

Sedulo ergo opera danda eſt, vt ne vos per diuinationes artium incertarum ſeduci patiamini. Ea n. vanæ & irritæ ſunt,comprimis virgulæ diuinatoriæ,quæ multis metallariis fucum fecerunt. Semel enim ſi quid recte oſtendunt,decies vtiq; viciſſim fallunt. Similiter & aliis fraudulentis diaboli ſignis,quæ noctu & inconuenienti tēpore contra omnē naturam fiunt ac apparēt,velut ſpectra, viſiones &c. fidendū minime eſt. Scire n. vos velim,diabolum quoq; ſigna edere, ſed ex mera fraude & dolo. Sic nullum tēplum exſtruitur,ad quod ſacellum ſuum diabolus non collocet. Sacellum nullū exſtruitur, cui ille arulam nō inferat. Semen bonū nullum ſeminatur,cui ille lolium nō interſerat. Eadem omnino ēt conditio eſt viſionum & apparitionum ſupnaturalium,in Cryſtallis, Berillis ſpeculis, vndis, &c. ſicut illis hactenus p̄ter omne mandatū Dei & ipſius naturæ luminis potentiā ceremoniales Nigrom. fœde abuſi ſunt. Viſiones quidem non abſolute reiicendæ ſunt. Suum n. locum habent, ſed ſi ꝓceſſu alio fiant. Nec n. iam amplius in prima, verum in ſecunda Generatione verſamur. A nobis ergo Chriſtianis in regeneratione, Ceremoniæ & coniurationes adhibendæ amplius non ſunt,ſicut illas vſurparunt veteres in teſtamēto veteri,q in prima generatione vixerunt. Illæ n. præfigurationes tm̄ fuerunt pro nobis,qui in nouo teſtamēto futuri eramus. Quęcunq; ergo veteres in veteri teſtamento,ſeu prima generatione cōſtituti ꝑ ceremonias cōiurationes, &c. cōfecerunt ac impetrarūt,ea nos Chriſtiani,q generationis ſecundæ ſumus,in nouo teſtamento agentes, ꝑ orationē,h.e. orando, pulſando & q̃rendo, vniuerſa per fidē ſollicitare & impetrare debemus. In hiſce trib. punctis primariis cōſiſtit fundamētum omnē Magicæ & Caballiſticæ ſcientiæ,per q̃ quicquid optamus,impetrare poſſumus,ita,vt Chriſtianis nobis nihil impoſſibile ſit. Sed plura de his in libello *de viſione* & ceteris cabaliæ monumentis traditis docere

Virgula diuinatoria incerta.

Magica & Cabalia Chriſtianorū quod fundamentum ſit.

hic desistimus. Eo vos amando, vt videatis, quam mirabiliter Christus Dei filius per suos Angelos in nobis Christianis & fidelibus operetur, & quam fraterne nobiscum conuersetur. Vnde & nos veri Angeli ac membra Christi sumus, sicut ille nostrum caput est, vt, sicut ille in nobis est, ita nos in ipso viuamus, sicut in libris de Cœna Domini traditur.

Sed vt ad institutum nostrum de signis mineralibus, & præcipue de coruscationibus venarum metallicarum regrediamur: sciendum est, quod velut metalla, quæ in primo adhuc Ente versantia coruscationem suam, h. e. signa exhibent, sic etiam *Tinctura Physicorum*, quæ imperfecta omnia metalla in probum argentum aurumue commutat (ceu metalla alba in argentum, rubra in aurum) peculiaria sua signa, coruscatione similia exferat, si astraliter perfecta & præparata sit. Quamprimum enim exigua illius moles in fluxile metallum coniicitur, ita vt duo illa in igne conueniant: coruscatio seu fulgor naturalis exoritur, non secus ac finum aurum argentumq; in testa siue capella fulgurat, quod tum demũ indicio est, aurum argentumue illud ab omni ceterorum metallorum additamẽto liberum & expurgatum esse. Qui vero nostra tinctura Physicorum astralis fiat, hoc modo cognoscendum est. Primo sciendum est, metallum quoduis, quamdiu in primo Ente adhuc latet conditum, peculiaria sua Astra habere. Ita Aurum habet Astra Solis: Argentum Astra Lunæ: Cuprum Astra Veneris: Ferrum Astra Martis: Stannum Astra Iouis: Plumbum Astra Saturni: Hydrargyrum, Astra Mercurii. Quamprimum autem ad suam perfectionem venerunt, & in fixum Metallicum corpus coagulantur, ab illorum quolibet sua Astra recedunt, & corpus suum relinquunt mortuum. Hinc iam consequitur, corpora eiusmodi omnia deinceps mortua & inefficacia esse, & inuictum Astrum metallorum ea omnia vincere, inque suam naturam conuertere, & sic vniuersa Astralia facere. Qua de caussa etiam aurum & argentum nostrum, quod tinctura nostra tingitur & præparatur, multo nobilius, & ad Arcanorum medicinalium præparationem præstantius est ipso naturali, quod natura ipsa in fodinis generat, ac postmodum a metallis ceteris segregatur. Sic etiam Mercurius corporis, ex metallo alio factus astraliter, multo nobilior & fixior est Mercurio cõmuni. Et sic etiam de ceteris metallis iudica. Affirmo ergo, quemlibet Alchimistam, qui Astrum auri habet, rubra metalla omnia in aurum tingendo vertere. Ita Astro Argenti metalla omnia alba in argentum mutantur: Astro cupri in cuprum: Astro Argenti viui, in Mercurium corporis; Et sic deinceps. Hæc vero Astra omnia quomodo secũdum artem spagyricam præparentur, hoc loco declarare instituti nostri non est: sed ptinet ea explicatio ad libros de trãsmutationibus metallorum.

Tinctura physicorũ qua vi ac facultate.

Tinctura Physic. quomodo astralis fiat.

Aurũ, &c. tinctura factum naturali præstantius.

Quan-

Tinctura rubea qua conditione.

Quantum autem ad vera illorum ſigna attinet, ſcire vos velim, tincturam noſtram rubram, quæ in ſe Aſtra auri continet, eſſe ſubſtantię ſupra omnem conſtantiam fixæ, penetrationis expeditiſſimæ, ſummæque rubedinis, puluere quidem croci, integro vero corpore Rubini colorem referente, tincturam inquam eſſe reſinæ inſtar fluxilem, & inſtar cryſtalli pellucidam, vitri inſtar fragilē, pondere vero grauiſſimam.

Tinctura alba qua conditione.

Tinctura autem alba, quæ Aſtra Lunæ continet, eodem modo eſt ſubſtantia fixæ, incrementi immutabilis, ſummi candoris, reſinæ inſtar fluida, pellucida vt cryſtallus, vt vitrum fragilis, pondere cum Adamante conueniens. Præterea Aſtrum cupri coloris citrini ſummi eſt, ſimile ſmaragdo, vt reſina fluxile, ſuo autem metallo multo grauius.

Aſtrum cupri quale.

Aſtrum ſtanni quale. *Aſtrum Ferri quale.* *Aſtrum plumbi quale.* *Aſtrū argenti viui quale.*

Aſtrum ſtanni albifluum vt reſina eſt, ſubobſcurum, luteo colore perfuſum. Aſtrū Ferri rubedinis inſignis eſt, Granati inſtar pellucidum, vt Reſinæ fluxile, fragile vt vitrum, ſubſtantiæ fixæ, ſuo metallo multo ponderoſius. Aſtrum plumbi cobalti inſtar, nigrum, tranſparēs tamen, reſinæ modo fluidum, fragile inſtar vitri, pondere auro æquale, plumbo alio grauius. Aſtrum Argenti viui inſigniter candidi & coruſcantis coloris eſt, ſimile niui in ſummo frigore, valde ſubtilis, penetrantis, & corroſiuæ acrimoniæ, cryſtalli ſpecie pellucidum, facile vt reſina diffluens, ſummi ad tactum frigoris, interius autem ſummi caloris, quaſi ignei, inſuper volatile, & in igne ſubſtantiæ admodum fugacis.

Secundum deſcriptionem hanc cognoſcenda vobis metallorum Aſtra ſunt, & vna intelligendum, ad vtriuſque tincturæ, rubræ ſcilicet, & albæ præparationem initio non corpus Auri & Lunæ, ſed primum Ens Auri & Lunæ aſſumi debere. Si enim in principio error committatur, de opera & labore omni actum erit.

Sic præterea de metallis etiam tenendum eſt, quod ipſorum quodlibet peculiare quoque in igne ſignum promat, ex quo cognoſcatur. Huius generis ſunt, ſcintillæ, flammæ, fulgur, coloris ignis, odor, ſapor, &c. Sic in auri argentique ſuper teſta ſiue capella reverberatione genuinum ſignum eſt fulgur. Eo apparente, certum eſt; plūmbum & cetera metalla acceſſoria per fumum ſeceſſiſſe, adeoque aurum & argentum plene expurgata eſſe, &c. Ferrum, quod in furno ſumme candeſcit, ſigna promit limpidas & pellucidas ſcintillas in ſublime euolantes. Illis apparentibus, niſi ferrum continuo ex igne eximatur, ſtraminis inſtar comburitur, &c.

Signa vtrū ex tribus primis metalla pluri copia habeant.

Eadem etiam ratione quodlibet terrenum corpus peculiaria & diſcreta ſua in igne ſigna exhibet, an aliquid habeat Mercurii, ſulphuris aut ſalis, & cuiuſnam ex his trib. principiis plus habeat. Si enim effumat

HHhHH 3

antequam cum flamma ardeat, signum est, plus Mercurii quam sulphuris ibi contineri. Si autem illico cum flamma ardet, & sine omni fumo deflagrat, signum est, multum sulphuris, nihil autē vel quam minimum Mercurii ibi delitescere. Id fieri videtis in pinguedinosis substantiis, velut adipe, oleo, resina & similibus. Si autem citra flammam omnem per fumum abeat, signum est, multum Mercurii, & nihil vel parum sulphuris inexsistere. Id euenire videris in herbis, floribus, &c. & aliis vegetabilibus substantiis ac corporib. volatilibus, vt sunt Mineralia ac Metalla, in primo ente adhuc constituta, nec dum cum corporeo sulphure permixta, quæ fumum tantum & nihil flammæ emittunt.

Mineralia & metalla, quæ in igne nec fumum nec flammam emittunt, hoc est, nec effumant, nec deflagrant, ea Mercurii & sulphuris æqualem permixtionem & fixationem ac perfectionem supra omnem constantiam vehementem indicant.

De peculiaribus nonnullis signis Naturalium & Supernaturalium.

DIcendum etiam deinceps est de peculiaribus nonnullis signis, de quibus hactenus quidem nihil traditum est. Quo in tractatu vobis, qui scientiæ signatæ petitiam iactatis, & signatores vos appellari expetitis, opus præcipue erit, vt nos recte intelligatis. Nec enim Theorice hoc loco, sed Practice scribemus, & sententiam nostram paucis verbis comprehensam, breuissime intelligendam proponemus. Sciatis autem primum, signatam artem docere, quomodo vera & genuina nomina rebus omnibus indenda sint, quæ Adam Protoplastus vere & integre omnia sciuit. Illico enim post creationem cuilibet rei proprium suum nomen imposuit, tam animalibus quam arboribus, herbis, radicibus, lapidibus, mineralibus, metallis, aquis, &c. & ceteris fructibus terræ, aquæ, aeris, ignis, &c. Et quæ nomina ille his omnibus imponebat, ea Deo rata & probata erant. Ex vero enim & intimo fundamento, ea desumebantur: non ex opinione, sed ex prædestinata scientia, ex arte scilicet signata. Ideo Adam Signator primus exstitit. Negari quidem nō potest, quod etiam ex lingua Hebraica genuina nomina profluant, & cuilibet rei pro sua natura & conditione imponantur. Quæ enim ex Hebraica lingua nomina imponuntur, illa eadem opera etiā rei istius virtutem potestatem & proprietatem indicant. Sic cum dicimus, Hic est porcus, Equus, vacca, vrsus, canis, vulpes, ouis, &c. Porci nomen vna fœdum & impurum animal indicat. Sic equus indicat animal forte & patiens: vacca animal vorax & insatiabile: vrsus, robustum, victoriosum & indomitum animal

Signatura quid sit.

Adam signator primus.

Hebraica Lingua naturæ.

Hebraica quid significet equus, vacca, vrsus, vulpes, canis, ouis.

animal: Vulpes versutum & callidum animal: Canis, suo generi infidum animal: Ouis placidum & vtile, neminique noxium animal. Hinc est, quod interdum etiam homo porcus vocetur, ob sordidam & porcinam vitam: & equus, ob tolerantiam, qua præ ceteris insignis est: & vacca, quod cibo potuque insatiabilis sit, nec ventris modum sciat: Et vrsus, quod aliis hominibus vastior & robustior existat: & vulpes, quod versipellis & dolosus sit, omnibus sese accommodans, nec quem facile offendens: & canis, quod non nisi oti proprio fidelis sit, & inofficiosum infidumque se omnibus præbeat: & ouis, quod non nisi sibiipsi noceat, omnibus autem potius, quam sibiipsi vsui sit, &c.

Hoc modo multæ etiam herbæ radicesq; &c. sua nomina adeptæ sunt. Sic Euphrasia seu Ocularis herba ita dicitur, quod ægris & offensis oculis medeatur. Sic radix sanguinaria ita appellatur, quod præ ceteris radicibus sanguinem sistat. Sic scrophularia (chelidonum minus) ita vocatur, quod præ ceteris herbis marifcas sanet. Idem censendū etiam de aliis quamplurimis herbis, quarum classem ingentem recensere possem, quæ vniuersæ a virtute & facultate sua ita appellatæ & indigetatæ fuerunt sicut in nostro Herbario larius traditur. *Signatura in qui'ns herbis sit.*

Præterea multæ herbæ ac radices, non a sola virtute & facultate congenita, sed etiam a sua figura, forma & imagine, denominatæ sunt, vt Morsus Diaboli, Pentaphyllum, Cynoglossum, Ophioglossum, Hippuris, Hepatica, Buglossum, Dentaria, Calcatrippa (consolida regalis) Perforata, Satyrion vel Orchis, Victorialis, Syderica, Perfoliata, Prunella, Heliotropium, & aliæ plures, non hic, sed seorsim in Herbario recensendæ.

Idem tenendum etiam est, de signis rerum animalium, quod similiter etiam ex sanguine & ipsius circulo, ex lotio & ipsius circulo, morbi omnes, in homine latentes, &c. cognoscantur. Ex hepate mactati animalis caro omnis cognoscitur, an esu salutaris sit, vel non sit. Nisi enim hepar clarum, & coloris rubri sit, sed liuidum & flauum, ac asperum & foraminosum, &c. animal ægrum, & ob id carnem eius insalubrem esse, conicitur. Epar autem naturalibus suis signis id indicare, mirum non est. Sanguinis enim origo est in hepate, & hinc per venas in vniuersum corpus exundat, & in carnem coagulatur. Hac de caussa ex ægro & male affecto hepate, sanus & recens sanguis nullus produci, sicut & ex morbido sanguine caro nulla salubris coagulari potest. Sed tamen & sine hepate caro, velut & sanguis, cognosci potest. Si enim vtraque sana sint, verum & naturalem suum colorem habent, qui est purpureus, luciduſque nullo extraneo colore (vt flauo aut liuido) perfusus. *Signatura quid, sit in animalibus.* *Hepar principium sanguinis.*

Illi enim extranei colores morbos & ægritudines omnino indicant.

Vmbilici infantium nodi quid indicent.

Sed insuper alia quoque signa sunt, admiratione certe dignissima, quando nimirum Archeus signator est, & signat in fœtu vmbilicū nodulis, ex quibus quodnam mater fœtus aut ediderit, aut ad huc editura sit, coniici potest.

Rami cerui annos eius notant.

Signator idem cerui cornua signat ramis, ex quibus ætas eiusdem cognoscitur. Quot enim cornu ramos habet: tot annos ceruus natus est. Cumque quotannis noui vnius cornu accessio fiat: ceruis ætas ad 20. aut 30. annum dignosci potest.

Circuli cornua vaccæ &c.

Sic & Signator vaccæ cornua circulis notat, ex quibus, quot vitulos gestarit, cognoscitur. Quilibet enim circulus vitulum vnum indicat.

Dentes equi, &c.

Idem Signator primos dentes equi extrudit, vt primis septenis annis illius ætas ex dentibus certo cognosci queat. Primum enim equo nato 14. dentes enascuntur, de quibus quotannis geminos perdit. Et sic septem annorum, decursu vniuersi excidunt. Hac de caussa etiam septimum annum egressus equus, non nisi a peritissimo & exercitatissimo cognosci potest.

Idem Signator signat volucris rostrum & vngues peculiaribus signis, vt auceps peritus quiuis annos & ætatem illius ex illis censeri queat.

Rostrū & vngues, &c. auiū.

Idem Signator ægrorum porcorum linguas ex anthematis notat, ex quibus impuritas eorum cognoscitur. Et velut impura lingua est, ita & in vniuersum corpus.

Idem Signator coloribus discretis nubes signat, ex quibus tempestates cœli prænosci possunt.

Sic etiam Lunæ circulum distinctis coloribus, quorū quilibet peculiaris interpretationis est, signat. Sic rubedo plerunque futurum ventum indicat. Viriditas, nigredoque, pluuiam. Hæc duo commixta, ventum cum pluuia: quod in mari signum est, cum plerunque sæuas tempestates & procellas portendat. Claror & candor lucidus bonū signum est, cumprimis in Oceano. Plerunque enim tempestatem placidam, quietam & serenam præsagit. Quicquid ergo suis signis ita Luna portendit, id sequenti die euenturum est.

Astronomia Magica species qua.

Et hæc hactenus de signis Naturalibus tradita sint. Quantum vero porro ad supernaturalia attinet, ea res singularis scientiæ & experientię est, velut est Astronomia Magica, &c. & similes. Hic opus est, in illis certam scientiam comparari. Hinc enim multæ aliæ quoque artes prodeunt, vt Geomantia, Pyromantia, Hydromantia, Chaomantia, & Necroman-

cromantia, quarum quælibet ſua pecúliaria aſtra habet, quæ aſtra modo ſupernaturali ita ſignant. Et ſciendum eſt, aſtra Geomantiæ ſigna ſua ſignare ſeu imprimere in terrena corpora vniuerſi orbis, multis quidem ac variis modis. Nam & terram mutant, & terræmotus, ac hiatus pariunt, gignunt colles & valles, multa noua creſcentia parturiunt, proferunt Gamaheos nudis figuris & imaginibus, inſignes vires & potentias habentes, quas quidem a ſeptem Planetis accipiunt, non ſecus ac orbis ſeu ſcopus glandem aut telum accipit a iaculatore. Quomodo vero ſigna ea & imagines Gamaheorum ſeorſim cognoſci, & quid Magice notent, ſciri queant: magnæ experientiæ & Naturæ rerum cognitionis id opus eſt, quod quidem perfecte hic tradi nulla ratione poteſt. Hoc autem probe notādum eſt, quod lapis ſeu Gamaheus quilibet non niſi vnius Planetę proprietate & virtute pollere, adeoque ab vno ſaltem Planeta dotari poſſit. Et licet quidem duo pluresue Planetæ in terrenis corporibus, velut in ſuperiore Firmamento coniungantur: vnus tamen ab altero opprimitur. Sicut enim vna domus geminos dominos minime fert, ſed alter alterum extrudit: ita hic quoque. Vnus manet dominus: alter ſeruit. Aut, quemadmodum cuſtodientem domum quandam, ſuperueniens alius, per vim eiicit, & ſe dominum conſtituit, omnia pro nutu & arbitrio ſuo diſponens, altero interim ad ſeruitia redacto: ſic etiam aſtrum vnum expellit alterum, vnus Planeta álterum, vnus Aſcendens alterum, vna Influentia álteram, vna Impreſſio alteram, vnum Elementum alterum. Sicut enim aqua ignem exſtinguit: ita Planeta vnus alterius proprietatem elidit, & ſuam inuehit. Idem eodem modo etiam de eorum ſignis intelligendum eſt, quæ multiplicia ſunt, & non Characteres tantum, veluti multi arbitrātur, ſed vniuerſa ea, quæ in tota Mappa Planetarum inueniuntur, hoc eſt, quæcunque Planetis illis cognata & ſubiecta ſunt. *Gamaheorū vis vnde & qualis.*

Vt autem ex addito exemplo me planius intelligatis: ſcire vos velim, Planetæ Soli ſubiici Coronam, Sceptrum, Solium, omnem quere-giam poteſtatem & maieſtatem, omnem dominationem, omnes diuitias, theſauros, ornatus & apparatus huius mundi. *Subiecta quæ ſint SOLI.*

Lunæ Planetæ ſubiecta ſunt, omnis agricultura, nauigatio, peregrinatio & peregrinatores, & quæ alia huc ſpectant. *LVNÆ.*

Planetæ Marti ſubiciuntur, Munitiones (vt vocant) omnes, bracteæ, Loricæ, tormenta, haſtilia, denique omnia arma, & quæ ad bellum pertinent. *MARTI.*

Planetæ Mercurio ſubiiciuntur omnes literati, omnia inſtrumenta Mechanica, & quæ ad artes requiruntur. *Mercurio.*

Ioui. Planetæ Ioui subiiciuntur omnia iudicia & iura, ordo vniuersus Leuiticus, omnes Ecclesiarum ministri, templorum ornatus, clenodia, & si quæ alia huius classis sunt.

Veneri. Planetæ Veneri subiiciuntur, quæcunque ad Musicam referuntur, Musica instrumenta, & exercitia venerea, amores, scortationes, &c.

Saturno. Planetæ Saturno subiiciuntur, quicunque in & infra terram operantur, vt metallarii, cunicularii, Vespillones, fontium effossores, velut & omnia his familiaria instrumenta, &c.

Pyromantia qualia signa. Pyromantia signa sua per Astra Ignis promit, in igni cõmuni, per singulares scintillas, flamas, crepitus, &c. In fodinis per coruscationes: in firmamenro, per Stellas, Cometas, & fulgur, & fulmen, & Nostoch ac similia, in spectris pet Salamandrinos, Ethnicos & similes spiritus, ignis specie appatentes.

Hydrom. qualia signa. Hydromantia signa sua dat per astra aquæ, per fluctus, exundationes, defectus, decolorationes, Lorindos, noua fluëta, rerũ terrenarum ablutiones: In Magica & Nigromantia per Nymphas, visiones, & monstra supernaturalia in aquis & mari.

Chaoman. signa qualia. Chaomantia signa sua exhibet per astra, aeris & venti, per discolorationem, perditionẽ & vastationẽ omnium tenerarũ & subtiliũ rerum, quibus ventus aduersus est, excutiendo & denudando flores, folia, frondes, caules. Si astra chaomantiæ mouentur, Necrocomicæ ex superiore aere decidunt, & frequenter voces ac responsa audiuntur: Item arbores cum radicibus ex terra euelluntur, & ædes prosternuntur. Conspiciuntur Lemures, Penates, Vndenæ, Syluani, &c. Sic etiam Tereniabin, Tronoslia, & Manna, super arbores & herbas decidit.

Necromantia signa sua promit per astra mortis, quæ nos etiã Euestra vocamus, signantia corpus ægroti & moribundi hominis, maculis rubeis, liuidis & purpureis, quæ certæ mortis, tertia die insultaræ, indicia sunt. Signant etiam hominum manus & digitos maculis luteis, quæ certa signa fortunæ instantis sunt, siue bona ea siue mala sit. Quando ergo Necromantiæ Astra mouẽtur, tũc mortui miracula & signa edunt, & defuncti cruentant, res mortuæ conspiciuntur, &c. voces ex sepulcris audiuntur: tumultus & trepidationes in Ossoriis surgunt, & mortui viuentium forma & habitu apparent, & conspiciuntur in visionibus, speculis, Berillis, lapidibus & vndis, specie varia: Euestrum & Trarames signa dant pulsando, percutiendo, tundendo, cadendo, iaciendo, &c. Vbi tumultus seu sonus tantum auditur, sed nihil videtur: quæ omnia certa sunt indicia mortis, præsagientia ipsam ei, cuius habitu appatẽt, aut quo loco audiuntur, &c.

De his

De his signatis præter iam dicta multa adhuc recenseri possent. Sed cum illa, malas, damnosas & periculosas phantasias, Imaginationes, & superstitiones secum afferant, quæ non infortunii tantum, sed etiam mortis caussa fieri possent: ea silentio transilimus. Reuelari enim nobis prohibita sunt, cum ad arcanam scholam & potestatem diuinam pertineant. Iam ergo libello huic colophonem imponamus.

PH. THEOPRASTI BOMBAST AB HOHENHEIM, PHILOSOPHI MONARCHÆ, SPAGYRICI PRINCIPIS, ASTRONOMI MAXIMI, MEDICI PARADOXI, ARCANORUM MECHANICORUM TRISMEGISTI.

LIBER DE TINCTVRA PHYSICORVM CONTRA Sophistas natos post diluuium in seculo domini nostri Iesu Christi filii Dei.

PRÆFATIO.

CVM tu Sophista, me tam fatuis ac mendacibus verbis vbique locorum vituperes, quod oriundus ex Heluetia rudi nihil intelligam aut sciam: item, quod si litera vna medico plus existens, ex vna in aliam regionem vagabundus oberrem: ideo hoc tractatulo nescios & inexpertos palam facere mundo proposui, tum quid in primo seculo Dei bonarum artium exstiterit quid mea, quidque tua contra meam artem valeat, & existimanda sit, & qui me seculi gratia successores imitabuntur. Hermetem, Archelaum, ac alios in primo seculo intuere quales Spagyrici exstiterint, quantique Phylosophi. Hoc ipsum testantur etiam eorum aduersarii, qui tui sunt, o Sophista, patroni, sed idola potius hoc tempore. Quamuis vero nec id per tuos patres authenticos & sanctos falso reputatos foret attestatum: antiqua tamen Smaragdina tabula plus artis indicat & experientiæ cum in Philosophia, tum in Alchimia, Magia similibusque, quam vnquam a te cæteris que tua tota doceri poterit. Si nondum ex præcedentibus intelligis, qui thesauri quantique sint isti, dic mihi, cur Princeps aut Rex nullus Aegyptios potuit subiugare? Tum quare Diocletianus Imperator (quotquot ad suas manus peruenire potuerunt) Spagyricos libros comburi iusserit? Nisi quid continuissent eorum libri, dudum intolerabile iugum subire coacti fuissent, quale tibi Sophistæ collegisque tuis in collum aliquando irruet. Tabula Smaragdina.

Hoc medio seculo Monarchia cunctarũ artium ad me Theoph. Paracelsum Philosophiæ, Medicinæq; principẽ tandẽ deriuata est. Ad hoc n. a Deo sum electus, vt phantasias omnes excogitatorum & falsorum operum, putaticiorum & præsum-

tuorum verborum exstinguerem, siue ea sint Aristotelis, Galeni, Auicennæ, Mesue siue cuiuscunque alterius eorum assectæ placita. Theorica namque mea procedens ex luce naturæ nunquam labefactari obsui constantiam, nec immutari poterit, sed quinquagesimo post sesquimillesimum octauo demum virere incipiet anno. Practica tandem sequens admirandis incredibilibusque signis comprobabitur, sic vt mechanicis ac plebi communi palam futurum, & isti penitus intellecturi sint, quam contra Sophistarum nugamenta constans immotaque stet ars ista Paracelsica: cum interim illa Sophistica papalibus, & Imperialibus priuilegiis suas ineptias firmari ac muniri opus habeat. Quod autem a te Sophista mendicus & vagabundus habeor, pro me tibi Danubius atque Rhenus me etiam tacente respondebunt. Sæpius ista perperam excogitata per te calumnia cõtra me, Comitibus &. Principibus multis, item ciuitatibus Imperialibus, ac Equestri dignitati, nobilitatique displicuere. Habeo namque thesaurum in quadam Fort Iulii ciuitate Weiden recon ditum dicta, in Xenodochio, quam nec tu Leo Romanus, nec tu Carolus Germanus tota substantia vestra persoluere potestis. Quanquam signata stella in Arcanũ nominum vestrorum illapsa nulli, quam a diuinæ Spargiricæ filiis cognita fuerit. Quare cum tu verminose pediculoseque Sophista, Monarcham arcanorum ignarum, fatuum & prodigum decoctorem existimes: medio iam seculo honorificam in eis prosecutionem, virtutes ac præparationem illius Tincturæ Physicorum hoc libello palam facere volo, veritatis in amatorum etiam vtilitatem & honorem, item artium, quæ verarum contemtores ad egestatem redigantur. Hoc Arcano postremum seculum, vt gratia dono vtrique spiritus munere illustrabitur manifesto, compensabiturque, sic, vt ab exordio mundi simile germen intellectus & sapientiæ haud vnquam aud tum sit. Interim vitium supprimere probos non poterit, nec multorum istorum opes aut potentia erectis damno erit.

Thesaurus Theophrasti Weiden, &c.

DE TINCTVRA PHISYCORVM PHILIPPI Theophrasti Paracelsi.

CAPVT I.

DIco Philippus ego Theophrastus Paracelsus Bombast, post gratiæ diuinæ manifestationẽ ad Physicorum Tincturã varias quæsitas esse vias, q̃ finaliter omnes ad eundẽ scopũ & finem pertigerunt. Hermes n. Trismegistus Ægyptius iuxta suã rationẽ opus hoc aggressus est. Orus Græcus eundẽ seruauit pcessum. Hali quidem Arabs in ordine suo permansit. Albertus vero Magnus Germanus etiã prolixũ est secutus processum. Quilibet istorũ pro modo suo pgressus est, nihilominus ad vnũ eundemq; terminũ peruenerunt omnes, videlicet ad vitã longã, a Philosophis tãtopere desideratã, & ad honestã eiusdem in hac miseriarum valle sustentationẽ & conseruationẽ. Hac ergo tẽpestate peculiaribus

Tinct. Physic. scrutatores. Hermes, &c. Orus, &c. Hali Arabs, &c. Albertus Magnus.

a Deo donis ego Theophrastus Paracelsus Bombast, Monarcha Arcanorum, dotatus sum, ad hunc nempe modum, vt summi huius operis Physici quiuis indagator imitari me ac sequi opus habeat, siue sit Italus, Polonus, Gallus, Germanus, siue qualiscunque fuerit & quis fuerit. Huc post me vos omnes Philosophi, nec non Astronomi & Spagyri, quātum uis alti nominis exsistatis. Ego vobis Alchimistis atque Doctoribus exaltatis a me summis laboribus, regenerationem illam corporalem ostendam, aperiamque. Docebo vos, Tincturam, Arcanum vel Quintum Esse in quo Mysteriorum omnium ac operum fundamenta latent. Etenim quisque fidem alteri potest ac debet adhibere solum in eis, quæ expertus per ignem est. Si quis præter hanc experientiam quid attulerit in Spagyrica vel Medicina, haud est quod credas, cum in igne per experientiam verum separetur a falso. Lux naturæ siquidem ad hunc modum creata est, vt per eam vniuscuiusq; ei proba vel examen appareat, his iñ qui ambulant in eo lumine tantum. Ex ea luce docebimus optimis demonstrationibus, eos omnes, qui propriis phantasiis, acutisque speculationibus hanc prouinciam tam difficilem aggressi fuerunt vnquam ante me, suo damno fatuitatis suę periculum fecisse. Quapropter ex meo fundamento multi rustici nobiles facti sunt: contra per putaticiam & opinabilem illorum artem, rursum nobiles in rusticos transmutati, cum aureos in capite mōtes portarent, antequam in carbones manus immisissent. Discendę primum ergo digestiones, destillationes, sublimationes, reuerberationes, extractiones, solutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne, quod ad opus hoc instrumentum requiritur, cognoscendum est vsu, prout vitra cucurbitę, circulatoria, vasa Hermetis, terrea vasa, balnea, furni ventales, reuerberatorii, similesq; alii, nec non & Marmor, carbones atque tenacula. Sic demum in Alchimia medicinaq; proficere poteris.

Theophrasti præcellentia omnes subiugat.

Ignis probatio sola certa.

Luminis naturæ ß nu qui.

Tinctura cognitiond quæ præmittenda.

Quamdiu autem per phantasiam & opinionem fictitiis tuis libellis adhæresces: ad horum nullum aptus & prædestinatus eris.

De Definitione subiecti materiaque Tincturæ Physicorum.

CAP. II

PRiusquam igitur ad processum Tincturæ veniam, eius tibi subiectum opus est, vt patefaciam. Hoc enim in peculiari semper hactenus occultatione seruatum est a veritatis amatoribus. Est itaque Tincturæ materia quædam res (vbi me tamen iuxta Spagyricum sensum intellexeris) quæ quidem ex tribus in essentiam vnam arte Vulcani transit, aut mane-

Tinctura quæ materia seu subiectum.

re poteſt. Verum vt eam intitulem tibi ſuo nomine iuxta veterum vſum Leo rubeus a multis vocatus, paucis vero cognitus eſt. Hic per auxilium naturæ, necnon artem ipſius Artiſtæ poteſt in aquilam albam tranſmutari, ſic vt ex vno duo fiant, ſupra quod aureus ſplendor Spagyro non ita relucet: illa duo magis in vno ſeruata lucent. Iam ſi Cabaliſtarum & veterum Aſtronomorum vſum non intellexeris, a Deo minime natus es ad Spagyricam artem, nec per naturam ad Vulcanicum opus electus, neq; vt os in Alchimiſticis aperias artibus, creatus es. Eſt itaq; Tincturæ materia Margarita maxima, pretioſiſſimuſq; theſaurus, ac nobiliſſimum quod iuxta manifeſtationem Altiſſimi, necnon hominum conſideratione in terris eſſe poteſt. Hoc eſt LILI Alchimiæ, & Medicinæ, quod Philoſophi tam acurate quæſiuerunt: verum ob defectum integræ cognitionis, & perfectæ præparationis eius ad finem perfectum non pduxerunt. Per inueſtigationes eorum & experientias, tincturæ tantum initium datum eſt nobis: at verum fundamentum, quod collegas imitari meos decet, mihi relictum fuit, ſic vt nemo ſuas laruas noſtris intentionibus immiſcere debeat. Ego merito poſt longas meas experiẽtias Spagyros corrigo, & falſum aut erroneum a vero ſeparo, cum longis inueſtigationib. repererim ea, ob quæ iuſte diuerſa reprehendere queam, & immutare. Veterum ſi tamẽ experimenta meis excellentiora comperiſſem, tantos minime labores aſſumſiſſem, quos in gratiam, vtilitatem, & honorem proborum Alchimiſtarum omnium ſubii libenter, &c. Cum ergo Tincturæ ſubiectum ſatis dealaratũ ſit, vt inter fratres duos vix fidelius queat aut liceat præſtari: præparationem eius aggredi, & poſtquam primi ſeculi experientias poſui, meas etiam inuentiones addere volo: quib. quidem poſtremo Gratiæ tandem Seculum adhærebit, quoſcunq; interim ex tua Philoſophia Sophiſta tu feceris Patriarchas, anteſignos.

Leo rubeus in aquam conuerti poteſt.

Lili quid.

De Proceſſu veterum ad Phyſicorum Tincturam, & breuiori per Paracelſum inuentione.

CAP. III.

SPagyri veteres Lili putrefecerunt per menſem Philoſophicum, & poſtmodum ſpiritus humidos ab eo deſtillarunt quouſq; ſicci tãdem eleuati ſunt. Caput mortuum ſpiritibus humidis iterum imbuerunt, & ab eo per deſtillationem ſæpius abſtraxerunt, idq; tam diu donec ſicci prorſum eleuati fuerunt. Inde poſt abſtractos humores & ſiccos ſpiritus per pellicanum ter aut quater ſimul vniuerunt, donec Lili totũ in fundo ſiccum reſideret. Quamquam experientia prima proceſſum hunc ante fixationem dedit, nihilominus anteceſſores noſtri ſæpius eo votum perfecte

Lili præparatio.

fecte suum assecuti sunt. Breuiorem tamē viam habuissent ad rubei Leonis thesaurum perueniendi, si concordantiam Astronomiæ cum Alchimia didicissent, prout eam in Hermetis Apocalypsi demonstraui. Cum vero dies quilibet (vt Christus loquitur in fidelium cōsolationem) propriam suam curam habeat, Spagyris ante mea tempora labor fuit ingens & grauis, qui iam auxilio S. Spiritus affluentis postremo seculo, mea Theorica nec non practica subleuabitur atq; declarabitur, illis omnibus qui suis in operibus cum patientia constantes pseuerauerint. Ego namque naturæ proprietates expertus sum, essentiasq; & conditiones, eiusq; noui cōiunctionem, æque bene ac resolutionem: quod summum & maximum est in Physico, nunquam Sophistis cognitum hactenus.

Cum ergo primum seculum Tincturæ primam dederit experientiam, ex vno simplici duo Spagyri fecerunt. Verum cum id inuentum medio seculo postea periisset, eorum successores diligenti perscrutatione, postea in illius simplicis nomina duo inciderunt, idq; nominarunt vnico vocabulo nempe Lili, tanquam Tincturæ subiectum. Tandem imitatores naturæ materiam hanc (non secus ac in terra semen) tempore suo putrefecerunt, cum ante corruptionem hanc nihil ex eo nasci, nec Arcanum aliquod erumpere posset. Postea spiritus humidos abstraxerunt a materia, donec tandem ignis violentia sicci pariter sublimati fierent, vt hac via, non aliter quam rusticus ex anni tempore, peruenirent ad maturitatem, prout vnum post aliud ascēdere solet, ac decidere. Postremo, veluti post Ver Æstas prodit, fructus illos & siccos spiritus incorporarunt & Magisterium tincturæ perduxerunt eo, donec ad messem deueniret, ac ad maturationem se disponeret. *Lili tinctura subiectum.*

De Processu per Paracelsum ad Physicorum Tincturam abbreuiato.

CAP. IV.

TAm prolixo labore, tædiosaq; reiteratione Spagyri veteres non indiguissent, si ex schola mea suum opus didicissent & fuissent aggressi: votum æque bene suum assecuti fuissent, impensis laboribusq; longe minoribus. Hac tempestate vero qua Theophrastus Paracelsus Arcanorum aduenit Monarcha, inuentionis tempus est præ manibus, quæ Spagyris omnib. ante me fuit occulta. Quapropter dico: tantum rosei coloris a Leone sanguinem accipite & ex aquila gluten: quæ postquam simul coniunxeritis, iuxta veterem coagulate processum. Tincturam habebitis Philosophorum, q̄ infiniti quæsiuerunt, inueneruntque paucissimi. V. lis nolis tu Sophista, Magisterium hoc est in ipsa natura, Magnaleque Dei supra naturam, atq; thesaurus in hac miseriarū valle pretiosissimus. *Theophr. seculum felix.* *Tinctura Physica præparat.*

Extrinsecus is aspicias, videtur esse vile quid, aliud in multo nobilius quam fuerit antea, transmutare. Miraculum tamen id esse a Spagyro productum, est quod patiare, nec non fateare: qui suæ præparationis arte, vile corpus extrinsecus visibile corrumpit, ex quò nobilissimam aliam & pretiosissimam essentiam excitat. Si tu pariter aliquid ex Aristotelico lumine didicisti vel nosti, aut ex Serapionis regulis, prodi huc, & in lucem idipsum profer Experientia. Scholarium ius, vt honoris amatorem atque Doctorem decet, nunc serua. Si vero nihil scis aut efficere vales: cur tu me tamquam Helueticam vaccam irrationabilem contemnis, & vagabundum circulatorem criminaris? Ars est altera natura, mundusq; peculiaris, vt experientia contra te, necnon idola tua testatur atque demonstrat. Quædam igitur simplicia interdum componit Alchimista, quæ postquam iuxta suam corrumpit necessitatem, aliud inde præparat. Sic enim persæpe ex multis, postmodum vnum fit: quod plus efficit, quam ipsa natura per se posset, vt in Gastayno aperte satis patet, ex Saturno Venerem fieri: tum in Carinthia, ex Venere Lunam: & in Hungaria, ex Luna Solem, vt interim taceam de transmutationibus aliis rerum naturalium, Magis satis cognitis, quæ mirabilius quam Ouidius in sua Metamorphosi narrat, prodeunt in lucem. Recte me vt intelligas: Leonem tuum in Oriente quæras, & Aquilam ad Meridiem in assumtum hoc opus nostrum. Instrumenta meliora non reperies quam Hungaria, nec non Histria producunt. At si cupias id ex Vnitate per Dualitatem, in Trinitate cum æquali permutatione cuiusque deducere: tum iter ad Meridiem dirigas oportet, sic in Cypro votum cōsequeris omne tuum, de quo fusius minime differendum est, quam in præsentia declaratum fecimus. Arcanorum istorum, quæ transmutationes exhibent, adhuc plura sunt, etsi paucis cognita: quæ licet alicui manifestentur a Domino Deo, non propterea statim erumpit artis huius rumor, sed Omnipotens cum ea dat intellectum hæc & alia celandi pariter, vsque in aduentum Heliæ Artistæ, quo tempore nihil tam occultum erit, quod non reuelabitur. Videtis etiam oculariter (quamuis loqui de his minime sit opus, quod in irrisionem ab aliquibus assumi posset) in sulphuris Ignis magnam tincturam esse gemmarum, quę quidem eas sublimius exaltat, quam ipsa natura per se valeat. Verum ista gradatio metallorum & gemmarum a me hoc loco relinquetur, cum de ea satis in arcanis arcanorum in libro de Vexationibus Alchimistarum, & in aliis abunde scripserim. Antecessorum nostrorum processum de Tinctura Physicorum vt incœpi, iam perfecte concludam.

Ars est altera natura.

Helias artista, &c.

De

De Conclusione Processus Veterum a Paracelso facta.

CAP. V.

POstremo Spagyri veteres, Lili pellicanatum siccatumque, ignis ordinata quadam augmentatione tamdiu fixarunt, quousq; a nigredine iuxta colorum omnium permutationem, rubeum instar sanguinis fieret, & cum ea Salamandræ conditionem induceret. Recte quidem ab eis tali labore processum fuit, ac ad eundem modum, etiam vnumquemq; margaritam hanc ambientem, procedere æquum est, ac decet. Hunc tibi clarius declarare, mihi diffi ..limum erit, nisi didiceris in Alchimistarum Schola gradus ignis obseruare, vasa quoque tua mutare. Tum demum enim videbis, mox atque Lili tuum in Ouo Physico fuerit excalefactum, admirandis apparens ..tionibus coruo nigrius fieri: cygno postmodum successu temporis albius: & postremo transiens per flauedinem, sanguine quouis magis rubeum euadere. Quærite, quærite, primus ait Spagyrus, & inuenietis; pulsate & aperietur vobis. Impium indecorumque foret aui tam perfidæ cibum in os ponere. Ipsa potius ad hūc volare sinatur, prout ego cum ceteris ante me facere coactus fui. Veram igitur artem sequere. Hæc enim in perfectam eius cognitionem te ducet. Non est, quod amplius aut clarius hic apponatur quidpiam quam antea dixerim. Doceant Pharisaicæ Scholæ tuæ te quicquid volent ex instabili suo labilique fundamento, quod suum terminum aut scopum non attigit. Vbi tandem Alchimisticam industriam, accuratissime quā fieri potest, edoctus fueris: nihil tum demum in rerum natura tam difficile futurum est, quod non artis huius auxilio tibi manifestum esse possit. Natura siquidem ipsa nihil in lucem edit, quod in summam sui perfectionem sit adductum, prout hoc loco videre licet ex vnitate vel vnione dualitatis nostræ: Verum homo Spagyricis præparationibus id eo perducere debet, quo per naturam ordinatum fuit. Hæc de processu veterum, & mea correctione Tincturę Physicorum, quod ad pręparationem eius attinet, a me satis dicta sint hactenus. *Perf. Sign. numum nihil natura producit.*

Porro cum nunc Ægyptiorum thesaurum istum in manibus habeamus, est, quod eum in vtilitatem nostram conuertamus: quæ dupliciter ex Spagyrico Magisterio nobis offertur. Priore modo, prout ad renouationem corporis applicari potest: posteriore vero, prout in transmutationem metallorum adhibenda est. Cum igitur ego Theophrastus Paracelsus vtrumq; diuersimode sæm expertus, iuxta signa quidem operis, ac prout in experientia probaque mihi melius & perfectius apparuerunt, eadem describere volo proponereque.

De Transmutatione Metallorum per Medicinam proiectionem.

Cap. VI.

SI Tinctura Physicorum in transmutationis vsum venire debeat, eius primo libra super Solis fusi libras mille proiicienda est. Medicina tum demum præparata fuerit, ad leprosum humorem metallorum transmutandum. Admirandum hoc opus in luce naturæ est, videlicet Spagyri Magisterio seu operatione metallum perire quod prius erat, aliudq; fieri. Aristotelem illum id cum sua male fundata Philosophia fatuum reddidit. Rustici quidem in Hungaria, cum ferrum suo tempore proiiciunt in fontem quendam vulgari nomine Zipserbrunnen, in ferruginem id consumitur, quæ follibus & igne liquefacta, mox pura Venus existit, quæ nunquam in ferrum amplius redit. Similiter in monte Kuttenberg vulgariter nuncupato, lixiuium ex Marchasitis colant, in quo ferrum illico in optimam Venerem transit alte gradatam, & malleo tractabiliorem altera naturali. Hæc & similia plura simplicibus magis hominibus quam Sophistis cognita sunt, quæ metalli speciem vnam in alteram trãsmutant. Quæ tamen propter insignem ignorantium contemtum, velut & ex parte propter artificum iustam inuidiam abscondita fere manent. Ego quidem in Istria Venerem vltra 24. gradus (al. 38.) sæpius adduxi, sic vt Solis color altius ascendere nequeat, constantem in Antimonio vel in quartali, qua quidem vsus sum in omnibus, vt aliis.

Zipserbrunn ferrum in rubiginem vertit. Kuttenberg.

Quamquam autem veteres Artistę fuerunt huius Arcani percupidi, summaq; cum diligentia quæsiuerunt illud, nihilominus paucissimi iuxta perfectam præparationem ad finem suum id pducere potuerunt. Multas nam q; difficultates & obstacula metalli minoris in melius transmutatio secum adfert, prout Iouis in Lunam, aut Veneris in Solem. Magnalia naturæ multis hominibus occulta esse Deus fors voluit propter peccata. Nam cum aliquoties ab Artistis tinctura hæc iam præparata esset, ipsique proiectionem in effectum deducere non possent, accidit, vt ex eorum incuria custodiaq; mala illa a gallinis comederetur, quibus deinde plumæ deciderunt, ac, vt ipsemet vidi, rursum creuerunt. Hac via transmutatio per abusum ex negligentia Artistarum in Medicinam & Alchimiam venit. Cum enim ea Tinctura, nempe iuxta suum desiderium, vti minime possent, eandem ad renouationem hominum conuerterunt, vt seq. capitulo nunc latius audietur.

Tinctura a gallinis esa rata quid fecerit.

De renouatione hominum.

Cap. VII.

Physicorum in Ægypto primorum aliquot, ac priscorum per hanc Tin-

Tinctura vim in pro[illegible] [illegible]

Tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Itē vita multorum ad aliquot secula producta prolongataque fuit, prout habetur in diuersis historiis apertissime, quod nemini ferme credibile videt. Eius namq; vis tam admirabilis existit, vt corpus longius producat quam agnatę naturæ possibile fit, ac in eo gradu id firmiter conseruat adeo, vt ab omnib. infirmitatibus tutum viuat. Et licet senectam quidem habeat: apparet taman nihilominus vt in primæua iuuentute constitutum.

Est itaque Tinctura Physicorum vniuersalis Medicina, morbos omnes instar ignis inuisibilis, quomodocunque illi denominētur consumens. Dosis eius est exigua valde, sed operatio potentissima. Per eam a me curata sanataq; sunt Lepra, Lues venerea, Hydropisis, Caducus, Colica, Gutta, similesq; morbi: Lupus item, Cancer, Noli me tangere Fistulæ, nec non genus omne morborum internorum, & certius quidem quā credibile sit: cuius ēt testimonium exhibebunt Germania, Gallia, Italia, Polonia, Bohemia, &c. satis amplum. *Tinct. physicorum quid.*

Iam tu Sophista respice Theophrastum Paracelsum, quinam tuus Apollo, Machaon & Hipocrates contra me stare valeant? Hoc enim est Catholicum Physicorum, propter quod vitam longam prosecuti sunt omnes Physici ad resistendum morbis, & per hoc vniuersale id maxime consecuti sunt & efficacissime, iuxtaq; suum arbitrium Tinctu. ā Physicorum nominatunt. Quid n. in tota Medicina maius esse potest, quam eiusmodi corporis mundatio, per quam ab eo superfluitas omnis a radice prorsum tollitur, ac trāsmutatur? Sanato namq; semine, perfecta sunt omnia. Quid prodest Sophistarum pessime fundata purgatio, cum nihil eius tollat ꝙ auferre debet? Quapropter excellentissimū veri Medici fundamentū est, Regeneratio naturæ, iuuentutisq; restauratio: postmodum essentia noua ipsa totum hoc, quod sibi aduersat expellit. Ad istam regenerationem, vires atque virtutes Physicorum Tincturæ mirabiliter inuentæ sunt, & vsq; ad tempus a Spagyris veris vsitatæ secreto, nec non abscunditæ. *F I N I S.* *Theophr. attestātur Germania Gallia &c.* *Medici veri ars quæ sit.*

COELVM PHILOSOPHORVM

Siue

LIBER VEXATIONVM PHILIPPI THEOP. PARACELSI.

Scientia & natura Alchimiæ, & quid de ea sentiendum sit.

Per septem regulas seu canones fundamentales ad septem vul[illegible] & præfationem cum additis nonnullis membris & appe[illegible].

PRÆFATIO.

Theophrasti Paracelsi ad omnes Alchimistas, & huius libri Lectores.

O Vos Alchimiæ periti, quot quot etiam cęterorum vobis maximas pollicemini diuitias, aut ☉ atq; ☾, plurimum cupitis exstruere: quod Alchimia diuersimode pollicetur ac docet: Pariter & vos, qui labores & vexationes libenter sustinetis, abstinere tamen ab ea minime vultis, donec vobis eius præmia promissionesque cognitæ sint: hoc quidem ipsa experientia docet indies, e millib. ne vnumquidem votum suum assequi. An ob id ille naturæ defectus & artis sit? Non dico, sed Fati potius, & operantis imperitiæ ea culpa est.

Quapropter non vt solent alii vulgares Alchimistæ communiter, libellum hunc describere volui. Grauem admodum artem illi, processusque docent erigere prolixissimos. R. Antim. hoc liquefieri permittas cũ sale nitro, & tartaro, quorum vnicam semis accipe ☉ tantundem, ♃ ℥ iiij. quibus adde sulphuris ℥ j. vitrioli ℥ j. Cum Argento & Arsenico liquefiant in catino.

Cum itaq; signorum, syderum, planetarumq; cœlestium characteres vna cum ceteris Nominib. Receptis, Materialib. & Instrumentis, in hac arte peritis notissimi sint: hoc denuo recensere eosdem libello superfluum esset: quamuis huiuscemodi signorum, nominum & characterũ vsus tempore suo non sit inutilis.

Alius autem hic Alchimiam, quam antea, tractandi modus per 7. Canones ex metallorum 7. serie deductus obseruabitur. Qui licet in põposam verborum elegantiam non erumpant, nihilominus tñ in eorum consideratione, quicquid ex Alchimia separandum est, abunde satis, & aliarum rerum Arcana plurima continentur: ex quib. etiam per speculationem admiranda quædam & noua resultant opera, quæ multoties ab antiquorum operantium & naturalium Philosophorum scriptis ac opinionib. lõge diuersa. ꝓbatione tñ & experimẽto reperta & cõfirmata sunt.

Alchimistæ cur multi pauperantur.

Præterea nihil in hac arte est verius, q̃ idipsum, quod minime cognitum est, cuiq; minor fides adhibetur. Culpa, caussaq; difficultatis omnis in Alchimia, propter quam ad paupertatem reducuntur plurimi, rel: quia frustra laborant, sola & vnica est operantium imperitia, materiarumq; nimia vel pauca nimis quantitas aut qualitas: ex quibus omnibus, res in operationibus vel destruuntur, vel rediguntur ad nihilum. At si verus processus fuerit inuentus, res ipsam se mutans indies ad perfectionem magis accedit. Recta via facilis, sed a paucissimis reperitur.

Aliquando fieri potest, vt Speculatiuus quisq; artifex aliquam artem in Al-

in Alchimia per delirium suum excogitare valeat, siue quidpiam, aut nihil inde sequatur. Nihil ipsum oportet facere, quo aliquid reducat in nihilum, & iterum aliquid oriatur ex nihilo. Et tamen hoc incredulorum prouerbiũ, non vtiq; falsum. Destructio bonum perficit: nam bonum apparere nullo modo potest obsuum occultatorem. Bonum etiam minime bonum est, dum occultatum est. Occultator est amouendus, vt bonum libere cum claritate sua valeat apparere. Glossa. Occultator est mons, arena terra aut lapis, in quibus metallum creuit. At vnumquodque metallorum visibilium, occultator aliorum sex metallorum.

Et per Elementũ ignis imperfecta quæque corrumpuntur, ac tolluntur, vti sunt hæc metalla quinque ☿ ♃ ♄ ♀ ♄. E contra perfecta similiter non absumuntur igne, veluti ☉ & ☽, quo fit, vt in igne permaneant, & ex aliis imperfectis, in quibus corrumpuntur, simul corpus suum assumant & appareant ocularitet. Qui & quonam pacto id fiat, ex septem canonibus colligi potest, cuius naturæ siue proprietatis quodlibet metallum existat, quid cum aliis operetur, & possit in eorum commixtione.

Verum hoc apprime notandum est, septem istos canones a quouis, accessorio lectore, prima facie lecturaque illico perfecte intelligi non posse. Nam leuis intellectus occulta, obstrusa facile non percipit. Quapropter quiuis horum canonum disputationibus indiget non exiguis. Plurimi sunt elati superbique spiritus, qui sibi temere persuasum habent, hæc omnia, quæ libellus iste continet se facile intelligere, quod inutilia & futilia sint, longe meliora se habere putantes, ob quæ ista quoque spernere iure possint (☉).

CANON PRIMVS DE NATVRA ET PROprietate ☿.

Omnia sunt in omnibus occultata. Vnum ex ipsis omnibus est occultator eorum & corporeum vas seu extrinsecum, visibile & mobile. Liquefactiones omnes in isto continente manifestæ sunt. Nam hoc cõtinens, viuens & corporeus spiritus existit: ideo coagulationes omnes, aut congelationes in eo conclusiue comprehensæ, cum liquefactione quidem acquisitæ, circumdatæ, nec non contentæ sunt. Nullum huic liquefactioni, multoque minus eius origini potest inueniri nomen, quo vocetur. Et quia calor nullus tam vehemens, qui huic æquiparari possit, ignis Gehennæ illi comparari debet. Huiusmodi liquefactio nihil prorsus commentii habet cum aliis naturalis ignis calore factis, frigoris que naturali congelantibus, aut coagulantibus, quas congelatio-

Mercurii quæ natura sit.

nes,ob earum debilitatem in Mercurio obtinere nequeunt istę liquefactiones,quas ob id ille plane contemnit.Inde colligere licet, Elementares vires corrumpentes(quæ vel Essentia Quinta, vel eius elementa vocantur)nihil addere vel adimere,nec arripiendi potestatē habere. Cœlestes & infernales vires,elementis quatuor nō obediunt, siue sicca, humida,calida vel frigida sint. Nullum eorum operandi facultatem habet contra Quintam essentiam,sed quodlibet proprias vires & operationes per se continet.

Elementalia in cœlestia & infernalia nihil agunt.

Canon secundus,de Natura & proprietate ♃.

Iouis natura quæ.

QVod manifestū est (intellige corpus Iouis) in eo cetera sex metalla corpora spiritualiter occultantur, vnum quidē alio profundius,tenaciusq;. ♃ nihil de Quinta participat Essentia,sed de Elementarium quatuor natura.Quapropter eius liquefactio leui penitus igne superueniente manifestat, & accedente frigore similiter leui coagulatur.Cum aliorū omniū metallorum liquefactionib.affinitatē habet.Nam quanto quid alteri natura fuerit similius, tāto facilius vnitur illi per coniunctionē.Facilior etiam est,magisq; naturalis propinquorum, q̄ remotorū ad inuicem operatio.Remotum non vrget. Idem etiam non admodum metuitur,etsi maximum existat. Hinc fit, vt ad superos etiam non anhelent homines: quia plurimum ab eis distant, eorumque gloriam non vident. Pariformiter inferos admodum non formident, quod remoti sint,eorumque status, & pœnæ miseriam nemo viuentium nouit, aut expertus est:hac de caussa nihili fit infernus. Res enim remotiores, eo viliores habentur, quo rudiorem locum obtinent: quia pro sui loci proprietate quæque res melior euadit, vel immutatur: quod varijs exemplis demonstrari potest.

Remota cur minus afficiant.

Quapropter quanto ♃ a ♂ & ♀ est remotior, propinquior autem ☉ & ☽ reperitur, tanto maiorem aureitatem, aut argenteitatem (vt ita loquar)in corpore suo continet, grandiorque,fortior,visibilior, tangibilior,perceptibilior,amabilior,acceptior,notior,& verior,quam in remoto comperitur. Rursus,quo res quæuis remotior, eo vilior existimatur in prædictis omnibus, ideo quod semper præsens absenti rei præfertur. Quanto propinquius est manifestum,tanto remotius est occultum.Quamobrem Alchimistæ tibi sedulo cogitandum est, qua ratione Iouem collocare possis ad remotum & abstrusum locum, quem Sol & Luna tenent, & vicissim Solem & Lunam ex remotis adigas in propinquum locum, vbi Iupiter steterat corporaliter: vt eodē modo Sol quoque & Luna ibidem corporaliter ad oculos re ipsa astent. Transmutationis

Absentis præsens præstātior.

tionis eim metallorum de imperfectione in perfectionem, varia sunt operationu n Recepta. Vnum alteri permiscere, tum alterum ab altero purum iterum separare, nihil aliud est, quam permutatio, per alchymicum perfectum laborē instituta. Nota. Aurum multum Iupiter, & non parum argenti habet. ♄ & ☾ imponantur ei, & augmentabitur ☾ de reliquis. *

Canon tertius de ♂, & eius proprietatibus.

OCculta sex metalla saprimum expulerunt a se, ac illud effecerunt corporale, valorem illi minimum relinquentia, maximamque duritiem ac onus imponentia. Hoc facto omne suum coagulationis robur atque duritiam in istud excusserunt ac manifestarunt. Econtra colorem, liquefactionemque cum sua nobilitate sibi retinuerunt. Difficilimum est, ac laboriosum ex inepto vulgarique homine, Principem aut Regem fieri. Sed Mars valida, pugnaciq; manu dominium acquirit, Regisque locum occupat. Est tamen quod caueat ab insidiis, ne captiuetur ex improuiso. Considerandum venit, qua ratione ♂ regis locum, & ☉ & ☾ cum ♄ locum ♂ obtinere valeant. *Martis natura qua.*

Canon quartus de ♀ & eius proprietatibus.

ALia sex metalla, ♀ ex omni suo colore, medioque liquefactionis, cum inconstantia corpus extrinsecum fecerunt. Necessarium tamen foret ad intelligentiam aliquot exemplis demonstrare, quinam res manifesta per ignem occultetur, & manifestetur occulta materialiter. Quicquid est combustibile, naturaliter per ignem transmutari potest de vna in aliam formam, videlicet in calcem, fuliginem, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ postrema rursus in multa corpora noua reduci potest metallica. Si metallum etiam adustum aut ærugine vetusta fragile esset, malleationem ignitionibus iterum adipiscentur. *Veneris natura qua.*

Canon quintus de natura & propietatibus ♄.

DE propria sua natura Saturnus ita loquitur: Pro suo me eiecerunt examinatore sex alia, deque loco spirituali extruserunt a se: corruptibile corpus in mansionē ēt adiecerūt, vt quot ipsa nec sunt, nec habere cupiūt, sim id ego. Sex fratres mei spirituales exsistūt, inde fit, vt corpus meum, quoties ignitus sum, penetrent, ac vna mecū pereunte, igne pereāt & ipsi, ☉ & ☾ tm̄ exceptis: quæ mea mundātur & superbiūt aqua. Spiritus meus est aqua soluens fratrū meorū rigida & cōgelata corpora. Corpus meum tamen ad terram est procliue: quicquid in me recipitur, *Saturni natura qua.*

etiam proprium fit eius, & per nos in corpus vnum efficitur. Mundo minime foret vtile, si cognosceret, aut saltem crederet, quidnam in me lateat, efficereque possim: vtilius foret, si mecum id, quod possum facere, calleret: Alchymistarum artes omnes deserens, hoc solo, quod in me est, & per me fieri potest, vteretur. Frigoris lapis est in me, hæc est aqua, per quam spiritus congelari facio metallorum sex in Esse corporeum septimi, hoc est, ☉ cum ☾ promoueri.

Antimonium est duplex. Duplex reperitur Antimonium, vnum vulgare nigrum, quo repurgatur ☉ in eo liquefactum. Hoc cum ♄ habet affinitatem proximam. Alterū est album, quod Magnesia etiam dicitur & Bisemutum. Affinitatem habet cum ♃ maximam, & cum altero Antimonio permixtum augmentat Lunam.

Canon sextus de Luna & proprietatibus eius.

Luna Natura qua. EX Luno cōficere velle ♄, aut ♂, nō est leuius vel facilius opus, quam ex ☿ ♃ ♂ ♀ ♄, Lunam ingenti lucro facere velle. Non est enim vtile, perfecta in imperfecta, sed hæc in illa transmutare. Sed quænam sit materia Lunę, vel vnde proueniat, oportet etiam cognoscere. Quisquis id considerare non valet, vel perquirere, nec Luna efficere poterit. Si rogetur, quid est Luna? Est ex sex metallis, spiritualiter occultatis, ipsa septimum, externum, corporeum, & materiale. Nam semper sex metalla, septimum in se continet spiritualiter occultata. Et sex metalla spiritualia non persistunt absque vno metallo extrinseco & materiali. Sic etiam nullum corporale metallum absque illis sex spiritualibus locum aut essentiam habere potest. Corporalia metalla septem liquefactione bene permiscentur, sed mixtum hoc nō est ad faciendum Solē, aut Lunā vtile. Nam in ea mixtura manet quodq; metallum in sua natura, vel fixum in igne, vel ab eo fugit. Exempli gratia, misce quocunque modo potes ☿ ♃ ♄ ♂ ♀ ☉ ☾, ob id minime fiet, vt Sol & Luna metalla ƒ. cetera ita permutent, vt ex Sole & Luna fiant illa Sol & Luna. Quamuis enim omnia lique facta sint in massam vnicā, nihilominus manet in sua natura quodlibet hoc ipsum, quod est. Hæc sunt, quæ de corporali mixtione indicanda fuerunt. De spirituali vero permixtione & communione metallica sciendum est, nullam separationem aut mortificationem spirituum esse: quia tales spiritus absque corporibus nunquam persistere possunt. Etiamsi corpus in vna hora centies illis adimeretur & mortificaretur, nihilominus aliud semper, priore multo nobilius, acquirerent. Et hæc est metallorum transpositio de vna morte in aliam, hoc est, de minori gradu in maiorem & aliorē, hoc est in Lunā, & ex meliori in optimum & per-

& perfectissimum, id est, Sol splendidissimum, & omnium regalissimum metallum. Est igitur verissimum, quod supradictum est sæpius, sex metalla septimum semper generare, aut ex se in Esse manifestum producere.

Quæstio. Si verum est, Lunā, & quodlibet metallum ab aliis sex originem ducere generarique. Quæ est igitur eius proprietas & natura? Responsio. Ex ♄ ☿ ♃ ♂ ♀ ☉ nihil, nec aliud metallum fieri potest, quam Luna. Caussa est, quod aliorum sex metallorum quodlibet bonas duas habet virtutes, quarum summatim duodecim sunt. Istæ sunt Lunę spiritus, qui breuibus verbis ad hunc modum cognosci potest. Nam Luna est ex sex spiritualibus metallis & eorum virtutibus: quarum vnumquodq; duas possidet. Summatim itaque 12. sunt in vno corporali metallo positæ, quæ 7. Planetis, & duodecim signis cœlestibus comparantur. Habet enim Luna a Planeta Mercurio, ac ab ♒ & ♓ liquationem & albū suum splendorem. ☿ ♒ & ♓. Sic habet etiam ☾ a ♃ ♐ ♉ colorem album, & in igne magnam suam constantiam. ♃ ♓ & ♉. Habet Luna a ♂ ♋ ♈. duritiem, bonumque suū clangorem ♂ ♋ & ♈. Habet Luna a ♀, ♊ & ♎ coagulationis mensuram & malleationem, ♀ ♊ & ♎. Habet Luna a ♄ ♍ & ♑ corpus homogeneum, cū grauitate, ♄ ♍ & ♑. Habet Luna a ☉, ♌ ♍ sinceram puritatem, & magnam constantiā contra vires igneas. ☉ ♌ ♍. Talis est naturalis cognitio exaltationis, & caussę spirit⁹ & corporis Lunę, cum eius natura composita, & sapientia, breuibus commemorata.

Dicendum est vlterius, qualenam huiuscemodi spiritus metallici corpus, in sui primitiua generatione per cœlestem influxum acquirant, nempe lapidem aspectu vilem, quē fusum liquefacit, corrumpit & mortificat igne fossor metallarius omnino: tunc metallicus ille spiritus in tali mortificatione melius atque nobilius, nō friabile, sed malleabile corpus recipit. Accedit Alchimista, qui tale corpus metallicum rursus corrumpit, mortificat, & artificiose præparat. Sic iterum spiritus iste metalli nobilius & perfectius induit corpus, manifesto se prodens in lucem, nisi sit Sol aut Luna, tum demum spiritus & corpus metallica perfecte simul vnita, sunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia.

Canon septimus de natura Solis & proprietatibus eius.

Septimum ex sex spiritualibus metallum, corporaliter est Sol, qui in seipso nihil aliud est, quam purus ignis. Quod autē extrinsecus pulcrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneum corpus visu, præceptioneque possideat, huius caussa est, quod aliorum sex metallorum congelationes in se contineat: qui-

bus in vnum corpus extrinsecum est compactissimum factum. Eius tamen per ignem elementarem liquefactio prouenit, vel causatur ex ☿ ♓ & ♒ 'iquationibus in eo spiritualiter occultis. Huius exemplum est manifestissimum, quod ☿ cum ☉ facilius per amplexum commiscetur corporaliter. Sed Sol post liquationem recedente calore, frigoreque superueniente extrinsecus coagulari, durum & solidum fieri, reliquorũ quinque metallorum est occasio, quorum naturam in se complectitur, ♃ ♄ ♂ ♀ ☾. In istis quinque metallis, frigidæ mansiones cum suis regiminibus præcipue reperiuntur. Inde fit, vt Sol extra calorem ignis liquefieri minime possit propter iam dictum frigus. Non potest etiam Mercurius calore suo naturali, vel liquatione subuenire, nec ipsum defendere contra 5. metallorũ frigiditatem, eo quod Mercurii calor nõ est sufficiens ad ☉ in liquatione retinẽdum. Quapropter oportet ☉ quinque metallis obedire magis, quã vnico metallo ☿. Ipse ☿ etiam officii nihil aliud habet ex seipso, præterquam semper fluere. Hinc fit, vt in aliorũ metallorum coagulationibus nihil agere valeat, cũ eius natura non sit, durum aut solidum facere, sed liquidum. Fluidum efficere caloris est, vitæque natura: sed frigiditas duritiei, consolidationis & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia sex metalla frigida, ♃ ♀ ♄ ♂ ♀ ☾ ☉ si liquefieri debent, ignis calore fiat id necessarium est. Nix aut glacies, quæ frigidæ sunt, hoc ipsum nõ efficient, sed potius indurabunt. Statim atque metallum igne liquefactum ab eo fuerit amótum, frigiditas hoc arripiens, durum, congelatum, & immobile per se reddit. Sed ꝙ Mercurius fluidus atque viuus semper maneat, dic quæso, calore vel frigore an id efficiatur? Qui respondꝫ rit a frigida humidaq; natura id fieri, tum a frigiditate vitam habere opinionis assertor huius, naturæ nullam cognitionem habens, cum vulgo seductus est. Vulgus enim de quibusuis nil nisi falsum iudicat, hoc etiã firmiter tenet. Quapropter est, quod ab eo recedat, quicunque veritatem cupit cognoscere. Mercurius quidem ex frigida minime, sed ex calida & ignea natura viuit. Quoduis etiam viuens, ignis est, quia calor est vita, frigus vero mortis occasio. Solis ex seipso purus est ignis, non tamen viuus, sed durus, & sulphuris tantum colorem demonstrat, vt flauum & rubeum permixtum in eo proportionaliter. Metalla quinque frigida sunt hæc ♃ ♂ ♄ ♀ & Luna, quæ suas tribuunt Soli virtutes secundum frigiditatem, corpus ipsum: secundum ignem, calorem: secundum siccitatem, duritiem: secundum humiditatem, pondus, & ex splendore, clangorem. Quod autem Aurum in ignis terrestris elemento nõ comburitur, nec etiam corrumpitur, efficit hoc Solis constantia. Nam vnus ignis alterum adurere non potest, nec etiam absume-

Calor est vita, frigus mors.

Metalla frigida quæ.

absumere, sed potius si ad ignem accedit ignis, augetur validiorque fit in suis operationibus. Cœlestis ignis, qui a Sole in terram apud nos influit, non est talis ignis, qualis est in cœlo, nec similis nostro super terram exsistenti, sed ignis ille cœlestis apud nos, est frigidus, & congelatus, qui corpus est Solis. Quamobrem Sol per nostrum ignem superari nullo modo potest: hoc illi solū accidit, vt liquefiat, sicuti nix, vel glacies ab ipso cœlesti Sole. Ignis igitur ignem comburendi potestatem non habet, quia Sol est ignis, qui solutus in cœlo, coagulatus apud nos exsistit.

Aurū est in essentia triplex.	*1. Cœleste* *2. Elementare* *3. Metallicum.*	est	*Solutum.* *Fluidum.* *Corporeum.*

Finis septem Canonum.

Deus & natura nihil faciunt frustra.

LOcus rerum omnium perpetuus, temporis expers, ac principii finisque, locorū vbiuis operatur: essentialiter operatur, vbi nulla spes est: operatur id, quod reputatur impossibile. Quod etiam incredibile, desperatumque videtur, mirabiliter in veritatem erumpet.

Nota de partibus super Mercurium viuum (al. vulgi.)

QVicquid in colorem album tingit, vitæ naturam habet, lucisq; proprietatem, atque potestatem, quæ vitam caussaliter efficit. In hoc motu quidem ignis cum suo calore, vitæ est eius origo. Quicquid econtra tingit in nigredinem, aut nigrum efficit, naturam cum morte communem habet, tenebrarumque proprietatem, & vires mortis efficaces. Corruptionis huiusmodi coagulatio, fixatioque terra est cum sua frigiditate. Domus n. semper est mortua, sed eam inhabitans viuit: cuius exemplum si reperire volueris, euicisti. *Lividum a vita, tenebrosum a morte.*

Puluis liquefactiuus probatus,
Pingues adole verbena.

℞. Salis nitri ℥ iiij. Sulphuris medietatem tartari ℥ j. Misce & liquefac.

Quidnam de congelatione Mercurii censendum est.

MOrtificare vel congelare ☿, & post modū in Lunā cōuertere velle, magnoq; labore sublimare, vana sunt opera, cum illa sint in Sole & Luna exsistētium tm̄ quædā dissipatio. Est n. alia longe diuersa, propinquiorq; via, qua ☿ paruo dispendio, laboreq; minori sine congelatione transmutatur in Lunā. Quilibet aūt libenter addisceret artē hanc in Alchimia tam leuem, atq; facilem, per q̄ breui tempore Sol & Luna plu-

rimum facere posset. Cumque nō nisi cum tœdio prolixa scripta & verba legantur, optaret vtique, vt directis verbis ita admoneretur. Hoc & ita facito, operare sic, & habebis Solē & Lunā, quibus in ditissimū virum euades. Itane vero: Tantisper exspecta quæso, donec citra laborem breuibus verbis tibi id declaretur, præmansumq; ingeratur in stomachum, vt ex ♄ & ☿ & ♃, ☉ & ☾, illico conficias. Nō est, nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu, tactuq; tam facilis, ac in seipsa facilis exsistit. Sol & Luna fabricandorum promtitudo per Alchimiam tam facilis est, vt nec libris, nec doctrinis contextis magis opus sit, quam si de niue præterita quis scribere vellet.

De Receptis Alchimiæ.

QVid ergo de Receptis Alchimiæ, vasorumque & instrumentorum diuersitate dicendum est? vti sunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, sulphura, salia salpetræ, alumina, vitriola, chrysocollæ, atramenta auripigmenta, fel vitri, cerussa, terra rubea, thucia, cera, lutum sapientię, vitrum contusum, viride æris, fuligines, testæ ouorum, crocus Martis, sapo, crystallus, creta, arsenicum, antimonium, minium, elixir, lazurium, sol laminatus, sal nitri, sal ammoniacū, lapis calaminaris, magnesia, bolus armenus, & alia plura. Et præterea de præparationibus, putrefactionib. digestionibus, probationibus, solutionibus, cementationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, graduationibus, rectificationibus, amalgamationibus, purgationibus, &c. quib. Alchimiæ libri sunt refertissimi. Et tandem etiam de herbis, radicibus, seminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, ossium cineribus, limacū capsulis, conchis, cocleis, & pice. Hæc & similia quæquæ sunt in Alchimia remotissima quædam, imo vanissima laborū onera, quib. etiam si Sol & Luna fieri posset, nihilominus intentionem hanc magis, quam prouehant, impepediunt ac retardant. Non est igitur ex his (vt vere loquar) ad discēdum, quod ad artē faciat Solem & Lunā fabricandi. Quapropter omittenda sunt omnino, quod cum 5. metallis ad Solem & Lunam prorsus nihil operentur. Percontari posset quispiā, quæ est igitur hęc via, breueq; fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, ex eisq; tam cito Sol & Luna fieri pōt, vere, & sine fuco? Respōsio, Abunde satis in septem canonibus, & aperte id iam dictū est. Qui per hos intelligere noluerit, frustraneus labor esset amplius eum instruere. Non est etiam, quod sibi quis insipide persuadeat ea tam leuiter intelligi posse: verum occulto sensu melius quam aperto. ARS HÆC EST. Postquā Cœlum aut Saturni sphærā cum vita currere feceris super terrā, impone Planetas omnes, vel quē aut quos volueris, vt

Lunæ tamen portio sit minima. Omnes currere permittas, donec Cælum ♄ penitus euanuerit: manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis suis corruptibilibus corporibus, interim aliud recens perfectum, & incorruptibile corpus nacti.

Illud enim corpus est spiritus cœli, de quo rursus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt sicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra, quod serua: est enim Sol & Luna. En artem habes omnino manifestatam, & integram. Si nondū intelligis eam, aut calles bene est: Ipsum enim tectam, nec euulgatam esse, satius est.

Quo pacto coniurandus sit Crystallus, vt omnia in eo videantur.

CONiurare nihil est aliud, quam rem aliquam recte obseruare, scire, & intelligere, quid ea sit. Crystallus est figura aeris. Quicquid in aere vel mobile vel immobile apparet, idem apparet etiam in Speculo, Crystallo, vnda. Aer enim, aqua & Crystallus, quoad visum vnum sunt, instar Speculi, in quo Replica inuersa videtur.

De Calore Mercurij.

QVotquot ☿ humidæ frigideq; naturæ esse iudicant, aperto errore victi sunt, quia non est nisi de sua natura summe calidus, & humidus: cuius occasione semper ac perpetuo fluit. Nam si humidæ frigidæq; naturæ esset, aquæ congelatæ similitudinem haberet, semperque durus & solidus exsisteret, ignisq; calore primum, vt alia metalla ipsum liquefieri foret necesse, quo quidem non indiget, cum liquationem & fluxum habeat ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui tenet ipsum in fluxu perpetuo, viuumq; facit, vt nec mori, nec coagulari, vel congelari queat. id maxime scitu dignum est, metallorum spiritus septem, aut quotquot eorum mixta fuerint, simul ac in ignem veniunt, inter sese pugnam agere, præcipue Mercurius, sic vt quisque suam in alium vires atque virtutes exserat vincendi, liquefaciendi, transmutandique desiderio. Vnus alterius virtutem, vitam & formam deprędatur, aliamque naturam & formam illi tribuit. Calore commouentur itaque metallorum spiritus, aut vapores ad operandum in sese mutuo, nec non transmutandum de vna virtute in aliam, quousque ad perfectionem, & puritatem ventum sit.

Mercurius est summe calidus & humidus.

At quidnam agendum præterea cum Mercurio est, vt humiditas & caliditas illi possit adimi, quarum loco maxima frigiditas introducta congelaret, consolidaret, omninoq; mortificaret eum? Hoc fac quod sequitur. ℞. Purum Mercurium optime conclusum, in olei coagulatio-

Coagulatio Mercurij vt fiat.

nis medio per 24. horas: id est, per diem naturalem, sic vt supra ♄ sit eleuatus in opposito quidem aspectu ☾ media. Hoc autem à Mercurio occultum ipsius calorem aufert, & caliditatem extrinsecam addit, frigiditatemq; intrinsecam ♄ & Lunæ (qui ambo sunt Planetæ frigidæ naturæ) tribuit, ex qua, vel per quam Mercurius congelari, consolidari & indurari cogitur.

Nota frigiditatē (qua Mercurius indiget in sui consolidatione, mortificationeq;) sensu minime perceptibilem extrinseco, veluti niuis aut glaciei, sed potius extrinsecus calidum quid apparere. Non aliter de calore Mercurii, quo fluit, iudicandum est, non esse caliditatem extrinsecus perceptibilem, ad nostrarum qualitatum similitudinem: imo potius extrinsecus tanquam frigiditas percipitur: vnde Sophistę (gens inexperte loquax) perperam asserunt, eum esse frigidæ, humidæq; naturæ, quo fit etiam, vt illum non aliis quam calidis rebus congelare studeant, quib. tamen fluidiorem effici potius, quam solidum suo damno quam lucro magis indies experiuntur.

Alchimia vera, qui vnica tantum arte, Lunam aut Solem ex 5. metallis imperfectis fabricare docet, aliud Receptum non admittit, præter illud, quod sic & vere dictat: Solum ex metallis, in metallis, per metalla & cum metallis, perfecta metalla fiunt. Nam in aliis rebus est Luna, & in aliis metallis est Sol.

Qua materia, quibus etiam instrumentis in Alchimia sit opus.

NOn aliis opus est, quam officina fusoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, lebetibus, testis & capellis ex faginis cinerib. constructis. Postmodum impone ♄♃♂☉♀☿☾, & operentur in finem vsque ♄.

Mineralia quærendi modus.

IN terra necnon in lapidibus inueniendi spes est incertissima & labor maximus. Verum, quia is primus est acquirendi modus, atq. via, nullo modo sperni, sed summopere laudari debet. Taleq; desiderium, aut appetitus non magis, quam iuuenum adolescentumq; licitus ad matrimonium amor, interire deberet. Vt apes propter mel & ceram rosas & flores desiderant: sic non aliter homines, vt ipse præter tamen auaritiam commodumq; proprium, ad eruendum e terra metallum anhelare debent. Nam qui nimium quærit, minimum reperire solet. Non auro solo Deus homines argentoue, sed etiam pauperie, sorditie, atq; miseria donat. Aliquos etiam ad metallorum, & mineralium singulares cognitiones vocauit, quibus faciliorem & breuiorem Solis & Lunæ fabricandi modum absq; fossionibus fusionibusq; sunt adepti, quam ex vulgari Solis & Lunæ

e primitiuis corporibus attrahendi consuetudine. Nec solum ex subterraneis, verum etiam per certas artes, notitias, ex 5. metallorum genere (media tamen arte fabricatorum metallorum) ☿♃♄♂♀, de quibus, & quolibet separatim Sol & Luna fabricari potest, ex vno tamen, quam ex alio facilius. Nota: ex ☿ ♄ & ♃ facile, sed ex ♂ & ♀ ægre fieri potest Sol aut Luna. Possibile tamen est fieri, sed cum additione ☉ & ☽. Ex Magnesia & ♄ exit Luna, ex ♃ & cinnabari purus Sol oritur: Poterit ingeniosus artifex (qualem aliquando vidisse memini) diligenti quidem animaduersione præparare metalla, sic vt ratione vera ductus, metallorum transmutationis perfectionem, opere suo vel regimine magis promoueat, quam cœlestium signorum 12. atque Planetarum 7. cursus faciunt: quos etiam in his obseruare superfluum est, velut & aspectus, mala siue bona tempora, diem aut horam, huius vel alterius Planetæ statum prosperum aut infelicem, quæ nec iuuare possunt in Alchimiæ naturalis arte, multo nocere minus. Si verum alias, & possibilem processum habueris, operare cum libuerit. Si tamen ex te vel operationibus tuis, & intellectu fuerit aliquis defectus, Planetæ syderaq; cœlestia tibi deficient in opere.

Si metalla diu satis in terra sepulta, manserint, non solum ærugine consumuntur, verumetiam perseuerantia transmutantur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus, at paucis arcanum, hoc est, cognitum. Reperitur enim in terra gentilium vetus & lapidea moneta, suis imaginibus impressa, quæ primitus metallica fuit, sed per transmutationem a natura factam, in lapides versa.

Alchimia qualis res sit.

NIhil aliud est Alchimia, quam perceptibilis, industria tamen excogitatus sermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur: secundum quem vnusquisq; sibi meliorem viam, & artem, per suæ mentis captũ (qui rem pertendit acutius, is veritatem attingit) eligere potest, ac in ea veritatem inuenire. Syderum, & lapidum rationem habere maximam oportet: quia sydus lapidum est omnium formationis spiritus. Est etiam syderum omnium cœlestium ☉ & ☾ non nisi lapis vnus in seipso, terrenusq; lapis a cœlesti prodiit lapide, per eundem ignem, eosdem carbones, cineres, expulsiones easdem, & repurgationes quibus lapis ille cœlestis, clarus, & purus in splendore suo separatus & reductus est. Totus a. globus terræ, nihil aliud est quã abiectum quid, concretum, mixtum, corruptum, tritum, & iterum coagulatum, & partim in massam vnam in lapideum opus liquefactum, quod in meditullio sphęrę firmamenti, sedem & quietem habet. *Alchimia quid.*

Notandum est vlterius, lapides illos pretiosos, qui propriis nomini-

nes, ob eatum debilitatem in Mercurio obtinere nequeunt istę liquefa-ctiones, quas ob id ille plane contemnit. Inde colligere licet, Elementares vires corrumpentes (quæ vel Essentia Quinta, vel eius elementa vocantur) nihil addere vel adimere, nec arripiendi potestatē habere. Cœlestes & infernales vires, elementis quatuor nō obediunt, siue sicca, humida, calida vel frigida sint. Nullum eorum operandi facultatem habet contra Quintam essentiam, sed quodlibet proprias vires & operationes per se continet.

Elementalia in cœlestia & infernalia nihil agunt.

Canon secundus, de Natura & proprietate ♃.

Iouis natura qua.

QVod manifestū est (intellige corpus Iouis) in eo cetera sex metalla corpora spiritualiter occultantur, vnum quidē alio profundius, tenaciusq;. ♃ nihil de Quinta participat Essentia, sed de Elementarium quatuor natura. Quapropter eius liquefactio leui penitus igne superueniente manifestat, & accedente frigore similiter leui coagulatur. Cum aliorū omniū metallorum liquefactionib. affinitatē habet. Nam quanto quid alteri natura fuerit similius, tāto facilius vnitur illi per coniunctionē. Facilior etiam est, magisq; naturalis propinquorum, q̄ remotorū ad inuicem operatio. Remotum non vrget. Idem etiam non admodum metuitur, etsi maximum existat. Hinc fit, vt ad superos etiam non anhelent homines: quia plurimum ab eis distant, eorumque gloriam non vident. Pariformiter inferos admodum non formident, quod remoti sint, eorumque status, & pœnæ miseriam nemo viuentium nouit, aut expertus est: hac de caussa nihili fit infernus. Res enim remotiores, eo viliores habentur, quo rudiorem locum obtinent: quia pro sui loci proprietate quæquæ res melior euadit, vel imminuitur: quod variis exemplis demonstrari potest.

Remota minus afficiant.

Quapropter quanto ♃ a ♂ & ♀ est remotior, propinquior autem ☉ & ☽ reperitur, tanto maiorem aureitatem, aut argenteitatem (vt ita loquar) in corpore suo continet, grandiorque, fortior, visibilior, tangibilior, perceptibilior, amabilior, acceptior, notior, & verior, quam in remoto comperitur. Rursus, quo res quæuis remotior, eo vilior existimatur in prædictis omnibus, ideo quod semper præsens absenti rei præfertur. Quanto propinquius est manifestum, tanto remotius est occultum. Quamobrem Alchimistæ tibi sedulo cogitandum est, qua ratione Iouem collocare possis ad remotum & abstrusum locum, quem Sol & Luna tenent, & vicissim Solem & Lunam ex remotis adigas in propinquum locum, vbi Iupiter steterat corporaliter: vt eodē modo Sol quoque & Luna ibidem corporaliter ad oculos re ipsa astent. Transmutationis

Absentia præsens præstātiora.

tionis eim metallorum de imperfectione in perfectionem, varia ſunt operationum Recepta. Vnum alteri permiſcere, tum alterum ab altero purum iterum ſeparare, nihil aliud eſt, quam permutatio, per alchymicum perfectam laborē inſtituta. Nota. Aurum multum Iupiter, & non parum argenti habet. ♄ & ☾ imponantur ei, & augmentabitur ☾ de reliquis. *

Canon tertius de ♂, & eius proprietatibus.

OCculta ſex metalla ſeptimum expulerunt a ſe, ac illud effecerunt corporale, valorem illi minimum relinquentia, maximamque duritiem ac onus imponentia. Hoc facto omne ſuum coagulationis robur atque duritiam in iſtud excuſſerunt ac manifeſtarunt. Econtra colorem, liquefactionemque ecum ſua nobilitate ſibi retinuerunt. Difficilimum eſt, ac laborioſum ex inepto vulgarique homine, Principem aut Regem fieri. Sed Mars valida, pugnaciq; manu dominium acquirit, Regiſque locum occupat. Eſt tamen quod caueat ab inſidiis, ne captiuetur ex improuiſo. Conſiderandum venit, qua ratione ♂ regis locum, & ☉ & ☾ cum ♄ locum ♂ obtinere valeant. *Martis natura qua.*

Canon quartus de ♀ & eius proprietatibus.

ALia ſex metalla, ♀ ex omni ſuo colore, medioque liquefactionis, cum inconſtantia corpus extrinſecum fecerunt. Neceſſarium tamen foret ad intelligentiam aliquot exemplis demonſtrare, quinam res manifeſta per ignem occultetur, & manifeſtetur occulta materialiter. Quicquid eſt combuſtibile, naturaliter per ignem tranſmutari poteſt de vna in aliam formam, videlicet in calcem, fuliginem, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ poſtrema rurſus in multa corpora noua reduci poteſt metallica. Si metallum etiam aduſtum aut ærugine vetuſta fragile eſſet, malleationem ignitionibus iterum adipiſcentur. *Veneris natura qua.*

Canon quintus de natura & propietatibus ♄.

DE propria ſua natura Saturnus ita loquitur: Pro ſuo me eiecerunt examinatore ſex alia, deque loco ſpirituali extruſerunt a ſe: corruptibile corpus in manſionē ēt adiecerūt, vt quot ipſa nec ſunt, nec habere cupiūt, ſim id ego. Sex fratres mei ſpirituales exiſtūt, inde fit, vt corpus meum, quoties ignitus ſum, penetrent, ac vna mecū pereunte, igne pereāt & ipſi, ☉ & ☾ tm̄ exceptis: quæ mea mundātur & ſuperbiūt aqua. Spiritus meus eſt aqua ſoluens fratrū meorū rigida & cōgelata corpora. Corpus meum tamen ad terram eſt procliue: quicquid in me recipitur, *Saturni natura qua.*

& perfectissimum, id est, Sol splendidissimum, & omnium regalissimum metallum. Est igitur verissimum, quod supradictum est sæpius, sex metalla septimum semper generare, aut ex se in Esse manifestum producere.

Quæstio. Si verum est, Lunã, & quodlibet metallum ab aliis sex originem ducere generarique. Quæ est igitur eius proprietas & natura? Responsio. Ex ♄ ☿ ♃ ♂ ♀ ☉ nihil, nec aliud metallum fieri potest, quam Luna. Caussa est, quod aliorum sex metallorum quodlibet bonas duas habet virtutes, quarum summatim duodecim sunt. Istæ sunt Lunę spiritus, qui breuibus verbis ad hunc modum cognosci potest. Nam Luna est ex sex spiritualibus metallis & eorum virtutibus: quarum vnumquodque duas possidet. Summatim itaque 12. sunt in vno corporali metallo positæ, quæ 7. Planetis, & duodecim signis cœlestibus comparantur. Habet enim Luna a Planeta Mercurio, ac ab ♒ & ♓ liquationem & albũ suum splendorem. ☿ ♒ & ♓. Sic habet etiam ☾ a ♃ ♐ ♉ colorem album, & in igne magnam suam constantiam. ♃ ♐ & ♉. Habet Luna a ♂ ♋ ♈. duritiem, bonumque suũ clangorem ♂ ♋ & ♈. Habet Luna a ♀, ♊ & ♎ coagulationis mensuram & malleationem, ♀ ♊ & ♎. Habet Luna a ♄ ♍ & ♑ corpus homogeneum, cũ grauitate, ♄ ♍ & ♑. Habet Luna a ☉, ♌ ♍ sinceram puritatem, & magnam constantiã contra vires igneas. ☉ ♌ ♍. Talis est naturalis cognitio exaltationis, & caussę spirit⁹ & corporis Lunę, cum eius natura composita, & sapientia, breuibus commemorata.

Dicendum est vlterius, qualenam huiuscemodi spiritus metallici corpus, in sui primitiua generatione per cœlestem influxum acquirant, nempe lapidem aspectu vilem, quẽ fusum liquefacit, corrumpit & mortificat igne fossor metallarius omnino: tunc metallicus ille spiritus in tali mortificatione melius atque nobilius, nõ friabile, sed malleabile corpus recipit. Accedit Alchimista, qui tale corpus metallicum rursus corrumpit, mortificat, & artificiose præparat. Sic iterum spiritus iste metalli nobilius & perfectius induit corpus, manifesto se prodens in lucem, nisi sit Sol aut Luna, tum demum spiritus & corpus metallica perfecte simul vnita, sunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia.

Canon septimus de natura Solis & proprietatibus eius.

Septimum ex sex spiritualibus metallum, corporaliter est Sol, qui in seipso nihil aliud est, quam purus ignis. Quod autẽ extrinsecus pulcrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneum corpus visu, præceptioneque possideat, huius caussa est, quod aliorum sex metallorum congelationes in se contineat: qui-

bus in vnum corpus extrinſecum eſt compactiſſimum factum. Eius tamen per ignem elementarem liquefactio prouenit, vel cauſatur ex ☿ ♓ & ♒ liquationibus in eo ſpiritualiter occultis. Huius exemplum eſt manifeſtiſſimum, quod ☿ cum ☉ facilius per amplexum commiſcetur corporaliter. Sed Sol poſt liquationem recedente calore, frigoreque ſuperueniente extrinſecus coagulari, durum & ſolidum fieri, reliquorũ quinque metallorum eſt occaſio, quorum naturam in ſe complectitur, ♃ ♄ ♂ ♀ ☾. In iſtis quinque metallis, frigidæ manſiones cum ſuis regiminibus præcipue reperiuntur. Inde fit, vt Sol extra calorem ignis liquefieri minime poſſit propter iam dictum frigus. Non poteſt etiam Mercurius calore ſuo naturali, vel liquatione ſubuenire, nec ipſum defendere contra 5. metallorũ frigiditatem, eo quod Mercurii calor nõ eſt ſufficiens ad ☉ in liquatione retinẽdum. Quapropter oportet ☉ quinque metallis obedire magis, quã vnico metallo ☿. Ipſe ☿ etiam officii nihil aliud habet ex ſeipſo, præterquam ſemper fluere. Hinc fit, vt in aliorũ metallorum coagulationibus nihil agere valeat, cũ eius natura non ſit, durum aut ſolidum facere, ſed liquidum. Fluidum efficere caloris eſt, vitæque natura: ſed frigiditas duritiei, conſolidationis & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia ſex metalla frigida, ♃ ☿ ♄ ♂ ♀ ☾ ☉ ſi liquefieri debent, ignis calore fiat id neceſſarium eſt. Nix aut glacies, quæ frigidæ ſunt, hoc ipſum nõ efficient, ſed potius indurabunt. Statim atque metallum igne liquefactum ab eo fuerit amotum, frigiditas hoc arripiens, durum, congelatum, & immobile per ſe reddit. Sed ꝙ Mercurius fluidus atque viuus ſemper maneat, dic quæſo, calore vel frigore an id efficiatur? Qui reſponderit a frigida humidaq; natura id fieri, tum a frigiditate vitam habere opinionis aſſeret tot huius, naturæ nullam cognitionem habens, cum vulgo ſeductus eſt. Vulgus enim de quibuſuis nil niſi falſum iudicat, hoc etiã firmiter tenet. Quapropter eſt, quod ab eo recedat, quicunque veritatem cupit cognoſcere. Mercurius quidem ex frigida minime, ſed ex calida & ignea natura viuit. Quoduis etiam viuens, ignis eſt, quia calor eſt vita, frigus vero mortis occaſio. Solis ex ſeipſo purus eſt ignis, non tamen viuus, ſed durus, & ſulphuris tantum colorem demonſtrat, vt flauum & rubeum permixtum in eo proportionaliter. Metalla quinque frigida ſunt hæc ♃ ♂ ♄ ♀ & Luna, quæ ſuas tribuunt Soli virtutes ſecundum frigiditatem, corpus ipſum: ſecundum ignem, calorem: ſecundum ſiccitatem, duritiem: ſecundum humiditatem, pondus, & ex ſplendore, clangorem. Quod autem Aurum in ignis terreſtris elemento nõ comburitur, nec etiam corrumpitur, efficit hoc Solis conſtantia. Nam vnus ignis alterum adurere non poteſt, nec etiam abſume-

Calor eſt vita, frigus mors.

Metalla frigida quæ.

absumere, sed potius si ad ignem accedit ignis, augetur validiorque fit in suis operationibus. Cœlestis ignis, qui a Sole in terram apud nos influit, non est talis ignis, qualis est in cœlo, nec similis nostro super terram exsistenti, sed ignis ille cœlestis apud nos, est frigidus, & congelatus, qui corpus est Solis. Quamobrem Sol per nostrum ignem superari nullo modo potest: hoc illi solû accidit, vt liquefiat, sicuti nix, vel glacies ab ipso cœlesti Sole. Ignis igitur ignem comburendi potestatem non habet, quia Sol est ignis, qui solutus in cœlo, coagulatus apud nos exsistit.

Aurû est in essentia triplex. { *1. Cœleste* / *2. Elementare* / *3. Metallicum.* } est { *Solutum.* / *Fluidum.* / *Corporeum.* }

Finis septem Canonum.

Deus & natura nihil faciunt frustra.

LOcus rerum omnium perpetuus, temporis expers, ac principii finisque, locorû vbiuis operatur: essentialiter operatur, vbi nulla spes est: operatur id, quod reputatur impossibile. Quod etiam incredibile, desperatumque videtur, mirabiliter in veritatem erumpet.

Nota de partibus super Mercurium viuum (al. vulgi.)

QVicquid in colorem album tingit, vitæ naturam habet, lucisq; proprietatem, atque potestatem, quæ vitam caussaliter efficit. In hoc motu quidem ignis cum suo calore, vitæ est eius origo. Quicquid econtra tingit in nigredinem, aut nigrum efficit, naturam cum morte communem habet, tenebrarumque proprietatem, & vires mortis efficaces. Corruptionis huiusmodi coagulatio, fixatioque terra est cum sua frigiditate. Domus n. semper est mortua, sed eam inhabitans viuit: cuius exemplum si reperire volueris, euicisti. *Liridum a vita, tenebrosum a morte.*

Puluis liquefactiuus probatus,

Pingues adole verbena.

♃. Salis nitri ℥ iiij. Sulphuris medietatem tartari ℥ j. Misce & liquefac.

Quidnam de congelatione Mercurii censendum est.

MOrtificare vel congelare ☿, & post modû in Lunā côuertere velle, magnoq; labore sublimare, vana sunt opera, cum illa sint in Sole & Luna existētium tm̄ quædā dissipatio. Est n. alia longe diuersa, propinquiorq; via, qua ☿ paruo dispendio, laboreq; minori sine congelatione transmutatur in Lunā. Quilibet aût libenter addisceret artē hanc in Alchimia tam leuem, atq; facilem, per q̃ breui tempore Sol & Luna plu-

rimum facere posset. Cumque nõ nisi cum tœdio prolixa scripta & verba legantur, optaret vtique, vt directis verbis ita admoneretur. Hoc & ita facito, operare sic, & habebis Solẽ & Lunã, quibus in ditissimũ virum euades. Itane vero: Tantisper exspecta quæso, donec citra laborem breuibus verbis tibi id declaretur, præmansumq; ingeratur in stomachum, vt ex ♄&☿&♃,☉&☾, illico conficias. Nõ est, nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu, tactuq; tam facilis, ac in seipsa facilis existit. Sol & Luna fabricandorum promtitudo per Alchimiam tam facilis est, vt nec libris, nec doctrinis contextis magis opus sit, quam si de niue præterita quis scribere vellet.

De Receptis Alchimiæ.

QVid ergo de Receptis Alchimiæ, vasorumque & instrumentorum diuersitate dicendum est? vti sunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, sulphura, salia salpetræ, alumina, vitriola, chrysocollæ, atramenta auripigmenta, fel vitri, cerussa, terra rubea, thucia, cera, lutum sapientię, vitrum contusum, viride æris, fuligines, testæ ouorum, crocus Martis, sapo, crystallus, creta, arsenicum, antimonium, minium, elixir, lazurium, sol laminatus, sal nitri, sal ammoniacũ, lapis calaminaris, magnesia, bolus armenus, & alia plura. Et præterea de præparationibus, putrefactionib. digestionibus, probationibus, solutionibus, cementationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, graduationibus, rectificationibus, amalgamationibus, purgationibus, &c. quib. Alchimiæ libri sunt refertissimi. Et tandem etiam de herbis, radicibus, seminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, ossium cineribus, limacũ capsulis, conchis, cocleis, & pice. Hæc & similia quæquæ sunt in Alchimia remotissima quædam, imo vanissima laborũ onera, quib. etiam si Sol & Luna fieri posset, nihilominus intentionem hanc magis, quam prouehant, impepediunt ac retardant. Non est igitur ex his (vt vere loquar) ad discẽdum, ꝙ ad artẽ faciat Solem & Lunã fabricandi. Quapropter omittenda sunt omnino, ꝙ cum 5. metallis ad Solem & Lunam prorsus nihil operentur. Percontari posset quispiã, quæ est igitur hęc via, breueq; fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, ex eisq; tam cito Sol & Luna fieri põt, vere, & sine fuco? Respõsio, Abunde satis in septem canonibus, & aperte id iam dictũ est. Qui per hos intelligere noluerit, frustraneus labor esset amplius eum instruere. Non est etiam, ꝙ sibi quis insipide persuadeat ea tam leuiter intelligi posse: verum occulto sensu melius quam aperto. ARS HÆC EST. Postquã Cœlum aut Saturni sphærã cum vita currere feceris super terrã, impone Planetas omnes, vel quẽ aut quos volueris, vt

Lunæ

Lunæ tamen portio sit minima. Omnes currere permittas, donec Cælum ♄ penitus euanuerit: manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis suis corruptibilibus corporibus, interim aliud recens perfectum, & incorruptibile corpus nacti.

Illud enim corpus est spiritus cœli, de quo rursus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt sicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra, quod serua: est enim Sol & Luna. En artem habes omnino manifestatam, & integram. Si nondũ intelligis eam, aut calles bene est: Ipsum enim tectam, nec euulgatam esse, satius est.

Quo pacto coniurandus sit Crystallus, vt omnia in eo videantur.

CONiurare nihil est aliud, quam rem aliquam recte obseruare, scire, & intelligere, quid ea sit. Crystallus est figura aeris. Quicquid in aere vel mobile vel immobile apparet, idem apparet etiam in Speculo, Crystallo, vnda. Aer enim, aqua & Crystallus, quoad visum vnum sunt, instar Speculi, in quo Replica inuersa videtur.

De Calore Mercurij.

QVotquot ☿ humidæ frigideq; naturæ esse iudicant, aperto errore victi sunt, quia non est nisi de sua natura summe calidus, & humidus: cuius occasione semper ac perpetuo fluit. Nam si humidæ frigidæq; naturæ esset, aquæ congelatæ similitudinem haberet, semperque durus & solidus exsisteret, ignisq; calore primum, vt alia metalla ipsum liquefieri foret necesse, quo quidem non indiget, cum liquationem & fluxum habeat ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui tenet ipsum in fluxu perpetuo, viuumq; facit, vt nec mori, nec coagulari, vel congelari queat. id maxime scitu dignum est, metallorum spiritus septem, aut quotquot eorum mixta fuerint, simulac in ignem veniunt, inter sese pugnam agere, præcipue Mercurius, sic vt quisque suam in alium vires atque virtutes exserat vincendi, liquefaciendi, transmutandique desiderio. Vnus alterius virtutem, vitam & formam deprędatur, aliamque naturam & formam illi tribuit. Calore commouentur itaque metallorum spiritus, aut vapores ad operandum in sese mutuo, nec non transmutandum de vna virtute in aliam, quousque ad perfectionem, & puritatem ventum sit.

Mercurius est summo cal dus & humidus.

At quidnam agendum præterea cum Mercurio est, vt humiditas & caliditas illi possit adimi, quarum loco maxima frigiditas introducta congelaret, consolidaret, omninoq; mortificaret eum? Hoc fac quod sequitur. ℞. Purum Mercurium optime conclusum, in olei coagulatio-

Coagulatio Mercurij fiat.

nis medio per 24. horas: id eſt, per diem naturalem, ſic vt ſupra ♄ ſit eleuatus in oppoſito quidem aſpectu ☾ media. Hoc autem à Mercurio occultum ipſius calorem aufert, & caliditatem extrinſecam addit, frigiditatemq; intrinſecam ♄ & Lunæ (qui ambo ſunt Planetæ frigidæ naturæ) tribuit, ex qua, vel per quam Mercurius congelari, conſolidari & indurari cogitur.

Nota frigiditatẽ (qua Mercurius indiget in ſui conſolidatione, mortificationeq;) ſenſu minime perceptibilem extrinſeco, veluti niuis aut glaciei, ſed potius extrinſecus calidum quid apparere. Non aliter de calore Mercurii, quo fluit, iudicandum eſt, non eſſe caliditatem extrinſecus perceptibilem, ad noſtrarum qualitatum ſimilitudinem: imo potius extrinſecus tanquam frigiditas percipitur: vnde Sophiſtę (gens inexperte loquax) perperam aſſerunt, eum eſſe frigidæ, humidæq; naturæ, quo fit etiam, vt illum non aliis quam calidis rebus congelare ſtudeant, quib. tamen fluidiorem effici potius, quam ſolidum ſuo damno quam lucro magis indies experiuntur.

Alchimia vera, qui vnica tantum arte, Lunam aut Solem ex 5. metallis imperfectis fabricare docet, aliud Receptum non admittit, præter illud, quod ſic & vere dictat: Solum ex metallis, in metallis, per metalla & cum metallis, perfecta metalla fiunt. Nam in aliis rebus eſt Luna, & in aliis metallis eſt Sol.

Quæ materia, quibus etiam inſtrumentis in Alchimia ſit opus.

NOn aliis opus eſt, quam officina fuſoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, lebetibus, teſtis & capellis ex taginis cinerib. conſtructis. Poſtmodum impone ♄♃♂☉♀☿☾, & operentur in finem vſque ♄.

Mineralia quærendi modus.

IN terra nec non in lapidibus inueniendi ſpes eſt incertiſſima & labor maximus. Verum, quia is primus eſt acquirendi modus, atq; via, nullo modo ſperni, ſed ſummopere laudari debet. Taleq; deſiderium, aut appetitus non magis, quam iuuenum adoleſcentumq; licitus ad matrimonium amor, interire deberet. Vt apes propter mel & ceram roſas & flores deſiderant: ſic non aliter homines, vt ipſe præter tamen auaritiam commodumq; proprium, ad eruendum e terra metallum anhelare debent. Nam qui nimium quærit, minimum reperire ſolet. Non auro ſolo Deus homines argentoue, ſed etiam paupertie, ſorditie, atq; miſeria donat. Aliquos etiam ad metallorum, & mineralium ſingulares cognitiones vocauit, quibus faciliorem & breuiorem Solis & Lunæ fabricandi modum abſq; foſſionibus fuſionibuſq; ſunt adepti, quam ex vulgari Solis & Lunæ e pri-

e primitiuis corporibus attrahendi consuetudine. Nec solum ex subterraneis, verum etiam per certas artes, notitias, ex 5. metallorum genere (media tamen arte fabricatorum metallorum) ☿♃♄♂♀, de quibus, & quolibet separatim Sol & Luna fabricari potest, ex vno tamen, quam ex alio facilius. Nota: ex ☿ ♄ & ♃ facile, sed ex ♂ & ♀ ægre fieri potest Sol aut Luna. Possibile tamen est fieri, sed cum adductione ☉ & ☽. Ex Magnesia & ♄ exit Luna, ex ♃ & cinnabari purus Sol oritur: Poterit ingeniosus artifex (qualem aliquando vidisse memini) diligenti quidem animaduersione præparare metalla, sic vt ratione vera ductus, metallorum transmutationis perfectionem, opere suo vel regimine magis promoueat, quam cœlestium signorum 12. atque Planetarum 7. cui sus faciunt: quos etiam in his obseruare superfluum est, velut & aspectus, mala siue bona tempora, diem aut horam, huius vel alterius Planetæ statum prosperum aut infelicem, quæ nec iuuare possunt in Alchimiæ naturalis arte, multo nocere minus. Si verum alias, & possibilem processum habueris, operare cum libuerit. Si tamen ex te vel operationibus tuis, & intellectu fuerit aliquis defectus. Planetæ syderaq; cœlestia tibi deficient in opere.

Si metalla diu satis in terra sepulta, manserint, non solum ærugine consumuntur, verumetiam perseuerantia transmutantur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus, at paucis arcanum, hoc est, cognitum. Reperitur enim in terra gentilium vetus & lapidea moneta, suis imaginibus impressa, quæ primitus metallica fuit, sed per transmutationem a natura factam, in lapides versa.

Alchimia qualis res sit.

NIhil aliud est Alchimia, quam perceptibilis, industria tamen excogitatus sermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur: secundum quem vnusquisq; sibi meliorem viam, & artem, per suæ mentis captũ (qui rem pertendit acutius, is veritatem attingit) eligere potest, ac in ea veritatem inuenire. Syderum, & lapidum rationem habere maximam oportet: quia sydus lapidum est omnium formationis spiritus. Est etiam syderum omnium cœlestium ☉ & ☾ non nisi lapis vnus in seipso, terrenusq; lapis a cœlesti prodiit lapide, per eundem ignem, eosdem carbones, cineres, expulsiones easdem, & repurgationes quibus lapis ille cœlestis, clarus, & purus in splendore suo separatus & reductus est. Totus a. globus terræ, nihil aliud est quã abiectum quid, concretum, mixtum, corruptum, tritum, & iterum coagulatum, & partim in massam vnam in lapideum opus liquefactum, quod in meditullio sphęrę firmamenti, sedem & quietem habet.

Notandum est vlterius, lapides illos pretiosos, qui propriis nomini-

Alchimia quid.

bus deinceps tradentur, a lapidibus cœlestibus, vel sidereis proximum perfectionis, puritatis, pulcritudinis, claritatis virtutis, constantiæ contra ignem, & incorruptibilitatis habere locum, & cum aliis lapidibus in terram esse defixos.

Quapropter cum cœlestibus lapidibus & syderibus maximam habent affinitatem, quod eorum naturæ sint, ab eisq; deriuentur. In rudi uase prius reperiuntur ab hominibus: vulgus tamen (cui de rebus falsum asserere proprium est) existimat, ibidem vt inuenti sunt, nasci, postmodum expoliri, circumferri, vendi, nec non pro maximis haberi diuitiis, ob eorum colores, formositatem, aliasq; virtutes: de quibus inferius breuis narratio sequitur.

Smaragdus. Est viridis, transparensq; lapis: prodest oculis & memoriæ, tuetur castitatem, quæ si a gestante violetur, & ipse non integer manet.

Adamas. Crystallus niger, adamas nomine, vel Euax a lætitia, quam imprimere perhibentur gestantibus, est obscuræ transparentisq; nigredinis, ferrei coloris, omnium durissimus: sanguine tamen hirci soluitur. Corpus eius auellanæ quantitatem vt plurimum non excedit.

Magnes. Ferreus est lapis, & ideo ferrum ad se trahit.

Margarita. Est vnio, non lapis, quia nascitur in conchis marinis, albi coloris. Quod in animantibus, hominibus, aut piscibus nascitur, non est lapideæ naturæ proprie, sed perfectum opus.

Hiacynthus. Flauus est lapis & transparens: est & flos eiusdem nominis qui secundum fabulas Poetarum, homo fingitur.

Sapphyrus. Lapis est cœlestis coloris, & pulcri, cœlicæque naturæ.

Rubinus. Splendet colore valde rubeo.

Carbunculus. Solaris lapis lucet ex propria natura sicut Sol.

Corallus. Lapis est albus vel rubeus, non transparens, in mari nascitur ex natura tempestatis & aeris in ligni formam, aut arbuti, ex aere durescit in lapidem, & igne minime consumtibilis est.

Calcedonius. Lapis est variis coloribus mixtus, inter obscuritatem & transparentiam tenens medium, mixtus ēt fluxibus nubium, coloris hepatici, lapidum pretiosorum infimus.

Topazius. Lapis est noctu lucens. Inter saxa reperitur.

Amethistus. Purpurei colorisq; sanguinei lapis est.

Chrysopassus. Est lapis in nocte igneus, in die aureus apparens.

Crystallus. Est lapis albus, transparens, glaciei persimilis. Ab aere & frigore ex ceteris saxis sublimatus, extractus genitusque est.

Pro

Pro cuius rei fide & fundamento solido hanc conclusionem nota. Si quis ingeniose & cum ratione circa noscenda metalla, quidnam ipsa sint, & vnde oriantur, versari satagit, is sciat nostra metalla nihil esse aliud quam vulgarium lapidum partem optimã, & spiritum, h.e. picem, axungiam, pinguedinem, oleum & adipem. Id a. bonum putumue ac syncerum aut perfectum minime est, quamdiu in lapidibus absconditum aut mixtum latet. Oportet ergo illud in lapidibus quæri & inueniri, oportet id in illis cognosci, ex illis extrahi, h.e. per vim extrahi & liquefieri. Tum enim lapis amplius non est, sed metallum elaboratum perfectumque, Astris cœli comparabile, quæ & ipsa ab his terrenis lapidibus quasi separati lapides sunt.

Quisquis ergo mineras ac metalla sectatur, illum ratione & ingenio instructũ esse tali decet, vt non ad vulgaria tm̃ ac nota metalla respiciat, q̃ in sola montiũ profunditate inueniantur. Persæpe enim in ipsa terræ superficie tale reperitur, quale aut nullum, aut non æque bonum reperitur in abditis. Itaq; quilibet lapis, qui sub aspectum nostrum venit, siue magnus, siue paruus sit, siue silex aut integrum saxum sit, sedulo inspiciẽdus, & exacta trutina secundum naturam ac proprietatem suam expendendus est. Multoties enim vilis silex, abiectus & contemtus, qualibet vacca melior est. Non perpetuo ad locum effossionis respiciendum est, vndenam ille lapis eruatur. Hic n. cœli prædominium valet. Et offertur passim terra, puluis aut arena, quæ multum auri argentiue secum habet: quod notabis.

FINIS,

THESAVRVS THESAVRORVM ALCHIMISTARVM

PHILIPPI THEOPHRASI BOMBAST, Paracelsi Magni.

NAtura in visceribus terræ minerale gignit. Huius genera duo sunt, quæ in multis Europæ locis aut regiminib, inueniuntur. Optimum, quod mihi oblatum, ac in experimentando genuinum inuentum est extra in figura maioris mundi, est in Oriente Astri sphæræ Solis. Alterum in Astro Meridionali, iam in primo flore est, quem Viscus Terræ per suum astrum protrudit, quique in prima sua coagulatione ruber inuenitur, in quo conditi latent omnes flores & colores mineralium. De hoc multa a Philosophis scripta sunt, quod naturæ frigidæ & humidæ sit, & Elemento Aquæ conueniat. *Minerali genera duo sunt.*

Quantum vero ad cognitionem & experientiam ipsam attinet, Phi-

losophi ante me omnes telis suis missis ab ipso scopo veritatis longe aberrant, dum Mercurium & sulphur metallorum omnium matrem esse crediderunt, interim tertii ne quidem per somium mentionē facientes: cũ tamen, si Spagyrica arte aqua separatur, veritas ipsa clare patescat, nec Galeno nec Auicēnæ cognita. Quod si pro nostris excellentib. Physicis nomen saltem ac cõpositio, dissolutioq; & coagulatio, sicut In principio mundi natura in suis crescentibus procedit, describenda forent: vix integer mihi annus suppeteret, & ad illa explicanda ne numerosa quidem vaccarum coria mihi sufficerent.

Galenus & Auicēna naturæ principiorum ignari.

Affirmo autem in hoc minerali tres substantias & materias reperiri, nempe Mercurium, sulphur, & mineralem aquam, per quæ illud a natura coagmētatum est, & per scientiam Spagyricam a succo proprio resoluitur, quando nondum omnino maturuit in perfecto suo autumno, sicut pyrum in arbore. Arbor pyrum abscondit. Si vero cœlestia astra & natura conueniunt, illa primum surculos emittit tempore Martii, postea gemmas protrudit, & his apertis exhibet florem, & sic consequenter vsque ad maturationem pyri in arboris autumno. Eadem etiam mineralium conditio est. Nam & ipsa similiter ex viscere terræ protruduntur, q͂ sedulo admodum notandum est Alchimistis, qui Thesaurum Thesaurorum venantur. Huius vt viam, initium, medium & finem, illis ostendam: sequenti tractatu propriam ipsius aquam, ipsius proprium sulphur, & proprium balsamum descripturus sum. Per tria hęc, Resolutio & compositio in vnum coagulantur.

Minerale ex 36. substan. constant.

Minerale a natura vt a natura successiue maturetur.

De Sulphure Cinnabarino.

Recipe minerale Cinncibaris, & id hoc modo para. Coque illud ex aqua pluuia in vase lapideo, horis tribus, postea sedulo depura, & solue in aqua Regis, quæ composita sit ex parte vna vitrioli, Salis nitri, & Armoniaci (al vitrioli, Salispetræ. Aluminis, & Salis) Destilla per Alembicum, iterumq; affunde, & cura vt purum ab impuro separet, hoc modo. In fimo equino putrescat per mensem. Postea elemento hoc modo separa. Si signum suum promit, incipe destillationem per Alembicum, addito primo gradu Ignis. Sic ascendet aqua & aer: Ignis & terra in fundo residebunt. Postea iterum coniunge illa, & in cinere sensim vrge. Sic iterum primo ascendet aqua & aer, & postea elementum ignis, quod a peritis Artistis cognoscitur. Terra in fundo vasis erit, quam ibi quæres, a multis quidem quæsitam, sed a paucis inuentam, &c.

Sulphur cinnabaris vt paretur. Aq. Regis compositio.

Terram hanc mortuam in reuerberio artificiose præparabis, & postea primum gradum ignis addes, diebus & noctibus quinque. Quibus

exactis,

exactis, gradum alterum quoq; totidem diebus & noctibus addes, & cum illa inclusa ita ex arte procedes. Tandem inuenies Sal volatile, instar tenuis Alcali, constans scilicet astrum ignis & terræ. Hoc cum prius asseruatis Elemētis, aqua & aere commisce, ac iterum per dies & noctes octo pone in cineres, & reperies, quod a multis artistis neglectum fuit. Id pro experientia tua secundum artem Spagyricam separa, & inuenies terram albam, cui tinctura sua extracta sit. Sic ergo Elementum ignis & salis terræ Alcolatice compone & digestionē in essentiam pellicanicam. Ita alia adhuc terra deponetur, quam iterum separa.

De Leone rubeo.

POstea sume pellicanatum Leonem, qui primo quoq; reperitur, vt tincturam eius videas, elementum scil. ignis stans super aqua, aere & terra. Separa per tritotiū ab infimo. Ita verum habebis aurum potabile. Id dulcora cum Alcool vini affuso, & toties per Alembicum destillato, dum nullam acrimoniam ab aqua Regis superesse videris. *Leonis Rubei praparatio.*

Hoc oleum Solis inde in suum Retortorium, sigillo Hermetis exquisite occlusum. Pone ad eleuandum, ita vt exaltetur & duplicetur in suo gradu. Postea vitrum ita clausum pone in locum frigidum. Sic non soluetur, sed coagulabitur. Iterum impone ad eleuandum & coagulandum, & hoc vice tertia itera. Sic tinctura Solis in suo gradu perfecta erit. Reserua suo loco.

De Leone Viridi.

VLterius sume Veneris vitriolum, more Spagyrico ad summum pręparatum, & adde prius asseruato elemento aquę & aeris. Resolue, & vt diximus, per mensem putrificando insta. Putrefactione finita, signū elementorum spectabis. Separa: & duos colores præsto videbis, album & rubrum. Rubrum albo supereminet. Rubea tinctura vitrioli adeo fortis est, vt corpora alba omnia tingēdo rubefaciat, aut rubra corpora omnia albefaciat, quod mirum est. *Leonis viridis praparatio.*

Tincturam hanc per Retortam vrge, & videbis exire nigredinem. Hanc iterum age per retortam, iterando toties, donec exeat albescens. Perge nec de opera despera. Rectifica, donec verum, clarum, viridem Leonem repertas, quem spectabis pondere grauem, & ingentem. Ea tinctura est, Aurum perspectibile. Huius Leonis viridis signa admiranda videbis, qui nullo thesauro Leonis Romanis redimi potest. Bene illi, qui ipsum reperire, ac ad tincturam vsurpare nouit.

Hic est verus & genuinus Balsamus, balsamus Cœlestium Astrorum, corpora nulla putrescere sinens, nec radicem agere permittens

lepram, podagram, Hydropem. Datur vnius grani pondere, si cum sulphure Auri fermentetur.

Ah Carole Germane, vbi thesaurus tuus est? Vbi tui Physici? Vbi tui Doctores? Vbi Decoctores lignorum, qui saltem purgant, laxant? Cœlum tuum ita peruersum est: Astra tua aberrarunt, & via alia vltra lineam palustram exorbitarunt, quoniam oculi tui occœcati sunt in carbunculo, & rebus aliis, ad spectaculum ornatus & pulcritudinis ac fastus facientibus. Quod si Artistæ tui Principem Galenum (ita illum appellant) in inferno, vnde ad me literas misit, hærere sciuissent: cruce, vulpina cauda facta, sese signassent. Similiter & Auicenna in portæ inferni vestibulo sedet, cum quo disputaui de auro suo potabili, Tinctura Physicorum, Quinta Essentia, & Lapide Philosophorum, ac Mithridatico & Theriaca, &c. O vos Hypocritas, qui veritatem legitimi Medici, qui a natura doctus, ac a Deo ad ipsum natus est, contemnitis. Agite ergo & attendite impostores, qui sublimiorum locorum auctoritate polletis: Post mortem meam discipuli mei erumpent, & vos hypocritas in lucem protrahent, & vos cum sordidis vestris coquinis seu officinis prodent quib. hactenus Principes & inuictissimos Christiani orbis Magnates ad mortem vsq; dedistis. Vę vestris ceruicib. in die iudicii. Ego a. scio meam fore Monarchiam. Meus etiam honor & gloria erit. Non quod me ipsum laudem. Nam me natura laudat. Ex ipsa equidē genitus sum, ipsam equidem sequor. Ipsa me nouit, & ego ipsam. Lumen quod in ipsa est, in ipsa ego vidi, & idem etiam extra in figura Microcosmi probaui, & in illius mundo inueni.

Sed in incepto opere nostro pergendum est, vt discipulis nostris ad votum satisfiat, quib. hæc lubens faueo, si modo in lumine naturæ periti, & in Astris probe exercitati, ac deniq; in Philosophia, quæ omnis aquæ naturam cognoscendam offert, probe eruditi sint.

Sume, quem descripsi Liquorem Mineralium, secundum pondus part. 4. Solis rubei terræ part. 2. Sulphuris Solis part. 1. Vna coniice in pellicanum, congela, solue vice tertia. Sic Tincturam Alchimistarum habebis. Pondus eius hic non descripsimus: sed in libro de Transmutationibus traditur.

Iam qui Astri Solis vnciam vnam habet ad vncias mille: is proprium suum corpus Solis quoq; tingit.

Si habes Astrum Mercurii, eodem modo tinges totum corpus Mercurii vulgi. Si Astrum Veneris: similiter totum corpus Veneris in optimum metallum tinges. Hæc omnia confirmata sint. Idem etiam de ceterorum Planetarum Astris, vt Saturni, Iouis, Martis, Lunæ, &c. intelligen-

gendum est. Nam & ex his tincturæ præparantur: de quibus tamen hoc loco iam non tradimus, quia in libr. de Natura rerum & Archidoxis de illis satis tractatum est. Et sic etiam Primum Ens Metallorum & mineralium terræ Alchimistis satis declaratum est, vt tincturam Alchimistarum habeant.

Hoc opus, tinctura Alchimistarum, ad nouem menses directum non est: sed alacriter & sine tædio in spagyria Alchimistarum potes pergere, & spatio quadraginta dierum Alchimisticorum isthoc figere, extrahere, exaltare, putrifacere, fermentare, in lapidem coagulare, & Alchimisticam phœnicem producere. Sed probe notari debet, quod sulphur Cinnabarinus sit Aquila volatica, cuius pennæ auolant sine vento, & corpus phœnicis in nidum senioris vehunt, vbi ab elemento ignis is nutritur, & pulli eius oculos ipsi effodiunt: vnde emergit albedo, diuisa in sua sphæra, in sphæram ac vitam ex suo corde, balsamo suorum intestinorum, secundum proprietatem Cabalistorum. *Sulphur Cinnabarinus quid.*

Finis Thesaurus Alchimistarum.

DE TRANSMVTATIONIBVS METALLORVM, THEOPHRASTI.

LIBER NONVS.

De Cementis.

QVA ratione de ceteris transmutationibus docuimus: eadem etiam de cementis operationes nostras complebimus. Cementorum autem sex mentionem faciemus, sub quibus quidem genera cementorum omnia comprehendentur, quæ ex sua serie secundum Recepta & operationum modos sigillatim persequemur. In omnibus generatim hoc considerandum est, vt omnia cementa in fixationem & colorationem vnam reducantur. Duo hæc sese inuicem deserere non debent, sed in vna cineratione & coloratione & quartatione simul persistere & manere, prout veri Auri proprietates sese habent. *Cementorum genera sex.*

Nonus autem isthic de cementis liber non tradit, quo pacto metalla alia in alia transmutari possint, veluti plumbum in cuprum, aut ferrum in cuprum, &c. Sed hoc saltem docet, quomodo metalla cemententur in summum metallum, Aurum, id est Solem. Nam cementa cum ceteris Receptis operationem suam perfecta exsequi non possunt, ad cetera metalla inuicem transmutanda: sed in illis tantum est tota & ce-

ler operatio tranſmutationis ad Solem,quæ metalla cetera omnia ſuperat,non ſaltem ſecundum Quattationem,verum etiam ſecundum colorationem & tincturam. Notandum vero eſt,quam ſuam cõcordantiam conferant ex corporibus,velut & ex ſpeciebus.Sunt enim quædam corpora,quæ recipiunt,quædam minime.Sunt,quæ omnium primo ad flores ſuas reduci debent, quædam minime. Similiter & quædam ſpecies colerant in rubeum Solem,quædam in luteum Solem: quædam in fluorem, quædam in dimidio cemento. Similiter etiam attendi diligenter debet ad ignem, vt in quo cementa omnium maxime latent, & ex eodem ſuam operationem adipiſcuntur. Ignis enim in ſeſe integram Alchimiam continet, Tingendi, Graduandi, & Figendi, ex proprietate, ſcilicet natiua,vel ſibi congenita & impreſſa. Quilibet etiam Cementorum elaborator modum proceſſus diligenter attendere debet. Maioris enim momenti Modus eſt, quam vel deſcriptio ipſa vel Recepta.

Deinceps ergo ad ſeriem ſex cementorum procedentes pergemus, vt ſecundum quæ cetera cementa omnia directa ſunt.Interea primum eſt Cementum Regale.Veterum autem Modum minime tenentes,ipſam experientiam ducem ſequemur,& ea ſcripta, quorum per experientiam nullum vſum percepimus, omittemus, hoc pacto.

Regalis Cementi præparatio.

℞. *Florum æris,*
Antimonii,
Laterum,
Salis communis,an. ℔ ß.

Trita minutiſſime ſimul omnia commiſceantur, vinoq; poſtmodum imbibantur, & exſiccentur, idque vigeſies & quater. Hoc puluere Luna cementetur laminata, gradu medio quidem ignis quatuor horis: poſtea totidem igne mediocri. Poſtremo fluxionis igne horis duodecim. Tum demum excipe Regulum, eumque laminatum & crudum ex priore proceſſu, & cum eiſdem cementabis rebus & gradibus ignis, hoc ipſum quater aut quinquies repetendo. Poſtmodum fulminato per cineritium,& ſcoriam,reduc iterum in Lunam. Inſtrumenta, prout vaſa fuſoria,&c. ſunt optime perlutanda,nec non firmiter obturanda. Et quod prolixum deſcriptionis hoc loco proceſſum ponamus,ea de cauſſa factum eſſe puteris,quia breuibus ignis proceſſibus, experientia nihil boni docere nos voluit. Quandoquidem Ignis diuturnitas & violentia,fixatio potiſſima cementi regalis exſiſtunt:imo longe melior foret ſi diebus quator cum prædictis in eiuſmodi cemento, quæ dicta ſunt relinquerentur.

Notan-

Notandum etiam flores æris, per vitriolum extrahendos e cupro esse: Nam in eo natura quædam fixationis habetur, ad cementum hoc assumtum quum est, multis de caussis.

Antimonium similiter est fixandum, cum virtutũ suarum tamen retentione quas habet, purificando & exaltando: vires enim eius non satis cognosci possunt.

Item lateres a bono tecto sumi debent: nam tectum vires habet figendi vapores existentes in Luna, quæ aliter omnes fugiunt euolantque.

Sal vero corrigit ac fixat leprosam Lunam a sua nigredine.

Quatuor igitur ista simul in vna coniunctione esse debent ac operari. Ceterum obseruandus est ignis atque notandus.

Huic cemento nullum aliud metallum applicatur, & postquam fulminatum est, aurum suum patefacit exhibetque: sufficiens igitur habendum hoc cementum pro vno est.

De secundo cemento.

Cementum quod secundo ponere volumus, est ad Solem duntaxat, in quo quidem obiecta quatuor intelligenda veniunt. Primum est, quod nonnunquam Sol reperitur in cemento pro quarta parte vel media deficiens, quia non satis fixus, nec ad suum gradum adductus extra suos defectus, vti nos de generationibus ponimus. Quare cementandus est, quo suum corpus volatile retinere valeat, quod alias nonnunquam euolat in cemento, vel in cineritio, & quandoque in aqua forti. *Cementi Solis præparatio.*

Secundum obiectum est, quod Solis plurimum inuenitur, cui deficit & decedit in colore, quem ad sui coloris adducere perfectionem, cognitu valde necessarium est, absque diminutione sui corporis, & vt color ei maneat in examinibus.

Tertium est, vt albus ille ☉ color non perfectus, Lunæ similitudinem habens, in colorationem cementetur, vt colorem inde receptum, etiam in examine quouis retineat.

Quartum concernit pondus, in quo nonnunquam sol deficit, vt eo vilior existimetur. Hoc illi restituendum integre, cum certiorẽ gradum ipso colore demonstret, maiorque solis gradatio præ ceteris existat multas ob caussas. Pondus enim Artistas minime fallit, quod tamen acus ob caussas multas facere potest.

Per cementum, in istis quatuor obiectis perfici potest aurum, vt deinceps in eo nullus defectus inueniatur, nec volatilis, aut nõ fixæ conditionis quidpiam cuius cementi præparatio hæc esto.

℞. *Antimonii,*
Florum æris an. ℔ ß.
Mercurii coagulati vertonem j.

Omnia simul commisceantur, & imbibantur oleo Antimonii rubeo, tamdiu, donec omnino rubeant. Postmodum eo cementabis aurum subtilissime laminatum vel granulatum, igne liquefactionis, viginti quatuor horis absque diminutione caloris, in fusorio vase per quã optime clauso. Transacto hoc temporis termino, Regulũ excipe nec nõ per Antimonium crudum actum, liquefiat addita chrysocolla, vel Borace, post in formam effunde. Sic habes optimum, & sufficiens ad Solem absque defectu cementem ad supremum gradum, in omnibus cementis, cineritiis, & quartationibus fixum atque permanentem.

De tertio Cemento.

Cementi tinctura preparatio. ANtea duas fixationes aut cementationes ad Lunam & Solem posuimus, quæ sumi debent, quum illa duo metalla multiplicanda sunt. Alia pariter veniunt cementanda, postmodum in tingens cementum ponenda. Cementũ ergo tertium hoc, ad alia quævis metalla perficiendum aptum est, eaque reddendum idonea, ad cementorum tincturam in se recipiendam. Nam vbi metallum non fuerit prius ad ipsam tincturam præparatum & illitum, eam recipere non potest, aut parum admodum, vel cum operatione periculosa.

Viuum tamen argentum non est in metallorum numero, sub hoc cemento comprehensum, sed materiæ metallicæ tantum, & corpora malleabilia, quorum cementum hoc esto.

℞. *Antimonii* j ℔.
Salis petræ ij ℔.
Salis communis,
Salis tartari an. ℔ ß.

Mixta simul omnia ponantur in catillum, strato super stratum collocato cum laminis metallorum, vel limatura ipsorum. Cementetur optime clausa horis duodecim igne violentissimo, qui duabus horis ab initio leuis fuerit. Absoluto hoc tempore, quod remansit extrahatur, loppa videlicet cum regulo simul. Hoc notandum, non omnes eiusmodi cementationes Regulum exhibere, sed loppas tãtum. Istæ sunt postmodum in Saturno coquendæ iuxta communem vsum: & eiusmodi Saturnus aduratur in testa, & reperietur metallum fixũ super eam. At hoc loco notato differentiam separationis per testam & cupellam vel cineritium, quod metallum in cineritium vel cupellam intret, alias manet super testam. Eiusmodi metallum quod super testam remanet, secundo cemen-

cementabis, ac tertio, prout supra, quo fixius euadat, superq; cineritium remaneat. Quo peracto, fixum est ad recipiendum tincturam, quæ datur per cementationem.

Notandum etiam de cemento hoc, duo vel tria metalla simul in mixturam vnam coniungi posse & in corpus vnum, quod melius erit quam prius, ad hunc nempe modum.

℞. Limaturæ Martis.
Veneris,
Iouis, aut Saturni.

Mixtæ simul stratificentur, & ita stent in igne liquefactionis per 12. horas.

Additio.

Longe fuerit vtilius dictum cementum, si ad prædicta sumantur.

Antimonij,
Salis, ana ℔. j.
Limaturarum Martis, Veneris, Saturni an. ℔. ß.

Fiat eodem modo, prout antea declaratum est.

Quartum Cementum.

QVartum cementum de mineralib. in se metallum perfectum continentibus cementum intelligitur, & illud per liquefactionem amittentibus. Notandum hoc loco, metalla melius figi non posse, quam dum cruda sunt, quæ liquatione prorsum euanescunt. Hac via metalla reperiuntur in mineris, quæ non apparent alias. Eiusmodi transmutatio fit in mineris atque metallis ante liquationem, vt metalla possint in sua figi natura, vel in aliud transmutari metallum. Quare duo cementa sub vno comprehendemus hic. Prius quidem ad fixandum in minera metallum absq; transmutatione. Posterius ad Veneris mineram in ☉ aut aliud metallum transmutandum. Considerandum vtiq; multo præstantiores mineris, quam ipsis metallis spiritus inesse. Isti sunt qui minerarum gradationes & fixationes adiuuant, cum in se tincturam & colores contineant materiæ, quæ nondum per ignem mutata sunt, quod alijs libellis deducimus plenius. Fixationis in sua minera metalli descriptio talis est, vt sequitur. *Cementi mineralis præparatio*

℞. Mineræ Martis ℔ j. *optime tritæ: huic adde Antimonij,*
Salis petræ ana ℔ ij.

Liquefactionis accendantur igne tecta fortiter atque lutata, sicque maneant horis vigintiquatuor. Postmodum effunde, contere cum aliqua reductione ac cum Saturno fulminato. Et sic eiusmodi metallum fixum reperies in suo decenti colore, quod multis rationibus probati po-

test,ac naturaliter demonstrari. Sic de ceteris mineris, quarum hoc loco nullam facimus mentionem. Spiritus enim in metallis exsistentes crudi, prægrediuntur in suis coloribus & essentiis.

Mineralium transmutationis descriptio talis est.

℞. *Croci ex floribus Martis,*
Florum ex croco Veneris an. ℔ ß.
Vitrioli,
Aluminis an. ℔ ß.
Salis communis præparati ℔ j.
Mineræ ℔ ij.

Liquefiant omnia, humiditateque priuentur, & cementententur horis duodecim: postmodum in ♄ liquentur & fulminentur: quo facto reperietur in cupella cineritii transmutatio. Poteris ad istiusmodi transmutationem etiam metallorum addere mixturam, considerando tamen aptitudinem in eis exsistentem, qua facilius vnum altero transmutari potest.

Quintum Cementum.

Cementi volatilium præparatio.

VOlatilia corpora tantum concernit hoc cementum quintum, vt ☿ vulgi, necnon metallorum, prout ♄♀♃♂, &c.

Notandum est, Mercurios corporales ex metallis differre a Mercurio vulgi, sua tinctura, quod isti plus tincturæ ex probatis metallis, illo communi erogent. Pariter intelligendum est vtrunque ☿, corporalem & vulgarem prius esse coagulandum, quo cemento resistere valeant, ac recipere corporalem substantiam cum tinctura coloreque, prout optima decet metalla.

Coagulatio ☿ hæc est.

℞. *Aqua fortis debilitata prorsus per solutionẽ Lunæ, veterisque*, sic vt vires nullas amplius corrosiuas, nec acuitatem ad soluendum habeat. In hãc inijce ☿ vtrumuis antea dictorum, & parum calefiat aqua, postmodum contuibetur in pultes, & coagulabitur Mercurius, vt in formã induresc at metalli. Exemtus ab aqua toties lauetur, donec dulcis fiat, inde post cementetur hoc cemento, quod sequitur.

℞. *Boracis* ℥ ij ß.
Salis armoniaci ℥ ij.
Croci florum æris.
Florum croci Martis, an ℥ vj.
Vitrioli calcinati
Aluminis calcinati an. ℥ ij.
Hæmatitis, Boli armeni an. ℥ ij.

Misceantur

Misceantur optime trita simul, & imbibatur aliquoties vrina, postmodum fiat in fusorio vase stratum super stratum bene iuncturis clausis, atque lutatis. Cementabis per horā gradus ignis obseruando & cementando, tandem quatuor horis arenis in fluxu: postea indas Saturno & fulminetur. Sic habebitur ☿ transmutatio, prout supra diximus.

Verum vbi aliter fuerit coagulatus quam iam recensuimus, nihilominus cemento transmutari potest vt sequitur.

℞. *Cinnabaris,*
Boracis an. ℥ ß.

Liquefiant simul in vnum corpus, quod sublima iuxta modū cinnabaris, vt corpus adhuc vnum fiat, cui hoc adiice, quod sequitur.

℞. *Salis communis calcinati,*
Florum æris,
Croci Martis,
Hæmatitis,
Boli, an. ℥ ij.
Supradicti corporis ℥ j.

Fiat stratum super stratum in fusorio vase, postea lente sex primis horis igniatur & aliis sex fortius vrgeatur igne: tandē violentissimo duodecim. Quo facto rursum vt supra sublima prædicto processu, & quarto vel quinto cemento fixam cinnabarim inuenies, quam reduc fulminaque per ♄. & habebis transmutationem eius, vt antea dictum. Ad hunc modum cum ceteris volatilibus metallicis corporibus procedere poteris in transmutationem.

Sextum Cementum.

Iam dicendum qua ratione Pars cum Parte cementanda veniat, quæ tincturæ plus recipit, ac citius aliis Artistarum similibus operationibus, ea de caussa, quod ☉ fixus, & cemento graduatus sit. Intelligendum etiam, ea cementata esse debere, nec non in supremum ambo gradum adducta, præparata, subtiliata & repurgata: postmodū æquo pondere liquefacta simul & laminata: post in fusorio vase stratificata cum sequenti puluere, stricte conclusa. *Cementi partis cum parte præparatio.*

℞. *Cinnabarii,*
Florum æris,
Hematitis, an. ℥ ß.
Salis Armoniaci,
Calaminaris,
Sulphuris,
Salis communis,

Vitrioli,
Aluminis, ana ℥.ij.
Croci Martis ℥.vj.

Trita simul & mixta in corpus vnum exsiccentur igne parum, & imbibantur postmodum vrina, tandem ad supra dictam stratificationem vtere. Ponantur ad ignem vt liquescant per sex horas: postea renouato, ac aliis sex horis liquefacito: si tertio duodecim, quarto quatuor & viginti: postemo liquefac per fulmen ♄. Hac via transmutationem habes. Si tamē alia metalla, prout ♀ aut ♂ assumseris, plus addito pulueris & ignis vt misceri queant, ac in transmutationem adduci.

Conclusio.

His paucis libellum nostrum de Cementis absolutum esse volumus, istaq; satis ample clareque tractasse: Quanquam & aliæ multæ similium cementationum descriptiones habentur, a nostris tamen illas excludimus, eas tantum hoc loco ponentes, quæ magis per Experientiam vtiles compertæ sunt.

Finis Libri noni de Transmutationibus, Paracelsi Theophrasti.

LIBER DECIMVS DE TRANSMVTATIONIBVS METALLORVM.

AVREOLI THOPHRASTI PARACELSI: De Gradationibus.

PRÆFATIO.

De Gradationibus iam loqui volumus, ac talibus, vt solutum, extinctū vel digestum in eis metallum, ad gradum Solis promoueri queat, ac transmutari. Multi conantur minora transmutare metalla in argentum, alia mediocria in aurum, cum differentia tamen coniunctionis eorum, sic vt in cineritio per trāsmutationem in graduatione, minora quidem ad maiorum perfectionem adducātur, ac ad examina quæuis constantem, quæ conueniunt. Quatuordecim itaq; hoc loco ponemus gradationes. Et quamuis longe plures aliæ quoque reperiantur, earum tamen libenter obliti, saltem quæ constant experientia, scriptuque dignæ sunt, aggregauimus, in triplici differentia constitutas. Nonnullæ sunt aquæ fortes: aliæ quidem olea, ceteræ vero liquores,

Gradationes 14. præcipue.

quas

quas ordine ſimili diſponimus, vt in earum tractationis declaratione patet. Nam primo ponimus aquas fortes: ſecundo olea: denique liquores.

Gradatio prima.

℞. *Vitrioli.*
Aluminis,
Salis nitri, ana ℔ ij.
Floris æris
Croci Martis,
Hamatitis, ana vertonem j.
Cinnabaris ℔. ß.
Antimonij vertonem j. ß.
Arſenici vertonem ß.

Omnia deſtillentur cum igne fortiſſimo in aquam fortem, quam purificato, clarificatoque iuxta ſimilium aquarum vſum, & in ea cementatam ſoluito Lunam, aut Partem cum parte, Lunam atque Venerem, & in digeſtionem ponito per menſem: poſtmodum reſidentias excipito fulmine, ſic tranſmutatum inuenies. Quod adhuc in aqua forti fuerit, præcipitetur & fulminetur, vt ſupra: Sic habebitur argenti reliquum. Notandum eſt prædicta ſimplicia præparari, nec non ſeparari debere prius in purgatione, quod immundities plurimum hoc negotium tranſmutationis impediat.

Secunda Gradatio.

In hac ſecunda gradatione notandus eſt optime proceſſus alius, vt qui cum maiori lucro ſubtilitateq; fiat, vt ſequitur.

℞. *Salis petræ*,
Cinnabaris, ana ℔. j.

Conterantur, & ex eis aqua deſtilletur, quam ſerua. Hoc ipſum feceris etiam & ſub eodem pondere cum Antimonio & Arſenico. Confunde ſimul iſtas tres aquas, addeq; *ſalis nitri.*
Aluminis,
Vitrioli, ana ℔. j.

Omnia rurſum ſimul deſtilla in modum aquæ fortis. Poſtmodum affundes eam ad ſuum caput mortuum ſubtiliſſime contuſum, iterumq; deſtilla in vltimos ſpirit⁹, & clarifica, prout aliã aquam fortem. In omnia metalla, quæ fuerint in ea ſoluta, nec non in digeſtione manſerint, ad perfectionem magis quam ſit credibile ſuas operationes atq; vires complet. Nam in eiuſmodi compoſitionem ingredientibus vere tranſmutationis vires latent metallorum in ſe corporalem materiam habẽtium.

NNnNN 3

Nam eiuſmodi tres deſtillationes, tingunt ita vehementer aquę fortitudine, vt maior aut fortior in aquis fortibus, vix operatio reperiri queat.

Tertia Gradatio.

Gradatio tertia, quæ inter aquas fortes vltima numeratur, ad hunc modum intelligenda, componendaq; venit, vt ſequitur.

℞. *Cinnabaris,*
Arſenici,
Antimonij ana ℔. ß.
Salis petræ ℔. ij.
Sulphuris ℔. ß.

Conterantur, miſceantur, ac deſtillentur in aquam fortem igne violentiſſimo: poſtmodum accipe huius aquæ partes ij.

Aluminis communis,
Aluminis plumoſi, ana partem j. ß.
Vitrioli partem j.
Viridis æris,
Croci Martis ana partem ß.

Hęc ſimul omnia deſtillentur in aquam fortem igne violentiſſimo. Tandem ad hanc integram aquam ſume capitis mortui duas partes.

Antimonij,
Viridis æris,
Cinnabaris,
Sulphuris, ana partem ß.

Hæc a ſuis deſtilla fecibus fortiter impellendo in vas Recipiens. Poſtmodū in hac aqua clarificata ſolue partem ß. cum decem partib. florum æris & croci Martis, & in ea digerantur: inuenies poſtea reſidentiæ plus ad ☉ quam arti credibile ſit.

Quarta Gradatio.

Iam de gradationibus per olea factis loquamur, quæ non in modum & formam aquarum fortium, ſed in digeſtione ſoluunt, & ſuas gradationes perficiunt. Prima gradationum eiuſmodi fit per oleum Antimonii, cui rubedinis tinctura mirabilis ineſt, ac in eo latet. Proceſſus eius talis eſto.

℞. *Antimonij* ℔. ſ.
Mercurij ſublimati ℔. ß.

Deſtillentur ambo ſimul igne violento per alembicum, & aſcendet rubedo quædam inſtar ſanguinis, ſpiſſa, quæ tingit & graduat vnāquamque Lunam in Solem, & hunc pallidum ad ſupremum gradum coloris adducit permanentis.

Quinta Gradatio.

Gradatio quinta, cuius oleum in ordine secundum numeratur, fit in hunc modum, qui sequitur.

℞. Olei Philosophorum ℔.j. *cui permisce*

Aluminis calcinati,

Colcotharis citrini, ana ℔.ß.

Destilla simul igne violento. Postmodum renoua species in priori pondere, addeque

Cinnabaris,

Viridis aris,

Sulphuris, ana verto. ß.

Destilla rursum, & rectifica post in puritatem & constantem colorem. Iniice Lunam & in digestione maneat, remanentiam reduc, & in aqua forti separa, tandem per Saturnum fulminato.

Sexta Gradatio.

Gradationum sexta, necnon oleorum tertium fit ad hunc modum

℞. Sulphuris viui ℔.ij.

Olei lini ℔.iiij.

Coquantur in compositum, quod in oleum destilletur: huic tantundem iterum addatur viui sulphuris, & coquatur vt prius in compositum, ac in fimo equino digeratur per mensem per duos melius, postmodum addatur

Salis nitri,

Vitrioli,

Aluminis,

Florum aris,

Croci Martis,

Cinnabaris ana verto. ß.

Destilla quicquid ascendere voluerit, & liquores amoue seruatis oleis tantum, quæ ponātur in vitream cucurbitam, additis speciebus vt supra, & capite mortuo puluerato, simulque destilla rursum vt prius. Postmodum reaffunde fecibus, & putrificetur iterum per mensem ac destilletur amplius: euacuatis postea coloribus, aut separatis, rubeum serua, quem rectificabis vt oportet. Postremo laminæ Lunæ digerantur in eo suo tempore, tandem, vt prius, fulmine reducantur, &c.

Septima Gradatio.

Gradationes quæ per liquores fiunt, in duplici differentia reperiuntur, videlicet tenaces, & aquosæ. Primo de tenacibus loquamur.

℞. Mellis ℔j. *In eo coquantur,*

Vitrioli,
Aluminis ana verto ʃ.
Iameni verto.ß.

Destilletur ex eis aqua per violentum ignem, & addantur ei,

Capitis mortui de cranio humano verto.ß.
Sulphuris ℔.ß.

In forma hepatis cocta, perq; mensem digesta prius destillentur, & aqua rectificetur in puritatem, ei postmodum addantur,

Salis armoniaci,
Florum aris,
Croci Martis,
Aluminis, ana verto.ß.
Vitrioli verto.ʃ.
Antimonij fixi rubei,
Arsenici fixi rubei, ana ℥.ij.

Trita simul & in aquam iniecta stent in calore diebus decem. Postea separetur liquor a fecibus, & purificando proiiciantur in eam laminæ metallicæ, maneantq; simul in mediocri digestione ad perfectionem vsque. Postremo quidem aduratur materia, separetur & fulminetur.

Octaua Gradatio.

Gradatio per secundum liquorem hæc est.

Recipe *Sufficientem aquam fortem, in eius parte vna solue* ☉. *in alia Venerem, & in alia Martem.* Eiusmodi solutiones confunde simul, & postea destillabis aquam ab eis, quam iterum ad suas feces affundes, rursum destillabis ac reaffundes vt prius, toties, donec inde fiat liquor spissus: huic adde mellis destillati præparatique partes quinque, plus aliis præcedentibus, & per mensem omnia digerantur, postea phlegma separetur, & seruetur liquor, in quem laminæ proiectæ metallorum digerantur per mensem. Et postremo coagulentur in massam & corpus vnum, quod fulminetur, quartificetur, & fulminetur iterum, ad hunc modum inuenietur optima transmutatio ex liquore.

Nona Gradatio.

Tertio liquore gradatio nona fit in modum qui sequitur.

℞. *Aquam fortem, in qua soluatur viride aris, & in fimo teneantur equino per mensem ambo simul: Destilla postmodum aquam a fecibus, affunde rursum, destilla, & reaffunde, idque toties donec inde fiat oleum.* In istum liquorem pone limaturas metallorum, & in digestione trāsmutationem inuenies. Et quamuis liquor iste paucus exsistat, nihilominus graduat optime plurimumq; metallum iuxta suam quantitatem.

Decima

Decima Gradatio.

Ad hunc modum qui sequitur, liquorem intelligito quartum.

℞. *Aquam fortem optimam, in qua solue chalybis quantum poteris.* Hæc in digestione maneant vno mense, & inde fiet compositum vnius caloris. Hoc destilletur etiam in liquorem, in quem limaturæ metallorum proiectæ maneant in digestione, donec liquor incorporetur. Tum demum simul ambo, nempe liquor & metallum fulminentur per Saturnum, & inuenietur ea transmutatio, quæ separetur & præparetur, vt moris est.

Vndecima Gradatio.

Aquoso liquore primo fit vndecima gradatio, prout infra ponitur.

℞. *Salis petræ purgatissimi* ℔.iiij. *hunc a suo phlegmate vrendo repurgato.*

Salis communis præparati ℔.ij.

Commixta simul destillentur per Alemb. sexies vel nouies, ac toties donec salia per alemb. in submissum vas Recipiens omnino transeant.

℞. *huius aquæ* ℔.ij.
Florum Antimonij.
Fl. Æris.
Fl. Martis,
Fl. Sulphuris, ana ℥.ij.
Vitrioli.
Salis armoniaci,
Aluminis, ana ℥.ij.ß.

Mixta simul omnia maneant in digestione diebus quatuor atque viginti: postmodum separentur in aquam purissimam. Luna post gradue tur atq; metalla per digestionem, per Saturnum fulminentur, separentur quartificatione, ac fulminentur iterum.

Duodecima Gradatio.

Per secundum liquorem aquosum 12. gradatio fit ad hunc modum.

℞. *Vini ardentis correctissimi* ℔.iij.
Aquæ salis petræ, ℔.j.
Aquæ salis communis, ℔.ß.
Vitrioli,
Aluminis plumosi,
Aluminis Rochi, ana vertones iij.

Misceantur simul in mixturam, quam destilla sexies a capite mortuo. Hac aqua metalla digerantur, & fixabuntur ac transmutabuntur, *vt supra de aliis diximus.*

Decimatertia Gradatio.

Aquoso liquore tertio decimatertia gradatio fit ad hunc modum.

℞. Isterius sanguinis ℔ j. Destilla decies & ter a suis fæcibus, & impone
Florum æris,
Sulphuris, ana vertonem ß.

Soluantur in equino fimo per mensem: impone postmodum calcem Lunæ, vt color & substantia consumantur. Postea coagulentur, & in Saturno fulminentur. Sciendum etiam in isto liquore Mercurium vulgi, nec non metallorum coagulari, iuxta conditionem Transmutationis.

Decimaquarta Gradatio.

Quartus hoc loco liquor est aqua Mercurii, qui fit in decimamtertiam gradationem, prout infra sequitur.

℞. Mercurij vigesies cum sale armoniaco sublimati ℔. j.
Florum Veneris,
Fl. Martis,
Fl. Sulphuris,
Fl. Antimonij, ana ℥. j.

Trita simul omnia misceto, & in aquam resolui finito. Hæc aqua nullo prorsum indiget alio labore. Nam in eam proiecta metalla, & pauco tempore digesta, & postea fulminata, mirum in modum graduantur.

Finis libri decimi de Transmutationibus metallorum Theophrasti, de Gradationibus.

DE TRANSMVTATIONIBVS METALLORVM, THEOPHRASTI LIBER NONVS, DE PROIECtionibus.

Vlterius hic non scripserat Auctor.

Ex Autographo Theophrasti.

CEMENTVM SVPER VENEREM EX MARTE.

℞. Limaturæ Veneris ex Marte ℥. j. Cinabarij ℥. j. SSS. in Tigillo ponantur ad ignem secundum vsum cementationis. F. Cementum per horas 6. vel 8. Tunc ℞. illud Cinabrium cum noua limatura Martis reducti in Venerem, & procede vt supra, hoc tertio. Deinde ℞. Lunæ dissolutæ ℥ j. Proiice in fluxu desuper cinabrium prædictum. Tunc effunde, formetur in laminas, & ponatur in Tigillum cum tali puluere, & cementetur per horas 6. SSS. secundum vsum. Quod cemen-

mentatum ℞. & illud cementa adhuc semel in cemento Regali per horas 24. tunc habebis optimum aurum. Item potes *Aurum* addere: *Lunæ part.j.Solis p.j. Cinabrij p ij.*

Puluis Cementi.

℞. *Vitriol* ℥ v.
Aluminis ℥.ʃ.
Salis Nitri ℥ʃ.
Floris Aeris.
Salis Armoniaci ana ℥.j.ß.

Dissoluantur & exsiccent, & imbibant cum aceto vel vrina, F. puluis.

Regale Cementum.

℞. *Laterum. Salis communis fusi, &c.*
℞. *Antimonij* ℥.vj. *Pulueris prædicti* ℥.iiij. *Misce.*

Item *Aqua Fortis.*

℞. *Salis Nitri, Aluminis, vitr. ols ana* lb.j.ß.
Virid.aris. Cinabrij ana lb ß.
Arsenici. Sulphuris ana lb. ß.

Destilla in aquam fortem secundum vsum Nitri, quam secundario & iterum destilla cum viridi æris, Cinabrio & Arsenico, vt supra.

℞. *Vitrioli facti ex Venere Martis* ℥.j.

Destilla in aquam cum Sale, nitro & Alumine F. Aqua Gradationis secundum vsum.

MANVALE

Siue

DE LAPIDE PHILOSOPHICO MEDICINALI.

Præfatio ad Lectorem.

Ector, quandoquidem spiritum Medicinæ per Machaonem, Podalirium, Apollinem & Hippocratem, &c. vere operari passus Deus est, vt vera medicina q. per nubes (in quibus ipsa plene planeque cognosci minime potuit) effulgeret, & in apricum prodiret, ac hominibus manifestaretur: eadem etiam opera idem spiritui tenebrarum prohibuit, vt ne lumen naturæ prorsus ille opprimeret & exstingueret, ne Magnalia Dei, quæ in Arcanis, Quintis Essentiis, Magisteriis & Elixiribus abscondita cōquiescunt, incognita essent. Ideo Deus certa media ordinauit, vt porro per spiritus bonos talium Arcanorum & Mysteriorum indagatio hominib. implantaretur, sicut & quidā homines q. angelicas naturas ex cœlo, quod Angelos nouit, acceperunt. Einsmodi homines potuerunt postea, vtpote perfecta intelligentia naturæ donati, naturam & ipsius quotidianum cursum altius, quam alij homines in-

Deus semper excitauit aliquos veros Medicos & Physicos.

quirere, purum cum impuro conferre, hæc duo separare, purumque adeo alterare, vt impossibile id quibusdam videretur. Illi enim vt naturales ac veri Physici per conuenientia media Naturæ succurrere, & eam per artes ad perfectionem perducere sciunt. Quare omnia imperfecta & diabolica opera ipsis, tãquam mendacium veritati & perfectioni cedere oportet. Veritatem inquam loqui nos oportet, si ad finem fœlicem peruenire velimus. Si autem eam apprehendere omnino fas est, neminem pudeat eam quærere vbicunque locorum sit.

Labore & peregrinatione veritas arcanorum naturalium acquiritur.

Nemo igitur mihi hoc in malam partem accipiet, quod & ipsemet eam amaui & inquisiui. Nam me eam sequi oportuit, non enim me ipsa quæsiuisset. Qui enim alienam ciuitatem videre vult, illi non est domi in culcitra residendum, non sunt illi post fornacem pyra assanda, ibique doctorem fieri non decet. Nullus insignis Cosmographus fiet ad mensam: nullus Chiromanticus in cœnaculo, nullus Geomanticus in cella. Ita neque veram medicinam sine multiplici indagatione nancisci possumus. Deus facit verum medicum, sed non sine molestia, sicut dicit: Labores manuum tuarum manducabis & bene tibi erit. Cum igitur videre præcedat veritatem, & quæ visus percepit, ea cor exhilarent vel terreant, non mihi labor erit, neque infamia, peregrinari & hominibus adhærere eiusmodi, quales quidam fatui contemnunt, vt scilicet explorem, quidnam in Limbo terræ lateat, & veri Medici officium impleam, vt medicina iuxta Dei ordinationem ad vtilitatem proximi exhibeatur, ne plus damni afferat, quam vtilitatis, quod quidem homo otiosus non faciet. Sedeat igitur in culcitra qui velit: me delectat mea peregrinatio, & ea, quæ Deus & tempus indagare & videre me permittunt. Propter candidos autem lectores, qui discere cupiunt, & lumen naturæ amant, hunc libellum scripsi, vt fundamentum meæ veræ medicinæ norint, & Cacomedicorum nugas omittant, atque aliqua ex parte meas rationes contra eos defendere possint. Spero autem quod pro fabulis etiam ista habebuntur. Nam illi egregij socij antea bene omnia norunt, & Doctor asininus iam ante ista habet in sacculo, sed non facile attinget. Oportet enim bonum esse Alchimistam, qui hunc libellum intelligere velit, cui carbones non noceant, quemque quotidianus fumus non defatiget. Placeant igitur hæc cuicunque velit: ego neminem cogam. Hoc tamen dico, non absque fructu res cadet, quantumcunque me mei aduersarij Pseudomedici culpent & accusent.

Hoc opus cõtemptum iri.

Manuale de Lapide Philosophorum.

Lapis Philos. & Balsamum perfectum, perpetuum & c. Lapis similis igni.

T lapis Philosophorum per Vulcanum fabrefiat, quẽ Balsamum perpetuum vel perfectum, ob sufficiẽtes caussas appellamus: primo sciendum est & cogitandum, quomodo ille lapis materialiter ob oculos ponatur, & visibilis ac sensibilis fiat: similiter quomodo vis seu ignis eius prodeat & cognoscatur. Vt igitur clarius proponat, exemplum com-

communis ignis accipiemus, quomodo scilicet ipsius vis se ostendat & visibilis fiat, quod hoc modo fit. Primo omnium per Vulcanũ ignis ex silice excutitur, qui quidem ignis nihil efficere potest, nisi habeat sibi amicam materiam, in quã operari possit, qualis est, lignum, resina, oleum, vel aliud simile, quod ex natura sua facile ardet. Quando igitur dictus ignis in tale aliquid incidit, pergit operari incessanter, nisi suo contrario destruatur vel impediatᷣ, aut nisi deficiat materia, in qua se multiplicare possit. Nam si lignum, & similia apponãtur, vis eius semper fit fortior, atque ita semper operatur, donec nihil amplius apponatur. Sicut vero in ligno ignis operationem suam exercet & ostendit, ita fit idem etiam cum Lapide Philosophorum, vel Balsamo perpetuo in corpore humano. Si lapis ille ex materia conuenienti, & philosophica ratione a prudenti medico fiat, & cõsideratis satis omnibus circumstantiis homini, ipsi exhibeatur: tunc renouat & instaurat organa vitæ, perinde ac si igni apponantur ligna, quæ pene emortuum ignem refocillant, & causa sunt splendentis & claræ flammæ.

Lapidis vis, restaurans organorum vitæ.

Ex his iam liquet, quod in materia huius Balsami multum situm sit, quandoquidem eam singularem harmoniam ad corpus hominis habere oportet, quæq; ita suam vim exerceat, vt corpus humanum ab omnibus accidentibus, quæ a tali materia ei obuenire possent, tutum sit.

Quare non solum in præparatione Lapidis vel Balsami multum situm est, sed multo magis refert, vt ante omnia ipsa vera materia ad eum apta cognoscatᷣ: & dein, vt decet, præparetur, & præterea sobrie & prudenter vsurpetur, vt talis medicina omnes sordes sanguinis, & alias superfluitates purgare valeat, & vt loco morbi sanitatem inducat.

In materia lapidis plurimum situm: deinceps in præparatione & administratione eius &c.

Materia lapidis debet esse conueniens corpori humano.

Idcirco verum & probum medicum decet bonam scientiam habere, & non respicere ambitionem & pompam, neque ordinare dubia vel contraria, neque apothecario nimium fidere, sed & morbum & ægrotum bene cognitum habere, alias perpetuo sinistre medicabimini, vnde nihil consequitur, nisi quod ægrotus decipitur & fraudatur solummodo per superbiam & inscitiam inepti medici putatiui. Illud vero est magnum peccatum, quodque impunitum non manebit. Quid enim aliud est, quam scelus voluntarium, cum scilicet aliquis super hoc quod nihil scit, adhuc pecuniam & præmium petit, & dominus esse vult, quod quidem satis infame est: quoniam multi vilipenderent pecuniam, modo ipsis recte consuleretur. Quando autem hoc non fit, & corpus & fortunas suas perdunt, nihilominus pecunias postulare laudi ducitur. Hoc credat qui velit. Ego alio modo formarem insignia tali Doctori. Manifestum enim est, illorum medicorum, qui maxime docti sibi videntur,

Medicorũ & apothecariorum nostri temporis imperitia.

ne decimum quidē rectę simplicia nosse, multo minus certum esse, quid fieri iubeat, & quomodo ab Apothecario medicina coquatur. Ita sæpe accidit, vt Doctor talis simplex aliquod in Apotheca sumi iubeat, quod ipse non nouit: Apothecarius autem multo minus, imo sæpe prorsus non habet. Et tamen hæc medicina perfecta vocatur, & ægroto pro bona propinatur, & quidem satis care. Qualem autem exitum sortiatur, hoc sentit ægrotus. Quamuis enim ipsi non prosit ad sanitatem: prodest tamen Doctori & Apothecario ad suam bursam implendam. Quod si Doctor vel Apothecarius ipse simili morbo laborarēt, simile remedium non acciperent. Quare æstimari potest, quam misere & male agatur, quodque sum̄e necessarium sit, aliter eos rem aggredi, & errores emendare, melioraq; sequi. Sed vereor vetulos canes difficulter posse domari.

Materia lapidis & omnis operatio a veteribus satis detecta.

Sed vt ad propositum redeam (vnde me iustus zelus ob miseros & desertos ægrotos abstraxit) & ei satis faciam, dico, non consultum esse, vt de Lapide Philosophorum tantum fabulemur vel gloriemur, sed necessitas postulat, vt & ex conuenienti materia formetur iste lapis, præparetur & prudenter vsurpetur. Scias autem, quod multi veterum in suis parabolicis scriptis istam materiam satis indicauerint, quin & figuratis verbis operationem detexerint, sed non prorsus patefecerint, ne homines insulsi ea abuti possent, & tamen filios ipsorum res non lateret. Cum vero pauci eos secuti, & rem apte aggressi sint, hæc processu temporis obliterata sunt, & in eorum locum Galenicæ fabulæ irrepserunt. Quale autem est fundamentum earum, ita ipsæ etiam consistunt, imo res quotidie deterior fit. Hoc vides in ipsorum herbariis, quomodo se excrucient in illis, & quomodo Italiam Germani misceant, cum tamen Germania ipsorum vltra marinis herbis non indigeat, & satis perfectæ medicinæ in Germania sit. Ne igitur veritas cogatur cedere mendacio, neue tenebræ Galeni cum ipsius complicibus Lumen naturæ in medicina exstinguant vel supprimant, me Theophrastum in hoc libello loqui decet, non vt putatiuum medicum, sed vt scientem, quemque non pudeat suarum actionum in medicina, quique, adiuuante Dei gratia, in multis ægrotis re ipsa hoc probauerit, quos tu Galenista non ausus fuisses inuisere. Dic mihi iam tu Galenice doctor, vnde fluit tuum fundamentum? An non culo equi frenum applicas? Anne vnquam curasti Podagram? anne vnquam ausus es aggredi Lepram? curastine Hydropem? Merito credo tacebis, & Theophrastum Magistrum tuum esse sines. Si vero vis discere, disce, & vide quid hic scribam, & dicam, nempe quod corpus humanum plaustro tuo herbario non opus habeat, præsertim in chronicis seu diuturnis morbis, quos ex inscitia prorsus incurabiles vocas. Herbæ enim

Galen. taxatur.

Nugæ Galenicæ medicinam lapidis obscurarūt, quā Theophrastus restituit.

Cura Theophrasti.

Lapis in morbis diuturnis prodest.

enim tuæ sunt nimis infirmæ ad hos morbos, & ex sua natura centrum morbi inuenire nequeunt. *Herbarum Gal. elusio.*

Sed neque pilulis tuis aliquid efficies, nisi quod sola excrementa purgabis. Quin & propter inconuenientiam sæpe bonum cum malo expelles, quod absque ægrotorum insigni damno fieri non potest. Quare merito istæ pilulæ omittendæ erunt. Porro neque syrupi tui aliquid prosunt, imo adeo nihili sunt, vt nauseam sumturo afferre possint, ob tetrum & fastidiosum saporem, quo ægrum grauant, & postea in tormina & pericula inducunt, & contra naturam operantur. Sed reliqua tua absurda & inepta medicamina nunc relinquo, cum e directo cum natura pugnent, neque vllo modo vsurpari debeant. Cum igitur ea, quæ dixi, vera sint, neque vlla vera medicina in Galeno, Rhasi, vel Mesue inueniri possit, quæ dictos morbos in radice aggrediatur, & expurget, sicut ignis maculatam cutem salamandræ mundificat: necessario sequitur, longe aliam esse curam Theophrasti, quam phantasias Galenicas, quodque ea manet ex fonte naturæ, alias Theophrastus staret cum probro, sicut alii. *Pilularum Gal. reprehensio.*

Si igitur Naturã sequi volumus, & naturali medicina vti, videamus, quænam res inter omnes in medicina corpori humano sint cõuenientissimæ, ad illud in sanitate vsq; ad terminum prædestinatæ mortis, virtutis & efficaciæ ratione conseruandum. Quod si cogitabitur, non dubito quin fatendum sit omnibus, res metallicas maximam conuenientiam cum corpore humano habere, quodque perfecta metalla suæ perfectionis ratione, & præcipue ipsorum humor radicalis, multum in corpore humano possint efficere. Nam eius Salis, Sulphuris & Mercurii, quæ in metallis & rebus metallicis aliqua ex parte, quanquam abscondita, conquiescunt, homo etiam est particeps. Ita iam simile simili applicatur, quod summopere prodest naturæ, si dextre id fiat, quod magnum Secretum est in medicina, imo Arcanum appellari potest. Quid igitur mirum, si præstantes, & inauditæ ac inseparatæ curę sequantur, quas ignari impossibiles credebant? Sed ne longius digrediar, breuitatis gratia hic annotare cogor, quid in hoc libello constituerim scribere. Aliquanto enim clarius hic, quam alibi veram medicinam tractare in animo habeo. Prius autem dicendum erat, quomodo homo ex Sulphure, Mercurio & Sale, sicut metalla, originem suã duceret. Cum vero id in Paramiro satis indicauerim, non est necessarium hic repetere. Quare tantummodo indicabo, quomodo prædictus Lapis Philosophorum cognoscatur, & aliquo modo præparetur. *Metalla maxime conueniũt homini, ideo sunt lapidis materia, & quidem ea, quæ perfecta sunt.*

Scias igitur pro certo, nihil adeo paruũ esse, ex quo aliquid fieri de- *Forma rei mala caret.*

bet, quod absque forma stare possit. Omnia enim formantur, generantur, multiplicantur & destruuntur in sua concordantia, monstrantque suam originem, vt percipi possit, quid in principio fuerit, quod illud & in vltima materia sit, quodque intercurrit; imperfectioni simile est, quã natura in generatione admiscet. Cum vero talia accidentia per Vulcanum separari possint, ne quid agant: natura in hoc casu corrigi potest. Atque hoc fit quoque in hoc lapide. Nam si eum ex iusta sua materia, quam ex indicatis circumstantiis bene nouisse potes, conficere vis, superfluitates ei suas te adimere oportet: & sicut aliam rem in sua concordantia formare, multiplicare & augmentare, quod sine ipsius concordantia fieri non potest. Nam hic cum natura imperfectum reliquit, cum non lapidem, sed suam materiam formarit, quæ per accidentia impeditur, ne facere possit, quod lapis post præparationem facere potest: estq; talis materia respectu lapidis sine præparatione res dimidia & imperfecta, quæ in nulla stat concordantia, vt perfecta appellari possit, vel corpori humano ad sanitatem prosit. Huius rei exemplum habes in microcosmo. Intuere virum, qui per fabrum Mechanicum tantum in virum formatus est. Non est igitur integrum & perfectum opus, cum non stet in sua concordantia, sed tandiu est dimidium, donec fœmina ipsi similis formetur, tunc opus est integrum. Vterque autẽ terra est, & hæ duæ terræ faciunt denique hominem integrum, qui se augmentare potest, & crescere, atque hoc efficit, formata concordantia. Quare Lapis Philosophorum, qui hominem non minus, quam metalla renouare debet, si suis superfluis accidentibus exoneretur, & in suam concordantiam collocetur, mira facit in omnib. morbis. Ni hoc fiat, omnia sunt vana, quæcunque cũm eo tentantur. Si autem eum in suam cõcordantiam ponere velis, in primam materiã eum reducas oportet, vt masculus in fœminam agere possit, ipsiusque exterior pars interius: interior vero exterius vertatur, vtque ambo semina virile & fœmineum in suam concordantiam concludantur, & mediante Vulcano ad plus, quam perfectionem deducantur, in graduque exaltentur, omnesque virtutes tanquam qualificatum, temperatum & clarificatum Esse, a se in corpus humanum, & in metalla infundant, illudque sanum reddant, sordes per viam expulsionis expellent: bonum autem in sanguine humano, per viam attractionis ad debita loca trahant, vt microcosmus, qui in limbo terræ positus est, & ex terra formatus est, hac medicina tanquam sibi simili, radicaliter & non putatiue, sed certissime ad sanitatem perducatur, vel in ea conseruetur. Atque hoc est Mysterium Naturæ, & tale Secretum, vt quilibet Medicus id necessario scire debeat. Idque quilibet comprehendere

Materia lapidis purgãda a superflu. tib. & formanda cũ compare sue.

Materia lapidis reducenda in Mercuriũ & cum fœmina sua coniungenda.

hendere

hendere poteſt, qui ex Aſtrali medicina natus eſt. Sed vt clarius deſcribam materiam & præparationem tam præſtantis medicinæ, vt filii doctrinæ, qui veritatem amant, initium habeant: Scitote, Naturam dediſſe rem quandam, in qua tanquam in Arca myſterialiter concluſa ſunt 1. 2. 3. quorum virtus & vis ad conſeruationem ſanitatis microcoſmi ſat ſuperque ſufficit, adeo, vt ea poſt præparationem omnes imperfectiones expellat, eſtque verum defenſiuum ſenectutis, quod nos Balſamum nominamus.

Lapis faciendus iuxta curſum aſtrorum.

Alii 2. 3.

Aenigma de lapide materia.

In quam rem autem natura talem numerum poſuerit antea ſcire debes. Nam tibi multis de cauſſis clarius præſcribere id nequeo. Quomodo autem præparetur, Galenus, Raſis & Meſue neſciuerūt, & ab ipſorum ſequacibus id non attingerut. Habet enim hæc medicina talē præparationem, qualem pilulæ polæ non attingunt, minuſque, quam Heluetica vacca intelligūt. Præterea quaſi cœleſtes & ſingulares operationes habet. Purificat n & renouat quaſi regenerando, vt in meis Archidoxis latius legere potes, ſimulque metallorum & rerum metallicarum originem & eſſentiā, vna cum ſua virtute bene animaduertere. Qui iam aures habet audiendi audiat, & videat, an Theophraſtus de mendaciis, vel veritate ſcribat, & an ex inani olla, & ex dæmone loquatˀ, ſicut tu Sophiſtà nugaris, qui ipſe a Diabolo, mendacio & tenebris es circundatus, nihilque bonum vocas, niſi ſit tuo ſtulto capiti comprehenſibile, & ad tuum muſculum faciat, abſque præcedenti labore. Tu enim monocule, errabundus vagaris, nec culinæ feneſtram recta petis. Liceat tibi tamen tuum intricatum filum conuoluere, & centrum Labyrinthi, apud tenebroſam ſtellam quærere, nihil me hoc offendet. Si tamen aliquando vtereris tua prudentia, & inſpiceres, qua in re Theophraſti ars fundata eſſet, & quomodo tui centones manci eſſent, non adeo tibi contrarius eſſet Theophraſtus. Quæ enim iam breuiter ſcribo & ſcribam, vt ea Aſtrales diſcipuli capere valeant, iiſq; frui, & de iis gloriari, hæc alterius diligentia, quem non pudet diſcere, etiam bene intelligi poſſunt, cum nihil ſit tam difficile, quin labore & ſtudio intelligi & diſci poſſit. Huius ergo operis practica iſta eſt.

Lapis diligentia acquiritur, & abeſt aliis diſcipulis.

Præparatio Materiæ lapidis.

ACcipe *Electri mineralis limati, pone in ſperma ſuum (Alii: ♃. electrū minerale immaturū, pone in ſuam ſpharam) vt ſordes & ſuperfluitates abluantur, & purga ad ſummum quantum potes per ſtibium more Alchymiſtico, ne a ſua nequitia aliquid damni patiaris. Poſtea reſolue in ſtomacho Struthionis, qui in terra naſcitur, perq; aquilæ acredinē in ſua virtute confortatur. Quando autem electrum conſumtum eſt, & colorem calendulæ poſt ſolutionem acquiſiuit, non obliniſceris: l-*

lud in ſpiritualem pellucidam Eſſentiam redigere, quæ vero ſuccino ſimilis eſt. Deinceps adde dimidium tantum, quantum corporale Electrum ante præparationem pendit de Aquila extinſa, & abſtrahe ab eo ſtomachum Struthionis ſæpius, ita electrum ſemper fit ſpiritualius. Quando autem ſtomachus Struthonis labore defatigatus eſt, neceſſe eſt eum recreare & ſemper abſtrahere. Denique quando iterum acredinem amittit, adde Quintam Eſſentiam Tartarizatam, ita tamen, vt altitudine quatuor digitorum ſua rubedine ſit ſpoliatus, eaque ſimul tranſcendat. Hoc tandiu fac & toties, donec per ſe albeſcat. Quando iam ſatis eſt (nã videbis oculis tuis, quomodo pedetentim ſe ad ſublimationem accommodet) & tu illud ſignum habes, ſublima: ita Electrum in albedinem exaltatæ Aquilæ conuertitur, & paruo labore eo transfertur & tranſmutatur. Atque hoc quærimus nos, vt eo vtamur ad noſtram medicinam. Cum hoc in multis morbis tuto procedere potes, qui vulgari medicina tentari nolunt. Poteris idem etiam in aquam & oleũ, & in tubeum puluerem conuertere, & ad omnia ea vti, ad quæ eo in medicina eges.

Dico tibi aũt in veritate, nullum melius fundamentum eſſe medicinæ totius, quam in Electro latet. Quanquã non nego, imo in aliis meis libris ſcribo, in aliis mineralibus rebus etiam magna ſecreta latere, ſed longiori labori & maiori obnoxia, quæque non facile recte vſurpantur,

Medica-menta Theophraſti periti tantũ vtilia.

præſertim ab imperitis, quorum ſi quis iis vtatur, plus damni, quam vtilitatis affert. His de cauſſis non eſt laudabile, quod quilibet Alchym ſta artem medicam exercere vult, cum tamen eius non ſit gnarus. Debebat medium ſeu repagulum aliquod hic inueniri, quo talibus putatiuis medicis inhibitio fieret. Ego enim iſtorum culpam non feram, nec eos pro diſcipulis agnoſcam, cum non ſectentur veritatem, ſed habeo eos pro deceptoribus notis & pigris erronibus, qui veris diſcipulis panem ex ore rapiunt, & hominibus ex propoſitio nocent, & neque conſcien-

Electri vis magna in curandis hominib⁹.

Lapis eſt venenum, ſed quod tantum ſit ſimile viro eſt.

Venenum an poſt præparationẽ in medicina remaneat.

tiam, neque artem magnificiunt. Sed in noſtro dicto Electro præparato tanta virtus latet homines curandi, vt certior & præſtantior medicina in toto mundo non poſſit reperiri. Galenici quidem Doctores Theriacopolæ eam venenum appellant & oppugnant, non ex petitia ſed ex ſuperbia & mera ſtultitia. Quin & concedo, quod in præparatione venenum ſit, & quidem tantum vel maius, quam eſt ſerpentis Tyri, qui Theriacam ingreditur. Sed quod poſt præparationẽ venenum maneat, hoc nondum eſt demonſtratum. Nam natura (quamuis quibuſdam bubalis capitibus ſatis incomprehenſibile ſit) ſemper inclinat ad ſui perfectionem: multo magis igitur per artes conuenientes ad perfectionẽ deduci poterit. Et quod maius eſt, concedo adhuc poſt præparationem eſſe venenum, & quidẽ vehementius, quam antea: tale tamen quod tantum

tum eo ſit directum, vt ſui ſimile quærat, fixos & alios incurabiles morbos perſcrutetur & expellat, non vt morbum ſinat operari & nocere, ſed vt tanquam hoſtis morbi ſibi ſimilem materiam ad ſe trahat, & eam radicitus abſumat, & eluat ſicut ſapo maculas ex impuro panno, cum quibus & ipſe ſapo recedit, & pannum purificatum, illæſum, mundum & pulcrum poſt ſe relinquit. Quare hoc venenum, vt tu dicis, longe aliam & meliorem efficaciam habet, quam tua axungia, qua ſoles in cura morbi Gallici vti, vngens ſæpius quam ſutor vngit corium. Hoc enim Arcanum quod in hoc medicamento latet, habet in ſe bene proportionatam, bene præparatam & præſtantem Eſſentiam, quæ nullo veneno comparari poteſt, niſi quis ita intelligeret, vt ipſemet dixi, tantumque diſtat a tuo argento viuo, quo vngere ſoles, & a præcipitato tuo, in virtute & efficacia, quantum cœlum a terra. Quare vocatur, & eſt medicina benedicta a Deo, quæ non omnibus eſt reuelata. Eſt enim melius correcta, quam illa ſtercorea medicamina, quæ Doctor lente incedēs in ſua toga habuit aut per duplicem ſuam vittam vel cucullum ſtulti filtrauit. Quin & triplo maiorem vim & virtutem hæc benedicta medicina habet, in omnib. morbis, quomodocunq; vocentur, operandi, quam omnes tuæ apothecæ, quas vnquam vidiſti. Hoc autem non per otium, ſedēdo, & pigritiam nactus ſum: neq; in Vrinali inueni, ſed peregrinando, & vt tu dicis, vagando, & multa diligentia & labore me diſcere id oportuit, vt ſcirem, & non opinarer. Tu vero tuam medicinam exſugis ex culcitra veteri, & ex puluino, in quo ſedit vetula Nigromantica, quę tuum cœleſtem intellectum ad medicinam cæruleo pileo obduxit, tibiq; inſpirauit. Quare me meorum itinerum minime pigebit, tuuſq; magiſter ego manebo, & Machaonicis veſtigiis inſiſtam, quæ quidem ex luce naturæ procedunt, ſic vt flos a calore Solis. Sed vt meum propoſitum opus non diſtrahatur & imperfectum maneat: porro obſerua quomodo agendum ſit, & qualem vim & proprietatem natura Philoſophico lapidi vel medicinæ dederit & quomodo ad finem perducatur. *Peregrinationis vtilitas quanta*

Sequitur reliquum præparationis.

DEſtructo tuo Electro, vt dictum eſt, ſi vlterius procedere velis, vt ad optatum finem peruenias, accipe deſtructum & fugax factum Electrum, quantum vis ad perfectionem perducere, & impone Ouo Philoſophico, & optime ſigilla, ne quid euaporet, ſtet tamdiu in Athanar, donec ſine vlla additione per ſe deſuper reſolui incipiat, ita vt in medio iſto mari inſula conſpiciatur, quæ quotidie decreſcat, & ad extremum in atramentum ſutorium mutetur. Hoc atramentum eſt Auis, quæ noctu volat ſine alis, quā & primus Ros cœleſtis ꝑpetua coctionę & aſcenſione *Fixatio lapidis in ouo Philoſophi coquatur. Nigredo rū, albedo rubedo.*

descensione in nigredinem capitis coruini transmutauit, quæ caudam pauonis assumit, & deinceps pēnas cygni acquirit, & postremo summam rubedinem totius mundi accipit, quæ signum est igneæ eius naturæ, per quem ignem omnia accidentia corporis expellit, & frigida, emortuaq; membra refocillat.

Talis præparatio iuxta sententiam omnium Philosophorum fit in vnico vase, in vnica fornace, in vnico igne, non cessante vaporoso igni.

Lapis transmutat metalla & sanat corpora humana. Lapsi duuis que & præstantia.

Ita ista medicina est quasi cœlestis & perfecta, aut saltem potest plusquam perfecta Luna fieri, per propriam carnem & sanguinem, & per interiorem exterius versum & productum ignem, vt modo dictum est, per quem & omnes sordes metallorum abluuntur, & per quem occulta metallorum manifestantur. Nam ista plusquam perfecta medicina omnia potest, omnia penetrat, & infundit sanitatem illo ipso tempore, quando morbum & malum expellit. Quare nulla ipsi medicina in terris est similis. In hoc igitur exerce te, & esto strenuus, Hoc enim tibi laudem & gloriam pariet, & non eris putatiuus medicus, sed sciens, quin & proximum tuum amare cogeris. Tale enim diuinum Arcanum nemo absq; auxilio diuino percipere & intelligere potest, sicut & virtus eius ineffabilis est & infinita, in qua Deus omnipotens cognoscitur.

Lapis non nisi a Deo datur.

Cautela quadam in præparatione.

Scias autem quod nulla solutio fiat in tuo electro, nisi circulum septem sphærarum perfecte ter percurrerit. Hic enim numerus decet illud, quem & complere debet. Quare attende præparationi, quæ caussa est solutionis, & ad glorificatum, destructum & spirituale factum Electrum vtere Arcano Tartatizato, ad eluendas superfluitates, quæ in præparatione accesserunt, ne frustra labores. Attamen de Arcano tartari nihil ibi remanebit, sed tantummodo circulariter cum eo iuxta dictum numerum proceditur. Ita facile per se in Philosophico Ouo & vapore ignis fiat aqua Philosophica, quam Philosophi aquam viscosam appellant, seipsam quoque coagulabit, & omnibus coloribus repræsentabit, ita vt postremo summa rubedine ornetur. Plura de hoc mysterio scribere est mihi prohibitum, & diuinæ potentiæ mandatum. Est enim hæc ars certissime Dei donum. Quapropter eam non omnes intelligere possunt. Igitur Deus eam dat cui vult, nec sibi per vim extorquere sinit, sed solus vult in hoc honorem habere, cuius nomen sit benedictum in æternum. Amen.

Aqua Philosophica seu viscosa.

Sequitur vsus Lapidis.

Dosis lapidis qua.

PORro etiam opus est, vt de vsu huius medicinæ, eiusque pondere scribam. Scias igitur Dosin huius medicinæ tam paruam & leuem esse, vt vix sit credibile: quodque tantum in vino vel similibus accipi debeat: at-

tamen

tamen in omnium minima quantitate, ob cœlestem suá vim, virtutem & efficaciam. Nam tantum propterea homini manifestatur, ne quid imperfecti in natura maneat, atque ita a Deo prouisum, & prædestinatum est, vt ipsius virtus & Arcanum per artem producatur, quo homini, vtpote imagini Dei, omnes creaturæ prodesse cogantur, & ante omnia Dei omnipotentia cognoscatur. Qui igitur intellectum a Deo habet, illi dabitur hęc medicina: rudis autem Galenicus Beanus non comprehendere poterit, imo tantum nauseabundus ab ea abhorrebit. Omnia enim opera eius sunt tenebræ, cum hoc opus in luce naturæ operetur & agat. Atque ita iam breuibus & veris verbis habes radicem omnis veræ medicinæ & originem, quam nemo mihi eripiet, etiamsi Rasis cum tota sua turpi progenie rabiosus fiat: Galenus vero fel fiat. Auicenna ex dentibus doleat: Mesue breuiter longe vel late metiatur, nimis altum erit istis omnibus, & Theophrastus stabit in veritate. Econtra vnguentariorum opera manca & lituræ medicorum & apothecariorum cum sua pompa & fundamento pessum ibunt.

Galenici non vident præ cæcitate.

Adhuc vnum me dicere oportet, quoniam multis meum hoc scriptum obscurum videbitur. Dices, mi Theophraste, nimis breuiter mihi loqueris & intricate. Noui tuos sermones, quam recte tuas res & arcana indices. Quare hoc scriptum mihi nihil proderit. Ad hoc respondeo, perlas non deberi suibus, neque caudam longam capræ. Natura enim dare noluit. Quare dico, cui Deus donarit, is sufficienter & superflue inueniet, plusquam voluit. Ego scribo hęc pro initio. Sequere cum prudentia, nec fuge studium & laborem vel carbones, ne te seducat vel impediat pompa blateronum, nec te auertat diligentia, quæ requiritur. Nam perpetuis meditationibus multa inueniuntur, nec id fit sine fructu. Quare boni consule, quod nunc do, & vtere fonte, ita non opus tibi erit ex lacuna pilulopolarũ bibere, nec cum vespillonibus tibi res erit: sed proximo tuo bene inseruire poteris, Deoque laudem & honorem parere. Magister stercoris leporini maneat is, qui est: apud ipsum neque auxilium neque consilium est. Hęc breuiter nunc in hoc libello meo De lapide Philosophorum ponere volui, ne existiment homines, Theophrastum curis diabolicis multos morbos curare. Si recte me sequeris, idem facies, tuaque medicina similis erit aeri, qui omnia patentia pertransit & penetrat, & in omnibus rebus est, omnes fixos morbos pellit, seq; radicaliter immiscet, vt loco morbi sanitas succedat sequaturue. Ex hoc enim fonte scatet VERVM AVRVM POTABILE, nec melius alibi reperiri potest. Hæc tibi pro fideli admonitione accipe, nec Theophrastum prius annihila, quam noris quis sit. Nihil autem aliud in hoc

Quare tã breuiter & recte scripserit.

Diligentia opus & meditatione.

Verum ☉ potabile

libello ponere volui, etiam si opus esset de Auro potabili & liquore Solis aliquid dicere & Philosophari; sed ea hic volui annotare, quę quidem si recte praeparentur, in virtutibus suis non sunt contemnenda. Quoniam autem alii libri mei multa de his secretis tractant, & satis declarant: quid verus medicus scire debeat, ita rem quiescere sinam, sperans, hunc libellum non prorsus absque omni fructu futurum, imo FILIIS DOCTRINAE satis consultum fore. Deus largiatur gratiam suam, ad gloriam & honorem suam, Amen.

RATIO EXTRAHENDI EX OMNIBVS METALLIS MERCVRIVM

PARACLESICA,

EXtrahere e corporibus Metallicis Mercurium, nihil aliud est, quam ipsa resoluere, seu in primam ipsorum reducere materiam, hoc est, Mercurium currentem, qualis scil. erat in centro Terrae, ante Metallorum generationem, vapor scil. humidus & viscosus, continens in sese inuisibiliter Mercurium & Sulphur naturae: principia omnium Metallorum. Talis Mercuriis ineffabilium est virium, & secreta diuina possidet.

Reductio dicta fit per aquam Mercurialem, quae nec Ioanni de Rupescissa nec aliis, quidquid etiam iactitent, cognita fuit. Ideoque diligenter est cognoscenda, & indefesso labore tractanda. Hoc ergo pacto paretur dicta aqua Mercurialis.

℞ ℔ iii. Mercurii sublimitati septies per Vitriolum, Salnitri & Alumen.

Salis armoniaci, tera Sale sublimati & clari & albi ℔. I. ß. Trita simul & alcolisata sublima in sublimatorio per arenam, horis 9. Vbi refrixerit, Sublimatum cum penna detrahito, & cum reliquo sublima, vt prius. Hanc operationem quater repete, donec amplius sublimetur, & in fundo massa nigra remaneat instar cerae fluens. Refrigeratam exime, & tritam rursus in patina vitrea sępius cum Salis armoniaci aqua, s. a. pręparata, imbibe, & sua sponte coagulatū rursus imbibe & sicca, ad 9. seu 10. vsque vices, donec fere non vlterius coaguletur. Tritum subtiliter supra marmor in loco humido solue in oleum pulcrum, quod rectificabis per destillationem in cineribus, ab omnibus faecibus & residentia. Hanc aquam omnium facile principem diligenter asseruabis, cuius ℥. viii. & impone laminas opt. Solis aut Lunae, optime mundatas, pondere

dere ℥.j.ß. vitro clauso repone ad digestinnem in cineres calidos horis 8. Corpus tuum videbis in fundo vasis transmutatum in subtilem vaporem seu Mercurium. Facta solutione totius aquæ Mercurialis per Alembicum lento igne a prima materia sublimando separa, & in vitreo vasculo diligenter asseruato. Habebis hoc pacto verissimum Mercurium corporis, cuius vsus in rebus desperatis, modo prudenter ipso vtaris, est miraculosus & cœlestis, & propterea indignis non reuelandus.

SVLPHVR METALLORVM THEOPHRASTI.

Sulphur Metallorum est oleitas ex ipsis extracta, plurimis prædita virtutibus pro hominis salute. Sulphur aliud ex Metallis, antequam ignẽ sunt passa, elicitur, vt ex Marcasitis aureis, aut argenteis, &c. secundũ nobilitatem Mineræ, etiam nobile & præstans: Similiter & ex Marcasitæ ac Cobalti minera, pro cuiusque natura & proprietate.

Modus extractionis communior est, vt sumas Acetum optime destillatum, quod per horas 24. supra caput mortuum ex Vitriolo, Sale nitri & Aluminæ destillatis steterit, & per alembicum destillatum sit. Hoc inquam, corpori metallico puluerisato affunde in vitro, vt superimineat digitis septem, & in sinum Equi ad digerendum pone diebus nouem. Acetum coloratum in cineribus destilla vsque ad oleum sulphureum, quod rectificabis in Balneo, aut ad Solem. Habebis ipsum corporis Metallici Sulphur veriss. quod pro tua discretione recte vsurpabis.

Extractio etiam potest fieri per lixiuium acre & depuratiss. Sed alia sulphura pro intrinseco corporis vsu minus sunt commoda propter alkali cinerum, ex quo clauellatum conficimus erodens, & propter calcem, ex quibus talia fiunt lixiuia. Sulphur sic extractum potest ablui aqua dulci, & precipitari. Digestio postea duplum requirit temporis. Debet & rectificari lixiuium per ipsius sublimationem ab omni residentia terrestri, ne cum ipso incorporentur talia sulphura, & fiant corrosiua ad perniciem ægrorum. Quod ne fiat dicta debet fieri separatio. Tantum de crudis.

Sed iam fusis & depuratis elicias ipsorum sulphur: Certa, nobilior, meliorque via non dabitur, quam per aquam Salis seu oleum ipsius, præparatum eo modo, quem in Alchimia luculenter descripsi. Talis quippe aqua fundaliter & radicitus extrahit omnibus corporibus metallicis liquorem ipsorum naturalem, seu sulphur & crocum præstantissimum, tã pro operibus Medicis, quam pro Chymicis Resoluit & frangit vnum-

quodlibet Metallum, ex natura ipsius metallica id deducens in aliam, pro varia intentione & industria laborantis..

CROCVS METALLORVM. Sev Tinctvra.

Crocus Metallorũ quadruplex.

CRocus Metallorum quadruplex est: Solis, Veneris, Martis & Chalybis. Melior est Chalybis: Elicitur per Reuerberationem, seu calcinationem redigentem corpora dicta in puluerem. Sic ferrum limatum per rubiginem consumitur. Consũmtio rubiginis fit per imbibitionem earum rerum, quæ rubiginem faciunt, & per decoctionem extrahentem rubiginis colorem..

℞ Vrinã antiquam, defusam a sua residentia, aliquot scil. Cantharos, in qua dissolue iij, Manipulos Salis triti : colatum decoque & bene despumato. In hoc rursus solue Manipulum Vitrioli contusi & ℥.ii. aut iij. Salis armoniaci contusi, & rursus despumato probe. Cum hoc liquore imbibe limaturam, & coque, donec puluerisari possit, quem iam puluerem igne valido reuerbera , continue agitando cum bacillo ferreo, donec de colore in colorem transeat alium, & tandem in colorem Violæ lucidiss. ex quo facile, per spiritum vini, vel acetum destillatũ, Tincturam elicies ,. & per separationem Elementorum abstractũ in fundo vitri colliges ,. cum quo tam intra quam extra corpus mirabilia poteris efficere opera..

Pro Croco Veneris conficiẽdo ℞ ℔ j. aut ij. Æruginis opt. alcolisatæ , affunde Acetum destillatum copiosum, & quotidie bene agitater: coloratum acetum placide defunde, & in cineribus totaliter sublima ad siccitatem. Puluis hic postea nouies lauetur cum aqua calida ab omni acredine, sicceturque.. Habebis præparatum Crocum Veneris seu Florem æris, ex quo si voles, oleum facile elicies iuxta præcepta tradita in opere magno Chirurgico, vbi & vsus ipsius explicatur.

Crocus Solis per aquam Salis debet extrahi, qua Natura ipsius Metallica seu malleatio frangitur, residẽtia ablũta cũ aqua calida, crocus per spiritum Vini eliciatur, quo rursus separato, crocus in fundo remanebit, qui per eleuationem gradu ignis per quinque vices sublimando, mutatur in Liquorem seu veriss. Quintam essentiam Solis. Cum hoc miraculosa operaberis. Requiritur autem non putatitius, sed industrius & peritus artifex..

Finis sexti Tomi Operum Theophrasti.

